

ISBN 978-974-7725-43-8

คำวินิจฉัยคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ที่ ๑ - ๒/๒๕๕๐

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีการสั่งยุบพรรค
ประชาธิปัตย์ ก้าวหน้า และ พรรคประชาธิปัตย์
พร้อมความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของตุลาการรัฐธรรมนูญ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961167373

คำวินิจฉัยคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ที่ ๑ - ๒/๒๕๕๐

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีการสั่งยุบพรรค
ประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้าและพรรคประชาธิปัตย์

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

คำนำ

โดยที่มีผู้สนใจติดตามศึกษาคำวินิจฉัยคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ที่ ๑ - ๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐ เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า และพรรคประชาธิปัตย์เป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้ผู้สนใจติดตามศึกษาคำวินิจฉัยได้ทราบถึงเหตุการณ์แวดล้อมทางการเมืองของประเทศที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับคำวินิจฉัยดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและเป็นองค์รวม สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจึงขอสรุปเหตุการณ์แวดล้อมทางการเมืองที่เกี่ยวข้องดังนี้

(๑) วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙ และกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ต่อมาเมื่อผู้ร้องเรียนขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภายื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๑๙๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ว่าการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ เป็นต้นมา มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ และศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๙/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ว่า การดำเนินการที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งดังกล่าว ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนน การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลเป็นการเพิกถอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามประกาศผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๒) วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๙ อัยการสูงสุดได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า และพรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าพรรคการเมืองดังกล่าวกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) คือ กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

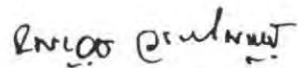
(๓) วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงและให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ

(๔) วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๙ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ โดยมาตรา ๓๕ บัญญัติให้

การใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และให้โอนบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงได้สวนคำร้องที่อัยการสูงสุดขอให้มีการสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้าและพรรคประชาธิปัตย์ต่อไป

(๕) วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑ - ๒/๒๕๕๐ สั่งให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ประกอบมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) กับให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า จำนวน ๙ คน มีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่มิได้คำสั่งให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ ข้อ ๓ และให้ยกคำร้องในส่วนที่ขอให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การจัดพิมพ์หนังสือคำวินิจฉัยคณะตุลาการรัฐธรรมนูญที่ ๑ - ๒/๒๕๕๐ รวมทั้งความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัวของตุลาการรัฐธรรมนูญทุกคน เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการอ้างอิงทางวิชาการ ตลอดจนเป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักกฎหมายมหาชนให้แก่ผู้สนใจได้เป็นอย่างดี

(นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์)

เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สารบัญ

หน้า

คำวินิจฉัยคณะกรรมการรัฐธรรมนูญที่ ๑ - ๒/๒๕๕๐ เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีการสั่งยุบพรรคการเมือง (พรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า และพรรคประชาธิปัตย์)	๑
ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว ของ นายปัญญา วัฒนอมรอด ประธานคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ	๘๒
ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว ของ ศาสตราจารย์ ดร.อักษราทร จุฬารัตน รองประธานคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ	๑๓๕
ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว ของ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ตุลาการรัฐธรรมนูญ	๑๕๗
ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว ของ นายสมชาย พงษ์ธา ตุลาการรัฐธรรมนูญ	๒๗๒
ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว ของ นายกิตติศักดิ์ กิติคุณไพโรจน์ ตุลาการรัฐธรรมนูญ	๓๔๐
ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว ของ นายธานีศ เกศวพิทักษ์ ตุลาการรัฐธรรมนูญ	๓๘๓
ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว ของ นายนุรักษ์ มาประณีต ตุลาการรัฐธรรมนูญ	๔๓๔
ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว ของ นายจรัญ หัตถกรรม ตุลาการรัฐธรรมนูญ	๕๑๒
ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว ของ นายวิชัย ชื่นชมพูนุท ตุลาการรัฐธรรมนูญ	๕๗๖

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

คำวินิจฉัยที่ ๑-๒/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๑๕/๒๕๔๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๓/๒๕๔๕

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๓๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคประชาธิปัตย์	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

อัยการสูงสุดยื่นคำร้องรวมสองคำร้อง ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า และพรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากความปรากฏต่อนายทะเบียน พรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองทั้งสองกระทำการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วย หลักฐานตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ สต (ทบพ) ๐๔๐๑/๗๘๔๕ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ สต (ทบพ) ๐๔๐๑/๒๓๗

ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๘ ตามลำดับ อัยการสูงสุดเห็นสมควรให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองทั้งสองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องทั้งสองไว้พิจารณาวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๘ พรรคประชาธิปัตย์ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๘ คดีอยู่ในระหว่างที่พรรคประชาธิปัตย์ทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ และให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ภายหลังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยมาตรา ๓๕ บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้เป็นอำนาจของ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และให้โอนบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของ ศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการ รัฐธรรมนูญ ต่อมาพรรคประชาธิปัตย์ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๘

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ให้ร่วมการพิจารณาคำร้องทั้งสองเข้าด้วยกัน เนื่องจากมีข้อเท็จจริงเกี่ยวพันกัน โดยให้เรียกอัยการสูงสุดผู้ร้องทั้งสอง คำร้องว่า ผู้ร้อง และให้เรียกพรรคประชาธิปัตย์ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และพรรคประชาธิปัตย์ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒

คำร้องที่หนึ่ง ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมาย โดยมีนางสาวอิสรา ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นนางสาวพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ เป็นหัวหน้าพรรค

เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือส่งหลักฐานเพื่อให้ผู้ร้องยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ประกอบมาตรา ๖๗

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากหลักฐานที่ส่งมาได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ร้องเรียนต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชนี ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอุ้น ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดตรัง บุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำดังกล่าวอาจมีความผิดตามกฎหมาย เพราะไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ประการใด จึงปรึกษานายสุเทพเพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย นายสุเทพแนะนำให้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามแสดงเจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพจึงขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งนี้อย่างต่อไป

ต่อมาประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานแล้วแยกประเด็นการพิจารณาได้ ๓ ประเด็น คือ

(๑) นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ และไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ บุคคลทั้งสามจึงเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาหนึ่งวันเท่านั้น ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) การกระทำความผิดของบุคคลทั้งสามที่สมัครรับเลือกตั้งโดยรู้ว่าคุณไม่มีสิทธิสมัคร เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔)

นอกจากนี้ การที่บุคคลทั้งสามยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง คือผู้ถูกร้องที่ ๒ (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๒) ที่รับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๕๐ วัน อันเป็นความเท็จ เป็นเอกสารประกอบการสมัครรับเลือกตั้งต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดังกล่าว นั้น ถือว่าเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย และเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่ซึ่งฉบับที่กลงในใบรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๑) อันเป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๗ และมาตรา ๒๖๗

(๒) นายทักษณีย์ กี่สู้น เป็นผู้แนะนำให้บุคคลทั้งสามเตรียมหลักฐานแล้วให้คนพาไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และเมื่อบุคคลทั้งสามเดินทางกลับพร้อมกับเอกสารประกอบการสมัครแล้ว นายทักษณีย์ยังได้พาเดินทางไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ อีกด้วย การกระทำดังกล่าวเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลทั้งสาม ไปสมัครรับเลือกตั้งทั้งที่รู้ว่าตน ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) การกระทำของนายทักษณีย์จึงเป็นผู้สนับสนุนให้บุคคลทั้งสามกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖

(๓) นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ ข ๒) ส่งบุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เป็นการดำเนินการแทนผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ และนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์เป็นหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราได้รับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำให้การของบุคคลทั้งสามว่าตนได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ การทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ ข ๒)

ดังกล่าวจึงเป็นเท็จ เนื่องจากบุคคลทั้งสามสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๑

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมีความเห็นว่า ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗ ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายทักษนัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ และเนื่องจากการกระทำของนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จให้แก่บุคคลทั้งสาม เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ที่ได้กระทำในฐานะตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๓) เห็นควรแจ้งต่อผู้ร้องพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ต่อไป

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า การกระทำของนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นเท็จ เป็นการร่วมกันเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุนให้บุคคลดังกล่าวลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้อยู่ว่าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน อันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๑ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ หรือ ๘๖ และมาตรา ๑๓๗ , ๒๖๗ การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิกิริยาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) จึงส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

ผู้ร้องพิจารณาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นเท็จ จึงเป็นตัวการร่วมกันหรือผู้สนับสนุนให้นางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้อยู่ว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน อันเป็นการกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ , ๓๐ , ๓๑ , ๓๔ , ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ , ๘๖ ๑๓๗ , ๒๖๗ ย่อมแสดงว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ , ๑๓๖ , ๑๔๔ , ๑๔๕ , ๓๒๗ , ๓๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) , ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ , ๓๐ , ๓๑ , ๓๔ , ๑๐๐ ขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) มาตรา ๖๗ และขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่ที่มีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยืนยันแจ้งแก้ข้อกล่าวหาสรุปความได้ว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ รับสมัครบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกเพื่อส่งลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่ครบ ๕๐ วัน ตามที่กฎหมายกำหนดนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏตามหลักฐานในใบสมัครสมาชิกพรรคว่า นางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ ได้เขียนใบสมัครสมาชิกพรรคการเมืองด้วยลายมือของตนเองโดยปราศจากการข่มขู่ ชี้นำ ข่มขืนใจ หรือบังคับขู่脅แต่อย่างใด โดยขั้นตอนในการรับสมัครสมาชิกพรรคก็เป็นไปตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ คือเมื่อใบสมัครสมาชิกมาถึงผู้ถูกร้องที่ ๒ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครให้เป็นไปตามข้อบังคับ แล้วส่งใบสมัครต่อไปยังผู้มีอำนาจในการนำเสนอขอรับการอนุมัติเพื่อนำเสนอให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงนามอนุมัติตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อที่ ๑๐ และข้อที่ ๑๖ (๗) กรณีของบุคคลทั้งสามก็ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ อย่างครบถ้วน และหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้อนุมัติให้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ และเป็นการใช้อำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทุกประการ มิได้มีการใช้อำนาจนอกเหนือจากที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนด แต่อย่างใด

ส่วนที่มีการกล่าวอ้างว่าได้มีการร้องเรียนต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่จังหวัดตรังในวันรุ่งขึ้น ต่อมาบุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำดังกล่าวอาจมีความผิดตามกฎหมาย เพราะบุคคลทั้งสามไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรในครั้งนี้แต่ประการใด จึงได้เดินทางไปปรึกษากับเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงได้แนะนำให้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๘ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ขอให้ นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกัน และแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งนี้ต่อไป ต่อมาประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีคำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง โดยในการสืบสวนสอบสวนกรณีดังกล่าวนั้น ทางคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมิได้แจ้งต่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่าบุคคลทั้งสามได้เขียนใบลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้ง ๆ ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองก็รู้อยู่แล้วว่าการลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๕ ที่ว่า “การลาออกจากการเป็นสมาชิกให้ยื่นหนังสือลาออกต่อหัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค หรือนายทะเบียนพรรคแล้วแต่กรณี และมีผลต่อเมื่อเจ้าหน้าที่สำนักงานใหญ่พรรคได้ลงเลขรับหนังสือแล้ว” แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่า หนังสือลาออกดังกล่าวได้ถูกส่งไปถึงหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อแสดงเจตนารมณ์ว่าบุคคลทั้งสามต้องการจะลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่อย่างใด ซึ่งไม่ตรงตามที่ผู้ร้องอ้างว่า บุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนารมณ์ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรค จึงถือได้ว่าหนังสือลาออกของบุคคลทั้งสามไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการลาออกไม่มีผล ทำให้บุคคลทั้งสามยังคงเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่จนถึงปัจจุบัน

คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้รับผิดชอบตัวบุคคลในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งในการนี้ นางสาวนิภา นางรัชชุน และนายสุวิทย์ ได้ถูกคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง โดยผู้สมัครทั้งสามคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ และหากผู้ที่ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามของผู้ถูกร้องที่ ๒ ผู้ใดไม่สามารถออกค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้ พรรคจะออกค่าใช้จ่ายให้โดยพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป โดยจะช่วยเหลือ

ได้ไม่เกินคนละ ๓๐,๐๐๐ ถึง ๓๕,๐๐๐ บาท ซึ่งเงินจำนวนดังกล่าวไม่น่าจะเป็นเหตุจูงใจหรือสามารถหลอกลวงให้บุคคลเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามที่ผู้สมัครทั้งสามกล่าวอ้างได้ เพราะบุคคลทั้งสามล้วนแต่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีวุฒิภาวะ มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถือได้ว่าเป็นวิญญูชนอันรู้ผิดชอบชั่วดีได้เองว่า การที่ตนเองยอมรับเงินจากพรรค และนำไปสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเรียบร้อยแล้ว น่าจะแสดงให้เห็นได้ว่าบุคคลทั้งสามยอมรับแล้วว่าตนเองมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ จึงได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และได้ไปสมัครตามสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตั้งกำหนด

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ วินิจฉัยคดีอันเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัยว่า เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง และส่งผลถึงการประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดต้องเสียไปด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ กระทำความคิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ , ๓๐ , ๓๑ ๓๔ , ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ , ๘๖ , ๑๓๗ , ๒๖๗ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) จนเป็นเหตุให้ถูกยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคตามมาตรา ๖๗ นั้น น่าจะตกไปด้วย เพราะคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนั้นถือเป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ จึงขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

คำร้องที่สอง ผู้ร้องยื่นคำร้องและคำร้องแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง รวม ๒ ฉบับ สรุปความได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมาย ปัจจุบันมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นหัวหน้าพรรค และมีคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๔๕ คน

เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๙ พลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือส่งหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง มาเพื่อให้ผู้ร้องพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ โดยเห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากหลักฐานที่ส่งมาได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๙ นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย กับพวก ได้มีหนังสือร้องเรียนต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองร้องต่อผู้ร้องพร้อมเอกสารเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หากผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรวบรวมหลักฐานแล้วส่งไปให้ผู้ร้อง หรือยื่นคำร้องเองต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ , ๖๗ ต่อไป

ต่อมาวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ประธานกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และให้นำคำร้องเรียนของนายณัฐชัย สิงหนาท กับเรือดรี ฉลาด วรฉัตร พร้อมผู้เสียหาย คำร้องเรียนของนายสุรพงษ์ ไทวิจักษ์ชัยกุล คำร้องเรียนกรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำแผ่นปลิวแจกจ่ายที่จังหวัดสงขลา และคำร้องเรียนของนายชนาพัทธ์ ณ นคร มาพิจารณารวมกับคำร้องเรียนของนายวิจิต กับพวก โดยคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกำหนดประเด็นตามคำร้องเรียนรวม ๘ ข้อ กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการ ดังนี้

(๑) ร่วมกับกลุ่มพันธมิตรเพื่อล้มล้างรัฐบาล

(๒) ขอนายกรัฐมนตรีพระราชทานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๗

(๓) ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง

(๔) นำคนไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง โดยใส่ร้ายพรรคการเมืองอื่นว่า ว่าจ้างผู้สมัครให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง

(๕) ขัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคอื่นที่จังหวัดสงขลา ปุถุกรรม “ระบอบทักษิณ” และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน

(๖) ว่าจ้างหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย

(๗) ว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยไม่ให้ส่งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดภาคใต้

(๘) หนองเหนียว กักขัง นางฐิติมา ภาวะลี ให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้วเห็นว่า ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีผลใช้บังคับ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการต่างๆ ดังนี้

(๑) เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ นายเกียรติ สิทธิอมร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตร โจมตีรัฐบาลและพันธมิตรรวมไทย ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทย ที่สะพานม้ฆวานรังสรรค์ ว่าเศรษฐกิจยุคทักษิณ โศครุจกหนึ่กระจาย บริษัทต่าง ๆ ในตลาดหลักทรัพย์ได้ประโยชน์มากกว่าประชาชน มีการทุจริตซ้ำซ้อน

(๒) เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง กล่าวหาการบริหารงานของพันธมิตรรวมไทย ทักษิณ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่า เป็นระบอบทักษิณ ซึ่งไม่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายใด ๆ และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันดังกล่าวนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันธมิตรรวมไทย ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ว่าเป็นระบอบทักษิณเช่นกัน โดยกล่าวหาว่าระบอบทักษิณว่าเป็นระบอบที่นายกทักษิณคุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการไว้ผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบบรัฐสภา เข้าไปควบคุมแทรกแซงสื่อมวลชน องค์กรอิสระ เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยสิ้นเชิง ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรมทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง ปกครองโดยไม่ยึดหลักกฎหมายและเหตุผล ระบอบทักษิณมีการทุจริตคอร์รัปชัน ฉ้อราษฎร์บังหลวง หาประโยชน์ให้พวกพ้อง

(๓) เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๙ นายอลงกรณ์ พลบุตร รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรที่สะพานมอญวานรังสรรค์ กล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทยว่าจ้างนางฐิติมาจัดหาผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคเล็กลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เรียกร้องให้ผู้ฟังการปราศรัยลงคะแนนเลือกตั้งในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน และเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๙ นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล และนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยบนเวทีพันธมิตรที่จังหวัดตรัง กล่าวหาว่าพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นคนโกหกหลอกลวง ชำตัดตอนผู้ค้ายาเสพติดจำนวนหลายพันคน ครอบงำองค์กรอิสระ คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการการเลือกตั้ง และศาลรัฐธรรมนูญ และมีกรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ ในทำนองเดียวกัน อีกหลายแห่ง ประกอบกับนายถาวร เสนเนียม จัดทำแผ่นปลิวที่ระบุชื่อนายถาวรและมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ เชิญชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน นอกจากนี้ ในการปราศรัยที่ท้องสนามหลวงของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ได้กล่าวว่า “ถ้าวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ มีการเลือกตั้ง ก็ขอให้ประชาชนกากบาทลงในช่องไม่เลือกผู้ใด” เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งงดเว้นการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยหรือพรรคไทยรักไทย หรือพรรคการเมืองอื่นหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองอื่นในกรณีเขตเลือกตั้งใดมีผู้สมัครพรรคอื่นสมัครด้วย ด้วยวิธีการหลอกลวงหรือใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕)

(๔) เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ก่อนมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร นายอภิสิทธิ์และคณะ ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปพบกับนายสนธิ ลิ้มทองกุล หัวหน้ากลุ่มพันธมิตร และต่อมามีกรรมการบริหารพรรค อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นบนเวทีของนายสนธิอย่างต่อเนื่อง ทั้ง ๆ เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า นายสนธิและพวกมีพฤติกรรมที่ต้องการขับไล่พันตำรวจโท ทักษิณ

(๕) ออกแถลงการณ์ร่วมกับพรรคชาติไทยและพรรคมหาชนว่าไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยอ้างว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่มาร่วมลงชื่อในสัปดาห์นี้ว่าจะปฏิรูปการเมืองก่อนสมัครรับเลือกตั้ง และอ้างว่าการเลือกตั้งส่อว่าจะไม่บริสุทธิ์ตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีข้ออ้างที่เป็นไปตามกฎหมาย ทั้ง ๆ ที่สามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้แต่กลับไม่ส่งสมัคร ประกอบกับต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑

โดยกรรมการบริหารพรรคและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจัดปราศรัยและจัดทำเอกสารแจกจ่ายจำนวนมาก เพื่อจูงใจให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครคนใดหรือพรรคใด ทั้ง ๆ ที่ตนเองไม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งแข่งขันด้วยแต่ประการใด และนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา ลูกน้องของนายไตรรงค์ ชัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคเล็กที่จังหวัดสงขลา เพื่อมิให้ลงสมัครแข่งขันกับพรรคไทยรักไทย โดยมุ่งหมายให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคไทยรักไทยที่มีผู้สมัครลงสมัครเพียงคนเดียวได้คะแนนเสียงเลือกตั้งไม่ถึงร้อยละสิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอันจะส่งผลให้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้ง มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบจำนวนที่จะเปิดการประชุมสภาและไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้

(๖) นายทักษิณเป็นผู้นำนางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ราษฎรจังหวัดตรัง เดินทางโดยรถยนต์ไปกรุงเทพมหานครเพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ย้อนหลังไปเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน ๒๕๔๘ แล้วพากลับไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๙ จากนั้นก็พาบุคคลทั้งสามไปพบกับนายสุเทพ นายถาวรและพวกที่กรุงเทพมหานคร จัดแถลงข่าวว่ามีพรรคการเมืองหนึ่งว่าจ้างให้ลงสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นการกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างนั่นเอง จากการตรวจหลักฐานทะเบียนพรรคการเมืองของนายทักษิณ ปรากฏว่าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อมีการสอบสวนเรื่องนี้ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งถูกนายสาทิตย์ โทรศัพท์ต่อว่าว่าการสอบสวนให้ทำหนังสือเชิญพยานด้วย พฤติการณ์น่าเชื่อได้ว่านายสาทิตย์ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐

(๗) นายวรชวรวิทย์ ดันติภิมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า และพันตำรวจโท รุทพล เนาวรัตน์ ได้บันทึกภาพและเสียงของนายไทกร พลสุวรรณ ไว้เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๙ โดยที่นายไทกรไม่รู้ตัวมาก่อนว่าจะถูกบันทึก เนื่องจากนายวรชวรวิทย์ถูกนายไทกรข่มขู่ว่าส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งขาดคุณสมบัติ มีความผิด นายไทกรได้เสนอความช่วยเหลือจะให้เงินและหาที่อยู่อาศัยให้ใหม่ โดยขอให้ร่วมแถลงข่าวและกล่าวหาว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย

อย่างเช่นนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ให้เงินให้นายบรรชิตวิฑูร์สังผู้สมัครรับเลือกตั้ง นายไทรพรพุดว่าจะ
ปรึกษาหารือกับเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในเรื่องเงินค่าตอบแทนตามที่นายบรรชิตวิฑูร์สังเรียกร้อง
จากหลักฐานทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองปรากฏว่านายไทรพรเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในขณะที่
กระทำการดังกล่าว และนายไทรพรมีการติดต่อประสานงานกับผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเฉพาะนายสุเทพ
ได้แก่การพานายชวการ โดสสวัสดิ์ และนายสุขสันต์ ชัยเทศ เข้าพบนายสุเทพเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับ
การแก้ไขข้อมูลทะเบียนสมาชิกพรรคพัฒนาชาติไทย นายไทรพรร่วมเดินทางไปกับคณะของนายสุเทพ
เพื่อไปบ้าน นายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ หัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทย จึงมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่านายสุเทพ
เป็นผู้ใช้ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายไทรพรว่าจ้างนายบรรชิตวิฑูร์สังให้กล่าวใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย
ว่าพรรคไทยรักไทยจ้างให้ผู้สมัครที่ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
โดยรู้อยู่แล้วว่าคุณเป็นผู้ไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐

พฤติกรรมการของนายอภิสิทธิ์ กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าว
ประกอบกับนายอภิสิทธิ์เรียกร้องให้ขอพระราชทานนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีและรัฐบาลพระราชทานตาม
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๗ เป็นการกระทำเพื่อไม่ต้องการให้
การเลือกตั้งเป็นการทั่วไปสามารถดำเนินการไปได้ ไม่ต้องการให้มีรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้น
จึงเป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือ
ศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) การกระทำได้กล่าวเป็นการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวแทน
ของผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นการกระทำของกรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยที่
ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กระทำการใด ๆ ที่จะแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้โต้แย้งหรือระงับ
การกระทำของบุคคลดังกล่าว จึงถือได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้กระทำความผิด ร่วมทำหรือสนับสนุน
การกระทำได้กล่าว

ส่วนข้อกล่าวหาเรื่องว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยและหวังเหนี่ยวรั้งนางฐิติมา เห็นว่า
พยานหลักฐานที่ได้จากการสืบสวนสอบสวนยังไม่เพียงพอรับฟังได้ว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืน
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ต่อมาคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้รายงานผลการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง พิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง จึงได้ส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมาให้ผู้ร้อง พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

ผู้ร้องมีคำสั่งให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุด ดำเนินการตามความในมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามคำสั่ง อัยการสูงสุดที่ ๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พิจารณา คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวมีความเห็นว่า ข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมืองบางกรณี ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ดังนี้

(๑) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าร่วมกับกลุ่มพันธมิตรกู้ชาติกล่าวโจมตีรัฐบาลและประกาศ ขอนายกรัฐมนตรีพระราชทานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗ นั้น ไม่เป็นการกระทำความผิด เพราะบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด และเสรีภาพ ในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๔ อีกทั้งมิใช่เป็นการกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

(๒) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ รณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกากบาทลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะ ลงคะแนนนั้น ไม่ใช่การห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อจะจูงใจให้ผู้มี สิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่นหรือพรรคการเมืองใดหรือให้งดเว้น การลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

(๓) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่มีเหตุอันควรนั้น ไม่เป็นการกระทำผิดกฎหมาย เพราะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒๘ (๒) บัญญัติว่า “การเลิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ โดยมีให้นำเอาเหตุที่พรรคการเมืองไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือเหตุที่ไม่มีสมาชิกของพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งมาเป็นเหตุให้ต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมือง” ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังไม่อาจถือว่า มีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

(๔) กรณีกล่าวหาว่าเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หน่วงเหนี่ยวกักขังนางฐิติมา สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยและให้ใส่ร้ายว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยได้ว่าจ้างให้สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องได้คะแนนเสียงถึงร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๔ นั้น รับฟังไม่ได้ว่านางฐิติมาถูกบังคับขู่เข็ญเพื่อไปให้การใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย ยังไม่อาจถือว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

ส่วนข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่าเป็นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ มีดังนี้

(๑) นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวงเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันเดียวกันนั้น นายสุเทพเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็นระบอบทักษิณ โดยนอกจากจะกล่าวหาในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ แล้วยังกล่าวโจมตีว่าระบอบดังกล่าวเป็นระบอบที่นายกทักษิณคุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบบรัฐสภา ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม

ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริต คอร์รัปชัน นื้อราษฎร์บังหลวง และที่กรรมการบริหาร และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ในระหว่างวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ ในลักษณะเช่นเดียวกับ นายอภิสิทธิ์ รวมทั้งกรณีที่นายถาวรกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำแผ่นปลิวซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทย อย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียวายใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...” นั้น พฤติกรรมตามข้อเท็จจริงดังกล่าวของนายอภิสิทธิ์ กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการสร้างคำว่า “ระบอบทักษิณ” ขึ้นมา เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่ามีการปกครองประเทศไทยโดยระบอบอื่นนอกจากที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ กำหนดไว้ อันเป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ให้ประชาชนทั่วไปเกลียดชัง ให้เข้าใจว่าเป็น คนชั่ว คนทุจริต และขายชาติ อันมีลักษณะเป็นการใส่ร้ายหรือจูงใจให้ประชาชน เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพรรคไทยรักไทย โดยมีเจตนาเพื่อให้ประชาชนงดเว้นการลงคะแนนให้แก่ พรรคไทยรักไทย อันเป็นการกระทำซึ่งต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕)

(๒) นายทักษิณัย ผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ กรรมการบริหารและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ เดินทางไปกรุงเทพมหานคร เพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยร่วมมือกับนางสาวอิสรา หรือพรรณรินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส. ๑๘/ข ๒) รวม ๓ ฉบับ เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ในการส่งนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดศรีสะเกษ โดยเอกสารดังกล่าวระบุว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่น้อยกว่า ๕๐ วัน อันเป็นเท็จ เนื่องจากนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) และต่อมาปรากฏว่านายทักษิณัยได้พานางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดศรี

จากนั้นได้พบบุคคลทั้งสามไปพบนายสุเทพ นายถาวร และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่กรุงเทพมหานคร เพื่อจัดแถลงข่าวว่ามีพรรคการเมืองหนึ่งซึ่งต่อมามีหมายถึงพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้ง พุทธิการณ์เชื่อได้ว่า นายสาทิตย์ซึ่งเป็นอดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณยกฐานะทางการเมืองดังกล่าว อันเป็นการใช้ให้บุคคลอื่นกระทำการผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ นายไทรกรในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ว่าจ้างให้นายบรรจงวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๔) วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ นายถาวร รองเลขาธิการและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ นายประพร เอกอรุ นายชาติคนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าพรรค นายคณิต ผดุงอรุณ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

เขารูปช้าง และนายนิสิต ชูโชติช่วง สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ร่วมกันขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่า ตามข้อกล่าวหาทั้ง ๔ ข้อ พยานหลักฐานตามที่ปรากฏในสำนวน ตามรายงานการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และความเห็นของประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง มีเหตุผลน่าเชื่อว่าการกระทำความผิดกล่าวเป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรค เป็นการกระทำในการดำเนินกิจการทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อมิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

กรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิด ๖ ข้อ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แม้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ เห็นว่าการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพียง ๔ ข้อ เท่านั้นที่เป็น การกระทำฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แต่ผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้ว ก็ไม่ใช่กรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ อีกทั้งคำร้องที่จะยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญได้บรรยายข้อเท็จจริง

โดยละเอียดตั้งแต่มีผู้ร้องเรียน ความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองและความเห็นของผู้ร้อง พร้อมทั้งส่งหลักฐานทั้งหมดเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้นำข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังกล่าวมาประกอบการพิจารณา จึงไม่ต้องส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานต่อไป

ผู้ร้องพิจารณาพยานหลักฐานและสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมา ประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้ผู้ร้องดำเนินการตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๑ แล้วเห็นพ้องด้วยกับคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ดังนี้

(๑) ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาที่มิพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปมีผลใช้บังคับ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยคณะกรรมการบริหารพรรคและมติที่ประชุมใหญ่ มีนโยบายไม่ส่งสมาชิกพรรคสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป ทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง แต่ตามวันเวลาดังกล่าว นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หลายคนได้ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทยผู้สมัครรับเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปดังกล่าวตามสถานที่ต่าง ๆ กัน ในกรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอื่น ๆ หลายแห่งในเขตเลือกตั้ง ชักชวนประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งทั้งที่ไปฟังการปราศรัย และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางสื่อสารมวลชนทุกแขนง ชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปทุกเขตเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ

หรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๒) เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลากลางวัน ซึ่งเป็นวันเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ นายทักษิณัย สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตามลำดับ ในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้งของสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัครและค่าใช้จ่ายจากนายทักษิณัย แต่ต่อมาผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตรวจสอบพบว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ครบ ๕๐ วัน หลังจากนั้น นายสุเทพ นายถาวร และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กับพวก ได้จัดแถลงข่าวที่ กรุงเทพมหานครกล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทยเป็นผู้ว่าจ้างให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นความเท็จ ซึ่งความจริงแล้วมีพยานหลักฐานน่าเชื่อถือได้ว่านายสาทิตย์ มีส่วนรู้เห็นให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณัยกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ นายไทรในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ว่าจ้างให้นายบรรชวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ หรือพรรคไทยรักไทย เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๔) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาหลายเขต เนื่องจากมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวและได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ และกำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ครั้นต่อมาวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายชูชาติ ประธานธรรม ได้นำนางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ (ที่ถูกพรรคคนขอปลดหนี้) ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา ได้มีนายถาวร รองเลขาธิการและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย นายวิรัตน์ นายเจือ และนายประพร ร่วมกับนายชาติ คนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันขัดขวางการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ อันเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

การกระทำความดังกล่าวดำเนินการตามข้อ (๑) ถึง (๔) เป็นการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหาร และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งกระทำในการดำเนินกิจการทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกา

สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อไม่ให้การเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ดำเนินการไปได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นการกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ , ๑๓๖ , ๑๔๔ , ๑๔๕ , ๓๒๗ , ๓๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) , ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ , ๓๐ , ๓๑ , ๗๔ , ๑๐๐ ขอให้มีความสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ รองหัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรค ได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) และขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่คำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและแก้ไขคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาสรุปความได้ว่า

(๑) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๑ เรื่องการปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยม นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ต่อสู้เพื่อรักษาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างเข้มแข็งตลอดมา ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เป็นผู้บัญญัติคำว่า “ระบอบทักษิณ” แต่เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วไปว่าในช่วงเวลาประมาณ ๕ ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจในหมู่ประชาชนชาวไทยจำนวนมากในหลายเรื่อง จึงมีผู้บัญญัติ

พฤติกรรมการปกครองรูปแบบนี้ว่า “ระบอบทักษิณ” การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” นั้น หาได้เป็นความผิดไม่ และไม่เป็นเหตุที่ผู้ร้องจะนำมากล่าวอ้างเพื่อให้พิจารณาสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพราะการกล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นเพียงการวิพากษ์วิจารณ์และกล่าวถึงในทางการเมือง เกี่ยวกับการบริหารบ้านเมืองตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี แนวทางนโยบายและการบริหารจัดการประเทศของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรี อันเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญที่ให้การรับรองคุ้มครองไว้ และตามปฏิญญาสากลสิทธิมนุษยชนว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของสหประชาชาติที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก หาได้มีการกระทำใดของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่เป็นการเกินเลยจากขอบเขตแห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใดไม่

เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่าการประกาศยุบสภาของพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ชอบด้วยเหตุผล กล่าวคือ การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะหัวหน้ารัฐบาลได้ก่อให้เกิดวิกฤตศรัทธาต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ และเหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนปัญหาการทุจริตประพืดมิชอบที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง และเกี่ยวข้องพัวพันถึงตัวพันตำรวจโท ทักษิณ โดยตรง โดยเฉพาะกรณีที่ พันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวได้ขายหุ้นของบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) อันเป็นธุรกิจในครอบครัวชินวัตรให้แก่บริษัท เทมาเส็ก จำกัด โดยไม่เสียภาษี เป็นเหตุให้สาธารณชน สื่อมวลชน ตลอดจนนักวิชาการวิพากษ์วิจารณ์โจมตีกล่าวหาพันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวอย่างรุนแรงต่อเนื่อง ต่อมาพันตำรวจโท ทักษิณ กลับประกาศยุบสภาเพื่อหลบหนีการซักฟอกโดยอ้างเหตุผลว่าเกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงในหมู่ประชาชน อันเป็นข้ออ้างที่ไร้เหตุผลมิได้เป็นไปตามครรลองในระบอบประชาธิปไตยและประเพณีที่เคยปฏิบัติในทางการเมืองของประเทศไทย การประกาศยุบสภาของพันตำรวจโท ทักษิณ พฤติการณ์ปรากฏชัดว่ามีการร่วมมือกับคณะกรรมการเลือกตั้งชุดที่มีพลตำรวจเอก วาสนา เป็นประธาน วางแผนการเพื่อช่วยเหลือพรรคไทยรักไทย จึงใจเอาเปรียบพรรคการเมืองอื่น ๆ รวมทั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ และการดำเนินการเลือกตั้งของคณะกรรมการเลือกตั้งส่อไปในทางขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ประกอบกับการยุบสภาครั้งนี้ไม่ได้เป็นไปเพื่อแก้ปัญหของประเทศชาติ แต่เป็นการกระทำเพื่อพอกตัวเอง ด้วยเหตุดังกล่าว

ผู้ถูกร้องที่ ๑ รวมทั้งพรรคชาติไทย และพรรคมหาชน จึงมีมติร่วมกันไม่ส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้ง ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นเหตุให้ พันตำรวจโท ทักษิณ และสมาชิกพรรคไทยรักไทยไม่พอใจ จึงได้ออกแถลงการณ์หาเสียงทั่วประเทศกล่าวหาประณามผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าเป็นผู้ทำลายประชาธิปไตยและละเมิดรัฐธรรมนูญ เล่นการเมืองโดยไม่เคารพกติกา ทำลายเศรษฐกิจของบ้านเมืองให้เสียหาย ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงจำเป็นต้องจัดการปราศรัยให้ประชาชนรับทราบความจริง และชี้แจงข้อกล่าวหาที่ พันตำรวจโท ทักษิณ และบรรดาสมาชิกพรรคไทยรักไทยได้ใส่ความผู้ถูกร้องที่ ๑ การกล่าวปราศรัย และแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ในทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังเป็นการแสดงความคิดเห็น โดยสุจริต ดิขุม วิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะที่เป็นบุคคลสาธารณะ อันเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและในฐานะที่เป็นพรรคการเมือง ฝ่ายค้าน เป็นการดำเนินการทางการเมืองตามวิถีทางในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข การจัดปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ว่าจะในกรุงเทพมหานครหรือในส่วนภูมิภาค ตามจังหวัดต่าง ๆ เป็นการกระทำที่ไม่เป็นความผิดต่อกฎหมาย แต่อย่างใด ไม่มีข้อความใดอันเป็นเท็จ กล่าวหาหรือใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ หรือพรรคไทยรักไทยโดยปราศจากความเป็นจริง ไม่มีการกระทำใดอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน ไม่มีผลเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขโดยวิถีทางที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

ตามที่ผู้ร้องกล่าวหาว่า นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชน ที่ท้องสนามหลวง กล่าวหาการบริหารงานของ พันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงว่า

ก) กรณีเรื่องทำลายประชาธิปไตย การปราศรัยดังกล่าวของนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค สมาชิกหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ตามสิทธิทางการเมือง เป็นการชี้แจงและให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชน โดยชี้ให้เห็นถึงการกระทำของนายกรัฐมนตรี และการบริหารบ้านเมืองที่เป็นปัญหา อันมีลักษณะไม่เคารพและไม่เป็นไปตามวิถีทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งพฤติกรรมของพันตำรวจโท ทักษิณ ตลอดระยะเวลา ๕ ปี ที่บริหารบ้านเมือง

ก็ล้วนแต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการทำลายหลักการของระบอบประชาธิปไตยในหลายกรณี ใช้เสียงข้างมากในสภาผลักดันให้กฎหมายที่รัฐบาลเสนอผ่านสภาผู้แทนราษฎร ทั้ง ๆ ที่กฎหมายนั้นมีข้อผิดพลาดจนเป็นผลให้พระราชบัญญัติบางฉบับไม่ได้รับการโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธย และพันตำรวจโท ทักษิณ ยังมีพฤติกรรมที่แสดงออกโดยแจ้งชัดว่าไม่ได้ให้ความสำคัญแก่รัฐสภา ไม่เคารพกฎกติกาประชาธิปไตยที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ทำลายความเชื่อมั่นของระบบรัฐสภา ทำลายเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา แม้จะปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาได้ตั้งกระทู้ถามพันตำรวจโท ทักษิณ เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินแทบทุกนัดของการประชุม กลับปรากฏว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้และไม่ยอมมาตอบกระทู้ถามของสมาชิกรัฐสภา อันเป็นการกระทำที่ส่อชัดว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญ แก่ระบบรัฐสภาและไม่ให้เกียรติสถาบันนิติบัญญัติ

ข) กรณีการแทรกแซงองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ตลอดระยะเวลา ๕ ปีที่ พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี ปรากฏข้อเท็จจริงว่า องค์กรอิสระทั้งหลายตามรัฐธรรมนูญ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) ได้ถูกแทรกแซง ครอบงำ โดยอำนาจฝ่ายการเมืองมาโดยตลอด ตั้งแต่กระบวนการสรรหา การแต่งตั้ง การพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด จนทำให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระดังกล่าวขาดความเป็นอิสระและเที่ยงธรรม เป็นการทำลายเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ พฤติกรรมการแทรกแซงองค์กรอิสระดังกล่าวเกิดขึ้นโดยการกระทำของ พันตำรวจโท ทักษิณ และบุคคลใกล้ชิดตนเองในหลายกรณี

ค) กรณีการครอบงำวุฒิสภา เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ได้เข้าไปแทรกแซงและครอบงำการทำงานของวุฒิสภาเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเสียงข้างมากมีมติในหลายเรื่องเป็นไปตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลตลอดมา อาทิ การลงมติเลือกบุคคลเข้ารับตำแหน่งเป็นกรรมการในองค์กรอิสระต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญก็มีการลงมติตามที่รัฐบาลต้องการทุกครั้ง และเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าสมาชิกวุฒิสภาลงมติโดยมีการกำหนดตัวบุคคล (บล็อกโหวต) ตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทย

ง) กรณีการแทรกแซงสื่อ ภายใต้การบริหารของ พันตำรวจโท ทักษิณ ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่าสื่อมวลชนทุกสาขาได้ถูกแทรกแซง ครอบงำจากพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทย โดยปรากฏพฤติกรรมว่าพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทยได้เข้าควบคุมหรือส่งคนสนิท เข้าควบคุมสั่งการให้สถานีวิทยุเครือข่ายกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์ทุกช่องทำการเสนอข่าว ของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลแต่ฝ่ายเดียวทุกวัน กีดกันและห้ามมิให้นำเสนอข่าวของฝ่ายค้าน หรือบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่าง หากหนังสือพิมพ์ฉบับใดเสนอข่าวที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล ผู้บริหารหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นก็จะถูกกดดันแก้ง เช่น ถูกถอนการโฆษณา หรือถูกคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) เข้าตรวจสอบฐานะทางการเงินเพื่อให้เกิดความกลัวและ เสียชื่อเสียง สำหรับผู้ดำเนินรายการวิทยุและโทรทัศน์รายใดที่รัฐบาลทักษิณ ไม่อาจควบคุมสั่งการได้ หรือดำเนินรายการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ก็จะถูกปลดหรือถอดออกจากการดำเนินรายการ ข้อเท็จจริง เรื่องการคุกคามแทรกแซงสื่อได้ปรากฏให้เห็นและเกิดขึ้นอย่างรุนแรงในยุคของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ปราศรัยหยาบคายประเด็นปัญหาดังกล่าวนี้ขึ้นมาวิพากษ์วิจารณ์และ เรียกร้องให้รัฐบาลยุติการกระทำดังกล่าวยอมเป็นสิทธิโดยชอบธรรม เพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพ ของประชาชน สื่อมวลชน อันเป็นประโยชน์ของประเทศชาติและสาธารณชนโดยแท้ หากได้เป็นการใส่ร้าย พันตำรวจโท ทักษิณ หรือพรรคไทยรักไทยโดยปราศจากความจริงแต่อย่างใดไม่

กรณีนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวปราศรัยถึงระบอบทักษิณ ว่าเป็นระบอบที่ พันตำรวจโท ทักษิณ คุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริต คอร์รัปชัน นี้อาษฎร์บั๋งหลวง ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงว่า

ก) กรณีพันตำรวจโท ทักษิณ คุมอำนาจตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ทำลายระบบคุณธรรม ก่อให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ อำนาจการบริหาร สั่งราชการ และการตัดสินใจในการดำเนินนโยบายใด ๆ ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของพันตำรวจโท ทักษิณ แต่เพียงผู้เดียว รัฐมนตรีของรัฐบาลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ น้อยมาก นอกจากนี้สภาผู้แทนราษฎรซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคไทยรักไทย เป็นจำนวนเสียงข้างมากโดยเด็ดขาดก็ตกอยู่ภายใต้การครอบงำสั่งการของพันตำรวจโท ทักษิณ และ ผู้ใกล้ชิด เป็นผู้กำหนดทิศทางและแนวทางในการลงมติในสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนประเด็นเรื่องการทำลายระบบคุณธรรมก็มีผลสืบเนื่องจากพฤติกรรมที่แสดงออกโดยชัดเจนของพันตำรวจโท ทักษิณ เอง ในการพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งสำคัญ ๆ ของกองทัพ ตำรวจ และข้าราชการประจำ โดยพันตำรวจโท ทักษิณ ใช้ระบบอุปถัมภ์ ไม่ได้ใช้ระบบคุณธรรม ไม่คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และอาวุโส เป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปในหมู่ข้าราชการทุกกระทรวง ทบวง กรม ว่าการจะให้ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ได้เลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่งสำคัญ ๆ นั้นต้องวิ่งเต้นเข้าหาผู้มีอำนาจทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ตัวพันตำรวจโท ทักษิณ หรือภริยา และบรรดาญาติพี่น้อง ผู้ใกล้ชิดของบุคคลทั้งสอง อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมแห่งการทำลายระบบคุณธรรม คุณงามความดี สร้างความแตกแยกในหมู่ข้าราชการทุกภาคส่วน การวิพากษ์วิจารณ์เรื่องดังกล่าวนี้ จึงมิใช่เป็นการใส่ร้ายด้วยข้อความอันเป็นเท็จแต่อย่างใด

ข) กรณีที่การปกครองในระบอบทักษิณ ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง แยกแยะอย่างรุนแรงในสังคมอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน นั้น ความจริงที่ปรากฏให้เห็นจนเกิดเป็นวิกฤตของบ้านเมืองในช่วงที่พันตำรวจโท ทักษิณ บริหารประเทศไม่ว่าในกรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นำมาซึ่งการสูญเสียชีวิตเลือดเนื้อของพี่น้องประชาชนทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิม ล้วนมีสาเหตุมาจากความผิดพลาดของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ นอกจากนี้พันตำรวจโท ทักษิณ ได้ประกาศนโยบายปราบปรามยาเสพติดโดยถือเป็นวาระแห่งชาติ ในการประกาศสงครามขึ้นแตกหักเพื่อเอาชนะยาเสพติดแบบดาต่อดา ฟันต่อฟัน พันตำรวจโท ทักษิณ ได้มอบหมายและชี้แจงนโยบายต่อเจ้าหน้าที่ระดับสูงเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๖ ให้ดำเนินการอย่างเด็ดขาด โดยใช้ถ้อยคำชี้แนะ ปลุกเร้าและกดดันให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหวนกลับไปใช้ความรุนแรงนอกกรอบกฎหมาย หลีกเลี่ยงกระบวนการยุติธรรม และหลักนิติธรรม ดังนั้นกรณีที่มีการฆ่าตัดตอนประชาชนเสียชีวิตไป ๒,๕๐๐ คน จึงเป็นไปตามความต้องการและคำสั่งของพันตำรวจโท ทักษิณ อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

นอกจากนี้เมื่อมีประชาชนจำนวนมากแสดงความคิดเห็นคัดค้านการบริหารงานที่ไม่ชอบธรรมของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ก็ได้ดำเนินการจัดตั้งและแบ่งแยกประชาชนโดยใช้อำนาจและเจ้าหน้าที่ กลไกของรัฐบาลไปสนับสนุนประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งให้มาต่อต้านคัดค้านผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากตน โดยไม่ฟังเสียงคัดค้านวิพากษ์วิจารณ์เสนอแนะของประชาชน สื่อมวลชน นักวิชาการ บุคคลสำคัญผู้มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน ก่อให้เกิดความขัดแย้งแตกแยกในสังคมไทยอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน นอกจากพฤติกรรมดังกล่าวแล้ว พันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรค

ไทยรักไทย ยังได้พูดและแสดงออกต่อประชาชนและสื่อมวลชนหลายครั้ง จังหวัดใดที่สนับสนุนและเลือกพรรคไทยรักไทย รัฐบาลก็จะจัดสรรงบประมาณไปเพื่อการพัฒนาจังหวัดนั้น ๆ ก่อน คำพูดของ พันตำรวจโท ทักษิณ ดังกล่าวนำมาซึ่งความแตกแยกในสังคมอย่างรุนแรง

ค) กรณีการปราศรัยหรือวิพากษ์วิจารณ์ว่า รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง นั้น เช่น กรณีที่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) คือบุคคลในครอบครัวของพันตำรวจโท ทักษิณ และบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดได้ขายหุ้นส่วนใหญ่และกิจการของบริษัทในเครือทั้งหมด ให้แก่บริษัท เทมาเส็ก จำกัด ประเทศสิงคโปร์ เป็นเงิน ๖๓,๓๐๐ ล้านบาท โดยหลีกเลี่ยงไม่เสียภาษีให้แก่รัฐ กรณีบริษัท ซินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ที่ได้รับสัมปทานดำเนินธุรกิจดาวเทียมไอ พี สตาร์ อันเป็นธุรกิจของพันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัว ได้รับการยกเว้นไม่เสียภาษี ซึ่งเทียบเท่ากับสิทธิประโยชน์สูงสุดที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนให้แก่การลงทุนที่ลงทุนในเขต ๓ ซึ่งเป็นเขตท้องที่ห่างไกล ทุรกันดาร ทำให้ได้รับประโยชน์จากการดังกล่าวเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า ๑๖,๔๕๕ ล้านบาท โดยพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรี และเป็นประธานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน โดยตำแหน่งได้ผลักดันให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีมติยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเฉพาะรายได้ที่ได้รับจากต่างประเทศเป็นเวลา ๘ ปี ให้แก่บริษัท ซินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ทำให้รัฐต้องสูญเสียรายได้ที่จะได้รับเงินภาษี เป็นเงิน ๑๖,๔๕๕ ล้านบาท ส่อเจตนาเป็นการทุจริตเชิงนโยบายของ พันตำรวจโท ทักษิณ หรือกรณีสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ภายหลังจากที่บริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้เข้ามาถือหุ้นรายใหญ่แล้ว ก็ปรากฏว่ามีการลดค่าสัมปทาน และเปลี่ยนแปลงการจัดผังและสัดส่วนรายการเสียใหม่ ทำให้กลุ่มบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่นผู้ถือหุ้นรายใหม่ได้รับประโยชน์จากการเสนอลดค่าสัมปทาน ทำให้รัฐขาดรายได้เป็นเงินประมาณ ๑๗,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งในทำนองกลับกัน ทำให้กลุ่มธุรกิจซินคอร์ปอเรชั่นได้รับผลประโยชน์เป็นเงินประมาณ ๑๗,๐๐๐ ล้านบาท และเมื่อมีการปรับเปลี่ยนผังและสัดส่วนรายการแล้วทำให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวี นำเสนอรายการละครและรายการบันเทิงอื่นได้มากขึ้น ส่งผลให้เจ้าของกิจการได้รับประโยชน์จากค่าโฆษณามากขึ้น ทำให้หุ้นของบริษัท ไอทีวี ในตลาดหลักทรัพย์มีมูลค่าสูงขึ้น ย่อมเป็นประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ คือกลุ่มบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่นของครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ นั่นเอง

ง) กรณีปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน นี้อาจารย์บังหลวง ภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลทักษิณ นั้น ปรากฏข้อเท็จจริงเกิดขึ้นมากมาย เช่น กรณีการทุจริตจากโครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิด ซีทีเอ็กซ์ และการทุจริตจากงานประมูลก่อสร้างหรือติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในสนามบินสุวรรณภูมิ หรือกรณีรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ สั่งการให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (เอ็กซิมแบงก์) ปลดปล่อยเงินกู้ให้แก่รัฐบาลพม่าเป็นจำนวนเงิน ๔,๐๐๐ ล้านบาท โดยไม่มีหลักประกันจากรัฐบาลพม่า และรัฐบาลไทยโดยกระทรวงการคลังต้องชดเชยส่วนต่างของดอกเบี้ยให้ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏภายหลังว่า รัฐบาลพม่าได้ใช้เงินดังกล่าวส่วนหนึ่งมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมจากบริษัทธุรกิจของ ครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ และว่าจ้างบริษัทผู้ใกล้ชิดพันตำรวจโท ทักษิณ ไปรับงานจ้างทำงาน หลายโครงการในประเทศพม่า อันเป็นการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้องในอีกรูปแบบหนึ่ง หรือกรณีการทุจริตเชิงนโยบายจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เช่น การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ก็ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีกลุ่มธุรกิจที่เป็นพวกพ้องกับรัฐบาลพรรคไทยรักไทยได้ผลประโยชน์จากการ จัดสรรหุ้นไปเป็นจำนวนมาก และเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากผลประโยชน์จากการที่ทำกำไรนับแสนล้านบาท จากรัฐวิสาหกิจด้านพลังงานของรัฐ และยังมีความพยายามที่จะแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และรัฐวิสาหกิจด้านสาธารณูปโภคในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง ทั้งดำเนินการไปในลักษณะที่ขัดต่อกฎหมาย จนศาลปกครองมีคำสั่งให้ยุติการจัดจำหน่ายหุ้นและการแปรรูปการไฟฟ้า ฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีการแก้กรอบการแปรรูปสัญญากิจการโทรคมนาคมใหม่โดยได้นำ เรื่องเสนอเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพิทักษ์อัตรา ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๔๖ อนุมัติให้จัดเก็บภาษีสรรพสามิตกิจการโทรคมนาคมไม่เกินร้อยละ ๕๐ เพื่อช่วยเหลือ เอื้อประโยชน์ให้แก่บริษัท แอดวานซ์อินโฟร์เซอร์วิส จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่พันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวก่อตั้งขึ้นเพื่อประกอบธุรกิจโทรศัพท์มือถือ ไม่ต้องจ่ายค่าสัมปทานให้แก่รัฐ ในอัตราร้อยละ ๒๕ ของรายได้ ทำให้รัฐสูญเสียรายได้จำนวนมหาศาล

กรณีที่นายถาวร กรรมการบริหารพรรค จัดทำแผ่นปลิวซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียดังใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตร ให้ได้...” นั้น ผลการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ได้ข้อสรุป

รับฟังเป็นยุติดังกล่าวแล้วว่าเป็นความผิด จึงได้จัดทำรายงานผลการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ลงนามโดยนายไพฑูรย์ เนติโพธิ์ ข้อความที่ปรากฏตามแผ่นปลิวซึ่งมีข้อความตามที่ผู้ร้องได้นำมาเป็นข้อกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเป็นข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติแล้วว่าการกระทำดังกล่าวนั้นไม่เป็นความผิดแต่อย่างใด แต่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงชุดที่มีนายสุริยา ทรงวิทย์ เป็นประธาน ยังนำเอากรณีดังกล่าวมากล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ อีก แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ อย่างไรเหตุผล ไม่เป็นธรรมและมีเจตนาถั่นแถ้งผู้ถูกร้องที่ ๑

ดังนั้น กรณีการกล่าวปราศรัยของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ได้กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับการกระทำและพฤติกรรมของพันตำรวจโท ทักษิณ ชลอดระยะเวลาที่ได้บริหารประเทศ จึงเป็นเรื่องจริงทั้งสิ้น สมควรที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะได้นำกล่าวชี้แจงแก่ประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศให้ตระหนักและเข้าใจถึงคำว่า “ระบอบทักษิณ” จึงถือว่าคำปราศรัยของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในส่วนนี้นอกจากจะเป็นการตอบโต้พันตำรวจโท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทยในทางการเมือง และเป็นการกระทำเพื่อป้องกันส่วนได้เสียของผู้ถูกร้องที่ ๑ และประชาชน ยังถือว่าเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ดิชมด้วยความเป็นธรรมในฐานะที่ พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นบุคคลสาธารณะ และผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะวิพากษ์วิจารณ์นายกรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ทั้งข้อความที่กล่าวปราศรัยก็เป็น การตอบโต้กันในทางการเมือง อันถือเป็นเรื่องระหว่างพรรคการเมืองที่สามารถกระทำได้ตามระบอบประชาธิปไตย มิใช่เป็นการกระทำเพื่อล้มล้างระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นเหตุให้ผู้ร้องนำเรื่องนี้มาร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบผู้ถูกร้อง ที่ ๑ ได้

(๒) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๒ เรื่องนายสาทิตย์ ใ้ให้การสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณย์กระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง นั้น ผู้ถูกร้อง ที่ ๑ และนายสาทิตย์ไม่เคยใช้ ใ้ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณย์ กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาของผู้ร้อง และผู้บริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนายสาทิตย์ไม่มีผู้ใดรู้จักหรือมีความสัมพันธ์ใดๆ กับนายทักษิณย์มาก่อน การกระทำใดๆ ของนายทักษิณย์ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ แก่นายสาทิตย์

หรือผู้ถูกร้องที่ ๑ ข้อกล่าวหาของประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง และข้อกล่าวหาของผู้ร้องขัดกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางการสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง กล่าวคือ ผู้ร้องกล่าวหาว่านายทักษณีย์ ได้นำบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งโดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัครจากนายทักษณีย์ทั้งที่ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวน บุคคลทั้งสามต่างให้การสอดคล้องกันว่าได้รับเงินค่าสมัครจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของนางสาวอิสรา หรือพรณรินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ให้สัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๓ ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้จ่ายเงินค่าสมัครให้ “ในส่วนของจังหวัดตรังพรรคจ่ายเพราะว่าทางผู้สมัครไม่พร้อม ทางพรรคเลยจ่ายเงินให้”

นอกจากนี้ยังปรากฏข้อเท็จจริงทำนองเดียวกันเกิดขึ้นที่จังหวัดปัตตานี โดยนายปฐม เทียนสิน ได้ร้องเรียนต่อนายสุเทพว่าได้รับการติดต่อให้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เช่นเดียวกับกรณีดังกล่าวข้างต้น นายสุเทพจึงได้แนะนำให้ทำหนังสือลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๒ กรณีนี้แสดงให้เห็นชัดเจนว่า การลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของบุคคลต่าง ๆ ที่ขาดคุณสมบัติในจังหวัดอื่นของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นเรื่องระหว่างผู้สมัครกับ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้งสิ้นโดยที่ไม่มีผู้อื่นเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสาทิตย์มิได้มีส่วนให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ การกระทำใด ๆ ของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งดังกล่าวตามคำร้องของผู้ร้องล้วนเป็นการกระทำของบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนและมีผลผูกพัน ผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างใด

(๓) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๓ เรื่องนายไทรกรในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายวรชวริทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวเพื่อให้สำรายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าได้จ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ นั้น นายไทรกรไม่ใช่ตัวแทนของนายสุเทพ และไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ นายสุเทพไม่เคยยอมรับหรือรับสมอ้าง

เอาประโยชน์จากคำพูดและการกระทำของนายไทรกร และไม่เคยแสดงออกโดยแจ้งชัดหรือโดยปริยาย หรือในทางใดเพื่อแสดงให้บุคคลโดยทั่วไปเข้าใจว่านายไทรกรเป็นตัวแทนของตนหรือเป็นตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งนี้ แถบบันทึกการสนทนาระหว่างนายไทรกรกับ นายวรวัชรวิทย์ตามที่ผู้ร้องนำมาอ้างนั้น นายไทรกรอ้างแต่เพียงฝ่ายเดียวว่าเป็นตัวแทนของนายสุเทพ. อีกทั้งตามพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เห็นได้ว่านายไทรกรไม่ได้ว่าจ้างให้นายวรวัชรวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ หรือพรรคไทยรักไทย

การที่นายวรวัชรวิทย์กล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ น่าจะมีมูลเหตุจูงใจในการที่จะให้คณะกรรมการเลือกตั้งช่วยเหลือให้ตนพ้นผิดจากการที่ตนในฐานะหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าได้ลงลายมือชื่อในหนังสือรับรองส่งสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยทราบอยู่แล้วว่าสมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ ซึ่งจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย จึงได้ร่วมสมคบกันในการกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนี้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสุเทพไม่เคยร้องเรียนว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่าส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องใช้หลักเกณฑ์การได้คะแนนเสียงร้อยละยี่สิบ และเหตุการณ์ตามแถบบันทึกที่บันทึกการพูดคุยระหว่างนายไทรกรกับ นายวรวัชรวิทย์ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาหลังจากที่ นายสุเทพได้ทราบแล้วว่าคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงชุดที่มีนายนาม ยิ้มแย้ม เป็นประธาน ได้สรุปผลการสืบสวนสอบสวนรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วว่า พรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทย และพรรคแผ่นดินไทยจริงตามที่นายสุเทพร้องเรียน ดังนั้น จึงไม่มีมูลเหตุจูงใจใด ๆ ให้นายสุเทพต้องไปหาเอกสารพยานใด ๆ เพิ่มเติมจากหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าเพื่อประกอบเรื่องร้องเรียนเดิม และหลังจากที่ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๐ และ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ แล้ว นายสุเทพก็ไม่ได้ทำเรื่องร้องเรียนใหม่แต่อย่างใด

(๔) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๔ เรื่อง กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นตัวการ หรือให้ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนหรือกระทำใด ๆ อันเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้รู้เห็น สนับสนุน ช่วยเหลือ กระทำการใด ๆ ในการชุมนุมของประชาชน ณ สถานที่รับสมัครรับเลือกตั้งในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้

จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม การชุมนุมดังกล่าว นำโดยนายชาติกับพวก ซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับใคร ๆ กับ ผู้ถูกร้องที่ ๑ การที่ผู้ร้องอ้างว่านายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกล่าวอ้างที่เลื่อนลอยไม่มีเหตุผลและเป็นเท็จ เพียงแต่ในอดีตเมื่อประมาณ ๖ ปีที่แล้ว นายชาติเคยมีส่วนร่วมกับ คณะทำงานของนายไตรรงค์ กรณีจะพิจารณาว่าการกระทำของนายชาติเกี่ยวข้องกับนายไตรรงค์หรือไม่ ผู้ก่อกวนเกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเฉพาะกรณีนี้ เท่านั้น ซึ่งในทางการสืบสวนสอบสวนก็ไม่ปรากฏว่านายไตรรงค์ หรือกรรมการบริหารพรรค หรือ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปเกี่ยวข้องกับใคร ๆ จึงไม่มีเหตุผลที่จะรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือนายไตรรงค์ได้ร่วมกับนายชาติชุมนุมในครั้งนี้ นอกจากนี้การชุมนุมของประชาชน ดังกล่าวเป็นการกระทำโดยสงบและปราศจากอาวุธ เป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๖๕

อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ คือ นายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และ นายประพร ไม่ได้เข้าร่วมหรือสนับสนุน หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับใคร ๆ ในการชุมนุมโดยสงบของกลุ่ม ประชาชนคนรักสงขลาในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ แต่ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ บุคคลทั้งสี่ ได้ไปยังที่ทำการของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ระหว่างเวลาประมาณ ๐๕.๓๐ ถึง ๐๕.๕๐ น. เพื่อพบนายไพฑูริย์ เจ๊ะแส ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ยื่นหนังสือ ขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรค ไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลา เนื่องจากมีกรณีทุจริตการเลือกตั้งโดยการซื้อเสียงและ แจกแผ่นวีซีดี ซึ่งบุคคลทั้งสี่ได้นำหนังสือคำร้องคัดค้านการประกาศผลการเลือกตั้ง เงินและแถบบันทึก อันเป็นวัตถุพยานยื่นให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาด้วย

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อ้างประเด็นข้อกฎหมาย ดังนี้

(๑) คำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มาจากการสืบสวนสอบสวนวินิจฉัยชี้ขาดที่ไม่ชอบด้วย พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และระเบียบของ คณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ขัดต่อ เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และกฎหมายอื่น กล่าวคือ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาสืบสวนสอบสวนกรณีมีผู้ร้องเรียนว่า

ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดกฎหมาย เมื่อคณะอนุกรรมการ ฯ ได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้ว เสนอสำนวนการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ตามข้อ ๖๗ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) (๗) และมาตรา ๑๕ แต่ไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้จัดให้มีการประชุม เพื่อให้มีการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดเพื่อหาเหตุผลโดยรอบคอบและให้เกิดความเป็นธรรมในการ ดำเนินการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างไร ผลตำรวจเอก วาสนา ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง เพียงผู้เดียว ได้ใช้อำนาจหน้าที่โดยผลการส่งสำนวนการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการ สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่ พิจารณาสำนวนดังกล่าวที่ พลตำรวจเอก วาสนา ส่งมาให้ดำเนินการโดยใช้เวลาเพียง ชั่วโมงครึ่ง ในการพิจารณาเอกสารสำนวนซึ่งมีรายละเอียดเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า ดังนั้น เมื่อคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๑ เป็นคำร้องที่ไม่ได้ดำเนินการในเบื้องต้นให้ถูกต้องตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วย การสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ จึงเป็นคำร้อง ที่ไม่ชอบ นายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) คดีนี้ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นเรื่องมายังผู้ร้องเพื่อให้พิจารณาดำเนินการตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ขอให้ยื่น คำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยมีข้อกล่าวหา รวมทั้งสิ้น ๘ ประเด็น ผู้ร้อง เห็นสมควรยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับความเห็นของ นายทะเบียนพรรคการเมือง เพียง ๔ ประเด็น จึงเป็นเรื่องที่ผู้ร้องมีความเห็นขัดแย้งและแตกต่างกับ ความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมือง เป็นกรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องตามที่นายทะเบียนพรรคการเมือง แจ้งต่อผู้ร้อง ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องตั้งคณะทำงานคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมือง และผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานส่งให้ผู้ร้อง เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ก็ให้ นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องเองได้ แต่ปรากฏว่าผู้ร้องไม่ได้ส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียน พรรคการเมืองเพื่อให้ดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว การยื่นคำร้องของผู้ร้องในคดีนี้

จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ และไม่อาจถือเอาเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาสิ่งคดีของผู้ร้องได้ เพราะอาจเป็นช่องทางให้ผู้ร้องเลือกปฏิบัติ หรือหาช่องทางเพื่อช่วยเหลือพรรคการเมืองบางพรรคที่ถูกร้องในทำนองเดียวกันนี้ได้ โดยเลือกส่งให้ยื่นคำร้องเฉพาะบางประเด็นที่เห็นว่าไม่มีน้ำหนัก แล้วหลีกเลี่ยงไม่ยื่นคำร้องบางประเด็นที่มีน้ำหนัก ซึ่งน่าจะเป็นคุณหรือโทษต่อพรรคการเมืองที่ถูกร้องได้ จึงต้องถือเป็นการวินิจฉัยสิ่งคดีโดยขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

(๓) การพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) นั้น ต้องตีความให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๓ และพิจารณาจากเจตนารมณ์ มาตรา ๓๑๓ (๑) วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ตดิขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะเสนอมิได้” ดังนั้น สิ่งที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ จะต้องเป็นสาระสำคัญที่ไม่อาจแก้ไขได้โดยกระบวนการทางรัฐธรรมนูญ การแสดงความคิดเห็นแตกต่างไม่ได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมิได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ สิ่งซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต้องตีความตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘ และ ๖๓ หมายความว่า จะต้องเป็นการกระทำซึ่งมีผลเปลี่ยนแปลงการปกครองและเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเท่านั้น การแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณหรือระบอบทักษิณตามรัฐธรรมนูญ จึงไม่เป็นความผิดตามที่ผู้ร้องกล่าวหา

(๔) การใส่ร้ายด้วยความเท็จ เป็นการกระทำที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๘ อันเป็นความผิดต่อส่วนตัวมิใช่เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน หากการใส่ร้ายด้วยความเท็จดังกล่าวได้กระทำในช่วงที่ได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้กระทำก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) การใส่ร้ายด้วยความเท็จอันเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการใส่ร้ายด้วยความเท็จ

อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นความผิดตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นพิเศษ มิใช่เป็นบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ หรือเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน

การกระทำที่จะเป็นความผิดถึงขั้นยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) นั้น จะต้องเป็นการกระทำตามที่ พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติไว้ในหมวด ๒ ว่าด้วยการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ซึ่งได้กำหนด หลักเกณฑ์และข้อห้ามมิให้พรรคการเมืองกระทำตั้งแต่มาตรา ๒๐ จนถึงมาตรา ๔๔ และในหมวด ๓ ว่าด้วยการสนับสนุนพรรคการเมือง ส่วนที่ ๑ การบริจาคนแก่พรรคการเมือง มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๕ เพราะล้วนเป็นการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และขัดต่อความสงบเรียบร้อยและ ศีลธรรมอันดีของประชาชนทั้งสิ้น ส่วนการกระทำความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ถึง ๑๑๘ เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งถือว่าเป็น ภัยต่อความมั่นคงของรัฐ อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

กรณีที่ผู้ร้องนำเอาบทบัญญัติในลักษณะ همین ประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาและ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) มาเป็นเหตุผลว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคง ของรัฐ เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ไม่ชอบด้วยเหตุผล ขัดต่อเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งเพียงเพื่อใช้บังคับ ในช่วงที่มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น อันถือว่าเป็น กฎหมายเฉพาะที่มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดในตัวเองอยู่แล้ว มิใช่กฎหมายเกี่ยวกับความผิดอันเป็นภัย ต่อความมั่นคงของรัฐ หรือกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันจะ

เป็นผลให้ผู้ร้องนำมาอ้างเพื่อยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในคดีนี้ อีกทั้งยังเป็นการกระทำที่ไม่ได้อยู่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หมวด ๒ และหมวด ๓ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การกระทำของนายถาวรตามที่ผู้ร้องกล่าวหาว่าชัดเจนไม่ให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเข้าไปใช้สิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง ก็ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ เป็นความผิดแต่อย่างใด หากจะเป็นความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขัง อันเป็นความผิดฐานเสื่อมเสียอิสรภาพ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๕ ก็เป็นความผิดต่อส่วนตัว เป็นความผิดอันยอมความได้ มิได้กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญชี้ขาดข้อกฎหมายว่า เมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ประกาศดังกล่าวมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายที่ต้องถือปฏิบัติทันที จึงเป็นผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลบังคับตามไปด้วย และคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ก็มีได้ประกาศยกเว้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผลใช้บังคับได้ต่อไปดังเช่นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๓ และฉบับที่ ๑๕ การกระทำใดๆ ที่ผู้ร้องระบุว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ จึงเป็นข้อกล่าวหาที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายต่อไป ผู้ร้องไม่มีอำนาจนำเอาข้อเท็จจริงในส่วนนี้ไปเกี่ยวโยงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) เพื่อเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

ทางใต้สวน คณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้คู่กรณีนำพยานบุคคลเข้าเบิกความ รวม ๑๒ นัด เป็นพยานผู้ร้อง รวม ๓๒ ปาก เข้าใต้สวน ๗ นัด เป็นพยานผู้ถูกร้องที่ ๑ รวม ๒๗ ปาก โดยมีพยานร่วมกับผู้ร้องรวมอยู่ด้วย ๗ ปาก เข้าใต้สวน ๕ นัด ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้ ทั้งคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องใต้สวนพยานของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงให้งดใต้สวนพยานผู้ถูกร้องที่ ๒

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ทางใต้สวนแล้ว เห็นสมควรวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายตามคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ การยื่นคำร้องของผู้ร้องที่ผู้ร้องนำมาเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องทั้งสองก่อน รวม ๔ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นข้อ ๑ มีว่า การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นอันสิ้นสุดลงตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ มีผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลบังคับไปด้วยหรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดข้อกฎหมายเบื้องต้นว่า การที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ และไม่ได้ประกาศยกเว้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป จึงเป็นผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลบังคับตามรัฐธรรมนูญไปด้วย ทำให้การกระทำใด ๆ ที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติไว้เป็นความผิด จึงไม่เป็นความผิดตามกฎหมายอีกต่อไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคสอง ดังนั้น การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยระบุว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ จึงเป็นข้อกล่าวหาที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายต่อไป ผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจนำข้อเท็จจริงส่วนนี้ไปเกี่ยวโยงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) เพื่อเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นกฎหมายที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติให้ตราขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการของรัฐ ในการสนับสนุนการเลือกตั้ง การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้ง การอำนวยความสะดวกในการไปเลือกตั้ง และการเสียสิทธิเลือกตั้ง โดยมีสาระสำคัญตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒๖ (๑) ถึง (๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงเป็นกฎหมายที่มีเนื้อหาสาระเป็นการขยายความบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติทั่วไปในระบบกฎหมายไทยมีกระบวนการในการตราและการแก้ไขเพิ่มเติมเช่นเดียวกัน ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๒ ถึงมาตรา ๕๔ มาตรา ๑๖๕ ถึงมาตรา ๑๖๘ และมาตรา ๓๑๓ ทั้งยังมีกระบวนการในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เช่นเดียวกันด้วย คือ ตามมาตรา ๒๖๒ ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงมีศักดิ์หรือสถานะทางกฎหมายเท่ากับพระราชบัญญัติทั่วไป การยกเลิกหรือการทำให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นผลบังคับ จึงต้องใช้กระบวนการเดียวกัน กล่าวคือ ต้องมีกฎหมายยกเลิก หรือมีกฎหมายใหม่ออกมาใช้บังคับแทน ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อพิจารณาตามประเพณีการปกครองของประเทศไทยในอดีต เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสิ้นสุดลงภายหลังการเข้ายึดอำนาจการปกครอง หากคณะผู้เข้ายึดอำนาจการปกครองไม่ประสงค์ให้กฎหมายที่มีเนื้อหาสาระเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับต่อไป ก็จะมีประกาศหรือคำสั่งให้ยกเลิก ดังเช่น เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๖๕ แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช ๒๔๕๕ สิ้นสุดลงโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ คณะปฏิวัติก็ได้ออกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๘ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๐๑ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๔๕๘

เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ สิ้นสุดลงโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ คณะปฏิวัติก็ได้ออกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๑๑ และเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ สิ้นสุดลงโดยคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๕ คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินก็ได้ออกคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๖ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๑๕ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๑๗ หรือหากผู้เข้ายึดอำนาจการปกครองจะให้กฎหมายที่มีเนื้อหาสาระเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับต่อไป ก็จะมีประกาศระบุโดยชัดแจ้งว่าไม่ได้ยกเลิกกฎหมายฉบับนั้น ดังเช่น เมื่อคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติเข้ายึดอำนาจการปกครอง ได้ออกประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๐ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ว่า เพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยดำเนินไปอย่างต่อเนื่องภายหลังที่สถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติ จึงยังไม่ยกเลิกพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ สำหรับกรณีนี้ภายหลังคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เข้ายึดอำนาจการปกครอง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ แล้ว คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มิได้มีคำสั่งให้ยกเลิกหรือออกกฎหมายใหม่มาใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่มีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๔ ให้ศาลทั้งหลาย นอกจากศาลรัฐธรรมนูญ คงมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามบทกฎหมาย ซึ่งมีความหมายว่าบทกฎหมายทั้งปวงที่มีผลใช้บังคับก่อนการเข้ายึดอำนาจการปกครองของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ต่อไป พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงมิได้สิ้นผลใช้บังคับไปพร้อมกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ที่เกิดขึ้นก่อนการสิ้นสุดลงของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงยังมิได้ระงับสิ้นไป และการกระทำอันเป็นความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ก็ยังคงเป็นความผิดต่อไปด้วย

ประเด็นข้อ ๒ มีว่า ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยอำนาจการสืบสวนสอบสวนที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาโดยที่สำนักงานการสืบสวนสอบสวนนั้น ไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ได้หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยืนยันชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า หลังจากมีผู้ร้องเรียนว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ทำผิดกฎหมายคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาสอบสวน เมื่อคณะกรรมการได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้วจึงเสนอสำนักงานการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้จัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดตามระเบียบดังกล่าวข้อ ๖๗ กลับปรากฏว่าพลตำรวจเอก วาสนา ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียงผู้เดียวใช้อำนาจหน้าที่โดยผลการส่งสำนักงานการสืบสวนสอบสวนให้ผู้ร้องยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นคำร้องที่ไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบข้างต้น ย่อมเป็นคำร้องที่ไม่ชอบนายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

พิจารณาแล้วเห็นว่า ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นระเบียบที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) และ (๗) และ มาตรา ๑๕ ซึ่งมาตรา ๑๐ บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ ... (๖) สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (๗) สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง หรือสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด” ส่วนมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

และสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการโดยพลัน” และมาตรา ๑๕ วรรคท้ายบัญญัติว่า “วิธีการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” บทบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมือง แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง จะบัญญัติให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองก็ตาม แต่พระราชบัญญัติดังกล่าวก็บัญญัติอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ต่างหากจากกัน เช่น กรณีตามมาตรา ๕๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองและควบคุมดูแลใช้จ่ายเงินหมุนเวียน และมาตรา ๖๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แต่ในเรื่องการยุบพรรคการเมือง มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตาม มาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมหลักฐาน ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้อง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง” ตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าว การแจ้งต่อผู้ร้องเพื่อให้ยุบพรรคการเมืองจึงเป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยเฉพาะ ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และแม้ว่าเรื่องนี้พลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้งจะได้ลงนามในคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๒๐๑/๒๕๔๕ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารท้ายคำร้องของผู้ร้อง อันเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดที่มีนายสุริยา ทรงวิทย์ เป็นประธานอนุกรรมการก็ตาม ก็ต้องถือว่าการ

ดำเนินการของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามคำสั่งของ นายทะเบียนพรรคการเมือง มิใช่เป็นการดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองใช้อำนาจดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ จึงไม่ต้องเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณา วินิจฉัยชี้ขาดตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ทั้งการดำเนินการของนายทะเบียนพรรคการเมือง ในกรณีนี้ ก็ไม่มีกฎหมาย หรือระเบียบใดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย ผู้ร้อง จึงมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

อนึ่ง ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นประเด็นที่ต่อเนื่องกันไว้ด้วยว่า ผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาสำนวนการสืบสวนสอบสวนที่พลตำรวจเอก วาสนา ส่งมาให้ดำเนินการโดยใช้ เวลาเพียงชั่วข้ามคืนในการพิจารณาเอกสารสำนวนซึ่งมีสาระรายละเอียดเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า จึงเป็น คำร้องที่ไม่ชอบนั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏจากเอกสารท้ายคำร้องของผู้ร้องว่าพลตำรวจเอก วาสนา นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๒๓๗ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ถึงผู้ร้อง แจ้งให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ผู้ร้องมีคำสั่งในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ นั้นเอง ว่าให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินการ ตามความในมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตามคำสั่ง อัยการสูงสุดที่ ๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พิจารณา ต่อมาคณะกรรมการเสนอเรื่อง ให้ผู้ร้องแล้วผู้ร้องจึงได้ยื่นคำร้องคดีนี้ต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ แสดงว่า คณะกรรมการที่ผู้ร้องแต่งตั้งและผู้ร้องมีเวลาในการพิจารณาสำนวนคดีนี้ถึงประมาณ ๑๐ วัน ไม่ใช่เวลาเพียงชั่วข้ามคืนดังที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้าง แม้สำนวนจะมีถึงเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า ก็ไม่ถือว่าเป็น การใช้ดุลพินิจยื่นคำร้องที่ไม่ชอบแต่อย่างใด

ประเด็นข้อ ๓ มีว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยขัดต่อพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า คดีนี้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นเรื่องต่อ ผู้ร้อง ให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๖๗ โดยมีข้อกล่าวหาพร้อมทั้งสิ้น ๘ ประการ ผู้ร้องพิจารณาแล้วยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมือง เพียง ๔ ประการ ซึ่งตามกฎหมายบัญญัติให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากผู้ร้องเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้ผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง แต่การยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในคดีนี้ไม่ได้ดำเนินการเช่นนั้น จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “เมื่อปรากฏก่อนนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมหลักฐาน ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง” จากบทบัญญัติดังกล่าว เมื่อผู้ร้องได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องย่อมมีดุลพินิจที่จะยื่นหรือไม่ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้ ซึ่งการที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งบัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งคณะกรรมการ โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป หากคณะกรรมการหาข้อยุติเกี่ยวกับการยื่นคำร้องไม่ได้ ก็ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้เอง กรณีที่จะต้องมีการดำเนินการตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง โดยตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานนี้ เป็นกรณีที่เมื่อผู้ร้องได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้วผู้ร้องใช้ดุลพินิจไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ยุบพรรคการเมืองนั้นเลย แต่กรณีตามคำร้อง ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว

เพียงแต่ไม่ได้ยื่นเหตุอันเป็นที่มาแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ทุกเหตุที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งมา การยื่นคำร้องของผู้ร้องจึงเป็นไปตามเงื่อนไขของมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ดังนั้น การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วยเหตุเพียง ๔ ประการ จึงไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ แต่อย่างใด

ประเด็นข้อ ๔ มีว่า การที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัย ว่าเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ นั้น เป็นเหตุให้การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ตกไปหรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยืนยันแจ้งแก้ข้อกล่าวหาว่าเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัยว่า เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ แล้ว การกล่าวหาของผู้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ก็น่าจะตกไปด้วย เพราะคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญถือเป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๘

พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ วินิจฉัยว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัย มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดวันเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ในการจัดการเลือกตั้ง ตลอดจนการดำเนินการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งดังกล่าว จึงเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง

การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง มีผลเป็นการเพิกถอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามประกาศผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว มีผลต่อการดำเนินการทั้งหลายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หากได้มีผลเป็นการยกเลิกหรือเพิกถอนการกระทำของพรรคการเมืองที่เป็นเหตุแห่งการยุบพรรคตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ที่ผู้ร้องอ้างมาเป็นเหตุขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ หากการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าเหตุตามกฎหมายอันจะถูกยุบพรรคแล้ว แม้การกระทำนั้นจะเกิดขึ้นในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ก็ไม่เกี่ยวกับการดำเนินการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด คณะตุลาการรัฐธรรมนูญย่อมมีอำนาจพิจารณายุบพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น

ประเด็นตามคำร้องของผู้ร้องที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ กระทำการตามที่ถูกร้องกล่าวหา อันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคตามคำร้องหรือไม่ พิจารณาคำร้องของผู้ร้องแล้ว คดีมีประเด็นต้องพิจารณา วินิจฉัยเป็นลำดับ ดังนี้

ข้อ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรค และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใด ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งหรือไม่

ข้อ ๒ ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กี่สุน นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎู ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอ่น ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้ง อันเป็นความเท็จหรือไม่

ข้อ ๓ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายวรรณวิทย์ ตันดิภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคไทยรักไทย ว่าว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้ง อันเป็นความเท็จ เพื่อให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทยหรือไม่

ข้อ ๔ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่

ข้อ ๕ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้แก่นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชนี ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบุ่น ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ คิดต่อกันไม่ครบ ๕๐ วัน นำไปเป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือไม่

ข้อ ๖ การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เป็นเหตุอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคและเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ตามคำร้องหรือไม่

ประเด็นข้อ ๑ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิด ในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ ห้วนหน้าพรรค และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือ พรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งหรือไม่

ในประเด็นข้อนี้ ข้อเท็จจริงที่ไม่ได้โต้เถียงกันฟังได้ว่า ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๘ พรรคไทยรักไทย โดยพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นหัวหน้าพรรค ได้รับเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรข้างมากเด็ดขาดจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียวโดยมีพันตำรวจโท ทักษิณเป็นนายกรัฐมนตรี และผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร จนกระทั่ง ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ กำหนดให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคชาติไทย และ พรรคมหาชน อดีตพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรประกาศไม่ส่งสมาชิกพรรคลงสมัคร รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ พรรคไทยรักไทยเพียงพรรคเดียวที่ส่ง สมาชิกสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบ ๕๐๐ คน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๙๘ โดยแบ่งเป็นผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ๑๐๐ คน และแบบแบ่งเขต เลือกตั้ง ๔๐๐ คน ตามจำนวนเขตเลือกตั้งทั่วประเทศ พรรคการเมืองอื่นนอกจากนั้นส่งสมาชิก ลงสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อไม่ครบจำนวน ๑๐๐ คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพียงบางเขต เลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๙ นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ปราศรัยต่อประชาชน ที่ท้องสนามหลวง กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรคไทยรักไทยว่าเป็น

“ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณ ทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ
ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันเดียวกัน นายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวโจมตี
การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ว่าเป็นระบอบทักษิณ โดยนอกจากกล่าวหา
ในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์แล้วยังกล่าวโจมตีว่าระบอบดังกล่าวเป็นระบอบที่พันตำรวจโท ทักษิณ
คุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบบรัฐสภา
ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม
ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริตคอร์รัปชัน นี้อาญบุรีบังหลวง และตามที่ได้มีกรรมการบริหาร
และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ในระหว่างวันที่
๒๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๘ กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ เช่นเดียวกับ
นายอภิสิทธิ์ รวมทั้งนายถาวร กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้จัดทำแผ่นปลิวที่มีเครื่องหมาย
ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่าง
ไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียดังใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ
เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...”

ปัญหามีว่า การกระทำของนายอภิสิทธิ์ นายสุเทพ กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรค
ผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวเป็นการสร้างคำว่า “ระบอบทักษิณ” อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือ จงใจ
ให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรค และสมาชิกพรรคไทยรักไทย
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงใจให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัคร
รับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งหรือไม่ ในประเด็นนี้ได้ความว่า
ก่อนมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ปรากฏว่า
รัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณ ประสบกับวิกฤตการณ์ทางการเมืองอย่างต่อเนื่องจนมีการคาดการณ์
ถึงทางออกของรัฐบาลเพื่อแก้สถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้นว่าพันตำรวจโท ทักษิณ อาจลาออก
หรือยุบสภาผู้แทนราษฎร แต่พันตำรวจโท ทักษิณ ได้ประกาศและปราศรัยในสถานที่ต่าง ๆ ยืนยันว่า
รัฐบาลจะไม่ลาออกหรือยุบสภาผู้แทนราษฎร แม้กระทั่งในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ก่อนที่จะมี
พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรเพียง ๑๕ วัน พันตำรวจโท ทักษิณ ก็ยังกล่าวว่าจะไม่มีการลาออก
จะไม่ยุบสภา ตามเอกสารหมายเลข ถ.๕ และ ถ.๖ แต่ในที่สุดพันตำรวจโท ทักษิณ ก็แก้ปัญหาวิกฤตการณ์

ทางการเมืองด้วยการประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ โดยกำหนดให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีเวลาเตรียมการเลือกตั้งให้พรรคการเมืองต่าง ๆ เพียง ๓๗ วัน ภายหลังผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน ซึ่งเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้าน ร่วมกันประกาศไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ และพรรคไทยรักไทยได้ออกสารไทยรักไทยตามเอกสารหมายเลข ๓.๘ มีข้อความกล่าวพาดพิงพรรค ร่วมฝ่ายค้านทั้งสามพรรคดังกล่าว พรรคร่วมฝ่ายค้านก็ได้ออกจดหมายเปิดผนึกชี้แจงและแสดงความคิดเห็น ในลักษณะที่กล่าวหาพรรคไทยรักไทยบิดเบือนข้อเท็จจริงและใส่ร้ายพรรคร่วมฝ่ายค้าน โดยเฉพาะ ประเด็นเกี่ยวกับการยุบสภาผู้แทนราษฎร เหตุผลที่พรรคร่วมฝ่ายค้านไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง การใช้อำนาจ ทำลายคุณการตรวจสอบ ตลอดจนชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับต้นเหตุของปัญหาต่าง ๆ ในการ บริหารราชการแผ่นดินของพันตำรวจโท ทักษิณ โดยใช้ถ้อยคำว่า “ระบอบทักษิณ” ตามเอกสารหมายเลข ๓.๗ ก็ยิ่งทำให้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในระหว่างพรรคการเมืองดังกล่าวทวีความรุนแรงขึ้น ประกอบกับมีกลุ่มนักวิชาการ กลุ่มพลังประชาชน ทั้งที่สนับสนุนและต่อต้านพันตำรวจโท ทักษิณ ออกมาเคลื่อนไหวชุมนุมในที่สาธารณะ โดยมีข้อเรียกร้องลักษณะต่าง ๆ อันแสดงให้เห็นชัดเจนถึง ความขัดแย้งกันในทางความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกออกเป็นสองฝ่ายอย่างไม่เคยมีมาก่อน โดยเฉพาะพรรคการเมือง นักการเมือง นักวิชาการ กลุ่มพลังประชาชนที่เป็นฝ่ายตรงข้ามหรือต่อต้าน พันตำรวจโท ทักษิณ ได้จัดเวทีปราศรัยโดยนำเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพันตำรวจโท ทักษิณ โดยตรงมาเป็น ประเด็นหรือหัวข้อกล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณและพรรคไทยรักไทย ไม่ว่าปัญหาการบริหารราชการ แผ่นดินของพันตำรวจโท ทักษิณ โดยใช้คำว่า “ระบอบทักษิณ” ปัญหาการแทรกแซงองค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญ การครอบงำวุฒิสภา และปัญหาการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงในรัฐบาล เป็นต้น ประเด็นในเรื่อง “ระบอบทักษิณ” นั้น ได้ความตามทางไต่สวนพยานผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เป็นผู้บัญญัติคำว่า “ระบอบทักษิณ” แต่เป็น คำนิยามทางการเมืองที่นักวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์ นักรัฐศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ เช่น นายธีรยุทธ บุญมี ดร.เกษียร เตชะพีระ และดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ได้กล่าวไว้ในงานศึกษาวิจัยของตนตามเอกสารหมายเลข ๓.๕ โดย ดร.เกษียร เตชะพีระ ได้กล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ ในการปาฐกถาเรื่อง “๒ ปี ระบอบทักษิณกับสถานการณ์ การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศ” นายอภิสิทธิ์ได้ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ว่า พยานและผู้ถูกร้องที่ ๑ มีความเห็นเช่นเดียวกับนักวิชาการและสื่อมวลชนทั่วไปว่า หมายถึงวิธีการดำเนินการ

ทางการเมืองและการบริหารประเทศที่ยึดตัวตนและยึดแนวคิดของพันตำรวจโท ทักษิณเป็นหลัก ขาดความเคารพในเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะหลักการขององค์กรตรวจสอบและถ่วงดุล โดยองค์กรอิสระและประชาชน แต่เข้าไปแทรกแซงองค์กรอิสระ สื่อมวลชน องค์กรของรัฐแทบทุกองค์กร ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม สร้างความแตกแยกของคนในชาติอย่างไม่เคยพบมาก่อน และมีการทุจริตอย่างมโหฬาร สาเหตุที่พยานต้องกล่าวปราศรัยถึง “ระบอบทักษิณ” เพราะผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่าพันตำรวจโท ทักษิณประกาศยุบสภาโดยไม่ชอบด้วยเหตุผล การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณได้ก่อให้เกิดวิกฤตศรัทธาต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ เหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและเกี่ยวข้องกับพันตำรวจโท ทักษิณโดยตรง ดังนั้น คำว่าระบอบทักษิณจึงเป็นถ้อยคำในลักษณะที่วิพากษ์วิจารณ์ พันตำรวจโท ทักษิณ โดยเฉพาะของบรรดานักวิชาการและสื่อมวลชนทั่วไปที่แสดงความเห็นเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินของพันตำรวจโท ทักษิณ ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มิได้มีความหมายที่แสดงถึงระบอบการปกครองทำนองเช่นอย่างคำว่าระบอบประชาธิปไตยหรือระบอบเผด็จการที่สื่อความหมายให้ประชาชนเข้าใจว่าหมายถึงระบอบการปกครองประเทศ เพียงเป็นการนำชื่อของพันตำรวจโท ทักษิณ มาใช้เพื่อง่ายแก่การเรียกขานและทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจได้ทันทีเมื่อมีการกล่าวถึง โดยหาได้มีวิญญูชนคนใดที่เข้าใจว่าระบอบทักษิณเป็นระบอบการปกครองอีกรูปแบบหนึ่งไม่

ประเด็นคำกล่าวของนายอภิสิทธิ์ที่ว่า วันนีัระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้วนั้น ในปัญหานี้นายอภิสิทธิ์ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ว่า พยานชี้แจงและให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชนโดยชี้ให้เห็นถึงการกระทำของนายกรัฐมนตรีและการบริหารบ้านเมืองที่เป็นปัญหา โดยพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญแก่รัฐสภาในการประชุมในนัดที่มีความสำคัญ เช่น การประชุมเพื่อพิจารณางบประมาณแผ่นดิน พันตำรวจโท ทักษิณ กลับไปต่างจังหวัดเพื่อพบกับประชาชน ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา แม้จะปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ได้ตั้งกระทู้ถามพันตำรวจโท ทักษิณ เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินแทบทุกนัดของการประชุม แต่พันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้และไม่ยอมมาตอบกระทู้ถามของสมาชิกวุฒิสภา ปรากฏตามรายงานการตั้งกระทู้ที่พันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ยอมตอบในสภาของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ระหว่างปี ๒๕๔๔ ถึง ๒๕๔๘ ซึ่งพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี มีการเสนอกระทู้

ทั้งหมด ๓๒๐ เรื่อง ถ้ามองเจาเจางนายกรัฐมนตรี ๒๒๕ เรื่อง นายกรัฐมนตรีตอบเพียง ๖ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๔ เท่านั้น และสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ระหว่างปี ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี มีการตั้งกระทู้ถามนายกรัฐมนตรีทั้งหมด ๓๔ เรื่อง แต่นายกรัฐมนตรีไม่ตอบกระทู้แม้แต่เรื่องเดียว ตามรายการกระทู้ถามสดเอกสารหมายเลข ถ.๑๑ และยังมีการใช้เสียงข้างมากในสภาผลักดันให้กฎหมายที่รัฐบาลเสนอผ่าน สภาผู้แทนราษฎรต่างๆ ที่กฎหมายนั้นมีข้อผิดพลาด จนเป็นผลให้พระราชบัญญัติบางฉบับไม่ได้รับการโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธย สอดคล้องกับบทความของนายอุทัย พิมพ์ใจชน อดีตประธานรัฐสภาและสมาชิกพรรคไทยรักไทย ในหนังสือรู้ทันทักษิณ ๔ เอกสารหมายเลข ถ.๑๐ ว่า พันตำรวจโท ทักษิณ “ไม่ไปประชุม หรือไปประชุมแต่ไม่เข้าห้องประชุม บางวันประชุมสภาแต่กลับหาเรื่องไปพบปะราษฎรจนนายอุทัยแสดงความรู้สึกว่า “ถ้าอย่างนี้จะมิสกาไปทำไม โดยส่วนตัว ผมเสียความรู้สึกมาก เพราะทำให้ระบบสภาของเราไม่มีความหมาย สะท้อนที่เขาพูดว่าประชาธิปไตยเป็นเพียงเครื่องมือของเขา ผมไม่แฮปปี้มาก” นอกจากนี้ บทความในหนังสือดังกล่าว ยังแสดงความรู้สึกของนายอุทัยในการประชุมพิจารณาร่างกฎหมายของรัฐบาลอีกว่า ผู้แทนราษฎรได้ทักท้วงนำเสนอข้อเท็จจริงใหม่ๆ แต่วิปรัฐบาลมักจะดึงดันว่าพรรคส่งมาอย่างนี้ ก็จะเอาอย่างนี้ให้ได้หลายเรื่องทำงานเสีย แทนที่จะปรับเปลี่ยน และจะทำให้วุฒิสภางานน้อย ไม่เสียเวลามาก แต่ก็ไม่ได้ไม่ปรับ ไม่แก้ เมื่อใช้มติพรรคเป็นตัวกำหนดกฎหมาย มติพรรคก็เป็นเพียงมติของคนไม่กี่คนในพรรค ในที่สุด ก็เป็นคนไม่กี่คนที่กำหนดกฎหมาย ทำอย่างนี้ ระบบสภาก็ไม่มีความหมาย

ปัญหาเรื่องการแทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา นายอภิสิทธิ์ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นที่ ตลอดระยะเวลา ๕ ปี ที่พันตำรวจโท ทักษิณเป็นนายกรัฐมนตรี ปรากฏข้อเท็จจริงว่า องค์กรอิสระทั้งหลายตามรัฐธรรมนูญ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ถูกแทรกแซง ครอบงำ โดยอำนาจฝ่ายการเมืองมาโดยตลอด ตั้งแต่กระบวนการสรรหา การแต่งตั้ง การพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด จนทำให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระดังกล่าว ขาดความเป็นอิสระและเที่ยงธรรม เป็นการทำลายเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พฤติกรรมการแทรกแซงองค์กรอิสระดังกล่าวเกิดขึ้นโดยการกระทำของพันตำรวจโท ทักษิณและบุคคลใกล้ชิดตนเองในหลายกรณี เช่น ดิดดอว้างเดินตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหลายคนเพื่อขอความช่วยเหลือให้พันตำรวจโท ทักษิณ พ้นผิดจากคดีชุกหุน โดยเสนอผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญบางคนในส่วนของวุฒิสภานั้น เป็นที่

ทราบกันโดยทั่วไปว่าพันตำรวจโท ทักษิณได้เข้าไปแทรกแซงและครอบงำการทำงานของวุฒิสภา เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเสียงข้างมากมีมติในหลายเรื่องเป็นไปตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลตลอดมา อาทิเช่น การลงมติเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในองค์กรอิสระต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ได้มีการลงมติตามที่รัฐบาลต้องการทุกครั้ง และเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าสมาชิกวุฒิสภาลงมติโดยมีการกำหนดตัวบุคคล (บล็อกโหวต) ตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณและรัฐบาล พรรคไทยรักไทย โดยมีพยานสนับสนุน ก็คือนายนิพนธ์ วิสิทธิ์ยุทธศาสตร์ ซึ่งเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอ่างทอง ๔ สมัย ตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ ถึง ๒๕๓๕ สมาชิกวุฒิสภาตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ ถึง ๒๕๔๕ ครั้งสุดท้ายดำรงตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา (วิวุฒิสภา) และรองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่าการเลือกตั้งประธานวุฒิสภาแทนพลตรี มนูญกฤต รูปขจร ที่ลาออกเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ มีผู้ได้รับการเสนอชื่อ ๕ คน คือ พลตรี มนูญกฤต นายพนัส ทัศนียานนท์ พลเอก วิชา ศิริธรรม พยาน และนายสุชน ชาลีเครือ ซึ่งพันตำรวจโท ทักษิณให้การสนับสนุน และบุคคลที่มีโอกาสจะได้รับเลือกมีเพียง ๓ คน คือ พลตรี มนูญกฤต พยาน และนายสุชน กลุ่มผู้สนับสนุนแต่ละฝ่ายจึงแยกเป็น ๓ กลุ่ม สำหรับบุคคลผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภาจะต้องได้คะแนนเสียงถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาร่วมประชุม มิฉะนั้นจะต้องมีการเลือกใหม่ในรอบสองระหว่าง ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดและตำแหน่งรองลงมา ผู้ที่ได้รับเลือกด้วยคะแนนสูงสุดก็จะได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภาต่อไป และหากมีการเลือกในรอบสองระหว่างพยานหรือพลตรี มนูญกฤต กับนายสุชน สมาชิกกลุ่มที่สนับสนุนพยานหรือพลตรี มนูญกฤต ก็จะลงคะแนนให้พลตรี มนูญกฤต หรือพยาน แล้วแต่กรณี จะทำให้ นายสุชนไม่ได้รับเลือก แต่พันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ต้องการให้พลตรี มนูญกฤต หรือพยานได้รับเลือก เพราะพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นฝ่ายตรงข้ามกับพลตรี มนูญกฤตอย่างชัดเจน ส่วนพยานเป็นเพื่อนกับนายชวน หลีกภัย และไม่สามารถสั่งการได้ เมื่อพันตำรวจโท ทักษิณเกรงว่านายสุชนจะไม่ได้รับเลือก จึงได้ให้นายศรีเมือง เจริญศิริ สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดมหาสารคาม คนสนิทพันตำรวจโท ทักษิณมาเจรจาขอให้พยานถอนตัวจากการสมัครชิงตำแหน่งพยานตอบปฏิเสธและแจ้งว่าไม่ต้องมาพูดเรื่องนี้อีก ต่อมาพันตำรวจโท ทักษิณพูดขอร้องให้นายวิกรม อัยศิริ มาเจรจากับพยานเพื่อให้ถอนตัว พร้อมกล่าวว่า คนเป็นพ่อค่านักธุรกิจ อยากเป็นพวกกับรัฐบาลทั้งนั้น ไม่มีใครอยากอยู่ฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาล เนื่องจากนายวิกรมเป็นเจ้าของธุรกิจโรงแรมในประเทศพม่า

และประกอบธุรกิจสายการบินภูเก็ตแอร์ จะต้องมีการติดต่อกับกระทรวงคมนาคม ซึ่งมีนายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ เป็นรัฐมนตรีว่าการ ทั้งนี้ นายสุริยะ ได้โทรศัพท์สอบถามนายวิกรมถึงผลการเจรจาระหว่าง นายวิกรมกับพยานด้วย พยานเกรงว่าธุรกิจของนายวิกรมซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของพยานและมีส่วนสนับสนุน ให้พยานสมัครชิงตำแหน่งประธานวุฒิสภาจะได้รับความเสียหายหรือผลกระทบ พยานจึงยอมถอนชื่อ ออกจากการลงสมัคร เพื่อหลีกเลี่ยงให้นายสุชน ในที่สุดนายสุชนก็ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภา ด้วยคะแนน ๘๘ คะแนน จากจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาประชุมทั้งหมด ๑๕๘ คน เท่ากับกึ่งหนึ่งพอดี หากพยานไม่ถอนตัว โอกาสที่นายสุชนจะได้รับการคัดเลือกดังกล่าวย่อมเป็นไปได้ยาก

นอกจากนี้ นายนิพนธ์ได้เบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ในประเด็นเกี่ยวกับการเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระของวุฒิสภาอีกว่า ผลของคะแนนบุคคล ตามที่ถูกกำหนดไว้มักจะได้รับการเลือก เช่น ในการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๔ (สมัยสามัญทั่วไป) เป็นพิเศษ เมื่อวันอังคารที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ได้มีการเลือกผู้สมควรดำรงตำแหน่งกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คือ นายวิสุทธิ์ โภธิแท้ นายวิเชียร วิริยะประสิทธิ์ นายประดิษฐ์ ทรงฤกษ์ พลตำรวจเอก วุฒิชัย ศรีรัตนวุฒิ นายขยงยุทธ กปิตลาฉายณ์ นายชิตชัย พานิชพัฒน์ และ นายเชาว์ อรรถมานะ โดยพลตำรวจเอก วุฒิชัยได้รับเลือกเป็นประธานกรรมการ และจะสังเกตได้ว่า มีข้าราชการตำรวจได้รับการเลือกเข้ามาเป็นกรรมการในองค์กรอิสระ เช่น พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโซ ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนและสนิทสนมกับพันตำรวจโท ทักษิณ ทั้งที่ในอดีตวุฒิสภา ชุดก่อนจะไม่มีข้าราชการตำรวจได้รับการคัดเลือกเข้ามาเป็นกรรมการในองค์กรอิสระต่าง ๆ หรือ ในคราวการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันอังคารที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ที่ประชุมลงมติเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่กรรมการสรรหาฯ เสนอรายชื่อมา ๑๘ คน เพื่อให้วุฒิสภาคัดเลือกให้เหลือ ๘ คน และปรากฏว่า พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ ซึ่งเป็นผู้ได้รับการเลือกคนหนึ่งขอถอนตัว ทำให้บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อ ขาดไป ๑ คน ไม่ครบจำนวน ๑๘ คน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ วุฒิสภาก็ยังคงยืนยันให้ลงมติเลือก แม้จะมีเสียง วิพากษ์วิจารณ์และคัดค้านจากสมาชิกวุฒิสภาหลายคน แต่ที่ประชุมได้มีมติเลือกจากจำนวนดังกล่าว ๘ คน คือ พลตำรวจโท วันชัย ศรีนวลนัด นายไสว จันทะศรี นายศิวะ แสงมณี นายสมศักดิ์ แก้วสุทธิ พลตำรวจเอก ดร.ธม โสทธิพันธุ์ นายสุรพล เอกโยคยะ พลเอก เกษมชาติ นเรศเสนีย์ นายสมโภชน์

กาญจนาภรณ์ และนางแน่งน้อย ณ ระนอง โดยนายสุรพลเป็นพี่นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทยและเป็นพี่ที่ทราบกันล่วงหน้าว่าได้รับการวางตัวให้ดำรงตำแหน่ง ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในที่สุดก็นำไปสู่การเริ่มต้นของ กระบวนการสรรหาใหม่ และยังมีนายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือ ความเห็นว่า มีการแทรกแซงวุฒิสภา โดยมีการจ่ายเงินให้วุฒิสภาบางคนเป็นรายเดือนหรือรายครั้ง คราวกรณีที่รัฐบาลมีความต้องการจะได้เสียงข้างมากในมติสำคัญ เช่น กรณีสรรหาบุคคลไปดำรง ตำแหน่งสำคัญในองค์กรอิสระ หลักฐานที่จะเป็นเครื่องยืนยันได้โดยชัดเจนว่ารัฐบาลทักษิณแทรกแซง วุฒิสภานั้นก็คือ ผลการลงคะแนนเสียงของสมาชิกวุฒิสภาที่เลือกกรรมการองค์กรอิสระครั้งละหลายคน จะมีบัตรลงคะแนนที่มีคะแนนเสียงออกมาเหมือนกันหรือซ้ำกันครั้งละเป็นจำนวนมากกว่า ๘๐ คน ในการลงคะแนนเสียงในวาระใดก็ตามที่รัฐบาลต้องการให้เป็นไปตามที่รัฐบาลต้องการ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้ว เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลยที่คะแนนเสียงของสมาชิกวุฒิสภาจะเหมือนหรือซ้ำกันเป็นจำนวนสูงถึง ๘๐ เสียง หากไม่ได้มีการตกลงกันมาก่อน การที่คะแนนเสียงของวุฒิสภาเพื่อเลือกคนที่รัฐบาลมีความสัมพันธ์ ด้วยออกมาเป็นเช่นนั้น จึงเป็นกรณีที่เกิดขึ้นได้ว่ารัฐบาลเข้าแทรกแซงวุฒิสภาด้วยวิธีการดังกล่าวที่เรียกว่า “บล็อกโหวต”

ประเด็นเรื่องการแทรกแซงสื่อ นายโสภณ องค์กรณ์ สังกัดเครือเดอะเนชั่น และจัดรายการ วิทยุคลื่นความถี่ ๙๐.๕ เอฟเอ็ม เป็นพยานเบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือ ความเห็นว่า เมื่อปี ๒๕๔๕ พยานและเพื่อนร่วมงานในเครือเดอะเนชั่นรวมทั้งสมาชิกในครอบครัว ถูกเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสั่งให้ธนาคารพาณิชย์ตรวจสอบบัญชีเงินฝาก เพื่อสืบหาตัวเลขการทำธุรกรรม โดยสงสัยว่าพยานและเพื่อนร่วมงานได้รับสินจ้างรางวัลจากกลุ่มบุคคลใด เพื่อเขียนข่าววิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลและบุคคลในรัฐบาล นักการเมืองและเครือข่ายพวกพ้องของ พันตำรวจโท ทักษิณ หรือไม่ ทั้งๆ ที่ข้อกล่าวหาดังกล่าวไม่เข้าข่ายมูลฐานความผิดตามกฎหมายฟอกเงิน พยานกับเพื่อนร่วมงานได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง แต่เจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้สั่งให้ธนาคารพาณิชย์ยุติการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินดังกล่าวก่อนที่ศาลปกครองจะอ่าน คำวินิจฉัยว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย อีกประการหนึ่งการจัดรายการวิทยุ เวที ๑๐๑ คลื่นความถี่ ๑๐๑ เอฟเอ็ม ที่พยานเป็นผู้จัดรายงานข่าวสารและวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ ในบ้านเมืองโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นผ่านทางโทรศัพท์ซึ่งมีผู้แสดงความเห็นทั้งที่

สนับสนุนและคัดค้านนโยบายของรัฐบาลนับแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นมา แต่ถึงเดือน มิถุนายน ๒๕๔๖ พยานก็ได้รับแจ้งจากเจ้าของรายการให้งดออกอากาศโดยมีคำชี้แจงเพียงสั้น ๆ ว่าเป็นคำขอร้องจากเจ้าหน้าที่สถานีวิทยุโดยไม่มีเหตุผลเป็นรายละเอียด แต่เป็นที่รับรู้เข้าใจกันทั่วไปว่าเป็นคำสั่งจากผู้มีอำนาจทางการเมืองในขณะนั้น นอกจากนี้นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ให้ถ้อยคำตามบันทึก ถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ว่า รายการวิทยุและโทรทัศน์ที่พยานเป็นผู้จัดรายการด้วยตนเอง แม้จะเป็นรายการที่มีประชาชนรับฟังและรับชมเป็นจำนวนมาก รัฐบาลก็จะเข้ามาคุกคามและเปลี่ยนแปลง รายการที่พยานเป็นผู้ดำเนินรายการออกจากสถานีวิทยุหรือสถานีโทรทัศน์แล้วแต่กรณีจนหมดสิ้น เช่น รายการ “ขอคิดด้วยคน” รายการ “ลานบ้านลานเมือง” ทางสถานีโทรทัศน์สีช่อง ๕ อ.ส.ม.ท. รายการ “เหรียญสองด้าน” รายการ “ตามหา...แก่นธรรม” ทางสถานีโทรทัศน์สีช่อง ๑๑ และรายการวิเคราะห์ ข่าวการเมือง ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุ เอฟเอ็ม ๑๐๗ ถูกยกเลิกโดยอ้างว่าไม่มีคนฟัง ทั้งที่ประชาชน ให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก และในฐานะที่พยานเป็นสมาชิกวุฒิสภาและดำรงตำแหน่งเป็นประธาน กรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชนของวุฒิสภา และเป็นโฆษกกรรมการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ของวุฒิสภา มีหน้าที่ตรวจสอบการกระทำของรัฐบาลที่ขัดต่อกฎหมาย ยังพบว่า รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ได้แทรกแซงสื่อมวลชนหลายรายการ เช่น กรณีนางฟองสนาน จามรจันทร์ ข้าราชการกรมประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นผู้จัดรายการข่าวของวิทยุ กรมประชาสัมพันธ์ แสดงความเห็น แตกต่างจากนโยบายของรัฐบาลและพันตำรวจโท ทักษิณ จึงถูกย้ายไปเป็นเจ้าหน้าที่กรมประชาสัมพันธ์ จังหวัดหนองบัวลำภู และไม่ได้จัดรายการข่าวทางวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์อีกต่อไป กรณีนายสุทธิชัย หยุ่น จัดรายการ “เก็บตกจากเนชั่น” ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๕ อ.ส.ม.ท. และผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังได้อ้าง ส่งคำแถลงการณ์ของสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ในการสัมมนา “วันเสรีภาพ สื่อโลก” เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ถ.๑๕ ที่เรียกร้องให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงการให้เสรีภาพของสื่อและเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน โดยเฉพาะในข้อมูลที่บุคคลในรัฐบาลใช้อำนาจแฝงและอำนาจต่อรองทางธุรกิจแทรกแซงสื่อ อันแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของผู้มีวิชาชีพสื่อสารมวลชนทั่วไปโดยมิได้จำกัดแต่เฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่งว่า บุคคลในรัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณ มีพฤติกรรมแทรกแซงหรือคุกคามสื่อไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมอีกด้วย

ประเด็นเรื่องการทุจริต นอกราชการบังหลวง นอกจากผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนายอภิสิทธิ์ เบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นถึงพฤติกรรมของรัฐบาลที่มีปัญหาเกี่ยวกับความไม่โปร่งใสในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยมีพฤติการณ์ส่อไปในทางทุจริตจนเกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมและสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น กรณีโครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิดซีทีเอ็กซ์ และการประมูลงานก่อสร้างหรือติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในสนามบินสุวรรณภูมิ กรณีการปล่อยเงินกู้ให้รัฐบาลประเทศพม่าของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (เอ็กซิมแบงก์) โดยไม่มีหลักประกันจากรัฐบาลพม่า และกระทรวงการคลังต้องชดเชยส่วนต่างของดอกเบี้ยให้ ภายหลังปรากฏว่ารัฐบาลพม่านำเงินดังกล่าวส่วนหนึ่งมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมจากบริษัทธุรกิจของครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ และว่าจ้างบริษัทผู้ใกล้ชิดของพันตำรวจโท ทักษิณ ไปรับงานจ้างหลายโครงการในประเทศพม่า ตามข่าวในหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ และหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ๓๗ และ ๓๘ หรือปัญหาข้อสงสัยถึงการดำเนินธุรกิจของบริษัทในครอบครัวของพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ว่าจะการซื้อขายหุ้นระหว่างครอบครัวของพันตำรวจโท ทักษิณกับบริษัท เทมาเส็ก ประเทศสิงคโปร์ ที่มีข้อกล่าวหาในเรื่องการหลีกเลี่ยงภาษี กรณีบริษัท ซินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งได้รับสัมปทานดำเนินธุรกิจดาวเทียม ที่มีข้อกล่าวหาในเรื่องได้รับการยกเว้นภาษี ตามหนังสือรู้ทันทักษิณ ๒ และข้อมูลจากเว็บไซต์ประชาชาติธุรกิจ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เว็บไซต์โพสต์ทูเดย์ และเดลินิวส์ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เอกสารหมายเลข ๓๖, ๓๗ และ ๓๘ กรณีการเข้าไปถือหุ้นรายใหญ่ในสถานีโทรทัศน์ไอทีวีของบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ที่มีข้อกล่าวหาในเรื่องเกี่ยวกับการลดค่าสัมปทานตามหนังสือรู้ทันทักษิณ เอกสารหมายเลข ๕ เป็นต้น เหล่านี้ล้วนว่าเป็นปัญหาที่ผู้คนในสังคมให้ความสนใจอย่างกว้างขวาง เฉพาะอย่างยิ่งเป็นปัญหาสำคัญเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประชาชาติ จนในที่สุดเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้นำมาเป็นเหตุผลหนึ่งในการยึดอำนาจการปกครองประเทศจากรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณตามคำแถลงของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑ เอกสารหมายเลข ๘๐ โดยมีความตอนหนึ่งว่า “...ประชาชนส่วนหนึ่งเคลือบแคลงสงสัยการบริหารราชการแผ่นดินอันส่อไปในทางทุจริตและ

ประพุดติมิชอบอย่างกว้างขวาง...” และยังปรากฏข้อเท็จจริงว่าโครงการดังกล่าวบางโครงการ ปัจจุบันคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐกำลังทำการสอบสวนเพื่อดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดอยู่ด้วย

ส่วนเรื่องการทำลายระบบคุณธรรมในการแต่งตั้งหรือโยกย้ายข้าราชการ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อ้างส่งสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งปรากฏข่าวสารที่ผู้เกี่ยวข้องออกมาวิพากษ์วิจารณ์การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการที่ใช้ระบบอุปถัมภ์ มิได้ใช้ระบบคุณธรรมโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและอาวุโส เช่นการแต่งตั้ง พลเอก ชัยสิทธิ์ ชินวัตร ญาติผู้ใหญ่ของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกและผู้บัญชาการทหารสูงสุดข้ามอาวุโสนายทหารคนอื่น รวมทั้งสนับสนุนนายทหารซึ่งสำเร็จเตรียมทหาร รุ่นสิบรุ่นเดียวกับพันตำรวจโท ทักษิณ และญาติพี่น้องให้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ เป็นเหตุให้ พลเอก มนตรี สุภาพร จเรทหารทั่วไป ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ ว่า “การเมืองแทรกแซงกองทัพ เป็นการทำลายประเพณีธรรมเนียมการแต่งตั้งนายทหาร มุ่งหวังส่งแต่ญาติและเพื่อนมาดำรงตำแหน่งสำคัญ ถือเป็นการบ่อนทำลายกองทัพ พฤติกรรมของนายกรัฐมนตรี เป็นการเนรคุณกองทัพ” ตามหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ก. ๔๒ และยังสามารถนำไปกล่าวอ้างในที่ประชุมสภาสภาโหมอีกว่า ทหารเป็นเบี้ยล่างของนักการเมือง ตามข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ก. ๔๓ หรือกรณีพลเรือเอก บรรณวิทย์ เก่งเรียน รองปลัดกระทรวงกลาโหม ให้สัมภาษณ์ในเรื่องการแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารที่ไม่เป็นธรรม มีการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง ตามหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ก. ๔๕ ว่า “ปัจจุบันมีการแทรกแซงการแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารและกิจการภายในกองทัพ ทำให้กองทัพอ่อนแอ เพราะผู้ที่จะมาเป็นหัวหน้าหน่วยหรือผู้นำหน่วยต้องสามารถตอบสนองนักการเมือง ส่วนผู้ที่ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อตอบสนองคุณแผ่นดินก็ไม่มีโอกาสเป็นผู้บังคับบัญชา แต่ต้องอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของผู้ที่สนองนักการเมืองทำให้กองทัพอ่อนแอ...” หรือกรณีการแต่งตั้งพลตำรวจเอก เปรี้ยวพันธุ์ ดามาพงศ์ ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ที่คุณหญิงพจมาน ชินวัตรให้ขึ้นดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติข้ามนายตำรวจที่อาวุโสกว่า ตามเอกสารหมายเลข ก. ๔๗ หรือการผลักดันให้นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ น้องเขยพันตำรวจโท ทักษิณ กลับมาดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงยุติธรรมอีกวาระหนึ่ง ทั้งที่นายสมชายเคยดำรงตำแหน่งปลัด

กระทรวงยุติธรรมมาแล้ว ๔ ปี และได้ขยายระยะเวลาดำรงตำแหน่งครั้งละ ๑ ปี ๒ ครั้ง รวมเป็น ๖ ปี ซึ่งไม่สามารถดำรงตำแหน่งเดิมอีกต่อไปได้ แต่ก็ได้สลับเปลี่ยนไปดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคมแล้วให้ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมซึ่งมีอายุราชการเหลืออีกเพียง ๘ เดือนมาดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงยุติธรรม และเมื่อปลัดกระทรวงยุติธรรมเกษียณอายุราชการในเดือนตุลาคม ๒๕๔๘ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้นายสมชายกลับมาดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงยุติธรรมอีกวาระหนึ่ง จนเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันไปทั่วในแวดวงราชการและสื่อต่าง ๆ ตามหนังสือพิมพ์มติชน และไทยโพสต์ ฉบับลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เอกสารหมายเลข ๔๘ และ ๔๙ เป็นต้น

ประเด็นดังกล่าวทั้งหมด ล้วนเป็นปัญหาที่ผู้เกี่ยวข้องและสื่อมวลชนนำมากล่าวอ้างโจมตี พันตำรวจโท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทย ก็เนื่องจากมีพฤติกรรมที่สื่อแสดงให้เห็นว่า พันตำรวจโท ทักษิณ และบุคคลร่วมรัฐบาลบางคนมีผลประโยชน์แอบแฝงหรือเอื้อประโยชน์แก่ญาติหรือพวกพ้องไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม จนมีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางในสังคม การที่นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นอดีตผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ไม่เห็นด้วยกับการยุบสภาผู้แทนราษฎรของพันตำรวจโท ทักษิณ จึงได้นำพฤติกรรมของพันตำรวจโท ทักษิณและรัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณ ตลอดจนใช้คำว่า “ระบอบทักษิณ” มากล่าวปราศรัยก็ดี หรือนายสุเทพ เลาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวปราศรัยต่อประชาชนในเรื่องของคำว่าระบอบทักษิณก็ดี หรือสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรทั้งในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัดในช่วงที่มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ รวมทั้งนายถาวร กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้จัดทำแผ่นปลิวที่มีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่าระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตรประเทศชาติสูญเสียวายอย่างใหญ่หลวง... ก็ดี เห็นได้ชัดว่าเป็นลักษณะของการตอบโต้กันทางการเมือง ในขณะที่ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างพรรคการเมืองที่ความรุนแรงขึ้นและสังคมมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งแบ่งฝักแบ่งฝ่ายอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน โดยการนำเอาจุดบกพร่องตามที่ปรากฏเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ในสังคมของพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นบุคคลสาธารณะ มากล่าวปราศรัยแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อเป็นข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อันเป็นวิสัยของประชาชน

ทั่วไปย่อมกระทำได้ ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ ทั้งเป็นความชอบธรรม ป้องกันส่วนได้เสียของตนตามคลองธรรมในฐานะนักการเมืองซึ่งไม่เห็นด้วยกับการกระทำหรือพฤติกรรมของรัฐบาลและพันตำรวจโท ทักษิณ ในการบริหารราชการแผ่นดิน แม้กระทั่งพันตำรวจโท ทักษิณ แก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการคืนอำนาจให้ประชาชนโดยการยุบสภาผู้แทนราษฎร แต่ก็กลับกำหนดวันเลือกตั้งเป็นการทั่วไปภายหลังวันยุบสภาผู้แทนราษฎรในสถานการณ์ทางการเมืองเช่นนี้เพียง ๓๗ วัน จนทำให้พรรคการเมืองด้วยกันเกิดความรู้สึกที่ไม่เป็นธรรม เพราะไม่ได้คาดการณ์มาก่อนว่าจะเกิดการยุบสภาด้วยเหตุผลและความจำเป็นตามที่ปรากฏในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงเป็นการไม่เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองอื่นได้มีเวลาเพียงพอตามสมควรในการเลือกตั้ง ส่อแสดงให้เข้าใจได้ว่าเป็นการเอาเปรียบกันในทางการเมืองอีกด้วย นอกจากนี้ การกล่าวปราศรัยของสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าว มิใช่ชักชวนประชาชนไม่ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากแต่ชักชวนให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยลงคะแนนในช่อง “ไม่ประสงค์จะลงคะแนน” ซึ่งเป็นสิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยชอบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒๖ (๔) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๕๖ การกระทำของนายอภิสิทธิ์ นายสุเทพ และกรรมการบริหารหรือสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวจึงฟังไม่ได้ว่า เป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณด้วยความเท็จด้วยการใช้คำว่า “ระบอบทักษิณ” เพื่อมุ่งหวังให้เป็นโทษแก่พันตำรวจโท ทักษิณ พรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองใด ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือ จูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรค และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใด ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในประเด็นข้อนี้ฟังขึ้น

ประเด็นข้อ ๒ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กี่สุน น่านางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ไปสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นข้อความเท็จหรือไม่

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นคือ นายทักษณีย์ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดศรีสะเกษ โดยรู้ว่าว่าบุคคลทั้งสามมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วันตามที่ผู้ร้องอ้างหรือไม่ ข้อเท็จจริงจากคำให้การของนายมนูญ เดิมกาญจนดี นายปรีชา จันทร์โหนด นายชูป สุขการณีย์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดศรีสะเกษ ตามลำดับ ที่ต่างให้การไว้ต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์ก้ำวหน้าของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารท้ายคำร้องของผู้ร้องในทำนองเดียวกันได้ความว่า พยานพิจารณาหลักฐานของผู้สมัครจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วแจ้งการไม่รับสมัครผู้สมัครทั้งสามเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือแจ้งมาว่าไม่พบข้อมูลการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของผู้สมัครทั้งสามจึงขาดคุณสมบัติเป็นผู้สมัครตามมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้การของผู้สมัครทั้งสามที่ให้การต่อคณะกรรมการชุดเดียวกันนั้นว่า ผู้สมัครทั้งสามเพิ่งไปสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่ทีมงานที่รับสมัครให้ผู้สมัครทั้งสามกรอกใบสมัครและลงวันที่สมัครเป็นวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๔ และวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ ตามลำดับ แล้วไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ดังนี้ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า ผู้สมัครทั้งสามสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน ก่อนจะไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งดังกล่าว สำหรับปัญหาที่ว่านายทักษณีย์เป็นผู้พาไปสมัครหรือไม่ และนายทักษณีย์รู้ว่าผู้สมัครทั้งสามมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนหรือไม่ นั้น นางสาวนิภาให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงตามเอกสารหมายเลข ร.๗๕ และเบิกความว่า เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๑ นาฬิกา นายทักษณีย์ไปพบพยานที่บ้านพักและขอบัตรประจำตัวประชาชนของพยาน แต่ไม่ได้บอกว่าจะนำไปทำอะไร พยานได้ให้ไป รุ่งเช้าวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๕ นาฬิกา นายทักษณีย์มาดักพบพยานและบอกว่าพยานต้องไปกรุงเทพมหานคร แต่ก็ไม่ได้บอกว่าจะพาไปทำอะไร เพียงแต่บอกให้เตรียมวุฒิการศึกษา บัตรประจำตัวประชาชน และทะเบียนบ้านไปด้วย ต่อมานางอมรรัตน์

กีสุน ภริยาของนายทักษนัยเป็นผู้พาพยานกับพวกไปที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร และได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าว ตอนไปสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดตรัง นายทักษนัยก็เป็นคนขับรถพาพยานกับพวกไป ส่วนนางรัชнуและนายสุวิทย์ที่ เป็นผู้สมัครอีก ๒ คน ก็ให้การและเบิกความไว้ในทำนองเดียวกัน ซึ่งในข้อนี้ นายทักษนัยเบิกความรับว่าพยานเป็นคนพาผู้สมัครทั้งสามไปกรุงเทพมหานครกับภริยาของพยานแต่อ้างว่า นายประสาน ผดุงกาล พี่ภริยาของพยานโทรศัพท์มาบอกให้นายประมวล ชุกล่อม หรือเจ้ง ดอกจิก ต้องการหาคนที่จบปริญญาตรีและอยู่ในจังหวัดตรังให้พยานก็ไปหาให้ ๓ คน แต่พยานไม่ทราบว่าไปกรุงเทพมหานครเรื่องอะไร และพยานก็ไม่ได้ถามเพียงแต่ให้นางอมรรัตน์ภริยาของพยานไปกรุงเทพมหานคร กับผู้สมัครทั้งสาม เห็นว่า นางสาวนิภาให้การไว้ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๕ ว่า รู้จักคุ้นเคยกับนายทักษนัย นางรัชнуเบิกความว่า พยานเป็นญาติกับนายทักษนัย โดยนายทักษนัยเป็นน้องของนายพยาน ส่วนนายสุวิทย์เบิกความว่า พยานรู้จักนายทักษนัย เพราะนายทักษนัยเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าจีว ซึ่งเป็นตำบลที่พยานอยู่ และบ้านก็อยู่ไม่ห่างกัน ดังนี้ นายทักษนัยย่อมจะต้องรู้จักผู้สมัครทั้งสามพอสมควร เห็นได้จากการที่ นายทักษนัยรู้ว่าผู้สมัครทั้งสามจบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้วย จึงได้ไปติดต่อให้เตรียมวุฒิการศึกษาและขอบัตรประจำตัวประชาชนจากผู้สมัครทั้งสาม ประกอบกับการที่นายทักษนัยอยู่ในแวดวงการเมืองท้องถิ่น เป็นถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เชื่อได้ว่านายทักษนัยต้องรู้ว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่ด้วย ส่วนที่นายทักษนัยอ้างว่าไม่รู้ว่าผู้สมัครทั้งสามจะต้องไปกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับเรื่องอะไรนั้น เป็นข้ออ้างที่รับฟังไม่ได้ เพราะนอกจากนายทักษนัยจะรู้จักคุ้นเคยกับผู้สมัครทั้งสามแล้ว การที่นายทักษนัยไปติดต่อขอบัตรประจำตัวประชาชนจากผู้สมัครทั้งสามด้วยตนเองก็ดี ให้ภริยาของตนพาผู้สมัครทั้งสามไปกรุงเทพมหานครก็ดี นายทักษนัยขับรถพาผู้สมัครทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งด้วยตนเองก็ดี พฤติการณ์เหล่านี้ย่อมรับฟังได้ว่า นายทักษนัยพาผู้สมัครทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้ว่าผู้สมัครทั้งสามมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วน คือเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปมีว่า นายสาทิตย์ มีส่วนรู้เห็นหรือให้การสนับสนุนการกระทำของนายทักษนัยหรือไม่ ข้อเท็จจริงรับฟังได้จากที่คู่กรณีรับกันก็คือ นายทักษนัยเคยเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ และหลังจากนายสาทิตย์พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อมีการยุบสภาในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ การเป็นผู้ช่วยดำเนินงานของนายทักษนัยดังกล่าวก็เป็นยุติไปด้วย สำหรับพฤติการณ์ที่นายสาทิตย์เข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้

ในส่วนของการพาผู้สมัครทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือการพาไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรังนั้น ไม่มีพยานปากใดให้การหรือเบิกความว่า นายสาทิตย์เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย คงมีเฉพาะกรณีที่นายสาทิตย์โทรศัพท์ไปที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดตรัง โดยร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียรนิษฐ์ กรรมการคนหนึ่งในคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการลาออกจากสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า เป็นผู้รับโทรศัพท์ซึ่งนายสาทิตย์ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นและเบิกความว่า พยานโทรศัพท์ไปที่เบอร์กลางของสำนักงานการเลือกตั้งจังหวัดตรัง เนื่องจากนายสิโรดม วินสน ซึ่งเคยเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพยานมาสอบถามพยานว่า การเชิญผู้ใดไปให้ปากคำในฐานะพยานจะต้องทำเป็นหนังสือหรือไม่ เพราะนายสิโรดมแจ้งว่ามีผู้โทรศัพท์มาหา นายสิโรดมอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้นายสิโรดมไปให้ปากคำในวันรุ่งขึ้น พยานจึงโทรศัพท์ไปสอบถาม ร้อยตำรวจเอก มนูญเป็นผู้รับโทรศัพท์และแจ้งแก่พยานว่า เนื่องจากการเชิญพยานในกรณีเร่งด่วน จึงไม่ได้ทำเป็นหนังสือ ซึ่งพยานก็เข้าใจและไม่ได้ว่าอะไร อันเป็นการสอดคล้องกับคำเบิกความของร้อยตำรวจเอก มนูญที่เบิกความว่า นายสาทิตย์โทรศัพท์มาสอบถามพยานเรื่องไม่ทำหนังสือเชิญผู้ไปให้ถ้อยคำเท่านั้น และนายสาทิตย์ก็ไม่ได้ต่อว่าอะไรพยาน พฤติการณ์ดังที่ปรากฏดังกล่าว ถือเป็นเรื่องปกติที่นายสาทิตย์ดำเนินการไปเช่นนั้น กับมีกรณีที่ นายสิโรดม สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเคยเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์เช่นกัน ไปพบนางรัชฎา แจ้งว่าการสมัครรับเลือกตั้งของนางรัชฎาอาจผิดกฎหมาย การกระทำเช่นนี้ก็ไม่ได้เป็นเรื่องที่ชี้ให้เห็นว่า นายสาทิตย์จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำของนายทักษัญด้วย นอกจากนี้ผู้สมัครทั้งสามของผู้ถูกร้องที่ ๒ ก็ยังเบิกความว่า ผู้สมัครทั้งสามเพิ่งพบนายสาทิตย์ครั้งแรกที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ก่อนที่นายสุเทพจะแถลงข่าวเท่านั้น สำหรับปัญหาเรื่องเงินที่ผู้สมัครทั้งสามได้รับมาในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นเงินของผู้ใด ผู้สมัครทั้งสามได้รับมาจากนายทักษัญ และมีเหตุที่จะทำให้เห็นว่านายสาทิตย์เข้าไปเกี่ยวข้องด้วยหรือไม่นั้น ผู้สมัครทั้งสามให้การและเบิกความทำนองเดียวกันว่า ผู้สมัครทั้งสามได้รับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท พร้อมเอกสารใส่อยู่ในซองสีน้ำตาล โดยได้รับที่โรงแรมลิเบอร์ตี้หลังจากที่ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้ว เมื่อรับเสร็จก็มอบให้นางอมรรัตน์ไป หลังจากกลับไปจังหวัดตรังนางอมรรัตน์พาผู้สมัครทั้งสามไปเปิดบัญชีที่ธนาคารออมสิน สาขาตรัง คนละ ๑๐,๕๐๐ บาท แล้วซื้อเช็คเชียร์เช็ค ๑๐,๐๐๐ บาท เป็นค่าสมัคร ส่วนที่เหลือนายทักษัญให้เป็นเงินสดก่อนไปสมัคร

และใช้เป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัว ซึ่งเงินจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท ที่ผู้สมัครทั้งสามได้รับมานี้ นางสาวอิสรา ห้วนหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ให้สัมภาษณ์ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ทางสถานีโทรทัศน์สีกอง ๓ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ๑๐๐ ว่า ในส่วนของผู้สมัครจังหวัดตรัง ผู้สมัครไม่พร้อม ทางพรรคก็เลยจ่ายเงินให้ นอกจากนี้ผู้สมัครทั้งสามเบิกความทำนองเดียวกันว่า เมื่อผู้สมัครทั้งสามไปที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ได้พบกับนายไวท์หรือนายประสานซึ่งเป็นพี่ชายนางอมรรัตน์ และพบนายแจ้ง ดอกจิก ในขณะที่นายประมวลหรือนายแจ้ง ดอกจิก ก็ได้ให้สัมภาษณ์ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ ยอมรับว่าตนได้ไปรื้อพบผู้สมัครทั้งสามอยู่ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้จริง อันเป็นการสอดคล้องกับคำเบิกความ ของนายทักษณีย์ที่ว่าพยานไปติดต่อผู้สมัครทั้งสามให้ไปกรุงเทพมหานคร ก็เพราะนายไวท์หรือนายประสานโทรศัพท์มาบอกว่าการหาคนที่จบปริญญาตรีและอยู่จังหวัดตรัง ดังนี้ การที่ผู้สมัครทั้งสามไปรับเงินที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ ไม่ได้รับจากนายทักษณีย์โดยตรง และนายทักษณีย์เข้ามาเกี่ยวข้องกับโดยการติดต่อของนายไวท์หรือนายประสานและนายประมวลหรือแจ้ง ดอกจิก เชื่อได้ว่าเงินที่ผู้สมัครทั้งสามได้รับไม่ใช่เงินของนายทักษณีย์ ส่วนที่นางอมรรัตน์และนายทักษณีย์เกี่ยวข้องกับเรื่องการจ่ายเงินให้ผู้สมัครนั้น เป็นเรื่องการเข้ามาช่วยจัดการเกี่ยวกับการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ผู้สมัครทั้งสาม และเมื่อฟังว่านายทักษณีย์ได้เป็นผู้จ่ายเงินให้ผู้สมัครทั้งสามแล้ว ยอมรับฟังไม่ได้ว่า นายสาทิตย์เข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ด้วยเช่นกัน ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่านายสาทิตย์ไม่ได้มีส่วนรู้เห็นหรือสนับสนุนการกระทำของนายทักษณีย์แต่อย่างใด

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปมีว่า นายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดแถลงข่าว กล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นความเท็จหรือไม่ ในปัญหานี้ นางรัชฎาเบิกความว่า หลังจากพยานสมัครรับเลือกตั้งแล้ว นายสิโรดม ซึ่งรู้จักกับบิดาของพยานมาถามพยานว่าพยานเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ครบ ๕๐ วัน หรือไม่ พยานตอบว่าไม่ครบ นายสิโรดมบอกว่าพยานมีความผิด นายสิโรดมกับบิดาของพยานได้คุยกันว่าจะทำอย่างไรดี ระหว่างนั้นพยานโทรศัพท์ไปหานายทักษณีย์ และไปตามนางสาวนิภามาคุยกันที่บ้านของพยาน ในที่สุดบิดาของพยานบอกจะไปขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ช่วยเหลือ ส่วนนางสาวนิภาเบิกความว่า บิดาของนางรัชฎาไปตามพยานให้มาคุยกันเรื่องสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อนายสิโรดมบอกว่าผิดกฎหมาย บิดาของนางรัชฎาจึงบอกว่าต้องไปขอความช่วยเหลือจากผู้รู้กฎหมาย และนายสุเทพทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นฯ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทักษณีย์ซึ่งพยานไม่รู้จักมาก่อนนำผู้สมัครทั้งสาม

ไปพบพยานขอความช่วยเหลือเรื่องและผู้สมัครทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน แล้วไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พยานแนะนำให้ผู้สมัครทั้งสามลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วส่งไปที่นายทะเบียนพรรคการเมือง เพราะผู้สมัครทั้งสามไม่ทราบว่ที่ทำการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่ที่ใด ต่อมาวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๘ พยานได้จัดให้มีการแถลงข่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยพยานไม่ได้กล่าวพาดพิงหรือใส่ร้ายพรรคไทยรักไทยหรือพรรคการเมืองใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากนี้พยานได้ทำหนังสือถึงประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้ตรวจสอบเรื่องนี้ด้วยตามเอกสารหมายเลข ๓.๑๐๕ พยานมีเจตนาช่วยเหลือผู้สมัครทั้งสามซึ่งเป็นผู้หลงผิด ไม่ได้มีเจตนาเอาผิดพรรคการเมืองใด พยานไม่ได้ใช้ประโยชน์จากการแถลงข่าวนี้นในการยื่นเรื่องร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เห็นว่า มูลเหตุที่นายสุเทพจัดแถลงข่าวดังกล่าวเชื่อได้ว่ามาจากการที่ผู้สมัครทั้งสามมาขอความช่วยเหลือเพราะกลัวความผิด นายสุเทพจึงได้แนะนำให้ผู้สมัครทั้งสามลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังปรากฏตามหนังสือลาออกเอกสารหมายเลข ร. ๔๑ ร. ๕๓ และ ร. ๕๖ ส่วนการแถลงข่าวนั้น นายสุเทพอ้างเหตุผลในบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่าการต้องการให้ผู้กระทำผิดเช่นนี้ในจังหวัดอื่น ๆ ได้รับทราบและแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งก็เป็นเหตุผลที่รับฟังได้ เพราะนอกเหนือจากการช่วยเหลือผู้สมัครทั้งสามแล้ว ผู้สมัครพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อีกคนหนึ่งคือ นายปฐม เทียนสทิน ที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดปัตตานี ก็ได้มาขอความช่วยเหลือจากนายสุเทพในลักษณะเดียวกัน ซึ่งนายสุเทพได้แนะนำให้นายปฐมลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เช่นเดียวกัน ดังปรากฏตามบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของนายปฐม นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากการแถลงข่าวของนายสุเทพตามเอกสาร การถอดเทปการแถลงข่าวของนายสุเทพ เอกสารหมายเลข ๓.๕๕ แล้ว มีนักข่าวคนหนึ่งสอบถามนายสุเทพว่า “เปิดเผยขบวนการที่มาติดต่อให้ได้ลงได้หรือเปล่าครับว่าเกิดจากใคร เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองอื่นหรือเปล่า” ซึ่งนายสุเทพตอบว่า “ในขณะนี้สามท่านนี้ผมได้คุยกับเขาแล้ว เขาไม่ทราบว่ามันเกี่ยวข้องกับพรรคไทยรักไทยหรือไม่อย่างไร แต่ว่ามีคนพาไป ไปพบคุณแจ้ ดอกจิก ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ แล้วก็ให้กรอกใบสมัครพรรค และพาไปถ่ายรูปคิณนั้นเลย เวลาสามทุ่มแล้ว และได้บอกรีบกลับไปสมัครผู้แทนเหมือนกับการขอรับรองและมีคำตอบแทนให้นิดหน่อย แต่ว่าเบื้องหลังเบื้องลึกเป็นอย่างไร ผมคิดว่าเป็นหน้าที่ กกต. เป็นผู้ตรวจสอบ เพราะเขาจะنوانเวลาสถานที่ที่พาสามคนนี้มาพบ ผมฟังดูแล้ว รู้สึกว่าเท่าที่ถามดูบอกว่า

คึกคักคนเยอะ อาจจะมีหลายพรรค ที่ทำแบบเดียวกัน รับสมัครที่เดียวกัน ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้พร้อมกัน อะไอย่างนี้ นะครับ” เห็นได้ว่า นายสุเทพไม่ได้แถลงยืนยันว่าเป็นการกระทำของพรรคการเมืองใด ที่มีอ้างถึงพรรคไทยรักไทย ก็เพียงยืนยันการรับรู้ของผู้สมัครทั้งสามว่าไม่ทราบว่าจะเกี่ยวข้องกับพรรคไทยรักไทยหรือไม่เท่านั้น ส่วนที่นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล พยานซึ่งเป็นผู้เริ่มต้นคดีกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เบิกความว่า ช่วงเวลานั้นเป็นช่วงเวลาที่ทุกคนเข้าใจว่าถ้าผู้ถูกร้องที่ ๑ พูดถึงเรื่องอย่างนี้ก็ต้องหมายถึงพรรคไทยรักไทยนั้น พยานยอมรับว่าไม่มีข้อความส่วนไหนระบุถึงพรรคไทยรักไทย กรณีจึงเป็นเรื่องที่พยานคาดคิดเองว่าเป็นการกล่าวหาพรรคไทยรักไทย จากเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าว ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่านายสุเทพแถลงข่าวกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างผู้สมัครทั้งสาม แต่อย่างใด

ประเด็นข้อ ๓ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายวรชวริทธิ์ ดันดิกริมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใสร้อยนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคไทยรักไทยว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้ง อันเป็นข้อความเท็จ เพื่อให้เข้าใจผิด ในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทยหรือไม่

ตามคำร้องของผู้ร้องระบุว่า นายไทกร ในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้ว่าจ้างนายวรชวริทธิ์ คดีจึงมีปัญหาคือจะต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่านายไทกรว่าจ้างให้นายวรชวริทธิ์จัดแถลงข่าวใสร้อยนายสุวัจน์ว่าเป็นผู้ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ นายวรชวริทธิ์ให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงไว้ตามเอกสารหมายเลข ร. ๕๒ ว่า เมื่อประมาณวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๑ นาฬิกา นายไทกรพร้อมกับพวก ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจจังหวัดชัยภูมิและนครราชสีมา รวม ๓ คน ไปหาพยานที่บ้านซึ่งเป็นที่ทำการพรรคซึ่งอยู่ตำบลโคกสูง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พบกับภริยาของพยาน นายไทกรกับพวกถามหาพยาน เมื่อภริยาของพยานบอกว่าพยานไม่อยู่ บุคคลทั้งสามได้บอกภริยาของพยานว่าพยานมีความผิดฐานร่วมกันทำเอกสารสมัครสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จ เพื่อส่งคนลงสมัครรับเลือกตั้งโดยรู้ถือว่าสมาชิกดังกล่าวไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ทางผู้ถูกร้องที่ ๑ จะเอาเรื่องแจ้งความดำเนินคดีในข้อหาจัดทำเอกสารอันเป็นเท็จ ซึ่งจะต้องถูกดำเนินคดีอาญาและถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งยุบพรรค หากไม่ต้องการมีเรื่องให้รับผิดชอบไปที่คาบตำรวจ สมพงษ์ ไม่ทราบนามสกุล หรือคาบตำรวจน้อย ไม่ทราบนามสกุล เป็นตำรวจสถานีตำรวจภูธรตำบลจอหอ จังหวัดนครราชสีมา

โดยมีหมายเลขโทรศัพท์ที่คนทั้งสองให้ไว้ด้วย ภริยาของพยานได้โทรศัพท์แจ้งรายละเอียดที่บุคคลทั้งสามมาพบให้พยานทราบ ขณะนั้นพยานทำธุระอยู่ที่กรุงเทพมหานคร หลังจากนั้นพยานได้เดินทางไปพบพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ทำดี ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งรู้จักและมีความสนิทสนมกับพยาน เพื่อแจ้งรายละเอียดที่พยานถูกบุคคลทั้งสามพูดทำนองข่มขู่ และบุคคลหนึ่งที่บ้านนั้นอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจจากจังหวัดชัยภูมิแต่ไม่ทราบชื่อ พลตำรวจตรี ประสิทธิ์แนะนำให้พยานแจ้งความบันทึกไว้เป็นหลักฐาน เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๕ โดยมีพันตำรวจโท รุทธพล เนาวรัตน์ เป็นผู้รับแจ้งไว้ ต่อมาจึงมีการนัดพบกับนายไทรกรที่โรงแรมนิคโก้หรือเดอะแกรนด์ ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร โดยพันตำรวจโท รุทธพลไปด้วย และพันตำรวจโท รุทธพลได้แอบบันทึกภาพและเสียงการสนทนากับนายไทรกรไว้ โดยแอบติดกล้องไว้ที่เนกไท และพันตำรวจโท รุทธพลได้อ้างตัวเป็นทนายความ และเป็นหลานของนายวรวรรชวิทย์เข้าไปบันทึกภาพและเสียงการสนทนาไว้ ตามเอกสารหมาย ร. ๑๘๕ และวีซีดีหมายเลข ๑๕๖ พยานหลักฐานชิ้นนี้จึงเกิดจากการที่พันตำรวจโท รุทธพลกับนายวรวรรชวิทย์ร่วมกันวางแผนบันทึกไว้โดยนายไทรกรคู่สนทนาไม่รู้ การสนทนาของฝ่ายนายวรวรรชวิทย์กับพันตำรวจโท รุทธพลย่อมจะต้องไม่พูดในสิ่งที่จะเป็นผลร้ายต่อตนเอง ในทางตรงกันข้ามเมื่ออยู่ในฐานะที่เหนือกว่า เช่นนั้น ย่อมพูดหลอกล่อให้อีกฝ่ายพูดในสิ่งที่ตนเองต้องการ การรับฟังพยานหลักฐานข้างต้นจึงต้องรับฟังด้วยความระมัดระวัง ข้อเท็จจริงปรากฏจากที่นายวรวรรชวิทย์ทำหนังสือถึงประธานกรรมการเลือกตั้งตามเอกสารหมาย ร. ๕๑ ขอมรับว่า ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งไม่ประกาศให้ผู้สมัครของพรรคชีวิตที่ดีกว่า ๔ คน เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการสนทนาระหว่างนายไทรกรกับนายวรวรรชวิทย์และพันตำรวจโท รุทธพลตามเอกสารหมาย ร. ๑๘๕ นั้น พอจับสาระสำคัญได้ว่า นายไทรกรกล่าวหาว่านายวรวรรชวิทย์ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จให้บุคคลทั้งสี่ลงสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นการคิดอาญา โดยนายไทรกรต้องการทราบว่าการที่ นายวรวรรชวิทย์ส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้งมิใช่ใครเป็นผู้ว่าจ้างหรือไม่ หากบอกมานายสุเทพจะช่วยเหลือไม่ให้ติดคุกและจะจ่ายเงินให้ รวมทั้งจะช่วยเหลือทางการเมืองด้วย โดยถ้าบอกว่าผู้ว่าจ้างเป็นบุคคลสำคัญของพรรคไทยรักไทยก็จะต่อรองได้ราคาสูง โดยนายไทรกรยกตัวอย่างว่าถ้าเป็นนายสุวัจน์เป็นผู้ว่าจ้างก็ต้องเป็นล้าน แต่ถ้าเป็นพลเอกธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ก็ไม่ทำไร เพราะถูกกล่าวหาไปแล้วว่าได้ว่าจ้างทั้งพรรคแผ่นดินไทย และพรรคพัฒนาชาติไทย ในการสนทนานายไทรกรพูดย้ำให้นายวรวรรชวิทย์เอาตัวรอดก่อนเพื่อจะได้ไม่

ต้องติดคุก หากนายบรรชวีรวิทย์ตัดสินใจพูดเรื่องนี้ก็จะจัดแถลงข่าว ส่วนนายบรรชวีรวิทย์พูดปฏิเสธ บ่ายเบี่ยงว่าตนไม่ได้ทำผิด แต่พูดรับปากนายไทรกว่าจะไปปรึกษาแม่บ้านก่อนจึงจะตัดสินใจได้ แต่ตามคำสนทนาตามเอกสารหมายเลข ร. ๑๘๕ ไม่ปรากฏข้อความตอนใดที่แสดงว่านายไทรจ้าง นายบรรชวีรวิทย์ให้ใส่ร้ายนายสุวัจน์หรือกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยอื่น การที่นายไทรเอ่ยชื่อ นายสุวัจน์สืบเนื่องมาจากการสนทนาช่วงหนึ่งนายบรรชวีรวิทย์พูดว่า เมื่อได้คุยกับนายไทรก็สบายใจ จึงนัดพูดคุยกับนายไทรวันรุ่งขึ้น แต่พูดทำนองว่าขอให้ นายไทรบอกถึงคำตอบแทน เพราะนายบรรชวีรวิทย์จะไปบอกลูกและภริยานายไทรจึงพูดว่า “ไม่ใช่ เราไม่รู้ว่ามันเป็นใคร ถ้าพี่บอกว่า สุวัจน์มาหาพี่ มันก็ต้องเป็นล้าน มันแล้วแต่ชื่อคน” คำพูดของนายไทรดังกล่าวมีนัยที่แสดงให้เห็นว่า นายไทรเชื่อว่ามีคนว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่าให้ส่งคนสมัครรับเลือกตั้ง และหากนายบรรชวีรวิทย์เปิดเผย ตัวผู้ว่าจ้างโดยยกตัวอย่างว่าถ้าเป็นนายสุวัจน์ก็จะได้รับคำตอบแทนสูง แม้ข้อความที่นายไทรพูด บางตอนเช่น “ลุง การจะได้ไม่ได้ ผมจะบอกว่าได้หรือไม่ได้มันต้องถึงเขา ถ้าไม่ถึง เขาจะไม่มีใคร จ่ายให้ลุงนะตามความจริง” หรือคำพูดก่อนจบการสนทนาที่ว่า “คืออย่างนี้ในไทยรักไทย ใครก็ได้ใน ไทยรักไทย ขอให้เป็น ส.ส.ในไทยรักไทย ถ้าถึงคนใหญ่ดีกว่าคนเล็ก มันเหมือนมิได้ ราได้ ซิติเซ็น แต่คุณต้องทำให้มันถึงให้ได้และลุงต้องเก็บหลักฐานที่เขาโอนเงินลุง ๕,๐๐๐ หรือ ๑๐,๐๐๐ ลุงต้อง เตรียมหลักฐานตรงนี้มาหมดเลย ไม่อย่างนั้น ลุงจะไม่มีน้ำหนัก ใ้บุญทวีศักดิ์มันส่งเงินให้ลุงเท่าไร แล้วใ้บุญทวีศักดิ์มันบอก่านายมันที่ชื่ออะไรในไทยรักไทย” ซึ่งเมื่อพิจารณาคำพูดของนายไทร ดังกล่าวโดยผิวเผินแล้ว อาจเข้าใจว่าเป็นการว่าจ้างนายบรรชวีรวิทย์ให้ใส่ร้ายกรรมการบริหารพรรคไทย รักไทยหรือสมาชิกพรรคไทยรักไทย แต่ถ้าหากพิจารณาการสนทนามาตั้งแต่ต้นประกอบกับเหตุการณ์ ทางการเมืองในขณะนั้น ก็จะเห็นเจตนาของนายไทรว่านายไทรพูดอยู่บนพื้นฐานความเชื่อของ นายไทรที่ว่า พรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคเล็กลงสมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีการแถลงข่าวโดยนายสุเทพไปแล้ว จึงขอให้นายบรรชวีรวิทย์เปิดเผยความจริงพร้อมพยานหลักฐานว่ามีใครว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่า ถ้าข้อเท็จจริง เรื่องการว่าจ้างให้ลงสมัครรับเลือกตั้งโยงถึงกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยหรือสมาชิกพรรคไทยรักไทย ที่มีชื่อเสียง ก็จะได้รับคำตอบแทนสูงเปรียบเสมือนนาฬิกาหย้อต่าง ๆ ที่มีราคาไม่เท่ากัน ดังวินิจฉัย มาข้างต้น ข้อเท็จจริงจึงมีเหตุผลเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกันฟังได้ว่า กรณีเป็นเรื่องที่นายไทรพยายามที่จะ แสวงหาพยานหลักฐานจากนายบรรชวีรวิทย์ในกรณีมีการกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคเล็ก ลงสมัครรับเลือกตั้งโดยเสนอคำตอบแทนให้ หากใช่เป็นกรณีนายไทรว่าจ้างให้นายบรรชวีรวิทย์ใส่ร้าย

นายสุวัจน์ไม่ ทั้งนี้เพราะคำพูดของนายไทรทที่ว่า “ลุงต้องเก็บหลักฐานที่เขาโอนเงินลุง ๕,๐๐๐ หรือ ๑๐,๐๐๐ ลุงต้องเตรียมหลักฐานตรงนี้มาหมดเลย” เป็นคำพูดที่แสดงให้เห็นอยู่ในตัวว่า นายไทรทพยายามกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐาน หาใช่ต้องการให้ปรักปรำใส่ร้ายโดยไม่มีหลักฐานไม่ เมื่อผลแห่งคำวินิจฉัยเป็นดังนี้กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยต่อไปว่านายไทรทกระทำการดังกล่าวในฐานะตัวแทนนายสุเทพ หรือถือว่าเป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ เพราะแม้วินิจฉัยไปอย่างไรก็ไม่อาจทำให้ผลคดีเปลี่ยนไปได้

ประเด็นข้อ ๔ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปีتما ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่

ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่าในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาหลายเขต เนื่องจากผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครคนเดียวได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ โดยกำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา และในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ นางสาวปีتما ชายเกตุ นายไชยวัฒน์ มณีรัตน์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ ได้เดินทางไปสมัครรับเลือกตั้งที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา แต่นางสาวปีتماและนายไชยวัฒน์สมัครรับเลือกตั้งในวันดังกล่าวไม่ได้ ส่วนนายนิติธรรมวัฒน์สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดสงขลา คดีได้ความตามสำนวนสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองที่แจ้งผู้ร้องพร้อมด้วยพยานหลักฐานเพื่อให้ยื่นคำร้องเป็นคดีนี้ว่า นางสาวปีتما นายไชยวัฒน์ และนายนิติธรรมวัฒน์ เป็นผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้ มิใช่ผู้สมัครของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้อง แต่เมื่อคำร้องได้บรรยายอ้างถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องไว้ด้วยเช่นนี้ จึงเป็นเพียงการบรรยายรายละเอียดเกี่ยวกับพรรคที่ผู้สมัครสังกัดคลาดเคลื่อนไป ส่วนนายเกษมสันต์ ปรากฏว่าเป็นเพียงผู้ประสานงานหาผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้ มิได้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง การที่คำร้องของผู้ร้องยกข้ออ้างที่เป็นหลัก

แห่งข้อหาว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง สาระสำคัญของข้อหาจึงอยู่ที่การกระทำตามข้อกล่าวหา แม้ผู้ร้องได้บรรยายคำร้องเกี่ยวกับพรรคและชื่อของผู้สมัครบางคนคลาดเคลื่อนไป ก็ถือว่าเป็นรายละเอียด ขอบที่จะพิจารณาวินิจฉัยตามข้อเท็จจริงที่ต้องต่อไป

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นก็คือ มีการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวหรือไม่ พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลความสงบเรียบร้อยเกี่ยวกับการเลือกตั้งในจังหวัดสงขลา กับพันตำรวจตรี ถาวร ผลกล้า สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสงขลา ที่มีหน้าที่เป็นชุดแจ้งเหตุและระงับเหตุการณ์การเลือกตั้ง ให้การต่อคณะอนุกรรมการการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงทำนองเดียวกันว่า ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ พยานทั้งสองได้ไปทำหน้าที่อยู่ที่สถานที่รับสมัคร มีผู้มาชุมนุมประมาณ ๑๐๐ ถึง ๒๐๐ คน อยู่หน้าทางเข้า-ออกสถานที่รับสมัคร โดยมีนายชาติเป็นแกนนำ เมื่อมีผู้สมัครมาสมัคร เช่น เมื่อเวลา ๕.๓๐ นาฬิกาเศษ นางสาวกนกพร สวัสดิ์ฤทธิธม จากพรรคพลังประชาชนมาสมัครในเขต ๒ ผู้ชุมนุมมีการโห่ร้อง โห่ไล่ เวลา ๑๕ นาฬิกาเศษ ผู้สมัครจากพรรคประชากรไทยเดินทางมาโดยรถตู้ และเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา ผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้จำนวน ๔ ถึง ๕ คน ก็เดินทางมาถึงกลุ่มผู้ชุมนุมตะโกนคำไล่และขอร้องไม่ให้สมัคร หนึ่งในจำนวนผู้ชุมนุมได้นั่งลงกราบขอร้องไม่ให้ผู้สมัครทั้ง ๒ พรรค เข้าไปสมัคร เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครพาผู้สมัครเข้าไปสมัครต่อเจ้าหน้าที่ได้ และนางสาวปัทมาผู้สมัครคนหนึ่งของพรรคคนขอปลดหนี้ให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และเบิกความว่า นายอำเภอเป็นผู้พาพยานเข้าไปสมัคร แต่พยานไม่สามารถสมัครรับเลือกตั้งได้เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับเอกสารไม่ครบ คือขาดแบบฟอร์มการแต่งตั้งสมุหบัญชีเลือกตั้งรูปถ่าย และสำเนาบัญชีกระแสรายวัน ซึ่งติดอยู่ในรถยนต์ที่พยานนั่งมา แต่เนื่องจากขณะนั้นมีกลุ่มผู้ชุมนุมเป็นจำนวนมากอยู่บริเวณโดยรอบที่สมัคร จึงทำให้พยานไม่สามารถออกไปเอาได้ พยานบอกเจ้าหน้าที่รับสมัครว่าจะขอให้เจ้าหน้าที่สมุหบัญชีของพรรคเอาเอกสารเข้าไปให้พยาน แต่เจ้าหน้าที่ไม่อนุญาตเนื่องจากหมดเวลารับสมัครพอดี ส่วนนายชูชาติ หัวหน้าพรรคคนขอปลดหนี้เบิกความว่า พยานไม่ได้นำผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้ไปสมัครตั้งแต่เช้าเนื่องจากมีการประท้วงกันอยู่ พยานจึงรอ คิดว่าสักสามโมงจะเลิกกัน แต่เมื่อพยานพาผู้สมัครไป ก็ยังมีผู้คนมากมาย ผู้สมัครเข้าไปสมัครได้ แต่ออกมาไม่ได้ นอกจากนี้นายณัฐนาท สุภัทรประทีป นายอำเภอเมืองสงขลา ให้การไว้ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๐๕ ว่า เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๘ นาฬิกาเศษ พยานเดินทางไป

ตรวจสถานที่รับสมัคร ต่อมาเวลาประมาณ ๕.๓๐ นาฬิกา นางสาวกนกพร ผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชน เดินทางมาสมัคร ผู้ชุมนุมไม่รู้จักและไม่ทราบว่าเป็นผู้สมัคร จึงไม่มีปฏิกิริยาคัดค้าน ต่อมาอีก ๑๕ นาที เมื่อผู้ชุมนุมทราบว่านางสาวกนกพรเป็นผู้สมัครจากพรรคเล็ก ก็ได้ตะโกนมายังห้องรับสมัคร กล่าววาจาหยาบคาย โห่ไล่ร้องเสียงดัง “อีหน้าด้าน ขอคุณหน้า ให้ออกมาแสดงตัว มือปิ่นรับข้างได้เงิน มาทำอะไร” คำเสียดสีต่าง ๆ นานา จนเป็นเหตุให้นางสาวกนกพรตกใจกลัวไม่กล้าออกไป ต่อมาเวลา ประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายวีระวัฒน์ พรหมคง ผู้สมัครจากพรรคประชากรไทยเดินทางโดยรถตู้ มาถึงทางเข้า กลุ่มผู้ชุมนุมก็ยังมีเสียงโห่ไล่ตลอด กลุ่มผู้ชุมนุมประมาณ ๕ คน ประชิดตัวนายวีระวัฒน์ แล้วคุกเข่ากราบร้องขอไม่ให้ นายวีระวัฒน์สมัคร พยานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจนำตัวนายวีระวัฒน์ฝ่าฝูงชน เข้าไปยังสถานที่รับสมัครได้ หลังจากนั้นเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา ผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้ จึงเดินทางโดยรถตู้มาถึงหน้าประตูทางเข้า กลุ่มผู้ชุมนุมไปที่ข้างรถตู้แล้วประชิดตัวขวางทางไม่ให้เข้าไปสมัครอีก มีการขู่ยุดคุกกระชากเป็นเหตุให้นางสาวปัทมา เซกือบล้ม พยานเข้าไปปรับประคองไว้ทันที พร้อมกับมีการขว้างขวดน้ำดื่มพลาสติก และโห่ไล่เสียงดัง พยานสังเกตเห็นว่านางสาวปัทมาตกใจมาก พยานจึงเข้าไปแสดงตัวเป็นนายอำเภอ ขอให้ลงมาโดยไม่ต้องกลัว ผู้ขับรถตู้ขับรถออกไปทันที นางสาวปัทมาแจ้งพยานว่าเอกสารบางส่วนยังอยู่ในรถ ไม่สามารถเอาออกมาได้ แล้วนางสาวปัทมา ก็เดินเข้าไปทำการสมัคร จนกระทั่งเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา มีการปิดรับสมัคร กลุ่มผู้ชุมนุมทยอยกัน กลับโดยไม่มีเหตุการณ์รุนแรงใด ๆ กับมีนายสมพร ไร่บางยาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ให้การไว้ ตามเอกสารหมายเลข ร. ๑๑๐ ทำนองเดียวกันว่า เมื่อกลุ่มผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้เดินทางโดยรถตู้ มาถึงหน้าประตูทางเข้า ก็มีเสียงโห่ไล่ กล่าวคำหยาบฟังได้ว่า “ไอ้เหี้ย ไอ้เหี้ย ไอ้เหี้ย” เมื่อผู้สมัคร ลงจากรถ เกิดการชุลมุนเข้าประชิดตัวผู้สมัคร มีการขู่แย่งผลัดกันกันจนผู้สมัครต้องให้เจ้าหน้าที่ มาช่วยเหลือ เห็นว่า พยานดังกล่าวเบิกความสอดคล้องกันว่าการชุมนุมของกลุ่มผู้คัดค้านผู้สมัคร จากพรรคเล็ก เมื่อมีผู้สมัครจากพรรคเล็กมา ก็จะมีการโห่ไล่ โดยเฉพาะนายขนณฑาท นายอำเภอเมืองสงขลา ผู้มีหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแล และรักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้งและการชุมนุมต่าง ๆ และ นายสมพร ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติการตามหน้าที่และถือว่ามิได้มีส่วนได้เสียกับฝ่ายใด จึงมีเหตุให้เชื่อได้ว่าพยานทุกคนดังกล่าวได้ให้การไว้ตามความเป็นจริง ฟังได้ว่า กลุ่มผู้ชุมนุมดังกล่าว นอกจากจะใช้วิธีโห่ไล่หรือก้มกราบร้องขอให้ผู้สมัครจากพรรคเล็กสมัครแล้ว บางรายก็ยังใช้วิธีการอื่นคือกล่าววาจาหยาบคาย ขว้างขวดน้ำดื่มพลาสติก เข้าประชิดตัวผู้สมัคร และ

รายของนางสาวปัทมาที่ยังมีการขวางทาง ยื้อยุดคุดกระซาก เป็นเหตุให้นางสาวปัทมาเซเกือบจะล้ม พุทธิกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมทำให้ผู้สมัครดังกล่าวตกใจกลัวได้ดังที่นายอนุนาทให้การไว้ แม้แต่รถตู้ที่มาส่งผู้สมัครก็ยังคงรับขับรลออกไปทันที จนนางสาวปัทมาไม่สามารถเอาเอกสารบางส่วนที่อยู่ในรถออกมาได้ ซึ่งหากเป็นการสมัครรับเลือกตั้งในเหตุการณ์ปกติ นางสาวปัทมาย่อมจะไปเอาเอกสารที่อยู่ในรถได้ทัน ส่วนที่ว่าผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้มาสมัครเมื่อตอนเกือบจะหมดเวลารับสมัครนั้น นายชูชาติ หัวหน้าพรรคคนขอปลดหนี้อ้างว่าพยานคิดว่าตอนเย็นจะเลิกชุมนุมกันแล้ว แต่ก็ยังมีการชุมนุมกันอยู่ ซึ่งนับเป็นเหตุผลสมควรที่ทำให้ต้องไปสมัครในเวลาเช่นนั้น แม้ผู้สมัครจะสามารถเข้าไปยังสถานที่รับสมัครได้ แต่ก็ต้องได้รับการดูแลอำนวยความสะดวกโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจอาสาสมัคร รวมทั้งนายอำเภอจะต้องเป็นผู้พาผู้สมัครเข้าไป และเมื่อเข้าไปยังสถานที่รับสมัครได้ก็มีเหตุที่จะทำให้ไม่กล้าออกมา โดยที่ความหมายของคำว่า “ขัดขวาง” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทำให้ไม่สะดวก ทำให้ติดขัด ดังนั้น พฤติกรรมเช่นนี้ถือได้ว่าเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้างพยานหลายปากมาเบิกความทำนองว่าไม่มีการขัดขวางการเลือกตั้ง เพียงแต่เป็นการกราบไหว้ขอขมาไม่ให้ผู้สมัครพรรคเล็กลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งผู้ชุมนุมก็ไม่ได้ถูกดำเนินคดีในข้อหาใด ๆ เลยนั้น ไม่อาจฟังหักล้างพยานหลักฐานดังกล่าวได้

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปก็คือ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันขัดขวางการสมัครดังกล่าวหรือไม่ โดยคำร้องของผู้ร้องกล่าวหาว่า นายถาวร รองเลขาธิการและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย นายวิรัตน์ นายเจือ และนายประพร ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกับนายชาติคนสนิทของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันขัดขวางการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ เห็นว่า พยานบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการรับสมัครรับเลือกตั้งครั้งดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นพันตำรวจเอก (พิเศษ) สุธรรม วรรณตุง ประธานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา นายไพฑูรย์ เจ๊ะเฮ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา นายณรงค์ สุขจันทร์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดสงขลา ต่างทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นและเบิกความว่า ไม่มีบุคคลดังกล่าวเข้าร่วมในการชุมนุมของประชาชนเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๘ รวมทั้งพยานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบ

เรียบร้อยในบริเวณที่ชุมนุม คือ พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ พันตำรวจตรี ถาวร นายนฤนาท และพยานที่เข้าร่วมชุมนุมซึ่งรู้จักอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ คือ นายธวัช หล้าเบ็ญสะ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เคลิวิสต์ประจำจังหวัดสงขลา ที่ไปทำข่าวอยู่ในวันเกิดเหตุ นายแพทย์เกรียงศักดิ์ หลิวจันทร์พัฒนา แพทย์ประจำโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ และอาจารย์สอนนักศึกษาแพทย์ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ต่างก็ให้การ ทำบันทึกด้วยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น และเบิกความว่า ไม่มีกรรมการบริหารพรรคหรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าร่วมชุมนุมเช่นกัน คงมีแต่นายทวีศักดิ์ ทวีรัตน์ ซึ่งให้การไว้ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๑๘ และเบิกความว่า พยานเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ หลังจากที่พยานสมัครเสร็จแล้ว พยานได้ออกไปรับประทานอาหารเที่ยง จากนั้นได้ขับรถยนต์กลับมาสังเกตการณ์ที่หน้าสถานที่รับสมัครอีกครั้ง เห็นกลุ่มผู้ชุมนุมเพิ่มขึ้นประมาณ ๒๐๐ ถึง ๓๐๐ คน และเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๔ คน ได้แก่ นายวีรัตน์ นายวินัย นายเจือ ส่วนอีกคนพยานจำไม่ได้ เดินเข้าไปพบปะพูดคุยกับกลุ่มผู้ชุมนุม แต่จะอยู่นานเท่าไรพยานไม่ทราบ กับมีนายวันชัย ปริญาศิริ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้ง ที่ ๑ จังหวัดสงขลา ให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๑๑ อันเป็นการให้การเพิ่มเติมจากที่เคยให้การไว้เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๑๓ ว่า ในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๑๑ นาฬิกาเศษ พยานสังเกตการณ์ อยู่ใกล้บริเวณที่ชุมนุม ห่างประมาณ ๕๐ เมตร พยานเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ คือนายวินัย นายวีรัตน์ นายเจือ และนายประพร เข้าไปอยู่ในกลุ่มผู้ชุมนุมได้พบปะพูดคุยและให้กำลังใจผู้ชุมนุม เห็นว่า พยานทั้งสองปากเคยเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยสมัครแข่งขันกับอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งถูกอ้างว่า อยู่ในที่ชุมนุม จึงถือว่าพยานทั้งสองปากมีส่วนได้เสียกับเรื่องนี้ อีกทั้งพยานทั้งสองก็ให้การขัดกันในเรื่องเวลาที่พบเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวคือ นายทวีศักดิ์ให้การว่า พบเห็นหลังจากพยานไปรับประทานอาหารเที่ยงกลับมาแล้ว ซึ่งน่าจะเป็นช่วงบ่ายของวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ ในขณะที่นายวันชัยให้การว่าพบเห็นในเวลา ๑๑ นาฬิกาเศษ ของวันดังกล่าว โดยเฉพาะการให้การของนายวันชัยก็มีข้อสงสัยว่า เหตุใดนายวันชัยจึงไม่ให้การว่าพบเห็นบุคคลดังกล่าว

เสียดังแต่การให้การในครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๕ แต่เพิ่งจะมาให้การเพิ่มเติมในภายหลัง แม้ว่าเรื่องนี้อคติสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จะบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นและเบิกความรับว่าได้มาในที่เกิดเหตุจริง แต่ก็ปฏิเสธว่าไม่ได้เข้าไปร่วมชุมนุมด้วย โดยนายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และนายประพร ไปยังที่ทำการคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๐.๓๐ นาฬิกา เพื่อพบนายไพฑูรย์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา และยื่นหนังสือขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลา ที่เลือกตั้งไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เนื่องจากมีหลักฐานการซื้อเสียง ตามสำเนาหนังสือร้องเรียนเอกสารหมายเลข ๒๐๗ และภาพถ่ายการยื่นหนังสือคัดค้านการเลือกตั้งหมายเลข ๒๐๘ โดยบุคคลทั้งสี่อยู่บริเวณสถานที่รับสมัคร ประมาณ ๒๐ นาที ส่วนการที่นายทวีศักดิ์และนายวันชัยอ้างว่าบุคคลทั้งสี่เดินเข้าไปพบปะพูดคุยกับกลุ่มผู้ชุมนุมนั้น บุคคลทั้งสี่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาก่อน เป็นเรื่องปกติธรรมดาที่วิสัยของนักการเมืองย่อมต้องกระทำเพื่อรักษาคะแนนเสียงของตนไว้ ข้อเท็จจริงเพียงเท่านี้ยังไม่มีเหตุผลเพียงพอหรือบ่งชี้ให้เชื่อได้ว่าบุคคลทั้งสี่รวมทั้งนายถาวรเข้าร่วมในการชุมนุมหรือสนับสนุนการชุมนุมนี้ด้วย นอกจากนี้นาวาเอก ฉัตรนันท ทองนะ ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีนี้ ก็ได้ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นและเบิกความประกอบว่า จากการสอบสวนไม่ปรากฏหลักฐานว่า กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ระดมประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมชุมนุมประท้วงแต่อย่างใด ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่ากรรมการบริหารพรรคและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปร่วมขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว

ข้อเท็จจริงที่พยานของคู่กรณีให้การ ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น และเบิกความต่างสอดคล้องต้องกันว่า การชุมนุมของประชาชนเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ดังกล่าวเป็นการชุมนุมของกลุ่มประชาชนคนรักสงขลา โดยการนำของนายชาติ ที่ประกาศโฆษณาทางวิทยุชุมชนคลื่น ๘๗ เมกะเฮิร์ตซ์ ให้ประชาชนมารวมตัวกันที่บริเวณด้านหน้าและด้านข้างอาคารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา สถานที่รับสมัคร เพื่อต่อต้านผู้สมัครจากพรรคเล็กที่จะสมัครแข่งขันกับผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทย อันจะทำให้ผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทยไม่ต้องใช้เกณฑ์คะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าร้อยละยี่สิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ซึ่งตามคำร้องของผู้ร้องระบุว่านายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าและกรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ คดีจึงมีปัญหาค่าที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่า นายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์และได้กระทำไปโดยนายไตรรงค์มีส่วนรู้เห็นหรือสนับสนุนหรือไม่ เห็นว่า ตามคำร้องของผู้ร้องอ้างถึงความเห็นของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ว่านายชาติซึ่งตามข่าวหนังสือพิมพ์ระบุว่า เป็นลูกน้องคนสำคัญของนายไตรรงค์ ขัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคเล็กที่จังหวัดสงขลา เพื่อมิให้ลงสมัครแข่งขันกับผู้สมัครของพรรคไทยรักไทย กับมีนายนิติธรรมวัฒน์ พยานผู้ร้องซึ่งเป็นผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้เบิกความว่า นายชาติเป็นนักจัดรายการวิทยุอยู่ที่หาดใหญ่ เป็นที่รู้จักกันดีของบุคคลทั่วไปในเขตหาดใหญ่ว่านายชาติเป็นเลขานายไตรรงค์ พยานเคยไปที่สถานีวิทยุที่นายชาติจัดรายการอยู่ โดยไปที่ห้องของนายชาติ เห็นรูปถ่ายขนาดใหญ่ของนายไตรรงค์อยู่ที่ห้องดังกล่าว ในขณะที่นายไตรรงค์พยานผู้ถูกร้องที่ ๑ ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น และเบิกความปฏิเสธว่า พยานรู้จักนายชาติในนามของบุคคลซึ่งเป็นลูกน้องของพลตรี ชัดติยะ สวัสดิผล ที่เคยทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายอารักขาพยานในสมัยที่พยานดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีเมื่อปี ๒๕๔๒ เท่านั้น แต่นายชาติมีพฤติกรรมบางอย่างที่ชอบทำตัวให้เป็นข่าวและอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดต่อพยานได้ พยานจึงไม่ได้ติดต่อกับนายชาติตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน พยานไม่ได้มีส่วนรู้เห็นกับการชุมนุมของประชาชนที่จังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ จากคำพยานดังกล่าว ข้อเท็จจริงเพียงเท่าที่ปรากฏตามข่าวหนังสือพิมพ์ก็ดี หรือที่นายนิติธรรมวัฒน์อ้างว่าบุคคลทั่วไปในเขตอำเภอหาดใหญ่รู้จักกันว่านายชาติเป็นเลขานายไตรรงค์ก็ดี หรือการที่มีรูปถ่ายของนายไตรรงค์อยู่ในห้องของนายชาติก็ดี เพียงเท่านี้ยังฟังไม่ได้ว่านายไตรรงค์จะต้องมีส่วนรู้เห็นกับการกระทำของนายชาติในเรื่องการชุมนุมนั้นด้วย อีกทั้งไม่มีหลักฐานอื่นที่จะแสดงว่านายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์ หรือนายไตรรงค์เคยแต่งตั้งให้นายชาติมีตำแหน่งหน้าที่ใดที่เกี่ยวกับตน ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่านายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์และนายไตรรงค์มีส่วนรู้เห็นหรือสนับสนุนการกระทำของนายชาติ จากเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าว ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้บริเวณสถานที่รับสมัครที่จังหวัดสงขลา

ประเด็นที่ ๕ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้แก่นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชนี ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอูน ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ครบ ๕๐ วัน นำไปเป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือไม่

ตามคำร้องของผู้ร้องระบุว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้ง ที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง โดยรู้ยู่่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลา ไม่ครบ ๕๐ วัน ซึ่งในข้อนี้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ต่างให้การต่อคณะอนุกรรมการ สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ตามเอกสารหมาย ร. ๗๕ ร. ๗๖ และ ร. ๕๔ ว่า ผู้สมัครทั้งสามเพิ่งไป สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่ที่มงานที่รับสมัครให้ผู้สมัคร ทั้งสามกรอกใบสมัครและลงวันที่ที่สมัครเป็นวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๔ และวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ ตามลำดับ หลังจากนั้นพยานก็ได้รับหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรค ของหัวหน้าพรรคการเมือง (แบบ ส.ส. ๑๘/ข ๒) ตามเอกสารหมาย ร. ๗๒ แผ่นที่ ๔ และ ๕ และ เอกสารหมาย ร. ๖๒ แผ่นที่ ๖ แล้วไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ นอกจากนี้ผลการตรวจสอบ คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการ การเลือกตั้ง ค่วนที่สุด ที่ สต ๐๔๐๑/ว ๓๔๖ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมาย ร. ๖๐ แผ่นที่ ๗ และ ๘ ก็ไม่พบข้อมูลการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของผู้สมัครทั้งสามแต่อย่างใด ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่าเป็นสมาชิกพรรคตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ตามเอกสารหมาย ร. ๕๘ ร. ๖๐ และ ร. ๖๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่าการ สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ผู้สมัครทั้งสามทำตั้งแต่ประมาณเดือนตุลาคม ๒๕๔๔ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ กำหนดแล้วพยานในฐานะ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงได้อนุมัติให้เป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ บันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ จึงขัดกับคำให้การ ของผู้สมัครทั้งสาม การที่ผู้สมัครทั้งสามให้การในเรื่องที่เป็นผลร้ายแก่ตนเองเช่นนี้ เชื่อได้ว่าเป็นการ ให้การตามความจริง ประกอบกับตามแถบบันทึกการแถลงข่าวและสำเนาคำถอดเทปคำให้สัมภาษณ์ ของนายประมวล ชุกล่อม หรือแจ้ง ดอกจิก และนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๓ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมาย

ถ. ๕๕ มีการระบุว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ มอบหมายให้นายประมวลเป็นผู้ติดต่อหาสมาชิกพรรคทางภาคใต้ ก็เป็นข้อพิรุธ เพราะว่าหากบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่ก่อนแล้วตามที่นางสาวอิสรา หรือพรณารินทร์อ้าง ผู้ถูกร้องที่ ๒ ต้องมีประวัติและข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสามอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องของที่อยู่ของบุคคลทั้งสามที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ จะสามารถติดต่อได้โดยตรง และไม่มีเหตุผลและความจำเป็นใดเลยที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ จะต้องให้บุคคลอื่นไปสืบหา ดังนี้ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เพิ่งสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคให้แก่ผู้สมัครทั้งสาม เพื่อนำไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าว โดยรู้ถือว่าผู้สมัครทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ครบ ๕๐ วัน จึงเป็นการออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จตามที่ผู้ร้องกล่าวหา และเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมือง ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก...” จึงถือว่าการออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จดังกล่าวเป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ด้วย

ประเด็นที่ ๖ ที่ว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เป็นเหตุอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรค และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ตามคำร้องหรือไม่

เมื่อข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการตามข้อกล่าวหาของผู้ร้องที่นำมาเป็นเหตุ ขอให้มีความคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังวินิจฉัยมาแล้ว กรณีจึงไม่มีเหตุที่จะยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ คงมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้แก่นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน เพื่อให้ นำไปเป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวเป็นเหตุอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่ เห็นว่า เมื่อพิจารณาระบบการเมืองแบบรัฐสภาของประเทศไทย ภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่าพรรคการเมืองเป็นสถาบันที่ได้รับมอบหมายภารกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะพรรคการเมืองมีบทบาทในการดำเนินภารกิจทางการเมือง นับตั้งแต่การเลือกตั้งเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งในการใช้อำนาจปกครองประเทศทั้งอำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหาร พรรคการเมืองจึงเป็นองค์กรที่มีความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประชาชนต่างมีความคาดหวังต่อพรรคการเมืองในความรับผิดชอบของการแก้ปัญหาสำคัญและการพัฒนาประเทศ การคัดกรองบุคคลที่จะเข้าไปใช้อำนาจนิติบัญญัติหรืออำนาจบริหาร อันเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของพรรคการเมือง การที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกหนังสือรับรองความเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้นางสาวนิภา นางรัชฌุ และนายสุวิทย์ นั้นเป็นการจงใจบิดผันภารกิจขั้นพื้นฐาน ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ไม่ตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม เมื่อพรรคการเมืองละเลยต่อภารกิจพื้นฐาน จึงยากที่จะมีความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาสำคัญของประเทศและพัฒนาประเทศได้ การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังเป็นการไม่ช่วยส่งเสริมและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งที่การปฏิบัติภารกิจของพรรคการเมืองได้รับการอุดหนุนด้วยเงินจากกองทุนที่ตั้งขึ้นมาด้วยงบประมาณแผ่นดินซึ่งมาจากภาษีของประชาชน ด้วยเหตุผลที่วินิจฉัยมาข้างต้นจึงเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า สมควรสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่ เห็นว่าเมื่อพิเคราะห์ถึงข้อเท็จจริงที่ว่ามีการออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จ ทั้งที่หัวหน้าพรรครู้อยู่แล้วว่าบุคคลที่ตนออกหนังสือรับรองไม่ได้เป็นสมาชิกพรรค โดยมีการจ่ายเงินให้บุคคลที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งสมัครรับเลือกตั้งคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท และนายสุวิทย์ เบิกความว่า ในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ นอกจากนายสุวิทย์ นางสาวนิภา และนางรัชฌุ แล้วยังมีบุคคลอื่นไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อีกประมาณ ๑๕ ถึง ๒๐ คน นอกจากนี้นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ขณะเกิดเหตุได้บันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่าเป็นว่า พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๗ คน โดยเป็นผู้สมัครในภาคใต้ ๓๑ คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓ คน และภาคกลาง ๓ คน ข้อเท็จจริงปรากฏว่า บุคคลที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี้ขาดคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในลักษณะเดียวกันเกือบทั้งหมด การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าวเป็นการกระทำที่ขาดจิตสำนึกที่มีต่อประชาชน ทั้งไม่คำนึงถึงความเสียหายหรือผลกระทบที่เกิดแก่ประเทศชาติ จึงสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้อง

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปคือ จะต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้องหรือไม่ เห็นว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุกระทำการต้องห้าม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ของกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นมีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรค” ประกาศฉบับดังกล่าว มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ แต่การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ อันเป็นเหตุแห่งการยุบพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๕ เกิดขึ้นในช่วงเวลาภายหลัง พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ มีผลใช้บังคับคือวันที่ ๗ และ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ จึงมีปัญหาว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ เป็นกฎหมายที่มีผลย้อนหลังเป็นผลร้ายแก่บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้บังคับหรือไม่

หลักการห้ามออกกฎหมายมีผลย้อนหลังเป็นผลร้ายแก่บุคคลนั้น มีที่มาจากหลักการที่ว่า ไม่มีกฎหมาย ไม่มีความคิด ไม่มีโทษ แต่หลักการดังกล่าวใช้บังคับกับการกระทำอันเป็นความผิดอาญา เท่านั้น ดังที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ บัญญัติว่า “บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญา ต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และ โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น จะต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย” ซึ่งหลักการนี้ได้รับความคุ้มครอง โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในอดีตหลายฉบับ ตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นต้นมา

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ ที่ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคเพราะเหตุกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ นั้น แม้เป็นบทบัญญัติที่มีผลทำให้กรรมการบริหาร พรรคการเมืองที่กระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ที่กระทำการดังกล่าวก่อนที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับต้องรับผลร้าย เพิ่มขึ้น เนื่องจากเดิมเพียงแต่ได้รับผลตามมาตรา ๖๕ กล่าวคือ จะขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารของพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่

ตามมาตรา ๘ อีกไม่ได้เท่านั้น แต่การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมิใช่โทษทางอาญา เป็นเพียงมาตรการทางกฎหมายที่เกิดจากผลของกฎหมายที่ให้อำนาจในการยุบพรรคการเมืองที่กระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อมิให้ผู้บริหารพรรคการเมืองที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีโอกาที่จะกระทำการอันเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายซ้ำอีกในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และแม้สิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชนในสังคมที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่การมีกฎหมายกำหนดว่าบุคคลใดสมควรมีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้เหมาะสมแก่สภาพแห่งสังคม หรือเพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยในสังคมนั้นดำรงอยู่อย่างมีได้ บทบัญญัติว่าด้วยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจึงมีอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในอดีตหลายฉบับ รวมทั้งในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง เช่น การกำหนดอายุหรือระดับการศึกษาของผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิลงคะแนน หรือการห้ามบุคคลบางประเภทเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้น ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ จึงมีผลใช้บังคับย้อนหลังกับการกระทำอันเป็นเหตุยุบพรรคในคดีนี้ได้

การที่นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคและมีผลให้พ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ ส่งผลให้กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้งหมด จำนวน ๕ คน พ้นจากตำแหน่ง ตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๒๖ (๔) และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ก่อนวันที่ผู้ร้องยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ก็ไม่มีผลทำให้กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าว พ้นจากการต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งตนเป็นกรรมการบริหารพรรคอยู่ในวันที่มีการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ ดังนั้น การที่หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ลาออกจากตำแหน่งซึ่งมีผลทำให้กรรมการบริหารพรรคที่เหลือพ้นจากตำแหน่งทั้งหมดตามข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในเวลาต่อมาก็ตาม ก็ไม่ลบล้างผลของการกระทำที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำในขณะที่กรรมการบริหารพรรคผู้นั้นดำรงตำแหน่งอยู่ มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดผลที่ไม่ควรจะเป็น กล่าวคือ หลังจากที่มีการกระทำอันฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติกฎหมายแล้ว กรรมการ

ทั้งหลายต่างซึ่งกันลาออกจากกรรมการบริหารพรรค เพื่อให้ตนเองมีต้องถูกตัดสิทธิทางการเมืองการบังคับเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายย่อมตกเป็นอันไร้ผล ทั้งเป็นการสนับสนุนให้กรรมการบริหารพรรคกระทำการโดยวิธีการอันฉ้อฉล ย่อมจะส่งผลต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างร้ายแรง และมีผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของรัฐ เศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ประกอบมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) กับให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จำนวน ๕ คน ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง รับผิดชอบการจัดตั้งพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า ฉบับลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘ มีกำหนด ๕ ปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และให้ยกคำร้องในส่วนที่ขอให้ยุบพรรคประชาธิปไตย ผู้ถูกร้องที่ ๑

นายปัญญา ถนอมรอด	ประธานคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ
นายอัษฎาทร จุฬารัตน	รองประธานคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ
นายสมชาย พงษ์ธา	ตุลาการรัฐธรรมนูญ
นายธานีศ เกศวพิทักษ์	ตุลาการรัฐธรรมนูญ
นายจรัญ หัตถกรรม	ตุลาการรัฐธรรมนูญ
หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์	ตุลาการรัฐธรรมนูญ
นายกิตติศักดิ์ กิติคุณไพโรจน์	ตุลาการรัฐธรรมนูญ
นายนุรักษ์ มาประณีต	ตุลาการรัฐธรรมนูญ
นายวิชัย ชื่นชมพูนุท	ตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของนายปัญญา ถนอมรอด ประธานคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑-๒/๒๕๕๐

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง		อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคประชาธิปัตย์	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

ระหว่าง		อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคประชาธิปัตย์	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

อัยการสูงสุดยื่นคำร้องลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๙ จำนวน ๒ ฉบับ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า และพรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากความปรากฏต่อนายทะเบียน พรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองทั้งสองกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงแจ้งต่ออัยการ สูงสุดพร้อมด้วยหลักฐาน อัยการสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นสมควรให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองทั้งสองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องทั้งสองไว้พิจารณาวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๙

ต่อมาวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๙ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเข้ายึดอำนาจการปกครอง และมีประกาศคณะปฏิรูปการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ ข้อ ๑ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นอัน

สิ้นสุดลง และข้อ ๒ ให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ต่อมาวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๑๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ บัญญัติให้มีคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และให้บรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ ก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ โอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนี้ต่อมา

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รวมการพิจารณาคำร้องทั้งสองเข้าด้วยกัน โดยให้เรียก ยัยการสูงสุดว่า ผู้ร้อง เรียกพรรคประชาธิปัตย์ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้าว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒

คำร้องแรก ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ตามกฎหมาย โดยมีนางสาวอิสรา ยวงประสิทธิ์ ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นนางสาวพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ เป็นหัวหน้าพรรค เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการ การเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือส่งพยานหลักฐานเพื่อให้ผู้ร้อง ยื่นคำร้องให้ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ประกอบมาตรา ๖๗

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากพยานหลักฐานที่ส่งมา ได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามความ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ร้องเรียนต่อ ประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎู ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ถูกชักชวน ให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัคร รับเลือกตั้งที่จังหวัดตรัง บุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำดังกล่าวอาจมีความผิดตามกฎหมาย เพราะบุคคล ทั้งสามไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัคร รับเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรแต่ประการใด จึงปรึกษานายสุเทพเพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย นายสุเทพแนะนำให้บุคคลทั้งสามลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามแสดง เจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกของพรรคดังกล่าวแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพ

จึงขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและ
แก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งต่อไป

ต่อมาประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ
สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐาน
แล้วแยกประเด็นการพิจารณาได้ ๓ ประเด็น คือ

(๑) นางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ สมักรเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่
๗ มีนาคม ๒๕๔๙ และไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑
ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๙ บุคคลทั้งสามจึงเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง
ที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาหนึ่งวันเท่านั้น ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) การกระทำความผิดของบุคคลทั้งสามที่สมัครรับเลือกตั้ง
โดยรู้ว่าคุณไม่มีสิทธิสมัคร เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) นอกจากนี้การที่บุคคลทั้งสามยื่นหนังสือ
รับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง คือผู้ถูกร้องที่ ๒ (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๒) ที่รับรองว่าบุคคลทั้งสาม
เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๙๐ วันอันเป็นความเท็จ
เป็นเอกสารประกอบการสมัครรับเลือกตั้งต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดังกล่าวนั้น
ถือว่าเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย และ
เป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จให้แก่เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จัดบันทึกลงในใบสมัคร
รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๑) อันเป็นการกระทำ
ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗

(๒) นายทักษณีย์ กีสุ่น เป็นผู้แนะนำให้บุคคลทั้งสามเตรียมหลักฐานแล้วให้คนพาไปสมัคร
เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และเมื่อบุคคลทั้งสามได้เดินทางกลับพร้อมกับเอกสารประกอบการ
สมัครแล้ว นายทักษณีย์ยังได้พาเดินทางไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต
เลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๙ อีกด้วย
การกระทำความผิดเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งทั้งที่รู้ว่าตน
ไม่มีสิทธิสมัคร รับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) การกระทำของนายทักษิณชัยจึงเป็นการกระทำความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน ให้บุคคลทั้งสามกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖

(๓) นางสาวอิสรา หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ ข ๒) ส่งบุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เป็นการดำเนินการแทนผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ โดยนางสาวอิสรารับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำให้การของบุคคลทั้งสามว่าตนได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ การทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ ข ๒) ดังกล่าวจึงเป็นเท็จ เนื่องจากบุคคลทั้งสามสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๑

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมีความเห็นว่า ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นางสาวนิภา นางรัชญา และนายสุวิทย์ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗ ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายทักษิณชัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ และเนื่องจากนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำแทนผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จให้แก่บุคคลทั้งสามเพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๓) เห็นควรแจ้งต่อผู้ร้องพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ต่อไป

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า การกระทำของนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นเท็จ เป็นการร่วมกันเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุนให้บุคคลดังกล่าวลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้ว่าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน อันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๑ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ หรือ ๘๖ และมาตรา ๑๓๗, ๒๖๗ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) จึงส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

ผู้ร้องพิจารณาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดย นางสาวอิสรา หรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรค เป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นเท็จ จึงเป็นตัวการร่วมกันหรือผู้สนับสนุนให้นางสาวนิภา นางรัชชัญ และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้ว่าเป็นบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน อันเป็นการกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๗๔, ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๖ ๑๓๗, ๒๖๗ ข้อมแสดงว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗, ๑๓๖, ๑๔๔, ๑๔๕, ๓๒๗, ๓๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓), ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๗๔, ๑๐๐ ขอให้มียุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๒ โดย นางสาวอิสรา หรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) มาตรา ๖๗ และขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยืนยันแจ้งแก้ข้อกล่าวหาว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ รับสมัครบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิก เพื่อส่งลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่ครบ ๕๐ วันตามที่กฎหมายกำหนดนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏตามหลักฐานในใบสมัครสมาชิกพรรคว่า นางสาวนิภา นางรัชฎู และนายสุวิทย์ ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ ได้เขียนใบสมัครสมาชิกพรรคการเมืองด้วยลายมือของตนเองโดยปราศจากการข่มขู่ ชี้นำ ข่มขู่ใจ หรือบังคับขู่เข็ญแต่อย่างใด โดยขั้นตอนในการรับสมัครสมาชิกพรรคเป็นไปตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ คือ เมื่อใบสมัครสมาชิกมาถึงผู้ถูกร้องที่ ๒ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครให้เป็นไปตามข้อบังคับข้อที่ ๕ แล้วส่งใบสมัครต่อไปยังผู้มีอำนาจในการนำเสนอขอรับการอนุมัติเพื่อนำเสนอให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงนามอนุมัติตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อที่ ๑๐ และข้อที่ ๓๖ (๓) กรณีของบุคคลทั้งสาม ก็ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ อย่างครบถ้วน และหัวหน้าพรรค

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้อนุมัติให้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ และเป็นการใช้อำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทุกประการ มิได้มีการใช้อำนาจนอกเหนือจากที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดแต่อย่างใด

ส่วนที่มีการกล่าวอ้างว่าได้มีการร้องเรียนต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา นางรัช และนายสุวิทย์ ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่จังหวัดตรังในวันรุ่งขึ้น ต่อมาบุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำดังกล่าวอาจมีความผิดตามกฎหมาย เพราะบุคคลทั้งสามไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนี้ แต่ประการใด จึงได้เดินทางไปปรึกษากับเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๑ เพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แนะนำให้บุคคลทั้งสามลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคดังกล่าวแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๘ และเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งนี้อีกต่อไป ต่อมาประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้มีคำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมือง แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรัง โดยในการสืบสวนสอบสวนกรณีดังกล่าว นั้น ทางคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมิได้แจ้งต่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่าบุคคลทั้งสามได้เขียนใบลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้ง ๆ ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองก็รู้อยู่แล้วว่าการลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๕ ที่ว่า “การลาออกจากการเป็นสมาชิกให้ยื่นหนังสือลาออกต่อหัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค หรือนายทะเบียนพรรคแล้วแต่กรณี และมีผลต่อเมื่อเจ้าหน้าที่สำนักงานใหญ่พรรค ได้ลงทะเบียนรับหนังสือแล้ว” ไม่ปรากฏหลักฐานว่าหนังสือลาออกดังกล่าวได้ถูกส่งไปถึงหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อแสดงเจตนารมณ์ว่าบุคคลทั้งสามต้องการจะลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่อย่างใด ซึ่งไม่ตรงตามที่ผู้ร้องอ้างว่าบุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนารมณ์ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรค

จึงถือได้ว่าหนังสือลาออกของบุคคลทั้งสามไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการลาออกไม่มีผล ทำให้บุคคลทั้งสามยังคงเป็นสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่จนถึงปัจจุบัน

คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้รับผิดชอบต่อบุคคลในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งในการนี้ นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ได้ถูกคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และ ที่ ๔ จังหวัดตรัง โดยผู้สมัครทั้งสามคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ หากผู้ที่ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามของผู้ถูกร้องที่ ๒ ผู้ใดไม่สามารถออกค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้ พรรคจะออกค่าใช้จ่ายให้โดยพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป โดยจะช่วยเหลือได้ไม่เกินคนละ ๓๐,๐๐๐ ถึง ๓๕,๐๐๐ บาท ซึ่งเงินจำนวนดังกล่าวไม่น่าจะเป็นเหตุจูงใจ หรือสามารถหลอกลวงให้บุคคลเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามที่ผู้สมัครทั้งสามกล่าวอ้างได้ เพราะบุคคลทั้งสามล้วนแต่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีวุฒิภาวะ มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถือได้ว่าเป็นวิญญูชนอันรู้ผิดชอบชั่วดีได้เองว่า การที่ตนเองยอมรับเงินจากพรรคและนำไปสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเรียบร้อยแล้ว น่าจะแสดงให้เห็นได้ว่าบุคคลทั้งสามยอมรับแล้วว่าตนเองมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง และส่งผลถึงการประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดต้องเสียไปด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๖, ๑๓๗, ๒๖๗ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

จนเป็นเหตุผลให้ถูกยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคตามมาตรา ๖๗ นั้นน่าจะตกไปด้วย เพราะคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนั้นถือเป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

คำร้องที่สอง ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ตามกฎหมาย ปัจจุบันมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นหัวหน้าพรรค และมีคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๔๕ คน เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ พลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง มาเพื่อให้ผู้ร้องพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ โดยเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากหลักฐานที่ส่งมา ได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย กับพวก ได้มีหนังสือร้องเรียนต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองร้องต่อผู้ร้องพร้อมเอกสารเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หากผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้นายทะเบียนแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งไปให้ผู้ร้อง หรือยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเองเพื่อมีคำสั่งให้ยุบพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ ต่อไป

ต่อมาวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ประธานกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และให้นำคำร้องเรียนของนายฉัฐชัย สิงหนาท กับเรือตรี ฉลาด วรฉัตร พร้อมผู้เสียหาย คำร้องเรียนของนายสุรพงษ์ โทวิจักขณ์ชัยกุล เรื่องร้องเรียนกรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำแผ่นปลิวแจกจ่ายที่จังหวัดสงขลา และเรื่องร้องเรียนของนายชนาพัทธ์ ณ นคร มาพิจารณารวมกับ คำร้องเรียนของนายวิจิต ปลั่งศรีสกุล กับพวก โดยคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกำหนดประเด็นตามคำร้องเรียน รวม ๘ ข้อ กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการ ดังนี้

- (๑) ร่วมกับกลุ่มพันธมิตรเพื่อล้มล้างรัฐบาล

(๒) ขอนายกรัฐมนตรีพระราชทานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗

- (๓) ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง
- (๔) นำคนไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดศรีสะเกษ โดยใส่ร้ายพรรคการเมืองอื่นว่าจ้างผู้สมัครให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง
- (๕) ขัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคอื่นที่จังหวัดสงขลา ปลุกกระดม “ระบอบทักษิณ” และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน
- (๖) ว่าจ้างหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย
- (๗) ว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยไม่ให้ส่งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดภาคใต้
- (๘) หน่วงเหนี่ยว กักขัง นางจตุติมา ภาวะลี ให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย

คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ได้รายงานผลการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง โดยมีความเห็นว่า พฤติกรรมของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามประเด็นข้อ (๑) ถึงข้อ (๖) เป็นการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นการกระทำของกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กระทำการใดๆ ที่จะแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้โต้แย้งหรือระงับการกระทำของบุคคลดังกล่าว จึงถือได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้กระทำความผิด ร่วมทำหรือสนับสนุนการกระทำความดังกล่าวเพื่อไม่ให้เกิดการเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปสามารถดำเนินการไปตามรัฐธรรมนูญได้ และไม่ต้องการให้มีการยุบพรรคตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้น จึงเป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ส่วนข้อกล่าวหาตามประเด็นข้อ (๗) และข้อ (๘) พยานหลักฐานที่ได้จากการสืบสวนสอบสวนยังไม่เพียงพอรับฟังได้ว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของ คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง จึงได้ส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวน ข้อเท็จจริงมาให้ผู้ร้องพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๓

ผู้ร้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินการ ตามความในมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามคำสั่งของ ผู้ร้อง ที่ ๑/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙ คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงพิจารณา แล้วมีความเห็นว่า ข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองบางกรณี ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ส่วนข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่า มี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ มีทั้งหมด ๔ ข้อ และกรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) รวม ๖ ข้อ นั้น แม้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่า การกระทำ ของผู้ถูกร้องที่ ๑ มีเพียง ๔ ข้อเท่านั้นที่เป็นการกระทำฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แต่หากผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้อง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้ว ก็ไม่ใช่กรณี ที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องให้ศาล รัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ อีกทั้งคำร้องที่จะยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้บรรยายข้อเท็จจริงโดยละเอียดตั้งแต่มีผู้ร้องเรียน ความเห็น ของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ความเห็น ของนายทะเบียนพรรคการเมือง และความเห็นของผู้ร้อง พร้อมทั้งส่งหลักฐานทั้งหมดเพื่อศาลรัฐธรรมนูญ จะได้นำข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังกล่าวมาประกอบการพิจารณา จึงไม่ต้องส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียน พรรคการเมืองตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานต่อไป

ผู้ร้องพิจารณาพยานหลักฐานและสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่ประธานกรรมการ การเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง ส่งมา ประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงแล้วเห็นพ้องด้วยกับคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ ดังนี้

(๑) ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นวันเวลาที่ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไปมีผลบังคับใช้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยคณะกรรมการบริหารพรรคและมติที่ประชุมใหญ่ มีนโยบายไม่ส่งสมาชิกพรรคสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบ แบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง แต่นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และกรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ หลายคนได้ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดใน คณะแนวนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้งตามสถานที่ต่าง ๆ กันในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดหลายแห่ง ชักจูงให้ประชาชน ไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็น การกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจ เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ ประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๒) เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๙ เวลากลางวัน ซึ่งเป็นวันเวลาที่ มีพระราชกฤษฎีกายุบ สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป มีผลบังคับใช้ นายทักษิณ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้งของสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรัง เขตเลือกตั้ง ที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ โดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัครและค่าใช้จ่ายจากนายทักษิณ ต่อมาผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจังหวัดตรังทั้งสามเขตตรวจสอบพบว่าผู้สมัครทั้งสามคน มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ครบ ๕๐ วัน หลังจากนั้น นายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายถาวร เสนเนียม รองเลขานุการพรรคและกรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ กับพวก ได้จัดแถลงข่าวที่กรุงเทพมหานครกล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทยเป็นผู้ว่าจ้าง

ให้บุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นความเท็จ ซึ่งความจริงแล้วมีพยานหลักฐานน่าเชื่อได้ว่า นายสาทิตย์ มีส่วนรู้เห็นให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณัยกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ นายไทกร พลสุวรรณ ในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้เข้าแจ้งให้นายบรรชิตวิทย์ ดันติกริมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทยว่า แจ้งสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จ ให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย หรือพรรคไทยรักไทย เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๔) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาหลายเขต เนื่องจากมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวและได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ กำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่

๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๘ ครั้นต่อมาวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายชูชาติ ประธานธรรม ได้นำนางสาวปัทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และ นายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ (ที่ถูกพรรคคนขอปลดหนี้) ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ที่อาคารรับสมัครภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตสงขลา ได้มีนายถาวร รองเลขาธิการและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอรุ ร่วมกับนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา คนสนิทของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รองหัวหน้าพรรคและ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต ผดุงอรุณ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาปูช่าง และนายนิสิต ชูโชติช่วง สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันจัดขบวนการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ อันเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

การกระทำดังกล่าวของข้อ (๑) ถึง (๔) เป็นการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งกระทำในการดำเนินกิจการทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อประสงค์มิให้การเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๘ และเพื่อไม่ให้การเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ ดำเนินการไปได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗, ๑๓๖, ๑๔๔, ๑๔๕, ๓๒๗, ๓๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓), ๖๗ และพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ ขอให้มีการตั้งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๑ โคนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ รองหัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรค ได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) และขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่ มีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและแก้ไขคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า

(๑) ประเด็นข้อกล่าวหาเรื่องการปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจงใจให้เข้าใจผิดในคณะแนวนโยบาย นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ต่อสู้เพื่อรักษาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างเข้มแข็งตลอดมา ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เป็นผู้บัญญัติคำว่า “ระบอบทักษิณ” แต่เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วไปว่าในช่วงเวลาประมาณ ๕ ปีที่ผ่านมาประเทศไทยภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจในหมู่ประชาชนชาวไทยจำนวนมากในหลายเรื่อง จึงมีผู้บัญญัติพฤติกรรมของการปกครองรูปแบบนี้ว่า “ระบอบทักษิณ” การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” นั้น เป็นเพียงการวิพากษ์วิจารณ์ในทางการเมืองเกี่ยวกับการบริหารบ้านเมืองตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี แนวทางนโยบายและการบริหารจัดการประเทศของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรี อันเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญที่ให้การรับรองคุ้มครองไว้ และตามปณิญาสาทลสิทธิมนุษยชนว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของสหประชาชาติ ที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก การกล่าวปราศรัยของหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นเรื่องจริงทั้งสิ้น สมควรที่จะได้ชี้แจงแก่ประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศให้ตระหนักและเข้าใจถึงคำว่า “ระบอบทักษิณ” ทั้งข้อความที่กล่าวปราศรัยก็เป็นการตอบโต้กันในทางการเมือง อันถือเป็นเรื่องระหว่างพรรคการเมืองที่สามารถกระทำได้ตามระบอบประชาธิปไตย มิใช่เป็นการกระทำเพื่อล้มล้าง

ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นเหตุให้ผู้ร้องนำเรื่องนี้มา ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

(๒) ประเด็นข้อกล่าวหาเรื่องนายสาทิตย์ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้การสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณฯกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้นางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสาทิตย์ไม่เคยใช้ ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณฯกระทำความผิด ฐานตามข้อกล่าวหาของผู้ร้อง และผู้บริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนายสาทิตย์ไม่มีผู้ใดรู้จักหรือ มีความสัมพันธ์ใด ๆ กับนายทักษิณฯมาก่อน การกระทำใด ๆ ของนายทักษิณฯไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ แก่นายสาทิตย์หรือผู้ถูกร้องที่ ๑ ข้อกล่าวหาของประธานกรรมการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียน พรรคการเมือง และข้อกล่าวหาของผู้ร้องขัดกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางการสอบสวนของคณะอนุกรรมการ สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง กล่าวคือ ผู้ร้องกล่าวหาว่านายทักษิณฯ ได้นำบุคคลทั้งสามคนไปสมัคร รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งโดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัครจาก นายทักษิณฯ ทั้งที่ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวน บุคคลทั้งสามต่างให้การสอดคล้องกันว่าได้รับเงิน ค่าสมัครจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ให้สัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๓ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้จ่ายเงินค่าสมัครให้ “ในส่วนของจังหวัดตรัง พรรคจ่ายเพราะว่าทางผู้สมัครไม่พร้อม ทางพรรคเลยจ่ายเงินให้”

(๓) ประเด็นข้อกล่าวหาเรื่องนายไทรกรในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๑ ว่าจ้างนายวรชวฤทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวเพื่อให้ใส่ร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรค ไทยรักไทย นั้น นายไทรกรไม่ใช่ตัวแทนของนายสุเทพ และไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมือง ของผู้ถูกร้องที่ ๑ นายสุเทพไม่เคยยอมรับหรือรับสมอ้างเอาประโยชน์จากคำพูดและการกระทำของ นายไทรกร และไม่เคยแสดงออกโดยแจ้งชัดหรือโดยปริยาย หรือในทางใดเพื่อแสดงให้บุคคลโดยทั่วไป เข้าใจว่านายไทรกรเป็นตัวแทนของตนหรือเป็นตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งนี้ แลบบันทึกรสนทนา ระหว่างนายไทรกรกับนายวรชวฤทธิ์ตามที่ผู้ร้องนำมาอ้างนั้น นายไทรกรอ้างแต่เพียงฝ่ายเดียวว่าเป็น

ตัวแทนของนายสุเทพ อีกทั้งตามพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เห็นได้ว่านายไทรกรไม่ได้ว่าจ้างให้นายวรชวริทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทย

การที่นายวรชวริทธิ์กล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ น่าจะมีมูลเหตุจูงใจในการที่จะให้คณะกรรมการเลือกตั้งช่วยเหลือให้ตนพ้นผิดจากการที่ตนในฐานะหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าได้ลงลายมือชื่อในหนังสือรับรองส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งโดยทราบอยู่แล้วว่าสมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ ซึ่งจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย จึงได้ร่วมกันกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนี้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสุเทพไม่เคยร้องเรียนว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่าส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องใช้หลักเกณฑ์การได้คะแนนเสียงร้อยละยี่สิบ และเหตุการณ์ตามวิธีคดีที่บันทึกการพูดคุยระหว่างนายไทรกรกับนายวรชวริทธิ์ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาหลังจากที่นายสุเทพได้ทราบแล้วว่าคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้สรุปผลการสืบสวนสอบสวนรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยและพรรคแผ่นดินไทยจริงตามที่นายสุเทพร้องเรียน ดังนั้นจึงไม่มีมูลเหตุจูงใจใด ๆ ให้นายสุเทพต้องไปหาเอกสารพยานใด ๆ เพิ่มเติมจากหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าเพื่อประกอบเรื่องร้องเรียนเดิม และหลังจากที่ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๐ และ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ แล้ว นายสุเทพก็ไม่ได้ทำเรื่องร้องเรียนใหม่แต่อย่างใด

(๔) ประเด็นข้อกล่าวหาเรื่องกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นตัวการ หรือให้ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนหรือกระทำใด ๆ อันเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้รู้เห็น สนับสนุน ช่วยเหลือ กระทำการใด ๆ ในการชุมนุมของประชาชน ณ สถานที่รับสมัครรับเลือกตั้งในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม การชุมนุมดังกล่าวให้นายชาลีกับพวก ซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องใด ๆ กับผู้ถูกร้องที่ ๑ การที่ผู้ร้องอ้างว่านายชาลีเป็นคนสนิทของนายไทรรงค์ รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกล่าวอ้างที่เลื่อนลอยไม่มีเหตุผลและเป็นเท็จ เพียงแต่เมื่อประมาณ ๖ ปีที่แล้ว นายชาลีเคยมีส่วนร่วมกับ

คณะทำงานของนายไตรรงค์ กรณีจะพิจารณาว่าการกระทำของนายชาติเกี่ยวข้องกับนายไตรรงค์หรือไม่ ผู้พันเกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเฉพาะกรณีนี้ เท่านั้น ซึ่งในทางการสืบสวนสอบสวนก็ไม่ปรากฏว่านายไตรรงค์ หรือกรรมการบริหาร หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปเกี่ยวข้องกับแต่อย่างใด จึงไม่มีเหตุผลที่จะรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือนายไตรรงค์ได้ร่วมกับนายชาติชุมนุมในครั้งนี้ นอกจากนี้การชุมนุมของประชาชนดังกล่าวเป็นการกระทำโดยสงบและปราศจากอาวุธ เป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๖๕

อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ คือ นายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และนายประพร ไม่ได้เข้าร่วมหรือสนับสนุน หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับใด ๆ ในการชุมนุมโดยสงบของกลุ่มประชาชนคนรักสงขลาในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ แต่ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ บุคคลทั้งสี่ได้ไปยังที่ทำการของคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ระหว่างเวลาประมาณ ๐๕.๓๐ ถึง ๐๕.๕๐ น. เพื่อพบนายไพฑูรย์ เจ๊ะแสบ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ยื่นหนังสือขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลา เนื่องจากมีกรณีทุจริตการเลือกตั้งโดยการซื้อเสียงและแจกแผ่นวีซีดี ซึ่งบุคคลทั้งสี่ได้นำหนังสือคำร้องคัดค้านการประกาศผลการเลือกตั้ง เงิน และแผ่นวีซีดี อันเป็นวัตถุพยานยื่นให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาด้วย

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อ้างประเด็นข้อกฎหมาย ดังนี้

(๑) คำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มาจากการสืบสวนสอบสวนวินิจฉัยชี้ขาดที่ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และกฎหมายอื่น กล่าวคือคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาสืบสวนสอบสวนกรณีมีผู้ร้องเรียนว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดกฎหมาย เมื่อคณะอนุกรรมการฯ ได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้ว เสนอสำนวนการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ตามข้อ ๖๗ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๑๐ (๖) (๗) และมาตรา ๑๕ แต่ไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดให้มีการประชุม เพื่อให้มีการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดเพื่อหาเหตุผลโดยรอบคอบและให้เกิดความเป็นธรรมในการดำเนินการ ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างไรก็ดี พลตำรวจเอก วาสนา ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียงคนเดียวได้ใช้อำนาจหน้าที่โดยผลการส่งสำนวนการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาสำนวนดังกล่าวที่พลตำรวจเอก วาสนา ส่งมาให้ดำเนินการโดยใช้เวลาเพียง ๑ คืนในการพิจารณา เอกสารสำนวนซึ่งมีรายละเอียดเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า ดังนั้น เมื่อคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นคำร้องที่ไม่ได้ดำเนินการในเบื้องต้นให้ถูกต้องตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบ นายทะเบียนพรรคการเมืองและหรือผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) คดีนี้นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นเรื่องมายังผู้ร้องเพื่อให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ขอให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยมีข้อกล่าวหา รวมทั้งสิ้น ๘ ประเด็น ผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมือง เพียง ๔ ประเด็น จึงเป็นเรื่องที่ผู้ร้องมีความเห็นขัดแย้งและแตกต่างกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมือง เป็นกรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้อง ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว มาตรา ๖๗ บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องตั้งคณะทำงานคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานส่งให้ผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ก็ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องเองได้ แต่ปรากฏว่าผู้ร้องไม่ได้ส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อให้ดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว การยื่นคำร้องของผู้ร้องในคดีนี้ จึงเป็นการดำเนินการและวินิจฉัยคดีที่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว มาตรา ๖๗

(๓) การพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) นั้น ต้องตีความให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๓ และพิจารณาจากเจตนารมณ์ตามมาตรา ๓๑๓ (๑) วรรคสอง

ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้คดีขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะเสนอมิได้” ดังนั้น สิ่งที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ จะต้องเป็นสาระสำคัญที่ไม่อาจแก้ไขได้โดยกระบวนการทางรัฐธรรมนูญ การแสดงความคิดเห็นแตกต่างไม่ได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมิได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ สิ่งซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต้องตีความตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ และ ๖๓ หมายความว่า จะต้องเป็นการกระทำซึ่งมีผลเปลี่ยนแปลงการปกครองและเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเท่านั้น การแสดงความคิดเห็น และวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ หรือระบอบทักษิณตามรัฐธรรมนูญ จึงไม่เป็นความผิดตามที่ผู้ร้องกล่าวหา

(๔) การใส่ร้ายด้วยความเท็จ เป็นการกระทำที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ และ ๓๒๘ อันเป็นความผิดต่อส่วนตัวมิใช่เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน หากการใส่ร้ายด้วยความเท็จดังกล่าวได้กระทำในช่วงที่ได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ฯ ผู้กระทำก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) การใส่ร้ายด้วยความเท็จอันเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการใส่ร้ายด้วยความเท็จอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นความผิดตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นพิเศษ มิใช่เป็นบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ หรือเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การกระทำที่จะเป็นความผิดถึงขั้นยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) นั้น จะต้องเป็นการกระทำตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติไว้ในหมวด ๒ ว่าด้วยการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และข้อห้ามมิให้พรรคการเมืองกระทำตั้งแต่มาตรา ๒๐ จนถึงมาตรา ๔๔ และในหมวด ๓ ว่าด้วยการสนับสนุนพรรคการเมือง ส่วนที่ ๑ การบริจาคแก่พรรคการเมือง มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๕ เพราะล้วนเป็นการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนทั้งสิ้น ส่วนการกระทำความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร

ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ถึง ๑๑๘ เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งถือว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) กรณีที่ผู้รื้อนำเอาบทบัญญัติในลักษณะ همینประมวลกฎหมายอาญาและตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) มาเป็นเหตุผลว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ไม่ชอบด้วยเหตุผล ขัดต่อเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งเพียงเพื่อใช้บังคับในช่วงที่มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น ถือว่าเป็นกฎหมายเฉพาะที่มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดในตัวเองอยู่แล้ว มิใช่กฎหมายเกี่ยวกับความผิดอันเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันจะเป็นผลให้ผู้รื้อนำมาอ้างเพื่อยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ อีกทั้งยังเป็นการกระทำที่ไม่ได้อยู่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หมวด ๒ และหมวด ๓ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การกระทำของนายถาวรตามที่ผู้ร้องกล่าวหาว่าขัดขวางไม่ให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเข้าไปใช้สิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง ก็ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้เป็นความผิดแต่อย่างใด หากจะเป็นความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขัง อันเป็นความผิดฐานเสื่อมเสียอิสรภาพตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๕ ก็เป็นความผิดต่อส่วนตัว เป็นความผิด อันยอมความได้ มิได้กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

ต่อมา ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญชี้ขาดข้อกฎหมายว่า เมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครอง ฯ ฉบับที่ ๓ ประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายที่ต้อง

ถือปฏิบัติทันที จึงเป็นผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลใช้บังคับตามไปด้วย คณะปฏิรูปการปกครองฯ มิได้ประกาศยกเว้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผลใช้บังคับได้ต่อไปดังเช่นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๑๓ และฉบับที่ ๑๕ การกระทำใด ๆ ที่ผู้ร้องระบุว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ จึงเป็นข้อกล่าวหาที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายต่อไป ผู้ร้องไม่มีอำนาจนำเอาข้อเท็จจริงในส่วนนี้ไปเกี่ยวโยงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

ทางใต้สวน คณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้คู่กรณีนำพยานบุคคลเข้าเบิกความ รวม ๑๒ นัด เป็นพยานผู้ร้อง รวม ๓๒ ปาก เข้าใต้สวน ๗ นัด เป็นพยานผู้ถูกร้องที่ ๑ รวม ๒๗ ปาก โดยมีพยานร่วมกับผู้ร้องรวมอยู่ด้วย ๗ ปาก เข้าใต้สวน ๕ นัด ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้ ทั้งคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องใต้สวนพยานของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงให้งดใต้สวนพยานผู้ถูกร้องที่ ๒

พิจารณาแล้ว เห็นสมควรวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายตามคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และการยื่นคำร้องของผู้ร้องที่ผู้ร้องนำมาเป็นเหตุให้ยุบผู้ถูกร้องทั้งสองก่อน ดังนี้

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยข้อแรกมีว่า การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นอันสิ้นสุดลงตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยเหตุแห่งการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้หรือไม่

และการกระทำอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้น ยังเป็นความผิดต่อไปหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นกฎหมายที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติให้ตราขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการของรัฐในการสนับสนุนการเลือกตั้ง การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้ง การอำนวยความสะดวกในการไปเลือกตั้ง และการเสียสิทธิเลือกตั้ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงเป็นกฎหมายที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติให้ตราขึ้นเพื่อขยายความบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอาจสิ้นสภาพไปเมื่อรัฐธรรมนูญถูกยกเลิก แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติทั่วไปมีกระบวนการตราเช่นเดียวกัน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒ ถึง ๒๔ และมาตรา ๑๖๕ ถึง ๑๗๘ ส่วนกระบวนการในการแก้ไขเพิ่มเติมมีข้อแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๑๓ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงมีศักดิ์หรือสถานะทางกฎหมายเท่ากับพระราชบัญญัติทั่วไป และการที่ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ บัญญัติให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ วุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร และคณะรัฐมนตรีสิ้นสุดลง โดยมีได้กล่าวถึงกฎหมายอื่น ๆ ดังนั้น กฎหมายทั้งปวงที่มีผลใช้บังคับก่อนการเข้ายึดอำนาจการปกครองของคณะปฏิรูปการปกครองฯ ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ต่อไป พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับก่อนการเข้ายึดอำนาจการปกครอง จึงยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป ต่อมา มีสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ทำหน้าที่เป็นองค์กรนิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ สภานิติบัญญัติแห่งชาติก็หาได้ออกกฎหมายยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ หรือออกกฎหมายใหม่มาใช้บังคับแทนแต่ประการใดไม่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงมิได้สิ้นผลใช้บังคับไปพร้อมกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ การกระทำอันเป็นความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงยังคงเป็นความผิดต่อไป
ข้ออ้างของผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงฟังไม่ขึ้น

ปัญหาข้อ ๒ มีว่า ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑
โดยอาศัยอำนาจการสืบสวนสอบสวนที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาโดยที่สำนักงานการสืบสวน
สอบสวนนั้นไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และ
การวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ได้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และ
การวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นระเบียบที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) และ (๗) และมาตรา ๑๕
ซึ่งมาตรา ๑๐ บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้(๖) สืบสวน
สอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม
กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมาย
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ
หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (๗) สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่
หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง หรือสั่งให้มี
การนับคะแนนใหม่ เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วย
เลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาที่คณะกรรมการ
การเลือกตั้งกำหนด” ส่วนมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่มีเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ต้องสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับ
การปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิก
วุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การออกเสียงประชามติ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการโดยพลัน” และมาตรา ๑๕
วรรคท้ายบัญญัติว่า “วิธีการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ
การเลือกตั้งกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” บทบัญญัตินี้ดังกล่าวจึงเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับ
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมือง แม้พระราช

บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง จะบัญญัติให้
ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองก็ตาม แต่พระราชบัญญัติดังกล่าวก็บัญญัติ
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ต่างหากจากกัน เช่น
กรณีตามมาตรา ๕๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่
พรรคการเมืองและควบคุมดูแลใช้จ่ายเงินหมุนเวียน และมาตรา ๖๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจ
กำหนดให้พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองอย่าง
เท่าเทียมกันตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แต่ในเรื่องการยุบพรรคการเมือง
มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจาก
คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่าพรรคการเมืองใดกระทำตามมาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่อ
อัยการสูงสุดพร้อมหลักฐาน ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบ
พรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการ
ขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการรวบรวม
พยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการ
ดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง”
ตามบทบัญญัติดังกล่าว การแจ้งต่อผู้ร้องเพื่อให้ยุบพรรคการเมืองจึงเป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียน
พรรคการเมืองโดยเฉพาะ ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และแม้ว่าเรื่องนี้พลตำรวจเอก
วาสนา ซึ่งเป็นทั้งประธานกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองจะได้ลงนามในคำสั่ง
คณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๒๐๑/๒๕๔๕ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง
ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารท้ายคำร้องของผู้ร้อง อันเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการ
ชุดที่มีนายสุริยา ทรงวิทย์ เป็นประธานอนุกรรมการก็ตาม ก็ต้องถือว่าการดำเนินการของคณะกรรมการ
สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมือง มิใช่
เป็นการดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมือง
ใช้อำนาจดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
มาตรา ๖๗ จึงไม่ต้องเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดตามระเบียบ
คณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗
ทั้งการดำเนินการของนายทะเบียนพรรคการเมือง ในกรณีนี้ ก็ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบใดให้นายทะเบียน

พรรคการเมืองต้องเสนอเรื่อง ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

อนึ่ง ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นประเด็นที่ต่อเนื่องกันไว้ด้วยว่า ผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาสำนวนการสืบสวนสอบสวนที่พลตำรวจเอก วาสนา ส่งมาให้ดำเนินการโดยใช้เวลาเพียงชั่วข้ามคืนในการพิจารณาเอกสารสำนวนซึ่งมีสาระรายละเอียดเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบนั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏจากเอกสารทำคำร้องของผู้ร้องว่าพลตำรวจเอก วาสนา นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๒๓๗ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ถึงผู้ร้อง แจ้งให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ผู้ร้องมีคำสั่งในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ นั้นเองว่าให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินการตามความในมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตามคำสั่งอัยการสูงสุด ที่ ๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พิจารณา ต่อมาคณะกรรมการเสนอเรื่องให้ผู้ร้องแล้วผู้ร้องจึงได้ยื่นคำร้องคดีนี้ต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ แสดงว่าคณะกรรมการที่ผู้ร้องแต่งตั้งและผู้ร้อง มีเวลาในการพิจารณาสำนวนคดีนี้ถึงประมาณ ๑๐ วัน ไม่ใช่เวลาเพียงชั่วข้ามคืนดังที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้าง แม้สำนวนจะมีถึงเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า ก็ไม่ถือว่าเป็นการใช้ดุลพินิจยื่นคำร้องที่ไม่ชอบแต่อย่างใด

ปัญหาข้อ ๓ มีว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐาน ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง” จากบทบัญญัติดังกล่าว เมื่อผู้ร้องได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องย่อมมีดุลพินิจที่จะยื่น

หรือไม่ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้ ซึ่งการที่ผู้ร้อง ไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งคณะทำงานโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป หากคณะทำงานหาข้อยุติเกี่ยวกับการยื่นคำร้องไม่ได้ก็ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้เอง กรณีที่จะต้องมีการดำเนินการตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง โดยตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานนี้ เป็นกรณีที่เมื่อผู้ร้องได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้วผู้ร้องใช้ดุลพินิจ ไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ยุบพรรคการเมืองนั้นเลย แต่กรณีตามคำร้อง ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว เพียงแต่ไม่ได้ยื่นโดยระบุเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ทุกเหตุที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งมา การยื่นคำร้องของผู้ร้องจึงเป็นไปตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ดังนั้น การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วยเหตุเพียง ๔ ประการ จึงไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ แต่อย่างใด

ปัญหาข้อ ๔ มีว่า การที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัยเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ นั้น เป็นเหตุให้การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ตกไปหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ วินิจฉัยว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัย มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดวันเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ในการจัดการเลือกตั้งตลอดจนการดำเนินการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งดังกล่าว จึงเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง

การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง มีผลเป็นการเพิกถอนการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามประกาศผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งคำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวเพิกถอนเฉพาะการเลือกตั้ง หากมีผลเป็นการยกเลิกการกระทำที่ผู้ร้องอ้างมาเป็น เหตุขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ หากการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าเหตุตามกฎหมายอันจะถูก ยุบพรรคแล้ว คณะตุลาการรัฐธรรมนูญย่อมมีอำนาจพิจารณายุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ ข้ออ้างของ ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงฟังไม่ขึ้น

สำหรับปัญหาข้อเท็จจริงตามคำร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามลำดับ ดังนี้

ปัญหาข้อ ๑ มีว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคจัดให้มีเวที ปราศรัยใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทยและสมาชิกพรรคไทยรักไทย กับชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัคร รับเลือกตั้งทั่วไปหรือไม่

ตามคำร้องของผู้ร้องระบุงการกระทำของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาที่มี พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไปมีผลใช้บังคับ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยคณะกรรมการบริหารและมติที่ประชุมใหญ่ มีนโยบายไม่ส่งสมาชิกพรรคสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบ แบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง แต่ตามวันเวลาดังกล่าว นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หลายคนได้ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยต่อประชาชนทั้งใน กรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด เช่น นายอภิสิทธิ์ได้ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และ กล่าวหาว่า “วันนี้ระบอบทักษิณ ทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันเดียวกันนั้น นายสุเทพ เสขาริการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีการบริหารงาน ของพันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็นระบอบทักษิณ โดยที่พันตำรวจโท ทักษิณคุมอำนาจการตัดสินใจ สั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบอบรัฐสภา ไม่ทำเพื่อ ประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม

ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริต คอร์ปชั่น นื้อราษฎร์บังหลวง และได้มีกรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตร ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ในระหว่างวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๘ กล่าวโจมตีพินดารวจ ทักษิณ ในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ เช่น เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๘ นายเกียรติ สิทธิอมร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรโจมตีรัฐบาลและพินดารวจโท ทักษิณ ว่าเศรษฐกิจยุคทักษิณโตกระจุกหนึ่กระจาย บริษัทต่าง ๆ ในตลาดหลักทรัพย์ได้ประโยชน์มากกว่าประชาชน มีการทุจริตซ้ำซ้อน เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๘ นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล และนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยบนเวทีพันธมิตรที่จังหวัดตรัง กล่าวหาว่าพินดารวจโท ทักษิณเป็นคนโกหกหลอกลวง ฆ่าตัดตอนผู้ค้ายาเสพติดจำนวนหลายพันคน ครอบงำองค์กรอิสระ ป.ป.ช. กกต. และศาลรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการที่นายถาวร รองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำแผ่นปลิวที่ระบุชื่อนายถาวรและมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีว่า ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทย และเชิญชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน ซึ่งพฤติกรรมของนายอภิสิทธิ์ กรรมการบริหาร และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามข้อเท็จจริงดังกล่าว เป็นการสร้าง คำว่า “ระบอบทักษิณ” ขึ้นมาเพื่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่ามีการปกครองประเทศไทยโดยระบอบอื่นนอกจากที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ อันเป็นการใส่ร้ายพินดารวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ให้ประชาชนทั่วไปเกลียดชัง ให้เข้าใจว่าเป็นคนชั่ว คนทุจริต และขายชาติ อันมีลักษณะเป็นการใส่ร้ายหรือจูงใจให้ประชาชนเข้าใจผิดในค่านิยมของพรรคไทยรักไทย โดยมีเจตนาเพื่อให้ประชาชนงดเว้นการลงคะแนนให้แก่พรรคไทยรักไทย

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้โต้แย้งว่าหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้กระทำการดังกล่าว แต่ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่าเป็นการสมควรที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะได้ชี้แจงแก่ประชาชน ทั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะพรรคการเมืองฝ่ายค้านมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะวิพากษ์วิจารณ์นายกรัฐมนตรี ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ข้อความที่กล่าวปราศรัยก็เป็นการตอบโต้กันในทางการเมือง อันถือเป็นเรื่องระหว่างพรรคการเมืองที่สามารถกระทำได้ตามระบอบประชาธิปไตย มิใช่เป็นการกระทำเพื่อล้มล้างระบอบประชาธิปไตย หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนแต่อย่างใด

ในปัญหาเรื่องคำว่า “ระบอบทักษิณ” ที่ผู้ร้องอ้างว่านายอภิสิทธิ์กล่าวปราศรัยเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ นั้น นายอภิสิทธิ์ได้ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ว่า พยานและผู้ถูกร้องที่ ๑ มีความเห็นสอดคล้องกับนักวิชาการและสื่อมวลชนทั่วไปว่า “ระบอบทักษิณ” หมายถึงวิธีการดำเนินการทางการเมืองและการบริหารประเทศที่ยึดตัวตนและยึดแนวคิดของพันตำรวจโททักษิณเป็นหลักขาดความเคารพในเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มีการเข้าไปแทรกแซงองค์กรอิสระ สื่อมวลชน องค์กรของรัฐแทบทุกองค์กร ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม สร้างความแตกแยกของคนในชาติอย่างไม่เคยพบมาก่อน และมีการทุจริตอย่างมโหฬาร สาเหตุที่พยานต้องกล่าวปราศรัยถึง “ระบอบทักษิณ” เพราะผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่าพันตำรวจโท ทักษิณประกาศยุบสภาโดยไม่ชอบด้วยเหตุผล การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณได้ก่อให้เกิดวิกฤตศรัทธาต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ เหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและเกี่ยวข้องพัวพันถึงพันตำรวจโท ทักษิณโดยตรง

พิจารณาแล้วเห็นว่า คำว่า “ระบอบทักษิณ” นอกจากนายอภิสิทธิ์จะได้กล่าวปราศรัยในวันดังกล่าวแล้ว ยังมีนักวิชาการอีกหลายคนได้เขียนถึงคำนี้ไว้ในบทความและงานวิจัยของตน เช่น นายธีรยุทธ บุญมี ดร.เกษียร เตชะพีระ และดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ตามเอกสารท้ายคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดย ดร.เกษียร เตชะพีระ ได้กล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ ในการปาฐกถาเรื่อง “๒ ปี ระบอบทักษิณกับสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศ” เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ที่โรงแรมรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร ก่อนที่นายอภิสิทธิ์จะกล่าวปราศรัยเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ ดังนั้น คำว่า “ระบอบทักษิณ” จึงไม่ใช่คำที่นายอภิสิทธิ์หรือผู้ถูกร้องที่ ๑ สร้างขึ้นเพื่อใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ หรือทำเพื่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่าประเทศไทยมีการปกครองระบอบอื่นนอกจากที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ นอกจากนี้การที่จะพิจารณาว่า คำว่า “ระบอบทักษิณ” เป็นคำกล่าวที่ใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ หรือสมาชิกพรรคไทยรักไทยหรือไม่ ต้องพิจารณาเนื้อหาของคำปราศรัยที่มาประกอบคำดังกล่าวด้วย สำหรับคำกล่าวของนายอภิสิทธิ์ที่ว่า วันนีัระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้วนั้น ในปัญหานี้ นายอภิสิทธิ์ ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ว่า พยานชี้แจงและให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชนโดยชี้ให้เห็นถึงการกระทำของนายกรัฐมนตรีและการบริหารบ้านเมืองที่เป็นปัญหา โดย

พันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญแก่รัฐสภาในการประชุมในนัดที่มีความสำคัญ เช่น การประชุมเพื่อพิจารณางบประมาณแผ่นดิน พันตำรวจโท ทักษิณกลับไปต่างจังหวัดเพื่อพบกับประชาชนในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา แม้จะปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาได้ตั้งกระทู้ถามพันตำรวจโท ทักษิณเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินแทบทุกนัดของการประชุม กลับปรากฏว่าพันตำรวจโท ทักษิณไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้และไม่ยอมมาตอบกระทู้ถามของสมาชิกรัฐสภา ปรากฏตามรายงานการตั้งกระทู้ที่พันตำรวจโท ทักษิณไม่ยอมตอบในสภาของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ระหว่างปี ๒๕๔๔ ถึง ๒๕๔๘ ซึ่งพันตำรวจโท ทักษิณเป็นนายกรัฐมนตรีมีการเสนอกระทู้ทั้งหมด ๓๒๐ เรื่อง ถามเจาะจงนายกรัฐมนตรี ๒๒๕ เรื่อง นายกรัฐมนตรีตอบเพียง ๖ เรื่องเท่านั้น และสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ระหว่างปี ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ พันตำรวจโท ทักษิณเป็นนายกรัฐมนตรีมีการตั้งกระทู้ถามนายกรัฐมนตรีทั้งหมด ๓๔ เรื่อง แต่นายกรัฐมนตรีไม่ตอบกระทู้เลยแม้แต่เรื่องเดียว ตามรายการกระทู้ถามสดเอกสารหมายเลข ๑๑ และยังมีการใช้เสียงข้างมากในสภาผลักดันให้กฎหมายที่รัฐบาลเสนอผ่านสภาผู้แทนราษฎรทั้ง ๆ ที่กฎหมายนั้นมีข้อผิดพลาด จนเป็นผลให้พระราชบัญญัติบางฉบับไม่ได้รับการโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธย จากข้อเท็จจริงดังกล่าว ย่อมทำให้นายอภิสิทธิ์ในฐานะหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเคยเป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาเข้าใจได้ว่าพันตำรวจโท ทักษิณไม่ได้ให้ความสำคัญแก่รัฐสภา ไม่ยอมฟังเสียงของฝ่ายค้าน นายอภิสิทธิ์ในฐานะหัวหน้าพรรคการเมืองและอดีตผู้นำฝ่ายค้านย่อมมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองในทำนองนั้นได้ นอกจากนี้ปรากฏว่าเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ พรรคไทยรักไทยได้ออกสารไทยรักไทย ฉบับที่ ๑ ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์มติชน กล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ ในเรื่องที่ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งว่า กระทำการขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ไม่ยอมรับกติกาที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้ริเริ่มเอง และผู้ถูกร้องที่ ๑ อยู่ในระบบการเมืองไทยมาไม่น้อยกว่า ๖๐ ปี บางครั้งก็ยอมรับร่วมรัฐบาลที่นายกรัฐมนตรีเป็นคนนอก มิได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน หรือยอมรับร่วมทำงานกับวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้งอย่างนี้จะทำให้ประชาชนเข้าใจได้หรือไม่ว่าเป็นการสร้างภาพและให้การสนับสนุนระบบเผด็จการหรือกึ่งเผด็จการในอดีตมาโดยตลอด ตามเอกสารหมายเลข ๘ ดังนั้น การที่นายอภิสิทธิ์กล่าววิพากษ์วิจารณ์พันตำรวจโท ทักษิณบ้าง เป็นการตอบโต้ทางการเมืองด้วย จึงไม่ถือว่าเป็นการปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จต่อพันตำรวจโท ทักษิณ และสมาชิกพรรคไทยรักไทยเช่นกัน

ปัญหาเรื่องการแทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา และแทรกแซงสื่อ นายอภิสิทธิ์ ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ว่า ตลอดระยะเวลา ๕ ปี ที่พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี องค์กรอิสระทั้งหลายตามรัฐธรรมนูญ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ถูกแทรกแซง ครอบงำ โดยอำนาจฝ่ายการเมืองมาโดยตลอด ตั้งแต่กระบวนการสรรหา การแต่งตั้ง การพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด จนทำให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระดังกล่าว ขาดความเป็นอิสระและเที่ยงธรรม เป็นการทำลายเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ พฤติกรรมการแทรกแซงองค์กรอิสระดังกล่าว เกิดขึ้นโดยการกระทำของพันตำรวจโท ทักษิณและบุคคลใกล้ชิดตนเองในหลายกรณี เช่น ติดต่อบังคับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหลายคนเพื่อขอความช่วยเหลือให้พันตำรวจโท ทักษิณพ้นผิดจากคดีชุกหุน โดยเสนอผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญบางคน ในส่วนของวุฒิสภานั้น เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า พันตำรวจโท ทักษิณได้เข้าไปแทรกแซงและครอบงำการทำงานของวุฒิสภา เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเสียงข้างมากมีมติในหลายเรื่องเป็นไปตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณและรัฐบาลตลอดมา อาทิเช่น การลงมติเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในองค์กรอิสระต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ ก็มีการลงมติตามที่รัฐบาลต้องการทุกครั้ง และเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าสมาชิกวุฒิสภาลงมติโดยมีการกำหนดตัวบุคคล (บล็อกโหวต) ตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณและรัฐบาล พรรคไทยรักไทย สำหรับกรณีของสื่อมวลชนนั้น ในช่วง ๕ ปี ที่ผ่านมามีปรากฏว่าสื่อมวลชนทุกสาขา ได้ถูกแทรกแซง ครอบงำจากพันตำรวจโท ทักษิณและรัฐบาลพรรคไทยรักไทย โดยปรากฏพฤติกรรมว่า พันตำรวจโท ทักษิณและรัฐบาลพรรคไทยรักไทยเข้าควบคุมหรือส่งคนสนิทเข้าควบคุม สั่งการให้สถานีวิทยุกระจายกรรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์ทุกช่อง ทำการเสนอข่าวของพันตำรวจโท ทักษิณและรัฐบาลแต่ฝ่ายเดียวทุกวัน กีดกันและห้ามมิให้นำเสนอข่าวของฝ่ายค้าน หรือบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่าง หากหนังสือพิมพ์ฉบับใดเสนอข่าวที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล ผู้บริหารหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นก็จะถูกกดดันแก้ง เช่น ถูกถอนการโฆษณา หรือถูกคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) เข้าตรวจสอบฐานะทางการเงิน เพื่อให้เกิดความกลัวและเสียชื่อเสียง นอกจากนี้ พันตำรวจโท ทักษิณยังเข้าไปครอบงำสื่อ โดยบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น ซึ่งเป็นธุรกิจครอบครัวของ พันตำรวจโท ทักษิณได้เข้าไปเป็นผู้ถือหุ้นข้างมากของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี จนสามารถเข้าไปควบคุมกำกับดูแลนโยบายการนำเสนอข่าว และรายการของสถานีได้ทั้งหมด จากนั้นก็มีการครอบงำ แทรกแซง

การทำงานและการนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวจนขาดความเป็นอิสระ เสนอข่าวฝ่ายรัฐบาลด้านเดียว ไม่เป็นกลาง รวมทั้งยังมีการปลดออกและไล่ออกพนักงานของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีที่ไม่สนองนโยบายของฝ่ายบริหาร จนเกิดเป็นคดีฟ้องร้องต่อศาลแรงงาน เป็นผลให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวีที่ถูกลบกลายเป็นกระบอกเสียงให้รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ หรือในกรณีที่กลุ่มธุรกิจที่มีความใกล้ชิดกับพันตำรวจโท ทักษิณเข้าไปซื้อหุ้นของบริษัทหนังสือพิมพ์มติชน เพื่อควบคุมการบริหารของหนังสือพิมพ์ในเครือมติชนทั้งหมด โดยปัญหานี้มีพยานมาสนับสนุนก็คือ นายนิพนธ์ วิสิทธิ์อุทิศศาสตร์ ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นที่ว่าพันตำรวจโท ทักษิณแทรกแซงการดำเนินงานของวุฒิสภา คือการเลือกตำแหน่งประธานวุฒิสภา ซึ่งพันตำรวจโท ทักษิณพูดขอร้องแกมบังคับให้นายวิกรม อัยศิริ มาเจรจาเพื่อให้พยานถอนตัวจากการลงสมัครเพื่อดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภา เพราะต้องการให้นายสุชน ชาลีเครือ ได้รับเลือกเป็นประธานวุฒิสภา พยานเกรงว่าธุรกิจสายการบินของนายวิกรมจะได้รับผลกระทบและเสียหาย ในที่สุดพยานก็ยอมถอนชื่อจากการลงสมัครเพื่อดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภา และนายสุชนได้รับเลือกเป็นประธานวุฒิสภา กับมีนายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่ามี การแทรกแซงวุฒิสภาโดยมีการจ่ายเงินให้สมาชิกวุฒิสภาบางคนเป็นรายเดือนหรือเป็นรายครั้งคราวกรณีที่รัฐบาลมีความต้องการจะได้เสียงข้างมากในมติสำคัญ เช่น กรณีสรรหาบุคคลไปดำรงตำแหน่งสำคัญในองค์กรอิสระ หลักฐานที่จะเป็นเครื่องยืนยันได้โดยชัดเจนว่ารัฐบาลทักษิณแทรกแซงวุฒิสภานั้นก็คือ ผลการลงคะแนนเสียงของสมาชิกวุฒิสภาที่เลือกกรรมการองค์กรอิสระครั้งละหลายคน จะมีบัตรลงคะแนนที่มีคะแนนเสียงออกมาเหมือนกันหรือซ้ำกันครั้งละเป็นจำนวนมากกว่า ๘๐ คน ในการลงคะแนนเสียงในวาระใดก็ตามที่รัฐบาลต้องการให้เป็นไปตามที่รัฐบาลต้องการ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลยที่คะแนนเสียงของสมาชิกวุฒิสภาจะเหมือนหรือซ้ำกันเป็นจำนวนสูงถึง ๘๐ เสียง หากไม่ได้มีการตกลงกันมาก่อน การที่คะแนนเสียงของวุฒิสภาเพื่อเลือกคนที่รัฐบาลมีความสัมพันธ์ด้วยออกมาเป็นเช่นนั้น จึงเป็นกรณีที่ชี้ชัดได้ว่ารัฐบาลเข้าแทรกแซงวุฒิสภาด้วยวิธีการดังกล่าวที่เรียกว่า “บล็อกลโหวต” นอกจากแทรกแซงวุฒิสภาแล้ว พันตำรวจโท ทักษิณยังแทรกแซงสื่อมวลชนอย่างมากอีกด้วย โดยเฉพาะรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ที่พยานเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งมีเนื้อหาสาระที่ให้ความรู้และเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประชาชน แม้รายการเหล่านั้นจะมีประชาชนรับฟังและรับชมเป็นจำนวนมากเพียงใดก็ตาม รัฐบาลก็จะเข้ามาเปลี่ยนแปลงรายการดังกล่าวจนหมดสิ้น รวมทั้งรายการของสื่อมวลชนคนอื่น ๆ ที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกับ

นโยบายของรัฐบาลหรือความคิดเห็นของพันตำรวจโท ทักษิณ สำหรับเรื่องการแทรกแซงสื่อนี้ยังมี นายโสภณ องค์กรณ์ นักหนังสือพิมพ์ ได้ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ว่า ในช่วง ต้นปี ๒๕๔๕ นายโสภณและเพื่อนร่วมงานในเครือข่ายเนชั่น รวมทั้งสมาชิกครอบครัวถูกเจ้าหน้าที่ ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) สั่งให้ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งในประเทศ ตรวจสอบบัญชีเงินฝากของนายโสภณเพื่อสืบหาตัวเลขการทำธุรกรรมทางการเงิน โดยอาจสงสัยว่า นายโสภณได้รับสินจ้างรางวัลจากกลุ่มบุคคลใดในการเขียนข้อความ วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล และบุคคล ในรัฐบาล คณะกรรมการเมือง และเครือข่ายพวกพ้องของพันตำรวจโท ทักษิณ นายโสภณและเพื่อน ร่วมงานตามรายชื่อในการถูกตรวจสอบได้ยื่นฟ้องศาลปกครองให้พิจารณาพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ง. ว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย หลังจากพิจารณาหลักฐาน ทำให้การต่าง ๆ ของทั้ง ๒ ฝ่ายแล้ว เจ้าหน้าที่ ป.ป.ง. ได้ตัดสินใจให้ธนาคารพาณิชย์ระงับการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินของนายโสภณ และเพื่อนร่วมงานรวมทั้งสมาชิกครอบครัว การกระทำดังกล่าวเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการทำงานของ สื่อมวลชนตามหน้าที่ภายใต้การคุ้มครองของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ถูกแทรกแซง คุกคาม สร้างความหวาดกลัวอย่างชัดเจน นอกจากนี้เดือนกรกฎาคม ๒๕๔๕ คาบเกี่ยวถึงปลายเดือนมิถุนายน ๒๕๔๖ นายโสภณเป็นผู้จัดรายการวิทยุ รายงานข่าวสาร และวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ในบ้านเมือง และเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ผ่านโทรศัพท์ ผู้แสดงความคิดเห็นมีทั้งกลุ่ม ผู้สนับสนุนและคัดค้านนโยบายการปฏิบัติงานของบุคคลในคณะรัฐมนตรี หลังจากได้ทำงานเป็น ผู้ดำเนินรายการจนถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๔๖ นายโสภณได้รับแจ้งจากเจ้าของรายการให้งดออกอากาศ โดยมีคำชี้แจงสั้น ๆ ว่าเป็นคำขอร้องของเจ้าหน้าที่สถานีวิทยุ โดยไม่มีเหตุผลเป็นรายละเอียด แต่เป็นที่รับรู้เข้าใจกันโดยทั่วไปว่าการระงับรายการออกอากาศนั้นมาจากคำสั่งของผู้มีอำนาจการเมืองในขณะนั้น

จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากคำพยานข้างต้น เห็นได้ว่ามีพฤติการณ์หลายประการที่จะทำให้ ผู้ที่ทราบข้อเท็จจริงดังกล่าว เชื่อว่ามีการแทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา และแทรกแซงสื่อ จึงมีมูลเหตุที่ทำให้นายอภิสิทธิ์มีความเชื่อหรือความเห็นเช่นนั้น นายอภิสิทธิ์ในฐานะที่เป็นหัวหน้า พรรคการเมืองและอดีตนายกรัฐมนตรี ย่อมมีสิทธิที่จะวิพากษ์วิจารณ์ผู้นำรัฐบาลในเรื่องนี้ได้เช่นกัน ไม่ถือว่าเป็นการกล่าวปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จต่อพันตำรวจโท ทักษิณและสมาชิกพรรคไทยรักไทย

ปัญหาเรื่องที่นายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีว่าระบอบทักษิณว่าเป็น ระบอบที่นายทักษิณกุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง

แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง และมีการทุจริตนั้น นายอภิสิทธิ์ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นกล่าวอ้างถึงการกระทำของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณหลายประการ คือ กรณีการซื้อขายหุ้นระหว่างครอบครัวของพันตำรวจโท ทักษิณกับบริษัท เทมาเส็ก ประเทศสิงคโปร์ เป็นเงิน ๑๑,๓๐๐ ล้านบาท โดยหลีกเลี่ยงไม่เสียภาษีให้รัฐ กรณีบริษัท ชินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ที่ได้รับสัมปทานดำเนินธุรกิจดาวเทียม ไอ.พี. สตาร์ อันเป็นธุรกิจของพันตำรวจโท ทักษิณและครอบครัวที่ได้รับยกเว้นไม่เสียภาษี ทำให้ได้รับผลประโยชน์จากการดังกล่าวเป็นเงินไม่น้อยกว่า ๑๖,๔๕๕ ล้านบาท โดยพันตำรวจโท ทักษิณในฐานะนายกรัฐมนตรี และประธานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนโดยตำแหน่งได้ผลักดันให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีมติยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเฉพาะรายได้ที่ได้รับจากต่างประเทศเป็นเวลา ๘ ปี ให้แก่บริษัทดังกล่าว กรณีสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ภายหลังจากที่บริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทที่พันตำรวจโท ทักษิณและครอบครัวก่อตั้งขึ้น ได้เข้าไปถือหุ้นรายใหญ่แล้ว ปรากฏว่ามีการลดค่าสัมปทานและเปลี่ยนแปลงการจัดผังและสัดส่วนรายการใหม่ ทำให้กลุ่มบริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้รับประโยชน์จากการเสนอลดค่าสัมปทาน รัฐบาลรายได้เป็นเงินประมาณ ๑๗,๐๐๐ ล้านบาท กรณีการทุจริตจากโครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิด ซีทีเอ็กซ์ และการทุจริตจากการประมูลงานก่อสร้างหรือติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ของสนามบินสุวรรณภูมิ กรณีรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณสั่งการให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (เอ็กซิมแบงก์) ปลอมเงินกู้ให้แก่รัฐบาลพม่าเป็นจำนวนเงิน ๔,๐๐๐ ล้านบาท โดยไม่มีหลักประกัน ภายหลังรัฐบาลพม่าได้ใช้เงินดังกล่าวส่วนหนึ่งมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมจากบริษัทธุรกิจครอบครัวของพันตำรวจโท ทักษิณ และว่าจ้างบริษัทผู้ใกล้ชิดพันตำรวจโท ทักษิณไปรับจ้างทำงานหลายโครงการในประเทศพม่า กรณีอนุมัติให้จัดเก็บภาษีสรรพสามิตกิจการโทรคมนาคมไม่เกินร้อยละ ๕๐ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์เซอร์วิส จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่พันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวได้ก่อตั้งขึ้น ประกอบธุรกิจโทรศัพท์มือถือ ไม่ต้องจ่ายสัมปทานให้แก่อัฐในอัตราร้อยละ ๒๕ ของรายได้ ทำให้รัฐสูญเสียรายได้จำนวนมหาศาล ปัจจุบันคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (คตส.) ก็ได้ทำการสอบสวนเพื่อดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดแล้ว ส่วนเรื่องการทำลายระบบคุณธรรม นายอภิสิทธิ์ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่า ในการพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งสำคัญ ๆ ของกองทัพ ตำรวจ และข้าราชการประจำ พันตำรวจโท ทักษิณ ใช้ระบบอุปถัมภ์ ไม่ได้ใช้

ระบบคุณธรรม เช่น กรณีที่พันตำรวจโท ทักษิณผลัดคนพลเอก ชัยสิทธิ์ ชินวัตร ญาติผู้พี่ขึ้นดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก เข้าไปแทรกแซงและสนับสนุนพลตำรวจเอก เปรี้ยวพันธุ์ ดามาพงศ์ พี่ชายของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ภริยาของพันตำรวจโท ทักษิณ ขึ้นมาดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ข้ามนายตำรวจที่อาวุโสกว่าหลายคน ผลักดันให้นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ น้องเขยของตน กลับมาดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงยุติธรรมอีกวาระหนึ่ง โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้างส่งหนังสือพิมพ์หลายฉบับที่วิพากษ์วิจารณ์ถึงเรื่องเหล่านี้ด้วย ดังนั้น คำปราศรัยของนายสุเทพหรือสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่กล่าวถึงปัญหาเรื่องการทุจริตและเรื่องอื่นข้างต้น จึงมีมูลเหตุที่ทำให้ผู้กล่าวเชื่อว่าข้อเท็จจริงเป็นไปดังที่กล่าวปราศรัย โดยเฉพาะปัญหาเรื่องการทุจริตของรัฐบาลหรือวงราชการ นอกจากจะเป็นหน้าที่ขององค์กร ที่มีหน้าที่ตรวจสอบโดยตรงแล้ว นายสุเทพในฐานะนักการเมืองย่อมมีสิทธิที่จะช่วยตรวจสอบวิพากษ์วิจารณ์พฤติการณ์ที่เห็นว่าเป็นไม่ชอบ และเปิดเผยให้ประชาชนได้รับทราบถึงการกระทำของพันตำรวจโท ทักษิณในฐานะนายกรัฐมนตรีได้ หากข้อความเหล่านี้ไม่มีมูลความจริง ก็เป็นเรื่องที่ผู้พูดจะต้องรับผิดชอบในส่วนอื่น แต่กรณีนี้ยังฟังไม่ได้ว่าเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จต่อพันตำรวจโท ทักษิณและสมาชิกพรรคไทยรักไทยถึงขนาดที่จะเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

สำหรับปัญหาที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งทั่วไปทุกเขตเลือกตั้งนั้น เอกสารแผ่นปลิวของนายถาวร รองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีข้อความว่า ขอเชิญชวนพี่น้องออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยพร้อมเพรียงกัน ไม่ว่าจะมีการแข่งขันหรือไม่ก็ตาม กรุณากากบาทในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใด การกระทำดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นความผิด เพราะผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมมีสิทธิที่จะไม่ลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครคนใดก็ได้ โดยทำเครื่องหมายกากบาทในช่องไม่ลงคะแนนในบัตรเลือกตั้ง ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๕๖ บัญญัติไว้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การกระทำของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในปัญหาข้อ ๑ จึงไม่เป็นเหตุอันจะยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

ปัญหาข้อ ๒ มีว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณนำบุคคลสามคนซึ่งมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้าและสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคล ทั้งสามสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นความเท็จ หรือไม่

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นคือ นายทักษณีย์ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และ เป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรังโดยรู้ถือว่าบุคคลทั้งสามมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วันตามที่ผู้ร้องอ้างหรือไม่ ข้อเท็จจริงจากคำให้การของนายมนูญ เดิมกาญจนดี นายปรีชา จันทร์โหนด นายชูป สุขการ์ณย์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตามลำดับ ที่ต่างให้การไว้ต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณี การลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้าของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารท้ายคำร้องของผู้ร้องในทำนองเดียวกันได้ความว่า พยานพิจารณาหลักฐานของผู้สมัครผู้ถูกร้อง ที่ ๒ แล้วแจ้งการไม่รับสมัครผู้สมัครทั้งสามเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เนื่องจาก สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือแจ้งมาว่าไม่พบการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของผู้สมัคร ทั้งสามจึงขาดคุณสมบัติเป็นผู้สมัครตามมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้การของผู้สมัครทั้งสามที่ให้การต่อคณะกรรมการชุดเดียวกันนั้น ว่า ผู้สมัครทั้งสามเพิ่งไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่ที่มงาน ที่รับสมัครให้ผู้สมัครทั้งสามกรอกใบสมัครและลงวันที่สมัครเป็นวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๔ และวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ ตามลำดับ แล้วไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ดังนี้ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้เป็นยุติว่า ผู้สมัครทั้งสามสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน ก่อนจะไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งดังกล่าว สำหรับปัญหาที่ว่านายทักษณีย์เป็นผู้พาไปสมัครหรือไม่ และนายทักษณีย์รู้ว่า ผู้สมัครทั้งสามมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนหรือไม่นั้น นางสาวนิภาให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ข้อเท็จจริงตามเอกสารหมายเลข ร.๗๕ และเบิกความว่า เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๑ นาฬิกา นายทักษณีย์ไปพบพยานที่บ้านพักและขอบัตรประจำตัวประชาชนของพยาน แต่ไม่ได้บอกว่า จะนำไปทำอะไร พยานได้ให้ไป รุ่งเช้าวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๕ นาฬิกา นายทักษณีย์

มาดักพบพยานและบอกว่าพยานต้องไปกรุงเทพมหานคร แต่ก็ไม่ได้บอกว่าจะพาไปทำอะไร เพียงแต่บอกให้เตรียมวุฒิการศึกษา บัตรประจำตัวประชาชน และทะเบียนบ้านไปด้วย ต่อมานางอมรรัตน์ก็สู้้น ภริยาของนายทักษนัยเป็นผู้พาพยานกับพวกไปที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร และได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าว และตอนไปสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดตรัง นายทักษนัยก็เป็นคนขับรถพาพยานกับพวกไป ส่วนนางรัชнуและนายสุวิทย์ที่เป็นผู้สมัครอีก ๒ คน ก็ให้การและเบิกความไว้ในทำนองเดียวกัน ซึ่งในข้อนี้ นายทักษนัยเบิกความรับว่าพยานเป็นคนให้ผู้สมัครทั้งสามไปกรุงเทพมหานครกับภริยาของพยานแต่อ้างว่า นายประสาน ผดุงกาล พี่ภริยาของพยานโทรศัพท์มาบอกให้นายประมวล ชุกล่อม หรือแจ้ง ดอกจิก ต้องการหาคนที่จบปริญญาตรีและอยู่ในจังหวัดตรังให้ พยานก็ไปหาให้ ๓ คน แต่พยานไม่แน่ใจว่าไปกรุงเทพมหานครเรื่องอะไร และพยานก็ไม่ได้ถามเพียงแต่ให้นางอมรรัตน์ภริยาของพยานไปกรุงเทพมหานครกับผู้สมัครทั้งสาม เห็นว่า นางสาวนิภาให้การไว้ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๕ ว่า รู้จักคุ้นเคยกับนายทักษนัย นางรัชнуเบิกความว่า พยานเป็นญาติกับนายทักษนัย โดยนายทักษนัยเป็นน้องของน้ำเชยพยาน ส่วนนายสุวิทย์เบิกความว่า พยานรู้จักนายทักษนัยเพราะนายทักษนัยเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าจิว ซึ่งเป็นตำบลที่พยานอยู่ และบ้านก็อยู่ไม่ห่างกัน ดังนี้ นายทักษนัยย่อมจะต้องรู้จักผู้สมัครทั้งสามพอสมควร เห็นได้จากการที่นายทักษนัยรู้ว่าผู้สมัครทั้งสามจบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้วย จึงได้ไปติดต่อให้เตรียมวุฒิการศึกษาและขอบัตรประจำตัวประชาชนจากบุคคลทั้งสาม ประกอบกับการที่นายทักษนัยอยู่ในแวดวงการเมืองท้องถิ่น เป็นถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เชื่อได้ว่านายทักษนัยรู้ว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่ด้วย ส่วนที่นายทักษนัยอ้างว่าไม่รู้ว่าผู้สมัครทั้งสามจะต้องไปกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับเรื่องอะไรนั้น เป็นข้ออ้างที่รับฟังไม่ได้ เพราะนอกจากนายทักษนัยจะรู้จักคุ้นเคยกับผู้สมัครทั้งสามแล้ว การที่นายทักษนัยไปติดต่อขอบัตรประจำตัวประชาชนจากผู้สมัครทั้งสามด้วยตนเองก็ดี ให้ภริยาของตนพาผู้สมัครทั้งสามไปกรุงเทพมหานครก็ดี นายทักษนัยขับรถพาผู้สมัครทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งด้วยตนเองก็ดี พฤติการณ์เหล่านี้ย่อมรับฟังได้ว่า นายทักษนัยพาผู้สมัครทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้ว่าผู้สมัครทั้งสามมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วน คือเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปมีว่า นายสาทิพย์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ถูกร้องที่ ๑ มีส่วนรู้เห็นหรือให้การสนับสนุนการกระทำของนายทักษนัยหรือไม่ ข้อเท็จจริงรับฟังได้จากที่คู่กรณี

รับกันก็คือ นายทักษนัยเคยเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ และหลังจากนายสาทิตย์พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อมีการยุบสภาในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ การเป็นผู้ช่วยดำเนินงานของนายทักษนัยดังกล่าวก็เป็นยุติไปด้วย สำหรับพฤติการณ์ที่นายสาทิตย์เข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ในส่วนของการพาผู้สมัครทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือการพาไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรังนั้น ไม่มีพยานปากใดให้การหรือเบิกความว่านายสาทิตย์เข้าไปเกี่ยวข้องกับ คงมิเฉพาะกรณีที่นายสาทิตย์โทรศัพท์ไปที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง โดยร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียนิตย์ กรรมการคนหนึ่ง ในคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการลาออกจากสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า เป็นผู้รับโทรศัพท์ ซึ่งนายสาทิตย์ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นและเบิกความว่า พยานโทรศัพท์ไปที่เบอร์กลางของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง เนื่องจากนายสิโรดม วินสน ซึ่งเคยเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพยานมาสอบถามพยานว่า การเชิญผู้ใดไปให้ปากคำในฐานะพยาน จะต้องทำเป็นหนังสือหรือไม่ เพราะนายสิโรดมแจ้งว่ามีผู้โทรศัพท์มาหานายสิโรดมอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ กกด. ให้นายสิโรดมไปให้ปากคำในวันรุ่งขึ้น พยานจึงโทรศัพท์ไปสอบถาม ร้อยตำรวจเอก มนูญเป็นผู้รับโทรศัพท์และแจ้งแก่พยานว่า เนื่องจากการเชิญพยานในกรณีเร่งด่วน จึงไม่ได้ทำเป็นหนังสือ ซึ่งพยานก็เข้าใจและไม่ได้ทำอะไร อันเป็นการสอดคล้องกับคำเบิกความของร้อยตำรวจเอก มนูญที่เบิกความว่า นายสาทิตย์โทรศัพท์มาสอบถามพยานเรื่องไม่ทำหนังสือเชิญผู้ไปให้ถ้อยคำเท่านั้น และนายสาทิตย์ก็ไม่ได้ต่อว่าอะไรพยาน พฤติการณ์ดังที่ปรากฏดังกล่าว ถือเป็นเรื่องปกติที่นายสาทิตย์ดำเนินการไปเช่นนั้น ไม่ได้เป็นเรื่องที่ชี้ให้เห็นว่า นายสาทิตย์จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำของนายทักษนัยด้วย นอกจากนี้ผู้สมัครทั้งสามของผู้ถูกร้องที่ ๒ ก็ยังเบิกความว่า ผู้สมัครทั้งสามเพิ่งพบนายสาทิตย์ครั้งแรกที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๙ ก่อนที่นายสุเทพจะแถลงข่าว สำหรับปัญหาเรื่องเงินที่ผู้สมัครทั้งสามได้รับมาในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นเงินของผู้ใด ผู้สมัครทั้งสามได้รับมาจากนายทักษนัย และมีเหตุที่จะทำให้เห็นว่านายสาทิตย์เข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือไม่นั้น เห็นว่า ผู้สมัครทั้งสามให้การและเบิกความทำนองเดียวกันว่า ผู้สมัครทั้งสามได้รับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท พร้อมเอกสารใส่ง่ายในซองสีน้ำตาล โดยได้รับที่โรงแรมลิเบอร์ตี้หลังจากที่ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้ว เมื่อรับเสร็จก็มอบให้นางอมรรัตน์ไป หลังจากกลับไปจังหวัดตรังนางอมรรัตน์พาผู้สมัครทั้งสามไปเปิด

บัญชีที่ธนาคารออมสิน สาขาตรัง คนละ ๑๐,๕๐๐ บาท แล้วซื้อแคชเชียร์เช็ค ๑๐,๐๐๐ บาท เป็นค่าสมัคร ส่วนที่เหลือนายทักษนัยให้เป็นเงินสดก่อนไปสมัคร และใช้เป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัว ซึ่งเงินจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท ที่ผู้สมัครทั้งสามได้รับมานี้ นางสาวอิสรา หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ให้สัมภาษณ์ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ ทางสถานีโทรทัศน์สีกอง ๓ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ๑๐๐ ว่า ในส่วนของผู้สมัครจังหวัดตรัง ผู้สมัครไม่พร้อม ทางพรรคก็เลยจ่ายเงินให้ นอกจากนี้ผู้สมัครทั้งสามเบิกความทำนองเดียวกันว่า เมื่อผู้สมัครทั้งสามไปที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ได้พบกับ นายไวท์หรือนายประสานซึ่งเป็นพี่ชายนางอมรรัตน์และพบนายประมวลหรือเจ้ง ในขณะที่นายประมวลก็ให้สัมภาษณ์ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ยอมรับว่าตนได้ไปรื้อพบผู้สมัครทั้งสามอยู่ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้จริง อันเป็นการสอดคล้องกับคำเบิกความของนายทักษนัยที่ว่าพยานไปติดต่อผู้สมัครทั้งสามให้ไปกรุงเทพมหานคร ก็เพราะนายไวท์หรือนายประสานโทรศัพท์มาบอกว่าการหาคนที่จบปริญญาตรีและอยู่จังหวัดตรัง ดังนี้ การที่ผู้สมัครทั้งสามไปรับเงินที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ ไม่ได้รับกับนายทักษนัยโดยตรง และนายทักษนัยเข้ามาเกี่ยวข้องก็โดยการติดต่อของนายไวท์หรือนายประสานและนายประมวล เชื่อได้ว่าเงินที่ผู้สมัครทั้งสามได้รับไม่ใช่เงินของนายทักษนัย ส่วนที่นางอมรรัตน์และนายทักษนัยเกี่ยวข้องกับเรื่องการจ่ายเงินให้ผู้สมัครนั้น เป็นเรื่องการเข้ามาช่วยจัดการเกี่ยวกับการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ผู้สมัครทั้งสาม และเมื่อฟังว่านายทักษนัยมิได้เป็นผู้จ่ายเงินให้ผู้สมัครทั้งสามแล้ว ยอมรับฟังไม่ได้ว่านายสาทิตย์เข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ด้วยเช่นกัน ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่านายสาทิตย์ไม่ได้มีส่วนรู้เห็นหรือสนับสนุนการกระทำของนายทักษนัยแต่อย่างใด

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปมีว่า นายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดแถลงข่าวกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นความเท็จหรือไม่ ในปัญหานี้ นางรัชฌูเบิกความว่า หลังจากพยานสมัครรับเลือกตั้งแล้ว นายสิโรตม์ ซึ่งรู้จักกับบิดาของพยานมาถามพยานว่าพยานเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ครบ ๕๐ วัน หรือไม่ พยานตอบว่าไม่ครบ นายสิโรตม์บอกว่าพยานมีความผิด นายสิโรตม์กับบิดาของพยานได้คุยกันว่าจะทำอย่างไรดี ระหว่างนั้นพยานโทรศัพท์ไปหานายทักษนัย และไปตามนางสาวนิภามาคุยกันที่บ้านของพยาน ในที่สุดบิดาของพยานบอกจะไปขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ช่วยเหลือ ส่วนนางสาวนิภาเบิกความว่า บิดาของนางรัชฌูไปตามพยานให้มาคุยกันเรื่องสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อนายสิโรตม์บอกว่าผิดกฎหมาย บิดาของนางรัชฌูจึงบอกว่าต้องไปขอความช่วยเหลือจากผู้รู้กฎหมาย และนายสุเทพทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริง

หรือความเห็นว่าเป็นว่า เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๘ นายทักษณีย์ซึ่งพยานไม่รู้จักมาก่อนนำผู้สมัครทั้งสามไปพบพยานขอความช่วยเหลือเรื่องและผู้สมัครทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน แล้วไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พยานแนะนำให้ผู้สมัครทั้งสามลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วส่งไปที่นายทะเบียนพรรคการเมือง เพราะผู้สมัครทั้งสามไม่ทราบว่าการทำการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่ที่ใด ต่อมาวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๘ พยานได้จัดให้มีการแถลงข่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยพยานไม่ได้กล่าวพาดพิงหรือใส่ร้ายพรรคไทยรักไทยหรือพรรคการเมืองใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากนี้พยานได้ทำหนังสือถึงประธานกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้ตรวจสอบเรื่องนี้ด้วยตามเอกสารหมายเลข ๑๐๕ พยานมีเจตนาช่วยเหลือผู้สมัครทั้งสามซึ่งเป็นผู้หลงผิดไม่ได้มีเจตนาเอาผิดพรรคการเมืองใด พยานไม่ได้ใช้ประโยชน์จากการแถลงข่าวนี้นในการยื่นเรื่องร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า มูลเหตุที่นายสุเทพจัดแถลงข่าวดังกล่าวเชื่อได้ว่ามาจากการที่ผู้สมัครทั้งสามมาขอความช่วยเหลือเพราะกลัวความผิด นายสุเทพจึงได้แนะนำให้ผู้สมัครทั้งสามลาออกจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังปรากฏตามหนังสือลาออกเอกสารหมายเลข ร. ๔๑ ร. ๕๑ และ ร. ๕๖ ส่วนการแถลงข่าวนั้น นายสุเทพอ้างเหตุผลในบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่าเป็นที่ต้องการให้ผู้กระทำความผิดเช่นนี้ในจังหวัดอื่น ๆ ได้รับทราบและแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งก็เป็นเหตุผลที่รับฟังได้ เพราะนอกเหนือจากการช่วยเหลือผู้สมัครทั้งสามแล้ว ผู้สมัครของผู้ถูกร้องที่ ๒ อีกคนหนึ่งคือ นายปฐมเทียนสิน ซึ่งมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดปัตตานี ก็ได้มาขอความช่วยเหลือจากนายสุเทพในลักษณะเดียวกัน ซึ่งนายสุเทพได้แนะนำให้นายปฐมลาออกจากผู้ถูกร้องที่ ๒ เช่นเดียวกัน ดังปรากฏตามบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของนายปฐม นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากการแถลงข่าวของนายสุเทพตามเอกสารการถอดเทปการแถลงข่าวของนายสุเทพเอกสารหมายเลข ๑๕ แล้ว นายสุเทพไม่ได้แถลงยืนยันว่าเป็นการกระทำของพรรคการเมืองใด ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่านายสุเทพแถลงข่าวดังกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างผู้สมัครทั้งสามแต่อย่างใด กรณีจึงไม่มีเหตุที่จะยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วยเหตุนี้

ปัญหาข้อ ๓ มีว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างให้นายบรรจวิทธิ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดแถลงข่าวใส่ร้ายว่านายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทย หรือไม่

ตามคำร้องของผู้ร้องระบุว่า นายไทกร ในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้ว่าจ้างนายวรชวรวิทธิ คดีจึงมีปัญหาคือจะต้องพิจารณาในประการแรกว่านายไทกรว่าจ้างให้นายวรชวรวิทธิจัดแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ว่าเป็นผู้ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ นายวรชวรวิทธิให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงไว้ตามเอกสารหมายเลข ๕๒ ว่า เมื่อประมาณวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๑ นาฬิกา นายไทกรพร้อมกับพวกซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจจังหวัดชัยภูมิและนครราชสีมา รวม ๓ คน ไปหาพยานที่บ้านซึ่งเป็นที่ทำการพรรคซึ่งอยู่ตำบลโคกสูง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พบกับภริยาของพยาน นายไทกรกับพวกถามหาพยาน เมื่อภริยาของพยานบอกว่าพยานไม่อยู่ บุคคลทั้งสามได้บอกภริยาของพยานว่าพยานมีความผิดฐานร่วมกันทำเอกสารสมัครสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จ เพื่อส่งคนลงสมัครรับเลือกตั้งโดยรู้ยั่วว่าสมาชิกดังกล่าวไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ทางผู้ถูกร้องที่ ๑ จะเอาเรื่องแจ้งความดำเนินคดีในข้อหาจัดทำเอกสารอันเป็นเท็จ ซึ่งจะต้องถูกดำเนินคดีอาญาและถูกคณะกรรมการเลือกตั้งขู่ว่าหากไม่ต้องการมีเรื่องให้รับผิดชอบต่อศาลตำรวจ สมพงษ์ หรือศาลตำรวจ น้อยซึ่งเป็นตำรวจสถานีตำรวจภูธรตำบลจอหอ จังหวัดนครราชสีมา โดยมีหมายเลขโทรศัพท์ที่สองคนให้ไว้ด้วย ภริยาของพยานได้โทรศัพท์แจ้งรายละเอียดที่บุคคลทั้งสามมาพบให้พยานทราบ ขณะนั้นพยานทำธุระอยู่ที่กรุงเทพมหานคร หลังจากนั้นพยานได้เดินทางไปพบพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ทำดี ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งรู้จักและมีความสนิทสนมกับพยาน เพื่อแจ้งรายละเอียดที่พยานถูกบุคคลทั้งสามพูดทำนองข่มขู่ และบุคคลหนึ่งซึ่งไปบ้านนั้นอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจจากจังหวัดชัยภูมิแต่ไม่ทราบชื่อ พลตำรวจตรี ประสิทธิ์แนะนำให้พยานแจ้งความบันทึกไว้เป็นหลักฐานเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๕ โดยมีพันตำรวจโท รุทพล เนาวรัตน์ เป็นผู้รับแจ้งไว้ ต่อมาจึงมีการนัดพบกับนายไทกรที่โรงแรมนิคโก้หรือเดอะแกรนด์ ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร โดยพันตำรวจโท รุทพลไปด้วย และพันตำรวจโท รุทพลได้แอบบันทึกภาพและเสียงการสนทนากับนายไทกรไว้ โดยแอบติดกล้องไว้ที่เนคไท เห็นว่า จากคำให้การของนายวรชวรวิทธิดังกล่าว เมื่อพิจารณาประกอบกับคำสั่งตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ ที่ ๓๕๕/๒๕๔๕ เรื่อง ให้ข้าราชการตำรวจไปสืบหาข่าวและตรวจสอบข้อเท็จจริง ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๕ ลงนามโดยพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ตามเอกสารหมายเลข ๑๐๐ ที่แต่งตั้งพันตำรวจโท รุทพลกับพวกให้ตรวจสอบข้อเท็จจริง กับพฤติการณ์ที่มีการนัดพบกับนายไทกร ตลอดจนการที่พันตำรวจโท รุทพลได้บันทึกภาพและเสียงของนายไทกรไว้แล้ว เป็นเรื่องที่

นายวรรชวรวิทย์ พลตำรวจตรี ประสิทธิ์และพันตำรวจโท รุทธพล ต้องการหาหลักฐานเอาผิดกับ นายไทรกรและบุคคลที่จะเข้ามาเกี่ยวข้อง กล่าวคือ นายวรรชวรวิทย์ไม่ได้ให้การว่านายไทรกรกับพวก ช่มชู้ถึงขั้นจะเอาชีวิตนายวรรชวรวิทย์ ซึ่งข้อเท็จจริงน่าจะเป็นเช่นนั้น เพราะไม่มีเหตุรุนแรงถึงขั้นที่ นายไทรกรกับพวกจะต้องไปช่มชู้นายวรรชวรวิทย์ถึงขั้นเอาชีวิตด้วย แต่ตามบันทึกแจ้งความของ นายวรรชวรวิทย์ที่แจ้งต่อพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๐๐ ดังกล่าว กลับปรากฏว่ามี การระบุข้อความว่า ถ้านายวรรชวรวิทย์ไม่โทรศัพท์ติดต่อกลับไปยังนายไทรกรอาจเกิดอันตรายแก่ตัว นายวรรชวรวิทย์และครอบครัว และเมื่อมีการออกคำสั่งที่ ๓๕๕/๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๐๐ ก็ปรากฏข้อความรุนแรงขึ้นไปอีกคือ ในคำสั่งดังกล่าวมีการระบุ “ดาบน้อย” พยายามช่มชู้และ คุกคามหมายเอาชีวิตของนายวรรชวรวิทย์และครอบครัว นอกจากนี้ที่มีการอ้างถึงตำรวจคนหนึ่งว่า อยู่จังหวัดชัยภูมิ ก็ไม่ได้มีการสืบสวนให้ทราบว่าตำรวจดังกล่าวเป็นใครมีตัวตนอยู่หรือไม่ การกระทำ ดังกล่าวทำให้เห็นว่าพลตำรวจตรี ประสิทธิ์กับพวกซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่จังหวัดชัยภูมิต้องการที่จะ เข้าไปสืบสวนเรื่องนี้เพื่อหาหลักฐานเอาผิดกับนายไทรกรและบุคคลอื่น ทั้ง ๆ เรื่องนี้เหตุเกิดที่จังหวัด นครราชสีมา แต่เป็นเพราะพลตำรวจตรี ประสิทธิ์สนิทสนมกับนายวรรชวรวิทย์ดังที่นายวรรชวรวิทย์ ให้การไว้ เมื่อการพยายามจะหาหลักฐานเริ่มต้นด้วยวิธีการดังกล่าว จนต่อมาพันตำรวจโท รุทธพล ได้อ้างตัวเป็นทนายความและเป็นหลานของนายวรรชวรวิทย์เข้าไปบันทึกภาพและเสียงการสนทนาไว้ การรับฟัง บทสนทนาที่บันทึกไว้เช่นนี้ จึงต้องคำนึงถึงวิธีการหาหลักฐานดังกล่าวด้วย และเมื่อพิจารณา บันทึกการสนทนาระหว่างนายไทรกรกับนายวรรชวรวิทย์และพันตำรวจโท รุทธพล ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๘๕ ข้อความที่เกี่ยวข้องกับการที่ผู้ร้องอ้างว่านายไทรกรว่าจ้างนายวรรชวรวิทย์ให้จัดแกลงข่าวใส่ร้าย นายสุวัจน์นั้น ตามบทสนทนาดังกล่าว ไม่มีข้อความตอนใดที่จะแสดงให้เห็นว่านายไทรกรว่าจ้าง ให้นายวรรชวรวิทย์ใส่ร้ายผู้ใด เมื่อพิจารณาข้อความทั้งหมดแล้วเป็นเรื่องที่นายไทรกรต้องการให้ นายวรรชวรวิทย์บอกว่าใครเป็นคนว่าจ้างให้นายวรรชวรวิทย์ในฐานะหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าสังฆมาชิก พรรคลงสมัครรับเลือกตั้ง ไม่มีข้อความที่แสดงว่านายไทรกรให้นายวรรชวรวิทย์ใส่ร้ายนายสุวัจน์แต่อย่างใด ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่านายไทรกรว่าจ้างนายวรรชวรวิทย์ให้จัดแกลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์หรือ พรรคไทยรักไทยตามที่ผู้ร้องอ้าง และกรณีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยประเด็นข้ออื่น

ปัญหาข้อ ๔ มีว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ สมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้บริเวณสถานที่รับสมัครที่จังหวัดสงขลา หรือไม่

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นก็คือ มีการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวหรือไม่ พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลความสงบเรียบร้อยเกี่ยวกับการเลือกตั้งในจังหวัดสงขลา กับพันตำรวจตรี ดาวร ผลกล้า สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสงขลา ซึ่งมีหน้าที่เป็นชุดแจ้งเหตุและระงับเหตุการณ์เลือกตั้ง ให้การต่อคณะอนุกรรมการการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงทำนองเดียวกันว่า ในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ พยานทั้งสองได้ไปทำหน้าที่อยู่ที่สถานที่รับสมัคร มีผู้มาชุมนุมประมาณ ๑๐๐ ถึง ๒๐๐ คน อยู่หน้าทางเข้า-ออกสถานที่รับสมัคร โดยมีนายชาติเป็นแกนนำ เมื่อมีผู้สมัครมาสมัคร เช่น เมื่อเวลา ๘.๓๐ นาฬิกาเศษ นางสาวกนกพร สวัสดิ์ฤทธิธม จากพรรคพลังประชาชน มาสมัครในเขต ๒ ผู้ชุมนุมมีการโห่ร้อง โห่ไล่ เวลา ๑๕ นาฬิกาเศษ ผู้สมัครจากพรรคประชากรไทยเดินทางมาโดยรถตู้ และเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา ผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้จำนวน ๔ ถึง ๕ คน ก็เดินทางมาถึง กลุ่มผู้ชุมนุมตะโกนคำไล่และขอร้องไม่ให้สมัคร หนึ่งในจำนวนผู้ชุมนุมได้นั่งลงกราบขอร้องไม่ให้ผู้สมัครทั้ง ๒ พรรค เข้าไปสมัคร เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครพาผู้สมัครเข้าไปสมัครต่อเจ้าหน้าที่ได้ และนางสาวปัทมาผู้สมัครคนหนึ่งของพรรคคนขอปลดหนี้ให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และเบิกความว่า นายอำเภอเป็นผู้พาพยานเข้าไปสมัคร แต่พยานไม่สามารถสมัครรับเลือกตั้งได้เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับเอกสารไม่ครบ คือขาดแบบฟอร์มการแต่งตั้งสมุห์บัญชีเลือกตั้ง รูปถ่าย และสำเนาบัญชีกระแสรายวัน ซึ่งติดอยู่ในรถยนต์ที่พยานนั่งมา แต่เนื่องจากขณะนั้นมีกลุ่มผู้ชุมนุมเป็นจำนวนมากอยู่บริเวณโดยรอบที่สมัคร จึงทำให้พยานไม่สามารถออกไปเอาได้ พยานบอกเจ้าหน้าที่รับสมัครว่าจะขอให้เจ้าหน้าที่สมุห์บัญชีของพรรคเอาเอกสารเข้าไปให้พยาน แต่เจ้าหน้าที่ไม่อนุญาตเนื่องจากหมดเวลารับสมัครพอดี ส่วนนายชูชาติ หัวหน้าพรรคคนขอปลดหนี้เบิกความว่า พยานไม่ได้นำผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้ไปสมัครตั้งแต่เช้าเนื่องจากมีการประท้วงกันอยู่ พยานจึงรอ คิดว่าสักสามโมงจะเลิกกัน แต่เมื่อพยานพาผู้สมัครไป ก็ยังมีผู้คนมากมาย ผู้สมัครเข้าไปสมัครได้ แต่ออกมาไม่ได้ นอกจากนี้นายณัฐนาท สุภัทรประทีป นายอำเภอเมืองสงขลา ให้การไว้ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๐๘ ว่า เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ เวลา ๘ นาฬิกาเศษ พยานเดินทางไปตรวจสถานที่รับสมัคร ต่อมาเวลาประมาณ ๘.๓๐ นาฬิกา นางสาวกนกพร ผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนเดินทางมาสมัคร ผู้ชุมนุมไม่รู้จักและไม่ทราบว่าเป็นผู้สมัคร จึงไม่มีปฏิกิริยากัดค้าน ต่อมาอีก ๑๕ นาที เมื่อผู้ชุมนุมทราบว่านางสาวกนกพรเป็นผู้สมัครจากพรรคเล็ก ก็ได้ตะโกน

มายังห้องรับสมัคร กล่าววาจาหยาบคาย โห่ไล่ ด่าเสียดสีต่างๆ นานา จนเป็นเหตุให้นางสาวกนกพร ตกใจกลัวไม่กล้าออกไป ต่อมาเวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายวีระวัฒน์ พรหมคง ผู้สมัครจาก พรรคประชากรไทยเดินทางโดยรถตู้มาถึงทางเข้า กลุ่มผู้ชุมนุมก็ยังมีเสียงโห่ไล่ตลอด กลุ่มผู้ชุมนุม ประมาณ ๕ คน ประชิดตัวนายวีระวัฒน์แล้วคุกเข่ากราบขออภัยไม่ให้นายวีระวัฒน์สมัคร พยานกับ เจ้าหน้าที่ตำรวจนำตัวนายวีระวัฒน์ฝ่าฝูงชนเข้าไปยังสถานที่รับสมัครได้ หลังจากนั้นเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา ผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้จึงเดินทางโดยรถตู้ถึงหน้าประตูทางเข้า กลุ่มผู้ชุมนุม ไปที่ข้างรถตู้แล้วประชิดตัวขวางทางไม่ให้เข้าไปสมัครอีก มีการขี้อยุดจุกกระชากเป็นเหตุให้นางสาวปัทมา เชเกือบล้ม พยานเข้าไปปรับประคองไว้ทัน พร้อมกับมีการขว้างขวดน้ำดื่มพลาสติก และโห่ไล่เสียงดัง พยานสังเกตเห็นว่านางสาวปัทมาตกใจมาก พยานจึงเข้าไปแสดงตัวเป็นนายอำเภอ ขอให้ลงมา โดยไม่ต้องกลัว ผู้ขับรถตู้ขับรถออกไปทันที นางสาวปัทมาแจ้งพยานว่าเอกสารบางส่วนยังอยู่ในรถ ไม่สามารถเอาออกมาได้ แล้วนางสาวปัทมาก็เดินเข้าไปทำการสมัคร จนกระทั่งเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา มีการปิดรับสมัครกลุ่มผู้ชุมนุมทยอยกันกลับโดยไม่มีเหตุการณ์รุนแรงใดๆ เห็นว่า พยานดังกล่าว เบิกความสอดคล้องกันว่าการชุมนุมของกลุ่มผู้คัดค้านผู้สมัครจากพรรคเล็ก เมื่อมีผู้สมัครจากพรรคเล็กมากก็จะมีโห่ไล่ โดยเฉพาะนายอนุชานายอำเภอเมืองสงขลา ผู้มีหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแล และรักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้งและการชุมนุมต่างๆ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติตามหน้าที่และถือว่ามีได้มีส่วนได้เสียกับฝ่ายใด อันเชื่อได้ว่าได้ให้การไว้ตามความเป็นจริง ได้ให้การว่า กลุ่มผู้ชุมนุมดังกล่าวนอกจากจะใช้วิธีโห่ไล่หรือก้มกราบขออภัยไม่ให้ผู้สมัครจากพรรคเล็กสมัครแล้ว บางรายก็ยังใช้วิธีการอื่นคือขว้างขวดน้ำดื่มพลาสติก เข้าประชิดตัวผู้สมัคร และรายของนางสาวปัทมาก็ยังมีการขวางทางขี้อยุดจุกกระชาก เป็นเหตุให้นางสาวปัทมาเชเกือบจะล้ม พฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้ ย่อมทำให้ผู้สมัครดังกล่าวตกใจกลัวได้ดังที่นายอนุชานายอำเภอให้การไว้ แม้แต่รถตู้ที่มาส่งผู้สมัครก็ยังคงรีบขับรถออกไปทันที จนนางสาวปัทมาไม่สามารถเอาเอกสารบางส่วนที่อยู่ในรถออกมาได้ ซึ่งหากเป็นการสมัครรับเลือกตั้งในเหตุการณ์ปกติ นางสาวปัทมาย่อมจะไปเอาเอกสารที่อยู่ในรถได้ทัน ส่วนที่ว่า ผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้มาสมัครเมื่อตอนเกือบจะหมดเวลารับสมัครนั้น นายชูชาติ หัวหน้าพรรคคนขอปลดหนี้ก็อ้างว่าพยานคิดว่าตอนเย็นจะเลิกชุมนุมกันแล้ว แต่ก็ยังมีการชุมนุมกันอยู่ ซึ่งนับเป็นเหตุผลสมควรที่ทำให้ต้องไปสมัครในเวลาเช่นนั้น แม้ผู้สมัครจะสามารถเข้าไปยังสถานที่รับสมัครได้ แต่ก็ต้องได้รับการดูแลอำนวยความสะดวกโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ อาสาสมัคร รวมทั้ง

นายอำเภอจะต้องเป็นผู้พาผู้สมัครเข้าไป และเมื่อเข้าไปยังสถานที่รับสมัครได้ก็มีเหตุที่จะทำให้ไม่กล้าออกมา พุทธิการณ์เช่นนี้ถือได้ว่าเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้างพยานหลายปากมาเบิกความทำนองว่าไม่มีการขัดขวางการเลือกตั้ง เพียงแต่เป็นการกราบไหว้ขอร้องไม่ให้ผู้สมัครพรรคเล็กลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งผู้ชุมนุมก็ไม่ได้ถูกดำเนินคดีในข้อหาใด ๆ เลยนั้น ไม่อาจฟังหักล้างพยานหลักฐานดังกล่าวได้

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปก็คือ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันขัดขวางการสมัครดังกล่าวหรือไม่ โดยคำร้องของผู้ร้องระบุว่า นายถาวร รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย นายวิรัตน์ นายเจือ และนายประพร ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกับนายชาติคนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันขัดขวางการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ เห็นว่า พยานบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการรับสมัครรับเลือกตั้งครั้งดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นพันตำรวจเอก (พิเศษ) สุธรรม วรรณตุง ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา นายไพฑูรย์ เจ๊ะเฮ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา นายณรงค์ สุขจันทร์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดสงขลา ต่างทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นและเบิกความว่า ไม่มีบุคคลดังกล่าวเข้าร่วมชุมนุมของประชาชนเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ รวมทั้งพยานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณที่ชุมนุมคือ พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ พันตำรวจตรี ถาวร นายนฤนาท และพยานที่เข้าร่วมชุมนุมซึ่งรู้จักอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ถูกร้องที่ ๑ คือนายธวัช หล้าเบ็ญส๊ะ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ประจำจังหวัดสงขลาที่ไปทำข่าวอยู่ในวันเกิดเหตุ นายแพทย์เกรียงศักดิ์ หลิวจันทร์พัฒนา แพทย์ประจำโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ และอาจารย์สอนนักศึกษาแพทย์ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ต่างก็ให้การทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น และเบิกความว่า ไม่มีกรรมการบริหารพรรคหรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าร่วมชุมนุมเช่นกัน คงมีแต่นายทวีศักดิ์ ทวีรัตน์ ซึ่งให้การไว้ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๑๘ และเบิกความว่า พยานเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ หลังจากที่พยานสมัครเสร็จแล้ว พยานได้ออกไปรับประทาน

อาหารเที่ยง จากนั้นได้ขับรถกลับมาสังเกตการณ์ที่หน้าสถานที่รับสมัครอีกครั้ง เห็นกลุ่มผู้ชุมนุมเพิ่มขึ้นประมาณ ๒๐๐ ถึง ๓๐๐ คน และเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๔ คน ได้แก่ นายวิรัตน์ นายวินัย นายเจือ ส่วนอีกคนพยานจำไม่ได้เดินเข้าไปพบปะพูดคุยกับกลุ่มผู้ชุมนุม แต่จะอยู่นานเท่าไรพยานไม่ทราบ กับมีนายวันชัย ปริญญาศิริ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดสงขลา ให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงในชั้น กกต. เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๑๑ อันเป็นการให้การเพิ่มเติมจากที่เคยให้การไว้เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๑๑ ว่า ในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๑๑ นาฬิกาเศษ พยานสังเกตการณ์อยู่ใกล้บริเวณที่ชุมนุมห่างประมาณ ๕๐ เมตร พยานเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ คือนายวินัย นายวิรัตน์ นายเจือ และนายประพร เข้าไปอยู่ในกลุ่มผู้ชุมนุมได้พบปะพูดคุยและให้กำลังใจผู้ชุมนุม เห็นว่า พยานทั้งสองปากเคยเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยสมัครแข่งขันกับอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งถูกอ้างว่าอยู่ในที่ชุมนุม จึงถือว่าพยานทั้งสองปากมีส่วนได้เสียกับเรื่องนี้ อีกทั้งพยานทั้งสองก็ให้การขัดกันในเรื่องเวลาที่พบเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวคือ นายทวิศักดิ์ให้การว่าพบเห็นหลังจากพยานไปรับประทานอาหารเที่ยงกลับมาแล้ว ซึ่งน่าจะเป็นช่วงบ่ายของวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ ในขณะที่นายวันชัยให้การว่าพบเห็นในเวลา ๑๑ นาฬิกาเศษ ของวันดังกล่าว โดยเฉพาะการให้การของนายวันชัยก็มีข้อสงสัยว่า เหตุไฉนนายวันชัยจึงไม่ให้การว่าพบเห็นบุคคลดังกล่าวเสียตั้งแต่การให้การในครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๕ แต่เพิ่งจะมาให้การเพิ่มเติมในภายหลัง แม้ว่าเรื่องนี้อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ จะบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นและเบิกความรับว่ามาในที่เกิดเหตุ แต่ก็ปฏิเสธว่าไม่ได้เข้าไปร่วมชุมนุมด้วย โดยนายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และนายประพร ไปยังที่ทำการคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๐.๓๐ นาฬิกา เพื่อพบนายไพฑูริย์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ยื่นหนังสือขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครพรรคไทยรักไทยเขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลา ที่เลือกตั้งไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เนื่องจากมีหลักฐานการข้อสงสัยตามสำเนาหนังสือร้องเรียนเอกสารหมายเลข ถ.๒๐๗ และภาพถ่ายการยื่นหนังสือคัดค้านการเลือกตั้งหมายเลข ถ.๒๐๘ โดยบุคคลทั้งสองที่อยู่บริเวณสถานที่รับสมัครประมาณ ๒๐ นาที ส่วนการที่

นายทวีศักดิ์และ นายวันชัยอ้างว่าบุคคลทั้งสี่เดินเข้าไปพบปะพูดคุยกับกลุ่มผู้ชุมนุมนั้น ข้อเท็จจริงเพียงเท่านี้ยังไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นการเข้าร่วมชุมนุม ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่ากรรมการบริหารและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปร่วมชุมนุมหรือขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว

ข้อเท็จจริงที่พยานของคู่กรณีให้การ ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น และเบิกความต่างสอดคล้องต้องกันว่า การชุมนุมของประชาชนเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ดังกล่าวเป็นการชุมนุมของกลุ่มประชาชนคนรักสงขลา โดยการนำของนายชาติ ซึ่งประกาศโฆษณาทางวิทยุชุมชนคลื่น ๙๗ เมกะเฮิร์ตซ์ ให้ประชาชนมารวมตัวกันที่บริเวณด้านหน้าและด้านข้างอาคารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นสถานที่รับสมัคร เพื่อต่อต้านผู้สมัครจากพรรคเล็กที่จะสมัครแข่งขันกับผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทย ที่จะทำให้ผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทยไม่ต้องใช้เกณฑ์คะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าร้อยละสิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งคำร้องของผู้ร้องระบุว่านายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ คดีจึงมีปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่า นายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์และได้กระทำไปโดยนายไตรรงค์มีส่วนรู้เห็นหรือสนับสนุนหรือไม่ เห็นว่า ตามคำร้องของผู้ร้องอ้างถึงความเห็นของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า นายชาติซึ่งตามข่าวหนังสือพิมพ์ระบุว่า เป็นลูกน้องคนสำคัญของนายไตรรงค์ ขัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคเล็กที่จังหวัดสงขลา เพื่อมิให้ลงสมัครแข่งขันกับผู้สมัครของพรรคไทยรักไทย กับมีนายนิติธรรมวัฒน์ พยานผู้ร้องซึ่งเป็นผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้เบิกความว่า นายชาติเป็นนักจัดรายการวิทยุอยู่ที่หาดใหญ่ เป็นที่รู้จักกันดีของบุคคลทั่วไปในเขตหาดใหญ่ว่า นายชาติเป็นเลขาของนายไตรรงค์ พยานเคยไปที่สถานีวิทยุที่นายชาติจัดรายการอยู่ โดยไปที่ห้องของนายชาติ เห็นรูปถ่ายขนาดใหญ่ของนายไตรรงค์อยู่ที่ห้องดังกล่าว ในขณะที่นายไตรรงค์พยานผู้ถูกร้องที่ ๑ ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น และเบิกความปฏิเสธว่า พยานรู้จักนายชาติในนามของบุคคลซึ่งเป็นลูกน้องของพลตรี ขัตติยะ สวัสดิผล ที่เคยทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายอารักขาพยานในสมัยที่พยานดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีเมื่อปี ๒๕๔๒ แต่นายชาติมีพฤติกรรมบางอย่างที่ชอบทำตัวให้เป็นข่าวและอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดต่อพยานได้ พยานจึงไม่ได้ติดต่อกับนายชาติตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน พยานไม่ได้มีส่วนรู้เห็นกับการชุมนุมของประชาชนที่จังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ จากคำพยานดังกล่าว

ข้อเท็จจริงเพียงเท่าที่ปรากฏตามข่าวหนังสือพิมพ์ก็ดี หรือที่นายนิติธรรมวัฒน์อ้างว่าบุคคลทั่วไปในเขตภาคใหลูรู้จักกันว่านายชาติเป็นเลขของนายไตรรงค์ก็ดี หรือการที่มีรูปถ่ายของนายไตรรงค์อยู่ในห้องของนายชาติก็ดี เพียงเท่านี้ยังฟังไม่ได้ว่านายไตรรงค์มีส่วนรู้เห็นกับการกระทำของนายชาติในเรื่องการชุมนุมนั้นด้วย อีกทั้งไม่มีหลักฐานอื่นที่จะแสดงว่านายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์ หรือนายไตรรงค์เคยแต่งตั้งให้นายชาติมีตำแหน่งใดที่เกี่ยวกับตน ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่านายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์และนายไตรรงค์มีส่วนรู้เห็นหรือสนับสนุนการกระทำของนายชาติ จากเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าว ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้บริเวณสถานที่รับสมัครที่จังหวัดสงขลา กรณีจึงยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วยเหตุนี้ไม่ได้เช่นกัน

สำหรับกรณีผู้ถูกร้องที่ ๒ มีปัญหาว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จให้บุคคลสามคนลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดรั้ง ทั้งที่รู้ว่าคุณบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วันหรือไม่

ตามคำร้องของผู้ร้องระบุว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จให้นางสาวนิภา นางรัชฌุ และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดรั้ง โดยรู้ว่าคุณบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาไม่ครบ ๕๐ วัน ซึ่งในข้อนี้นางสาวนิภา นางรัชฌุ และนายสุวิทย์ ต่างให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงในชั้น กกต. ว่า ผู้สมัครทั้งสามเพิ่งไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่ที่ทีมงานที่รับสมัครให้ผู้สมัครทั้งสามกรอกใบสมัครและลงวันที่ที่สมัครเป็นวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๔ และวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ ตามลำดับ แล้วไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดรั้ง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ดังนั้นข้อเท็จจริงจึงรับฟังเป็นยุติว่า ผู้สมัครทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ครบ ๕๐ วัน

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า นางสาวอิสรา หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ รู้ข้อเท็จจริงดังกล่าวหรือไม่ เห็นว่า นางสาวอิสราได้ออกหนังสือรับรองให้ผู้สมัครทั้งสามว่าเป็นสมาชิกพรรค

ผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ตามเอกสารหมายเลข ร. ๕๘ ร. ๖๐ และ ร. ๖๒ หนังสือรับรองดังกล่าวจึงไม่ตรงกับที่ผู้สมัครทั้งสามให้การ นางสาวอิสราเป็นถึงหัวหน้าพรรคการเมือง การที่จะออกหนังสือรับรองที่สำคัญเช่นนี้ให้ผู้สมัครคนใด ย่อมต้องตรวจสอบให้ถูกต้องว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามหนังสือแนบหรือไม่ เพราะผู้ลงชื่อรับรองต้องผูกพันตามที่ได้ลงชื่อรับรองไว้ ที่นางสาวอิสราทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่าการสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ของผู้สมัครทั้งสามทำตั้งแต่ประมาณเดือนตุลาคม ๒๕๔๘ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ กำหนดแล้ว พยานในฐานะหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงได้อนุมัติให้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ นั้น เป็นการขัดกับคำให้การของผู้สมัครทั้งสาม ซึ่งคำให้การของผู้สมัครทั้งสามที่ให้การในเรื่องที่เป็นผลร้ายแก่ตัวเอง เชื่อได้ว่าเป็นการให้ไปตามความจริง ดังนั้น บันทึกถ้อยคำฯ ของนางสาวอิสราจึงไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง และกรณีเช่นนี้เชื่อได้ว่านางสาวอิสราได้ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จไปโดยรู้ยู่ว่าผู้สมัครทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ครบ ๕๐ วัน

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การกระทำความผิดกล่าวของนางสาวอิสรา จะถือว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่ เห็นว่า การกระทำของนางสาวอิสรา โดยการออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จดังกล่าวเป็นการกระทำในฐานะหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงถือว่าเป็นผู้แทนผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่จะต้องผูกพันผู้ถูกร้องที่ ๒ ด้วย การกระทำความผิดเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายในเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะการขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และการกระทำของนางสาวอิสรา นอกจากจะออกหนังสือรับรองให้ผู้สมัครทั้งสามแล้ว ยังได้ความว่ามีผู้สมัครอีกหลายรายที่นางสาวอิสราออกหนังสือรับรองให้ เช่น นายปฐม เทียนสทิน ที่ไปสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดปัตตานี ก็มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนในการสมัครรับเลือกตั้งในลักษณะเดียวกันด้วย ผู้สมัครทั้งสามของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้ขาดคุณสมบัติให้การสมัครรับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) ซึ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

นั้น ถือว่าพรรคการเมืองมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การปกครองในระบอบนี้ดำเนินไปได้ตามวิถีทางโดยสมบูรณ์ เพราะพรรคการเมืองนับเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยทำหน้าที่คัดกรองบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำหน้าที่ในสภาและในการบริหารประเทศรวมทั้งหน้าที่อื่น ๆ การดำเนินกิจการในทางการเมืองของพรรคการเมือง จึงต้องไม่ดำเนินการในสิ่งที่จะทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาต่อพรรคการเมืองนั้น ๆ ประการสำคัญก็คือจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ดำเนินการตามกฎหมาย โดยเจตนาจัดส่งบุคคลที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเข้ามาสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในหลายเขตเช่นนี้ ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อการเลือกตั้งโดยรวมเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) อันอาจถูกยุบพรรคได้ และเนื่องจากพรรคการเมืองสามารถจัดตั้งขึ้นมาได้ง่าย โดยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๘ ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มีจำนวนตั้งแต่ ๑๕ คนขึ้นไปสามารถรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองได้ ทั้งพรรคการเมืองยังมีสิทธิได้รับเงินงบประมาณของรัฐและเงินอื่นสนับสนุนตามมาตรา ๕๗ และมาตรา ๖๑ พรรคการเมืองใดที่กระทำผิดร้ายแรง รัฐก็ไม่ควรต้องสูญเสียเงินภาษีอากรเพื่อไปสนับสนุนพรรคการเมืองเหล่านี้ต่อไป จึงเห็นสมควรให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒

มีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ มีผลใช้บังคับย้อนหลังกับการกระทำอันเป็นเหตุยุบพรรคในคดีนี้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ หรือองค์การอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรค” ประกาศฉบับดังกล่าวประกาศเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ แต่การกระทำอันเป็นเหตุยุบพรรคการเมืองในคดีนี้เกิดขึ้น

ระหว่างวันที่พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ มีผลบังคับจนถึงวันที่มีการลงคะแนนเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว กล่าวคือ ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ จนถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จึงมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า ความในข้อ ๓ แห่งประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ มีผลใช้บังคับย้อนหลังกับการกระทำอันเป็นเหตุยุบพรรคในคดีนี้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า กฎหมายที่คืบนั้นต้องตราขึ้นโดยอาศัยหลักนิติธรรม กล่าวคือ กฎหมายต้องตราขึ้นโดยสถาบันซึ่งประชาชนพลเมืองยอมรับนับถือให้มีสิทธิและอำนาจที่ตราขึ้นบังคับได้ กฎหมายจะต้องยอมรับในหลักที่ว่า ประชาชนทุกคนในประเทศนั้นมีเกียรติและเสมอกันในกฎหมาย จะไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดที่จะได้ประโยชน์จากกฎหมายยิ่งไปกว่าผู้อื่น กฎหมายจะกำหนดให้เอาตัวประชาชนผู้ใดไปลงโทษไม่ได้ เว้นไว้แต่ว่าประชาชนผู้นั้นจะได้กระทำการซึ่งมีกฎหมายบัญญัติไว้ก่อนแล้วว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด

เมื่อพิจารณาหลักนิติธรรมข้างต้นประกอบกับการตรากฎหมายนั้น โดยทั่วไปมีเจตนารมณ์เพื่อปรับใช้กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและในอนาคต การใช้กฎหมายย้อนหลัง หากมีผลย้อนหลังไปเพื่อเป็นคุณหรือบรรเทาความเดือดร้อน และไม่กระทบถึงสิทธิของประชาชนนั้นสามารถจะกระทำได้แต่ในทางตรงข้าม หากใช้กฎหมายย้อนหลังไปในทางที่เป็นโทษหรือเพิ่มโทษ ถือว่าเป็นการใช้กฎหมายในทางที่เป็นปฏิปักษ์กับหลักความยุติธรรมสากล หลักนี้ใช้เคร่งครัดมากในคดีอาญาโดยเฉพาะอย่างยิ่งโทษทางอาญา แต่เป็นที่ยอมรับในหลายประเทศว่า กฎหมายใดที่ออกมาบังคับใช้ย้อนหลังแล้วมีผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิของประชาชน หรือเป็นไปในทางลดถอน เพิกถอน หรือจำกัดสิทธิของประชาชนที่มีอยู่ก่อนแล้วโดยชอบด้วยกฎหมายก็เป็นการต้องห้ามเช่นกัน ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ ที่ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีกำหนด ๕ ปี เป็นบทบัญญัติที่ตัดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่อยู่ในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยจะพึงมี ผู้ที่ถูกตัดสิทธิเลือกตั้งนอกจากไม่อาจใช้สิทธิเลือกตั้งแล้ว ยังเสียสิทธิอื่น ๆ อีกหลายประการ เช่น สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สิทธิรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้าน สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น สิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายด้วย เป็นต้น สิทธิของผู้ถูกตัดสิทธิจึงต่ำกว่า

ประชาชนทั่วไป จึงเป็นการตัดสิทธิทางการเมืองที่เป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกตัดสิทธิมากกว่าการถูกลงโทษปรับในคดีอาญา การลงโทษบุคคลหรือการกำหนดให้บุคคลต้องรับผิดชอบหรือถูกจำกัดสิทธิจะต้องเป็นไปตามกฎหมาย แต่กฎหมายเป็นเพียงเครื่องมือในการรักษาความยุติธรรม การตีความกฎหมายจะต้องถือความยุติธรรมเป็นหลัก ไม่ควรตีความกฎหมายให้เกิดความเสียหายแก่สิทธิของประชาชนที่มีอยู่แล้ว ขณะเกิดเหตุกฎหมายซึ่งใช้บังคับได้แก่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ กำหนดว่า เมื่อพรรคการเมืองต้องยุบไปเพราะกระทำผิดตามมาตรา ๖๖ กรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นจะขอตั้งพรรคการเมืองใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองอีกไม่ได้ภายใน ๕ ปี นับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ รัฐสภาซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้ออกกฎหมายให้ผู้ละเมิดต่อกฎหมายต้องรับผิดชอบเพียงเท่านั้น ประชาชนรวมทั้งกรรมการบริหารพรรคการเมืองต่าง ๆ ทราบว่า ผลบังคับที่สังคมต้องการมีเพียงเท่านั้น เมื่อกรรมการบริหารพรรคกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายจนเป็นเหตุให้อัยการสูงสุดซึ่งเป็นผู้ร้องคดีนี้ร้องขอให้ยุบพรรคการเมือง ซึ่งเมื่อยุบพรรคแล้ว กรรมการบริหารพรรคจะได้รับผลร้ายตามมาตรา ๖๕ หลังจากศาลรัฐธรรมนูญสั่งรับคำร้องไว้พิจารณา คณะปฏิรูปการปกครอง ฯ ได้ยึดอำนาจอธิปไตยและออกประกาศคณะปฏิรูปการปกครอง ฯ ฉบับต่าง ๆ รวมทั้งฉบับที่ ๒๗ ที่ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนี้ด้วย ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องเพิ่มเติมขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรค คดีนี้หลังจากถูกยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรค ผู้ถูกร้องและกรรมการบริหารพรรคมิได้กระทำการอันฝ่าฝืนหรือต้องห้ามตามกฎหมายอีก การบัญญัติกฎหมายหรือการตีความกฎหมายให้บุคคลดังกล่าวต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้นอีกหลังจากกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายได้ยุติไปนานแล้ว ไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรม ไม่เป็นธรรมอย่างยิ่ง และไม่เป็นประโยชน์แก่สังคมรวมทั้งประเทศชาติ จึงเห็นว่าประกาศคณะปฏิรูปการปกครอง ฯ ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ ไม่มีผลย้อนหลังเป็นผลร้ายแก่กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒

จึงวินิจฉัยว่า ให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓), ๖๗ ให้ยกคำร้องในส่วนที่เกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

ปัญญา ถนอมรอด

ประธานคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของศาสตราจารย์ ดร.อัคราทร จุฬารัตน รองประธานคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๑๘/๒๕๔๘

ระหว่าง		อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า

เรื่องพิจารณาที่ ๒๓/๒๕๔๘

ระหว่าง		อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคประชาธิปัตย์	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

อัยการสูงสุดยื่นคำร้องรวมสองคำร้อง ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ และพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า เนื่องจากความปรากฏต่อนายทะเบียน พรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองทั้งสองกระทำการตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงแจ้งต่ออัยการสูงสุด

พร้อมด้วยหลักฐานตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๓๘๔๕ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๒๓๗ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ตามลำดับ โดยอัยการสูงสุดเห็นสมควรให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองทั้งสองตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องทั้งสองไว้พิจารณาวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ พรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๕ คดีอยู่ในระหว่างที่พรรคประชาธิปัตย์ ทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงด้วย ต่อมามีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ โดยความ ในมาตรา ๓๕ บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อ มีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และให้ โอนบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ โดยพรรค ประชาธิปัตย์ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๕ แล้ว

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาเห็นว่า คำร้องทั้งสองมีข้อเท็จจริงเกี่ยวพันกัน จึงมีคำสั่งเมื่อ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ให้รวมการพิจารณาคำร้องทั้งสองเข้าด้วยกัน โดยให้เรียกอัยการสูงสุด ซึ่งเป็นผู้ร้องทั้งสองคำร้องว่า ผู้ร้อง และให้เรียกพรรคประชาธิปัตย์ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และเรียกพรรค ประชาธิปัตย์ก้าวหน้าว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒

คำร้องที่หนึ่ง เรื่องพิจารณาที่ ๒๓/๒๕๔๕ ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นพรรคการเมือง ปัจจุบันมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นหัวหน้าพรรค

เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการ เลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวน สอบสวนข้อเท็จจริงมาเพื่อให้ผู้ร้องพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากพยานหลักฐานได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย กับพวก ได้มีหนังสือร้องเรียนต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองร้องต่อผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือยื่นคำร้องเองต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ต่อมา วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ประธานกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และให้นำคำร้องเรียนของนายณัฐชัย สิงหนาท กับเรือดรี ฉลาด วรฉัตร พร้อมผู้เสียหาย คำร้องเรียนของนายสุรพงษ์ ไตวิจักรณ์ชัยกุล เรื่องร้องเรียนกรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำแผ่นปลิวแจกจ่ายที่จังหวัดสงขลา และเรื่องร้องเรียนของนายชนาพัทธ์ ณ นคร มาพิจารณารวมกับคำร้องเรียนของนายวิจิต ปลั่งศรีสกุล กับพวก โดยคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกำหนดประเด็นตามคำร้องเรียน รวม ๘ ข้อกล่าวหา ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการ ดังนี้

(๑) ร่วมกับกลุ่มพันธมิตรเพื่อล้มล้างรัฐบาล

(๒) ขอนายกรัฐมนตรีพระราชทานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

๒๕๔๐ มาตรา ๗

(๓) ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง

(๔) นำคนไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง โดยใส่ร้ายพรรคการเมืองอื่นว่าทำการว่าจ้างผู้สมัครให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง

(๕) ขัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคอื่นที่จังหวัดสงขลา ปลุกระดม “ระบอบทักษิณ” และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน

(๖) ว่าจ้างหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย

(๓) ว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยไม่ให้ส่งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดภาคใต้

(๔) หน่วงเหนี่ยว กักขัง นางฐิติมา ภาวะลี ให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย

คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง สืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้ว เห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการต่าง ๆ ดังนี้

(๑) เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ก่อนมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นบนเวทีของนายสนธิ ลิ้มทองกุล อย่างต่อเนื่อง ทั้ง ๆ ที่เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า นายสนธิและพวกมีพฤติกรรมที่ต้องการจับไล่พันตำรวจโท ทักษิณ

(๒) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ออกแถลงการณ์ร่วมกับพรรคชาติไทยและพรรคมหาชนว่าไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งโดยอ้างว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ไม่มาร่วมลงชื่อในสัปดาห์ว่าจะปฏิรูปการเมืองก่อนสมัครรับเลือกตั้ง และอ้างว่าการเลือกตั้งต่อไปจะไม่บริสุทธิ์ตามระบอบประชาธิปไตย ทั้ง ๆ ที่สามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้แต่กลับไม่ส่งลงสมัคร

(๓) เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ นายเกียรติ สิทธิอมร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตร โจมตีรัฐบาลและพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทย ที่สะพานมัจฉานรังสรรค์ ว่าเศรษฐกิจยุคทักษิณ โดกระจุกหนึ่กระจาย บริษัทต่าง ๆ ในตลาดหลักทรัพย์ได้ประโยชน์มากกว่าประชาชน มีการทุจริตทับซ้อน

(๔) เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง กล่าวหาว่าการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่า เป็นระบอบทักษิณ ซึ่งไม่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายใด ๆ และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณ ทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันดังกล่าวนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ว่าระบอบทักษิณเป็นระบอบที่นายกทักษิณ คุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการไว้ผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบอบรัฐสภา เข้าไปควบคุมแทรกแซงสื่อมวลชน องค์กรอิสระ เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยสิ้นเชิง ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของ

ประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง ปกครองโดยไม่ยึดหลักกฎหมายและเหตุผล ระบอบทักษิณมีการทุจริตคอร์รัปชัน นื้อราษฎร์บังหลวง หาประโยชน์ให้พวกพ้อง

(๕) เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ นายอลงกรณ์ พลบุตร รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรที่สะพานม้ฆวานรังสรรค์ กล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างนางฐิติมา จัดหาผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคเล็กลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เรียกร้องให้ผู้ฟังการปราศรัยลงคะแนนเลือกตั้งในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน และเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล และนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยบนเวทีพันธมิตรที่จังหวัดตรัง กล่าวหาว่า พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นคนโกหกหลอกลวง ฆ่าตัดตอนผู้ค้ายาเสพติดจำนวนมาก พันคน ครอบงำองค์กรอิสระ ประกอบกับนายถาวร จัดทำแผ่นปลิวที่ระบุชื่อนายถาวร และมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ เชิญชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน นอกจากนี้ ในการปราศรัยที่ท้องสนามหลวงของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ได้กล่าวว่า “ถ้าวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีการเลือกตั้งก็ขอให้ประชาชนกากบาทลงในช่องไม่เลือกผู้ใด” เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งงดเว้นการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทย หรือพรรคไทยรักไทย หรือผู้สมัครของพรรคการเมืองอื่น อันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

(๖) นายทักษิณ กี่สู้น เป็นผู้นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ย้อนหลังไปเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน ๒๕๔๔ แล้วพากลับไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรังเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ จากนั้นก็พาบุคคลทั้งสามไปพบกับนายสุเทพ นายถาวร และพวก ที่กรุงเทพมหานคร จัดแถลงข่าวว่ามีพรรคการเมืองหนึ่งว่าจ้างให้ลงสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นการกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างนั่นเอง และจากการตรวจหลักฐานทะเบียนพรรคการเมืองของนายทักษิณ ปรากฏว่าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อมีการสอบสวนเรื่องนี้ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งถูกนายสาทิตย์ โทศัพธ์ต่อว่าว่าการสอบสวนให้ทำหนังสือเชิญพยานด้วย พฤติการณ์น่าเชื่อได้ว่า

นายสาทิตย์ ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณัยกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

(๗) นายบรรชิตวิทย์ ดันติภรณ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า และพันตำรวจโท รุทพล เนาวัฒน์ ได้บันทึกภาพและเสียงของนายไทกรไว้เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ โดยนายไทกรได้เสนอความช่วยเหลือจะให้เงินและหาที่อยู่อาศัยใหม่ให้โดยขอให้ร่วมแถลงข่าวและกล่าวหาว่า นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ให้เงินเพื่อให้นายบรรชิตวิทย์ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง จากหลักฐานทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองปรากฏว่าในขณะที่กระทำการดังกล่าวนายไทกร เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายไทกร มีการติดต่อประสานงานกับผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเฉพาะ นายสุเทพ จึงมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่านายสุเทพ เป็นผู้ใช้ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายไทกร ว่าจ้างนายบรรชิตวิทย์ ให้กล่าวใส่ร้ายพรรคไทยรักไทยว่า พรรคไทยรักไทยจ้างให้ผู้สมัครที่ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงเห็นว่า พฤติการณ์ของนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าว เป็นการกระทำของผู้แทนหรือตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ มีวัตถุประสงค์ในการกระทำโดยไม่ต้องการให้การเลือกตั้งเป็นการทั่วไป สามารถดำเนินการไปได้ ไม่ต้องการให้มีรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้น จึงเป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง พิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง จึงได้ส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมาให้ผู้ร้องพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ผู้ร้องส่งเรื่องพร้อมพยานหลักฐานกรณีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินการตามความใน มาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเป็นผู้พิจารณา คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงพิจารณาเห็นว่า ข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมืองบางกรณีดังต่อไปนี้ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๑) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าร่วมกับกลุ่มพันธมิตรกู้ชาติกล่าวโจมตีรัฐบาลและประกาศขอนายกรัฐมนตรีพระราชทานตามมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ นั้น ไม่เป็นการกระทำผิด เพราะบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด และเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ อีกทั้งมิใช่เป็นการกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

(๒) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ รณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกากบาทลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนนั้น ไม่ใช่การห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่นหรือพรรคการเมืองใดหรือให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

(๓) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่มีเหตุอันควรนั้น ไม่เป็นการกระทำผิดกฎหมาย เพราะมาตรา ๓๒๘ (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติไว้ว่า มิให้นำเอาเหตุที่พรรคการเมืองไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งมาเป็นเหตุให้ต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมือง

(๔) กรณีกล่าวหาว่าเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หน่วงเหนี่ยวกักขังนางฐิติมา สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยและให้ใส่ร้ายว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยได้ว่าจ้างให้สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องได้คะแนนเสียงถึงร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ นั้น รับฟังไม่ได้ว่านางฐิติมา ถูกบังคับขู่เข็ญเพื่อไปให้การใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย

ส่วนข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีการกระทำของหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง เห็นว่าเป็นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มีอยู่ ๔ ประการ ผู้ร้องได้พิจารณาผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าว แล้วเห็นฟ้องด้วย อย่างไรก็ตามผู้ร้องเห็นว่า กรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จำนวน ๖ ข้อ แม้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงจะเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เพียง ๔ ข้อ แต่ผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้ว จึงไม่ใช่กรณีที่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงไม่ต้องส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานต่อไป

ผู้ร้องพิจารณาเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนี้

(๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยคณะกรรมการบริหารพรรคและมติที่ประชุมใหญ่ของพรรค มีนโยบายไม่ส่งสมาชิกพรรคสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง และในระหว่างนั้น นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หลายคน ได้ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของ พันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทยผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ชักชวนประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งทั้งที่ไปฟัง การปราศรัย และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางสื่อสารมวลชนทุกแขนง ชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปทุกเขตเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

(๒) นายทักษิณ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นายสาทิตย์ ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำ นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์

ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ ในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัครและค่าใช้จ่ายจากนายทักษนัย ซึ่งต่อมาผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตรวจสอบพบว่า นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วน เนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ครบ ๕๐ วัน หลังจากนั้น นายสุเทพ เลขานุการพรรค และนายถาวร รองเลขานุการพรรค ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กับพวก ได้จัดแถลงข่าวที่กรุงเทพมหานครกล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทยเป็นผู้ว่าจ้างให้นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นความเท็จ ซึ่งความจริงแล้วมีพยานหลักฐานน่าเชื่อถือได้ว่า นายสาทิตย์ มีส่วนรู้เห็นให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษนัย กระทำความคิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

(๓) นายไทรกร ในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ว่าจ้างให้นายบรรณวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวิจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ว่านายสุวิจน์ ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่า ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวิจน์ หรือพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

(๔) เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายชูชาติ ประธานธรรม ได้นำนางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ (ที่ถูกคือพรรคคนขอปลดหนี้) ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาแบบแบ่งเขต ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๔ ที่ ๖ และที่ ๗ ตามลำดับ ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา ได้มีนายถาวร รองเลขานุการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย นายวิรัตน์ นายเจือ และนายประพร ร่วมกับนายชาติคนสนิทของนายไทรรงค์ รองหัวหน้าพรรคซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันจัดขบวนการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์

การกระทำดังกล่าวตั้งแต่ข้อ (๑) ถึงข้อ (๔) เป็นการกระทำของหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นการกระทำในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อไม่ให้การเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ดำเนินไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ขอให้พิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยมาตรา ๑๐๗ มาตรา ๑๓๖ มาตรา ๑๔๔ มาตรา ๑๔๕ มาตรา ๓๒๗ และมาตรา ๓๒๘ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) และมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และมาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๗๔ และมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนี้

๑. ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ รองหัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรค ได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

๒. ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามข้อ ๑ ของประกาศคณะปฏิรูป

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๘

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและแก้ไขคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า

ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๑ เรื่องการปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยม นั้น

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เป็นผู้บัญญัติคำว่า “ระบอบทักษิณ” การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” นั้น หาได้เป็นความคิดไม่ และไม่เป็นที่ผู้ร้องจะนำมากล่าวอ้างเพื่อให้พิจารณาสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพราะการกล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นเพียงการวิพากษ์วิจารณ์และกล่าวถึงในทางการเมือง อันเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญที่ให้การรับรองคุ้มครองไว้ และตามปฏิญญาสากลสิทธิมนุษยชนว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของสหประชาชาติที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก

ผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่า การประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎรของพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ชอบด้วยเหตุผล ทั้งนี้เพื่อหลบหนีการซักฟอกโดยอ้างเหตุผลว่าเกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงในหมู่ประชาชน อันเป็นข้ออ้างที่ไร้เหตุผลมิได้เป็นไปตามครรลองในระบอบประชาธิปไตยและประเพณีที่เคยปฏิบัติในทางการเมืองของประเทศไทย ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๑ รวมทั้งพรรคชาติไทย และพรรคมหาชน จึงมีมติร่วมกันไม่ส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ เป็นเหตุให้พันตำรวจโท ทักษิณ และสมาชิกพรรคไทยรักไทยไม่พอใจ จึงได้ออกกรรมรงค์หาเสียงทั่วประเทศ กล่าวหาประณามผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงจำเป็นต้องจัดการปราศรัยให้ประชาชนรับทราบความจริง และชี้แจงข้อกล่าวหาที่พันตำรวจโท ทักษิณ และบรรดาสมาชิกพรรคไทยรักไทยได้ใส่ความผู้ถูกร้องที่ ๑ การกล่าวปราศรัยและแสดงความคิดเห็นดังกล่าว เป็นสิทธิโดยชอบธรรมของผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และในฐานะที่เป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้าน ไม่มีข้อความใด อันเป็นเท็จ ไม่มีการกระทำใดอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่มีผลเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยวิถีทางที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง กล่าวหาการบริหารงานของ พันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงว่า

ก) กรณีเรื่องทำลายประชาธิปไตย การปราศรัยดังกล่าวของนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคสมาชิกพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ตามสิทธิทางการเมือง เป็นการชี้แจงและให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชน โดยชี้ให้เห็นถึงการกระทำของนายกรัฐมนตรี และการบริหารบ้านเมืองที่เป็นปัญหา อันมีลักษณะไม่เคารพและไม่เป็นไปตามวิถีทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ข) กรณีการแทรกแซงองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ตลอดระยะเวลา ๕ ปีที่พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า องค์กรอิสระทั้งหลายตามรัฐธรรมนูญได้ถูกแทรกแซง ครอบงำ โดยอำนาจฝ่ายการเมืองมาโดยตลอด ตั้งแต่กระบวนการสรรหา การแต่งตั้ง การพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด จนทำให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระดังกล่าวขาดความเป็นอิสระและเที่ยงธรรม เป็นการทำลายเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ พฤติกรรมการแทรกแซงองค์กรอิสระดังกล่าวเกิดขึ้นโดยการกระทำของพันตำรวจโท ทักษิณ และบุคคลใกล้ชิดตนเองในหลายกรณี

ค) กรณีการครอบงำวุฒิสภา เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ได้เข้าไปแทรกแซงและครอบงำการทำงานของวุฒิสภา เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเสียงข้างมากมีมติในหลายเรื่องให้เป็นไปตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลตลอดมา

ง) กรณีการแทรกแซงสื่อ ภายใต้การบริหารของพันตำรวจโท ทักษิณ ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่าสื่อมวลชนทุกสาขาได้ถูกแทรกแซง ครอบงำจากพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทย โดยปรากฏพฤติกรรมว่า พันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทยได้เข้าควบคุมหรือส่งคนสนิทเข้าควบคุมสั่งการให้สถานีวิทยุเครือข่ายกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์ทุกช่องทำการเสนอข่าวของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลแต่ฝ่ายเดียว กีดกันและห้ามมิให้นำเสนอข่าวของฝ่ายค้านหรือบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่าง หากหนังสือพิมพ์ฉบับใดเสนอข่าวที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล ผู้บริหารหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นก็จะถูกกดดันแก้ง สำหรับผู้ดำเนินการวิทยุและ

โทรทัศน์รายใดที่รัฐบาลทักษิณไม่อาจควบคุมสั่งการได้ หรือดำเนินรายการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ก็จะถูกลบหรือถอดออกจากการดำเนินรายการ

กรณีนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวปราศรัยถึงระบอบทักษิณ ว่าเป็นระบอบที่พันตำรวจโท ทักษิณ คุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริต คอร์รัปชัน นอกราชฎีบังหลวง ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงว่า

ก) เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า การบริหารงานของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ อำนาจการบริหาร สั่งราชการ และการตัดสินใจในการดำเนินนโยบายใด ๆ ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของพันตำรวจโท ทักษิณ แต่เพียงผู้เดียว นอกจากนี้ สถาผู้แทนราษฎรซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคไทยรักไทยเป็นจำนวนมากโดยเด็ดขาดก็ตกอยู่ภายใต้การครอบงำสั่งการของพันตำรวจโท ทักษิณ และผู้ใกล้ชิด เป็นผู้กำหนดทิศทางและแนวทางในการลงมติในสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนประเด็นเรื่องการทำลายระบบคุณธรรมก็มีผลสืบเนื่องจากพฤติกรรมที่แสดงออกโดยชัดแจ้งของพันตำรวจโท ทักษิณ ในการพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการในตำแหน่งสำคัญ ๆ พันตำรวจโท ทักษิณ ใช้ระบบอุปถัมภ์ ไม่ได้ใช้ระบบคุณธรรม ไม่คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และอาวุโส สร้างความแตกแยกในหมู่ข้าราชการทุกภาคส่วน การวิพากษ์วิจารณ์เรื่องดังกล่าวนี้ จึงมิใช่เป็นการใส่ร้ายด้วยข้อความอันเป็นเท็จแต่อย่างใด

ข) กรณีที่การปกครองในระบอบทักษิณ ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง แตกแยกอย่างรุนแรงในสังคมอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน นั้น จากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการประกาศสงครามขึ้นแตกหักเพื่อเอาชนะยาเสพติดแบบดาต่อดา ฟันต่อฟัน หลีกเลียงกระบวนการยุติธรรมและหลักนิติธรรม ส่งผลให้มีการฆ่าตัดตอนประชาชนเสียชีวิตไป ๒,๕๐๐ คน นอกจากนี้เมื่อมีประชาชนจำนวนมากแสดงความคิดเห็นคัดค้านการบริหารงานที่ไม่ชอบธรรมของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ก็จะจัดตั้งประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งให้มาต่อต้านคัดค้านผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากตน โดยไม่ฟังเสียงคัดค้านวิพากษ์วิจารณ์

ค) กรณีการปราศรัยหรือวิพากษ์วิจารณ์ว่า รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง นั้น พันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรี และเป็นประธานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนโดยตำแหน่ง

ได้ผลักดันให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีมติยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเฉพาะรายได้ที่ได้รับจากต่างประเทศเป็นเวลา ๘ ปี ให้แก่บริษัท จีนแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ทำให้รัฐต้องสูญเสียรายได้ที่จะได้รับเงินภาษี เป็นเงิน ๑๖,๔๕๕ ล้านบาท ซึ่งเป็นการสะท้อนในการทุจริตเชิงนโยบายของ พันตำรวจโท ทักษิณ หรือกรณีสถานีโทรทัศน์ไอทีวีก็เช่นกัน ภายหลังจากที่บริษัท จีนคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้เข้ามาเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่แล้ว ก็ปรากฏว่ามีการลดค่าสัมปทาน และเปลี่ยนแปลงการจัดผังและสัดส่วนรายการเสียใหม่ ทำให้รัฐขาดรายได้เป็นเงินประมาณ ๑๗,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งในทำนองกลับกันก็ทำให้กลุ่มธุรกิจจีนคอร์ปอเรชั่นได้รับผลประโยชน์เป็นเงินประมาณ ๑๗,๐๐๐ ล้านบาท ด้วย

ง) กรณีปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน จักรายกัรบั้งหลวง ภายใต้อการบริหารงานของรัฐบาลทักษิณ นั้น ปรากฏข้อเท็จจริงเกิดขึ้นมากมาย เช่น กรณีการทุจริตจากโครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิดซีทีเอ็กซ์ และการทุจริตจากงานประมูลก่อสร้างหรือติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในสนามบินสุวรรณภูมิ หรือกรณีรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ สั่งการให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าปล่อยเงินกู้ให้แก่รัฐบาลพม่าเป็นจำนวนเงิน ๔,๐๐๐ ล้านบาท โดยไม่มีหลักประกันจากรัฐบาลพม่า และรัฐบาลไทยโดยกระทรวงการคลังต้องชดเชยส่วนต่างของดอกเบี้ยให้ หรือกรณีการทุจริตเชิงนโยบายจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ

กรณีที่นายถาวร กรรมการบริหารพรรค จัดทำแผ่นปลิวซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียอย่างใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...” นั้น ผลการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ได้ข้อสรุปปรับฟังเป็นยุติแล้วว่าไม่เป็นความผิด ข้อความที่ปรากฏตามแผ่นปลิวซึ่งมีข้อความตามที่อัยการสูงสุดผู้ร้องได้นำมาเป็นข้อกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเป็นข้อเท็จจริงที่รับฟังเป็นที่ยุติแล้วว่าการกระทำดังกล่าวนี้ไม่เป็นความผิดแต่อย่างใด

ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๒ เรื่องนายสาทิพย์ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้การสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณัยกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้นางสาวนิภา นางรัชฌุ และ

นายสุวิทย์ ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง นั้น

ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสาทิตย์ ไม่เคยใช้ ให้การสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กระทำความผิดฐานตามข้อกล่าวหาของผู้ร้อง และผู้บริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนายสาทิตย์ ไม่มีผู้ใดรู้จักหรือมีความสัมพันธ์ใด ๆ กับนายทักษิณ มาก่อน การกระทำใด ๆ ของนายทักษิณ ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ แก่นายสาทิตย์ หรือผู้ถูกร้องที่ ๑ ข้อกล่าวหาของผู้ร้องขัดกับข้อเท็จจริง ที่ปรากฏในทางการสอบสวนของคณะกรรมการฯ กล่าวคือ ผู้ร้องกล่าวหาว่านายทักษิณ ได้นำ บุคคลทั้งสามคนไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยบุคคลดังกล่าว ได้รับเงินค่าสมัครจากนายทักษิณ ทั้งที่ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวน บุคคลทั้งสามต่างให้การ สอดคล้องกันว่าได้รับเงินค่าสมัครจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร สอดคล้อง กับการให้สัมภาษณ์ของนางสาวอิสรา หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ให้สัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๓ ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้จ่ายเงินค่า สมัครให้

ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๓ เรื่องนายไทกร ในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายวรชวริทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวเพื่อให้ใส่ร้าย นายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ว่าได้จ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ นั้น

นายไทกร ไม่ใช่ตัวแทนของนายสุเทพ และไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมือง ของผู้ถูกร้องที่ ๑ นายสุเทพ ไม่เคยยอมรับหรือรับสมอ้างเอาประโยชน์จากคำพูดและการกระทำของ นายไทกร และไม่เคยแสดงออกโดยแจ้งชัดหรือโดยปริยาย หรือในทางใดเพื่อแสดงให้บุคคลโดยทั่วไป เข้าใจว่านายไทกร เป็นตัวแทนของตนหรือเป็นตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งนี้ แลบบันทึกรสนทนา ระหว่างนายไทกร กับนายวรชวริทธิ์ ตามที่ผู้ร้องนำมากล่าวอ้างนั้น นายไทกร อ้างแต่เพียงฝ่ายเดียว ว่าเป็นตัวแทนของนายสุเทพ อีกทั้งตามพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวนของ คณะกรรมการฯ เห็นได้ว่า นายไทกร ไม่ได้ว่าจ้างให้นายวรชวริทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัด ให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ หรือพรรคไทยรักไทย

การที่นายบรรชวริทธิ์ กล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ น่าจะมีมูลเหตุจูงใจในการที่จะให้คณะกรรมการการเลือกตั้งช่วยเหลือให้ตนพ้นผิดจากการที่ตนในฐานะหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าได้ลงลายมือชื่อในหนังสือรับรองส่งสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งโดยทราบอยู่แล้วว่าสมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ ซึ่งจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสุเทพ ไม่เคยร้องเรียนว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่าส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องใช้หลักเกณฑ์การได้คะแนนเสียงร้อยละสิบ และเหตุการณ์ตามวิธีที่บันทึกการพูดคุยระหว่างนายไทรกร กับนายบรรชวริทธิ์ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาหลังจากที่นายสุเทพ ได้ทราบแล้วว่าคณะอนุกรรมการฯ ที่มีนายนาม ยิ้มแย้ม เป็นประธาน ได้สรุปผลการสืบสวนสอบสวนรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วว่า พรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทย และพรรคแผ่นดินไทยจริงตามที่นายสุเทพ ร้องเรียน ดังนั้น จึงไม่มีมูลเหตุจูงใจใด ๆ ให้นายสุเทพ ต้องไปหาเอกสารพยานใด ๆ เพิ่มเติมจากหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าเพื่อประกอบเรื่องร้องเรียนเดิม และหลังจากที่ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๐ และวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ แล้ว นายสุเทพ ก็ไม่ได้ทำเรื่องร้องเรียนใหม่แต่อย่างใด

ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๔ เรื่อง กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นตัวการ หรือให้ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนหรือกระทำใด ๆ อันเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ ๘ และวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ นั้น

กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้รู้เห็น สนับสนุน ช่วยเหลือ กระทำใด ๆ ในการชุมนุมของประชาชน ณ สถานที่รับสมัครเลือกตั้งในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๘ และวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม การชุมนุมดังกล่าว นำโดยนายชาติลี กับพวก ซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องใด ๆ กับผู้ถูกร้องที่ ๑ การที่ผู้ร้องอ้างว่านายชาติลี เป็นคนสนิทของนายไทรรงค์ รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกล่าวอ้างที่เลื่อนลอยไม่มีเหตุผลและเป็นเท็จ เพียงแต่ในอดีตเมื่อประมาณ ๖ ปีที่แล้ว นายชาติลี เคยมีส่วนร่วมทำงานของนายไทรรงค์ กรณีจะพิจารณาว่าการกระทำของนายชาติลี เกี่ยวข้องกับนายไทรรงค์ หรือไม่ ผู้ค้นเกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดในปัจจุบันเฉพาะกรณีนี้เท่านั้น ซึ่งในทางการสืบสวนสอบสวนก็ไม่

ปรากฏว่านายไตรรงค์ หรือกรรมการบริหารพรรค หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปเกี่ยวข้องแต่อย่างใด จึงไม่มีเหตุผลที่จะรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือนายไตรรงค์ ได้ร่วมกับ นายชาติจัดการชุมนุมในครั้งนี้ นอกจากนี้ การชุมนุมของประชาชนดังกล่าวเป็นการกระทำโดยสงบ และปราศจากอาวุธ เป็นการใช้สิทธิตามมาตรา ๔๔ และมาตรา ๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

นายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และนายประพร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เข้าร่วมหรือสนับสนุน หรือมีส่วนเกี่ยวข้องใด ๆ ในการชุมนุมโดยสงบของกลุ่มประชาชนคนรักสงขลาในวันที่ ๘ และวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๘ โดยในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๘ บุคคลทั้งสี่ได้ไปอยู่ที่ทำการของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ระหว่างเวลาประมาณ ๘.๓๐ ถึง ๘.๕๐ นาฬิกา เพื่อพบนายไพฑูรย์ เจ๊ะแสะ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ยื่นหนังสือขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลา เนื่องจากมีกรณีทุจริตการเลือกตั้งโดยการซื้อเสียงและแจกแผ่นวีซีดี ซึ่งบุคคลทั้งสี่ได้นำหนังสือคำร้องคัดค้านการประกาศผลการเลือกตั้ง เงินและแถบบันทึกอันเป็นวัตถุพยานยื่นให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาด้วย

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อ้างประเด็นข้อกฎหมาย ดังนี้

(๑) คณะกรรมการการเลือกตั้งได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ ขึ้นมาสืบสวนสอบสวนกรณีมีผู้ร้องเรียนว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดกฎหมาย เมื่อคณะอนุกรรมการฯ ได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้วเสนอสำนวนการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ตามข้อ ๖๗ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๐ (๖) และ (๗) และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่ไม่ปรากฏว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดให้มีการประชุมเพื่อให้มีการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดเพื่อหาเหตุผลโดยรอบคอบและให้เกิดความเป็นธรรมในการดำเนินการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างใด พลตำรวจเอก วาสนา ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียงผู้เดียว ได้ใช้อำนาจหน้าที่โดยผลการส่งสำนวนการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการฯ ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาสำนวนดังกล่าวที่พลตำรวจเอก วาสนา ส่งมาให้ดำเนินการโดยใช้เวลาเพียง

ชั่วข้ามคืนในการพิจารณาสำนวนซึ่งมีรายละเอียดเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า ดังนั้น เมื่อคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นคำร้องที่ไม่ได้ดำเนินการในเบื้องต้นให้ถูกต้องตามข้อ ๖๗ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบ นายทะเบียนพรรคการเมืองและหรือผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) คดีนี้ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นเรื่องมายังผู้ร้องเพื่อให้พิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ขอให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยมีข้อกล่าวหา รวมทั้งสิ้น ๘ ประเด็น ผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียง ๔ ประเด็น จึงเป็นเรื่องที่ผู้ร้องมีความเห็นขัดแย้งและแตกต่างกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมือง เป็นกรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้อง ซึ่งตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องตั้งคณะกรรมการหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานส่งให้ผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ก็ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องเองได้ แต่ปรากฏว่าผู้ร้องไม่ได้ส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อให้ดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว การยื่นคำร้องของผู้ร้องในคดีนี้ จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๓) การตีความมาตรา ๖๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นั้น ต้องตีความให้สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๒๘ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๓๑๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ดังนั้น สิ่งที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญจะต้องเป็นสาระสำคัญที่ไม่อาจแก้ไขได้โดยกระบวนการทางรัฐธรรมนูญ การแสดงความคิดเห็นแตกต่างไม่ได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมิได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ สิ่งซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต้องตีความตามมาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญ หมายความว่า จะต้องเป็นการ

กระทำซึ่งมีผลเปลี่ยนแปลงการปกครองและเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเท่านั้น การแสดงความคิดเห็น และวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ หรือระบอบทักษิณตามรัฐธรรมนูญ จึงไม่เป็นความผิดตามที่ผู้ร้องกล่าวหา

(๔) การใส่ร้ายด้วยความเท็จ เป็นการกระทำที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๘ อันเป็นความผิดต่อส่วนตัว มิใช่เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน หากการใส่ร้ายด้วยความเท็จดังกล่าวได้กระทำในช่วงที่ได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฯ ผู้กระทำก็มีความผิดตามมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นพิเศษ มิใช่เป็นบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ หรือเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การกระทำที่จะเป็นความผิดถึงขั้นยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นั้น จะต้องเป็นการกระทำตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติไว้ในหมวด ๒ ว่าด้วยการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และข้อห้ามมิให้พรรคการเมืองกระทำตั้งแต่มาตรา ๒๐ จนถึงมาตรา ๔๔ และในหมวด ๓ ว่าด้วยการสนับสนุนพรรคการเมือง ส่วนที่ ๑ การบริจาคนแก่พรรคการเมือง มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๕ เพราะล้วนเป็นการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนทั้งสิ้น ส่วนการกระทำความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักรได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ถึง ๑๑๘ เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งถือว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

กรณีผู้ร้องนำเอาบทบัญญัติในลักษณะหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาและตามมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาเป็นเหตุผลว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ เป็นความผิดตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่ชอบด้วยเหตุผล ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๕) มาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งเพียงเพื่อใช้บังคับในช่วงที่มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น อันถือว่าเป็นกฎหมายเฉพาะที่มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดในตัวเองอยู่แล้ว มิใช่กฎหมายเกี่ยวกับความผิดอันเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอันจะเป็นผลให้ผู้ร้องนำมาอ้างเพื่อยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในคดีนี้ อีกทั้งยังเป็นการกระทำที่ไม่ได้อยู่ในหมวด ๒ และหมวด ๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นการกระทำของนายถาวร ตามที่ผู้ร้องกล่าวหาว่าขัดขวางไม่ให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเข้าไปใช้สิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง ก็ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้เป็นความผิดแต่อย่างใด หากจะเป็นความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขังอันเป็นความผิดฐานเสื่อมเสียอิสรภาพ ตามมาตรา ๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ก็เป็นความผิดต่อส่วนตัวเป็นความผิดอันยอมความได้ มิได้กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญชี้ขาดข้อกฎหมาย โดยอ้างอิงข้อกฎหมายตามที่ปรากฏในคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว และอ้างข้อกฎหมายเพิ่มเติมว่า เมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ ตามคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ คำสั่งดังกล่าวมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายที่ต้องถือปฏิบัติทันที จึงเป็นผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลบังคับใช้ตามไปด้วย และคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขก็ได้ประกาศยกเว้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผลบังคับใช้ได้ต่อไปดังเช่นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๓ และฉบับที่ ๑๕ การกระทำใด ๆ ที่ผู้ร้องระบุว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามมาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเป็นข้อกล่าวหาที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายต่อไป ผู้ร้องไม่มีอำนาจนำเอาข้อเท็จจริงในส่วนนี้ไปเกี่ยวโยงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

คำร้องที่สอง เรื่องพิจารณาที่ ๑๕/๒๕๔๕ ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมาย โดยมีนางสาวอิสรา ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นนางสาวพรณารินทร์ เป็นหัวหน้าพรรค

เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือส่งพยานหลักฐานเพื่อให้ผู้ร้องยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ประกอบกับมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามพยานหลักฐานได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ร้องเรียนต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา นางรัชชู และนายสุวิทย์ ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดตรัง บุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำดังกล่าวอาจมีความผิดตามกฎหมาย เพราะบุคคลทั้งสามไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ประการใด จึงปรึกษานายสุเทพ เพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย นายสุเทพ แนะนำให้บุคคลทั้งสามลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามแสดงเจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกของพรรคดังกล่าวแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพ จึงขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งนี้อีกต่อไป

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง มีคำสั่งแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงทำการ สืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานแล้ว ปรากฏผลการสืบสวนสอบสวน ดังนี้

(๑) นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ และไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ บุคคลทั้งสาม จึงเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาหนึ่งวันเท่านั้น เป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบกับมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และการที่บุคคลทั้งสามยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๒) ที่รับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันนับถึงวันสมัครรับ เลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๕๐ วัน อันเป็นความเท็จ เป็นเอกสารประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดังกล่าว นั้น ถือว่าเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ แก่เจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย และเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จให้ เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จดบันทึกลงในใบรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต เลือกตั้ง อันเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา เห็นควรให้ดำเนินคดีอาญาแก่นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิก วุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบกับมาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

(๒) นายทักษนัย เป็นผู้แนะนำให้บุคคลทั้งสามเตรียมหลักฐานแล้วให้คนพาไปสมัครเป็น สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และเมื่อบุคคลทั้งสามได้เดินทางกลับพร้อมกับเอกสารประกอบการสมัคร แล้ว นายทักษนัย ยังได้พาเดินทางไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต เลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ อีกด้วย การกระทำดังกล่าวเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งที่รู้ว่าตนไม่มี สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบกับมาตรา ๑๐๗ (๔) ของ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ การกระทำของนายทักษิณชัยจึงเป็นการกระทำ ความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนให้บุคคลอื่นกระทำความผิดเห็นควรให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายทักษิณชัย ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับมาตรา ๘๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

(๓) นางสาวอิสรา หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรค การเมือง ส่งนางสาวนิภา นางรัชฌู และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบ แบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดระยอง โดยได้รับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็น สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำให้การ ของบุคคลทั้งสามว่าตนได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ การทำ หนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองดังกล่าวจึงเป็นเท็จ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิก วุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ เห็นควรแจ้งต่อผู้ร้องพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อไป

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง เห็นพ้องด้วยกับ ความเห็นของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า การกระทำของนางสาวอิสรา หรือ พรรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นเท็จ เป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ และมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกอบมาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๑๓๗ และ มาตรา ๒๖๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อ การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำ การอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวน ข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรค การเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ผู้ร้องพิจารณาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะ นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสรา หรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรค เป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง อันเป็นเท็จ จึงเป็นความร่วมมือกันหรือผู้สนับสนุนให้นางสาวนิภา นางรัชฌู และนายสุวิทย์ ลงสมัคร รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้ว่าคุณคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลา ติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน อันเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๗๔ และมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และมาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ขอให้พิจารณาโดยอาศัยบทบัญญัติในมาตรา ๑๐๗ มาตรา ๑๓๖ มาตรา ๑๔๔ มาตรา ๑๔๕ มาตรา ๓๒๗ และมาตรา ๓๒๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) และมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และมาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๗๔ และมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มีคำวินิจฉัย ดังนี้

๑. มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสรา หรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี

ของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) และมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

๒. ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มีกำหนดเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามข้อ ๓ ของประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยืนยันแจ้งแก้ข้อกล่าวหาว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ รับสมัครบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคเพื่อส่งลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่ครบ ๕๐ วัน ตามที่กฎหมายกำหนดนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏตามหลักฐานในใบสมัครสมาชิกพรรคว่านางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ได้เขียนใบสมัครสมาชิกพรรคการเมืองด้วยลายมือของตนเองโดยปราศจากการข่มขู่ ชี้นำ ข่มขืนใจ หรือบังคับขู่เข็ญแต่อย่างใด โดยขั้นตอนในการรับสมัครสมาชิกพรรคก็เป็นไปตามข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๘ คือ เมื่อใบสมัครสมาชิกมาถึงผู้ถูกร้องที่ ๒ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครให้เป็นไปตามข้อบังคับข้อที่ ๕ แล้วส่งใบสมัครต่อไปยังผู้มีอำนาจในการนำเสนอขอรับการอนุมัติเพื่อนำเสนอให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อลงนามอนุมัติตามข้อที่ ๑๐ และข้อที่ ๓๖ (๗) ของข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๘ เข้าในกรณีของบุคคลทั้งสาม ก็ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ อย่างครบถ้วน และหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้อนุมัติให้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๘ แล้ว และเป็นการใช้อำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทุกประการ มิได้มีการใช้อำนาจนอกเหนือจากที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดแต่อย่างใด

ส่วนที่มีการกล่าวอ้างว่าได้มีการร้องเรียนต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่จังหวัดตรังในวันรุ่งขึ้น ซึ่งต่อมาบุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำความดังกล่าวอาจมีความผิดตามกฎหมาย เพราะบุคคลทั้งสามไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับ

เลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนี้แต่ประการใด จึงได้เดินทางไปปรึกษากับเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงได้แนะนำให้บุคคลทั้งสามลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคดังกล่าวแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ และเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งนี้ต่อไป ซึ่งต่อมาประธานกรรมการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ได้มีคำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ของผู้สมัครรับเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง โดยในการสืบสวนสอบสวนกรณีดังกล่าว นั้น ทางคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงฯ มิได้แจ้งต่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่าบุคคลทั้งสามได้มีการเขียนใบลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้ง ๆ ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองก็รู้อยู่แล้วว่าการลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จะต้องปฏิบัติตามข้อ ๑๕ ของข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่ว่า “การลาออกจากการเป็นสมาชิกให้ยื่นหนังสือลาออกต่อหัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค หรือนายทะเบียนพรรคแล้วแต่กรณี และมีผลต่อเมื่อเข้าหน้าที่สำนักงานใหญ่พรรคได้ลงเลขรับหนังสือแล้ว” ไม่ปรากฏหลักฐานว่าหนังสือลาออกดังกล่าวได้ถูกส่งไปถึงหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อแสดงเจตนาว่าบุคคลทั้งสามต้องการจะลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่อย่างใด ซึ่งไม่ตรงตามที่ผู้ร้องอ้างว่าบุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนาว่าลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรค จึงถือได้ว่าหนังสือลาออกของบุคคลทั้งสามไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการลาออกไม่มีผล ทำให้บุคคลทั้งสามยังคงเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่จนถึงปัจจุบัน

คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้รับผิดชอบตัวบุคคลในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งในการนี้ นางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ ได้ถูกคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง โดยผู้สมัครทั้งสามคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา ๑๐๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งหากผู้ที่ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามของผู้ถูกร้องที่ ๒ ผู้ใด

ไม่สามารถออกค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้ พรรคจะออกค่าใช้จ่ายให้โดยพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป โดยจะช่วยเหลือได้ไม่เกินคนละ ๓๐,๐๐๐ ถึง ๓๕,๐๐๐ บาท ซึ่งเงินจำนวนดังกล่าวไม่น่าจะเป็นเหตุจูงใจ หรือสามารถหลอกลวงให้บุคคลเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามที่ผู้สมัครทั้งสาม กล่าวอ้างได้ เพราะบุคคลทั้งสามล้วนแต่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีวุฒิภาวะ มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถือได้ว่าเป็นวิญญูชนอันรู้ผิดชอบชั่วดีได้เองว่าการที่ตนเองยอมรับเงินจากพรรค และนำไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเรียบร้อยแล้ว น่าจะแสดงให้เห็นได้ว่าบุคคล ทั้งสามยอมรับแล้วว่าตนเองมีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา ๑๐๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และได้ไปสมัคร ตามสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรังกำหนดอย่างครบถ้วน

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ในคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ว่า เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง และส่งผลถึงการประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของ คณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดต้องเสียไปด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้ กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสรา หรือพรรณรินทร์ กระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ มาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และเป็นความผิดตามมาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จนเป็นเหตุให้ถูกยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคตามมาตรา ๖๗ นั้น น่าจะตกไปด้วย เพราะคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนั้นถือเป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ จึงขอให้อยกคำร้องของผู้ร้อง

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญทำการได้สวนเพิ่มเติมโดยให้คู่กรณีนำพยานบุคคลเข้าเบิกความ รวม ๑๒ นัด เป็นพยานผู้ร้อง รวม ๓๒ ปาก เป็นพยานผู้ถูกร้องที่ ๑ รวม ๒๗ ปาก โดยมีพยานร่วมกับผู้ร้องรวมอยู่ด้วย ๗ ปาก เข้าได้สวน ๕ นัด

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ทางได้สวนแล้วเห็นสมควรวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายตามคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ การยื่นคำร้องของผู้ร้องที่ผู้ร้องนำมาเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องทั้งสองก่อน รวม ๔ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง มีว่า การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นอันสิ้นสุดลงตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ มีผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลบังคับไปด้วย หรือไม่ และผู้ร้องมีอำนาจนำข้อเท็จจริงส่วนนี้ไปเกี่ยวโยงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำ ความผิดตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่

ในประเด็นนี้พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ปัญหาที่ว่าเมื่อคณะปฏิรูปฯ ได้ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จะมีผลอย่างไรกับกฎหมายอื่นทั้งหลายที่ใช้บังคับอยู่นั้น ในเรื่องนี้ หลักกฎหมายรัฐธรรมนูญทั่วไปซึ่งเป็นที่ยอมรับและปฏิบัติกันในหลาย ๆ ประเทศถือว่ากฎหมายบางฉบับที่มีความสำคัญอย่างมากและเกี่ยวข้องโดยตรงกับรัฐธรรมนูญย่อมจะต้องสิ้นผลไปพร้อมกับการยกเลิกรัฐธรรมนูญด้วย ส่วนกฎหมายทั่วไปอย่างอื่นจะยังคงมีผลบังคับใช้ได้ต่อไป เพื่อเป็นเครื่องมือของรัฐในการดำเนินการบริหารประเทศให้เป็นไปตามปกติ เพื่อความสงบสุขของแผ่นดิน แต่ในขณะเดียวกันก็มีแนวความคิดในทางกฎหมายรัฐธรรมนูญทั่วไปอีกด้านหนึ่งที่ถือว่าการปฏิวัติหรือรัฐประหารมีผลเป็นการยกเลิกเฉพาะรัฐธรรมนูญที่ใช้บังคับอยู่เท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อถึงกฎหมายลำดับที่ต่ำกว่าทั้งหลายทั้งปวงซึ่งได้ตราขึ้นจากอำนาจของกฎหมายรัฐธรรมนูญที่มีผลสมบูรณ์แล้ว และในแนวความคิดดังกล่าวในประการหลังนี้จะสอดคล้องกับสิ่งที่อาจเรียกได้ว่าเป็นประเพณีปฏิบัติที่เกิดจากรัฐธรรมนูญของไทยที่ผ่านมาโดยตลอดก่อนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ คือ เมื่อมีการปฏิวัติ รัฐประหาร หรือยึดอำนาจ และยกเลิกรัฐธรรมนูญที่

ใช้บังคับอยู่แล้ว หากคณะผู้ทำการปฏิวัติ รัฐประหาร หรือยึดอำนาจ ประสงค์จะให้มีการยกเลิกในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายใด ก็จะประกาศยกเลิกกฎหมายนั้น ๆ ให้ปรากฏเป็นการแจ้งชัด อย่างเช่น ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๘ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ และประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ที่ยกเลิกพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๔๙๘ และพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๑๑ ตามลำดับ ซึ่งในครั้งนั้นก็มิได้มีประกาศยกเลิกกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการยอมรับหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญทั่วไปที่ว่า การประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญโดยการปฏิวัติ หรือรัฐประหารจะไม่มีผลเป็นการยกเลิกกฎหมายทั่วไปอย่างอื่นทั้งหลาย หากประสงค์จะให้ผลเป็นการยกเลิกกฎหมายใดก็ต้องประกาศให้ยกเลิกโดยชัดเจน แม้ว่าตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จะได้นำหลักการในเรื่องกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญซึ่งจะเป็นกฎหมายที่มีลักษณะความสำคัญอย่างมากและเกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญโดยตรงมา กำหนดขึ้นไว้ ซึ่งทำให้เห็นประหนึ่งว่า หลักกฎหมายรัฐธรรมนูญทั่วไปของประเทศคงจะหันไปยอมรับแนวความคิดที่ว่าเมื่อประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแล้ว ไม่เฉพาะรัฐธรรมนูญเท่านั้นที่สิ้นผล หากแต่ยังรวมถึงกฎหมายบางฉบับที่มีความสำคัญกับรัฐธรรมนูญอีกด้วย แต่ก็มีข้อพิจารณาที่สำคัญอย่างยิ่งคือ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่ได้นำมาบัญญัติอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ หาได้ปฏิบัติให้มีลักษณะเช่นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญของในต่างประเทศไม่ เพราะกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่จะเรียกว่าเป็นกฎหมายที่มีหลักการสำคัญต่อบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแล้ว โดยทั่วไปยังจะกำหนดให้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมีฐานะที่สูงกว่ากฎหมายธรรมดาทั่วไป (แต่ต่ำกว่ารัฐธรรมนูญ) รวมทั้งมีวิธีการร่างและแก้ไขกฎหมายนั้นยากกว่าการร่างและแก้ไขกฎหมายธรรมดาทั่วไป ซึ่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญทั้งหลายตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ หาได้มีลักษณะเช่นที่กล่าวไม่ ดังนั้น เมื่อคำนึงถึงธรรมเนียมปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญของไทยที่ใช้กันมาตลอดก่อนหน้านี้แล้ว จึงเห็นว่า ตามหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญของไทยที่ปฏิบัติกันตลอดมา การประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญโดยคณะปฏิรูปฯ ครั้งนี้จึงมิได้มีผลเป็นการยกเลิกกฎหมายทั่วไปอื่นใดทั้งสิ้น ไม่ว่ากฎหมายเหล่านี้จะเรียกว่ากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญหรือไม่ ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงยังมีผลใช้บังคับอยู่ตลอดไป ส่วนการที่แม้ในช่วงเวลาที่อยู่ในระหว่างการ

ปฏิวัติ หรือรัฐประหารของคณะปฏิรูปฯ จะต้องมีประกาศคณะปฏิรูปฯ ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๙ กำหนดให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญอื่น ๆ มีผลใช้บังคับได้ ก็มีผลในทางกฎหมายที่ทำให้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการพรรคการเมือง หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง ที่ประกาศคณะปฏิรูปฯ มิได้กล่าวถึงมีผลเปลี่ยนแปลงไปจากหลักกฎหมายดังกล่าวแต่อย่างใด ข้ออ้างของผู้ถูกร้องที่ว่าไม่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่ผู้ร้องจะอ้างเพื่อขอยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงไม่อาจรับฟังได้

ประเด็นที่สอง ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยอำนาจการสืบสวนสอบสวนที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาโดยที่อำนาจการสืบสวนสอบสวนนั้น ไม่ได้ดำเนินการตามข้อ ๖๗ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน และวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ นั้น เป็นการกระทำตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นอำนาจของนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งก็คือประธานกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ กรณีนี้จึงไม่มีอะไรที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพราะนายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จริงอยู่แม้ว่าตามมาตรา ๑๐ (๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการคณะกรรมการการเลือกตั้ง จะได้กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แต่ก็ต้องเข้าใจว่า ระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะออกมาใช้บังคับได้หรือไม่ เพียงใด นั้น ย่อมสุดแล้วแต่เนื้อหาของบทบัญญัติแห่งกฎหมายแต่ละฉบับเหล่านั้นว่ากำหนดไว้อย่างไร ซึ่งกรณีมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่ว่าด้วยเรื่องคำร้อง

ต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง นั้น มีขั้นตอนในการดำเนินการเป็นการเฉพาะของ นายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งไม่มีกรณีที่จะต้องนำระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวนฯ ดังกล่าว มาใช้กับการทำหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมือง และโดยเหตุผล ดังกล่าวข้างต้นจึงไม่มีปัญหาที่จะต้องพิจารณาว่านายสุเทพเป็นผู้เสียหาย ตามระเบียบคณะกรรมการ การเลือกตั้งแต่อย่างใด เพราะตามมาตรา ๖๗ นั้น เพียงความปรากฏต่อนายทะเบียน นายทะเบียนย่อม มีอำนาจพิจารณาดำเนินการต่อไปได้ และเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องที่อ้างว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ น่าจะไม่ได้รับความเป็นธรรม เพราะไม่ได้มีโอกาสชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงพยานหลักฐานในชั้นของ อนุกรรมการสืบสวนสอบสวนฯ หรือนายทะเบียนนั้น เห็นว่า การดำเนินการตามมาตรา ๖๗ จนถึง ขั้นที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือคณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้นั้น กฎหมายจะ กำหนดขั้นตอนและวิธีการไว้เป็นลำดับ ขั้นตอนเริ่มต้นในกรณีที่เป็นปัญหานี้ คือ เมื่อความปรากฏต่อ นายทะเบียนพรรคการเมืองว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๖๖ ก็ให้นายทะเบียนแจ้งต่อ อัยการสูงสุดพร้อมด้วยพยานหลักฐาน ต่อเมื่ออัยการสูงสุดพิจารณาแล้ว และเห็นสมควรจึงจะยื่นคำร้อง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญหรือคณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ซึ่งจะมี ขั้นตอนในการพิจารณาวินิจฉัยกระบวนการพิจารณาในศาลรัฐธรรมนูญหรือคณะตุลาการรัฐธรรมนูญต่อ และโดยที่ข้อเท็จจริงในกรณีนี้ปรากฏในการปฏิบัติหน้าที่ของทั้งนายทะเบียนพรรคการเมือง และ อัยการสูงสุดก็ได้มีการแต่งตั้งคณะบุคคลให้ช่วยทำหน้าที่พิจารณาก่อนการส่งการตามหน้าที่ ของตนจนถึงการพิจารณาของศาลหรือคณะตุลาการรัฐธรรมนูญในที่สุด จึงไม่มีเหตุผลใดที่จะกล่าว อ้างว่าการดำเนินการดังกล่าวไม่เป็นไปตามกฎหมาย การที่จะอ้างว่ากระบวนการดำเนินการดังกล่าวไม่ ถูกต้อง จึงไม่อาจรับฟังได้

อนึ่ง ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นประเด็นที่ต่อเนื่องกันไว้ด้วยว่า ผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาสำนวนการสืบสวนสอบสวนที่พลตำรวจเอก วาสนา ส่งมาให้ดำเนินการโดยใช้ เวลาเพียงชั่วข้ามคืนในการพิจารณาเอกสารสำนวนซึ่งมีสาระรายละเอียดเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏจากเอกสารท้ายคำร้องของผู้ร้องว่า พลตำรวจเอก วาสนา นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๒๓๗ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ถึงผู้ร้อง แจ้งให้พิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้ร้องมีคำสั่งในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕

นั้นเองว่าให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินการตามความในมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามคำสั่งอัยการสูงสุด ที่ ๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ พิจารณา ต่อมา คณะกรรมการฯ เสนอเรื่องให้ผู้ร้องแล้ว ผู้ร้องจึงได้ยื่นคำร้องคดีนี้ต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ แสดงว่าคณะกรรมการฯ ที่ผู้ร้องแต่งตั้งและผู้ร้อง มีเวลาในการพิจารณาคำนวนคดีนี้ถึงประมาณ ๑๐ วัน ไม่ใช่เวลาเพียงชั่วข้ามคืนดังที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้าง แม้สำนวนจะมีถึงเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า ก็ไม่ถือว่าเป็นการใช้ดุลพินิจยื่นคำร้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

ประเด็นที่สาม ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยขัดต่อมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า คดีนี้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นเรื่องต่อผู้ร้องให้พิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีข้อกล่าวหารวมทั้งสิ้น ๘ ประการ ผู้ร้องพิจารณาแล้วยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียง ๔ ประการ ซึ่งตามกฎหมายบัญญัติให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากผู้ร้องเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้ผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง แต่การยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในคดีนี้ไม่ได้ดำเนินการเช่นนั้น จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อบทบัญญัติในมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น เมื่อผู้ร้องได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องย่อมมีดุลพินิจที่จะยื่นหรือไม่ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้ กรณีที่จะต้องมีการดำเนินการตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง โดยตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานนี้เป็นกรณีที่เมื่อผู้ร้องได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้วผู้ร้องใช้ดุลพินิจไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ยุบพรรคการเมืองนั้นเลย แต่กรณีตามคำร้อง ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว เพียงแต่ไม่ได้ยื่นเหตุอัน

เป็นที่มาแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ทุกเหตุที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งมา การยื่นคำร้องของผู้ร้องจึงเป็นไปตามเงื่อนไขของมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนั้น การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วยเหตุเพียง ๔ ประการ จึงไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ แต่อย่างใด

ประเด็นที่สี่ การที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัยว่าเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญนั้น เป็นเหตุให้การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตกไปหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัย มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดวันเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ในการจัดการเลือกตั้งตลอดจนการดำเนินการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเลือกตั้งดังกล่าว เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง และการประกาศผลการเลือกตั้ง จึงมีผลเป็นการเพิกถอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามประกาศผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลเป็นการยกเลิกการกระทำความผิดตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่ผู้ร้องอ้างมาเป็นเหตุขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ หากการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าเหตุตามกฎหมายอันจะถูกยุบพรรคแล้ว แม้การกระทำนั้นจะเกิดขึ้นในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ก็ไม่เกี่ยวกับการดำเนินการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด คณะตุลาการ

รัฐธรรมนูญย่อมมีอำนาจพิจารณาอุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงฟังไม่ขึ้น

ในส่วนของประเด็นตามคำร้องทั้งสองของผู้ร้องที่เป็นประเด็นหลักมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ กระทำการตามที่ถูกกล่าวหา อันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคตามคำร้องหรือไม่ โดยมีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรค และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้ง หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายบรรชวริทธิ์ ต้นศิริรัมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคไทยรักไทยว่า ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นข้อความเท็จ เพื่อให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทย หรือไม่

ประเด็นที่สาม ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่

ประเด็นที่สี่ ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษนัย กี่สุน นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎู ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่า ว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้ง อันเป็นข้อความเท็จ หรือไม่

ประเด็นที่ห้า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้แก่ นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎู ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ครบ ๕๐ วัน นำไปเป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หรือไม่

ประเด็นที่หก การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เป็นเหตุอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ตามคำร้องหรือไม่

ประเด็นที่หนึ่ง มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามคำร้องว่า ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ มีผลใช้บังคับ และได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทย รวมทั้งชักชวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งที่ไปฟังการปราศรัย และที่รับทราบข้อมูลข่าวสารทางสื่อสารมวลชนทุกแขนง ให้ไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปทุกเขตเลือกตั้ง เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน ได้แสดงจุดยืนและบทบาททางการเมืองร่วมกันว่าจะไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแข่งกับพรรคไทยรักไทยในการเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ หรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งดังกล่าว โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้างว่าสามารถทำได้โดยชอบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แต่ภายหลังปรากฏว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งโดยขัดขวางมิให้พรรคไทยรักไทยซึ่งเป็นพรรคใหญ่พรรคเดียวที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งและเป็นพรรคคู่แข่งในทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ กลับเข้ามาเป็นรัฐบาลอีก แสดงให้เห็นเจตนาที่แท้จริงของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ต้องการให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง อันอาจทำให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งมีคะแนนนิยมของประชาชนน้อยกว่าพรรคไทยรักไทยพลิกกลับมาเป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลได้ ทั้งนี้ นอกจากจะสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ผู้ร้องจะแถลงต่อไปแล้ว เจตนาที่แท้จริงดังกล่าวของผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังแสดงชัดเจนปรากฏตามข้อความในร่างหนังสือของผู้ถูกร้องที่ ๑ เรื่องญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ เตรียมไว้เพื่อยื่นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรก่อนหน้าที่จะมีแถลงการณ์ของอดีตพรรคร่วมฝ่ายค้านดังกล่าวไม่กี่วัน

ซึ่งต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำมาจัดทำเป็นเอกสารแผ่นพับแจกจ่ายแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ เตรียมไว้เพื่อยื่นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรก่อนหน้าที่จะมีแถลงการณ์ของอดีตพรรคร่วมฝ่ายค้านดังกล่าวไม่กี่วัน ซึ่งต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำมาจัดทำเป็นเอกสารแผ่นพับแจกจ่ายแก่ประชาชนทั่วไป ตามเอกสารหมายเลข ๑๖๐ โดยระบุว่า “...พร้อมกันนี้ พวกข้าพเจ้าขอเสนอชื่อนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ...เป็นผู้สมควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป” พฤติกรรมของผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวหาเป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ โดยมีเจตนาที่บริสุทธิ์ไม่หากแต่เป็นการกระทำที่เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามที่จะทำให้ลายความชอบธรรมในทางการเมืองของพรรคไทยรักไทยและล้มการเลือกตั้งที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดขึ้น นำไปสู่การปฏิรูปการปกครองในที่สุด การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ปฏิเสธที่จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยมิใช่เป็นความประสงค์หรือเกิดจากการเรียกร้องของประชาชน จึงเป็นการปฏิเสธที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวของพรรคการเมือง ดังนั้น การปราศรัยและร่วมปราศรัย รวมทั้งการลงทุนผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อโจมตี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร และพรรคไทยรักไทยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในเวลาระหว่างที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปนั้น จึงมิใช่เป็นการกระทำที่มีเจตนาเพื่อวัตถุประสงค์ในการได้รับการเลือกตั้งตามแนวทางตามระบอบประชาธิปไตย เพราะผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้ส่งสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งแต่อย่างใด ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงไม่ควรปราศรัยโจมตีพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นพรรคใหญ่พรรคเดียวที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเป็นการกระทำที่ต้องการล้มการเลือกตั้งหรือให้เกิดเหตุการณ์อันไม่สามารถเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ อันเนื่องมาจากการมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบจำนวน ๕๐๐ คน ตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งผู้ร้องเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ แม้จะได้กระทำต่างสถานที่และต่างเวลากันก็ตาม แต่ก็ล้วนเป็นการกระทำของผู้บริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยมีวัตถุประสงค์เดียวกันเพื่อโจมตี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร และพรรคไทยรักไทย ซึ่งผู้ร้องเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค รวมทั้งกรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้พยายามสร้างคำว่า “ระบอบทักษิณ” ขึ้นมาเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่ามีการปกครองประเทศไทย โดยระบบอื่นนอกจากที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ อันเป็นการใส่ร้าย พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ให้ประชาชนทั่วไปเกลียดชังให้เข้าใจว่านายกรัฐมนตรีในขณะนั้นเป็นคนชั่ว คนทุจริต และขายชาติ อันมีลักษณะเป็นการใส่ร้ายหรือจู่โจมให้ประชาชนเข้าใจผิดในค่านิยมของพรรคไทยรักไทย โดยมีเจตนาเพื่อให้ประชาชน

งดเว้นการลงคะแนนให้แก่พรรคไทยรักไทย อันเป็นการกระทำซึ่งต้องห้ามตามมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ทั้งนี้ การกระทำในส่วนต่าง ๆ ของกรรมการบริหารและบุคคลในพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ สอดคล้องกับแนวความคิดของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่พยายามจะขอให้มิ้นายกรัฐมนตรีพระราชทานตามมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ รวมไปถึงการที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ประสงค์จะให้นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรีด้วยการกระทำดังกล่าวของผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงไม่ใช่การกระทำหรือการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามมาตรา ๔๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แต่อย่างไรก็ดี หากแต่เป็นการกระทำอันอาจเป็นปรปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้โต้แย้งเรื่องการปราศรัยของหัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรค ที่เกี่ยวกับ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในฐานะนายกรัฐมนตรีและหัวหน้าพรรคไทยรักไทย แต่ให้การชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า การกล่าวปราศรัยของหัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นความจริง ไม่ใช่เป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคະแนนนิยมของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะวิพากษ์วิจารณ์นายกรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ทั้งข้อความที่กล่าวปราศรัยก็เป็นการตอบโต้กันในทางการเมือง อันถือเป็นเรื่องระหว่างพรรคการเมืองที่สามารถกระทำได้ตามระบอบประชาธิปไตย มิใช่เป็นการกระทำเพื่อล้มล้างระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และยังโต้แย้งในประเด็นข้อกฎหมายว่า การแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์หรือกล่าวปราศรัยตามที่ผู้ร้องกล่าวหาทั้งหมดไม่เข้าองค์ประกอบความผิดที่จะยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ และไม่เข้าองค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) และการใส่ร้ายด้วยความเท็จอันเป็นความผิดฐาน

หมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๘ เป็นความผิดต่อส่วนตัว หรือการใส่ร้ายด้วยความเท็จอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นความผิดตาม กฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นพิเศษมิใช่เป็นบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเกี่ยวกับความสงบ เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยว่า การกระทำของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค และ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัย ต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งมีผลให้ยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ว่า สถานการณ์ของ ประเทศก่อนการยุบสภาเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ได้เกิดการชุมนุมลักษณะตั้งข้อเรียกร้อง ในทางการเมืองขึ้น ซึ่งแม้ระยะแรกจะอยู่ในกรอบของกฎหมาย แต่เมื่อนานวันเข้าการชุมนุมเรียกร้อง ได้ขยายตัวไปในทางที่กว้างขวางและอาจรุนแรงขึ้น รวมทั้งสื่อเค้าว่าจะมีการเผชิญหน้าจนอาจปะทะกับ อีกฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย และอาจมีการสอแตรก ฉวยโอกาสจากผู้ที่ประสงค์จะเห็นความไม่สงบเรียบร้อย ในบ้านเมืองจุดชนวนให้เกิดความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกันจนลุกลามถึงขั้นก่อการจลาจลวุ่นวายสร้าง ความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทางออกในระบอบประชาธิปไตยที่เคยปฏิบัติมาในนานา อารยประเทศ และแม้แต่ประเทศไทย คือ การคืนอำนาจการตัดสินใจทางการเมืองกลับไปสู่ประชาชน ด้วยการยุบสภาผู้แทนราษฎร เพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปใหม่ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป บทบาทของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะที่เคยเป็น อดีตพรรคฝ่ายค้าน และนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งมีฐานะเป็นอดีตผู้นำฝ่ายค้านใน สภาผู้แทนราษฎร เมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ แล้ว ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงไม่อาจปฏิบัติหน้าที่พรรคฝ่ายค้านและผู้นำฝ่ายค้านใน สภาผู้แทนราษฎรได้อีก ประกอบกับสถานการณ์ของประเทศในช่วงเวลาดังกล่าวย่อมเห็นเป็นประจักษ์ ว่าข้อมูลข่าวสารที่ไปสู่ประชาชนย่อมไปจากแหล่งต่าง ๆ อาจมีทั้งข้อมูลที่ถูกดอง หรืออาจเป็นข้อมูล

ที่คลาดเคลื่อน ในสถานการณ์เช่นนี้ ประชาชนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เพื่อให้ประกอบการตัดสินใจทางการเมืองโดยการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ ตามที่ระบุไว้ในเหตุผลของการยุบสภาตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว สำหรับในส่วนองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นนั้น บทบัญญัติในมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้ให้การรับรองและคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การอ่าน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อสารโดยวิธีอื่น ซึ่งการจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน ซึ่งเป็นการรับรองและคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นให้แก่บุคคล การที่นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวปราศรัยต่อประชาชน ถึงพฤติการณ์ของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณ ตลอดจนการใช้คำว่า “ระบอบทักษิณ” ต่อประชาชน จึงเป็นการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นให้ประชาชนได้รับทราบในสองฐานะ คือ ในฐานะที่เป็นอดีตผู้นำฝ่ายค้าน และอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับในฐานะบุคคลทั่วไป จึงเห็นว่า นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอีกทางหนึ่ง ทั้งในฐานะเป็นอดีตผู้นำฝ่ายค้านและในฐานะเป็นพรรคฝ่ายค้าน และในฐานะที่เป็นประชาชน ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ให้การรับรองและคุ้มครองไว้

การที่จะวินิจฉัยว่า นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ การกระทำตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่ จึงต้องพิจารณาถึงสถานการณ์ของประเทศ และบทบาทหน้าที่ของนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ประกอบกันด้วย เมื่อสถานการณ์ของประเทศในขณะนั้นอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่ปกติ และเหตุผลในการเข้ายึดอำนาจของคณะปฏิรูปฯ ดังปรากฏในประกาศแต่งตั้งหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๙ ซึ่งประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปว่า การบริหาร

ราชการแผ่นดินของรัฐบาล อันมีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง แบ่งฝ่าย สลายความรู้สึกรักสามัคคีของชนในชาติอย่างไม่เคยปรากฏในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ประชาชนส่วนใหญ่เคลือบแคลงสงสัยว่า การบริหารราชการแผ่นดินส่อไปในทางทุจริตประพฤติมิชอบอย่างกว้างขวาง หน่วยงานอิสระถุกการเมืองครอบงำ ทำให้การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเกิดปัญหาและอุปสรรคหลายประการ แม้หลายภาคส่วนของสังคมจะได้พยายามประนีประนอมคลี่คลายสถานการณ์มาโดยต่อเนื่องแล้ว ก็ไม่สามารถสร้างความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองได้ ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้การโต้แย้งว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีสิทธิโดยชอบธรรม ที่จะวิพากษ์วิจารณ์นายกรัฐมนตรีได้ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และข้อความที่กล่าวปราศรัยก็เป็นการโต้ตอบกันในทางการเมือง อันถือเป็นเรื่องระหว่างพรรคการเมืองที่สามารถกระทำได้ตามระบอบประชาธิปไตย ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเห็นว่า การกระทำของนายอภิสิทธิ์ และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกระทำในช่วงเวลาที่สถานการณ์ทางการเมืองของประเทศไทยอยู่ในภาวะที่ไม่ปกติ และการกล่าวปราศรัยถึงเหตุการณ์ตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจนเป็นเหตุให้มีการตราพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และการยึดอำนาจโดยคณะปฏิรูป ฯ จึงยังไม่มีลักษณะเป็นการกระทำที่เข้าข่ายตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ คำให้การโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในข้อนี้ฟังขึ้น

ส่วนปัญหาว่าการกระทำความผิดกล่าวของนายอภิสิทธิ์ และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จะเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่ นั้น พิจารณาเห็นว่า โดยที่มาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดว่า ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจะจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น หรือพรรคการเมืองใด หรือให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองใด ด้วยวิธีการใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด และมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กำหนดว่า ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี อันเป็นการกระทำที่มิบทกำหนดโทษทางอาญา ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา ดังนั้น ในปัญหานี้ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่สอง ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายวรชวรวิทธิ์ ดันติภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใสร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรค และผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคไทยรักไทยว่า ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นข้อความเท็จเพื่อให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ หรือพรรคไทยรักไทยหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ตามทางได้สวนได้ความจากถ้อยคำของนายวรชวรวิทธิ์ ดันติภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า พันตำรวจโท รุทธพล เนาวรัตน์ รองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร ตำบลบ้านค่าย จังหวัดชัยภูมิ นายไทรกร พลสุวรรณ ที่เบิกความรับรองถ้อยคำของพยานที่ให้การไว้ต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ประกอบบันทึกถ้อยคำของพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ทำดี ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดอำนาจเจริญว่า ภายหลังที่นายไทรกรรู้ว่า นายวรชวรวิทธิ์ ดันติภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ขาดคุณสมบัติ นายไทรกรกับพวกได้ไปพบนายวรชวรวิทธิ์ที่บ้าน ซึ่งเป็นที่ทำการพรรคชีวิตที่ดีกว่า นายไทรกรกับพวกไม่พบนายวรชวรวิทธิ์ จึงได้บอกกับภริยาของนายวรชวรวิทธิ์ว่า นายวรชวรวิทธิ์มีความผิดที่ร่วมกันทำเอกสารการสมัครสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จเพื่อส่งคนลงสมัครรับเลือกตั้งโดยที่รู้ว่าสมาชิกพรรคไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง พรรคประชาธิปไตยจะเอาเรื่องคดีอาญาและจะต้องถูกยุบพรรค ขอให้นายวรชวรวิทธิ์รับผิดชอบกลับไป เมื่อนายวรชวรวิทธิ์ทราบจึงได้นำไปปรึกษาพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ทำดี ขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ นายวรชวรวิทธิ์และพันตำรวจโท รุทธพล ได้วางแผนนัดนายไทรกรไปพบกันที่โรงแรมเดอะแกรนด์ ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๑๔ นาฬิกา โดยให้พันตำรวจโท รุทธพลแสดงตัวเป็นทนายความและเป็นหลานของนายวรชวรวิทธิ์ และติดกล้องบันทึกภาพและเสียงขนาดเล็กไว้ที่เนกไทของพันตำรวจโท รุทธพล เพื่อลอบบันทึกภาพและการสนทนาระหว่างนายวรชวรวิทธิ์ กับนายไทรกร ครั้นถึงเวลานัดนายไทรกรมาตามนัดและมีการสนทนาระหว่างนายไทรกร นายวรชวรวิทธิ์ กับพันตำรวจโท รุทธพล ตามแถบบันทึกภาพและเสียงหมายเลข ร.๑๕๖ ปัญหาในชั้นนี้มีว่า จากการสนทนาระหว่างนายไทรกรกับนายวรชวรวิทธิ์ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ ที่พันตำรวจโท รุทธพล ลอบบันทึกภาพและเสียงไว้ นายไทรกรว่าจ้างให้นายวรชวรวิทธิ์ใสร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ หรือไม่ จากคำถอดบันทึกการสนทนาคำพูดของนายไทรกรที่ว่า “คือ เอา เรารู้กันอยู่แล้ว คุยกันตรง ๆ ที่ได้กระทำผิดไป” แต่นายวรชวรวิทธิ์พูดว่า “กระทำผิดเรื่องอะไร ผมก็ยังไม่รู้ ผมทำผิดอะไร คือก็อยากจะคุย จะได้บอกให้รู้ว่า เราไม่ได้

ทำผิดอะไร คุณกล่าวหา” แสดงว่าการเริ่มต้นของการสนทนา นายไทรกรได้กล่าวหาว่านายวรรชวรวิทธิ
กระทำผิด แต่นายวรรชวรวิทธิปฏิเสธไม่รู้ว่านายไทรกรกล่าวหาว่านายวรรชวรวิทธิกระทำผิดเรื่อง
อะไร นายไทรกรบอกว่าไม่ได้กล่าวหา และได้พูดถึงนายบุญทวีศักดิ์ว่า “ทีนี้... จะให้ผมช่วยอย่างไร
ถ้าถึงแค่พี่บุญทวีศักดิ์จะมีประโยชน์อะไร” นายวรรชวรวิทธิพูดว่า “นายถมนายสุรพงษ์ก็ได้ เราก็อยาก
รู้จักคนที่จ่ายให้เรา เราอยากจะได้ด้วยสิ คุยตรง ๆ จะไม่ดีกว่าหรือ ทำไมต้องให้พวกนี้มาซี่ นี่คือสิ่ง
ที่ผมต้องการ ไอนั้นที่ว่า กิจไทยมั่นคง ไอนี้ธรรมชาติโมหังกู ไอ้ธรรมชาติปไตย นี่ก็มหา พวกนี้ซื่อ
มองในแง่ดีทั้งนั้น ผมงง ผมขอเวลาคิดสักนิด” พันตำรวจโท รุทพลพูดขึ้นว่า “แกย้งง” นายไทรกร
พูดอีกว่า “นั่นสิจะ แล้วช่วยแก้ไขอย่างไร” นายวรรชวรวิทธิพูดว่า “นั่นสิ ตอนนี้อยู่มองไม่ออก
เหมือนกัน” นายไทรกรพูดว่า “ถ้าแค่กล่าวถึงบุญทวีศักดิ์ ประชาธิปัตย์ เขาก็ไม่ยอมลงทุน เพราะว
มันไม่ถึงไทยรักไทยเพราะว่าบุญทวีศักดิ์มันติดคุกอยู่แล้ว ไม่อยากไปซ้ำเติมเขาอีก ถ้าไม่ถึงไทยรักไทย
เขาก็ไม่ยอมลงทุน” นายวรรชวรวิทธิพูดว่า “ถ้าจะให้ถึง แล้วคุณจะให้ผมทำอย่างไร” คำพูดของ
นายไทรกรที่ว่าถ้าถึงแค่พี่บุญทวีศักดิ์จะมีประโยชน์อะไร และถ้อยคำพูดของนายวรรชวรวิทธิที่ว่า เราก็อยาก
รู้จักคนที่จ่ายเงินให้เรา แสดงว่านายวรรชวรวิทธิยอมรับว่าได้รับเงิน โดยได้มีการพูดพาดพิงถึง
นายบุญทวีศักดิ์ หัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทย และนายไทรกรพยายามพูดโน้มน้าวให้นายวรรชวรวิทธิพูดถึง
บุคคลในพรรคไทยรักไทยที่เกี่ยวข้องกับการให้เงินแก่นายวรรชวรวิทธิผ่านนายบุญทวีศักดิ์ เฉพาะอย่างยิ่ง
เมื่อนายวรรชวรวิทธิพูดว่า “ถ้าจะให้ถึง แล้วคุณอยากให้ผมทำอย่างไร” นายไทรกรตอบว่า “ถ้าไม่ถึง
ไทยรักไทย ประชาธิปัตย์เขาก็ไม่ยอมลงทุน เมื่อเขาไม่ลงทุน ลุงก็เลยช่วย” พันตำรวจโท รุทพล
พูดว่า “ถ้าถึงไทยรักไทยแล้ว ทางนี้จะช่วยอะไรได้บ้าง มาตกลงกันก่อน” นายไทรกรพูดว่า “ถ้าจะให้
มันถึง ก็ต้องถึงจริง มันต้องมีบุญทวีศักดิ์บอกว่า เอาเงินมาจากคนนั้นคนนี้” ยิ่งชี้ให้เห็นถึงเจตนาของ
นายไทรกรที่ต้องการให้นายวรรชวรวิทธิบอกแก่นายบุญทวีศักดิ์เอาเงินมาจากผู้ใดในพรรคไทยรักไทย
ส่วนคำพูดต่อมาเป็นเรื่องที่นายวรรชวรวิทธิและพันตำรวจโท รุทพล พูดจาต่อรองกับนายไทรกรว่า
หากนายวรรชวรวิทธิพูดแล้ว นายวรรชวรวิทธิจะได้อะไรเป็นการตอบแทน โดยนายไทรกรได้พูดเปรียบเทียบ
ว่า “เอ็ง พูดตรง ๆ ข้อมูลนี้ เหมือนนาฬิกา ถ้าไซโก้ มันก็ราคาหนึ่ง ถ้ามิโด มันก็ราคาหนึ่ง ทีนี้คน
ที่จะพูดแล้วมันได้ประโยชน์ ก็คือลุง แต่ลุงพูดให้ผมฟังเนีย ผมก็อยากถามว่าข้อมูลนี้ราคาเท่าไร
แต่ถ้าผมไปพูด ผมไปพูด ไม่มีใครเชื่อ มันต้องลุงพูดเอง” รวมทั้งการพูดต่อรองถึงเรื่องที่หากนาย
วรรชวรวิทธิต้องขึ้นศาล พรรคประชาธิปัตย์ก็จะจัดหาทนายความให้หรือหากนายวรรชวรวิทธิต้องหาที่อยู่

ใหม่ พรรคประชาธิปัตย์จะหาที่อยู่ให้ หรือนายวรรชวรวิทธิจะเล่นการเมือง พรรคประชาธิปัตย์ก็จะจัดการให้ ตลอดทั้งเรื่องค่าใช้จ่ายดำรงชีพของลูกหลานของนายวรรชวรวิทธิ โดยนายไทรกรยังพูดถึง นางฐิติมา ภาวะลี หรือเจี๊ยบ ที่จะขอลง ส.ส. กรุงเทพฯ เมื่อนายไทรกรพูดคะแนนจะบอกว่า “ไม่ใช่... พี่ก็พูดไปสิ หัวล้าน ลีบล้าน แปรลีบล้าน ที่นี้จะไปต่อกันของมีไว้ซื้อ ไว้ขาย แต่มันต้องบอกว่าจะอะไรของโน้น มันคืออะไร” พันตำรวจโท รุทธพล ก็ถามถึงคนที่จะตัดสินใจในพรรคประชาธิปัตย์ว่า “แล้วพูดตรง ๆ ใครจะตัดสินใจ สมมติถ้าผมบอกชื่อคน ๆ หนึ่งไป” นายไทรกรก็พูดว่า “ก็ผมกับเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ เป็นคนตัดสินใจว่าใคร ผมเป็นคนพูดกับท่านว่ามีข้อมูลอย่างนี้ แต่ว่าเขาอายุมากแล้ว หกสิบเจ็ดแล้ว เขาขอมที่จะเป็นพยานและขอให้ท่านกับเขาเป็นพยาน แล้วเขาต้องการคำตอบแทนท่านนี้ ท่านให้เขาไหม เออ... ก็ท่านนี้ ต่อเหลือท่านนี้ได้ไหม แยกก็จะบอกมา ถ้าทางนี้ว่า เออ... โอเค จบก็จบ มันก็ได้เสียกันเลย เข้าใจหรือยัง การได้เสีย ยิ่งซ้ำ เดี่ยวเขาก็เป็นคดีก่อน มันก็หมดราคา ถ้าเขาดำเนินคดีที่ มันทำอะไรไม่ได้มันต้องก่อนที่เขาจะทำ” คำพูดของนายไทรกรดังกล่าวเป็นการอ้างเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ที่จะเป็นผู้ตัดสินใจหากนายวรรชวรวิทธิพูดถึงคนในพรรคไทยรักไทยที่ให้เงินแก่นายบุญทวีศักดิ์โดยนายไทรกรจะเป็นคนไปต่อเรื่องคำตอบแทนกับเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ให้แก่นายวรรชวรวิทธิ เมื่อนายวรรชวรวิทธิอ้างขอเวลาอีกสองวันเพื่อปรึกษากับภริยาของตน พันตำรวจโท รุทธพล พูดย้ำกับนายวรรชวรวิทธิว่า “รับปากเป็นมันเป็นเหมาะที่เข่าจะได้รอได้” นายวรรชวรวิทธิพูดว่า “ไม่ต้อง เอาเป็นพุ้นนี้ ยังมีอีกอย่าง คุณบอกให้ผมคำมั่นผมจะได้บอกลูกเมียบ้าง จะได้มีกำลังใจ” นายไทรกรพูดว่า “ไม่ใช่ เราไม่รู้ว่ามันเป็นใคร ถ้าพี่บอกสุวัจน์มาหาพี่ มันก็ต้องเป็นล้าน มันก็แล้วแต่ชื่อคน” การที่นายไทรกรพูดถึงนายสุวัจน์ดังกล่าว ก็เป็นเพียงการยกตัวอย่างคนในพรรคไทยรักไทยให้นายวรรชวรวิทธิฟังว่าหากเป็นระดับนายสุวัจน์ คำตอบแทนก็เป็นล้านบาท และเห็นได้ชัดเมื่อนายวรรชวรวิทธิพูดถามว่า “มันมีสิทธิใช่ใหมละ” และนายไทรกรตอบว่า “มันก็แล้วแต่ชื่อคน ผมก็ประเมินไม่ได้” ซึ่งมีความหมายว่าก็สุดแล้วแต่บุคคลที่นายวรรชวรวิทธิจะพูดว่าเป็นใคร มิได้มีความหมายอย่างใดว่านายไทรกรจะให้แก่นายวรรชวรวิทธิพูดให้ร้ายแก่นายสุวัจน์ ส่วนที่พันตำรวจโท รุทธพลพูดต่อมาว่า “ถ้า สุวัจน์ ลิปตพัลลภ ประมาณหนึ่งล้านได้” จึงมีลักษณะเป็นเพียงต้องการให้นายไทรกรตีคำตอบแทนหากเป็นนายสุวัจน์ นายไทรกรจึงพูดตอบว่า “มันก็ต้องนั้นสิ เพราะแกน” คำพูดหลังจากนี้ เป็นเรื่องที่พันตำรวจโท รุทธพลพูดในเชิงหลอกล่อให้นายไทรกรพูดเกี่ยวกับบุคคลอื่นในพรรคไทยรักไทยและการต่อรองผลประโยชน์ต่าง ๆ เช่นที่พันตำรวจโท รุทธพล

พูดว่า “ถ้า ธรรมรักษัละ” นายไทรกรพูดว่า “ถ้า ธรรมรักษั ก็สองสามคิดแล้ว ก็ไม่เท่าไร เพราะมันเจอไปแล้วทั้งแผ่นดินไทย พัฒนาชาติไทย โดยเฉพาะมันเป็นตัวเล่นใหม่ ๆ ขึ้นมา ทิศทางการเมืองมันต้องคุกรบวงจร” จนกระทั่งมีการพูดจาระหว่างนายไทรกรกับพันตำรวจโท รุทพล ซึ่งในช่วงนี้น่าจะเป็นช่วงที่นายบรรชิตวิทธิเข้าห้องน้ำ นายไทรกรพูดว่า “เอาละ พูดกันตรง ๆ แถอยากได้เงินเท่าไร” พันตำรวจโท รุทพลพูดว่า “ผมไม่รู้จริง ๆ ถ้าพูดไปแล้ว แถจะติดคุกหรือเปล่า เป็นการอะไรหรือเปล่า อย่างไร” นายไทรกรพูดว่า “ลองถามแกซิ แถจะใช้เงินซักเท่าไร ผมก็จะได้ว่ารู้” พันตำรวจโท รุทพลจึงพูดว่า “ผมเข้าใจพี้ว่า มันจะต้องรู้ว่ามันเป็นใคร” คำพูดของพันตำรวจโท รุทพลดังกล่าว น่าจะหมายถึงนายบุญทิวศักดิ์คงจะรู้ว่าคนในพรรคไทยรักไทยที่ให้เงินแก่นายบุญทิวศักดิ์เป็นใคร เมื่อนายบรรชิตวิทธิกลับมาแล้ว นายไทรกรจึงพูดว่า “ต้องรีบนะ ถ้าถึงว่าไม่เอาแล้ว แถจะชวย เพราะทางการเมืองมันพลิกเร็ว ถามตรง ๆ เถอะลุงอยากได้เงินเท่าไร” นายบรรชิตวิทธิพูดว่า “ก็อยากได้มันก็ดี” นายไทรกรพูดว่า “เท่าไร? เท่าไร? เท่าไร? จำนวน จำนวน” จนมาถึงนายบรรชิตวิทธิพูดว่า “เข้าใจ ผมได้คุยอย่างนี้แล้วก็ดีใจ” นายไทรกรจึงพูดว่า “แต่ลุงต้องเตรียมเรื่องของเอกสาร ค่าทนายมันเยอะนะ เป็นล้านนะ ค่าทนาย” ตอนท้ายของแถบบันทึกภาพและเสียง นายไทรกรยังพูดว่า “วันนี้ ถ้าลุงบอกว่าตกลงกันได้ ผมจะโทรหาเลย เข้าไปคุยเลย เข้าไปคุยเลย แถอยู่ถึงตี ๑ ตี ๒ ถ้าจะมีคนมาคุยเอาให้เร็ว เขาก็จะได้ฮุ้มเรา ไม่ใช่ฮุ้ม หมายถึง ไม่ใช่ฮุ้มไปฆ่า แต่ฮุ้มให้รอด ต้องไปกิดว่าให้มันถึงจริง ผมรู้ผมว่าจะไม่ถึงไม่รู้จะชวยอย่างไร เขากำลังเล่นกันเฉพาะ กกด. ไม่ถึงจะทำยังไงนะ ถ้าถึงบุญทิวศักดิ์ มันไม่ได้เรื่องเลย แล้วบุญทิวศักดิ์ มันไม่บอกไซ้ใหม่” และนายไทรกรพูดต่อมาว่า “ต้องให้มันจบ โทรไปหาบุญทิวศักดิ์ มึงจะทำยังไง มีไทยรักไทยอยู่เบื้องหลังคุยกับมัน ให้พูดออกมา ลุงไม่ไปหาบุญทิวศักดิ์ที่บ้านหรือ” พันตำรวจโท รุทพลถามว่า “แล้วพี้เคยไปหรือเปล่า อยู่ตรงไหน” นายไทรกรตอบว่า “ผมจำไม่ได้ว่ามันอยู่ตรงไหน ผมเคยไปอยู่ เคยไปตอนกลางคืน ตี ๒ แล้ว ก็มีคนนำทางไปจะเอาอย่างไร จะยอมติดคุกหรือจะเอาอย่างไร” นายบรรชิตวิทธิพูดว่า “ชวยหาทางออกให้พี้” นายไทรกรพูดว่า “ถ้าถึงไทยรักไทย ลุงออกได้ทันที” พันตำรวจโท รุทพลจึงพูดว่า “พี้สะดวกวันไหนละ ถ้าป่าเขาตัดสินใจแล้ว ผมจะมาคุยด้วย” นายไทรกรพูดว่า “ก็ได้แต่เอาให้มันถึง” นายบรรชิตวิทธิพูดว่า “กันี้ละ กัจะไปหาทางตัวนี้” นายไทรกรพูดว่า “ตอนนี้ทางไปถึงที่ลุงมันไม่ไปถึงต่อ” พันตำรวจโท รุทพลว่า “ตอนนี้ผมพูดในฐานะคนนอกไม่ได้เล่นการเมืองตอนนี้ประชาธิปไตยต้องการให้ถึงไทยรักไทย” นายไทรกรตอบว่า “ไซ้” พันตำรวจโท รุทพลพูดว่า

“เออ...สุคาร์ตันซ์ ไม่โดน ธรรมรักษ์โดนแล้ว” นายไทรกรจึงพูดว่า “คืออย่างนี้ ในไทยรักไทย ใครก็ได้ ขอให้เป็น ส.ส. ในไทยรักไทย ถ้าถึงคนใหญ่ ก็ดีกว่าคนเล็ก มันเหมือนมิได้ เราได้ ซิดิเซ็น แต่คุณต้องทำให้มันถึงให้ได้และลุงต้องเก็บหลักฐานที่เขาโอนเงินให้ลุง ๕,๐๐๐ หรือ ๑๐,๐๐๐ ลุงต้องเตรียมหลักฐาน ตรงนี้มาหมดไม่อย่างนั้น ลุงจะไม่มีน้ำหนัก ใ้บุญทวีศักดิ์ มันส่งเงินให้ลุงเท่าไรแล้วใ้บุญทวีศักดิ์มันบอก่านายมันที่ชื่ออะไรในไทยรักไทย” จากคำสนทนาระหว่างนายไทรกร นายวรรชวรวิธิ์ และพันตำรวจโท รุทธพลดังกล่าวมาทั้งหมด ไม่มีข้อความตอนใดที่บ่งชี้ว่า นายไทรกร ว่าจ้างให้นายวรรชวรวิธิ์ใส่ร้ายสมาชิกหรือบุคคลใดในพรรคไทยรักไทย ไม่ว่าจะป็นนายสุวัจน์ดังที่ผู้ร้องอ้างก็ตาม คำพูดของนายไทรกรตอนท้าย ยังแสดงอย่างชัดเจนว่า การสนทนาดังกล่าว นายไทรกร ต้องการหาหลักฐานจากนายวรรชวรวิธิ์เพื่อผูกมัดบุคคลหรือสมาชิกพรรคไทยรักไทยที่จ่ายเงินให้นายวรรชวรวิธิ์ผ่านมานายบุญทวีศักดิ์หัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทย ส่วนมูลเหตุชักจูงใจที่ทำให้ นายไทรกรกระทำการเช่นนั้น ก็เนื่องมาจากตามแนวทางได้สวนได้ความว่า ในคืนวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๒ นาฬิกา นายไทรกรได้ไปหานายบุญทวีศักดิ์หัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทยที่บ้านของนายบุญทวีศักดิ์กับนายสุเทพ เทือกสุบรรณ นายถาวร เสนเนียม กับคณะ นายสุขสันต์ ชัยเทศ และนายชวการ โตสวัสดิ์ โดยนายสุเทพต้องการได้หลักฐานแผ่นดิสก์ข้อมูลสมาชิกพรรคพัฒนาชาติไทยที่มีการติดต่อรายชื่อสมาชิกพรรคจากนายบุญทวีศักดิ์ตามที่นายสุขสันต์และนายชวการเปิดเผยต่อนายสุเทพ เมื่อสาระสำคัญของการสนทนาระหว่างนายไทรกรกับนายวรรชวรวิธิ์ตามแถบบันทึกภาพและเสียงประกอบเอกสาร ไม่มีข้อความใดที่นายไทรกรว่าจ้างนายวรรชวรวิธิ์ใส่ร้ายนายสุวัจน์กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยดังที่ผู้ร้องอ้าง ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายวรรชวรวิธิ์ ดันดิภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใส่ร้ายนายสุวัจน์ อดีตรองกรรมการบริหารพรรคและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคไทยรักไทยว่า ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นข้อความเท็จเพื่อให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทยตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ ฟังไม่ขึ้น เมื่อวินิจฉัยดังนี้แล้ว คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงไม่เป็นสาระแก่คดีอีกต่อไป จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่สาม ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นางสาวปีتما ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่

ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่า ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๘ นางสาวปีتما ชายเกตุ นายไชยวัฒน์ มุณีรัตน์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ ได้เดินทางไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ที่อาคารรับสมัครภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา แต่นางสาวปีتما และ นายไชยวัฒน์สมัครรับเลือกตั้งในวันดังกล่าวไม่ได้ ส่วนนายนิติธรรมวัฒน์สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดสงขลาได้คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยว่า นายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรคและ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และ นายประพร เอกอูรุ ได้ร่วมกับนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุรยา คนสนิทนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รองหัวหน้าพรรคซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กับพวกซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของนางสาวปีتما นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ หรือไม่ ในประเด็นข้อนี้ ตามทางได้สวนได้ความจากพันตำรวจตรี ถาวร พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นายอนุชาต สุภัทรประทีป และนายรัชช หล้าเบ็ญส๊ะ ว่า วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ ได้มีกลุ่มรักสงขลาทางเดินที่ ๒ หลัง ชุมนุมกันที่บริเวณหน้าที่ทำการรับสมัครประมาณ ๔๐ ถึง ๕๐ คน โดยมีนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุรยา ผู้ดำเนินรายการวิทยุชุมชนคลื่น FM 97 เมกกะเฮิร์ต เป็นหัวหน้าแกนนำกล่าวปราศรัย เรียกร้องให้ประชาชนชาวสงขลามาร่วมชุมนุมและขอร้องมิให้ผู้สมัครจากพรรคการเมืองพรรคเล็กอื่น ลงสมัครแข่งขันกับผู้สมัครสังกัดพรรคไทยรักไทย สลับกับกล่าวโจมตีรัฐบาลและพรรคไทยรักไทย วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ นายชาติก็ยังเป็นแกนนำกล่าวปราศรัยโจมตีรัฐบาลและพรรคไทยรักไทย เช่นเดิมและขอร้องพรรคการเมืองพรรคเล็กให้ล้มเลิกการสมัครและมีการตะโกน โห่ ตบมือ เป็นระยะ ๆ สลับกับการกล่าวโจมตีให้ร้ายกัน และมีผู้ชุมนุมประมาณ ๑๐๐ ถึง ๒๐๐ คน เวลาประมาณ ๘.๓๐ นาฬิกา นางสาวกนกพร สวัสดิ์ฤทธิธม ผู้สมัครพรรคพลังประชาชนเดินทางมาสมัคร แต่ผู้ชุมนุมไม่ทราบว่า นางสาวกนกพรเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง เมื่อกลุ่มผู้ชุมนุมทราบว่า มีผู้สมัครจากพรรคเล็กมาสมัคร จึงมีปฏิกิริยาโต้ตอบโห่ร้องขับไล่ นางสาวกนกพร ทำให้นางสาวกนกพรกลัวไม่กล้าออกไป และตาม บันทึกล้อยคำของนายอนุชาตยังได้ความอีกว่า ผู้ชุมนุมได้ตะโกนผ่านโทรโข่งด้วยวาจาหยาบคาย

และด่าด้วยถ้อยคำเสียดสีต่าง ๆ นายอนุชาตได้บอกนางสาวกนกพรว่า รอให้เหตุการณ์สงบก่อนแล้วค่อยกลับ ตรงกับบันทึกถ้อยคำของนายสมพร ไร่บางยาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ซึ่งอยู่ในเหตุการณ์และให้การไว้ต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า ขณะนางสาวกนกพรเดินเข้าไปยังสถานที่ที่รับสมัคร กลุ่มผู้ชุมนุมยังไม่ทราบว่า เป็นผู้สมัคร เมื่อนางสาวกนกพรยื่นใบสมัคร กลุ่มผู้ชุมนุมก็ได้ทราบ ผู้ชุมนุมบางส่วนได้เข้ามาที่ข้างสถานที่ที่รับสมัครและสามารถมองเห็นกัน ได้ใช้โทรโข่งพูดตะโกนโห่ด่าด้วยถ้อยคำหยาบคายและไล่ให้ออกไปอย่ามาสมัครเลย และให้นางสาวกนกพรแสดงตัวให้ดูหน้าหน่อยว่า ผู้นี้หรือจะมารับใช้ชาวสงขลาพร้อมขู่ตะโกนและโห่ตลอดเวลา ทำให้นางสาวกนกพรตกใจกลัวไม่กล้ากลับออกไป ได้ความจากถ้อยคำของพันตำรวจตรี ถาวร พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นายอนุชาต สุภัทรประทีป และนายรัช หล้าเบญจสะ ต่อไปว่า เวลาต่อเนื่องกันนั้น นายวันชัย ปริญญาศิริ ผู้สมัครสังกัดพรรคไทยรักไทยได้เดินทางมาถึง กลุ่มผู้ชุมนุมได้โห่กับตะโกนด่าและกล่าวโจมตี ขว้างขวดน้ำพลาสติก นายชาติได้ประกาศให้เฉพาะนายวันชัยกับผู้ติดตามเข้าไปสมัคร นอกนั้นห้ามมิให้เข้า กลุ่มผู้ชุมนุมกับกลุ่มผู้สนับสนุนนายวันชัยต่างตะโกนด่ากันและกัน จนมีการชุลมุนและมีการแยกทั้งสองฝ่ายออกจากกันเพื่อมิให้เกิดการปะทะกัน เมื่อพันตำรวจตรี ถาวรกับพวกแยกสองกลุ่มออกจากกันแล้ว จึงได้นำนายวันชัยกับพวกเข้าไปในสถานที่ที่รับสมัคร ระหว่างนั้นเจ้าหน้าที่อีกส่วนหนึ่งได้นำนางสาวกนกพรออกจากสถานที่รับสมัคร หลังจากนายวันชัยสมัครเสร็จและจะออกจากสถานที่ที่รับสมัคร กลุ่มผู้ชุมนุมก็ยังตะโกนโห่ไล่ ต่อมาเวลาประมาณ ๑๕ นาฬิกา นายวีระวัฒน์ พรหมคง ผู้สมัครสังกัดพรรคประชากรไทยได้เดินทางมาสมัคร และเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา นายไชยวัฒน์ มณีรัตน์ นายนิติธรรมวัฒน์ และนางสาวปัทมา ผู้สมัครสังกัดพรรคคนขอปลดหนี้ได้เดินทางโดยรถยนต์ตู้มาถึง กลุ่มผู้ชุมนุมได้ตะโกนด่าโห่และขอร้องไม่ให้สมัคร และเกิดชุลมุนกัน เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครได้เข้าไปแยก จึงหวั่น มีผู้ชุมนุมเข้าไปประชิดแล้วก้มกราบ นายวีระวัฒน์ผู้สมัคร และขอร้องไม่ให้สมัคร แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครก็ได้พาผู้สมัครทั้งสองพรรคเข้าไปในสถานที่รับสมัคร โดยนายวีระวัฒน์สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดสงขลา ได้ความจากถ้อยคำของนายอนุชาตว่าขณะผู้สมัครสังกัดพรรคคนขอปลดหนี้ลงจากรถ กลุ่มผู้ชุมนุมรู้ว่าผู้สมัครจากพรรคเล็กมาสมัครเพิ่มเติมอีก ได้มีการขว้างขวดน้ำพลาสติก สาคน้ำ และโห่ไล่ ขณะนางสาวปัทมาลงจากรถเป็นคนสุดท้าย กลุ่มผู้ชุมนุมเข้าไปที่รถขัดขวางไม่ให้เข้าไปสมัครและมีการขี้แย่งจุกกระชากกันจนนางสาวปัทมาซึ่งมีอาการตกใจเกือบล้ม แต่นายอนุชาตประคองไว้ทัน จากนั้น

พยานได้พาผู้สมัครเข้าไปในสถานที่ที่รับสมัคร ส่วนคนขับรถผู้ตกใจกลัวจึงได้ขับรถพาผู้ที่อยู่ในรถออกไป นายชาติได้พูดผ่านเครื่องขยายเสียงลักษณะข่มขู่แถมขอร้องไม่ให้ผู้สมัครเข้าไปสมัคร นายสมพร ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาได้ให้ถ้อยคำด้วยว่า เมื่อกลุ่มของพรรคคนขอปลดหนี้เดินทางโดยรถยนต์มาถึงหน้าประตูทางเข้าก็มีเสียงโห่ไล่ คำคำหยาบ ขณะผู้สมัครลงจากรถได้เกิดการชุมนุมเข้าไปประชิดตัวผู้สมัครและมีการขู่แย่งผลักดันกันจนเจ้าหน้าที่ต้องเข้าไปช่วยเหลือผู้สมัคร นายอนุาท ซึ่งเป็นนายอำเภอเมืองสงขลา กับเจ้าหน้าที่ได้เข้าไปแยกแล้วนำผู้สมัครเข้าไปสมัครได้เรียบร้อย นางสาวปัทมาเบิกความว่า เมื่อพยานไปถึงสถานที่ที่รับสมัคร มีผู้ชุมนุมจำนวนมาก พยานตกใจว่าเกิดอะไรขึ้น พยานลงจากรถก็ได้มีผู้ชุมนุมเข้ามาขู่แย่งเอกสารจนเซดลา นายอำเภอและเจ้าหน้าที่ได้พาพยานและนายไชยวัฒน์เข้าไปสมัคร แต่พยานสมัครไม่ได้เพราะมารู้ว่าเอกสารที่ติดตัวมาไม่ครบและหมดเวลารับสมัคร ภายหลังทราบว่าเอกสารที่ไม่ครบดังกล่าวได้ตกหล่นและเจ้าหน้าที่ในรถเก็บได้ ส่วนนายนิติธรรมวัฒน์ที่เดินทางไปสมัครพร้อมกับนางสาวปัทมาแม้จะสมัครได้ แต่ก็ได้รับความตามบันทึกถ้อยคำ ว่า พยานลงจากรถเป็นคนแรกได้มีผู้ชุมนุมประมาณ ๓ ถึง ๔ คน เข้ามาถึงพยานและพูดทำนองข่มขู่ไม่ให้สมัครแต่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้พาพยานฝ่ากลุ่มผู้ชุมนุมเข้าไปสมัคร แม้นางสาวปัทมาและนายนิติธรรมวัฒน์มีส่วนเกี่ยวข้องในคดี แต่คำของพยานทั้งสองสอดคล้องตรงกับถ้อยคำของพันตำรวจตรีถาวร พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นายอนุาท นายสมพร และนายรัช ดังกล่าว ถ้อยคำของพยานจึงมีน้ำหนักรับฟังได้ เมื่อพิจารณาประกอบกับภาพถ่าย เชื่อว่าการชุมนุมดังกล่าวแม้ไม่มีอาวุธแต่ก็มีได้กระทำให้ไปโดยสงบ หากแต่มีการกระทำต่อนางสาวปัทมาและนายนิติธรรมวัฒน์ในลักษณะที่ทำให้ผู้สมัครทั้งสองคนไม่สะดวกที่จะเข้าไปสมัครรับเลือกตั้งได้ตามปกติ อันเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร ตรงกับผลการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่มีนาวาอากาศเอก ฉัตรนันท ทองนะ เป็นประธานอนุกรรมการ แม้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดสงขลา ได้มีประกาศไม่รับรองสิทธิการรับเลือกตั้ง เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่รับรองผลคะแนนเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ ซึ่งนายนิติธรรมวัฒน์ลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลาด้วยก็ตาม ก็ไม่มีผลบดบังการกระทำอันเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครทั้งสองดังกล่าว คำเบิกความของนายแพทย์เกรียงศักดิ์ หลิวจันทร์พัฒนา นายณรงค์ สุขจันทร์ ปลัดอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ซึ่งขณะเกิดเหตุดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๔ นายไพฑูรย์ เจ๊ะแสะ ผู้อำนวยการการเลือกตั้ง

ประจำจังหวัดสงขลา และพันตำรวจเอก (พิเศษ) สุธรรม วรรณตุง ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดสงขลา พยานผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่อ้างว่า ไม่มีการขัดขวางผู้สมัครเสียเลยนั้น จึงไม่มีน้ำหนักรับฟังข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า กลุ่มผู้ชุมนุมที่มีนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นแกนนำในการชุมนุมได้ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของนางสาวปัทมาและนายนิติธรรมวัฒน์ผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้จริง

ปัญหาต่อมาที่ว่า นายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอูร์ ได้ร่วมกับนายชาติและกลุ่มผู้ชุมนุมดังกล่าวหรือไม่ นั้น ตามทางใต้สวนคงได้ความจากคำเบิกความของนายทวิศักดิ์ ทวีรัตน์ ผู้สมัครพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสงขลา ว่า วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ พยานดำเนินการสมัครเสร็จสิ้นเมื่อเวลา ๑๑ นาฬิกา แล้วไปรับประทานอาหารเที่ยง หลังจากนั้นพยานได้ขับรถผ่านไปบริเวณที่รับสมัครเห็นนายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ นายวินัย เสนเนียม และอีกคนหนึ่งจำไม่ได้ ในระยะ ๓๐ เมตร พุดคุยกับผู้ชุมนุม และยังเบิกความยืนยันว่า ขณะที่เห็นบุคคลทั้งสี่อยู่ในช่วงเวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ไม่เกิน ๑๔ นาฬิกา แต่นายวินัย ปริญาศิริ ผู้สมัครพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดสงขลา เบิกความว่า พยานพบนายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ นายวินัย เสนเนียม และนายประพร เอกอูร์ พุดคุยอยู่กับผู้ชุมนุมในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๑ นาฬิกา ถ้อยคำของพยานทั้งสองดังกล่าวเพิ่มเติมในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ภายหลังจากที่ให้การครั้งแรกแล้วประมาณเดือนเศษ มิได้ให้การในครั้งแรกในวันเดียวกับวันที่นายทวิศักดิ์ไปให้การในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๕ ถ้อยคำของพยานทั้งสองจึงไม่อาจรับฟังได้ ทั้งคดีได้ความจากนายธวัช หล้าเบ็ญส๊ะ ผู้สื่อข่าวเดลินิวส์ ซึ่งไปทำข่าวการชุมนุมในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ เบิกความว่า วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ ไม่มีสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปที่บริเวณที่รับสมัครและที่มีการชุมนุม แต่ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ มีอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายวิรัตน์ กับพวก ไปยื่นเอกสารเกี่ยวกับการร้องเรียนการทำผิดกฎหมายเลือกตั้งของผู้สมัครพรรคการเมืองพรรคเล็กในเขตเลือกตั้งที่ ๕ ตรงกับทางนำสี่ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่นำสี่ว่า ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๙ นาฬิกาเศษ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอูร์ ได้นำเอกสารพยานหลักฐานมีแผ่นซีดีและเงินไปยื่นต่อ นายไพฑูรย์ เจ๊ะแส ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาตามเอกสารหมายเลข ๓.๒๐๗ และ

ภาพถ่ายหมาย ถ.๒๐๘ โดยนายเจือ พยานผู้ถูกร้องที่ ๑ เบิกความว่า บริเวณที่นำหนังสือร้องเรียนและหลักฐานเกี่ยวกับการทุจริตไปยื่นกับนายไพฑูรย์กับบริเวณที่มีกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงอยู่คนละบริเวณกัน และมีรั้วกัน ส่วนนายถาวรนั้นไม่มีพยานคนใดยืนยันว่าเห็นนายถาวรอยู่ในกลุ่มผู้ชุมนุมในวันที่ ๘ หรือ ๙ มีนาคม ๒๕๔๕ โดยนายถาวรพยานผู้ถูกร้องที่ ๑ เบิกความยืนยันอีกว่าวันที่ ๘ และ ๙ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานอยู่บ้านซึ่งห่างจากสถานที่ที่รับสมัครเลือกตั้งประมาณ ๕๐ กิโลเมตร ชื่อนำสืบของพยานผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวจึงมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ่า คดีฟังไม่ได้ว่า นายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาสิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอรุ ได้ไปอยู่ร่วมในกลุ่มของผู้ชุมนุมตามด้วยคำของนายวันชัย และนายทวีศักดิ์ ข้อที่อ้างว่านายชาติเป็นคนสนิทนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ก็ได้ให้นายไตรรงค์มาเบิกความยืนยันได้ชัดเจนว่า พยานไม่มีความสัมพันธ์อันใดหรือเกี่ยวข้องกับนายชาติเลย ทั้งนายชาติก็ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ลำพังแต่เพียงมีภาพถ่ายของนายไตรรงค์ แขนงอยู่ในที่ทำงานของนายชาติ จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่านายชาติเป็นคนสนิทหรือมีความเกี่ยวข้องกับสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้สมัครสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ตามคำร้อง

ประเด็นที่สี่ ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กี่สู้น นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎู ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่า ว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นเท็จ หรือไม่

ศาลาการรัฐธรรมนูญเห็นว่า นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎู ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ต่างเบิกความรับรองบันทึกถ้อยคำของพยานทั้งสามตรงกันว่า นายทักษิณ กี่สู้น เป็นผู้ติดต่อให้พยานทั้งสามจัดเตรียมสำเนาวุฒิการศึกษา สำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ นางอมรรัตน์ กี่สู้น ภริยานายทักษิณได้พาพยานทั้งสามเดินทางจากจังหวัดศรีสะเกษไปกรุงเทพมหานคร แล้วไปที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ เมื่อพยานทั้งสามกรอกใบสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และได้รับหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ พร้อมกับซองเอกสารและเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท พยานทั้งสามได้มอบเงินจำนวนดังกล่าวให้นางอมรรัตน์ จากนั้นนางอมรรัตน์ก็พาพยานทั้งสามเดินทางกลับจังหวัดศรีสะเกษ รุ่งขึ้นวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทักษิณ

และนางอมรรัตน์ได้พาพยานทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ และนางสาวนิภา กับนายสุวิทย์เบิกความว่า เมื่อเดินทางไปถึง โรงแรมลิเบอร์ตี้ นายไวท์หรือนายประสาน ผดุงการ พี่ชายนางอมรรัตน์ ออกมารับที่หน้าโรงแรม เมื่อเข้าไปในโรงแรมได้พบนายเจ๋ง ดอกจิก หรือประมวล ชุกล่อม ซึ่งเป็นผู้พาพยานทั้งสามไปถ่ายรูป และตรวจสุขภาพเพื่อทำใบรับรองแพทย์ สอดคล้องกับนายทักษนัยที่เบิกความรับว่า เมื่อต้นเดือน มีนาคม ๒๕๔๕ นายไวท์หรือนายประสาน พี่ชายนางอมรรัตน์ ภริยาพยาน ได้โทรศัพท์บอกนางอมรรัตน์ ว่า นายเจ๋งต้องการให้หาบุคคลผู้ที่จะปริญญาดรีและอยู่ในจังหวัดตรัง ๔ คน หลังจากนั้นนายเจ๋งยังได้ โทรศัพท์มาหานางอมรรัตน์อีก นางอมรรัตน์จึงขอให้พยานช่วยหาบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่นายเจ๋ง ต้องการ พยานจึงได้ติดต่อนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ให้จัดเตรียมเอกสารสำเนาวุฒิ การศึกษา สำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน แล้วให้นางอมรรัตน์พาบุคคลทั้งสาม ไปกรุงเทพมหานครในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ จึงเชื่อได้ว่านายทักษนัยและนางอมรรัตน์รู้ว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เพิ่งสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ การที่นายทักษนัยพาบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้ง ที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทักษนัยซึ่งมีตำแหน่งเป็นนายก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าจิว และเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งมีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยอดีต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย นายทักษนัยย่อมจะรู้ว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เป็นผู้ไม่มีคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากมิได้เป็น สมาชิกพรรคการเมืองเป็นเวลาติดต่อกันถึงเก้าสิบวันตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) ปัญหาว่า นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจกับการ กระทำดังกล่าวของนายทักษนัยด้วยหรือไม่ นั้น ได้ความจากคำให้สัมภาษณ์ของนายเจ๋ง ดอกจิก หรือ นายประมวล ชุกล่อม ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ ในวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ยอมรับว่า นายเจ๋งเป็นผู้ ประสานงานหาผู้สมัครในจังหวัดตรังให้พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อได้รับแจ้งว่าหาผู้สมัครได้แล้ว ๓ คน นายเจ๋งจึงบอกให้พยานทั้งสามมาที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ ซึ่งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ใช้เป็นศูนย์ ประสานงานหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยนายเจ๋งรอประสานงานอยู่ที่โรงแรมดังกล่าว สอดคล้องกับ ข้อเท็จจริงที่ได้ตามทางได้สวนว่า นางอมรรัตน์ได้รับการติดต่อจากนายไวน์ซึ่งเป็นพี่ชายนางอมรรัตน์ และนายเจ๋ง ดอกจิก ขอให้นางอมรรัตน์หาบุคคลผู้ที่จะปริญญาดรีและมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดตรัง

จำนวน ๔ คน นางอมรรัตน์ได้ขอให้นายทักษณีย์ซึ่งเป็นสามีช่วยติดต่อหาผู้ที่มีคุณสมบัติมาสมัครรับเลือกตั้ง การที่นายทักษณีย์เข้ามาเกี่ยวข้องกับหาบุคคลผู้สมัครสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วพาไปสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว เชื่อได้ว่าเป็นการช่วยเหลือนางอมรรัตน์ภริยาของตนที่ได้รับการติดต่อจาก นายไวน์พี่ชายนางอมรรัตน์ที่ให้นางอมรรัตน์หาผู้สมัครรับเลือกตั้งในจังหวัดจริง อันถือว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่เกิดขึ้นได้ในระหว่างสามีภริยา ส่วนที่นางบุษยมาศ กลิ่นเพชร เจ้าของและบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นตรงแนวหน้า ลงพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ประจำวันวันที่ ๑๖ ถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่า วิชามาร โพล! โยนบาป ทรท. นั้น ได้ความจากนางบุษยมาศว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับ นายทักษณีย์ที่พานางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้ง และนางบุษยมาศอ้างว่าได้ยินนางสาวนิภาบอกว่าเงินค่าสมัครไม่พอ แล้วเดินออกไปที่ประตูโดยมีนายทักษณีย์เดินตามออกไป เมื่อนางสาวนิภากลับมาอีกปรากฏว่ามีค่าสมัครพอ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่นางบุษยมาศกล่าวหา นายทักษณีย์พาบุคคลทั้งสามมาสมัครและออกค่าสมัครให้แก่นางสาวนิภา ซึ่งมีค่าใช้จ่ายจริงโดยตรงถึง นายสาทิตย์ ข้อความที่นางบุษยมาศลงพาดหัวข่าวดังกล่าว จึงเป็นเรื่องการนำเสนอหัวข้อข่าวตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏแก่นางบุษยมาศ ทั้งเป็นลักษณะการเขียนข่าวไปตามความเห็นของนางบุษยมาศที่คาดหมายในฐานะที่เป็นนักหนังสือพิมพ์และเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทยซึ่งเป็นพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งในเรื่องค่าสมัครรับเลือกตั้ง นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ต่างเบิกความว่า วันที่ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานแต่ละคนได้รับเงินจากเจ้าหน้าที่ของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ พร้อมซองเอกสารมาคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท แล้วได้มอบให้นางอมรรัตน์ และในวันที่นายทักษณีย์พาพยานทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้ง พยานทั้งสามเบิกความตรงกันว่า ก่อนไปสมัคร นายทักษณีย์ได้ให้เงินพยานคนละ ๕,๐๐๐ บาท แล้วไม่พอได้ไปเบิกบัญชีที่ธนาคารออมสิน สาขาตรง อีกคนละ ๑๐,๕๐๐ บาท และได้ซื้อแคชเชียร์เช็คค่าสมัครคนละ ๓,๐๐๐ บาท เมื่อสมัครเสร็จแล้วก่อนกลับบ้านนายทักษณีย์ก็ให้เงินพยานอีกคนละ ๒,๐๐๐ บาท จึงนำเชื่อว่าเงินที่นายทักษณีย์ให้นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ดังกล่าวเป็นเงินที่บุคคลทั้งสามได้รับมาจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และได้ให้นางอมรรัตน์ในวันที่ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่วนที่ร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียนิตย์ ได้ทำบันทึกกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า ระหว่างที่ร้อยตำรวจเอก มนูญ สอบปากค่านางบุษยมาศ กลิ่นเพชร นายสาทิตย์ได้โทรศัพท์ต่อว่าร้อยตำรวจเอก มนูญ ว่า ทำไมไม่ทำหนังสือเชิญนายสิโรตม์ วินสน ไปให้ถ้อยคำ เมื่อร้อยตำรวจเอก

มณูญ ซึ่งแจ้งว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนไม่สามารถทำหนังสือได้ทันและยังขอให้นายสาทิพย์ช่วยแจ้งนายสิโรตม์ มาให้การด้วย พุทธิการณ์ดังกล่าวหากนายสาทิพย์ใช้คำพูดในลักษณะต่อว่าจริง ร้อยตำรวจเอก มณูญ คงไม่ขอความร่วมมือจากนายสาทิพย์และนายสาทิพย์คงไม่แจ้งให้นายสิโรตม์ไปให้การกับร้อยตำรวจเอก มณูญ ที่ร้อยตำรวจเอก มณูญ ทำบันทึกดังกล่าว โดยใช้ถ้อยคำว่าต่อว่า เป็นการใช้ถ้อยคำที่เกิน เลยไปบ้าง ทั้งนายสิโรตม์เคยเป็นอดีตผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิพย์ จึงมีเหตุผลที่ นายสิโรตม์จะขอคำแนะนำเรื่องที่ได้รับโทรศัพท์จากอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงเรียกไปให้ การโดยไม่มีหนังสือเชิญหรือหมายเรียก และการที่นายสาทิพย์โทรศัพท์ไปสอบถามอนุกรรมการ สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าวนี้ จึงยังไม่พอพียงเป็นพิรุช นอกจากนี้ไม่ปรากฏว่ามี พยานหลักฐานใดที่แสดงว่านายสาทิพย์เข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำของนายทักษัญ

ส่วนที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เข้ามาเกี่ยวข้องได้ความตามบันทึกถ้อยคำของนางรัชну ว่า เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๘ นายสิโรตม์ไปทำธุระในหมู่บ้านแล้วพบกับบิดานางรัชнуซึ่งรู้จักกันมา ก่อน บิดานางรัชнуจึงเล่าเรื่องที่นางรัชнуไปสมัครสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งใน เขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดตรัง นายสิโรตม์บอกว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย บิดานางรัชнуจึงให้ นางรัชनुไปตามนางสาวนิภาและนายสุวิทย์ แต่นายสุวิทย์ไม่อยู่ นางรัชनुได้โทรศัพท์เรียกนายทักษัญ มาพบแล้วปรึกษากันว่าจะทำอย่างไร นายทักษัญก็บอกว่าจะพาไปที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่กรุงเทพมหานคร วันรุ่งขึ้นนางรัชनुไปหานายสุวิทย์แล้วบอกเรื่องเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกพรรคไม่ครบ เก้าสิบวันเป็นความคิดให้นายสุวิทย์ทราบ จากนั้นนายทักษัญได้พานางรัชनु นางสาวนิภา และนายสุวิทย์ โดยสารขึ้นเครื่องบินเข้ากรุงเทพมหานคร ตามพุทธิการณ์แสดงว่านายทักษัญได้พานุคคลทั้งสาม ไปหานายสุเทพ เพื่อให้ นายสุเทพช่วยเหลือ นายสุเทพจึงแนะนำให้บุคคลทั้งสามทำหนังสือลาออกจาก การเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วจัดแถลงข่าวในวันเดียวกันตามข้อเท็จจริงที่ได้รับจากบุคคล ทั้งสาม ตามแถบบันทึกภาพและบันทึกเสียงและคำถอดแถบบันทึกเสียง โดยไม่ปรากฏว่ามีข้อความใดที่ ให้ร้ายพรรคไทยรักไทย ทั้งนางสาวนิภา นางรัชनु และนายสุวิทย์ เบิกความตรงกันว่า ในวันที่พยาน ทำหนังสือลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และมีการแถลงข่าว ที่กรุงเทพมหานคร ไม่มีการใส่ร้ายหรือพุดให้ร้ายพรรคไทยรักไทยเลย ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษัญ กี่สุน นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชनु ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้ง อันเป็นข้อความเท็จตามคำร้อง

ประเด็นที่ห้า พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นที่ใจ ให้แก่นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ครบเก้าสิบวันนำไปเป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ตามทางไต่สวนนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ต่างเบิกความตรงกันว่า วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ นายทักษณั กี่สู่น ได้พาพยานทั้งสามคน ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ การ์เดินไฮเต็ล พยานทั้งสามได้กรอก ใบสมัครลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ แต่ทีมงานบอกว่าลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ ไม่ได้และฉีก ใบสมัครดังกล่าวทิ้งแล้วให้พยานทั้งสามกรอกใบสมัครใหม่โดยให้นางสาวนิภาลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ ให้นางรัชनुลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ และให้นายสุวิทย์ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ หลังจากนั้น พยานทั้งสามได้รับหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคของหัวหน้าพรรคการเมือง พร้อมกับซองเอกสารและเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท รุ่งขึ้นวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ นายทักษณั พาพยานทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของจังหวัดตรัง นางอมรรัตน์หรือหยก กี่สู่น ภริยานายทักษณัได้ให้ถ้อยคำไว้ว่า เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ขอให้นางอมรรัตน์ เดินทางไปเป็นเพื่อนเพื่อไปสมัครสมาชิก พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เนื่องจากบุคคลทั้งสามไม่เคยไปกรุงเทพมหานครมาก่อน ตรงกับถ้อยคำของ นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ที่ว่าพยานทั้งสามเพิ่งเดินทางไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๒ ในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ และสอดคล้องกับคำเบิกความของนายทักษณัที่ว่า เมื่อต้นเดือน มีนาคม ๒๕๔๘ นางอมรรัตน์ได้รับโทรศัพท์จากนายไวท์หรือประสานพี่ชายนางอมรรัตน์ให้หาคนจบปริญญาตรีและอยู่ในจังหวัดตรังไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้ง ประกอบกับผลการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หนังสือสำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้ง ด่วนที่สุด ที่ ลต ๐๔๐๑/ว ๓๔๖ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ไม่ปรากฏ ข้อมูลการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ และตามบันทึก คำให้การยืนยันข้อเท็จจริงของนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ ก็เพียงกล่าวอ้างถึงขั้นตอน

การสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๐ ว่า บุคคลทั้งสามกรอกใบสมัครสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องมาตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๔๘ และได้ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติตามข้อ ๘ แล้วเสนอมาตามลำดับให้หัวหน้าพรรคลงนามอนุมัติเป็นสมาชิกพรรคเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ จึงเป็นการกล่าวแก้ข้ออ้างที่เลื่อนลอย ทั้งไม่ปรากฏว่ามีหลักฐานการแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ท.พ. ๖) ของบุคคลทั้งสามดังกล่าวต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง และที่อ้างว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ กรอกใบสมัครสมาชิกด้วยความสมัครใจไม่มีการบังคับข่มขู่ ชี้นำ หรือบังคับขู่เข็ญใด ๆ นั้น พยานทั้งสามให้ถ้อยคำยอมรับว่าได้สมัครเป็นสมาชิก ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยกรอกใบสมัครด้วยตนเองในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ แต่เมื่อพยานทั้งสามลงวันที่สมัครวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ เจ้าหน้าที่จัดเตรียมเอกสารบอกกล่าวลงวันที่ดังกล่าวไม่ได้ และให้พยานทั้งสามกรอกใบสมัครใหม่โดยลงวันที่ในใบสมัครย้อนหลังวันที่ ๕ วันที่ ๑๐ และวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ ตามลำดับ ได้ความจากพยานทั้งสามว่า ต่างมีอาชีพทำสวนยางไม่เคยมีความสนใจการเมืองมาก่อน โดยนางสาวนิภาให้ถ้อยคำ ในวันที่เดินทางไปกรุงเทพมหานคร พยานเพิ่งกลับจากขายน้ำยาง นายทักษณัณยมารอพบพยานบอกว่า ให้เดินทางไปกรุงเทพมหานคร โดยพยานไม่รู้ว่าจะไปทำอะไร ส่วนนางรัชнуให้ถ้อยคำว่า วันที่เดินทางไปกรุงเทพมหานคร พยานกลับจากเก็บน้ำยางมาถึงบ้าน มารดาบอกให้เตรียมเอกสารจะมีคนมารับไปกรุงเทพมหานคร พยานเข้าใจว่านายทักษณัณยจะพาไปสมัครทำงาน นายสุวิทย์เบิกความว่า วันที่เดินทางไปกรุงเทพมหานคร นางอมรรัตน์ไม่ได้บอกว่าจะพาไปที่ไหน พยานทั้งสามให้ถ้อยคำอย่างตรงไปตรงมา แสดงถึงความไว้วางใจนายทักษณัณยและนางอมรรัตน์ ซึ่งพยานทั้งสามรู้จักเป็นอย่างดี โดยเฉพาะนายทักษณัณยยังเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าจิวและมีศักดิ์เป็นญาติกับนางรัชнуโดยเป็นน้องของน้ำเชย จึงทำให้บุคคลทั้งสามหลงเชื่อโดยง่าย ตามพฤติการณ์ของบุคคลทั้งสามจึงไม่มีข้อระวางว่าบุคคลทั้งสามจะให้การปรักปรำผู้ใด ทั้งพยานทั้งสามก็ไม่เคยรู้จักกับพรรคและหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มาก่อน ถ้อยคำของบุคคลทั้งสามจึงมีน้ำหนักรับฟังเป็นจริงได้ และเชื่อได้ว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ จริง เมื่อนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ เป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวัน จึงเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ การที่นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูก

ร้องที่ ๒ ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ อันเป็นการรับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันอันเป็นเท็จ เพื่อให้บุคคลทั้งสามนำไปใช้เป็นหลักฐานสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นบุคคลผู้ที่ขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกพรรคไม่ถึงเก้าสิบวันซึ่งต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกตั้ง การกระทำของนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ในฐานะหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงเป็นการกระทำของพรรคและมีผลผูกพันพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อบุคคลทั้งสามได้นำเอกสารดังกล่าวไปใช้ประกอบการยื่นสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตต่อนายมนูญ เดิมกาญจนดี นายปรีชา จันโหนง และนายชูป สุขการ์ณย์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตามลำดับ โดยนายมนูญ นายปรีชา และนายชูป ต่างให้การไว้ต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า ได้รับสมัครบุคคลทั้งสามเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งและได้ออกใบรับสมัครให้แก่บุคคลทั้งสาม จึงฟังได้ว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้แก่นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎู ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวันเพื่อนำไปใช้เป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจริง

ประเด็นที่หก การกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เป็นเหตุอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ตามคำร้องได้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการตามข้อกล่าวหาของผู้ร้องที่นำมาเป็นเหตุขอให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังวินิจฉัยมาแล้ว กรณีจึงไม่มีเหตุอันอาจยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้แก่นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎู ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวันเพื่อนำไปใช้เป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เป็นเหตุอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้อง ได้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรค อันเป็นเท็จให้แก่นางสาวนิภา นางรัชช และนายสุวิทย์ ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวันเพื่อนำไปใช้เป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยรู้อยู่แล้วว่าบุคคลทั้งสามไม่มีคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติในมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ย่อมเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และยังถือว่าเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ และการที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ๓๗ คน แต่ปรากฏว่าเป็นบุคคลผู้ซึ่งขาดคุณสมบัติในลักษณะเดียวกันถึง ๓๐ คนเศษ เช่นนี้ นับว่าเป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อเลือกตั้งอย่างมากเกินกว่าปกติทั่วไป ทั้งส่งผลเสียหายแก่ประเทศชาติ กรณีเป็นเหตุอันสมควรให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยด้วยว่า ความในข้อ ๓ ของประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ มีผลใช้บังคับกับการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้จะเป็นที่ยอมรับเป็นการทั่วไปและเป็นสากลว่า พรรคการเมืองนั้นถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นสิ่งที่แสดงออกและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีแนวความคิดในทางการเมืองร่วมกัน และเป็นสิ่งสำคัญเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในทางการเมือง แต่ก็ต้องเข้าใจว่าก็เหมือนกับสิ่งทั้งหลายตามธรรมชาติ ที่แม้จะเป็นสิ่งสำคัญและดีมีประโยชน์ แต่หากนำเครื่องมือหรือสิ่งสำคัญที่เช่นนั้นไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้องชอบธรรม ไม่ว่าจะการใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศด้วยวิธีการที่ไม่เป็นปกติและชอบธรรมเพียงเพื่อให้ได้คะแนนเสียงเด็ดขาดอย่างท่วมท้น ซึ่งลักษณะเช่นนี้ คนทั้งหลายไม่ว่าในประเทศไทยหรือต่างประเทศ ไม่อาจยอมรับได้ว่าเป็นพรรคการเมืองในนัยของพรรคการเมืองที่จะเป็นรากฐานที่สำคัญของการเป็นเครื่องมือในการทำให้การปกครองของประเทศเป็นประชาธิปไตยได้ การกล่าวเช่นนี้ไม่ได้หมายความว่าในประเทศไทยจะไม่มีพรรคการเมืองที่จะเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยเช่นในประเทศต่าง ๆ อย่างน้อยก็ยังมีพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ของการเป็นพรรค

การเมืองในระบบสากลและมีการวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงเวลา ๓๐ กว่าปีก็มี ๖๐ กว่าปีก็มี ซึ่งเป็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับระบบพรรคการเมืองในประเทศต่าง ๆ และที่สำคัญไปกว่านั้น การเลือกตั้งแม้จะเป็นส่วนสำคัญของการปกครองที่เป็นประชาธิปไตย แต่ก็ต้องอยู่ในพื้นฐานเช่นเดียวกับเรื่องพรรคการเมือง ซึ่งประเทศทั้งหลายในโลกที่พัฒนาทางการเมืองแล้ว จะไม่มีปัญหาในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ และพิทักษ์หวงแหนสิทธิทางการเมืองในการเลือกตั้งของประชาชนเหมือนอย่างในบ้านเรา ดังนั้น ในทุกครั้งที่เกิดปัญหาในประเทศของเราอย่างเช่นครั้งนี้ คนต่างชาติก็จะเรียกร้องก่อนอื่นทั้งหมด คือ การที่ต้องให้มีการเลือกตั้งเป็นสำคัญเสมือนว่าการเลือกตั้งเป็นคำกล่าวที่ศักดิ์สิทธิ์ว่า หากให้มีการเลือกตั้งแต่เพียงอย่างเดียวเกิดขึ้นแล้วก็จะทำให้ประเทศชาตินั้นเป็นประชาธิปไตยเหมือน ๆ กับในประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย ซึ่งในเรื่องนี้คงต้องทำให้เขาทั้งหลายเหล่านั้นเข้าใจว่าสถานการณ์ของสังคมไทยเช่นที่มีกรณีในคดีนี้เป็นตัวอย่างย่อมแสดงว่าหากพรรคการเมืองมิได้มีสภาพเป็นสถาบันการเมืองอย่างแท้จริง และมีการใช้เงินสนับสนุนการเลือกตั้งอย่างไม่ถูกต้องเพื่อให้ได้อำนาจรัฐอย่างที่เกิดขึ้น ถ้าพึ่งเพียงต้องมีการเลือกตั้งอย่างเดียวคงไม่สามารถทำให้เกิดประชาธิปไตยเช่นในที่อื่น ๆ ได้

เมื่อได้พิจารณาเหตุผลการต่าง ๆ และพยานหลักฐานที่ปรากฏในคดีนี้ ดังที่ได้วินิจฉัยไว้ข้างต้น จึงเห็นว่า พฤติการณ์ที่เกิดขึ้นและปรากฏจากหลักฐาน ย่อมไม่อาจพิจารณาเป็นอย่างอื่นได้นอกจากมีเหตุอันสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒

ในประเด็นที่ว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามความในข้อ ๓ ของคณะปฏิรูปฯ ฉบับที่ ๒๗ นำไปใช้ย้อนหลังเพื่อบังคับ หรือลงโทษแก่กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนการประกาศใช้บังคับได้หรือไม่ นั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า หลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังนี้ เป็นหลักที่เกิดจากคำกล่าวตั้งแต่สุภาษิตลาติน *Nullum crimen sine lege* ไม่มีการกระทำความผิดหากไม่มีกฎหมายกำหนด และ *Nulla poena sine lege* บุคคลจะไม่ต้องรับโทษหากไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ หลักกฎหมายดังกล่าว มิใช่เป็นหลักกฎหมายที่เป็นหลักเด็ดขาดแต่อย่างใด ที่เป็นที่เข้าใจกัน คือ จะตรากฎหมายให้มีผลย้อนหลังเป็นการลงโทษทางอาญามิได้ ความคิดในสมัยแรก ๆ แม้จะมีขึ้นเพื่อให้มีการป้องกันสิทธิเสรีภาพของเอกชน แต่ในระยะเวลาต่อมาจนถึงปัจจุบันแนวคิดในทางกฎหมายเห็นว่า สังคมต้องมีการพัฒนาและกฎหมายที่ได้ตราขึ้นใหม่ ย่อมเป็นที่เข้าใจและยอมรับว่าเป็นกฎหมายที่ต้องดีกว่ากฎหมายที่ใช้บังคับ

อยู่เดิม เป็นธรรมต่อสังคมและเหมาะสมกว่ากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่แล้ว ดังนั้น จึงควรให้กฎหมายที่ได้ตราขึ้นใหม่มีผลใช้บังคับได้ทันที แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีกรยอมรับว่า จะต้องให้กฎหมายมีความแน่นอนในการบังคับใช้ เป็นแต่ความจำเป็นของสังคมในเรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ อาจจะต้องมีความสำคัญมากกว่าความแน่นอนในบทกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้น ในทางกฎหมายจึงมีข้อยกเว้นเกี่ยวกับการให้อำนาจแก่ฝ่ายนิติบัญญัติในการตรากฎหมายให้มีผลย้อนหลังได้ โดยเฉพาะในอันที่เห็นว่าจะเป็นไปได้เพื่อป้องกันหรือทำให้หมดไปในสิ่งที่เห็นว่าเป็นอันตรายหรือเป็นที่มาของความไม่เป็นธรรม เพื่อคุ้มครองให้เกิดความมั่นคงและความยุติธรรมในสังคมด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ปรากฏอยู่ในตำราความรู้เบื้องต้นกฎหมายทั่วไปของประเทศต่าง ๆ อย่างไรก็ตามหลักในเรื่องกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังก็ยังยึดถือในกรอบของการลงโทษทางอาญาเป็นหลัก และการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งย่อมไม่ใช่โทษในทางอาญาอย่างแน่นอน หากแต่เป็นเพียงมาตรการทางกฎหมายที่เกิดจากผลของกฎหมายที่ให้อำนาจในการยุบพรรคการเมืองที่กระทำการต้องห้ามตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อมิให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีโอกาสที่จะกระทำการอันเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายซ้ำอีกในช่วงเวลาหนึ่งอันเป็นมาตรการที่เหมาะสมแก่การคุ้มครองประโยชน์ของสังคมส่วนรวม เพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญยิ่งนั้น สามารถดำรงอยู่ได้ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายในลักษณะดังกล่าว ซึ่งเป็นกรณีการตัดสิทธิเลือกตั้งที่ผ่านมา พบว่าการกระทำที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรณี เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือเคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ อันเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช ๒๕๑๑ พุทธศักราช ๒๕๑๗ และ พุทธศักราช ๒๕๒๑ รัฐธรรมนูญทั้งสามฉบับมิได้มีบทบัญญัติห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งแต่อย่างใด แต่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ได้บัญญัติจำกัดสิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะเหตุมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวไว้ในมาตรา ๑๐๗ ว่า บุคคลผู้มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คือ...

(๑) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริต

ต่อหน้าที่ หรือถือว่าทุจริตต่อหน้าที่ และ (๘) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ต่อมา เมื่อมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ บทบัญญัติเรื่องลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวได้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเป็นมาตรา ๑๑๓ ว่าบุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คือ ... (๑) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ และ (๘) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ก็ได้บัญญัติถึงลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ในมาตรา ๑๐๕ (๖) และ (๗) โดยมีบทบัญญัติเช่นเดียวกันกับบทบัญญัติในมาตรา ๑๑๓ (๑) และ (๘) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ จากบทบัญญัติในมาตรา ๑๐๗ (๑) และ (๘) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ มาตรา ๑๑๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ และมาตรา ๑๐๕ (๖) และ (๗) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จะเห็นได้ว่าการตัดสิทธิทางการเมืองของบุคคลที่เคยกระทำการทุจริตต่อหน้าที่ หรือเคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติ ซึ่งเป็นลักษณะต้องห้ามดังที่กล่าวข้างต้น อันเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ เป็นบทบัญญัติที่ชัดเจน และแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญว่าต้องการตัดสิทธิบุคคลที่เคยกระทำการดังกล่าว แม้จะเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนการบัญญัติห้ามไว้ในรัฐธรรมนูญก็ตาม เมื่อรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้บัญญัติห้ามบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามเพราะเคยกระทำการดังกล่าว มิให้เข้าสู่วงการเมือง ย่อมหมายความว่า บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ประสงค์ที่จะให้บทบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับได้ทันทีกับการกระทำที่เกิดขึ้นก่อน หากวินิจฉัยหรือตีความว่า บทบัญญัติในมาตรา ๑๑๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ และมาตรา ๑๐๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ไม่มีผลใช้บังคับย้อนหลังกับการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช ๒๕๓๔

รวมทั้งฉบับแก้ไขเพิ่มเติมเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แล้ว ย่อมมีผลให้ผู้ที่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ หรือ เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมี ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้ ซึ่งรัฐธรรมนูญคงไม่ประสงค์เช่นนั้นที่จะให้ บุคคลดังกล่าวเข้าสู่การเมือง เพียงเพราะการถือหลักอย่างเคร่งครัดว่ากฎหมายไม่ใช้บังคับย้อนหลังกับ การกระทำที่เกิดขึ้นก่อน และเมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะต้องห้ามในการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว กับการกระทำที่เป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และการ กระทำตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แล้ว จะเห็นได้ว่า การกระทำตามมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มีลักษณะของการกระทำที่รุนแรงกว่าการกระทำ ที่มีลักษณะต้องห้ามที่กล่าวมาข้างต้น ในการคัดกรองคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐย่อมมีอำนาจโดยชอบธรรมที่จะตัดสิทธิทางการเมืองของบุคคลได้ หากเห็นว่าจะเป็นการอันตรายต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้วยการบัญญัติมาตรการในการบังคับ มิให้บุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามเช่นนั้นใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้อีก ดังนั้น มาตรการที่คณะปฏิรูปฯ ประกาศกำหนดในฉบับที่ ๒๗ ที่ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของ กรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นมิกำหนดห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง เพราะเหตุ การกระทำต้องห้ามตามมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และ มาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเกิดจาก การที่พรรคการเมืองนั้นกระทำการถึงขั้นที่เรียกว่าร้ายแรงอันเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของ ประเทศเช่นกัน การเพิกถอนสิทธิในการเลือกตั้งในกรณีนี้ จึงต้องถือว่าเป็นมาตรการที่จำเป็นและ เหมาะสม เพื่อธำรงและรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของระบอบการปกครองของประเทศ อันอยู่ใน

หลักเกณฑ์ที่จะให้พบบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวมีผลย้อนหลังได้เพราะเหตุผลความจำเป็นและประโยชน์ส่วนรวมของสังคมมากกว่าที่จะถือเพียงความแน่นอนของกฎหมายเท่านั้น

สำหรับในส่วนของพรรคการเมือง นั้น เมื่อคำนึงถึงว่า การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และจากข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ชัดเจนว่า หัวหน้าพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำการ โดยมีได้คำนึงถึงความถูกต้องตามกฎหมาย การกระทำดังกล่าวมีลักษณะรุนแรงถึงขนาดที่เป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันอยู่ในขั้นที่เป็นสาเหตุให้ยุบพรรคการเมืองนั้นได้ตามมาตรา ๖๗ ประกอบกับมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ด้วยเหตุผลที่ได้วินิจฉัยไว้ข้างต้นจึงเห็นว่า สมควรมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามมาตรา ๖๗ ประกอบกับมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จำนวน ๕ คน มีกำหนดคนละห้าปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามความในข้อ ๓ ของประกาศคณะปฏิรูปฯ ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ และยกคำร้องของผู้ร้องในข้อหาที่ขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

ศาสตราจารย์ ดร.อักษราทร จุฬารัตน
รองประธานคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของหม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ตุลาการรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑ - ๒/๒๕๕๐

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง		อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า

ระหว่าง		อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคประชาธิปัตย์	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

อัยการสูงสุดยื่นคำร้องรวมสองคำร้อง ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า และพรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากความปรากฏต่อนายทะเบียน พรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองทั้งสองกระทำการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วย หลักฐานตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ สต (ทบพ) ๐๔๐๑/๗๘๔๕ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ลับ ที่ สต (ทบพ) ๐๔๐๑/๒๓๗ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ตามลำดับ และอัยการสูงสุดเห็นสมควรให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองทั้งสองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องทั้งสองไว้พิจารณาวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ พรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้ายื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๕ คดีอยู่ในระหว่างที่พรรคประชาธิปัตย์ทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๙ และให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ภายหลังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๙ โดยมาตรา ๓๕ บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และให้โอนบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ ก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๙ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ต่อมาพรรคประชาธิปัตย์ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๙

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ให้รวมการพิจารณาคำร้อง ทั้งสองเข้าด้วยกัน เนื่องจากมีข้อเท็จจริงเกี่ยวพันกัน โดยให้เรียกอัยการสูงสุดผู้ร้องทั้งสองคำร้องว่า ผู้ร้อง และให้เรียกพรรคพรรคประชาธิปัตย์ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้าว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒

คำร้องที่หนึ่ง ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมาย โดยมีนางสาวอิสรา ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นนางสาวพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ เป็นหัวหน้าพรรค

เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๙ พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือส่งพยานหลักฐานเพื่อให้ผู้ร้องยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ประกอบมาตรา ๖๗

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากพยานหลักฐานที่ส่งมา ได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๙ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง ตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ร้องเรียนต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชนี ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอุ่น ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดตรัง บุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำดังกล่าวอาจมีความผิดตามกฎหมาย เพราะตนไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ประการใด จึงปรึกษานายสุเทพเพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย

นายสุเทพแนะนำให้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามแสดงเจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกของพรรคดังกล่าวแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพจึงขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งต่อไป

ต่อมาประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานแล้วแยกประเด็นการพิจารณาได้ ๓ ประเด็น คือ

(๑) นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ และไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ บุคคลทั้งสามจึงเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาหนึ่งวันเท่านั้น ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) การกระทำความผิดของบุคคลทั้งสามที่สมัครรับเลือกตั้งโดยรู้ว่าคุณตนไม่มีสิทธิสมัคร เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔)

นอกจากนี้ การที่บุคคลทั้งสามยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง คือผู้ถูกร้องที่ ๒ (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๒) ที่รับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๕๐ วัน อันเป็นความเท็จ เป็นเอกสารประกอบการสมัครรับเลือกตั้งต่อผู้ว่าการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดังกล่าวนั้น ถือว่าเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย และเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จดบันทึกลงในใบรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๑) อันเป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗

(๒) นายทักษณีย์ กี่สู้น เป็นผู้แนะนำให้บุคคลทั้งสามเตรียมหลักฐานแล้วให้คนพาไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และเมื่อบุคคลทั้งสามได้เดินทางกลับพร้อมกับเอกสารประกอบการสมัครแล้ว นายทักษณีย์ยังได้พาเดินทางไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ อีกด้วย การกระทำดังกล่าว เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งทั้งที่รู้ว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) การกระทำของนายทักษิณจึงเป็นผู้สนับสนุนให้บุคคลทั้งสามกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖

(๓) นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำหนังสือรับรองของ หัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ข ๒) ส่งบุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เป็นการดำเนินการแทนผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ และนางสาวอิสราเป็นกรรมการบริหารพรรคตำแหน่งหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราได้รับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำให้การของบุคคลทั้งสามว่าตนได้สมัครเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ การทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ข ๒) ดังกล่าว จึงเป็นเท็จ เนื่องจากบุคคลทั้งสามสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน อันเป็นการฝ่าฝืน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๓) และ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๑

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมีความเห็นดังนี้

(๑) ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗

(๒) ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายทักษิณัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖

(๑) เนื่องจากการกระทำของนางสาวอิสราหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองอันเป็นที่ใจให้แก่บุคคลทั้งสาม เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ที่ได้กระทำในฐานะตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๓) เห็นควรแจ้งต่อผู้ร้องพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ต่อไป

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า การกระทำของนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นที่ใจ เป็นการร่วมกันเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุนให้บุคคลดังกล่าวลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้หรือว่าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน อันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๑ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ หรือ ๘๖ และมาตรา ๑๓๗, ๒๖๗ การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) จึงส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

ผู้ร้องพิจารณาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่ประธานกรรมการการเลือกตั้งนายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรค เป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นที่ใจ จึงเป็นตัวการร่วมกันหรือผู้สนับสนุนให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้หรือว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน อันเป็นการกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๖, ๑๓๗, ๒๖๗ ย่อมแสดงว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗, ๑๓๖, ๑๔๔, ๑๔๕, ๓๒๗, ๓๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓), ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ ขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณรินทร์ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) มาตรา ๖๗ และขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยืนยันชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาสรุปความได้ว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมือง กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ รับสมัครบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกเพื่อส่งลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่ครบ ๕๐ วันตามที่กฎหมายกำหนดนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏตามหลักฐานในใบสมัครสมาชิกพรรคว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ ได้เขียนใบสมัครสมาชิกพรรคการเมืองด้วยลายมือของตนเองโดยปราศจากการข่มขู่ ชี้นำ ข่มขืนใจ หรือบังคับขู่เข็ญแต่อย่างใด โดยขั้นตอนในการรับสมัครสมาชิกพรรคก็เป็นไปตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘

คือ เมื่อใบสมัครสมาชิกมาถึงผู้ถูกร้องที่ ๒ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครให้เป็นไปตามข้อบังคับข้อที่ ๕ แล้วส่งใบสมัครต่อไปยังผู้มีอำนาจในการนำเสนอขอรับการอนุมัติเพื่อนำเสนอให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงนามอนุมัติตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อที่ ๑๐ และข้อที่ ๓๖ (๗) กรณีของบุคคลทั้งสาม ก็ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ อย่างครบถ้วน และหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้อนุมัติให้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ และเป็นการใช้อำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทุกประการ มิได้มีการใช้อำนาจนอกเหนือจากที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดแต่อย่างใด

ส่วนที่มีการกล่าวอ้างว่าได้มีการร้องเรียนต่อประธานกรรมการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา นางรัชญา และนายสุวิทย์ ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่จังหวัดตรังในวันรุ่งขึ้น ต่อมาบุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำดังกล่าวอาจมีความผิดตามกฎหมายบ้านเมือง เพราะบุคคลทั้งสามไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนี้แต่ประการใด จึงได้เดินทางไปปรึกษากับเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงได้แนะนำให้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคดังกล่าวแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๙ และเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งนี้อีกต่อไป ต่อมาประธานกรรมการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีคำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ของผู้สมัครรับเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง โดยในการสืบสวนสอบสวนกรณีดังกล่าว นั้น ทางคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมิได้แจ้งต่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่าบุคคลทั้งสามได้มีการเขียนใบลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้ง ๆ ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองก็รู้อยู่แล้วว่าการลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๕ ที่ว่า “การลาออกจากการเป็นสมาชิกให้ยื่นหนังสือลาออกต่อหัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค หรือนายทะเบียนพรรคแล้วแต่กรณี และมีผลต่อเมื่อเจ้าหน้าที่สำนักงานใหญ่พรรคได้ลงเลขรับหนังสือแล้ว”

ไม่ปรากฏหลักฐานว่าหนังสือลาออกดังกล่าวได้ถูกส่งไปถึงหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อแสดงเจตนาว่าบุคคลทั้งสามต้องการจะลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่อย่างไร ซึ่งไม่ตรงตามที่ผู้ร้องอ้างว่าบุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนาว่าลาออกจากสมาชิกพรรค จึงถือได้ว่าหนังสือลาออกของบุคคลทั้งสามไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการลาออกไม่มีผล ทำให้บุคคลทั้งสามยังคงเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่จนถึงปัจจุบัน

คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้รับผิดชอบต่อบุคคลในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งในการนี้ นางสาวนิภา นางรัชฎ และ นายสุวิทย์ ได้ถูกคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง โดยผู้สมัครทั้งสามคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ และหากผู้ที่ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามของผู้ถูกร้องที่ ๒ ผู้ใดไม่สามารถออกค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้ พรรคจะออกค่าใช้จ่ายให้โดยพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป โดยจะช่วยเหลือได้ไม่เกินคนละ ๓๐,๐๐๐ ถึง ๓๕,๐๐๐ บาท ซึ่งเงินจำนวนดังกล่าวไม่น่าจะเป็นเหตุจูงใจ หรือสามารถหลอกลวงให้บุคคลเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามที่ผู้สมัครทั้งสามกล่าวอ้างได้ เพราะบุคคลทั้งสามล้วนแต่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีวุฒิภาวะ มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถือได้ว่าเป็นวิญญูชนอันรู้ผิดชอบชั่วดีได้เองว่า การที่ตนเองยอมรับเงินจากพรรค และนำไปสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเรียบร้อยแล้ว น่าจะแสดงให้เห็นได้ว่าบุคคลทั้งสามยอมรับแล้วว่าตนเองมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ จึงได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และได้ไปสมัครตามสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรังกำหนดอย่างครบถ้วน

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ที่ได้วินิจฉัยคดีอันเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัยว่า เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง และส่งผลถึงการประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดต้องเสียไปด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่า

ผู้ร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๖, ๑๓๗, ๒๖๗ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) จนเป็นเหตุผลให้ถูกยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคตามมาตรา ๖๗ นั้น น่าจะตกไปด้วย เพราะคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนั้นถือเป็นเด็ดขาดมีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ จึงขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

คำร้องที่สอง ผู้ร้องยื่นคำร้องและคำร้องแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง รวม ๒ ฉบับ สรุปความได้ว่า พรรคประชาธิปัตย์ ผู้ร้องที่ ๑ จัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมาย ปัจจุบันมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นหัวหน้าพรรค และมีคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๔๕ คน เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ พลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้งนายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง มาเพื่อให้ผู้ร้องพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ โดยเห็นว่าผู้ร้องที่ ๑ กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากหลักฐานที่ส่งมา ได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย กับพวก ได้มีหนังสือร้องเรียนต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ผู้ร้องที่ ๑ กระทำผิดพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองร้องต่อผู้ร้องพร้อมเอกสารเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หากผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งไปให้ผู้ร้อง หรือยื่นคำร้องเองต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำสั่งให้ยุบผู้ร้องที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖, ๖๗ ต่อไป

ต่อมาวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ประธานกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และให้นำคำร้องเรียนของนายฉัฐชัย สิงหนาท กับเรือตรี ฉลาด วรรณิตร พร้อมผู้เสียหาย คำร้องเรียนของนายสุรพงษ์ โดวิจักขณ์ชัยกุล เรื่องร้องเรียนกรณีผู้ร้องที่ ๑ โดยนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรคผู้ร้องที่ ๑ จัดทำแผ่นปลิว

แจกจ่ายที่จังหวัดสงขลา และเรื่องร้องเรียนของนายหนาพัทธ์ ฅ นคร มาพิจารณารวมกับคำร้องเรียนของนายวิจิต ปลั่งศรีสกุล กับพวก โดยคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกำหนดประเด็นตามคำร้องเรียน รวม ๘ ข้อ กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการ ดังนี้

(๑) ร่วมกับกลุ่มพันธมิตรเพื่อล้มล้างรัฐบาล

(๒) ขอนายกรัฐมนตรีพระราชทานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๗

(๓) ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง

(๔) นำคนไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง โดยใส่ร้ายพรรคการเมืองอื่นว่าจ้างผู้สมัครให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง

(๕) ขัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคอื่นที่จังหวัดสงขลา ปลุกกระดม “ระบอบทักษิณ” และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน

(๖) ว่าจ้างหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย

(๗) ว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยไม่ให้ส่งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดภาคใต้

(๘) หน่วงเหนี่ยว กักขัง นางจันทิมา ภาวะลี ให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย

คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้วเห็นว่าในระหว่างที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีผลใช้บังคับกับผู้ถูกร้องที่ ๑ และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการต่าง ๆ ดังนี้

(๑) เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ นายเกียรติ สิทธิอมร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตร โจมตีรัฐบาลและพันธมิตรจวโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทย ที่สะพานม้ฆวานรังสรรค์ ว่าเศรษฐกิจยุคทักษิณโคกระจุกหนึ่กระจาย บริษัทต่าง ๆ ในตลาดหลักทรัพย์ได้ประโยชน์มากกว่าประชาชน มีการทุจริตซับซ้อน

(๒) เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง กล่าวหาว่าการบริหารงานของพันธมิตรจวโท ทักษิณ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่า เป็นระบอบทักษิณ ซึ่งไม่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายใด ๆ และกล่าวว่า “วันนี้

ระบอบทักษิณ ทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันดังกล่าวนายสุเทพ เลาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ว่าเป็นระบอบทักษิณเช่นกัน โดยกล่าวหาระบอบทักษิณว่าเป็นระบอบที่นายกทักษิณคุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการไว้ผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบบรัฐสภา เข้าไปควบคุมแทรกแซงสื่อมวลชน องค์กรอิสระ เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยสิ้นเชิง ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรมทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง ปกครองโดยไม่ยึดหลักกฎหมายและเหตุผล ระบอบทักษิณมีการทุจริตคอร์รัปชัน นอกราชการบังหลวงหาประโยชน์ให้พวกพ้อง

(๓) เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ นายอลงกรณ์ พลบุตร รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรที่สะพานมัฆวานรังสรรค์ กล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทยว่าจ้างนางฐิติมาจัดหาผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคเล็กลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เรียกร้องให้ผู้ฟังการปราศรัยลงคะแนนเลือกตั้งในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน และเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล และนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยบนเวทีพันธมิตรที่จังหวัดศรีสะเกษ กล่าวหาว่า พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นคนโกหกหลอกลวง ฆ่าตัดตอนผู้ค้ายาเสพติดจำนวนหลายพันคน ครอบงำองค์กรอิสระ คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการการเลือกตั้ง และศาลรัฐธรรมนูญ และมีกรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ ในทำนองเดียวกันอีกหลายแห่ง ประกอบกับนายถาวร เสนเนียม จัดทำแผ่นปลิวที่ระบุชื่อนายถาวรและมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ เชิญชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน นอกจากนี้ในการปราศรัยที่ท้องสนามหลวงของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ได้กล่าวว่า “ถ้าวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีการเลือกตั้งก็ขอให้ประชาชนกากบาทลงในช่องไม่เลือกผู้ใด” เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งงดเว้นการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทย หรือพรรคไทยรักไทย หรือพรรคการเมืองอื่นหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองอื่นในกรณีเขตเลือกตั้งใดมีผู้สมัครพรรคอื่นสมัครด้วย ด้วยวิธีการหลอกลวงหรือใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕)

(๔) เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ก่อนมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร นายอภิสิทธิ์ และคณะ ซึ่งเป็นกรรมการบริหารและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปพบกับนายสนธิ ลิ้มทองกุล หัวหน้ากลุ่มพันธมิตร และต่อมาได้มีการบริหาร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นบนเวทีของนายสนธิอย่างต่อเนื่อง ทั้ง ๆ เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า นายสนธิและพวก มีพฤติกรรมที่ต้องการขับไล่พันตำรวจโท ทักษิณ

(๕) ออกแถลงการณ์ร่วมกับพรรคชาติไทยและพรรคมหาชนว่าไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยอ้างว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่มาร่วมลงชื่อในสัปดาห์ว่าจะปฏิรูปการเมืองก่อนสมัครรับเลือกตั้ง และอ้างว่าการเลือกตั้งล่วงหน้าจะไม่บริสุทธิ์ตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีข้ออ้างที่เป็นไปตามกฎหมาย ทั้ง ๆ ที่สามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้แต่กลับไม่ส่งสมัคร ประกอบกับต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยกรรมการบริหารและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจัดปราศรัยและจัดทำเอกสารแจกจ่ายจำนวนมาก เพื่อรณรงค์ ให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครคนใดหรือพรรคใด ทั้ง ๆ ที่ตนเองไม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้ง แข่งขันด้วยแต่ประการใด และนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา ลูกน้องของนายไตรรงค์ ชัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคเล็กที่จังหวัดสงขลา เพื่อมิให้ลงสมัครแข่งขันกับพรรคไทยรักไทย โดยมุ่งหมายให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคไทยรักไทยที่มีผู้สมัครลงสมัครเพียงคนเดียวได้คะแนนเสียงเลือกตั้งไม่ถึง ร้อยละยี่สิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอันจะส่งผลให้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่มีพระราชกฤษฎีกา ให้มีการเลือกตั้ง มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบจำนวนที่จะเปิดการประชุมสภาและไม่สามารถ ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้

(๖) นายทักษิณัยเป็นผู้นำนางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ ราษฎรจังหวัดตรัง เดินทาง โดยรถยนต์ไปกรุงเทพมหานครเพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ย้อนหลังไปเดือนตุลาคมถึง พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แล้วพากลับไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ จากนั้นก็พาบุคคลทั้งสามไปพบกับนายสุเทพ นายถาวรและพวกที่กรุงเทพมหานคร จัดแถลงข่าวว่ามีพรรคการเมืองหนึ่งว่าจ้างให้ลงสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นการกล่าวหาพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างนั่นเอง และจากการตรวจหลักฐานทะเบียนพรรคการเมืองของนายทักษิณัย ปรากฏว่าเป็นสมาชิก ผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ ผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อมีการสอบสวนเรื่องนี้ เจ้าหน้าที่ของ กกต. คุณนายสาทิตย์ โทศภัทธ์ต่อว่าว่าการสอบสวน ให้ทำหน้าที่สื่อเชิญพยานด้วย พฤติการณ์น่าเชื่อได้ว่านายสาทิตย์ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจ

ให้นายทักษ์นัยกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐

(๗) นายบรรชวริทธิ์ ดันติภิมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า และพันตำรวจโท รุทพล เนาวรัตน์ ได้บันทึกภาพและเสียงของนายไทกร พลสุวรรณ ไว้เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ โดยที่นายไทกรไม่รู้ตัวมาก่อนว่าจะถูกบันทึก เนื่องจากนายบรรชวริทธิ์ถูกนายไทกรข่มขู่ว่าส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งขาดคุณสมบัติ มีความผิด นายไทกรได้เสนอความช่วยเหลือจะให้เงินและหาที่อยู่อาศัยใหม่ให้ โดยขอให้ร่วมแถลงข่าวและกล่าวหาว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยอย่างเช่นนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ให้เงินให้นายบรรชวริทธิ์ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง นายไทกรพูดว่าจะปรึกษารื้อกับเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในเรื่องเงินค่าตอบแทนตามที่นายบรรชวริทธิ์เรียกร้องจากหลักฐานทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองปรากฏว่านายไทกรเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในขณะที่กระทำการดังกล่าว และนายไทกรมีการติดต่อประสานงานกับผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเฉพาะนายสุเทพ ได้แก่การพานายชวการ โดสสวัสดิ์ และนายสุขสันต์ ชัยเทศ เข้าพบนายสุเทพเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ไขข้อมูลทะเบียนสมาชิกพรรคพัฒนาชาติไทย นายไทกรร่วมเดินทางไปกับคณะของนายสุเทพเพื่อไปบ้านนายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ หัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทย จึงมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่านายสุเทพเป็นผู้ใช้ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายไทกรว่าจ้างนายบรรชวริทธิ์ให้กล่าวใส่ร้ายพรรคไทยรักไทยว่าพรรคไทยรักไทยจ้างให้ผู้สมัครที่ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐

พฤติกรรมของนายอภิสิทธิ์ กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าว ประกอบกับนายอภิสิทธิ์เรียกร้องให้ขอพระราชทานนายกรัฐมนตรีนครและรัฐบาลพระราชทานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๗ เป็นการกระทำเพื่อไม่ต้องการให้การเลือกตั้งเป็นการทั่วไปสามารถดำเนินการไปได้ ไม่ต้องการให้มีรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้น จึงเป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

(๒) และ (๓) การกระทำได้กล่าวเป็นการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นการกระทำของกรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยที่ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กระทำการใด ๆ ที่จะแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้โต้แย้งหรือระงับการกระทำของบุคคลดังกล่าว จึงถือได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้กระทำความผิด ร่วมทำหรือสนับสนุนการกระทำได้กล่าว

ส่วนข้อกล่าวหาเรื่องว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยและหน่วยงานนี้ยวักยักขังนางฐิติมา เห็นว่าพยานหลักฐานที่ได้จากการสืบสวนสอบสวนยังไม่เพียงพอรับฟังได้ว่าการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ต่อมาคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้รายงานผลการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง พิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง จึงได้ส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมาให้ผู้ร้องพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

ผู้ร้องมีคำสั่งให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินการตามความในมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตามคำสั่งอัยการสูงสุด ที่ ๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งผู้ร้องได้แต่งตั้งไว้แล้วพิจารณา คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวมีความเห็นว่า ข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมืองบางกรณี ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ดังนี้

(๑) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าร่วมกับกลุ่มพันธมิตรกู้ชาติกล่าวโจมตีรัฐบาลและประกาศขอ นายกรัฐมนตรีพระราชทานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๗ นั้น ไม่เป็นการกระทำผิด เพราะบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด และเสรีภาพในการชุมนุม โดยสงบและปราศจากอาวุธตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๔ อีกทั้งมิใช่เป็นการกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

(๒) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ รณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกากบาทลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนนั้น ไม่ใช่การห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อจะจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่นหรือพรรคการเมืองใดหรือให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

(๓) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่มีเหตุอันควรนั้น ไม่เป็นการกระทำผิดกฎหมาย เพราะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒๘ (๒) บัญญัติว่า “การเลิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ โดยมีให้นำเอาเหตุที่พรรคการเมืองไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือเหตุที่ไม่มีสมาชิกของพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งมาเป็นเหตุให้ต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมือง” ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

(๔) กรณีกล่าวหาว่าเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หน่วงเหนี่ยวกักขังนางฐิติมา สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยและให้ใส่ร้ายว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยได้ว่าจ้างให้สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องได้คะแนนเสียงถึงร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๔ นั้น รับฟังไม่ได้ว่านางฐิติมาถูกบังคับขู่เข็ญเพื่อไปให้การใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

ส่วนข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง เห็นว่าเป็นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ มีดังนี้

(๑) นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวงเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณ ทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันเดียวกันนั้น นายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็นระบอบทักษิณ โดยนอกจากจะกล่าวหาในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ แล้วยังกล่าวโจมตีว่าระบอบดังกล่าวเป็นระบอบที่นายกทักษิณคุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบบรัฐสภา ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริต คอร์รัปชัน นอกราชการบังหลวง และที่กรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ในระหว่างวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ ในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ รวมทั้งกรณีที่นายดาวกรกรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำแผ่นปลิวซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียวายใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...” นั้น พฤติกรรมตามข้อเท็จจริงดังกล่าวของนายอภิสิทธิ์ กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการสร้างคำว่า “ระบอบทักษิณ” ขึ้นมาเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่ามีการปกครองประเทศไทยโดยระบอบอื่นนอกจากที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ อันเป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ให้ประชาชนทั่วไปเกลียดชัง ให้เข้าใจว่าเป็น คนชั่ว คนทุจริต และขายชาติ อันมีลักษณะเป็นการใส่ร้ายหรือจู่โจมให้ประชาชนเข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพรรคไทยรักไทย โดยมีเจตนาเพื่อให้ประชาชน งควั่น การลงคะแนนให้แก่พรรคไทยรักไทย อันเป็นการกระทำซึ่งต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕)

(๒) นายทักษิณ ผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ กรรมการบริหารและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา นางรัชช และนายสุวิทย์ ราษฎรจังหวัดตรัง เดินทางไป

กรุงเทพมหานคร เพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยร่วมมือกับนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส. ๑๘/ข ๒) รวม ๓ ฉบับ เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ในการส่งนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง โดยเอกสารดังกล่าวระบุว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่น้อยกว่า ๕๐ วัน อันเป็นที่เนื่องจากนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) และต่อมาปรากฏว่านายทักษณัยได้พานางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง จากนั้นได้พาบุคคลทั้งสามไปพบนายสุเทพ นายถาวร และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่กรุงเทพมหานคร เพื่อจัดแถลงข่าวว่ามีพรรคการเมืองหนึ่งซึ่งต่อมาหมายถึงพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้ง พฤติการณ์เชื่อได้ว่า นายสาทิตย์ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษณัยกระทำการดังกล่าว อันเป็นการใช้ให้บุคคลอื่นกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๕ นายไทกรในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ว่าจ้างให้นายวรรชวริทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครอง

ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญและเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๔) วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ นายถาวร รองเลขาธิการและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ นายประพร เอกอรุ นายชาลีคนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าพรรค ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต ผดุงอรรด รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต ชูโชติช่วง สมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ร่วมกันจัดขบวนการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปีتما ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรงค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่า ตามข้อกล่าวหาทั้ง ๔ ข้อ พยานหลักฐานตามที่ปรากฏในสำนวนตามรายงานการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และความเห็นของประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง มีเหตุผลน่าเชื่อว่าการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรค เป็นการกระทำในการดำเนินกิจการทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกา ยุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อมิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

กรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิด ๖ ข้อ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แม้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ เห็นว่าการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพียง ๔ ข้อ เท่านั้นที่เป็นการกระทำฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แต่ผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้ว ก็ไม่ใช่กรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ อีกทั้งคำร้องที่จะยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้บรรยายข้อเท็จจริงโดยละเอียดตั้งแต่มีผู้ร้องเรียน ความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ความเห็นของคณะกรรมการเลือกตั้ง ความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองและความเห็นของผู้ร้อง พร้อมทั้งส่งหลักฐานทั้งหมดเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้นำข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังกล่าวมาประกอบการพิจารณา จึงไม่ต้องส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานต่อไป

ผู้ร้องพิจารณาพยานหลักฐานและสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่ประธานกรรมการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมา ประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้ผู้ร้องดำเนินการตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๓ แล้วเห็นพ้องด้วยกับคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ดังนี้

(๑) ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปมีผลใช้บังคับผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยคณะกรรมการบริหารพรรคและมติที่ประชุมใหญ่ มีนโยบายไม่ส่งสมาชิกพรรคสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป ทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง แต่ตามวันเวลาดังกล่าว นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หลายคนได้ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันธมิตรฯ ทักษิณ หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปดังกล่าวตามสถานที่ต่าง ๆ กัน ในกรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอื่น ๆ หลายแห่งในเขตเลือกตั้ง ชักชวนประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งทั้งที่ไปฟังการปราศรัย และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางสื่อสารมวลชนทุกแขนง ชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปทุกเขตเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๒) เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลากลางวัน ซึ่งเป็นวันเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ นายทักษิณัย สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ ในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้งของสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัครและค่าใช้จ่ายจากนายทักษิณัย แต่ต่อมาผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตรวจสอบพบว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ครบ ๕๐ วัน หลังจากนั้น นายสุเทพ เลขาธิการ นายถาวร รองเลขาธิการ และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กับพวก ได้จัดแถลงข่าวที่กรุงเทพมหานคร กล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทยเป็นผู้ว่าจ้างให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ลงสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นความเท็จ ซึ่งความจริงแล้วมีพยานหลักฐานน่าเชื่อได้ว่านายสาทิตย์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรังและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีส่วนรู้เห็นให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณัยกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ นายไทรกรในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้เข้าแจ้งให้นายวรชวริทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มี การแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าอ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ หรือพรรคไทยรักไทย เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๔) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาหลายเขต เนื่องจากมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวและได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ และกำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ครั้นต่อมาวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายชูชาติ ประธานธรรม ได้นำนางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ สมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ (ที่ถูกพรรคคนขอปลดหนี้) ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา ได้มีนายถาวร รองเลขานุการและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย นายวิรัตน์ นายเจือ และนายประพร ร่วมกับนายชาติ คนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต สมาชิกพรรค

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันขัดขวางการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ อันเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

การกระทำได้กล่าวของข้อ (๑) ถึง (๔) เป็นการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นการกระทำในการดำเนินกิจการทางการเมือง เพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อมิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ดำเนินการไปได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗, ๑๓๖, ๑๔๔, ๑๔๕, ๓๒๗, ๓๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓), ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ๓๐, ๓๑, ๗๔, ๑๐๐ ขอให้มิคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ รองหัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรค ได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) และขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและแก้ไขคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาสรุปความได้ว่า

(๑) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๑ เรื่องการปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิมิต นั้น

ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ต่อสู้เพื่อรักษาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างเข้มแข็งตลอดมา ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เป็นผู้บัญญัติคำว่า “ระบอบทักษิณ” แต่เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วไปว่าในช่วงเวลาประมาณ ๕ ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจในหมู่ประชาชนชาวไทยจำนวนมากในหลายเรื่อง จึงมีผู้บัญญัติพฤติกรรมของการปกครองรูปแบบนี้ว่า “ระบอบทักษิณ” การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” นั้น หาได้เป็นความคิดไม่และไม่เป็นเหตุที่ผู้ร้องจะนำมากล่าวอ้างเพื่อให้พิจารณาสั่งให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ เพราะการกล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นเพียงการวิพากษ์วิจารณ์และกล่าวถึงในทางการเมือง เกี่ยวกับการบริหารบ้านเมืองตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี แนวทางนโยบายและการบริหารจัดการประเทศของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรี อันเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญที่ให้การรับรองคุ้มครองไว้ และตามปณิธานสากลสิทธิมนุษยชนว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของสหประชาชาติที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก หาได้มีการกระทำใดของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่เป็นการเกินเลยจากขอบเขตแห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใดไม่

เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่าการประกาศยุบสภาของพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ชอบด้วยเหตุผล กล่าวคือ การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะหัวหน้ารัฐบาลได้ก่อให้เกิดวิกฤตศรัทธาต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ และเหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนปัญหาการทุจริตประพืดมิชอบที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง และเกี่ยวข้องพัวพันถึงตัวพันตำรวจโท ทักษิณ โดยตรง โดยเฉพาะกรณีที่ พันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวได้ขายหุ้นของบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) อันเป็นธุรกิจในรอบครัวชินวัตรให้แก่บริษัท เทมาเส็ก จำกัด โดยไม่เสียภาษี เป็นเหตุให้สาธารณชนเสื่อมถวิลชน ตลอดจนนักวิชาการวิพากษ์วิจารณ์โจมตีกล่าวหาพันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวอย่าง

รุนแรงต่อเนื่อง ต่อมาพันตำรวจโท ทักษิณ กลับประกาศยุบสภาเพื่อหลบหนีการซักฟอกโดยอ้างเหตุผลว่า เกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงในหมู่ประชาชน อันเป็นข้ออ้างที่ไร้เหตุผลมิได้เป็นไปตามครรลองในระบอบประชาธิปไตยและประเพณีที่เคยปฏิบัติในทางการเมืองของประเทศไทย การประกาศยุบสภาของ พันตำรวจโท ทักษิณ พฤติการณ์ปรากฏชัดว่ามีการร่วมมือกับคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดที่มี พลตำรวจเอก วาสนา เป็นประธาน วางแผนการเพื่อช่วยเหลือพรรคไทยรักไทย จงใจเอาเปรียบ พรรคการเมืองอื่น ๆ รวมทั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ และการดำเนินการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อไป ในทางขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ประกอบกับการยุบสภาครั้งนี้ไม่ได้ เป็นไปเพื่อแก้ปัญหาของประเทศชาติ แต่เป็นการกระทำเพื่อฟอกตัวเอง ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๑ รวมทั้งพรรคชาติไทย และพรรคมหาชน จึงมีมติร่วมกันไม่ส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นเหตุให้ พันตำรวจโท ทักษิณ และสมาชิกพรรคไทยรักไทยไม่พอใจ จึงได้ออก รมรงค์หาเสียงทั่วประเทศกล่าวหาประณามผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าเป็นผู้ทำลายประชาธิปไตยและละเมิดรัฐธรรมนูญ เล่นการเมืองโดยไม่เคารพกติกา ทำลายเศรษฐกิจของบ้านเมืองให้เสียหาย ด้วยเหตุดังกล่าวผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงจำเป็นต้องจัดการปราศรัยให้ประชาชนรับทราบความจริง และชี้แจงข้อกล่าวหาที่ พันตำรวจโท ทักษิณ และบรรดาสมาชิกพรรคไทยรักไทยได้ใส่ความผู้ถูกร้องที่ ๑ การกล่าวปราศรัย และแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ในทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ตีชม วิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของ พันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะที่เป็นบุคคลสาธารณะ อันเป็นสิทธิ โดยชอบธรรมของผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและในฐานะที่เป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้าน เป็นการดำเนินการทางการเมืองตามวิถีทางในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การจัดปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ว่าจะในกรุงเทพมหานครหรือในส่วนภูมิภาคตามจังหวัดต่าง ๆ เป็นการกระทำที่ไม่เป็นความผิดต่อกฎหมายแต่อย่างใด ไม่มีข้อความใดอันเป็นที่กล่าวหาหรือใส่ร้าย พันตำรวจโท ทักษิณ หรือพรรคไทยรักไทยโดยปราศจากความเป็นจริง ไม่มีการกระทำใดอันอาจเป็น ปฏิบัติกีดกันต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคง ของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ไม่มีผลเป็นการกระทำ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขโดย วิถีทางที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

ตามที่ผู้ร้องกล่าวหาว่า นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ ห้องสนามหลวง กล่าวหาการบริหารงานของ พันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวหาว่า

“วันนี้ระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขอชี้แจงว่า

ก) กรณีเรื่องทำลายประชาธิปไตย การปราศรัยดังกล่าวของนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคสมาชิกหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ตามสิทธิทางการเมือง เป็นการชี้แจงและให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชน โดยชี้ให้เห็นถึงการกระทำของนายกรัฐมนตรีและการบริหารบ้านเมืองที่เป็นปัญหา อันมีลักษณะไม่เคารพและไม่เป็นไปตามวิถีทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งพฤติกรรมของพันตำรวจโท ทักษิณ ตลอดระยะเวลา ๕ ปี ที่บริหารบ้านเมืองก็ล้วนแต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการทำลายหลักการของระบอบประชาธิปไตยในหลายกรณี ใช้เสียงข้างมากในสภาผลักดันให้กฎหมายที่รัฐบาลเสนอผ่านสภาผู้แทนราษฎร ทั้ง ๆ ที่กฎหมายนั้นมีข้อผิดพลาด จนเป็นผลให้พระราชบัญญัติบางฉบับไม่ได้รับการโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธย และพันตำรวจโท ทักษิณยังมีพฤติกรรมที่แสดงออกโดยแจ้งชัดว่าไม่ได้ให้ความสำคัญแก่รัฐสภาไม่เคารพถูกต้องกาประชาธิปไตยที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ทำลายความเชื่อมั่นของระบบรัฐสภา ทำลายเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา แม้จะปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาได้ตั้งกระทู้ถามพันตำรวจโท ทักษิณ เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินแทบทุกนัดของการประชุม กลับปรากฏว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้และไม่ยอมมาตอบกระทู้ถามของสมาชิกรัฐสภา อันเป็นการกระทำที่ส่อชัดว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญแก่ระบบรัฐสภาและไม่ให้เกียรติสถาบันนิติบัญญัติ

ข) กรณีการแทรกแซงองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ตลอดระยะเวลา ๕ ปีที่ พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี ปรากฏข้อเท็จจริงว่า องค์กรอิสระทั้งหลายตามรัฐธรรมนูญ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) ได้ถูกแทรกแซง ครอบงำ โดยอำนาจฝ่ายการเมืองมาโดยตลอด ตั้งแต่กระบวนการสรรหา การแต่งตั้ง การพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด จนทำให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระดังกล่าวขาดความเป็นอิสระและเที่ยงธรรม เป็นการทำลายเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ พฤติกรรม การแทรกแซงองค์กรอิสระดังกล่าวเกิดขึ้นโดยการกระทำของพันตำรวจโท ทักษิณ และบุคคลใกล้ชิดตัวเอง ในหลายกรณี

ค) กรณีการครอบงำวุฒิสภา เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ได้เข้าไปแทรกแซงและครอบงำการทำงานของวุฒิสภาเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเสียงข้างมากมีมติในหลายเรื่องเป็นไปตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลตลอดมา อาทิ การลงมติเลือกบุคคลเข้ารับตำแหน่งเป็นกรรมการในองค์กรอิสระต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญก็มีการลงมติตามที่รัฐบาลต้องการทุกครั้ง และเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าสมาชิกวุฒิสภาลงมติโดยมีการกำหนดตัวบุคคล (บล็อกโหวต) ตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทย

ง) กรณีการแทรกแซงสื่อ ภายใต้การบริหารของ พันตำรวจโท ทักษิณ ในช่วง ๕ ปี ที่ผ่านมาปรากฏว่าสื่อมวลชนทุกสาขาได้ถูกแทรกแซง ครอบงำจากพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทย โดยปรากฏพฤติกรรมว่าพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทยได้เข้าควบคุมหรือส่งคนสนิทเข้าควบคุมสั่งการให้สถานีวิทยุเครือข่ายกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์ทุกช่องทำการเสนอข่าวของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลแต่ฝ่ายเดียวทุกวัน กีดกันและห้ามมิให้นำเสนอข่าวของฝ่ายค้านหรือบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่าง หากหนังสือพิมพ์ฉบับใดเสนอข่าวที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล ผู้บริหารหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นก็จะถูกกั้นแกล้ง เช่น ถูกถอนการโฆษณา หรือถูกคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) เข้าตรวจสอบฐานะทางการเงินเพื่อให้เกิดความกลัวและเสียชื่อเสียงสำหรับผู้ดำเนินรายการวิทยุและโทรทัศน์รายใดที่รัฐบาลทักษิณไม่อาจควบคุมสั่งการได้ หรือดำเนินรายการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ก็จะถูกปลดหรือถอดออกจากการดำเนินรายการ ข้อเท็จจริงเรื่องการคุกคามแทรกแซงสื่อได้ปรากฏให้เห็นและเกิดขึ้นอย่างรุนแรงในยุคของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ปราศรัยหยาบยกประเด็นปัญหาดังกล่าวนี้ขึ้นมาวิพากษ์วิจารณ์และเรียกร้องให้รัฐบาลยุติการกระทำดังกล่าวยอมเป็นสิทธิโดยชอบธรรม เพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชน สื่อมวลชน อันเป็นประโยชน์ของประเทศชาติและสาธารณชนโดยแท้ หากได้เป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ หรือพรรคไทยรักไทยโดยปราศจากความจริงแต่อย่างใดไม่

กรณีนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวปราศรัยถึงระบอบทักษิณ ว่าเป็นระบอบที่พันตำรวจโท ทักษิณ คุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริต คอร์รัปชัน นอกราชการบังหลวง ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขอชี้แจงว่า

ก) กรณีพ้นตำรวจโท ทักษิณ คุมอำนาจตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ทำลายระบบคุณธรรม ก่อให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า การบริหารงานของรัฐบาลพ้นตำรวจโท ทักษิณ อำนาจการบริหาร สั่งราชการ และการตัดสินใจในการดำเนินนโยบายใด ๆ ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของพ้นตำรวจโท ทักษิณ แต่เพียงผู้เดียว รัฐมนตรีของรัฐบาลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ น้อยมาก นอกจากนี้สภาผู้แทนราษฎรซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคไทยรักไทย เป็นจำนวนเสียงข้างมากโดยเด็ดขาดก็ตกอยู่ภายใต้การครอบงำสั่งการของพ้นตำรวจโท ทักษิณ และ ผู้ใกล้ชิด เป็นผู้กำหนดทิศทางและแนวทางในการลงมติในสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนประเด็นเรื่องการทำลายระบบคุณธรรมก็มีผลสืบเนื่องจากพฤติกรรมที่แสดงออกโดยชัดแจ้ง ของพ้นตำรวจโท ทักษิณ เอง ในการพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งสำคัญ ๆ ของกองทัพ ตำรวจ และข้าราชการประจำ โดยพ้นตำรวจโท ทักษิณ ใช้ระบบอุปถัมภ์ ไม่ได้ใช้ระบบคุณธรรม ไม่คำนึงถึง ความรู้ ความสามารถ และอาวุโส เป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปในหมู่ข้าราชการทุกกระทรวง ทบวง กรม ว่าการจะให้ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ได้เลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่งสำคัญ ๆ นั้นต้องวิ่งเต้นเข้าหา ผู้มีอำนาจทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ตัวพ้นตำรวจโท ทักษิณ หรือภริยา และบรรดาญาติ พี่น้องผู้ใกล้ชิดของบุคคลทั้งสอง อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมแห่งการทำลายระบบคุณธรรม คุณงามความดี สร้างความแตกแยกในหมู่ข้าราชการทุกภาคส่วน การวิพากษ์วิจารณ์เรื่องดังกล่าวนี้ จึงมิใช่เป็นการใส่ร้ายด้วยข้อความอันเป็นเท็จแต่อย่างใด

ข) กรณีที่การปกครองในระบอบทักษิณ ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง แตกแยกอย่างรุนแรง ในสังคมอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน นั้น ความจริงที่ปรากฏให้เห็นจนเกิดเป็นวิกฤตของบ้านเมือง ในช่วงที่พ้นตำรวจโท ทักษิณ บริหารประเทศไม่ว่าในกรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดน ภาคใต้ นำมาซึ่งการสูญเสียชีวิตเลือดเนื้อของพี่น้องประชาชนทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิม ล้วนมีสาเหตุ มาจากความผิดพลาดของรัฐบาลพ้นตำรวจโท ทักษิณ นอกจากนี้พ้นตำรวจโททักษิณได้ประกาศนโยบาย ปราบปรามยาเสพติดโดยถือเป็นวาระแห่งชาติ ในการประกาศสงครามขึ้นแตกหักเพื่อเอาชนะยาเสพติด แบบดาต่อดา ฟันต่อฟัน พ้นตำรวจโททักษิณได้มอบหมายและชี้แจงนโยบายต่อเจ้าหน้าที่ระดับสูง เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๖ ให้ดำเนินการอย่างเด็ดขาด โดยใช้ถ้อยคำชี้้นำปลุกเร้าและกดดัน ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหวนกลับไปใช้ความรุนแรงนอกระบบกฎหมาย หลีกเลี่ยงกระบวนการยุติธรรม และหลักนิติธรรม ดังนั้นกรณีที่มีการฆ่าตัดตอนประชาชนเสียชีวิตไป ๒,๕๐๐ คน จึงเป็นไปตามความต้องการ และคำสั่งของพ้นตำรวจโท ทักษิณ อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

นอกจากนี้เมื่อมีประชาชนจำนวนมากแสดงความคิดเห็นคัดค้านการบริหารงานที่ไม่ชอบธรรมของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ก็ได้ดำเนินการจัดตั้งและแบ่งแยกประชาชนโดยใช้อำนาจและเจ้าหน้าที่ กลไกของรัฐบาลไปสนับสนุนประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งให้มาต่อต้านคัดค้านผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากตน โดยไม่ฟังเสียงคัดค้านวิพากษ์วิจารณ์เสนอแนะของประชาชน สื่อมวลชน นักวิชาการ บุคคลสำคัญผู้มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน ก่อให้เกิดความขัดแย้งแตกแยกในสังคมไทยอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน นอกจากพฤติกรรมดังกล่าวแล้ว พันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทย ยังได้พูดและแสดงออกต่อประชาชนและสื่อมวลชนหลายครั้ง จังหวัดใดที่สนับสนุนและเลือกพรรคไทยรักไทย รัฐบาลก็จะจัดสรรงบประมาณไปเพื่อการพัฒนาจังหวัดนั้น ๆ ก่อน คำพูดของพันตำรวจโท ทักษิณ ดังกล่าวนำมาซึ่งความแตกแยกในสังคมอย่างรุนแรง

ค) กรณีการปราศรัยหรือวิพากษ์วิจารณ์ว่า รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง นั้น เช่น กรณีที่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) คือบุคคลในครอบครัวของพันตำรวจโท ทักษิณ และบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดได้ขายหุ้นส่วนใหญ่และกิจการของบริษัทในเครือทั้งหมด ให้แก่บริษัท เทมาเส็ก จำกัด ประเทศสิงคโปร์ เป็นเงิน ๑๓,๓๐๐ ล้านบาท โดยหลีกเลี่ยงไม่เสียภาษีให้แก่รัฐ กรณีบริษัท ซินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ที่ได้รับสัมปทานดำเนินธุรกิจดาวเทียมไอ พี สตาร์ อันเป็นธุรกิจของพันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัว ได้รับการยกเว้นไม่เสียภาษี ซึ่งเทียบเท่ากับสิทธิประโยชน์สูงสุดที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนให้แก่การลงทุนที่ลงทุนในเขต ๓ ซึ่งเป็นเขตท้องที่ห่างไกล ทุรกันดาร ทำให้ได้รับประโยชน์จากการดังกล่าวเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า ๑๖,๔๕๕ ล้านบาท โดยพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรี และเป็นประธานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนโดยตำแหน่งได้ผลักดันให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีมติยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล เฉพาะรายได้ที่ได้รับจากต่างประเทศเป็นเวลา ๘ ปี ให้แก่บริษัท ซินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ทำให้รัฐต้องสูญเสียรายได้ที่จะได้รับเงินภาษี เป็นเงิน ๑๖,๔๕๕ ล้านบาท ส่อเจตนาเป็นการทุจริตเชิงนโยบายของพันตำรวจโท ทักษิณ หรือกรณีสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ภายหลังจากที่บริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้เข้ามาถือหุ้นรายใหญ่แล้ว ก็ปรากฏว่ามีการลดค่าสัมปทาน และเปลี่ยนแปลงการจัดผังและสัดส่วนรายการเสียใหม่ ทำให้กลุ่มบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่นผู้ถือหุ้นรายใหม่ได้รับประโยชน์จากการเสนอลดค่าสัมปทาน ทำให้รัฐขาดรายได้เป็นเงินประมาณ ๑๓,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งในทำนองกลับกัน

ทำให้กลุ่มธุรกิจชินคอร์ปอเรชันได้รับผลประโยชน์เป็นเงินประมาณ ๑๗,๐๐๐ ล้านบาท และเมื่อมีการปรับเปลี่ยนผังและสัดส่วนรายการแล้วทำให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวี นำเสนอรายการละครและรายการบันเทิงอื่นได้มากขึ้น ส่งผลให้เจ้าของกิจการได้รับประโยชน์จากค่าโฆษณามากขึ้น ทำให้หุ้นของบริษัทไอทีวี ในตลาดหลักทรัพย์มีมูลค่าสูงขึ้น ย่อมเป็นประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ คือกลุ่มบริษัทชินคอร์ปอเรชันของครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ นั่นเอง

ง) กรณีปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน นอกราชการบังหลวง ภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลทักษิณ นั้น ปรากฏข้อเท็จจริงเกิดขึ้นมากมาย เช่น กรณีการทุจริตจากโครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิดซีทีเอ็กซ์ และการทุจริตจากงานประมูลก่อสร้างหรือติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในสนามบินสุวรรณภูมิ หรือกรณีรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ สั่งการให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (เอ็กซิมแบงก์) ปลอมเงินกู้ให้แก่รัฐบาลพม่าเป็นจำนวนเงิน ๔,๐๐๐ ล้านบาท โดยไม่มีหลักประกันจากรัฐบาลพม่า และรัฐบาลไทยโดยกระทรวงการคลังต้องชดเชยส่วนต่างของดอกเบี้ยให้ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏภายหลังว่า รัฐบาลพม่าได้ใช้เงินดังกล่าวส่วนหนึ่งมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมจากบริษัทธุรกิจของครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ และว่าจ้างบริษัทผู้ใกล้ชิดพันตำรวจโท ทักษิณ ไปรับงานจ้างทำงานหลายโครงการในประเทศพม่า อันเป็นการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้องในอีกรูปแบบหนึ่ง หรือกรณีการทุจริตเงินโยบายนจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เช่น การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ก็ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีกลุ่มธุรกิจที่เป็นพวกพ้องกับรัฐบาลพรรคไทยรักไทยได้ผลประโยชน์จากการจัดสรรหุ้นไปเป็นจำนวนมากและเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากผลประโยชน์ประกอบการที่ทำกำไรนับแสนล้านบาทจากรัฐวิสาหกิจด้านพลังงานของรัฐ และยังมีความพยายามที่จะแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และรัฐวิสาหกิจด้านสาธารณสุขปกในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง ทั้งดำเนินการไปในลักษณะที่ขัดต่อกฎหมาย จนศาลปกครองมีคำสั่งให้ยุติการจัดจำหน่ายหุ้นและการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีการแก้กรอบการแปรสัญญากิจการ โทรคมนาคมใหม่โดยได้นำเรื่องเสนอเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๔๖ อนุมัติให้จัดเก็บภาษีสรรพสามิตกิจการ โทรคมนาคมไม่เกินร้อยละ ๕๐ เพื่อช่วยเหลือเอื้อประโยชน์ให้แก่บริษัท แอดวานซ์อินโฟร์เซอร์วิส จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่พันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวก่อตั้งขึ้นเพื่อประกอบธุรกิจโทรศัพท์มือถือ ไม่ต้องจ่ายค่าสัมปทานให้แก่รัฐในอัตราร้อยละ ๒๕ ของรายได้ ทำให้รัฐสูญเสียรายได้จำนวนมหาศาล

กรณีที่น่ายถาวร กรรมการบริหารพรรค จัดทำแผ่นปลิวซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตรประเทศชาติสูญเสียดังใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...” นั้น ผลการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ได้ข้อสรุปรับฟังเป็นยุติดังกล่าวแล้วว่าไม่เป็นความผิด จึงได้จัดทำรายงานผลการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการเลือกตั้ง ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ลงนามโดยนายไพฑูรย์ เนติโพธิ์ ข้อความที่ปรากฏตามแผ่นปลิวซึ่งมีข้อความตามที่ผู้ร้องได้นำมาเป็นข้อกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเป็นข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติแล้วว่าการกระทำความผิดดังกล่าวนั้นไม่เป็นความผิดแต่อย่างใด แต่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงชุดที่มีนายสุริยา ทรงวิทย์ เป็นประธาน ยังนำเอากรณีดังกล่าวมากล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ อีก แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ อย่างไรก็ดี ผลไม่เป็นธรรมและมีเจตนาถกเถียงผู้ถูกร้องที่ ๑

ดังนั้น กรณีการกล่าวปราศรัยของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ได้กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับการกระทำและพฤติกรรมของพันตำรวจโท ทักษิณ ตลอดระยะเวลาที่ได้บริหารประเทศ จึงเป็นเรื่องจริงทั้งสิ้น สมควรที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะได้นำกล่าวชี้แจงแก่ประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศให้ตระหนักและเข้าใจถึงคำว่า “ระบอบทักษิณ” จึงถือว่าคำปราศรัยของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในส่วนนั้นนอกจากจะเป็นการตอบโต้พันตำรวจโท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทยในทางการเมือง และเป็นการกระทำเพื่อป้องกันส่วนได้เสียของผู้ถูกร้องที่ ๑ และประชาชน ยังถือว่าเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ดิชมด้วยความเป็นธรรมในฐานะที่พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นบุคคลสาธารณะและผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะวิพากษ์วิจารณ์นายกรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ทั้งข้อความที่กล่าวปราศรัยก็เป็นการตอบโต้กันในทางการเมือง อันถือเป็นเรื่องระหว่างพรรคการเมืองที่สามารถกระทำได้ตามระบอบประชาธิปไตย มิใช่เป็นการกระทำเพื่อล้มล้างระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นเหตุให้ผู้ร้องนำเรื่องนี้มาร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

(๒) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๒ เรื่องนายสาทิตย์ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้การสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณัยกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสาทิตย์ไม่เคยใช้ ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้ นายทักษิณัยกระทำความผิดฐานตามข้อกล่าวหาของผู้ร้อง และผู้บริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนายสาทิตย์ไม่มีผู้ใด รู้จักหรือมีความสัมพันธ์ใด ๆ กับนายทักษิณัยมาก่อน การกระทำใด ๆ ของนายทักษิณัยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ แก่นายสาทิตย์หรือผู้ถูกร้องที่ ๑ ข้อกล่าวหาของประธานกรรมการเลือกตั้งในฐานะ นายทะเบียนพรรคการเมือง และข้อกล่าวหาของผู้ร้องขัดกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางสอบสวน ของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง กล่าวคือ ผู้ร้องกล่าวหานายทักษิณัย ได้นำบุคคล ทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงิน ค่าสมัคร จากนายทักษิณัยทั้งที่ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวน บุคคลทั้งสามต่างให้การสอดคล้องกันว่าได้รับเงินค่าสมัครจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ ของนางสาวอิสราหรือพรรณรินทร์ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ให้สัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๓ ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้จ่ายเงินค่าสมัครให้ “ในส่วนของจังหวัดตรังพรรคจ่ายเพราะว่าทางผู้สมัครไม่พร้อม ทางพรรคเลยจ่ายเงินให้”

นอกจากนี้ยังปรากฏข้อเท็จจริงทำนองเดียวกันเกิดขึ้นที่จังหวัดปัตตานี โดยนายปฐม เทียนสิน ได้ร้องเรียนต่อนายสุเทพว่าได้รับการติดต่อให้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง ที่ ๒ เช่นเดียวกับกรณีดังกล่าวข้างต้น นายสุเทพจึงได้แนะนำให้ทำหนังสือลาออกจากสมาชิกผู้ถูกร้อง ที่ ๒ กรณีนี้แสดงให้เห็นชัดเจนว่า การลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของบุคคลต่าง ๆ ที่ขาดคุณสมบัติในจังหวัดอื่นของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นเรื่องระหว่างผู้สมัครกับผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้งสิ้นโดยที่ ไม่มีผู้อื่นเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสาทิตย์ จึงมิได้มีส่วนให้การสนับสนุนหรือรู้เห็น เป็นใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ การกระทำใด ๆ ของบุคคล ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งดังกล่าวตามคำร้องของผู้ร้องล้วนเป็นการกระทำของบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง กับผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนและมีผลผูกพันกับผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างใด

(๓) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๓ เรื่องนายไทรกรในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าอ้างนายวรชวริทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวเพื่อให้ใส่ร้ายนายสุวัฒน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าได้จ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัฒน์ นั้น นายไทรกรไม่ใช่ตัวแทนของนายสุเทพ และไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ นายสุเทพไม่เคยยอมรับหรือรับสมอ้างเอาประโยชน์จากคำพูดและการกระทำของนายไทรกร และไม่เคยแสดงออกโดยแจ้งชัดหรือโดยปริยาย หรือในทางใดเพื่อแสดงให้บุคคลโดยทั่วไปเข้าใจว่านายไทรกรเป็นตัวแทนของตนหรือเป็นตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งนี้ แฉบบันทึบการสนทนาระหว่างนายไทรกรกับนายวรชวริทธิ์ ตามที่ผู้ร้องนำมาอ้างนั้น นายไทรกรอ้างแต่เพียงฝ่ายเดียวว่าเป็นตัวแทนของนายสุเทพ อีกทั้งตามพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวน การสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เห็นได้ว่านายไทรกรไม่ได้ว่าจ้างให้นายวรชวริทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัฒน์ หรือพรรคไทยรักไทย

การที่นายวรชวริทธิ์กล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ น่าจะมีมูลเหตุจงใจในการที่จะให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งช่วยเหลือให้ตนพ้นผิดจากการที่ตนในฐานะหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าได้ลงลายมือชื่อในหนังสือ รับรองส่งสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยทราบอยู่แล้วว่าสมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ ซึ่งจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย จึงได้ร่วมสมคบกันในการกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อให้มีการยุบ ผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนี้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสุเทพไม่เคยร้องเรียนว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้าง พรรคชีวิตที่ดีกว่าส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องใช้หลักเกณฑ์การได้คะแนนเสียง ร้อยละยี่สิบ และเหตุการณ์ตามแฉบบันทึบที่บันทึกการพูดคุยระหว่างนายไทรกร กับนายวรชวริทธิ์ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาหลังจากที่นายสุเทพได้ทราบแล้วว่า คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงชุดที่มีนายนาม ยิ้มแย้ม เป็นประธาน ได้สรุปผลการสืบสวน สอบสวนรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วว่า พรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยและ พรรคแผ่นดินไทยจริงตามที่นายสุเทพร้องเรียน ดังนั้น จึงไม่มีมูลเหตุจงใจใด ๆ ให้นายสุเทพต้องไปหา เอกสารพยานใด ๆ เพิ่มเติมจากหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าเพื่อประกอบเรื่องร้องเรียนเดิม และหลังจาก ที่ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๐ และ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ แล้ว นายสุเทพ ก็ไม่ได้ทำเรื่องร้องเรียนใหม่แต่อย่างใด

(๔) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๔ เรื่อง กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นตัวการ หรือให้ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุน หรือกระทำให้ใด ๆ อันเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้รู้เห็น สนับสนุน ช่วยเหลือ กระทำการใด ๆ ในการชุมนุมของประชาชน ณ สถานที่รับสมัครเลือกตั้งในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม การชุมนุมดังกล่าวนำโดยนายชาติ กับพวก ซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับใด ๆ กับผู้ถูกร้องที่ ๑ การที่ผู้ร้อง อ้างว่านายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกล่าวอ้างที่เลื่อนลอย ไม่มีเหตุผลและเป็นเท็จ เพียงแต่ในอดีตเมื่อประมาณ ๖ ปีที่แล้ว นายชาติเคยมีส่วนร่วมทำงานของนายไตรรงค์ กรณีจะพิจารณาว่าการกระทำของนายชาติเกี่ยวข้องกับนายไตรรงค์หรือไม่ ผู้ก่นเกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเฉพาะกรณีนี้เท่านั้น ซึ่งในทางการสืบสวนสอบสวนก็ไม่ปรากฏว่านายไตรรงค์ หรือกรรมการบริหารพรรค หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปเกี่ยวข้องกับแต่อย่างใด จึงไม่มีเหตุผลที่จะรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือนายไตรรงค์ได้ร่วมกับนายชาติชุมนุมในครั้งนี้ นอกจากนี้การชุมนุมของประชาชนดังกล่าวเป็นการกระทำโดยสงบและปราศจากอาวุธ เป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๖๕

อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ คือ นายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และนายประพร ไม่ได้เข้าร่วมหรือสนับสนุน หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับใด ๆ ในการชุมนุมโดยสงบของกลุ่มประชาชนคนรักสงขลา ในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ แต่ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ บุคคลทั้งสี่ได้ไปยังที่ทำการของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ระหว่างเวลาประมาณ ๐๕.๓๐ ถึง ๐๕.๕๐ น. เพื่อพบ นายไพฑูรย์ เจ๊ะแฮ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ยื่นหนังสือขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลา เนื่องจากมีกรณีทุจริตการเลือกตั้งโดยการซื้อเสียงและแจกแผ่นวีซีดี ซึ่งบุคคลทั้งสี่ได้นำหนังสือคำร้องคัดค้านการประกาศผลการเลือกตั้ง เงินและแถบบันทึก อันเป็นวัตถุพยานยื่นให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาด้วย

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อ้างประเด็นข้อกฎหมาย ดังนี้

(๑) คำร้องยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ มาจากการสืบสวนสอบสวนวินิจฉัยชี้ขาดที่ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และกฎหมายอื่น กล่าวคือ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาสืบสวนสอบสวนกรณีมีผู้ร้องเรียนว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดกฎหมาย เมื่อคณะอนุกรรมการฯ ได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้ว เสนอสำนวนการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ตามข้อ ๖๗ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) (๗) และมาตรา ๑๕ แต่ไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดให้มีการประชุมเพื่อให้มีการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดเพื่อหาเหตุผลโดยรอบคอบและให้เกิดความเป็นธรรมในการดำเนินการยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างไรก็ดี พลตำรวจเอก วาสนา ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียงผู้เดียวได้ใช้อำนาจหน้าที่โดยผลการส่งสำนวนการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาสำนวนดังกล่าวที่ พลตำรวจเอก วาสนา ส่งมาให้ดำเนินการโดยใช้เวลาเพียงชั่วข้ามคืนในการพิจารณาเอกสารสำนวนซึ่งมีรายละเอียดเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า ดังนั้น เมื่อคำร้องยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นคำร้องที่ไม่ได้ดำเนินการในเบื้องต้นให้ถูกต้องตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบ นายทะเบียนพรรคการเมืองและหรือผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) คดีนี้นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นเรื่องมายังผู้ร้องเพื่อให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ขอให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยมีข้อกล่าวหาทั้งหมดทั้งสิ้น ๘ ประเด็น ผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียง ๔ ประเด็น จึงเป็นเรื่องที่ผู้ร้องมีความเห็นขัดแย้งและแตกต่างกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมือง เป็นกรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้อง

ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องตั้งคณะกรรมการหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานส่งให้ผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ก็ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องเองได้ แต่ปรากฏว่าผู้ร้องไม่ได้ส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อยื่นคำร้องตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว การยื่นคำร้องของผู้ร้องในคดีนี้ จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ และไม่อาจถือเอาเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาสังคดีของผู้ร้องได้ เพราะอาจเป็นช่องทางให้ผู้ร้องเลือกปฏิบัติ หรือหาช่องทางเพื่อช่วยเหลือพรรคการเมืองบางพรรคที่ถูกร้องในทำนองเดียวกันนี้ได้ โดยเลือกสั่งให้ยื่นคำร้องเฉพาะบางประเด็นที่เห็นว่าไม่มีน้ำหนัก แล้วหลีกเลี่ยงไม่ยื่นคำร้องบางประเด็นที่มีน้ำหนัก ซึ่งน่าจะเป็นคุณหรือโทษต่อพรรคการเมืองที่ถูกร้องได้ จึงต้องถือเป็นการวินิจฉัยสังคดีโดยขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

(๓) การพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) นั้น ต้องตีความให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๓ และพิจารณาจากเจตนารมณ์ มาตรา ๓๑๓ (๑) วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ดัดข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะเสนอมิได้” ดังนั้น สิ่งที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ จะต้องเป็นสาระสำคัญที่ไม่อาจแก้ไขได้โดยกระบวนการทางรัฐธรรมนูญ การแสดงความคิดเห็นแตกต่างไม่ได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมิได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ สิ่งซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต้องตีความตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘ และ ๖๓ หมายความว่า จะต้องเป็นการกระทำซึ่งมีผลเปลี่ยนแปลงการปกครองและเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเท่านั้น การแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณหรือระบอบทักษิณตามรัฐธรรมนูญ จึงไม่เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญที่ผู้ร้องกล่าวหา

(๔) การใส่ร้ายด้วยความเท็จ เป็นการกระทำที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๘ อันเป็นความผิดต่อส่วนตัวมิใช่เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน

หากการใส่ร้ายด้วยความเท็จดังกล่าวได้กระทำในช่วงที่ได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้กระทำก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) การใส่ร้ายด้วยความเท็จ อันเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการใส่ร้ายด้วยความเท็จ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นความผิดตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นพิเศษ มิใช่เป็นบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ หรือเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การกระทำที่จะเป็นความผิดถึงขั้นยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) นั้น จะต้องเป็นการกระทำตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติไว้ในหมวด ๒ ว่าด้วยการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และข้อห้ามมิให้พรรคการเมืองกระทำตั้งแต่มาตรา ๒๐ จนถึงมาตรา ๔๔ และในหมวด ๓ ว่าด้วยการสนับสนุนพรรคการเมือง ส่วนที่ ๑ การบริจาคแก่พรรคการเมือง มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๕ เพราะล้วนเป็นการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนทั้งสิ้น ส่วนการทำความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ถึง ๑๑๘ เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งถือว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

กรณีที่ผู้ร้องนำเอาบทบัญญัติในลักษณะหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาและตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) มาเป็นเหตุผลว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ไม่ชอบด้วยเหตุผล ขัดต่อเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งเพียงเพื่อใช้บังคับ

ในช่วงที่มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น อันถือว่าเป็นกฎหมายเฉพาะที่มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดในตัวเองอยู่แล้ว มิใช่กฎหมายเกี่ยวกับความผิดอันเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันจะเป็นผลให้ผู้ร้องนำมาอ้างเพื่อยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ในคดีนี้ อีกทั้งยังเป็นการกระทำที่ไม่ได้อยู่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หมวด ๒ และหมวด ๓ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การกระทำของนายถาวรตามที่ผู้ร้องกล่าวหาว่าขัดขวางไม่ให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเข้าไปใช้สิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง ก็ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้เป็นความผิดแต่อย่างใด หากจะเป็นความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขัง อันเป็นความผิดฐานเสื่อมเสียอิศราภาพ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๕ ก็เป็นความผิดต่อส่วนตัว เป็นความผิดอันยอมความได้ มิได้กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

ต่อมา ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญชี้ขาดข้อกฎหมาย โดยอ้างอิงข้อกฎหมายตามที่ปรากฏในคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว และอ้างข้อกฎหมายเพิ่มเติมว่า เมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๕ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๕ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ประกาศดังกล่าวมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายที่ต้องถือปฏิบัติทันที จึงเป็นผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลบังคับใช้ตามไปด้วย และคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขก็มีได้ประกาศยกเว้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผลใช้บังคับได้ต่อไปดังเช่นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๓ และฉบับที่ ๑๕ การกระทำใดๆ ที่ผู้ร้องระบุว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ จึงเป็นข้อกล่าวหาที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายต่อไป ผู้ร้องไม่มีอำนาจ

นำเอาข้อเท็จจริงในส่วนนี้ไปเกี่ยวโยงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) เพื่อเป็นเหตุแห่งการยุบผู้ถูกร้องที่ ๑

คำวินิจฉัยส่วนตัวของคุณตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องและคำชี้แจงข้อกล่าวหาแล้วมีประเด็นข้อพิพาทที่จะต้องวินิจฉัยดังนี้

ประเด็นข้อ ๑ การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นอันสิ้นสุดลงตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ แล้ว ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยเหตุแห่งการกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้หรือไม่ และการกระทำอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้น ยังเป็นความผิดอีกต่อไปหรือไม่

ประเด็นข้อ ๒ ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยสำนวนการสืบสวนสอบสวนที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมา โดยที่สำนวนการสืบสวนสอบสวนนั้น ไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ได้หรือไม่

ประเด็นข้อ ๓ ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ หรือไม่

ประเด็นข้อ ๔ การที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ตกไปหรือไม่

ประเด็นข้อ ๕ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคจัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และสมาชิกพรรคไทยรักไทย และชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปหรือไม่

ประเด็นข้อ ๖ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษันย์ กี่สุน์ นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอูน ซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ไปสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรัง เขต ๑, ๒ และ ๔ แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามดังกล่าวสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นการเท็จ อันเป็นการกระทำที่อาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งรัฐขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่

ประเด็นข้อ ๗ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายไทกร พลสุวรรณ เป็นตัวแทนนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างให้นายวรชวริทธิ์ ดันดิภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ว่าเป็นผู้ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคไทยรักไทย หรือพรรคไทยรักไทย หรือไม่

ประเด็นข้อ ๘ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยรองเลขาธิการพรรค กรรมการบริหารพรรค อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกของพรรคร่วมกับนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา จัดขบวนการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปีتما ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ สมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ ที่จังหวัดสงขลาหรือไม่

ประเด็นข้อ ๙ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จให้นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอูน ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้อยู่ว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันยื่นสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวันหรือไม่

ประเด็นข้อ ๑๐ การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสอง เป็นการกระทำที่อาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่

คณะกรรมการรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและจากพยานหลักฐานของ คู่กรณี มีพยานเอกสารของผู้ร้อง จำนวน ๑๘๕ อันดับ พยานวัตถุเป็น ดีวีดี เทปคลาสเซ็ท และซีดี จำนวน ๑๘ อันดับ โดยเป็นพยานบุคคลที่คณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้นำเข้าไต่สวน จำนวน ๓๒ ปาก ซึ่งพยานบุคคลบางปากคู่กรณีไม่คิดใจไต่สวนหรือยอมรับข้อเท็จจริง ส่วนพยานของผู้ถูกร้องที่ ๑ มีพยาน เอกสารและพยานวัตถุ จำนวน ๒๐๘ อันดับ โดยเป็นพยานบุคคลที่คณะกรรมการรัฐธรรมนูญอนุญาต นำเข้าไต่สวน จำนวน ๒๗ ปาก ซึ่งบางปากเป็นพยานร่วมกับผู้ร้องและบางปากคู่กรณียอมรับข้อเท็จจริง และไม่คิดใจไต่สวน ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้และคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ เห็นว่า ไม่มีความจำเป็นต้องไต่สวนพยานของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงให้งดไต่สวนพยานผู้ถูกร้องที่ ๒

สรุปข้อเท็จจริงที่คู่กรณียอมรับและข้อเท็จจริงที่คู่กรณีไม่ได้โต้แย้งกัน สามารถรับฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นพรรคการเมืองโดยผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นหัวหน้าพรรค นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นเลขาธิการพรรค และมีกรรมการบริหารพรรค รวม ๔๕ คน ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีนางสาวอิสราหรือพรรณรินทร์ ยวงประสิทธิ์ เป็นหัวหน้าพรรคและมีกรรมการบริหารพรรค รวม ๕ คน เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ และ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกประกาศกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ ถึง ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ระหว่างเวลา ๘.๓๐ ถึง ๑๖.๓๐ นาฬิกา โดยที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า มีเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวและไม่ได้รับคะแนนเสียงตั้งแต่ร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ เป็นเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๕ อีก ๑๕ จังหวัด รวม ๓๘ เขตเลือกตั้ง และเมื่อเลือกตั้งแล้วปรากฏว่ายังมีเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวแต่ไม่ได้รับคะแนนเสียง ร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอีก จนเป็นเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๕ อีก ๕ จังหวัด ๑๕ เขตเลือกตั้ง คดีมีปัญหา ที่จะต้องวินิจฉัยตามประเด็นข้อพิพาทที่กำหนดไว้ดังนี้

ประเด็นข้อ ๑ มีว่า การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นอันสิ้นสุดลง ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ยับผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยเหตุแห่งการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้หรือไม่ และการกระทำ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้นยังเป็นความผิดอีกต่อไปหรือไม่

ในประเด็นนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้างว่า การที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง ตามประกาศ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ โดยไม่ได้มีการประกาศยกเว้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป จึงเป็นผลให้พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้สิ้นผลบังคับไปตามรัฐธรรมนูญด้วย ดังนั้นการกระทำใด ๆ ที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติไว้เป็นความผิดจึงไม่เป็นความผิดอีกต่อไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคสอง ดังนั้นการที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอ้างว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ จึงเป็นข้อกล่าวหา ที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายอีกต่อไป ผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจนำข้อเท็จจริงในส่วนนี้ไปโยงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) เพื่อเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะเป็นกฎหมายที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติให้ตราขึ้น เพื่อขยายความบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และต้องใช้บังคับควบคู่ไปกับรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงเป็นกฎหมายที่มีความยึดโยง กับกฎหมายรัฐธรรมนูญ แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เพิ่งมีบัญญัติใช้ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นครั้งแรก และกฎหมายรัฐธรรมนูญดังกล่าวก็มิได้กำหนด

สถานะของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไว้ให้แตกต่างจากพระราชบัญญัติทั่วไป ประกอบกับ กระบวนการในการตราและแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติทั่วไป ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๔ และ มาตรา ๑๖๕ ถึง ๑๗๘ และมาตรา ๓๑๓ ก็ให้กระทำเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่มีบทบัญญัติใด ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ห้ามมิให้พระราชบัญญัติทั่วไปขัดหรือแย้ง กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเหมือนกับกฎหมายรัฐธรรมนูญที่บัญญัติห้ามมิให้กฎหมายอื่น ขัดหรือแย้งกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ ดังนั้นความแตกต่างระหว่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกับ พระราชบัญญัติทั่วไปคงมีเพียงแค่นั้น

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ก็มีบทบัญญัติในส่วนของ การกระทำและบท กำหนดโทษ เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติทั่วไป ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจึงมีศักดิ์ หรือ สถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติทั่วไป การที่จะยกเลิกหรือทำให้พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญสิ้นผลบังคับนั้น จึงต้องใช้กระบวนการเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติทั่วไป ก็จะต้องมีการออก กฎหมายยกเลิก หรือมีการออกกฎหมายใหม่ออกมาใช้บังคับแทน ซึ่งเท่ากับเป็นการยกเลิกโดยปริยาย ดังนั้นเมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มิได้ ยกเลิกหรือออกกฎหมายใหม่มาใช้แทนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งทำหน้าที่เป็นองค์กฤษฎีกาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ก็มิได้ออกกฎหมายยกเลิก หรือออกกฎหมายใหม่มาใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนั้นการที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง จึงไม่ส่งผลให้พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวสิ้นผลบังคับไปด้วยไม่ จึงต้องถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ ผู้ร้องจึงมีอำนาจนำการกระทำที่อ้างว่าเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาใช้ประกอบพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) เพื่อร้องขอให้ยุบ พรรคการเมืองได้

ประเด็นข้อ ๒ มีว่า ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยอำนาจการสืบสวนสอบสวนที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาโดยที่สำนักงานการสอบสวนนั้น ไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ได้หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อสู้ว่าเมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง ได้รับสำนักงานการสืบสวนสอบสวน ข้อเท็จจริงจากคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว ประธานกรรมการการเลือกตั้ง มิได้จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อวินิจฉัยชี้ขาดตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (บ) และ (ค) และ มาตรา ๑๕ แต่พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่เพียงผู้เดียวใช้อำนาจหน้าที่โดยพลการดำเนินการส่งสำนักงานการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการฯ ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบด้วยระเบียบดังกล่าว นายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้ร้อง จึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

เห็นว่า การร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญหรือคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ บัญญัติให้เป็นอำนาจของนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังนั้น พลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีฐานะเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองด้วยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง จึงมีอำนาจที่จะแจ้งต่อผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๗ ดังกล่าวได้ ประกอบกับระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (บ) และ (ค) และ มาตรา ๑๕ ซึ่งตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยตรง มิใช่บทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังนี้เมื่อการดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นอำนาจของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่จะดำเนินการโดยเฉพาะ และไม่มีบทบัญญัติหรือระเบียบให้ต้องตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อพิจารณา แต่อย่างไรก็ตาม แม้ในเรื่องนี้ในชั้นแรกประธานกรรมการ

การเลือกตั้ง จะส่งเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาและมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ก็ต้องถือว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งเป็นบุคคลคนเดียวกับประธานกรรมการการเลือกตั้ง กรณีนี้จึงไม่ตกอยู่ในบังคับแห่งระเบียบดังกล่าวที่นายทะเบียนพรรคการเมืองจะต้องส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประชุมพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดก่อนเมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นสมควรก็สามารถส่งให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องได้ ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

ประเด็นข้อ ๓ มีว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ตอบผู้ว่า คดีนี้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นเรื่องต่อผู้ร้องให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ โดยมีข้อกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ รวม ๘ ประเด็น ผู้ร้องพิจารณาแล้วยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นว่ามีข้อกล่าวหาเพียง ๔ ประเด็น ซึ่งเท่ากับผู้ร้องเห็นพ้องกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียง ๔ ประเด็น จึงเป็นกรณีที่ผู้ร้องไม่ได้ยื่นคำร้องตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้อง ซึ่งในเรื่องนี้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องตั้งคณะทำงานคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานส่งให้ผู้ร้อง เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป แต่ผู้ร้องไม่ได้ส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว กลับยื่นคำร้องมายังศาลรัฐธรรมนูญเลย จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐาน ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุด เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าว

“ไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง” จากบทบัญญัติดังกล่าวนี้ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อขอให้ยุบพรรคการเมือง อัยการสูงสุดย่อมมีดุลพินิจที่จะยื่นหรือไม่ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้ หากอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติดังกล่าวให้อำนาจนายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อไป แต่ปรากฏว่าคดีนี้ อัยการสูงสุดได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว เพียงแต่ยื่นคำร้องไม่ครบถ้วนทุกประเด็นตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่ออัยการสูงสุด ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้ มาตรา ๖๗ มิได้บัญญัติให้นายทะเบียนต้องตั้งคณะกรรมการเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานเหมือนเช่นกรณีที่อัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้อง แต่หากจะฟังว่าเป็นกรณีที่อัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องก็ควรฟังได้เฉพาะในประเด็นข้อกล่าวหาที่ไม่ได้ยื่นคำร้องเท่านั้น โดยมีได้หมายความรวมถึงประเด็นข้อกล่าวหาที่อัยการสูงสุดได้ยื่นคำร้องไว้แล้วด้วยไม่ ซึ่งหากนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่เห็นด้วยก็สามารถดำเนินการตั้งคณะกรรมการเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานเฉพาะในประเด็นข้อกล่าวหาที่อัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องเท่านั้น คงมิได้หมายความรวมถึงในประเด็นที่อัยการสูงสุดได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญไว้โดยชอบแล้ว อนึ่ง คดีนี้นายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นเรื่องต่อผู้ร้องโดยกล่าวหาเพียง ๖ ประเด็น มิใช่ ๘ ประเด็นตามที่ผู้ร้องที่ ๑ กล่าวอ้างแต่อย่างใด ดังนี้การยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ของผู้ร้องจึงชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ แล้ว ข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ฟังไม่ขึ้น

ประเด็นข้อ ๔ มีว่า การที่ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญนั้น เป็นเหตุให้การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่ากระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ตกไปหรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ต่อสู้ว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง และส่งผลถึงการประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งหมดต้องเสียไปด้วย ดังนั้น การกล่าวหาของผู้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ น่าจะตกไปด้วย ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว

เห็นว่า แม้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญจะเป็นเด็ดขาด และมีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๘ แต่จะไม่มีผลเป็นการยกเลิกความผิดตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญด้วยไม่ ดังนั้น การที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ก็มีผลเป็นการเพิกถอนการเลือกตั้ง ครั้งดังกล่าวตามที่ระบุไว้ในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น หาได้มีผลเป็นการยกเลิกการกระทำ ความผิดที่บุคคลใดได้กระทำความผิดโดยฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๗๔ และมาตรา ๑๐๐ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗ และพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือทำให้การฝ่าฝืน หรือการกระทำดังกล่าว ตกไปไม่

ประเด็นข้อ ๕ มีว่า พรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยหัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรค ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายพันธมิตรฯ ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และชักจูง ให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปหรือไม่

ในประเด็นข้อกล่าวหานี้ผู้ร้องกล่าวหาว่า ในช่วงที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรและ จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค กรรมการบริหารพรรค และ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวปราศรัยต่อประชาชน ร่วมปราศรัยกับกลุ่มพันธมิตร และจัดทำแผ่นใบปลิว ซึ่งมีเครื่องหมายของพรรคกล่าวหาโจมตีการบริหารงานของพันธมิตรฯ ทักษิณว่าเป็นระบอบทักษิณ

โดยระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตย แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ โดยกล่าวในทำนองโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณซึ่งในประเด็นนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยืนยันแจ่มแจ้งแก้ข้อกล่าวหา และยืนยันบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น รวมทั้งนำพยานหลักฐานเข้าได้สวนโดยมีการยอมรับข้อเท็จจริงว่าหัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกของพรรคบางคนได้มีการกล่าวปราศรัยและแจกแผ่นปลิวเช่นนั้นจริง แต่อ้างว่าเป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ เพราะถ้อยคำที่ปราศรัยเป็นความจริงและเป็นการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองโดยสุจริต ด้วยความชอบธรรม อันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน

เห็นว่าตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๘ พรรคการเมืองเป็นสถาบันหรือองค์กรที่คณะบุคคลร่วมกันจัดตั้ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งการดำเนินกิจการทางการเมืองนั้น นอกจากพรรคการเมืองจะต้องดำเนินการตามความมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ร่วมกันของตนแล้วยังต้องมีหน้าที่สนับสนุนและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยจะต้องปฏิบัติตามกรอบของกฎหมายและครรลองแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และจะต้องไม่ปฏิบัติการใดอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งไม่กระทำการใดอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และในทางกลับกันยังมีหน้าที่ต้องตรวจสอบการดำเนินกิจการทางการเมืองของพรรคการเมืองอื่นด้วยว่า กระทำการใดอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือปฏิบัติการใดอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยหรือไม่ หากพบจะต้องดำเนินการตามกฎหมายเพื่อปกป้องหรือสงวนไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และควรอย่างยิ่งที่จะเผยแพร่ข้อเท็จจริงดังกล่าวให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของสิทธิทางการเมืองอย่างแท้จริงได้รับทราบเพื่อประกอบดุลพินิจในการใช้สิทธิทางการเมืองของประชาชนต่อไป แต่ในขณะที่เดียวกันหากข้อเท็จจริงซึ่งนำมาเปิดเผยต่อประชาชนเป็นความเท็จหรือเป็นการใส่ร้ายพรรคการเมืองอื่น พรรคการเมืองนั้นจะต้องรับผิดชอบในการกระทำของตนด้วย

พรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และพรรคไทยรักไทย ต่างเป็นพรรคการเมือง ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ จะต้องบริหารพรรคการเมือง โดยคณะกรรมการบริหารพรรค และให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ดังนั้น นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรคไทยรักไทย จึงเป็นผู้แทนของพรรคการเมือง ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก การดำเนินการหรือการกระทำต่าง ๆ ในทางการเมืองของบุคคลทั้งสอง จึงถือว่าเป็นการกระทำของพรรคการเมืองที่ตนเป็นหัวหน้าพรรคอยู่ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้เป็นยุติแล้วว่านายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กับเลขาธิการพรรค และกรรมการบริหารพรรคได้มีการจัดเวทีปราศรัย หรือร่วมปราศรัยกับกลุ่มพันธมิตร และจัดทำแผ่นใบปลิว ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินกิจการทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพราะการดำเนินกิจการทางการเมืองนั้นมิได้จำกัดอยู่เฉพาะในเวทีของสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น จึงถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑

มีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวเป็นการใส่ร้าย พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทยหรือไม่

ในประเด็นนี้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยืนยันที่ชี้แจงข้อกล่าวหายืนยันว่า มีข้อเท็จจริงที่รับทราบกันทั่วไปแล้วว่าการบริหารราชการแผ่นดินที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรคไทยรักไทย เป็นนายกรัฐมนตรี มีการทำลายระบบคุณธรรมโดยก่อให้เกิดการแบ่งแยกในหน่วยราชการ มีการสร้างความรุนแรงในสังคม และมีการมุ่งหาผลประโยชน์ทางธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง และที่สำคัญมีการแทรกแซงสื่อมวลชน และองค์กรอิสระ ตั้งแต่กระบวนการสรรหาแต่งตั้ง และการวินิจฉัยชี้ขาด จนทำให้องค์กรอิสระขาดความเป็นอิสระและเที่ยงธรรม อันเป็นการทำลายเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแทรกแซงการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัด หรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ นายบัณฑิต ศิริพันธุ์ นายนิพนธ์ วิสิษฐยุทธศาสตร์ นายโสภณ องค์กรกรณ์ ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงและความเห็น รวมทั้งมาเป็นพยานให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้สวนด้วย นอกจากนี้ยังมีบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริง หรือความเห็นของนายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง โดยพยานเหล่านี้ให้ถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงว่ามีการแทรกแซง

สื่อมวลชนและแทรกแซงองค์กรอิสระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายโสภณ และนายนิพนธ์ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงให้ถ้อยคำยืนยันว่ามีการแทรกแซงสื่อมวลชนและวุฒิสภา ส่วนในกรณีของการแทรกแซงการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้อเท็จจริงยุติตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๔๕ ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรที่กฎหมายรัฐธรรมนูญบัญญัติให้มีอำนาจในการจัดการเลือกตั้ง แม้จะได้ดำเนินการเลือกตั้งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แต่ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ทำให้เกิดผลของการเลือกตั้งที่ไม่เที่ยงธรรม ไม่ได้ผู้แทนปวงชนอย่างแท้จริงตามระบอบประชาธิปไตย อันนำไปสู่การเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ โดยศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงปัจจุบัน (๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕) มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตลอดจนการดำเนินการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งดังกล่าว และการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่เกี่ยวกับมติการจับคู่หาเลือกตั้งไม่เป็นการลงคะแนนลับ เป็นการเลือกตั้งที่ทำให้เกิดผลที่ไม่เที่ยงธรรม ไม่เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง จึงเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือตั้งแต่กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง และการประกาศผลการเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับคำพิพากษาศาลอาญา คดีหมายเลขแดงที่ ๒๓๔๓/๒๕๔๕ และ ๓๑๗๕/๒๕๔๕ ที่พิพากษาลงโทษพลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ นายปริญญา นาคฉัตร์ยี่ และนายวีระชัย แนวบุญเนียร อดีตประธานกรรมการการเลือกตั้ง และกรรมการการเลือกตั้ง ในข้อหากระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๔๒ แม้คำพิพากษาดังกล่าวจะยังไม่ถึงที่สุด แต่ศาลอาญาได้พิจารณาโดยรับฟังข้อเท็จจริงได้ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม มิใช่เป็นการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เป็นการประพฤติมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งการดำเนินการต่าง ๆ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับพรรคไทยรักไทยโดยเฉพาะ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะต้องชี้แจงหรือเปิดเผยข้อเท็จจริงให้สาธารณชนทราบ แต่ในช่วงดังกล่าวมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่สามารถดำเนินการทางรัฐสภาได้ จึงจำเป็นต้องดำเนินกิจกรรมดังกล่าวนอกสภา การกระทำ

ดังกล่าวในเรื่องการจัดเวทีปราศรัยหรือการร่วมปราศรัย ก็ไม่ปรากฏว่ามีการกระทำใดอันเป็นการก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย แต่เป็นการชุมนุมโดยสงบ ปราศจากอาวุธ เป็นสิทธิที่สามารถทำได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๔ นอกจากนี้เนื้อหาของการปราศรัย ข้อความในใบปลิว ล้วนเป็นข้อความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพันตำรวจโท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทย ซึ่งขณะนั้นพันตำรวจโท ทักษิณ บริหารราชการแผ่นดินเป็นนายกรัฐมนตรี จึงเป็นบุคคลสาธารณะที่จะต้องถูกติดตามและตรวจสอบจากพรรคการเมืองอื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้าน และจะต้องถูกตรวจสอบจากประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของประเทศด้วย จึงอาจถูกปราศรัยและวิพากษ์วิจารณ์ได้ ประกอบกับมีข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่รับทราบกันทั่วไปแล้วว่า การบริหารราชการแผ่นดินของพันตำรวจโท ทักษิณเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ต่อพวกพ้อง รวมทั้งมีการทุจริตในเชิงนโยบาย จนถูกกลุ่มประชาชนประท้วงขับไล่และเป็นเหตุให้ถูกยึดอำนาจการปกครองจากคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๑

สำหรับเหตุผลที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน ปรากฏตามแถลงการณ์คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ว่า “ด้วยเป็นที่ปรากฏความแน่ชัดว่า การบริหารราชการแผ่นดิน โดยรัฐบาลรักษาการปัจจุบันได้ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง แบ่งฝ่าย สลายความรู้รักสามัคคีของคนในชาติ อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์ชาติไทย ต่างฝ่ายต่างมุ่งหวังเอาชนะด้วยวิธีการหลากหลายรูปแบบ และมีแนวโน้มว่าจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยประชาชนส่วนใหญ่เคลือบแคลงสงสัยการบริหารราชการแผ่นดิน อันส่อไปในทางทุจริตประพฤตินิยมอย่างกว้างขวาง หน่วยงานองค์กรอิสระถูกรวบงำทางการเมือง ไม่สามารถสนองตอบเจตนารมณ์ ตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ทำให้การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเกิดปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ตลอดจนหมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพแห่งองค์พระมหากษัตริย์ ผู้ทรงเป็นที่เคารพเทิดทูนของปวงชนชาวไทยอยู่บ่อยครั้ง แม้หลายภาคส่วนของสังคม จะได้พยายามประนีประนอม คลี่คลายสถานการณ์มาโดยต่อเนื่องแล้ว แต่ก็ไม่สามารถที่จะทำให้สถานการณ์ความขัดแย้งยุติลงได้...” และผลจากการบริหารราชการโดยแสวงหาประโยชน์ต่อพวกพ้องของรัฐบาลดังกล่าว คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงได้ออกประกาศฉบับที่ ๒๓ เรื่องการตรวจสอบทรัพย์สิน เพื่อดังคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (คตส.)

ด้วยเหตุผลที่ว่า “เนื่องด้วยปรากฏว่า การบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง โดยผลของการปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบเพื่อแสวงหาประโยชน์ สำหรับตนเองและผู้อื่น ทำให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติอย่างร้ายแรง จึงสมควรดำเนินการตรวจสอบ การดำเนินงาน และโครงการต่าง ๆ ที่ได้รับอนุมัติ หรือเห็นชอบโดยคณะบุคคลในคณะรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีดังกล่าวว่าเป็นไปโดยสุจริตหรือไม่...” ซึ่งเหตุผลในการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินและแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ส่วนมีสาเหตุมาจากข้อกล่าวหาในการบริหารประเทศของ พันตำรวจโท ทักษิณ อดีตนายกรัฐมนตรี ที่ส่อไปในทางทุจริต ซึ่งสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่นายอภิสิทธิ์ และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ใช้ในการอภิปรายและปราศรัย จึงทำให้ข้ออ้างและพยานหลักฐานของผู้ถูกร้องที่ ๑ มีน้ำหนักยิ่งขึ้น

นอกจากนี้การดำเนินการตามระบอบประชาธิปไตยตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ นั้น จะต้องเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยองค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ จึงเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ที่จะต้องเคารพเทิดทูนและต้องไม่กระทำการใดอันเป็นการกระคายเคืองพระยุคลบาทด้วย แต่ปรากฏข้อเท็จจริงที่ชัดเจนต่อสาธารณชนว่า พันตำรวจโท ทักษิณ มีการกล่าวถึงองค์พระมหากษัตริย์ในรายการนายกทักษิณคุยกับประชาชน เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ เวลา ๘.๐๐ นาฬิกา โดย พันตำรวจโท ทักษิณ ได้กล่าวถ้อยคำที่ไม่บังควรเกี่ยวกับองค์พระมหากษัตริย์ว่า “ถ้าในหลวงทรงกระซิบข้างหูให้ผมออก ผมก็จะลาออกทันที” ดังปรากฏตามคำถอดเทป เอกสารหมายเลข ๓.๑๖ และนอกจากนี้ยังปรากฏข้อมูลจากเว็บไซต์ มติชน เอกสารหมายเลข ๓.๑๒ ซึ่งผู้ร้องไม่ได้โต้แย้งคัดค้าน เอกสารฉบับนี้ด้วยว่า “ถ้านายกรัฐมนตรีไม่จงรักภักดี แล้วผีที่ไหนจะจงรักภักดีวะ” ซึ่งคำกล่าวดังกล่าวเป็นถ้อยคำที่ไม่บังควรอย่างยิ่งที่บุคคลในฐานะนายกรัฐมนตรีจะกล่าวถึงองค์พระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำเช่นนี้ โดยเป็นถ้อยคำที่กระทบต่อความรู้สึกของประชาชนผู้จงรักภักดีในองค์พระมหากษัตริย์เป็นอย่างยิ่ง

ส่วนถ้อยคำที่นายอภิสิทธิ์กับพวกกล่าวปราศรัยเกี่ยวกับคำว่า “ระบอบทักษิณ” ก็เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่าเป็นถ้อยคำที่นักวิชาการเป็นผู้คิดขึ้น และสื่อมวลชนทุกแขนง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์หลายฉบับได้นำมาใช้กล่าวพาดพิงถึงการทำงานของ พันตำรวจโท ทักษิณ มาโดยตลอด ซึ่งไม่ปรากฏว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ได้ดำเนินคดีกับบุคคลดังกล่าว นอกจากนี้ทางใต้สวน ผู้ร้องก็ไม่ได้นำพยานมา

ได้สวนเพื่อสนับสนุนคำร้องของผู้ร้องว่า คำว่า “ระบอบทักษิณ” หมายความว่าอย่างไร และการกล่าวถึงการบริหารประเทศของพันตำรวจโท ทักษิณว่าเป็นระบอบทักษิณนั้น เป็นถ้อยคำที่ใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ อย่างไร แต่ในทางกลับกัน ในการได้สวนพยานของผู้ร้องปากพลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง กับนายสุริยา ทรงวิทย์ ประธานคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นผู้ตั้งประเด็นในข้อกล่าวหาเรื่องนี้โดยตรง เมื่อพยานทั้งสองถูกทนายผู้ถูกร้องที่ ๑ ถามเกี่ยวกับความหมายของคำว่า “ระบอบทักษิณ” พยานทั้งสองก็เบิกความว่าไม่ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่ามีความหมายอย่างไร และพยานก็ไม่ได้มีการยืนยันว่าการใช้ถ้อยคำว่า “ระบอบทักษิณ” เป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ ด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่ผิดปกติวิสัยที่พยานทั้งสองเป็นผู้ตั้งข้อกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ ในเรื่องประเด็นเรื่องนี้ แต่พยานทั้งสองกลับไม่ทราบความหมายที่แท้จริง จึงเป็นพิรุชและสื่อให้เห็นว่าการดำเนินการของพยานทั้งสองน่าจะเป็นการกระทำเพียงเพื่อมุ่งประสงค์จะจัดการกับผู้ถูกร้องที่ ๑ เท่านั้น โดยมีได้คำนึงถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงเห็นว่าการกระทำดังกล่าวของผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ เป็นการแสดงความคิดเห็น ดิชมโดยสุจริต ด้วยความเป็นธรรมเพื่อป้องกันส่วนได้เสียแห่งตนตามคลองธรรม อันเป็นการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ตามสิทธิทางการเมือง และเป็นการชี้แจงข้อเท็จจริงต่อประชาชนให้มีโอกาสรับทราบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน อันเป็นการดำเนินกิจการทางการเมือง ตามวิถีทางในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มิใช่เป็นการกระทำเพื่อใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ ส่วนการปราศรัยหรือทำแผ่นปลิวชักชวนให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยลงคะแนนเสียงในช่อง “ไม่ประสงค์จะลงคะแนน” นั้น เป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ (๔) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๕๖ มิใช่เป็นการชักชวนประชาชนไม่ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จึงมิใช่เป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ประเด็นข้อ ๖ มีว่าพรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กี่สุน น่านางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฌู ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอุ่น ซึ่งมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า ผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดครั้ง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามดังกล่าวสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ นั้น

ในประเด็นนี้ ผู้ร้องได้รับอนุญาตให้นำพยานบุคคลเข้าไต่สวน จำนวน ๘ ปาก โดยให้ขจัดการไต่สวนนางสาวอิสรา ขวงประสิทธิ์ เพราะได้ทำบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นและไม่ได้มาในวันไต่สวน ผู้ร้องมีบันทึกคำให้การของพยานที่ให้การไว้ต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงและเอกสารเป็นพยานตามเอกสารหมายเลข ร. ๓๗ ถึง ร. ๕๐ และพยานวัตถุเป็นเทปคลาสเซ็ท หมายเลข ร. ๑๕๕ ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้นำพยานบุคคลเข้าไต่สวน จำนวน ๕ ปาก แต่นำพยานเข้าไต่สวนจำนวน ๖ ปาก ส่วนอีก ๑ ปาก มีบันทึกคำให้การของพยานที่ให้การไว้ต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นแล้วผู้กรณีไม่คิดใจไต่สวนพยานอีกและมีพยานเอกสารและพยานวัตถุตาม หมายเลข ๓.๕๗ ถึง ๓.๑๐๗

เมื่อพิจารณาพยานหลักฐานของผู้กรณีแล้ว เห็นว่าข้อเท็จจริงตามที่ผู้กรณีรับกัน และข้อเท็จจริงที่ผู้กรณีไม่ได้แย้งกันรับฟังได้ในเบื้องต้นว่า เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ นางอมรรัตน์ กี่สุน์ ภริยาของ นายทักษณีย์ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเคยเป็นผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการบริหารของผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้พานางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ไปสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร โดยมี นายเจ็ง ดอกจิก หรือนายประมวล ชุกล่อม เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกด้วยการพาไปถ่ายรูปขอใบรับรองแพทย์และกรอกใบสมัครเป็นสมาชิกพรรค หลังจากนั้น นางสาวอิสรา หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคให้บุคคลทั้งสามพร้อมมอบเงินให้คนละ ๓๐,๐๐๐ บาท เพื่อนำไปสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดครั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ซึ่งบุคคลทั้งสามได้มอบเงินให้นางอมรรัตน์ไว้ และเดินทางกลับมาถึงจังหวัดครั้งในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ หลังจากนั้นนายทักษณีย์ได้พาบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดครั้ง โดยนางสาวนิภาสมัครในเขตเลือกตั้งที่ ๑ นางรัชฎาสมัครในเขตเลือกตั้งที่ ๒ และนายสุวิทย์สมัครในเขตเลือกตั้งที่ ๔ ต่อมาบุคคลทั้งสามทราบว่าการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองยังไม่ครบ ๕๐ วัน เป็นความผิดต่อกฎหมาย จึงไปพบนายทักษณีย์แล้วนายทักษณีย์ติดต่อไปที่นายสาทิตย์ ต่อมาวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทักษณีย์

ได้พบบุคคลทั้งสามไปพบนายสุเทพที่ทำการพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ นายสุเทพได้แนะนำให้บุคคลทั้งสามทำหนังสือลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วนำไปยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และในวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพได้นำบุคคลทั้งสามไปแถลงข่าวที่ทำการพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ ปรากฏตามแถบบันทึกการให้สัมภาษณ์ หรือการแถลงข่าวของนายสุเทพพร้อมสำเนาคำถอดเทปเอกสารหมายเลข ๓.๕๕

จากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังกล่าว มีปัญหาจะต้องวินิจฉัยตามประเด็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณนำบุคคลทั้งสามซึ่งมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรัง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามดังกล่าวสมัครรับเลือกตั้ง หรือไม่

ผู้ร้องนำนายทวี สุระบาล นางบุษยมาศ กลิ่นเพชร นายสุวิทย์ อบอุ่น นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี นายทักษิณ กี่สู่น และร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียรนิศย์ เข้าไต่สวนโดยมีบันทึกคำให้การของพยานที่ให้การไว้กับคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมาประกอบด้วย สำหรับนางสาวอิสรา ยวงประสิทธิ์ แม้จะไม่ได้มาในวันไต่สวนแต่ก็ได้ยื่นบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ จากพยานหลักฐานของผู้ร้องทั้งหมด คงรับฟังข้อเท็จจริงได้ แต่เพียงว่านายทักษิณ เป็นสมาชิกพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ และเคยเป็นผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ กรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ เท่านั้น โดยก่อนที่นางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์จะไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรัง นั้น นายสาทิตย์ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคคลทั้งสามเลย เพียงแต่หลังจากที่บุคคลทั้งสามทราบว่าการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยที่ยังเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ครบ ๕๐ วัน เป็นความผิดต่อกฎหมายแล้ว จึงไปพบนายทักษิณ และมีการติดต่อกับนายสาทิตย์ หลังจากนั้นมีการขอความช่วยเหลือจากนายสุเทพ เทือกสุบรรณ โดยทักษิณเป็นผู้พบบุคคลทั้งสามไปพบนายสุเทพ ที่ทำการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

เห็นว่า ในการนำบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และการนำบุคคลทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นล้วนเป็นการกระทำของนายทักษิณ กับนางอมรรัตน์ ทั้งสิ้น โดยนายทักษิณ และนางอมรรัตน์ รวมทั้งนางนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ต่างให้การยืนยัน

ว่าการกระทำดังกล่าวของพวกตนไม่เกี่ยวกับนายสาทิพย์ โดยนายสาทิพย์เพิ่งทราบเรื่องดังกล่าวในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นเวลาหลังจากที่บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้งแล้ว เนื่องจากการขอคำแนะนำและขอความช่วยเหลือจากนายสาทิพย์ นอกจากนี้นายทักษัญและนางอมรรัตน์ยังให้การยืนยันด้วยว่าเหตุที่พานบุคคลทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ เพราะนายไวท์ หรือประธาน ผดุงกาล พี่ชายของนางอมรรัตน์เป็นคนติดต่อขอให้หาผู้สมัครให้ ซึ่งในเรื่องนี้สอดคล้องกับบันทึกถ้อยคำของนายทวี ที่ให้การไว้กับคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เอกสารหมายเลข ร.๘๐ ที่ระบุว่าผู้สมัครทั้งสามเป็นญาติของนายทักษัญ นอกจากนี้นายทวิยังให้การอีกว่าเดิมนายทักษัญเป็นผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายทวี แต่นายทักษัญมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม นายทวิจึงปลดออกจากผู้ช่วยฯ ดังนี้หากพิจารณาถึงความเป็นญาติของผู้สมัครทั้งสามกับนายทักษัญ และพฤติกรรมของนายทักษัญตามที่นายทวิให้การแล้วยังทำให้น่าเชื่อว่าการพานบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร น่าจะเป็นการกระทำของนายทักษัญเอง โดยที่นายสาทิพย์ไม่ทราบและไม่มีส่วนรู้เห็นเป็นใจด้วย ประกอบกับข้อเท็จจริงยุติแล้วว่าเงินค่าใช้จ่ายในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น บุคคลทั้งสามก็ได้รับมาจากผู้ถูกร้องที่ ๒ นอกจากนี้ยังปรากฏข้อเท็จจริงอีกว่า ในจังหวัดตรัง พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งครบทุกเขตเลือกตั้งมิใช่ส่งเฉพาะในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ นี้เท่านั้น โดยในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ส่งนางสาวจันทร์พร น้าเอียง ลงสมัครรับเลือกตั้ง นอกจากนี้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังส่งสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งในหลายจังหวัดโดยส่วนมากเป็นจังหวัดในภาคใต้อีกรวม ๓๗ เขตเลือกตั้ง ซึ่งผู้สมัครของพรรคถูกตัดสิทธิด้วยเหตุผลเดียวกัน จำนวน ๑๕ คน คงเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรองเพียง ๒ คนที่จังหวัดขอนแก่นเท่านั้น จากข้อมูลดังกล่าวที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งในหลายเขตเลือกตั้ง จึงไม่มีเหตุผลและความจำเป็นใดเลยที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะต้องให้นายทักษัญนำบุคคลทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามที่ผู้ร้องกล่าวหา ส่วนการที่นายสาทิพย์โทรศัพท์ไปพบร้อยตำรวจเอก มนูญ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๘ นั้นได้ความจากร้อยตำรวจเอก มนูญ ตามบันทึกคำให้การที่ให้ไว้กับคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่านายสาทิพย์ต้องการโทรศัพท์ไปหาหัวหน้างานสืบสวนสอบสวน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง เพื่อต่อว่ากรณีที่เชิญนายสิโรตม์ วินสน ไปเป็นพยานแต่ไม่ได้ทำเป็นหนังสือ ซึ่งสอดคล้องกับบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของนายสาทิพย์ที่ให้

เหตุผลว่าเหตุที่โทรศัพท์ไปเนื่องจากนายสิโรตม์สอบถามมาและในฐานะอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงช่วยสอบถามให้ ดังนั้น การที่นายสาทิพย์โทรศัพท์ไปสอบถามเช่นนี้จึงยังไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่า นายสาทิพย์มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย นอกจากนี้ยังได้ความจากบันทึกการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของ คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่มีนายไพบูลย์ ร่วมสุข เป็นประธาน ฉบับลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๘ ได้มีการสรุปข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า จากพยานหลักฐาน ที่รวบรวมมา นอกจากจะเป็นการกระทำความผิดของนายทักษัญและผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งสามแล้ว ยังไม่ปรากฏหลักฐานให้เชื่อได้ว่ามีพรรคการเมืองอื่นนอกจากพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า (ผู้ถูกร้องที่ ๒) รู้เห็นเป็นใจ หรือให้การสนับสนุนการกระทำของนางสาวนิภา นางรัชฎาและนายสุวิทย์ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แม้แต่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง ให้สืบสวนสอบสวน ในเรื่องนี้ตั้งแต่แรก ก็มีความเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เกี่ยวข้องด้วย ส่วนการให้สัมภาษณ์ของนายสุเทพ และนายถาวร กับผู้สมัครทั้งสาม ตามเอกสารหมายเลข ๓.๘๘ ก็ไม่มีข้อความใดที่กล่าวหาผิดพิงหรือเป็นการใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย นอกจากนี้ในวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๘ นายสุเทพได้มีหนังสือร้องเรียน ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ขอให้ดำเนินการเพิกถอนสมาชิกภาพของสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า และดำเนินการสืบสวนสอบสวนหาผู้กระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามเอกสารหมายเลข ๓.๑๐๕ โดยข้อความจากเอกสาร ดังกล่าว มีลักษณะเป็นการร้องขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ปรากฏ และดำเนินการตามกฎหมายกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการใช้สิทธิตามกฎหมายอีกด้วย ดังนั้นพยานหลักฐาน ของผู้ร้องจึงไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษัญ กี่สุน์ นำบุคคลทั้งสามไปสมัคร เป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กล่าวหา

ประเด็นข้อ ๗ มีว่า พรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายไทร พลสุวรรณ เป็นตัวแทน นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างให้นายวรชววิทย์ ดันติภิมย์ หัวหน้า พรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ว่าเป็น ผู้ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้าย ด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ ซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคไทยรักไทย หรือพรรคไทยรักไทย หรือไม่

ประเด็นข้อนี้ ผู้ร้องได้รับอนุญาตให้นำพยานเข้าไต่สวนรวม ๗ ปาก งดไต่สวน ๓ ปาก โดยได้นำบันทึกคำให้การของพยานที่ให้การไว้ต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยาน รวมทั้งบันทึกคำให้การและคำเบิกความของพยานบางปากที่ไต่สวนไว้ในคดีที่พรรคไทยรักไทยเป็นผู้ถูกร้องโดยคู่กรณีให้นำมาประกอบการพิจารณาคดีนี้ด้วย เมื่อพิจารณาประกอบพยานเอกสาร และพยานวัตถุที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งดีวีดีการสนทนาระหว่าง นายวรชวรวิทย์ ดันติภรณ์ และพันตำรวจโท รุทพล เนาวรัตน์ กับนายไทกร พลสุวรรณ ตามวัตถุพยาน หมายเลข ร. ๑๕๖ และบันทึกการถอดเทปการสนทนา ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๘๕ ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับอนุญาตให้นำพยานเข้าไต่สวนรวม ๓ ปาก

เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามที่คู่กรณีรับกัน และข้อเท็จจริงที่คู่กรณีไม่ได้แย้งกัน รับฟังได้ว่า ในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๘ นายไทกร พลสุวรรณไปที่บ้านนายวรชวรวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ซึ่งอยู่ที่ จังหวัดนครราชสีมา แต่ไม่พบจึงได้ขอให้นายวรชวรวิทย์ติดต่อกลับ แล้วในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๘ นายวรชวรวิทย์ ไปพบพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ทำดี ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ เพื่อปรึกษาและแจ้งความ โดยทำบันทึกไว้เป็นหลักฐานและในวันเดียวกันพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ได้ออกคำสั่งตำรวจภูธร จังหวัดชัยภูมิ ที่ ๓๕๘/๒๕๔๘ สั่งการให้พันตำรวจโท รุทพล รองผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรตำบล บ้านค่าย กับพวก ทำการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ต่อมาในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๘ นายวรชวรวิทย์ และพันตำรวจโท รุทพล กับนายไทกร ได้มีการนัดพบกันที่ห้องอาหารบัวตองของโรงแรมเดอะแกรนด์ ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร โดยพันตำรวจโท รุทพล ไม่ได้แสดงตนว่าเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ แต่อ้างว่าเป็นทนายความและเป็นหลานของนายวรชวรวิทย์ และในการพูดคุยกันนั้น พันตำรวจโท รุทพล ได้แอบดักกล้องบันทึกภาพและเสียงของนายไทกรไว้ด้วย หลังจากนั้น พันตำรวจโท รุทพล ได้รายงานให้พลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ทราบ ตามบันทึกข้อความ ฉบับลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๘ และฉบับลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ซึ่งพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ได้รายงานให้ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๓ ทราบ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๘ และรายงานให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งทราบ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๐๐ มีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตามประเด็นว่าการกระทำของนายไทกรเป็นการว่าจ้างนายวรชวรวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใสร้อยนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ว่าเป็นผู้ว่าจ้างสมาชิก พรรคชีวิตที่ดีกว่า สมควรรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ และการกระทำดังกล่าว เป็นการกระทำในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่

เห็นว่า จากคำให้การของนายบรรชวรวิทธิที่ให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง หมายเลข ร.๕๒ นายบรรชวรวิทธิให้การว่า เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๘ นายไทรกรพร้อมพวกซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยแต่งเครื่องแบบ ๒ คน ไปหาที่บ้าน พบภริยาของนายบรรชวรวิทธิซึ่งแยกทางกันแล้ว บอกว่านายบรรชวรวิทธิมีความผิดฐานร่วมกันทำเอกสารสมัครสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จเพื่อส่งคนลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยรู้ยู่่าไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง มีพฤติกรรมเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทางพรรคประชาธิปไตย จะเอาเรื่อง ซึ่งจะต้องถูกดำเนินคดีอาญาและถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งยุบพรรค หากไม่ต้องการมีเรื่องให้ติดต่อตามหมายเลขโทรศัพท์ที่ให้ไว้และตามบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานผู้ร้อง ปากพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ทำดี ฉบับลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๐ พลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ให้ถ้อยคำยืนยันว่า เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๘ เวลาประมาณ ๑๒ นาฬิกา นายบรรชวรวิทธิ มาพบที่ทำงาน แจ้งว่าถูกกลุ่มชายซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดนครราชสีมา ไปหาที่บ้านเพื่อจะให้ไปเป็นพยานให้บางเรื่อง นอกจากนี้ตามบันทึกแจ้งความเป็นหลักฐานซึ่งอยู่แนบท้าย เอกสารหมายเลข ร.๑๐๐ นายบรรชวรวิทธิแจ้งความว่า กลุ่มชายที่ไปหาที่บ้าน เพื่อจะติดต่อกับไปเป็นพยานในบางเรื่องเกี่ยวกับการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากพยานหลักฐานดังกล่าวของผู้ร้องสามารถยืนยันในเบื้องต้นได้ว่านายไทรกรไปที่บ้านนายบรรชวรวิทธิ ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้นายบรรชวรวิทธิไปเป็นพยานให้ ซึ่งการเป็นพยานนั้น ถือเป็นหน้าที่ของประชาชนทั่วไปที่กฎหมายกำหนดหากนายบรรชวรวิทธิเห็นว่าตนเองไม่ได้เกี่ยวข้องหรือมีข้อสงสัยประการใด ก็ควรสอบถามไปยังบุคคลที่มีการให้หมายเลขโทรศัพท์ไว้ หรือไปพบเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงจากเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรตำบลจอหอ ที่ไปด้วยกับนายไทรกรก็ได้ และหากคิดว่าเป็นการข่มขู่จริง ก็น่าจะแจ้งความดำเนินคดีกับเจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่เกิดเหตุ มิใช่ไปแจ้งความกับผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ ที่ไม่ได้รับผิดชอบในท้องที่ดังกล่าว ส่วนที่อ้างว่ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิไปด้วย ก็เป็นกรณีที่พลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ในฐานะผู้บังคับบัญชาจะต้องสืบสวนข้อเท็จจริง หากเป็นกรณีที่เข้าข่ายผิดวินัยก็จะต้องดำเนินการทางวินัย ซึ่งก็ไม่ปรากฏว่าตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิได้ดำเนินการในส่วนนี้ แต่กลับไปออกคำสั่งแต่งตั้งให้พันตำรวจโท รุทพล รองผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรตำบลบ้านค่าย กับพวก สืบสวนหาข่าวและตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ ซึ่งพันตำรวจโท รุทพล ได้ดำเนินการตามคำสั่งโดยร่วมกับนายบรรชวรวิทธิ นัดพบกับนายไทรกรที่ห้องอาหารบัวตอง ในโรงแรมเดอะแกรนด์ และในการสืบสวนดังกล่าวพันตำรวจโท

รุธพลได้ปลอมคนเป็นทนายความ และเป็นหลานของนายวรรรชวิทย์ เพื่อหลอกนายไทรกร นอกจากนั้น ยังได้แอบติดกล้องบันทึกภาพและเสียงของนายไทรกรไว้ด้วย ซึ่งเป็นการสืบสวนที่แสวงหาข้อเท็จจริงและ พยานหลักฐานด้วยการหลอกลวง จึงไม่น่าจะชอบด้วยวิธีการสืบสวน นอกจากนี้ขั้นตอนและการดำเนินการ สืบสวนของพันตำรวจโท รุธพล ตั้งแต่ นายวรรรชวิทย์ ไปพบและแจ้งความต่อพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๒ นาฬิกา แล้วในวันเดียวกัน พลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ได้ออกคำสั่งตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ แต่งตั้งให้พันตำรวจโท รุธพลไปสืบสวน และในวันรุ่งขึ้น พันตำรวจโท รุธพล กับนายวรรรชวิทย์ได้นัดพบกับนายไทรกร โดยไม่มีการสืบสวนหาตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในสังกัดที่อ้างว่าไปพบนายไทรกรแม้แต่ขณะมาเบิกความต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญก็ไม่ปรากฏว่ามี การสืบสวนเพื่อดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ตำรวจดังกล่าวด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่ใช้ชื่อว่า “ดาบน้อย” ตามที่ได้ระบุไว้ในคำสั่งที่แต่งตั้งพันตำรวจโท รุธพลไปสืบสวน และเมื่อพิจารณา จากบันทึกการแจ้งความของนายวรรรชวิทย์เปรียบเทียบกับคำสั่งตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิดังกล่าวแล้ว เห็นว่ามีข้อเท็จจริงในสาระที่แตกต่างกัน โดยคำสั่งตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ มีข้อเท็จจริงและรายละเอียด เพิ่มเติมจากบันทึกการแจ้งความมาก โดยในข้อพิรุธนี้จากบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ของพลตำรวจตรี ประสิทธิ์และบันทึกคำให้การของพันตำรวจโท รุธพล กับนายวรรรชวิทย์ ก็ไม่ปรากฏ ว่าพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ได้มีการสอบสวนข้อเท็จจริงจากนายวรรรชวิทย์เพิ่มเติมจากบันทึกการแจ้งความ ไว้ด้วย ทำให้เกิดข้อสงสัยว่ามีการนำข้อมูลที่เพิ่มเติมดังกล่าวมาจากส่วนใดจึงได้มีการระบุรายละเอียด ไว้ในคำสั่งด้วย ทำให้เป็นพิรุธไม่น่าเชื่อถือและเมื่อพิจารณาจากบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของ พลตำรวจตรี ประสิทธิ์ และบันทึกคำให้การของนายวรรรชวิทย์แล้ว บุคคลทั้งสองต่างยอมรับข้อเท็จจริง ว่า บุคคลทั้งสองรู้จักและติดต่อกันเรื่อยมา โดยนายวรรรชวิทย์ยังยืนยันว่ารู้จักและมีความสนิทสนมกับ พลตำรวจตรี ประสิทธิ์อีกด้วย ประกอบกับมีการเร่งรีบดำเนินการให้กับนายวรรรชวิทย์ ของพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ และพันตำรวจโท รุธพล อย่างรวดเร็วประหนึ่งว่าได้มีการวางแผนและเตรียมการไว้แล้ว จึงทำให้น่าเชื่อว่าทั้งนายวรรรชวิทย์ พลตำรวจตรี ประสิทธิ์ และพันตำรวจโท รุธพล น่าจะมีส่วนร่วม หรือสมคบกันกระทำการในเรื่องนี้หรืออาจได้รับมอบหมายจากบุคคลอื่นที่มีอำนาจ ให้ดำเนินการเพื่อ จัดการกับพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่นายวรรรชวิทย์ อ้างว่านายไทรกรกับพวก ไปที่บ้านและข่มขู่ นั้น ก็มีข้อพิรุธเช่นกัน โดยตามบันทึกถ้อยคำให้การของนายวรรรชวิทย์ที่ให้การกับ คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เอกสารหมายเลข ร.๕๒ นั้นนายวรรรชวิทย์ให้การยืนยันว่า

นายไทรกรไปที่บ้านพบภริยาของนายวรวรรชวิทธิและพูดคุยกับภริยานายวรวรรชวิทธิ แต่ตามบันทึกแจ้งความกับพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ นายวรวรรชวิทธิกลับอ้างว่านายไทรกรไปพบและพูดคุยกับชู้บุตรชายของนายวรวรรชวิทธิ จึงทำให้ไม่แน่ใจว่าความจริงแล้วนายไทรกรไปพบและพูดคุยกับใครกันแน่ระหว่างภริยาหรือบุตรชายของนายวรวรรชวิทธิ นอกจากนี้ในการติดต่อเพื่อนัดพบกับนายไทรกรที่โรงแรมเดอะแกรนด์นั้น นายวรวรรชวิทธิและพันตำรวจโท รุทพล ยังให้การแตกต่างกันในส่วนที่เป็นการสำคัญ โดยนายวรวรรชวิทธิให้การว่า เมื่อเดินทางกลับถึงกรุงเทพแล้ว เป็นผู้โทรศัพท์ไปหานายไทรกรด้วยตนเองตามหมายเลขโทรศัพท์ที่ให้ไว้ โดยนัดหมายกันที่ห้างเซ็นทรัล ลาดพร้าว ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ ก่อนเที่ยง และเมื่อนัดหมายกันแล้วจึงโทรศัพท์ไปขอคำแนะนำกับพันตำรวจโท รุทพล โดยพันตำรวจโท รุทพลแนะนำให้เปลี่ยนสถานที่นัดพบจากห้างเซ็นทรัล ลาดพร้าว มาเป็นโรงแรมเดอะแกรนด์ และเปลี่ยนเวลาจากก่อนเที่ยงเป็นเที่ยงเศษ แต่พันตำรวจโท รุทพลกลับให้การว่านายไทรกรเป็นผู้ติดต่อกับพันตำรวจโท รุทพลทางโทรศัพท์โดยเข้าใจว่าพันตำรวจโท รุทพลเป็นนายวรวรรชวิทธิ และนัดพบกันที่โรงแรมเดอะแกรนด์ ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา จึงทำให้คำให้การของนายวรวรรชวิทธิและพันตำรวจโท รุทพล ดูเป็นพิรุธไม่น่าเชื่อถือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของนายวรวรรชวิทธิซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ พรรคชีวิตที่ดีกว่า ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขต จำนวน ๘ คน โดยในส่วนของเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดพัทลุง พรรคชีวิตที่ดีกว่า ส่งนายสวาท เดชอรัญ และเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดพังงา ส่งนายสุริยนต์ หมีเทศ แต่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งได้ประกาศไม่รับสมัครและศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาว่าหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าไม่ได้แจ้งสมาชิกพรรคที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในเดือนมกราคม และเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ต่อมานายทะเบียนตามหนังสือ ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต. (ท.พ.) ๑๔๐๑/๑๓๗ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๕ แต่เพิ่งจะแจ้งแก้ไขจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นของเดือนมกราคม และเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๕ โดยมีชื่อและหมายเลขสมาชิกของบุคคลทั้งสองเป็นสมาชิกพรรคตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๔๕ อยู่ด้วย ซึ่งเป็นเวลาภายหลังที่บุคคลทั้งสองสมัครรับเลือกตั้งแล้ว จึงเป็นพิรุธทำให้ไม่น่าเชื่อว่าบุคคลทั้งสองได้รับอนุมัติให้เป็นสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่า เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๕ บุคคลทั้งสองจึงไม่มีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) ดังปรากฏตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๘๓๕/๒๕๔๕ และ ๒๘๔๐/๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ๓.๑๔๖ และ ๓.๑๔๗ จากคำพิพากษาศาลฎีกา

ดังกล่าว ข้อเท็จจริงยุติแล้วว่านายบรรจจวิทธิ์ส่งบุคคลที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนลงสมัครรับเลือกตั้งจริง จึงเชื่อมกับพยานของผู้ร้องที่ให้การว่านายไทรกร ไปบ้านนายบรรจจวิทธิ์ เพื่อให้ให้นายบรรจจวิทธิ์ไปเป็นพยานเกี่ยวกับการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเมื่อพิจารณาจากเอกสารบันทึกการสนทนาระหว่างนายไทรกรกับนายบรรจจวิทธิ์ ที่โรงแรมเดอะแกรนด์ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๘๕ และพิจารณาจากคดีดีดีหมาย ร.๑๘๖ แล้ว น่าเชื่อได้ว่า การที่นายไทรกรไปพบนายบรรจจวิทธิ์นั้น นายไทรกรมีความเชื่อว่าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยได้รับการว่าจ้างจากพรรคไทยรักไทย จึงประสงค์จะให้นายบรรจจวิทธิ์ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคไปเป็นพยานหรือเปิดเผยข้อเท็จจริงดังกล่าวให้สาธารณชนทราบ และการเจรจาดังกล่าวก็ไม่มีลักษณะของการจูงใจให้นายบรรจจวิทธิ์ใส่ร้ายหรือปรักปรำด้วยความเท็จแต่ประการใด ส่วนที่มีข้อความพาดพิงถึงนายสุวัจน์ และบุคคลอื่นด้วย ก็เป็นลักษณะของการยกเป็นตัวอย่างและส่วนหนึ่งมาจากคำถามในลักษณะของการวางแผนและการใช้ถ้อยคำที่เป็นการหลอกล่อของพันตำรวจโท รุทพลทั้งสิ้นส่วนที่มีการระบุพาดพิงถึงนายสุเทพและพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วยนั้น เพราะข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปว่าในช่วงเวลาดังกล่าว นายสุเทพเป็นผู้จุดประเด็นและผู้นำในการร้องเรียนเกี่ยวกับกรณีการจ้างพรรคเล็กลงสมัครรับเลือกตั้ง และสื่อมวลชนทุกแขนงได้มีการลงข่าวอย่างแพร่หลายและต่อเนื่อง ซึ่งนายไทรกรคงคิดว่าการกล่าวอ้างถึงนายสุเทพและผู้ถูกร้องที่ ๑ น่าจะทำให้มีน้ำหนักหรือโน้มน้าวให้นายบรรจจวิทธิ์ให้ความร่วมมือมากขึ้นได้ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงกรณีที่นายสุเทพร้องเรียนและข้อเท็จจริงจากสำนวนคดีขอให้ยุบพรรคไทยรักไทยซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ปรากฏว่านายสุเทพร้องเรียนเฉพาะพรรคไทยรักไทย พรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า และพรรคแผ่นดินไทย โดยไม่ได้กล่าวหาพรรคชีวิตที่ดีกว่าด้วย และในส่วนของกรรณการร้องเรียนพรรคไทยรักไทย นายสุเทพก็ไม่ได้กล่าวหานายสุวัจน์ด้วย ประกอบกับในการร้องเรียนดังกล่าว คณะอนุกรรมการการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้สรุปข้อเท็จจริงแล้ว เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๕ ดังปรากฏตามบันทึกสรุปข้อเท็จจริง เอกสารหมายเลข ๑๒๗ จึงไม่มีเหตุผลและความจำเป็นใดที่ นายสุเทพ และผู้ถูกร้องที่ ๑ จะต้องให้นายไทรกรไปว่าจ้างนายบรรจจวิทธิ์ ให้ใส่ร้ายนายสุวัจน์ และพรรคไทยรักไทยอีก

ส่วนข้อกล่าวหาที่อ้างว่านายไทรกร เป็นตัวแทนของนายสุเทพนั้นทางได้สวนของผู้ร้องที่อ้างว่าคงมีแต่คำกล่าวอ้างของนายไทรกรในการเจรจากับนายบรรจจวิทธิ์และพันตำรวจโท รุทพลกับคำบอกเล่าของนายบรรจจวิทธิ์ที่ให้การว่านายไทรกรไปพบที่บ้านและบอกว่ามาจากนายสุเทพเท่านั้น โดยไม่มีพยาน

หลักฐานอื่นใดที่แสดงให้เห็นว่านายไทรเป็นตัวแทนของนายสุเทพ ในเรื่องนี้นายไทรได้ให้การไว้กับ คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงก็ปฏิเสธว่าไม่ได้เป็นตัวแทนของนายสุเทพ โดยให้เหตุผลว่า การกล่าวอ้างถึงนายสุเทพและผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นกรณีที่นายไทรสมมติขึ้นเอง แม้ทางไต่สวนของผู้ร้อง จะปรากฏว่านายไทรเคยเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ก็ยังไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่านายไทรเป็น ตัวแทนของนายสุเทพ ดังนี้พยานหลักฐานของผู้ร้องจึงไม่สามารถรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างให้นายบรรชิตวิทย์ ตันติภิรมย์ ใสรัมย์ นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย เป็นผู้ว่าจ้าง สมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามที่ผู้ร้องกล่าวหา

ประเด็นข้อ ๘ มีว่า พรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยรองเลขาธิการพรรค กรรมการบริหารพรรค อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกของพรรค ร่วมกับนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา ชัดขวาง การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปีتما ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ สมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ที่จังหวัดสงขลาหรือไม่

ประเด็นนี้ ผู้ร้องได้รับอนุญาตให้นำพยานเข้าไต่สวน จำนวน ๑๑ คน และผู้ร้องอ้างส่งบันทึก คำให้การของพยานที่ให้การไว้ต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกับพยานเอกสารและ พยานวัตถุ รวม ๓๓ อันดับ ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับอนุญาตให้นำพยานเข้าไต่สวนรวม ๖ คน และมีพยานที่ไต่สวนในประเด็นอื่น แต่เบิกความเกี่ยวข้องในประเด็นนี้อีก ๒ คน รวมทั้งส่งบันทึกถ้อยคำ ยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยาน พยานเอกสารและพยานวัตถุจำนวน ๑๒ อันดับ แล้วปรากฏ ข้อเท็จจริงที่คู่กรณีรับกัน และข้อเท็จจริงที่คู่กรณีไม่ได้โต้แย้งกันรับฟังได้ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดสงขลา ใหม่ ในวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๕ โดยกำหนดให้เปิดรับสมัครเลือกตั้งในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ที่หอประชุมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา โดยในวันเปิดรับสมัคร นั้นนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา กับประชาชนจำนวนมากร่วมกันชุมนุมที่บริเวณด้านหน้าสถานที่รับสมัคร เพื่อขอร้อง คัดค้านและต่อต้านไม่ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองอื่น ที่ไม่ใช่พรรคไทยรักไทย สมัครรับเลือกตั้ง จนคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศเลื่อนการรับสมัครเลือกตั้ง ออกไป

มีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตามประเด็นในประการแรกว่า นายถาวร เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายวินัย เสนเนียม นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอรุ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง ที่ ๑ ไปร่วมชุมนุมหรือไปให้กำลังใจนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา ในการร่วมชุมนุมดังกล่าวด้วยหรือไม่

จากพยานหลักฐานของผู้ร้องที่ได้รับอนุญาตนำเข้าไตสวน รวมทั้งพยานที่ไม่ได้นำเข้าไตสวน แต่ได้ส่งบันทึกคำให้การของพยานที่ให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงเป็นพยานนั้น เห็นว่า พยานของผู้ร้องมีเพียงนายวันชัย ปริญญาศิริ และนายทวิศักดิ์ ทวีรัตน์ เท่านั้นที่ให้การพาดพิงกล่าวถึง อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายวันชัยให้การว่าในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๑ นาฬิกาเศษ พยานเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ มีนายวินัย เสนเนียม นายวีรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอรรถุ เข้าไปอยู่ในกลุ่มผู้ชุมนุม โดยพบปะพูดคุย และให้กำลังใจนายชาติ ส่วนพยานปากอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยานปากพันตำรวจตรีถาวร ผลกล้า พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ตลอดเวลา ได้ให้การไว้กับคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง แต่คู่กรณีไม่คิดใจที่จะไตสวน รวมทั้งนายธวัช หล้าเบญญ์สะ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เคลินิวส์ ซึ่งอยู่ในเหตุการณ์ตลอดเวลาเช่นกัน ไม่ได้ให้การว่าเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวในกลุ่มผู้ชุมนุม แต่เมื่อพิจารณาจากบันทึกถ้อยคำของนายวันชัย ที่ให้การไว้กับคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงรวม ๒ ครั้ง คือในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๑๑ และครั้งที่ ๒ ในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๓๑ ซึ่งในการให้การครั้งแรกเป็นเวลาใกล้ชิดกับเหตุการณ์หลังเกิดเหตุ ๑ สัปดาห์ นายวันชัย ได้ให้การโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการชุมนุมดังกล่าว แต่มิได้กล่าวถึงอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เลย โดยเพิ่มมาให้การเพิ่มเติมกล่าวถึงอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นเวลาหลังจากให้การครั้งแรก ๑ เดือนเศษ ว่ามีอดีตสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปอยู่ในกลุ่มผู้ชุมนุมพบปะพูดคุยและให้กำลังใจนายชาติด้วย เห็นว่าหากมีอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปมีส่วนร่วมจริงแล้วเหตุใดนายวันชัยจึงไม่ให้การตั้งแต่แรก เพิ่งมาให้การในครั้งหลังและการให้การเพิ่มเติมนี้ มีเฉพาะในเรื่องการเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เท่านั้น โดยไม่มีประเด็นอื่นเลย จึงดูเป็นพิรุช ประกอบกับนายวันชัยเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสังกัดพรรคไทยรักไทยอีกด้วย ส่วนนายทวิศักดิ์นั้นก็เคยเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคไทยรักไทย จังหวัดสงขลา เช่นกัน ซึ่งบุคคลทั้งสองถือได้ว่าเป็นคู่แข่งกับผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นคู่แข่งกับอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ เหล่านี้โดยตรง จึงต้องรับฟังถ้อยคำของพยานทั้งสองปากนี้ด้วยความระมัดระวัง ดังนี้เมื่อพยานผู้ร้องปากอื่นที่อยู่ในเหตุการณ์อีกเป็นจำนวนมากและเป็นพยานคนกลางแทบทั้งสิ้น แต่พยาน

เหล่านี้กลับไม่ได้ระบุยืนยันว่ามีอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวเข้าร่วมในการชุมนุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยานที่เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ผู้บังคับการและรองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา นายอำเภอเมืองสงขลา ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา รวมทั้งสื่อมวลชนมีโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ที่ไปทำข่าวเป็นจำนวนมาก ก็ไม่มีผู้ใดระบุหรือยืนยันว่ามีอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปร่วมชุมนุมด้วย นอกจากนี้พยานของผู้ร้องปากनावากาศเอก ฉัฐนันท์ ทองนะ ประธานคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง กรณีพรรคคนขอปลดหนี้ร้องเรียนขอความเป็นธรรมเนื่องจากผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา ของพรรคถูกกลุ่มผู้ชุมนุมขัดขวางไม่ให้ไปสมัคร ได้มีบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่ายานได้สืบสวนสอบสวนตามคำสั่งแล้ว โดยผลการสอบสวนนอกจากนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา แล้วไม่ปรากฏหลักฐานยืนยันว่า กรรมการบริหารพรรคประชาธิปไตยและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปไตยได้ระดมประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมชุมนุมประท้วงแต่อย่างใด จึงเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานของฝ่ายผู้ร้องเองว่า ในการชุมนุมดังกล่าว อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้มีส่วนร่วมชุมนุมในการประท้วงด้วย ดังนี้ พยานหลักฐานของผู้ร้องฟังไม่ได้ว่านายถาวร เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายวินัย เสนเนียม นายเจือราชสีห์ และนายประพร เอกอรุ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปร่วมชุมนุม หรือไปให้กำลังใจนายชาติ ตามที่กล่าวหา

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า การกระทำของนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา กับพวกเป็นการขัดขวางการรับสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ สมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้หรือไม่

เห็นว่าข้อเท็จจริงยุติแล้วว่า นายชาติกับกลุ่มประชาชนร่วมกันชุมนุมที่บริเวณด้านหน้าหอประชุมซึ่งเป็นสถานที่รับสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดสงขลา ซึ่งผู้ร้องกล่าวหาว่าเป็นการขัดขวางการรับสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้ แต่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อสู้ว่า เป็นการชุมนุมโดยสงบ และปราศจากอาวุธ เป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๔ และเป็นการใช้สิทธิโดยสันติวิธี เพื่อแสดงออกว่าไม่ต้องการให้มีการจัดการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ตามมาตรา ๖๕ ในการชุมนุมนี้ นายสมพร ใช้บางยาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา พลตำรวจตรี ไพฑูรย์ พัฒนาโสภณ ผู้บังคับการตำรวจภูธร

จังหวัดสงขลา พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา นายณัฐนาท สุภัทรประทีป นายอำเภอเมืองสงขลา และพันตำรวจตรี ถาวร ผลกล้า สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสงขลา ซึ่งเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในจังหวัดสงขลา ไปร่วมสังเกตการณ์ เพื่อดูแลความสงบเรียบร้อย โดยพันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ และพันตำรวจตรี ถาวรได้รับมอบหมาย ให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณที่ชุมนุมตลอดเวลา ได้ให้การไว้กับ คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง โดยสรุปว่าในการชุมนุมมีการร้องตะโกนคำทอซึ่งกัน และกัน มีปากเสียง มีการกระทบกระทั่ง ชุลมุนกันเล็กน้อย แต่ไม่ถึงขั้นทำร้ายร่างกาย โดยการชุมนุม เป็นลักษณะการปราศรัยชักชวนให้ประชาชนชาวสงขลามาร่วมชุมนุม เพื่อขอเรื่องมิให้ผู้สมัครจาก พรรคการเมืองเล็กมาแข่งขันกับพรรคไทยรักไทย ซึ่งมีทั้งโหด โห่คำ และในขณะเดียวกันมีบางคน นั่งลงกราบขอเรื่องผู้สมัครจากพรรคอื่นไม่ให้สมัครแข่งกับพรรคไทยรักไทย และเมื่อการรับสมัครปิดลง กลุ่มผู้ชุมนุมก็ได้ประกาศแยกย้ายและสลายตัวไป และวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๙ พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ และพันตำรวจตรี ถาวรได้ออยู่ประจำหน้าที่ โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจจากตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา หน่วยปฏิบัติการพิเศษและอาสาสมัคร รวมทั้งหมดประมาณ ๑๐ คน มาอยู่รักษาความสงบเรียบร้อย บริเวณสถานที่รับสมัคร ในช่วงเวลาประมาณ ๑๕ นาฬิกา พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ได้รับการติดต่อ จากพรรคเล็กว่าจะเดินทางมาสมัคร จึงสั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครไปอำนวยความสะดวก และรักษาความปลอดภัยให้กับผู้ที่จะเดินทางมาสมัคร และเมื่อรถตู้ของผู้สมัครมาจอดบริเวณทางเข้า สถานที่รับสมัคร กลุ่มผู้ชุมนุมโดยการนำของนายชาติได้ร้องตะโกนโห่ และคำทอต่าง ๆ นานา ด้วยจุดประสงค์ไม่ต้องการให้พรรคเล็กมาสมัครในครั้งนี้ เมื่อผู้สมัครพรรคเล็กลงจากรถตู้ ก็เกิดชุลมุนกัน เล็กน้อยพักหนึ่งเจ้าหน้าที่ได้เข้าไประงับเหตุชุลมุน และนำผู้สมัครจากพรรคเล็กจำนวน ๔ คน เข้าไปยัง สถานที่รับสมัครได้ ทราบว่าเป็นผู้สมัครของพรรคประชากรไทย ต่อมาเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา ได้มีรถตู้จากพรรคเล็กอีกคันเดินทางมาจอดที่หน้าทางเข้าที่รับสมัคร ผู้สมัครได้ลงจากรถเพื่อจะเข้าไปสมัคร ก็มีกลุ่มชุมนุมโห่ร้องตะโกนโห่คำอีก และมีการชุลมุนเล็กน้อย เหมือนกับผู้สมัครพรรคประชากรไทย แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครได้เข้าไประงับเหตุ และพาผู้สมัครซึ่งทราบว่าเป็นพรรคคนขอปลดหนี้ ให้เข้าไปยังสถานที่รับสมัครได้อย่างปลอดภัย ส่วนพันตำรวจตรี ถาวรได้ให้ถ้อยคำทำนองเดียวกันว่า เวลาประมาณ ๑๕ นาฬิกา ได้มีผู้สมัครจากพรรคประชากรไทยเดินทางมาโดยรถตู้ และเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา มีผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้จำนวน ๔ ถึง ๕ คน เดินทางมาโดยรถตู้เช่นกัน เมื่อถึง

สถานที่รับสมัครและลงจากรถ กลุ่มผู้ชุมนุมคนรักสงขลา ได้ตะโกนคำได้ และขอร้องไม่ให้สมัคร จึงเกิดการชุลมุนเล็กน้อย เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครได้เข้าไปจัดระเบียบ ได้มีหนึ่งในกลุ่มผู้ชุมนุม ได้เข้ามาที่ผู้สมัครทั้งสองพรรคแล้ว นั่งลงกราบขอร้องผู้สมัครทั้งสองพรรคไม่ให้เข้าไปสมัคร หลังจากนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครได้พาผู้สมัครทั้งสองพรรคเข้าไปสมัคร ส่วนนายอนุชาต นายอำเภอเมืองสงขลา ให้การไว้กับคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ พยานได้เดินทางไปกับผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อตรวจสอบสถานที่ที่เห็นนายชาติกับพวกได้ปราศรัยและคำด้วยถ้อยคำหาบคาย ผู้ว่าราชการจังหวัดได้เรียกประชุม ระหว่างประชุมเวลาประมาณ ๕.๓๐ นาฬิกา นางสาวกนกพร สวัสดิ์ฤทธิธม ผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนได้เดินทางมาสมัคร แต่ผู้ชุมนุมไม่รู้จักและไม่ทราบว่า เป็นผู้สมัครจาก พรรคการเมืองเล็ก จึงไม่มีปฏิกิริยาโต้ตอบและคัดค้าน ต่อมาอีกประมาณ ๑๕ นาที กลุ่มผู้ชุมนุมทราบ จึงมาที่ด้านข้างสถานที่รับสมัคร และใช้โทรโข่งพูดตะโกนด้วยวาจาหาบคาย โห่ไล่ และคำเสียดสี ต่าง ๆ เช่น “อีหน้าด้าน” จนเป็นเหตุให้นางสาวกนกพร ตกใจกลัวไม่กล้าออกไป และในขณะเดียวกัน กลุ่มผู้ชุมนุมได้แบ่งกำลังไปปิดล้อมประตูทางทิศตะวันออก ซึ่งอยู่ด้านหลังของอาคารที่สมัครส่งเสียงโห่ ร้องคำตามปกติ ต่อมานายวันชัย ผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทย เขต ๑ ประสานมาทางผู้ว่าราชการจังหวัด ว่า ในช่วงบ่ายจะเดินทางมาสมัครพร้อมผู้สนับสนุนประมาณ ๑๕๐ ถึง ๒๐๐ คน ผู้ว่าราชการจังหวัด จึงให้พยานประสานขอเพิ่มกำลังหน่วยตำรวจปฏิบัติการพิเศษ และอาสาสมัคร โดยพยานจัดกำลังเป็น ๒ แถว แบ่งเป็นช่องทางให้ผู้สมัครสามารถเดินเข้าไปสมัครได้ เป็นการป้องกันกลุ่มผู้ชุมนุมที่จะเข้า ประชิดตัว แต่ก็ปรากฏเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดโดยกลุ่มผู้ชุมนุมส่วนหนึ่งได้แหวกแนวกันของเจ้าหน้าที่ แล้วไปประชิดตัวนายวันชัยกับทีมงาน จนเป็นเหตุให้มีการชุลมุนในลักษณะขัดขวาง จะไม่ให้เดินทาง เข้าไปสมัคร มีเสียงโห่คำ และขว้างขวดน้ำพลาสติกและสาदन้า พยานกับพวกจึงเข้าไปแยกกลุ่มผู้ชุมนุม และนำตัวนายวันชัยกับทีมงานเข้าไปสมัครได้ ต่อมาเวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายวีระวัฒน์ พรหมคง ผู้สมัครจากพรรคประชากรไทย เดินทางโดยรถตู้ และลงจากรถกับทีมงาน ๒ ถึง ๓ คน กลุ่มผู้ชุมนุม ก็ยังส่งเสียงโห่ คำไล่ตลอด และได้แหวกแนวกันของเจ้าหน้าที่โดยมีการชุลมุนประชิดตัวนายวีระวัฒน์ แล้วคุกเข่าลงกราบขอร้องไม่ให้สมัคร ต่อมาเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา นายไชยวัฒน์ มณีรัตน์ นายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ และนางสาวปัทมา ชายเกตุ ผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้ เดินทางมา ด้วยรถตู้ เมื่อลงจากรถกลุ่มผู้ชุมนุมได้ไปที่ข้างรถแล้วประชิดตัวขวางทางไม่ให้เข้าไปสมัคร มีการยื่นอุ ดุดกระซาก เป็นเหตุให้นางสาวปัทมาเซเกือบจะล้มลง พยานได้เข้าไปประคองตัวไว้ พร้อมกับมีการขว้าง

ขวดน้ำดื่มพลาสติก สาดน้ำและโห่ไล่เสียงดัง โดยนายชาติได้พูดผ่านเครื่องขยายเสียงลักษณะข่มขู่
แกมขอร้องไม่ให้เข้าไปสมัคร ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครได้แยกกลุ่มผู้ชุมนุมออก และนำตัว
ผู้สมัครทั้งสามคนเข้าไปได้ ส่วนนายชูชาติ นางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์
ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรค ผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้จัดหาผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้ ได้ให้การต่อ
คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง โดยนายชูชาติให้การว่าพยานพาผู้สมัครทั้งสามคนของ
พรรคไปสมัคร เมื่อผู้สมัครทั้งสามลงจากรถเพื่อไปสมัคร แต่ไม่สามารถเข้าไปได้ เพราะมีกลุ่มมือบื้อแย่ง
รี้งขา รี้งแขน มิให้เข้าไปในคูหา จนเจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำผู้สมัครทั้งสามเข้าไปยังสถานที่รับสมัคร
เวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา นายเกษมสันต์ให้การว่าในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๘ เวลาประมาณ ๑๕ นาฬิกา
พยานในฐานะผู้จัดหาผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้ พาผู้สมัครของพรรคจำนวน ๓ คน ไปสมัคร
แต่รถไม่สามารถเข้าไปในสถานที่รับสมัครได้ เพราะมีผู้ชุมนุมมาปิดล้อมทางเข้าประมาณ ๒๐๐ คน
พยานจึงให้ไปส่งที่สถานีบริการน้ำมันแก้วเสด็จ เพื่อพบกับหัวหน้าพรรค ส่วนผู้สมัครทั้งสามคนให้ไปกันเอง
และนางสาวปัทมา ชายเกตุให้ถ้อยคำว่าการไปสมัครนั้น พยานไม่สามารถสมัครได้เนื่องจากเอกสาร
ไม่ครบ ซึ่งตกอยู่ในรถ แต่มีกลุ่มผู้ชุมนุมเป็นจำนวนมากอยู่บริเวณโดยรอบที่รับสมัครจึงทำให้พยาน
ไม่สามารถออกไปเอาได้ โดยในระหว่างที่พยานเดินเข้าไปสมัครนั้น กลุ่มผู้ชุมนุมยื่นเรียงรายอยู่สองข้างทาง
ตะโกนด่าแข่งและตะโกนโห่ตลอดเวลา แต่พยานไม่ถูกผู้ใดข่มขู่ คุกคามจนเกิดความกลัวอันตราย
แต่อย่างใด

เห็นว่าพยานผู้ร้องในส่วนที่เป็นคนกลางและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะเป็นนายนฤนาท
นายอำเภอเมืองสงขลา พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลาและพันตำรวจตรี
ถาวร สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสงขลา ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมาย
ให้ดูแลความเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยในบริเวณดังกล่าว ต่างให้ถ้อยคำสอดคล้องต้องกันและ
ในทำนองเดียวกันว่า ในการชุมนุมของนายชาติ กับพวกนั้น มีการโห่ร้องขับไล่ ด่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย
และเมื่อทราบว่ามีผู้สมัครจากพรรคการเมืองอื่นที่ไม่ใช่พรรคไทยรักไทย นอกจากกลุ่มผู้ชุมนุมจะโห่ร้อง
ขับไล่และด่าทอด้วยถ้อยคำหยาบคายแล้ว กลุ่มผู้ชุมนุมยังมีการเข้ามาเพื่อประชิดตัวผู้สมัครกับพวก
จนมีการชุลมุน รวมทั้งมีการขว้างปาด้วยขวดพลาสติก และมีการสาดน้ำด้วย จนเจ้าหน้าที่ตำรวจและ
อาสาสมัครต้องเข้าไปประจันเหตุการณ์ และนำตัวผู้สมัครเข้าไปในอาคารที่รับสมัคร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
การเดินทางมาสมัครของผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทย แม้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะได้เตรียมตัวตั้งแถว เพื่อเปิด

เป็นช่องให้ผู้สมัครใช้ในการเดินเข้าไปสมัคร ตามที่ได้รับการแจ้งประสานมาก็ตาม แต่กลุ่มผู้ชุมนุมได้แหวกแนวกันของเจ้าหน้าที่ และไปประชิดตัวผู้สมัคร และในส่วนผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้กรณีนางสาวปัทมาตามบันทึกถ้อยคำของนายณัฐนาท ก็ถูกกลุ่มผู้ชุมนุมประชิดตัวขวางทางไม่ให้เข้าไปสมัคร มีการขี้อยุดฉุดกระชากจนนางสาวปัทมาเกือบจะล้ม ซึ่งการกระทำเหล่านี้ของนายชาติ และกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วง แม้พยานของผู้ร้องหลายปากจะให้การโดยสรุปว่า ไม่มีการขัดขวางการรับสมัครโดยผู้สมัครสามารถเข้าไปในสถานที่รับสมัครได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนางสาวปัทมา ก็ให้การโดยสรุปเช่นนั้นเหมือนกัน ส่วนพยานของผู้ถูกร้องที่ ๑ เบิกความและทำบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงและความคิดเห็นว่าการกระทำดังกล่าวไม่มีการขัดขวางการรับสมัคร โดยผู้สมัครทุกคนสามารถเข้าไปในสถานที่รับสมัครได้ แต่เหตุที่ผู้สมัครบางคนไม่สามารถสมัครได้เนื่องจากขาดเอกสารบางอย่างนั้น นายไพฑูรย์ เจ๊ะแส ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา และพันตำรวจเอก (พิเศษ) สุธรรม วรรณตุง ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ให้การว่า การชุมนุมดังกล่าวพยานเห็นว่าไม่น่าจะเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้ง เพราะผู้สมัครยังสามารถเข้ามาสมัครได้ เพียงแต่ก่อนที่จะเดินทางเข้ามาในอาคารรับสมัครจะต้องผ่านผู้สูงอายุที่นั่งกราบไหว้อยู่ที่ประตูทางเข้า เป็นการกีดกัน และปรากฏว่ามีผู้สมัครครบทุกเขต เพียงแต่ไม่ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติเท่านั้น

เห็นว่าตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวเป็นการรับรองสิทธิของประชาชนที่จะใช้สิทธิในการชุมนุมได้ แต่จะต้องเป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้จัดให้มีการชุมนุม หรือผู้นำในการชุมนุมที่จะต้องระมัดระวังเพื่อมิให้เกิดเหตุการณ์บานปลายจนยากแก่การควบคุมได้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่นรวมทั้งกระทบต่อความมั่นคงและชื่อเสียงของประเทศชาติได้ แต่ปรากฏว่าในการชุมนุมครั้งนี้ นอกจากจะมีการด่าทอผู้อื่นด้วยถ้อยคำหยาบคายแล้ว ยังมีกรรโชก ขว้างปาขวดน้ำ สาคน้ำ และขี้อยุดฉุดกระชากผู้สมัครบางคน อันเป็นการกระทำที่เกินเลยกว่าที่กฎหมายรัฐธรรมนูญได้ให้สิทธิไว้ จึงเป็นการกระทำที่กระทบหรือละเมิดต่อสิทธิของผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคคนขอปลดหนี้ ส่วนการกระทำดังกล่าวจะเป็นการขัดขวางหรือไม่จะต้องดูจากเจตนาและพฤติการณ์ของผู้ชุมนุม ดังนี้ เมื่อการกระทำดังกล่าวทำการทำให้เกิดความไม่สะดวกแก่ผู้สมัคร แม้จะไม่ถึงขนาดจะทำให้ผู้สมัครไม่สามารถเข้าไปสมัครได้ แต่การกระทำดังกล่าวของกลุ่มผู้ชุมนุม ก็ถือว่าเป็นการขัดขวางการสมัคร

รับเลือกตั้งแล้ว ดังนี้เมื่อพิจารณาประกอบเจตนารมณ์ของนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา กับพวกที่มาประชุมชุมนุมเพื่อต่อต้าน ขอร้องไม่ให้ผู้สมัครของพรรคการเมืองอื่นลงสมัครแข่งขันกับพรรคไทยรักไทย และการชุมนุมดังกล่าวมีการกระทำที่เป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้แล้ว การกระทำของนายชาติ กับพวกจึงเป็นการขัดขวางการเลือกตั้ง

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า การกระทำดังกล่าวของนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วยหรือไม่ เห็นว่าในปัญหานี้โดยนายชูชาติ ประธานธรรม หัวหน้าพรรคคนขอปลดหนี้ พยานของผู้ร้องได้เบิกความต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่า นายชาติ ไม่ใช่สมาชิก ไม่ใช่อดีตนายกรัฐมนตรีและไม่ได้เป็นกรรมการบริหารของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยปัจจุบันนายชาติ เป็นเลขาธิการพรรคต้นตระกูลไทย โดยผู้ร้องไม่มีพยานอื่นใดมาโต้สวนหรือมีพยานหลักฐานใดที่แสดงให้เห็นว่านายชาติ เป็นตัวแทนของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี และผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยทางโต้สวนของผู้ร้องคงได้ความแต่เพียงว่านายชาติ เคยเป็นเลขานายไตรรงค์ แต่ในขณะที่เกิดเหตุนายชาติไม่ได้เป็นเลขานหรือช่วยงานให้กับนายไตรรงค์ ดังนี้แม้จะปรากฏว่ามีภาพถ่ายของนายไตรรงค์ คิดไว้ที่ห้องทำงานของนายชาติก็ตาม แต่ก็ไม่ปรากฏพฤติการณ์อื่นใดเลยว่าการชุมนุมดังกล่าวเป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือผู้ถูกร้องที่ ๑ มีส่วนร่วม และเมื่อพิจารณาจากถ้อยคำของพยานและพยานเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดแล้วการกล่าวอ้างการชุมนุมดังกล่าว ใช้ชื่อว่ากลุ่มชาวบ้านรักสงขลา โดยไม่ปรากฏข้อความหรือถ้อยคำใดๆ จากผู้ชุมนุมเลยว่าเป็นการชุมนุมโดยผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังนี้ลำพังเพียงแก่นายชาติเคยเป็นเลขานหรือช่วยงานให้กับนายไตรรงค์ และมีภาพถ่ายของนายไตรรงค์คิดไว้ที่ห้องทำงานของนายชาติ ก็ยังไม่เพียงพอที่จะถือได้ว่าการกระทำดังกล่าวของนายชาติ เป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วย ดังนี้จึงฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ที่จังหวัดสงขลา ตามที่กล่าวหาแต่อย่างใด

ประเด็นข้อ ๕ มีว่า พรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จให้นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอุ่น ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง ทั้งที่รู้อยู่ว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วันหรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ต่อสู้ว่าการรับสมัครนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เป็นสมาชิกพรรคนั้นใบสมัครสมาชิกพรรคของบุคคลทั้งสามถูกส่งถึงผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ และผู้ถูกร้อง

ที่ ๒ ได้อนุมัติให้บุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ บุคคลทั้งสามจึงมีคุณสมบัติครบถ้วน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ แต่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้ยื่นบัญชีระบุนายตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดคณะกรรมการรัฐธรรมนูญว่าด้วยองค์คณะในการพิจารณาพิพากษา วิธีพิจารณา และการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๒๕ วรรคสอง คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงให้งดการไต่สวนพยานของผู้ถูกร้องที่ ๒

เห็นว่าจากคำร้อง บันทึกคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและจากพยานหลักฐานของผู้ร้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ส่งนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอุ่น ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ โดยนางสาวอิสรา ขวงประสิทธิ์ ในฐานะหัวหน้าพรรคเป็นผู้ลงนามรับรอง แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติไม่รับสมัครบุคคลทั้งสาม เนื่องจากขาดคุณสมบัติ เพราะยังเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน โดยข้อเท็จจริงยุติรับฟังได้ตามทางไต่สวนแล้วว่า เมื่อบุคคลทั้งสามยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่าบุคคลทั้งสามไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยมีได้เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๐๗ (๔) แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้โต้แย้งคัดค้าน จึงรับฟังได้ว่าตอนสมัครรับเลือกตั้งบุคคลทั้งสามยังเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน นอกจากนี้ในชั้นไต่สวน ผู้ร้องนำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอุ่น มาไต่สวน พยานทั้งสามได้ให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ยืนยันข้อเท็จจริงที่สอดคล้องและตรงกันโดยไม่มีข้อพิรุธว่า ในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานทั้งสามไปที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กับนางอมรรัตน์ กี่สุน เมื่อไปถึงได้มีการพาไปถ่ายรูปและไปขอใบรับรองแพทย์ แล้วให้กรอกใบสมัครเป็นสมาชิกพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยพยานทั้งสามลงวันที่ในใบสมัครเป็นวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันที่สมัครตามความเป็นจริง แต่มีการให้ฉีกทิ้งและให้กรอกใบสมัครใหม่ โดยลงวันที่ ๕, ๑๐ และ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ ตามลำดับ เห็นว่าพยานทั้งสามนี้ไม่เคยมีเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกร้องที่ ๒ มาก่อน และการให้การของพยานทั้งสามก็เป็นการยอมรับผิด เพราะกลัวจะต้องถูกรับโทษ โดยไม่มีลักษณะของการซัดทอด และยืนยันมาโดยตลอดว่าเพิ่งสมัครเป็น

สมาชิก ซึ่งแม้พยานทั้งสามจะจบการศึกษาระดับปริญญาตรี แต่ก็มีความเป็นอยู่และประกอบอาชีพแบบชาวบ้าน เหตุที่มาสัมภาษณ์เลือกตั้งเพราะได้รับการชักชวนและเห็นแก่อำมิสสินจ้าง โดยไม่ทราบถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้น ส่วนที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ อ้างว่าใบสมัครของพยานทั้งสามถูกส่งถึงผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ แล้ว หากเป็นเช่นนั้นจริง เหตุใดผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงปล่อยให้ล่วงเลยไปเกือบปี จึงเพิ่งอนุมัติให้บุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ นอกจากนี้ตามแถบบันทึกการแถลงข่าวและสำเนาคำถอดเทปคำให้สัมภาษณ์ของ นายประมวล ชุกล่อม หรือ เจ้ง ดอกจิก และนางอิสรา ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๓ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ๓.๑๐๐ ได้มีการระบุว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ มอบหมายให้นายประมวล เป็นผู้ติดต่อหาสมาชิกพรรคทางภาคใต้ ก็เป็นข้อพิรุธเพราะหากบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่ก่อนแล้วตามที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ อ้าง ผู้ถูกร้องที่ ๒ ต้องมีประวัติและข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลทั้งสามอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่ของบุคคลทั้งสามที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ จะสามารถติดต่อได้โดยตรง และไม่มีเหตุผลและความจำเป็นใดเลยที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ จะต้องให้บุคคลอื่นไปสืบหา ดังนี้ข้อเท็จจริงจึงรับฟังว่า นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอุ้น เพิ่งสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ ดังนั้นการที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยหัวหน้าพรรคได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคให้กับบุคคลทั้งสาม เพื่อนำไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าว จึงเป็นการออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จตามที่ผู้ร้องกล่าวหา

ประเด็นข้อ ๑๐ มีว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสอง เป็นการกระทำที่อาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งรัฐ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่

สำหรับผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้โดยยุติแล้วว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้กระทำการตามที่ถูกร้องกล่าวหา จึงไม่จำต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้ ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ นั้นเมื่อฟังได้ว่า ออกหนังสือรับรองให้นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอุ้น สมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยที่บุคคลทั้งสามเพิ่งสมัครเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในวันที่ออกหนังสือรับรอง การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงเป็นการสนับสนุนให้มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ และนอกจากนี้ยังปรากฏข้อเท็จจริงว่านอกจากมีการกระทำในส่วนที่เกี่ยวข้องบุคคลทั้งสามแล้วผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังออกหนังสือรับรองและส่งสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) โดยเป็นสมาชิกพรรคยังไม่ครบ ๕๐ วัน ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ อีกรวม ๓๕ เขตเลือกตั้ง จากจำนวนทั้งหมด ๓๗ เขตเลือกตั้ง คิดเป็นจำนวนร้อยละ ๕๔.๖๐ ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงมาก การกระทำดังกล่าวนอกจากจะเป็นความผิดฐานสนับสนุนให้มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ แล้วยังเป็นการฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) ที่มีความประสงค์เพื่อให้พรรคการเมือง ซึ่งเป็นสถาบันหลักมีความมั่นคงและเข้มแข็งสามารถดำเนินการตามเจตนารมณ์และความมุ่งหมายของการจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งนอกจากพรรคการเมืองจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของพรรคแล้ว พรรคการเมืองจะต้องกระทำการเพื่อส่งเสริมและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่วนการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องเป็นการได้มาโดยชอบตามเงื่อนไขและวิธีการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย ซึ่งการกระทำดังกล่าวนอกจากจะเป็นความผิดแล้วยังเป็นการหลอกลวงและฉ้อฉลประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อันอาจก่อให้เกิดความผิดพลาดในการใช้สิทธิเลือกตั้งได้ นอกจากนี้การกระทำดังกล่าวยังมีพฤติการณ์ ในการสมคบกับพรรคการเมืองอื่นเพื่อเจตนาจะช่วยเหลือพรรคการเมืองอื่นให้ไม่ต้องอยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ ที่ผู้สมัครคนเดียวต้องได้รับคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ โดยเป็นการกระทำกันอย่างกว้างขวางและเป็นขบวนการ และมีบุคคลในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเข้ามามีส่วนร่วมด้วย การกระทำดังกล่าวนอกจากจะเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายตามที่ได้วินิจฉัยมาแล้ว ยังเป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญอย่างร้ายแรง และในขณะเดียวกันการกระทำดังกล่าวยังเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐและขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการทำลายระบอบประชาธิปไตยมาตั้งแต่เริ่มต้นของการเลือกตั้ง เป็นการกระทำที่ขาดคุณธรรมและขาดจิตสำนึกที่มีต่อประชาชนเพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตราและอำนาจ โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายหรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ประเทศชาติ จึงมีเหตุสมควรที่จะยุบพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ มีผลใช้บังคับย้อนหลังหรือไม่

เห็นว่าหลักกฎหมายในเรื่อง “กฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง” นั้น เป็นหลักที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคแรก ที่บัญญัติว่า “บุคคลจะต้องรับโทษทางอาญาที่ต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย” หลักการดังกล่าวเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจนว่า “การกระทำความผิดอาญา” และ “โทษทางอาญา” ไม่มีผลย้อนหลัง ซึ่งเป็นกรณีเฉพาะความผิดทางอาญาและโทษทางอาญา ซึ่งมีอยู่ ๕ ประการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ เท่านั้น แม้แต่วิธีการเพื่อความปลอดภัยซึ่งเป็นบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาและมีผลเป็นการจำกัดสิทธิแต่เมื่อไม่ใช่โทษก็ไม่อยู่ในข้อห้ามดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีมาตรา ๑๒ ให้ใช้บังคับในขณะที่ศาลพิพากษาสำหรับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนั้น ในส่วนของการกระทำและการให้ขุบพรรค มีบัญญัติไว้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ แล้ว คงมีปัญหาเฉพาะในส่วนของการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งว่า คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ จะสั่งให้เพิกถอนสิทธิดังกล่าวได้หรือไม่ ดังนี้ เมื่อการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ใช่การลงโทษทางอาญาและประกาศดังกล่าวไม่มีข้อห้ามมิให้ย้อนหลังด้วยแล้ว จึงไม่ตกอยู่ในบังคับแห่งหลักกฎหมายในเรื่องการห้ามมีผลย้อนหลังและไม่ขัดหลักนิติรัฐ ประกอบกับสิทธิเลือกตั้ง เป็นสิทธิที่รัฐรับรองให้ตามกฎหมาย มิใช่สิทธิที่มีมาตั้งแต่กำเนิดหรือสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ดังนั้นหากผู้ที่ได้รับสิทธิใช้สิทธินั้น โดยฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือกรณีที่มีเหตุอันสมควร รัฐก็พึงที่จะเพิกถอนหรือจำกัดสิทธินั้นได้ เช่น การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๓) กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา” ทำให้ผู้ที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และไม่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ไม่สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งได้ ทั้งๆ ที่เดิมมีสิทธิ ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิ เช่นกัน

นอกจากนี้หากพิจารณาจากประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ ที่ให้ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งขุบพรรคการเมืองใด ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมือง

นั้นมีกำหนด ๕ ปี แล้ว ก็จะสามารรถทราบเจตนารมณ์ของคณะปฏิรูปการปกครองฯ ได้ว่ามุ่งหมายให้มีผลย้อนหลังไปถึงการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนประกาศนี้ เพราะว่าขณะที่ประกาศคณะปฏิรูปฉบับนี้มีผลใช้บังคับพรรคการเมืองไม่สามารถประชุมหรือดำเนินกิจการใด ๆ ทางการเมืองได้ เมื่อพรรคการเมืองยังไม่อาจกระทำการใด ๆ ได้แล้ว โดยสภาพจึงย่อมไม่อาจมีกระทำการใด ๆ ที่จะขอให้ยุบพรรคได้ นอกจากการกระทำที่ได้เกิดขึ้นก่อนหน้านี้อันแล้วเท่านั้น ซึ่งการปฏิวัติหรือรัฐประหาร แม้จะเป็นสิ่งที่ประชาชนและนานาชาติอารยประเทศจะไม่พึงประสงค์ก็ตาม แต่ก็มิได้หมายความว่าจะต้องมีการปฏิเสธการกระทำของคณะปฏิวัติหรือรัฐประหารในทุกกรณี ทั้งคำสั่งของคณะปฏิวัติก็มีสภาพบังคับเป็นกฎหมาย ประชาชนไม่ว่าจะในฐานะผู้ใช้กฎหมายหรืออยู่ภายใต้กฎหมายก็ต้องปฏิบัติตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากประกาศของคณะปฏิวัตินั้นมุ่งคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนโดยรวม ดังนี้เมื่อประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ ที่ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมือง มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ประชาชนหรือนักการเมืองที่มีส่วนในการบริหารพรรคการเมืองโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ อย่างร้ายแรงจนพรรคการเมืองนั้นถูกยุบ "ไม่ให้ไปมีอำนาจในทางการเมืองเป็นการชั่วคราวก็สมควรที่จะได้รับการยอมรับหรือสนับสนุนเพื่อให้เกิดสภาพบังคับอย่างแท้จริง ประกอบกับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งดังกล่าว ผู้ที่นั้นยังมีสิทธิอื่น ๆ และเสรีภาพเหมือนประชาชนทั่วไป และการเพิกถอนสิทธินี้ก็เป็นการชั่วคราวมีกำหนดเพียง ๕ ปี เมื่อครบกำหนดแล้วผู้นั้นก็สามารถใช้สิทธิทางการเมืองได้ตามปกติ ทั้งการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนั้น เปรียบเสมือนการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะมาดำเนินการทางการเมืองไว้ล่วงหน้าอีกด้วย และการที่นางสาวอิสรา หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคและมีผลให้พ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๘ ส่งผลให้กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้งคณะ จำนวน ๘ คน ต้องพ้นจากตำแหน่ง ตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ก็ไม่มีผลทำให้กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าว พ้นจากการต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งซึ่งตนเป็นกรรมการบริหารพรรคอยู่ในวันที่มีการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดผลที่ไม่ควรจะเป็น กล่าวคือ หลังจากที่มีการกระทำอันฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติกฎหมายแล้ว กรรมการทั้งหลายต่างจึงกันลาออกจากรวมการบริหารพรรค เพื่อให้ตนเองไม่ต้องถูกตัดสิทธิทางการเมือง การบังคับเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายย่อมตกเป็นอันไร้ผล ทั้งเป็นการสนับสนุน

ให้กรรมการบริหารพรรคกระทำการโดยวิธีการอันฉ้อฉล ย่อมจะส่งผลต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างร้ายแรง และมีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ เศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ

อาศัยเหตุดังกล่าวข้างต้น ตุลาการรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ประกอบมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) และห้ามไม่ให้กรรมการบริหารของพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไปดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จำนวน ๕ คน ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง รับผิดชอบแจ้งการจัดตั้งพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า ฉบับลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘ มีกำหนด ๕ ปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามประกาศคณะกรรมการการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๘ ข้อ ๓ และให้ยกคำร้องในส่วนที่ขอให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑

หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของนายสมชาย พงษ์ธา ตุลาการรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑-๒/๒๕๕๐

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง		อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคประชาธิปัตย์	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

ระหว่าง		อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคประชาธิปัตย์	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

คดีสำนวนแรก อัยการสูงสุดยื่นคำร้องว่า เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ได้มีพระราชกฤษฎีกา
ยุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป
ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ต่อมาวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ประธานกรรมการการเลือกตั้งได้ออกประกาศ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕
ระหว่างเวลา ๘.๓๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

ผู้ถูกร้องได้รับจดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองมีนางสาวอิสรา ขวงประสิทธิ์ ซึ่งต่อมา
เปลี่ยนชื่อเป็นนางสาวพรรณารินทร์ ขวงประสิทธิ์ เป็นหัวหน้าพรรคและมีกรรมการบริหารพรรค
ตามเอกสารท้ายคำร้องหมายเลข ๑

เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการ
การเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๗๘๔๕ ลงวันที่ ๑๕
พฤษภาคม ๒๕๔๕ ส่งหลักฐานเพื่อให้ผู้ร้องยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง

ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ประกอบกับมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากพยานหลักฐานที่ส่งมา ได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ และเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง ได้ร้องเรียนต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องและรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมือง ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งต่อไป

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้มีคำสั่งที่ ๓/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง และคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงฯ ได้ทำการสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐาน โดยแยกประเด็นการพิจารณา ๓ ประเด็น ดังนี้

๑) กรณีของนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดตรังนั้น บุคคลทั้งสามต่างให้การยืนยันว่าได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ และไปลงสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดตรัง ตามลำดับ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ เมื่อนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งบุคคลทั้งสามจึงเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องเป็นเวลาหนึ่งวัน จึงฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญ

นอกจากนั้น การที่นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ได้ยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง (แบบ ส.ส. ๑๘/ข ๒) ว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องติดต่อกันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งอันเป็นความเท็จดังกล่าว เป็นเอกสารประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง ถือว่าเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานซึ่งอาจ

ทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย และเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่ฉบับที่กลงในใบสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แบบ ส.ส. ๑๘/ข ๑) อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗

๒) กรณีของนายทักษณีย์ กี่สู่น จากคำให้การของนางสาวนิภา ให้การยืนยันว่านายทักษณีย์ เป็นผู้แนะนำให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เตรียมหลักฐานแล้วให้คนพาไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง และยังได้พาไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ การกระทำของนายทักษณีย์ ดังกล่าวเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ไปสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งที่รู้ว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญ จึงเป็นความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ กระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖

๓) กรณีของนางสาวอิสรา ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องได้จัดทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส. ๑๘/ข ๒) ส่งนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว จึงเป็นการทำหนังสือรับรองอันเป็นเท็จและฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงฯ มีความเห็นดังนี้

๑) ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดตรัง ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗

๒) ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายทักษณีย์ กี่สู่น ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖

๓) เนื่องจากการกระทำของนางสาวอิสรา ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ออกหนังสือรับรองอันเป็นที่ใจให้แก่นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ได้กระทำในฐานะตัวแทนของผู้ถูกร้อง จึงเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เห็นควรแจ้งต่อผู้ร้องพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงฯ ดังกล่าว และเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องดังกล่าวเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ผู้ร้องพิจารณาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาแล้ว เห็นว่าการกระทำของผู้ถูกร้องดังกล่าวโดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคซึ่งเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องนั้น เป็นตัวการร่วมมือกันหรือผู้สนับสนุนให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งที่รู้ว่าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวัน ซึ่งเป็นการกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ มาตรา ๑๐๐ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗ และเป็นกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ อาศัยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗, ๑๓๖, ๑๔๔, ๑๔๕, ๓๒๗, ๓๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓), ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๖๖ (๒) (๓), ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิได้คำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ขณะยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา นางสาวยุวดี ทองอยู่เลิศ รักษาการเหรัญญิกพรรค ทำหน้าที่รักษาการตำแหน่งหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องจนกว่าจะมีการเลือกตั้งหัวหน้าพรรคคนใหม่ การกระทำตามคำร้องที่กล่าวหาผู้ถูกร้องมิใช่การกระทำอันอาจเป็นปฏิกิริยาต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ เพราะมิใช่เป็นการกระทำที่เป็นศัตรูหรือฝ่ายตรงกันข้ามกับระบอบประชาธิปไตย ผู้ถูกร้องมิได้กระทำการตามที่ถูกลกล่าวหา นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องเกินกว่าเก้าสิบวัน บุคคลทั้งสามได้เดินทางมาเขียนใบสมัครเป็นสมาชิกด้วยตนเองเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๔๘ และได้อนุมัติให้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ตามข้อบังคับผู้ถูกร้อง พ.ศ. ๒๕๔๘ คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงฯ มิได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบว่าบุคคลทั้งสามได้ลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ทั้งไม่มีกฎหมายใดให้อำนาจแก่นายทะเบียนพรรคการเมืองอนุมัติการลาออกได้ หนังสือลาออกของบุคคลทั้งสามจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายและข้อบังคับผู้ถูกร้อง และยังถือว่าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง การออกหนังสือรับรองสมาชิกพรรคให้บุคคลทั้งสาม จึงถูกต้องตามข้อบังคับพรรค มติ หรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการบริหารพรรค และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ว่าการเลือกตั้งทั่วไปเป็นโมฆะ ย่อมมีผลให้ข้อกล่าวหาใดๆ ตกไป และถือเป็นเด็ดขาดมีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญ ประกอบกับเหตุแห่งคำร้องผูกพันกับการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ขอให้ยกคำร้อง

คดีสำนวนที่สอง ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ได้มีพระราชกฤษฎีกา ยุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ต่อมาวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ประธานกรรมการการเลือกตั้งได้ออก ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กำหนดวัน รับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึง วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ระหว่างเวลา ๘.๓๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา ซึ่งได้ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาแล้ว

ผู้ถูกร้องได้จัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมาย มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นหัวหน้าพรรค โดยมีกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๔๕ คน

เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้มีหนังสือลับ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๒๓๗ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ส่งหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมาเพื่อให้ผู้ร้องพิจารณาคำเนินการ ตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยเห็นว่าพรรคผู้ถูกร้องได้กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากหลักฐานที่ส่งมาได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย กับพวก ได้มีหนังสือร้องเรียนต่อ นายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคผู้ถูกร้องกระทำการอันเป็นความผิดตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้อง พร้อมเอกสารเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หากผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องให้นายทะเบียนแต่งตั้ง คณะทำงานเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งไปให้ผู้ร้องหรือยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่มีคำสั่งให้ ยุบพรรค ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ ต่อไป

วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ประธานกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๒๐๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง โดยกำหนดประเด็นตามคำร้องเรียนของนายวิจิต กับพวก ดังนี้

(๑) ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๔๕ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ ได้เข้าร่วมกับกลุ่มพันธมิตรกู้ชาติเพื่อล้มล้างรัฐบาลและประกาศขอนายกรัฐมนตรีพระราชทาน ตามมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญ

(๒) ระหว่างมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ไม่ส่งสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยไม่มีเหตุอันสมควรและมีเจตนาทุจริตขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคการเมืองอื่นที่จังหวัดสงขลา ปลุกระดมมวลชนโดยใช้คำว่า “ระบอบทักษิณ” เพื่อให้ประชาชนเป็นศัตรูกับพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จูงใจและรณรงค์ให้ประชาชนไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือหากไปใช้สิทธิให้กากบาทในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน

(๓) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยใส่ร้ายด้วยความเท็จว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร โกงทั้งโคตร ปกครองประเทศโดย “ระบอบทักษิณ” ประเทศชาติสูญเสียวางอย่างใหญ่หลวง

(๔) เลขานุการพรรคกับสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องสมคบกันว่าจ้างหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า และหัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทยให้ใส่ร้ายกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยว่าได้จ้างพรรคการเมืองอื่นลงสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นเท็จ

(๕) เลขานุการพรรคกับผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องสมคบนำสมาชิกพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง แล้วใส่ร้ายด้วยความเท็จว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยเป็นผู้ว่าจ้างให้สมัครรับเลือกตั้ง

(๖) เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องหน่วงเหนี่ยวกักขังนางฐิติมา ภาวะดี และให้ใส่ร้ายว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยได้ว่าจ้างให้สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ต่อมาประธานกรรมการการเลือกตั้ง ให้นำคำร้องเรียนของนายณัฐชัย สิงหนาท และเรือตรี ฉลาด วรฉัตร พร้อมผู้เสียหาย ซึ่งได้ร้องเรียนขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน และคำร้องเรียนของนายสุรพงษ์ โทวิจักขณ์ชัยกุล ประธานเครือข่ายพลังประชาชนเพื่อประเทศไทย ซึ่งร้องเรียนว่า นายไทกร พลสุวรรณ จ้างพรรคการเมืองพรรคเล็กให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๕๘/๒๕๔๕ เมื่อวันที่

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ให้นำเรื่องร้องเรียนกรณีผู้ถูกร้องโดยนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องจัดทำแผ่นปลิวแจกจ่ายที่จังหวัดสงขลา และมติในการประชุมครั้งที่ ๖๒/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ให้นำเรื่องร้องเรียนของนายชนาพัทธ์ ฌ นคร ร้องเรียนว่านายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ปราศรัยขอพระราชทานนายกรัฐมนตรี มาพิจารณาพร้อมกับคำร้องเรียนของนายวิจิตต์กับพวก ดังกล่าว คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้กำหนดประเด็นตามคำร้องเรียน ดังนี้

- (๑) ร่วมกับกลุ่มพันธมิตรเพื่อล้มล้างรัฐบาล
- (๒) ขอนายกพระราชทานตามมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- (๓) ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง
- (๔) นำคนไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า แล้วลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง โดยใส่ร้ายพรรคการเมืองอื่นว่าทำการว่าจ้างผู้สมัครให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง
- (๕) ขัดขวางการลงสมัครของพรรคอื่นที่จังหวัดสงขลา ปลุกกระดม “ระบอบทักษิณ” และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน
- (๖) ว่าจ้างหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย
- (๗) ว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยไม่ให้ส่งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดภาคใต้

(๘) หน่วยงานนี้ยว กักขังนางจตุติมา ภาวะลี ให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย

คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้สืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานแล้วเห็นว่า ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ มีผลบังคับใช้ ผู้ถูกร้องและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องได้กระทำการต่าง ๆ ดังนี้

(๑) เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๘ นายเกียรติ สิทธิอมร สมาชิกพรรคและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องขึ้นเวทีพันธมิตรกล่าวโจมตีรัฐบาล และพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทย ที่สะพานม้ฆวานรังสรรค์ ว่าเศรษฐกิจยุคทักษิณโคจรจะจุกหนึ่กระจาย บริษัทต่าง ๆ ในตลาดหลักทรัพย์ได้ประโยชน์มากกว่าประชาชน มีการทุจริตซับซ้อน

(๒) เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ได้ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวงกล่าวว่า การบริหารงานของพันธมิตรรวมไทย ทักษิณ ชินวัตร ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่าเป็นระบอบทักษิณ ซึ่งไม่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายใดๆ และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณ ทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันดังกล่าวนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้อง ได้กล่าวโจมตีการบริหารของพันธมิตรรวมไทย ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีว่าเป็นระบอบทักษิณเช่นกัน โดยกล่าวหา ระบอบทักษิณว่าเป็นระบอบที่นายกฯ ทักษิณ คุมอำนาจการตัดสินใจ สั่งการไว้ในมือผู้เดียว ไม่ให้ คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบอบรัฐสภา เข้าไปควบคุมแทรกแซงสื่อมวลชน องค์กรอิสระ เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยสิ้นเชิง ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง ปกครองโดยไม่มียึดหลักกฎหมายและเหตุผล ระบอบทักษิณมีการทุจริตคอร์รัปชันฉ้อราษฎร์บังหลวงหาประโยชน์ ให้พวกพ้อง

(๓) เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ นายอลงกรณ์ พลบุตร รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ได้ขึ้นเวทีพันธมิตรที่สะพานมัฆวานรังสรรค์ กล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างนางฐิติมา ภาวะดี จัดหาผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคเล็กลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เรียกร้องให้ผู้ฟัง การปราศรัยลงคะแนนเลือกตั้งในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน และเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล และนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องได้ปราศรัย บนเวทีพันธมิตรที่จังหวัดตรัง กล่าวหาว่าพันธมิตรรวมไทย ทักษิณเป็นคณโกหกหลอกลวง ฆ่าตัดตอนผู้ค้า ยาเสพติดจำนวนหลายพันคน ครอบงำองค์กรอิสระ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) และศาลรัฐธรรมนูญ

การกล่าวปราศรัยดังกล่าวโดยเฉพาะการกล่าวปราศรัยของนายอภิสิทธิ์หัวหน้าพรรค ซึ่งเป็น ตัวแทนผู้ถูกร้อง และนายสุเทพเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้อง เป็นการกล่าวบนเวทีที่จัดขึ้นโดยผู้ถูกร้อง นอกจากนั้นนายถาวร เสนเนียม ได้จัดทำแผ่นปลิวที่ระบุชื่อนายถาวร และมีเครื่องหมายของพรรค ผู้ถูกร้องเชิญชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนโดยนายถาวร นายเจือ ราชสีห์ นายประพร เอกอูรุ และนายวิรัตน์ กัลยาศิริ ร่วมกันแจกแผ่นปลิวดังกล่าวที่ตลาดรถไฟ จังหวัดสงขลา และนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ได้กล่าวต่อผู้ฟังการปราศรัยประมาณหนึ่งแสนกว่าคน

ที่ท้องสนามหลวงว่า “ถ้าวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ มีการเลือกตั้ง ก็ขอให้ประชาชนกากบาทลงในช่อง ‘ไม่เลือกผู้ใด’” การกระทำดังกล่าวก็เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งงดเว้นการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยหรือพรรคไทยรักไทย หรือพรรคการเมืองอื่น หรือผู้สมัครของพรรคการเมืองอื่นด้วยวิธีการหลอกลวงหรือใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

(๔) เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ก่อนมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร นายอภิสิทธิ์ และคณะซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องไปพบกับนายสนธิ ลิ้มทองกุล โดยไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นการไปรับฟังปัญหาของนายสนธิ และข้อเท็จจริงต่อมาปรากฏว่ามีกรรมการบริหารพรรค อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องไปขึ้นบนเวทีของนายสนธิอย่างต่อเนื่อง ทั้ง ๆ เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่านายสนธิกับพวก มีพฤติกรรมที่ต้องการขับไล่พันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี โดยกล่าวหาว่า กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ชักชวนประชาชนรวมกลุ่มเพื่อขับไล่ ทำให้เกิดความวุ่นวายไม่สะดวกในการสัญจรไปมาอย่างปกติ กระทำความผิดต่อเสรีภาพเกิดขึ้น จึงมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการพบกันระหว่างนายอภิสิทธิ์และนายสนธิเป็นการพบกันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกรอบหน้าที่ที่จะพึงทำได้

(๕) ผู้ถูกร้องออกแถลงการณ์ร่วมกับพรรคชาติไทย และพรรคมหาชนว่าไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งโดยอ้างว่าพันตำรวจโท ทักษิณไม่มาร่วมลงชื่อในสัปดาห์นี้ว่าจะปฏิรูปการเมืองก่อนสมัครรับเลือกตั้งและอ้างว่าการเลือกตั้งส่อว่าจะไม่บริสุทธิ์ตามระบอบประชาธิปไตย แต่นายอภิสิทธิ์ให้สัมภาษณ์ในรายการถึงลูกถึงคนยอมรับว่า การยุบสภาถูกต้องตามกฎหมายและรัฐธรรมนูญ แต่เหตุผลที่ยุบสภาไม่ถูกต้อง กรณีเช่นนี้ ผู้ถูกร้องควรจะส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง แต่กลับอ้างการลงชื่อในสัปดาห์นี้ซึ่งไม่มีกฎหมายใด ๆ ให้อ้างได้ ส่วนที่อ้างว่า การเลือกตั้งส่อว่าจะไม่บริสุทธิ์ ก็เป็นเหตุที่คาดเดาเอาเอง ประกอบกับภายหลังต่อมาผู้ถูกร้องโดยกรรมการบริหารพรรคและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ลงทุนจัดปราศรัยและจัดทำเอกสารแจกจ่ายจำนวนมากเพื่อรณรงค์ให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครคนใดหรือพรรคใดทั้ง ๆ ที่ตนเองไม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งแข่งขัน และนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา ซึ่งข่าวหนังสือพิมพ์ระบุว่า เป็นลูกน้องคนสำคัญของนายไทรรงค์ สุวรรณศิริ ได้ขัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคเล็กที่จังหวัดสงขลาเพื่อมิให้ลงสมัครแข่งขันกับพรรคไทยรักไทย

โดยมุ่งหมายให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคไทยรักไทยที่มีผู้สมัครลงสมัครเพียงคนเดียวได้คะแนนเสียงเลือกตั้งไม่ถึงร้อยละสิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอันจะส่งผลให้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ครบจำนวนที่จะเปิดการประชุมสภา และไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้

(๖) นายทักษณีย์ กี่สู่น ได้นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎู ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอุ่น ราษฎรจังหวัดตรังเดินทางโดยรถยนต์คู่ไปกรุงเทพมหานครเพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้าย้อนหลังไปเดือนตุลาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๘ แล้วพากลับไปสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรังเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๙ จากนั้นพบบุคคลทั้งสามนั่งเครื่องบินมาพบนายสุเทพ เทือกสุบรรณ นายถาวร เสนเนียม และพวก ที่กรุงเทพมหานคร จัดแถลงข่าวว่า มีพรรคการเมืองหนึ่งว่าจ้างให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้าง การกระทำของนายทักษณีย์ดังกล่าวหากไม่มีการวางแผนและมีเงินค่าใช้จ่ายจำนวนมากแล้วไม่น่าเชื่อว่านายทักษณีย์จะช่วยเหลืออำนวยความสะดวกและออกค่าใช้จ่ายให้บุคคลทั้งสาม และปรากฏว่านายทักษณีย์เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องและเป็นผู้ช่วยอดีตรัฐมนตรีของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย สมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ทั้งเมื่อมีการสอบสวนพยานบุคคลที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรังเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ทำการสอบสวนพยานถูกนายสาทิตย์โทรศัพท์ต่อว่าว่าการเรียกพยานมาสอบให้ทำเป็นหนังสือเชิญพยาน น่าเชื่อได้ว่านายสาทิตย์ได้ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษณีย์ กระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้งโดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

(๗) กรณีนายวรชวรวิทย์ ตันดิกริมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า และพันตำรวจโท รุทพล เนาวรัตน์ ได้บันทึกภาพและเสียงของนายไทร พิศสุวรรณ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๙ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ที่โรงแรมนิคโก้หรือเดอะแกรนด์ ถนนรัชดาภิเษก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยที่นายไทรไม่รู้ตัวมาก่อนว่าจะถูกบันทึก DVD เนื่องจากนายวรชวรวิทย์ ถูกนายไทรข่มขู่ว่าส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ขาดคุณสมบัติ มีความผิด นายไทรได้เสนอความช่วยเหลือจะให้เงินและหาที่อยู่ใหม่ให้ โดยขอให้ร่วมแถลงข่าวกล่าวหาว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย เช่น นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ให้เงินเพื่อให้นายวรชวรวิทย์ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งใน DVD มีคำพูดของนายไทรว่า

จะปรึกษาหารือกับเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องในเรื่องเงินค่าตอบแทนตามที่นายบรรชวิทธิธิเรียกร้อง โดยปรากฏว่านายไทกรเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องและมีการติดต่อประสานงานกับผู้ถูกร้องโดยเฉพาะ นายสุเทพ ทั้งมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่านายสุเทพเป็นผู้ใช้ สนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายไทกร ว่าจ้างนายบรรชวิทธิธิให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทยว่าพรรคไทยรักไทยจ้างให้ผู้สมัครที่ไม่มีสิทธิ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

พฤติกรรมการของนายอภิสิทธิ์ กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ร่วมกับกลุ่ม พันธมิตรโจมตีพันธมิตรไทย ทักยัดให้คนเกลียดชัง ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยนายอภิสิทธิ์ โจมตีพันธมิตรไทย ทักยัด รัฐบาล และตั้งฉายาว่า “ระบอบทักยัด” ให้คนเกลียดชังแล้วยังรณรงค์ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยกากบาทในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน จึงเท่ากับว่ามีเจตนา ที่จะให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งงดเว้นการลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่พรรคไทยรักไทย หรือผู้สมัครของพรรค ไทยรักไทย และหากการเลือกตั้งในเขตนั้นมีผู้สมัครของพรรคการเมืองอื่นอยู่ด้วย ก็ย่อมแสดงว่า มีเจตนาที่จะให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งงดเว้นการลงคะแนนให้กับพรรคการเมืองอื่นหรือผู้สมัครของ พรรคการเมืองอื่นด้วยเช่นกัน จึงเห็นได้ชัดเจนว่ามีเจตนาที่จะไม่ให้การเลือกตั้งดำเนินการไปได้ ตามรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ไม่ต้องการให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งครบ ๔๐๐ คน ประกอบกับนายอภิสิทธิ์ เรียกร้องขอพระราชทานนายกรัฐมนตรี และรัฐบาลพระราชทานตามมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญ มีการว่าจ้างหัวหน้าพรรคการเมืองให้ร้ายกรรมการบริหารของพรรคไทยรักไทย ว่าได้จ้างผู้สมัครพรรคเล็กสมัครรับเลือกตั้ง พาคนไปสมัครในนามพรรคเล็กแล้วแกล้งข่าว เพื่อให้ เข้าใจว่าเป็นการกระทำของพรรคไทยรักไทย การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำเพื่อไม่ต้องการให้ การเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปดำเนินการไปตามรัฐธรรมนูญและ ไม่ต้องการให้มีรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้น จึงเป็นการกระทำอันเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ การกระทำของ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องซึ่งเป็นตัวแทนผู้ถูกร้องและเป็นการกระทำของกรรมการบริหารพรรคและ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องโดยที่ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้กระทำการใด ๆ ที่จะแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องได้โต้แย้ง

หรือระงับการกระทำของบุคคลดังกล่าว จึงถือได้ว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้กระทำความผิด ร่วมทำหรือสนับสนุนการกระทำดังกล่าว

ส่วนข้อกล่าวหาว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยและหน่วยงานเกี่ยวกัขังนางฐิติมา ภาวะลิ เห็นว่า พยานหลักฐานที่ได้จากการสืบสวนสอบสวนยังไม่เพียงพอรับฟังได้ว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้รายงานผลการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และมีมติให้แจ้งต่อผู้ร้องพร้อมด้วยหลักฐาน เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง พิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง จึงได้ส่ง พยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ผู้ร้องได้มีคำสั่งอัยการสูงสุดที่ ๑/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินการตามความในมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวมีความเห็นว่า ข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมืองกรณีผู้ถูกร้องบางกรณี ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนี้

(๑) กรณีผู้ถูกร้องเข้าร่วมกลุ่มพันธมิตรกู้ชาติ กล่าวโจมตีรัฐบาลและประกาศขอนายกรัฐมนตรีพระราชทานตามมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญ

(๒) กรณีผู้ถูกร้องรณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกากบาทลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน

(๓) กรณีผู้ถูกร้องไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) กรณีกล่าวหาว่าเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องหน่วยงานเกี่ยวกัขังนางฐิติมา ภาวะลิ สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยและให้ใส่ร้ายว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยได้ว่าจ้างให้สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยลงสมัครรับเลือกตั้ง

ส่วนข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ เห็นว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มีดังนี้

(๑) นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องได้ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๙ กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณ ทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันเดียวกันนั้น นายสุเทพเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องได้กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรีว่าเป็นระบอบทักษิณ โดยนอกจากจะกล่าวหาในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์แล้วยังกล่าวโจมตีว่าระบอบดังกล่าวเป็นระบอบที่นายฯ ทักษิณ คุมอำนาจการตัดสินใจแต่ผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบอบรัฐสภา ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริตคอร์รัปชัน นี้อาชฎ์รับหลวง และตามที่ได้มีกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ขึ้นเวทีพันธมิตร ทั้งในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด ในระหว่างวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๙ กล่าวโจมตี พันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ รวมทั้งกรณีที่นายถาวร กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องได้จัดทำแผ่นปลิวซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องระบุว่า “ระบอบทักษิณ สร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทย อย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียวายใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...” นั้น พฤติกรรมของนายอภิสิทธิ์ กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องดังกล่าวเป็นการสร้างคำว่า “ระบอบทักษิณ” ขึ้นมาเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่ามีการปกครองประเทศไทยโดยระบอบอื่น นอกจากที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้อันเป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรีให้ประชาชนทั่วไปเกลียดชัง ให้เข้าใจว่าเป็นคนชั่ว คนทุจริต และขายชาติ ซึ่งมีลักษณะเป็นการใส่ร้ายหรือจงใจให้ประชาชนเข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพรรคไทยรักไทย โดยมีเจตนาเพื่อให้ประชาชนงดเว้นการลงคะแนนให้แก่พรรคไทยรักไทย อันเป็นการกระทำที่ต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕)

(๒) นายทักษณีย์ กี่สู่น ผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องได้นำนางสาวนิภา นางรัชนี และ นายสุวิทย์ ราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ เดินทางไปกรุงเทพมหานครเพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า โดยร่วมมือกับนางสาวอิสราหรือพรรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า ให้จัดทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ข๒) รวม ๓ ฉบับ เพื่อนำไปเป็นหลักฐาน สมัครรับเลือกตั้งของนางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดศรีสะเกษ โดยเอกสารดังกล่าวระบุว่า บุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้าไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันอันเป็นเท็จ เนื่องจากนางสาวนิภา นางรัชนี และ นายสุวิทย์เป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้านับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวัน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) และนายทักษณีย์ได้พานางสาวนิภา นางรัชนี และ นายสุวิทย์ มาสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดศรีสะเกษ แล้วได้พาบุคคลทั้งสามมาพบ นายสุเทพ นายถาวร และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่กรุงเทพมหานคร เพื่อจัดแถลงข่าวว่ามี พรรคการเมืองหนึ่งซึ่งหมายถึงพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้งนั้น พฤติการณ์เชื่อได้ว่านายสาทิตย์ ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องได้ให้การสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษณีย์กระทำการดังกล่าวอันเป็นการใช้ให้บุคคลอื่นกระทำความผิดตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือ ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๘ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไป ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๘ นายไทร ในฐานะ ตัวแทนนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้อง ได้ว่าจ้างให้นายบรรชิตวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทยว่า ได้จ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์

ผู้สมัครรับเลือกตั้ง แบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทยหรือพรรคไทยรักไทย เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืน มาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๔) วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ นายถาวร รองเลขาธิการและกรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้อง นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ นายประพร เอกอรุ นายชาลี นพวงศ์ ณ อยุธยา คนสนิทนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รองหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้อง นายคณิต ผดุงอรรถ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต ชูโชติช่วง สมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ได้ร่วมกันจัดขบวนการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปีتما ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิดิธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตสงขลา ซึ่งเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ เห็นว่า ตามข้อกล่าวหาทั้งสี่ประการดังกล่าว พยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนตามรายงานการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวน สอบสวนข้อเท็จจริงของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และตามความเห็นของประธานกรรมการ การเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง มีเหตุผลน่าเชื่อว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำของ ผู้ถูกร้องโดยหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรค เป็นการดำเนินกิจการทางการเมือง เพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องโดยประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกา ยุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อมิให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัย

คือความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

กรณีนายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นว่าพรรคผู้ถูกร้องกระทำความผิด ๖ ข้อ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แม้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่าการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องเพียง ๔ ข้อ เท่านั้น ที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่เมื่อผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องแล้วก็ไม่ใช้กรณีที่ผู้ร้องจะต้องส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานต่อไป

ผู้ร้องพิจารณาพยานหลักฐานและสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่ประธานกรรมการ เลือกลง นายทะเบียนพรรคการเมือง ส่งมาประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินการตามความในมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แล้วเห็นพ้องด้วยกับคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ดังนี้

(๑) เมื่อระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาที่ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปมีผลบังคับใช้ ผู้ถูกร้องโดยคณะกรรมการบริหารพรรคและ มติที่ประชุมใหญ่ มีนโยบายไม่ส่งสมาชิกพรรคสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามพระราช กฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปทั้งแบบบัญชีรายชื่อ และแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง แต่ตามวันเวลาดังกล่าว นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค ผู้ถูกร้อง และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องหลายคนได้ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปดังกล่าวตามสถานที่ต่าง ๆ กันใน กรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดอื่น ๆ

หลายแห่งในเขตเลือกตั้ง ชักชวนประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งทั้งที่ไปฟังการปราศรัยและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางสื่อสารมวลชนทุกแขนง ชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปทุกเขตเลือกตั้งซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นการกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๒) เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลากลางวัน ซึ่งเป็นวันเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ นายทักษันัย กี่สุน สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องและเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องได้นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอห์น ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่จังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ ตามลำดับ ในนามของพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า โดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัครและค่าใช้จ่ายจากนายทักษันัย ซึ่งต่อมาผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดตรัง ตรวจสอบพบว่านางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วน เนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ครบเก้าสิบวัน หลังจากนั้น นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรค และนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรค ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องกับพวกได้จัดแถลงข่าวที่กรุงเทพมหานครกล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทย เป็นผู้ว่าจ้างให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นเท็จ ซึ่งความจริงแล้ว นายสาทิตย์ มีส่วนรู้เห็นให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษันัยกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย

หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไป ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ นายไพทร พลสุวรรณ ในฐานะตัวแทนนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้อง ได้ว่าจ้างให้นายวรชวริทธิ์ ดันติภิมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทยว่า ได้ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จ ให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย หรือพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๔๔ (๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๔) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้ง มิได้ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาหลายเขต เนื่องจากมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวและได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ และกำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ต่อมาวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายชูชาติ ประธานธรรม ได้นำนางสาวปัทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ สมาชิกของพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาแบบแบ่งเขตในเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๔, ๖ และ ๗ ตามลำดับ ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตสงขลา แต่นายถาวร เสนเนียม รองเลขานุการและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอูร์ ร่วมกับนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา คนสนิทนายไครรงค์ สุวรรณศิริ รองหัวหน้าพรรค

ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง นายคณิต ผดุงอรรถ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เขารูปช้าง และนายนิสิต ชูโชติช่วง สมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ร่วมกันขัดขวางการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปีตมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ ซึ่งเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

การกระทำทั้งสี่ประการดังกล่าวเป็นการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นการกระทำในการดำเนินกิจการทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้อง เพื่อประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อไม่ให้การเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ดำเนินการไปได้ตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นการกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ อาศัยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗, ๑๓๖, ๑๔๔, ๑๔๕ ๑๒๗, ๑๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓), ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๗๔, ๑๐๐ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) และมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ ยุบพรรคการเมือง ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้กระทำตามข้อกล่าวหา ช่วงเวลา ๕ ปี ที่ผ่านมา ซึ่งพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจในหมู่ประชาชน การเปลี่ยนแปลงระบบราชการไปเป็นระบบบริหารธุรกิจ การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการโดยไม่ยึด

ต่อระบบคุณธรรม การทุจริตและประพฤติมิชอบแสวงหาประโยชน์ การบริหารราชการโดยขาดธรรมาภิบาล จึงเป็นที่มาของคำว่า “ระบอบทักษิณ” และเป็นคำนิยามทางการเมืองที่นักวิชาการทางด้านต่าง ๆ เป็นผู้เขียนและกล่าวไว้ในงานศึกษาวิจัยต่าง ๆ การกล่าวถึงระบอบทักษิณของผู้ถูกร้องเป็นเพียงการวิพากษ์วิจารณ์ในทางการเมืองเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินของพันตำรวจโท ทักษิณ อันเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ การประกาศยุบสภาของพันตำรวจโท ทักษิณเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยเหตุผล หากแต่เป็นการหลบหนีการซักฟอกปัญหาของพันตำรวจโท ทักษิณ กรณีการขายหุ้นบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่นฯ ให้แก่กลุ่มทุนธุรกิจข้ามชาติ เป็นจำนวนเงิน ๙๑,๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาทเศษ โดยไม่เสียภาษี ทั้งมีการร่วมมือกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง เอาเปรียบพรรคการเมืองพรรคอื่น การดำเนินการเลือกตั้งก็ถือว่าเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ และไม่สุจริต ไม่เที่ยงธรรม ผู้ถูกร้องจึงไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทำให้พรรคไทยรักไทยไม่พอใจและได้มรณงค์หาเสียงประณามผู้ถูกร้องว่าทำลายประชาธิปไตยและละเมิดรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องจำต้องปราศรัยเพื่อชี้แจงข้อกล่าวหาให้ประชาชนทราบ การจัดปราศรัยไม่ว่าในกรุงเทพมหานครหรือในส่วนภูมิภาค เป็นการกระทำที่ไม่เป็นความผิดต่อกฎหมาย และไม่มีข้อความใดอันเป็นเท็จหรือใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณหรือพรรคไทยรักไทย แต่ได้ชี้ให้เห็นถึงการกระทำของนายกรัฐมนตรีและปัญหาของการบริหารบ้านเมืองตลอดระยะเวลา ๕ ปี โดยปรากฏว่าองค์กรอิสระไม่ว่าศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ได้ถูกแทรกแซงโดยอำนาจฝ่ายการเมืองตลอดมา และพันตำรวจโท ทักษิณได้เข้าไปแทรกแซงและครอบงำการทำงานของวุฒิสภาเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเสียงข้างมากมีมติในเรื่องที่เป็นไปตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาล รวมทั้งได้แทรกแซงและครอบงำสื่อมวลชน เช่น ส่งคนสนิทเข้าควบคุมสถานีวิทยุเครือข่ายกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์ทุกช่อง กลั่นแกล้งผู้บริหารหนังสือพิมพ์ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล ปลดหรือถอดผู้ดำเนินรายการวิทยุและโทรทัศน์ การเข้าไปถือหุ้นข้างมากของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีและซื้อหุ้นของบริษัทหนังสือพิมพ์มติชน เพื่อควบคุมการบริหารของหนังสือพิมพ์ในเครือ ผู้ถูกร้องย่อมมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะปราศรัยวิพากษ์วิจารณ์และเรียกร้องให้รัฐบาลยุติการกระทำดังกล่าว เพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชน สื่อมวลชน ซึ่งเป็นประโยชน์ของประเทศชาติและสาธารณชน การที่นายสุเทพกล่าวปราศรัยเกี่ยวกับระบอบทักษิณไม่ว่าในเรื่องการบริหารประเทศของรัฐบาลที่ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของพันตำรวจโท ทักษิณแต่เพียงผู้เดียวก็ดี การทำลายระบบคุณธรรมในการพิจารณาแต่งตั้ง

โยกย้ายข้าราชการที่ดี การแก้ปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผิดพลาดหรือ
ปราบปรามยาเสพติดที่มีประชาชนเสียชีวิตไป ๒,๕๐๐ คน โดยมีได้มีการชันสูตรพลิกศพที่ดี
เหตุการณ์ที่มีสยิดกรือเซะ จังหวัดปัตตานี และที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส โดยใช้ความรุนแรงที่ดี
การพูดในเรื่องการจัดสรรงบประมาณให้แก่จังหวัดที่สนับสนุนพรรคไทยรักไทยก่อนก็ดี การวิจารณ์รัฐบาล
ที่ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนแต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้องในกรณีการขายหุ้น
บริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) โดยหลีกเลี่ยงไม่เสียภาษีให้แก่รัฐก็ดี กรณีสถานีโทรทัศน์
ไอทีวี ที่มีการลดค่าสัมปทานและเปลี่ยนแปลงการจัดผังและสัดส่วนรายการเสียใหม่ก็ดี การทุจริตจาก
โครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิดซีทีเอ็กซ์ และการทุจริตจากการประมูลก่อสร้างหรือติดตั้ง
อุปกรณ์ต่างๆ ภายในสนามบินสุวรรณภูมิก็ดี การที่รัฐบาลสั่งการให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า
(เอ็กซิมแบงก์) ปลดปล่อยเงินกู้ให้แก่รัฐบาลพม่าเป็นจำนวนเงิน ๔,๐๐๐ ล้านบาท โดยไม่มีหลักประกันจาก
รัฐบาลพม่า และรัฐบาลไทยโดยกระทรวงการคลังต้องชดเชยส่วนต่างของดอกเบี้ยให้ก็ดี เหล่านี้ล้วนมี
พฤติกรรมที่ไม่โปร่งใสและมีผลประโยชน์แอบแฝง มิใช่เป็นการบริหารเพื่อประโยชน์ของประชาชน
การกล่าวปราศรัยของนายสุเทพมิได้เป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ ส่วนที่นายถาวร จัดทำแผ่นปลิว
ซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทย
อย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียวายอย่างใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ
เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้ ...” คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงชุดที่มี
นายไพฑูรย์ เนติโพธิ เป็นประธานได้พิจารณาการกระทำและข้อความตามแผ่นปลิวทั้งหมดแล้ว
เห็นว่าไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) แต่คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงชุดที่มีนายสุริยา
ทรงวิทย์ เป็นประธาน ได้นำเอากรณีดังกล่าวมากล่าวหาผู้ถูกร้องอีก แสดงถึงความพยายามที่จะกล่าวหา
ผู้ถูกร้องอย่างไม่เป็นธรรม การกล่าวปราศรัยของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง
เกี่ยวกับการกระทำและพฤติกรรมของ พันตำรวจโท ทักษิณเป็นเรื่องจริง นอกจากจะเป็นการตอบโต้
พันตำรวจโท ทักษิณและพรรคไทยรักไทยในทางการเมืองแล้ว ยังเป็นการกระทำเพื่อป้องกันส่วนได้เสีย
ของผู้ถูกร้องและประชาชนและเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ดิชม ด้วยความเป็นธรรมในฐานะที่
พันตำรวจโท ทักษิณเป็นบุคคลสาธารณะและผู้ถูกร้องในฐานะเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านมีสิทธิ

โดยชอบธรรมที่จะวิพากษ์วิจารณ์นายกรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ทั้งเป็นการตอบโต้กัน ในทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย มิใช่เป็นการกระทำเพื่อล้มล้างระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน

ผู้ถูกร้องและนายสาทิตย์ไม่เคยใช้ สนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณนำนางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ ไปสมัครรับเลือกตั้ง นอกจากนายสาทิตย์แล้ว ผู้ถูกร้องและกรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้อง ไม่มีใครรู้จักหรือมีความสัมพันธ์ใด ๆ กับนายทักษิณมาก่อน แม้นายทักษิณเคยเป็นผู้ช่วย ดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์หลังการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ จนถึงวันยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ แต่ก่อนหน้านั้นนายทักษิณทำหน้าที่ เป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายทวี สุระบาล ซึ่งเคยเป็นสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้อง และปัจจุบันเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย ส่วนนายทักษิณดำรงตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าจิว อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ในเขตเลือกตั้งที่ ๒ และเป็นเขตเลือกตั้งของ นายทวี เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๙ นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ มาขอคำแนะนำจากผู้ถูกร้อง เพราะเกรงจะถูกดำเนินคดี เนื่องจากได้ใช้เอกสารแสดงคุณสมบัติที่เป็นเท็จไปสมัครรับเลือกตั้ง นายสุเทพได้แนะนำให้บุคคลทั้งสามทำหนังสือลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า ไปยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต่อมาในวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๙ นายสุเทพได้แถลงข่าวตามที่ ได้รับข้อมูลจากผู้สมัครทั้งสามคน ในคำแถลงข่าวไม่มีข้อความใดเป็นเท็จ ไม่มีส่วนใดพาดพิงถึง พรรคไทยรักไทย มีเพียงการเรียกร้องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเข้ามาดำเนินการตรวจสอบและ ดำเนินการกับผู้กระทำผิด นอกจากนี้ข้อความของผู้ร้องขัดกับข้อเท็จจริงในทางสืบสวนสอบสวนของ คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง กล่าวคือ ตามคำร้องกล่าวหาว่า นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ได้รับเงินค่าสมัครจากนายทักษิณ ทั้งที่ตามสำนวนการสืบสวนสอบสวน บุคคลทั้งสาม ให้การว่าได้รับเงินค่าสมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า ส่วนคำให้การของนางบุษยมาศ กลิ่นเพชร ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย และเป็นเจ้าของและบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นตรงแนวหน้าที่ว่า รู้เห็นหรือได้ยินนางสาวนิภาพูดว่าเงินไม่พอ แล้วเดินออกไปพบนายทักษิณ แล้วนำไปพาดหัวข่าว หน้า ๑ ของหนังสือพิมพ์ตรงแนวหน้า ฉบับวันที่ ๑๖ ถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙ ที่ว่า “วิฆามารโผล่ ! โยนบาป ทรท.” นั้น นอกจากไม่มีใครรู้เห็นแล้วก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้ใดโยนบาปหรือใส่ร้าย

พรรคไทยรักไทย การที่นางบุญมาศให้การต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และการเขียนข่าวในหนังสือพิมพ์ดังกล่าว เห็นชัดว่ามีการร่วมกับนายทวีและพวกวางแผนให้นางบุญมาศให้การเท็จ ปรีกปรำนายทักษนัยและใช้หนังสือพิมพ์ตรงแนวหน้าเป็นเครื่องมือในการโฆษณาใส่ร้ายนายทักษนัย เพื่อที่จะให้เชื่อมโยงมายังผู้ถูกร้อง ทั้งเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ได้มีผู้จัดพิมพ์ใบปลิวลงนาม และตำแหน่งของนายทักษนัยออกแจกจ่ายในเขตอำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง มีเนื้อความว่า นายทักษนัย และนายสาทิตย์ มีความขัดแย้งกันโดยนายสาทิตย์เป็นผู้ใช้ให้นายทักษนัยดำเนินการที่ผิดกฎหมาย และทอดทิ้งไม่ให้ความช่วยเหลือ นายทักษนัยจึงขอภัยต่อประชาชนในการกระทำดังกล่าว วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕ นายทักษนัยพบใบปลิวดังกล่าว จึงได้เข้าแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ส่วนบันทึกของร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียรนิสัย ตามสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงฉบับลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๕ ที่คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้นำมาฟังว่านายสาทิตย์ได้ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษนัยกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามกระทำความผิดกฎหมายนั้น บันทึกดังกล่าวได้จัดทำขึ้นลับหลังโดยไม่ให้ผู้เกี่ยวข้องมีโอกาสโต้แย้งความถูกต้อง จึงไม่มีน้ำหนักรับฟัง ทั้งได้บันทึกขึ้นในสำนวนการสอบสวนตามคำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ ๓/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๕ เฉพาะกรณีการลาออกจากสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า มิใช่การสืบสวนสอบสวนกรณีที่มีการร้องเรียนเพื่อขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง แม้หากนายสาทิตย์โทรศัพท์ไปสอบถามก็ไม่ใช่เรื่องผิดปกติ แต่เมื่อนายสาทิตย์ได้รับฟังคำชี้แจงของร้อยตำรวจเอก มนูญแล้ว นายสาทิตย์ได้แนะนำให้นายสิโรตม์ วินสน ไปให้การต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง โดยไม่มีการกระทำใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการข่มขู่ขัดขวางการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และเรื่องที่นายทวี โทรศัพท์คุยกับโกกิม หรือนายกิม พิบูลย์ธรรมศักดิ์ ช่างภาพสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๗ และนายธรรมศักดิ์ ต้นวโรภาส ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง และถูกนายทวีแอบบันทึกเทปเสียงไว้ ต่อมานายทวี ได้ถอดเทปบันทึกเสียงดังกล่าวมอบให้คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงโดยไม่ได้รับความยินยอมจากบุคคลทั้งสอง เป็นการกระทำที่มีขอบและขัดต่อศีลธรรมอันดี เพราะเป็นการลักลอบบันทึกเทปการสนทนาระหว่างบุคคลไว้ และพยายามพุดฝ่ายเดียวให้อีกฝ่ายรับฟังโดยมีเนื้อหาตามที่ตนต้องการ จึงผิดหลักการสืบสวนสอบสวน การลงสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลผู้ที่ขาดคุณสมบัติของ

พรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า เป็นการกระทำของบุคคลอื่นไม่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องหรือบุคคลผู้มีอำนาจ
กระทำการแทนและมีผลผูกพันกับผู้ถูกร้อง

กรณีการว่าจ้างนายบรรชิตวิทย์หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวเพื่อให้ใส่ร้าย
นายสุวัจน์นั้น นายไทรกรไม่ใช่ตัวแทนของนายสุเทพ และไม่มีข้อเท็จจริงใดที่ยืนยันว่านายไทรกร
เป็นตัวแทนของนายสุเทพ คำให้การของนายบรรชิตวิทย์เป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ แม้ในแถบบันทึก
การสนทนาระหว่างนายไทรกรกับนายบรรชิตวิทย์ นายไทรกรอ้างว่าเป็นตัวแทนนายสุเทพ ก็เป็นการอ้าง
ฝ่ายเดียว ส่วนที่ว่านายไทรกรเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง เมื่อมีผู้ร้องเรียนว่านายไทรกรขาดคุณสมบัติ
ผู้ถูกร้องได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นตรวจสอบ ปรากฏว่านายไทรกรเคยเป็นสมาชิกพรรคประชากรไทย
พรรคกิจสังคม และได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องครั้งแรกเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ แล้ว
ลาออกเมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๗ ไปก่อตั้งพรรคประชาชนไทย ซึ่งต่อมาศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง
ยุบพรรคและกลับมาสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๘ ในระหว่างที่มีการ
สอบสวนนายไทรกรได้ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘
คำให้การของนายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ หัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทย ว่านายไทรกรติดต่อว่าจ้าง
เพื่อให้ความร่วมมือกับพรรคผู้ถูกร้องด้วยเงิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ก็ดี นายไทรกรกับนายสุเทพไปพบ
นายบุญทวีศักดิ์ที่บ้านแล้วเสนอเงินให้นายบุญทวีศักดิ์ ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาทก็ดี เป็นความเท็จ ผู้ถูกร้อง
และนายสุเทพเพิ่งทราบชื่อพรรคและชื่อหัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทยเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม
๒๕๔๘ และในช่วงดังกล่าวของวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๘ ที่นายสุเทพและนายบุญทวีศักดิ์พบกันในรถตู้
ของนายสุเทพโดยมีนายถาวร นั่งฟังอยู่ด้วยตลอดเวลา ไม่ใช่นายชินวรณ์ บุญเกียรติ ตามที่นายบุญทวีศักดิ์
กล่าวอ้าง ส่วนนายไทรกรไม่ได้อยู่ในรถ นายสุเทพได้ขอข้อมูลหลักฐานเกี่ยวกับการแก้ไขเปลี่ยนแปลง
รายชื่อสมาชิกพรรคพัฒนาชาติไทยจากนายบุญทวีศักดิ์โดยไม่มีการพูดถึงเรื่องเงินเลย แต่นายบุญทวีศักดิ์
ปฏิเสธโดยให้เหตุผลว่าไม่ต้องการให้สมาชิกที่เป็นคนดีและต้องการเป็นนักการเมืองจริงเดือดร้อน
การที่นายบุญทวีศักดิ์ไปร้องทุกข์กล่าวโทษนายสุเทพที่จังหวัดนครราชสีมาและกองปราบปรามเป็นการ
แก้แค้นของฝ่ายรัฐบาล ทั้งเป็นแผนการของฝ่ายรัฐบาลที่ต้องการป้ายสีความผิดให้ผู้ถูกร้องโดยจัดฉาก
ให้เข้าใจว่ามีการจ้างนายบรรชิตวิทย์เพื่อใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย และนำกรณีของนายบุญทวีศักดิ์
มาเชื่อมโยงให้เกิดความสับสนว่านายไทรกรเป็นตัวแทนนายสุเทพ จากบันทึกคำถอดเทปบันทึกภาพ
และเสียง นายไทรกร ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าเป็นตัวแทนนายสุเทพ พฤติกรรมของนายไทรกรดังกล่าว

กระทำตัวเสมือนคนที่ต้องการหาพยานหลักฐาน แล้วนำไปมอบให้แก่ผู้ที่ร้องเรียนพรรคไทยรักไทย ไม่มีลักษณะใดที่จะเป็นการว่าจ้างให้นายบรรจงวิทย์ไสร้อยนายสุวัจน์ หรือพรรคไทยรักไทย ทั้งการกระทำของนายไทรกรไม่เป็นประโยชน์แก่ผู้ถูกร้องและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงผลของการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ หรือไม่สามารทำให้คะแนนนิยมของนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทยถูกเข้าใจผิด

ประเด็นข้อกล่าวหากรณีขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดสงขลา ผู้ถูกร้อง อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรค หรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ไม่ได้รู้เห็นหรือกระทำการใด ๆ ในการชุมนุมของประชาชน ณ สถานที่รับสมัครเลือกตั้งในวันที่ ๘ ถึง ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ไม่ว่าโดยทางตรงและทางอ้อม นายชาติกับพวก ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับใด ๆ กับผู้ถูกร้อง ข้อที่ผู้ร้องอ้างว่า นายชาติเป็นคนสนิทนายไตรรงค์เลื่อนลอย การชุมนุมในระหว่างวันดังกล่าว นายไพฑูรย์ เจ๊ะแสะ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาได้รายงานเหตุการณ์ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นระยะ ๆ ซึ่งตรงกับที่พันตำรวจเอก (พิเศษ) สุธรรม วรรณตุง ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ได้รายงานไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าไม่มีเหตุการณ์กระทำผิดกฎหมาย ไม่มีการจลาจล ไม่มีการขัดขวางผู้สมัครพรรคเล็ก ผู้สมัครพรรคเล็กสามารถสมัครได้ แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งกลับตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนขึ้นมาสืบสวนสอบสวนเพื่อที่จะหาทางเปิดรับสมัครใหม่อีกครั้งหนึ่งตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องการ และเป็นเหตุให้ผู้ดำเนินการเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ , ๓ และ ๔ จังหวัดสงขลา ลาออก เพราะเห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้จัดการเลือกตั้งโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม แสดงให้เห็นว่านายชาติกับกลุ่มประชาชนคนรักสงขลา ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับใด ๆ กับผู้ถูกร้อง ข้อกล่าวหาที่ว่านายถาวร เข้าไปในที่ชุมนุมดังกล่าวในวันที่ ๘ ถึง ๙ เมษายน ๒๕๔๕ และได้ร่วมกับประชาชนขัดขวางการสมัครของนางสาวปีทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ สมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ เป็นการใส่ร้ายนายถาวรและผู้ถูกร้อง นายถาวร ไม่ได้ร่วมกระทำหรือเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุในวันเวลาเกิดเหตุ นางสาวปีทมาและนายนิติธรรมวัฒน์ เข้าไปในบริเวณที่รับสมัครและยื่นใบสมัครได้ ส่วนนางสาวปีทมามีหลักฐานไม่ครบและนายนิติธรรมวัฒน์ ยังอยู่ในสถานะของการเป็นผู้สมัครเขต ๕ จังหวัดสงขลา ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจึงไม่ประกาศให้เป็นผู้สมัคร ส่วนนายเกษมสันต์เป็นเพียงผู้จัดหาผู้สมัครให้กับพรรคคนขอปลดหนี้ ไม่ได้เป็นผู้สมัคร ส่วนนายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และนายประพร ก็ไม่ได้เข้าร่วมหรือเกี่ยวข้องกับการชุมนุมในวันที่ ๘ ถึง ๙ เมษายน ๒๕๔๕ แต่ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ บุคคลทั้งสี่ได้ไปยัง

ที่ทำการคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ระหว่างเวลาประมาณ ๕.๓๐ ถึง ๕.๕๐ นาฬิกา เพื่อยื่นหนังสือต่อนายไพฑูริย์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครสังกัดพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลา เนื่องจากมีกรณีทุจริตการเลือกตั้งโดยมีการซื้อเสียงและแจกแผ่นวีซีดี คำให้การว่าอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคผู้ถูกร้องอยู่ในบริเวณรับสมัครของนายทวีศักดิ์ ทวีรัตน์ และคำให้การเพิ่มเติมของนายวันชัย ปริญญาศิริ ผู้สมัครพรรคไทยรักไทยในจังหวัดสงขลา ส่อพิรุธและมีส่วนได้เสียในการเลือกตั้ง ไม่น่าเชื่อถือ ทั้งนายทวีศักดิ์ไปสมัครรับเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดสงขลา ในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ คนละวันกับวันที่นายทวีรัตน์ นายวินัย นายเจือ และนายประพร ไปยื่นหนังสือต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดสงขลาในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๘ ส่วนนายวันชัยยื่นใบสมัครในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๘ เวลา ๑๑ นาฬิกา ขณะบุคคลทั้งสิ้นไปยื่นคัดค้านการรับรองผลการเลือกตั้งในเวลา ๕.๓๐ นาฬิกา จึงเป็นคนละเวลากัน และสถานที่ที่บุคคลทั้งสิ้นไปยื่นหนังสือคัดค้านกับบริเวณที่มีการชุมนุมอยู่ห่างกัน ประมาณ ๒๐ ถึง ๓๐ เมตร และมีรั้วของมหาวิทยาลัยและตัวอาคารที่รับสมัครเป็นแนวกั้นแสดง อาณาเขตอย่างชัดเจน คำร้องของผู้ร้องที่กล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องต้องการล้มการเลือกตั้งและเพื่อมิให้มี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบ ๕๐๐ คน ไม่เป็นความจริง เพราะก่อนมีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ นายแพทย์เปรมศักดิ์ เพียรยุระ ผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรค ไทยรักไทยได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคและอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ทำให้ขาดคุณสมบัติการเป็น ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทยจึงเหลือเพียง ๔๕ คน และที่ผ่านมา ไม่มีพรรคการเมืองอื่นได้รับคะแนนเสียงถึงร้อยละ ๕ ของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ว่าจะจัดการเลือกตั้ง อย่างไรก็ไม่สามารถทำให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบ ๕๐๐ คน

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง มิได้จัดให้มีการประชุม เพื่อพิจารณาวินิจฉัยโดยรอบคอบและเป็นธรรมแก่พรรคผู้ถูกร้อง กลับปรากฏว่าพลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองใช้อำนาจหน้าที่โดยผลการส่งสำนวนให้ผู้ร้องยื่นคำร้อง ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ทั้ง ๆ ที่ไม่มีการประชุมพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน และวินิจฉัยชี้ขาด ข้อ ๖๗ และ ผู้ร้องใช้เวลาเพียงชั่วข้ามคืนพิจารณาสำนวนการสืบสวนสอบสวนดังกล่าวที่มีเอกสารเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า คำร้องที่ขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องจึงไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๐ (๖) (๗) และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นคำร้องที่ไม่ชอบ นอกจากนั้นนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นเรื่องต่อผู้ร้องให้ดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยมีข้อกล่าวหาผู้ถูกร้องรวม ๘ ประเด็น แต่ผู้ร้องยื่นคำร้องโดยเห็นพ้องกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียง ๔ ประเด็น ไม่เห็นพ้องด้วย ๔ ประเด็น จึงเป็นกรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ การที่ผู้ร้องมิได้ส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อให้ดำเนินการ แต่กลับเร่งรีบยื่นคำร้องเพื่อให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ การกระทำที่กล่าวหาผู้ถูกร้องไม่เข้าองค์ประกอบที่จะถูกยุบพรรค และไม่ปรากฏว่าการกระทำของผู้ถูกร้องไม่เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างไร

คำร้องของผู้ร้องที่กล่าวหานายอภิสิทธิ์ และนายสุเทพ กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา อันเป็นความผิดต่อส่วนตัวมิใช่ความผิดอาญาแผ่นดิน หากได้กระทำในช่วงที่มีพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้กระทำก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฯ มาตรา ๔๔ (๕) มีโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๑๐ ปี และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด ๑๐ ปี แต่มิใช่ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การกระทำที่จะถึงขั้นยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ต้องเป็นการกระทำตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๒ ว่าด้วยการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ตั้งแต่มาตรา ๒๐ ถึงมาตรา ๔๔ และหมวด ๓ ว่าด้วยการสนับสนุนพรรคการเมือง ซึ่งล้วนเป็นการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศและขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ส่วนความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร

บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ถึง ๑๑๘ โดยเฉพาะมาตรา ๑๑๓ เป็นความผิดฐานกบฏ ผู้กระทำได้ระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ตามประมวลกฎหมายอาญา เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ถือว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐอันเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) คำร้องของผู้ร้องที่นำความผิดลักษณะ همینประมาท ตามประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) ที่กล่าวหานายอภิสิทธิ์ และนายสุเทพมาเป็นเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องจึงไม่ชอบด้วยบทบัญญัติดังกล่าวและขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ส่วนที่กล่าวหาว่าการกระทำของนายสาทิตย์ เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ หรือการกระทำของนายถาวรที่ร่วมกันขัดขวางมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้าไปใช้สิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง ถือว่าเป็นการกระทำการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) นั้น บทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อใช้บังคับในช่วงที่มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น อันถือว่าเป็นกฎหมายเฉพาะที่มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดในตัวเอง มิใช่กฎหมายเกี่ยวกับความผิด อันเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ทั้งไม่ได้อยู่ในหมวด ๒ และหมวด ๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ส่วนการกระทำของนายถาวรก็ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ เป็นความผิด หากจะผิดก็เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๘ มิได้กระทบต่อ ความมั่นคงของรัฐ การกระทำของนายสาทิตย์และนายถาวรเป็นเรื่องส่วนตัวและมีได้มอบหมายให้ ดำเนินการจากพรรคผู้ถูกร้อง ทั้งไม่เป็นประโยชน์แก่พรรคผู้ถูกร้อง

ข้อความที่นายอภิสิทธิ์ กล่าวคำปราศรัยเกี่ยวกับการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ หรือระบอบทักษิณนอกจากจะเป็นความจริง และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนแล้ว ยังสอดคล้องกับ เหตุผลที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ประกาศในวันยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ ด้วย ขอให้ยกคำร้อง

คดีทั้งสองสำนวน ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้หมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ก้าวหน้าและพรรคประชาธิปัตย์ ตามลำดับ ศาลรัฐธรรมนูญมีมติให้รับคำร้องของผู้ร้องทั้งสองไว้ พิจารณาวินิจฉัย ขณะอยู่ระหว่างพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง และวุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี และศาลรัฐธรรมนูญ สิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ต่อมาวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ ได้มีประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ และตามมาตรา ๓๕ วรรคสี่ บัญญัติให้บรรดาพรรคคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ ให้โอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ คดีทั้งสองสำนวนจึงได้โอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติดังกล่าว คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เพื่อความสะดวกในการดำเนินกระบวนการพิจารณา จึงมีคำสั่งให้รวมการพิจารณาคดีทั้งสองสำนวนเข้าด้วยกัน โดยให้เรียกอัยการสูงสุดว่าผู้ร้อง เรียกพรรคประชาธิปัตย์ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ และเรียกพรรคประชาธิปัตย์ ก้าวหน้าว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้ให้ผู้ร้อง ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ตรวจพยานหลักฐาน และฟังคำแถลงของคู่กรณีแล้ว เห็นว่าเหตุผลและความจำเป็นที่ปรากฏในบัญชีระบัพยานของคู่ความ ประกอบกับพฤติการณ์แห่งคดี สมควรให้คู่กรณีนำพยานบุคคลเข้าไต่สวนดังนี้

พยานผู้ร้องรวม ๓๑ ปาก ได้แก่ ลำดับ ๑ นายวิชิต ปลั่งศรีสกุล ลำดับที่ ๔ นายกุเทพ ใสกระจ่าง ลำดับที่ ๓๔ นายประกิจ เพชรรัตน์ ลำดับที่ ๒๑ นายทวี สุระบาล ลำดับที่ ๒๒ นางสาวอิสรา ยวงประสิทธิ์ ลำดับที่ ๒๓ นายสุวิทย์ อบอุ่น ลำดับที่ ๒๔ นางสาวนิภา จันโพธิ์ ลำดับที่ ๒๕ นางรัชฎา ต่างสี ลำดับที่ ๒๖ นายทักษณีย์ กี่สู่น ลำดับที่ ๓๐ นางบุษยมาศ กลิ่นเพชร ลำดับที่ ๕๑ นายวรรธวรวิทย์ ดันติภิมย์ ลำดับที่ ๕๒ พันตำรวจโท รุทธพล เนาวรัตน์ ลำดับที่ ๕๓ พลตำรวจโท ประสิทธิ์ ทำดี ลำดับที่ ๕๖ นายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ ลำดับที่ ๕๗ นางสาวสำราญ จันทะมิตร ลำดับที่ ๕๘ นายสุขสันต์ ชัยเทศ ลำดับที่ ๕๙ นายชวการ โตสวัสดิ์ ลำดับที่ ๖๖ พันตำรวจตรี ถาวร ผลกล้า ลำดับที่ ๖๗ นายชูชาติ ประธานธรรม ลำดับที่ ๖๘ นางสาวปัทมา

ชายเกตุ ลำดับที่ ๔๐ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ ลำดับที่ ๔๑ นายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ลำดับที่ ๔๒ พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร ลำดับที่ ๓๒ นายวันชัย ปริญญาศิริ ลำดับที่ ๔๒ นายณนาท สุกัทรประทีป ลำดับที่ ๔๕ นายธวัช หล้าเบญจสีะ ลำดับที่ ๔๕ นายทวีศักดิ์ ทวีรัตน์ ลำดับที่ ๖ พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ลำดับที่ ๗๐ นายภูมิพิทักษ์ กองแก้ว ลำดับที่ ๑๒ นาวาอากาศเอก ฐฐนันท์ ทองนะ และลำดับที่ ๘๕ ร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียรนิตย์

พยานผู้ถูกร้องที่ ๑ รวม ๒๖ ปาก ได้แก่ ลำดับที่ ๑ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ลำดับที่ ๒ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ลำดับที่ ๓ นายนิพนธ์ วิสิทธิ์ยุทธศาสตร์ ลำดับที่ ๘ นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ลำดับที่ ๔ นายโสภณ องค์กรณ์ ลำดับที่ ๕ นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย ลำดับที่ ๑๐ นางอมรรัตน์ กี่สู่น ลำดับที่ ๑๑ นายปฐม เทียนสีน ลำดับที่ ๑๒ นางรัชฎา ค่างสี ลำดับที่ ๑๔ นายทักษณีย์ กี่สู่น ลำดับที่ ๑๖ นายวิทยา แก้วภราดัย ลำดับที่ ๑๗ นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ ลำดับที่ ๑๘ นางสาวนิภา จันโพธิ์ ลำดับที่ ๑๙ นายสุวิทย์ อบอุ่น ลำดับที่ ๒๐ นายถาวร เสนเนียม ลำดับที่ ๒๒ นายเจือ ราชสีห์ ลำดับที่ ๒๓ นายชวการ โตสวัสดิ์ ลำดับที่ ๒๔ นายสุขสันต์ ชัยเทศ ลำดับที่ ๒๖ นายไทกร พลสุวรรณ ลำดับที่ ๒๑ นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ลำดับที่ ๓๑ พันตำรวจเอก (พิเศษ) สุธรรม วรรณดุง ลำดับที่ ๓๒ นายไพฑูรย์ เจ๊ะแสะ ลำดับที่ ๓๔ นายณรงค์ สุขจันทร์ ลำดับที่ ๓๕ นายแพทย์เกรียงศักดิ์ หลิวจันทร์พัฒนา ลำดับที่ ๓๖ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และลำดับที่ ๓๗ นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ยื่นบัญชีระบุพยานที่นำมาให้ไต่สวน

ก่อนไต่สวน ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำร้องขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญชี้ขาดข้อกฎหมาย ในประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้สิ้นผลบังคับไปพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ แล้ว ผู้ร้องจึงไม่อาจอ้างการกระทำตามพระราชบัญญัติดังกล่าวซึ่งเป็น ข้อกล่าวหาตามคำร้องมาเป็นเหตุขุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รอไว้ พิจารณาวินิจฉัยในคำวินิจฉัยชี้ขาดคดี

ระหว่างไต่สวน คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จึงอนุญาตให้ไต่สวนพยานบุคคลเพิ่มเติม คือ นายสุรียา ทรงวิทย์ และนายบัณฑิต ศิริพันธุ์

พิจารณาข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้ว ฟังได้ว่าประเทศไทยปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ เป็นต้นไป โดยได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ เป็นต้นไป ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยได้รับการเลือกตั้งมากที่สุดและจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียวโดยมีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีดูแลรับผิดชอบบริหารราชการแผ่นดิน ต่อมาวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๘ ประธานกรรมการการเลือกตั้งได้ออกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ ระหว่างเวลา ๘.๓๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และมีพรรคไทยรักไทยส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบจำนวน ๕๐๐ คน ตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๘๘ โดยแบ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ๑๐๐ คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๔๐๐ คน โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ กำหนดคุณสมบัติของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ประการหนึ่งใน (๔) ว่าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๔ วรรคหนึ่งกำหนดว่า “ในเขตเลือกตั้งใด ถ้าในวันเลือกตั้งมีผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งคนเดียว

และผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นได้คะแนนเสียงตั้งแต่ร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้นั้นเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง” วรรคสอง กำหนดว่า “ในกรณีที่เหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งคนเดียวตามวรรคหนึ่งและได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในเขตเลือกตั้งนั้น” วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ พลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือที่ ลต (ทพพ.) ๐๔๐๑/๑๘๔๕ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และหนังสือ ที่ ลต (ทพพ.) ๐๔๐๑/๒๓๗ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ส่งหลักฐานให้ผู้ร้องยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามลำดับ และในวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นคดีทั้งสองสำนวนนี้

ก่อนอื่นเห็นสมควรพิจารณาข้อกฎหมายที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยกขึ้นอ้างในคำชี้แจง แก่ข้อกล่าวหาเสียก่อน ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำร้องขอให้ชี้ขาดข้อกฎหมายว่า พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้สิ้นผลบังคับไปพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ แล้ว ผู้ร้องจึงไม่อาจอ้างการกระทำตามพระราชบัญญัติดังกล่าวซึ่งเป็นข้อกล่าวหาตามคำร้องมาเป็นเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นั้น เห็นว่า แม้ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามคำร้องในข้อ (๑) (๒) และ (๓) เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ อันมีโทษทางอาญา แต่การยุบพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นปัญหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กระทำการตามคำร้องอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัย ต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่ ซึ่งมีใช่เป็นความรับผิดชอบในทางอาญา ย่อมไม่อาจนำบทบัญญัติมาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ที่บัญญัติว่า “ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังการกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป

ให้ผู้ที่ได้กระทำนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด ...” มาใช้บังคับแก่คดีนี้ได้ ดังนั้น ไม่ว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ จะได้สิ้นผลไปพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ หรือไม่ก็ตาม ก็ไม่ลบล้างการกระทำตามข้อกล่าวหาของผู้ร้องที่ขอให้มีการสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้ร้องจึงมีสิทธิในการกระทำตามคำร้องดังกล่าวมาเป็นเหตุขอให้มีการสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ คำร้องขอให้ชี้ขาดข้อกฎหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ฟังไม่ขึ้น

ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองใช้อำนาจหน้าที่โดยผลการส่งสำนวนให้ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้ง ๆ ที่ไม่มีการประชุมพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ จึงไม่ถูกต้องตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๐ (๖) (๗) และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และผู้ร้องใช้เวลาเพียงชั่วข้ามคืนพิจารณาสำนวนการสืบสวนสอบสวนที่มีเอกสารเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า คำร้องของผู้ร้องจึงไม่ชอบ เห็นว่า การที่พลตำรวจเอก วาสนา ซึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้งและมีฐานะเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือส่งสำนวนพร้อมหลักฐานให้ผู้ร้องดำเนินการยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง นั้น เป็นการใช้อำนาจของนายทะเบียนพรรคการเมือง มิใช่เป็นการใช้อำนาจในฐานะประธานกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖ และมาตรา ๑๐ (๖) แม้ประธานกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ด้วยก็ตาม ทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มิได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวของนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้โดยเฉพาะ และไม่มี

บทบัญญัติใดให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนตลอดจนวิธีการวินิจฉัยชี้ขาดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาใช้บังคับแก่นายทะเบียนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กรณีเช่นนี้ย่อมไม่อาจนำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ รวมทั้งระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๐ (๖) และ (๗) และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาใช้บังคับแก่อำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้ แม้การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๒๐๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พลดำรวจเอก วาสนา ได้ใช้อำนาจแต่งตั้งในฐานะประธานกรรมการการเลือกตั้งก็ตาม แต่ก็ถือได้ว่าเป็นการใช้อำนาจของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่โดยบทบัญญัติของกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ไม่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อพลดำรวจเอก วาสนาในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับสำนวนการสืบสวนสอบสวนจากคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว จึงเป็นอำนาจของนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยเฉพาะที่จะพิจารณาสำนวนการสืบสวนสอบสวนตลอดจนพยานหลักฐานที่คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงรวบรวมมานั้นว่าเพียงพอจะส่งไปให้ผู้ร้องดำเนินการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ หรือไม่ กรณีไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ รวมทั้งมิใช่เรื่องการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง การที่พลดำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้งและในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แสดงว่านายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า ข้อเท็จจริงและ

พยานหลักฐานเท่าที่ปรากฏต่อนายทะเบียนดังกล่าว เป็นอันเพียงพอที่จะให้ผู้ร้องดำเนินการตามบทบัญญัติเช่นว่านั้นแล้ว ซึ่งเป็นดุลพินิจของนายทะเบียนที่กระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อผู้ร้องได้รับหนังสือพร้อมด้วยพยานหลักฐานจากนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ บัญญัติแต่เพียงว่า ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวโดยมิได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาของผู้ร้องไว้โดยเฉพาะ อย่างไรก็ตาม ได้ความตามคำร้องและเอกสารแนบท้ายคำร้องของผู้ร้องว่า เมื่อผู้ร้องได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองในวันเดียวกับวันที่นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งผู้ร้องดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ผู้ร้องก็ได้มอบหมายให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินการตามความในมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตามคำสั่งอัยการสูงสุดที่ ๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พิจารณาในวันเดียวกันอันเป็นการมอบหมายให้ตรวจสอบกลับกรองพยานหลักฐานที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาอีกชั้นหนึ่ง และต่อมาวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องเป็นคดีนี้ จึงมีเวลาที่ผู้ร้องได้ใช้ในการพิจารณาพยานหลักฐานตลอดจนความเห็นของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นเวลาถึง ๑๐ วัน หากใช้เพียงชั่วข้ามคืนเดียวดังที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวเข้ามาในคำชี้แจงไม่ แม้สำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีของผู้ถูกร้องที่ ๑ จะมีเอกสารเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า ก็ตาม พฤติการณ์แห่งคดีจึงยังไม่พอฟังว่าผู้ร้องใช้ดุลพินิจยื่นคำร้องเพื่อขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยมิชอบ ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องเป็นคดีนี้ได้ คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียง ๔ ประเด็น ทั้ง ๆ ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นแจ้งให้ผู้ร้องดำเนินการตามความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงรวม ๘ ประเด็น โดยผู้ร้องมิได้ส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองไปดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นการไม่ชอบนั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออัยการสูงสุด

พร้อมด้วยหลักฐาน ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุด เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง” ตามบทบัญญัติดังกล่าว ย่อมมีความหมายชัดเจนว่า เฉพาะในกรณีที่อัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น จึงให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากผู้ร้องเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้ผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป แต่คดีนี้ผู้ร้องซึ่งเป็นอัยการสูงสุดได้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามข้อกล่าวหา แม้จะมีข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาที่ขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพียงบางประเด็นตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งให้ผู้ร้องดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้เป็นดุลพินิจของผู้ร้องว่า ถ้าผู้ร้องเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น หาได้บังคับให้ผู้ร้องต้องยื่นคำร้องตามข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองในทุกข้อกล่าวหาหรือทุกประเด็นไม่ การที่ผู้ร้องใช้ดุลพินิจพิจารณาแล้วเห็นสมควรยื่นคำร้องขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียง ๔ ประเด็น จากข้อกล่าวหาที่ส่งมาทั้งหมด ๘ ประเด็น จึงมิใช่เรื่องที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญซึ่งนายทะเบียนจะต้องดำเนินการตามความในตอนที่ ๓ ของบทบัญญัติมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงแก่ข้อกล่าวหาไม่ คำร้องของผู้ร้องที่ยื่นเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงชอบด้วยบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว คำชี้แจงแก่ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ ข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

ที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ชี้แจงแก่ข้อกล่าวหาว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ว่าการเลือกตั้งทั่วไปเป็นโมฆะ ย่อมมีผลให้ข้อกล่าวหาใดๆ ตกไป และถือเป็นเด็ดขาดมีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญ ประกอบกับเหตุแห่งคำร้องผูกพันกับการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ นั้น เห็นว่า ประเด็นตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕

ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยมีว่า การดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงปัจจุบัน มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับกำหนดวันเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ เฉพาะมาตรา ๒ ในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ตลอดจนการดำเนินการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเลือกตั้งดังกล่าวและการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับมติในการจัดคูหาเลือกตั้งไม่เป็นการลงคะแนนโดยลับ เป็นการเลือกตั้งที่ทำให้เกิดผลของการเลือกตั้งที่ไม่เที่ยงธรรม ไม่เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง จึงเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียงและการประกาศผลเลือกตั้ง ส่งผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรับรองผลดังกล่าว ตามประกาศผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และแบบบัญชีรายชื่อทั้งหมดเสียไปด้วย มีผลเป็นการเพิกถอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามประกาศผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จัดการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ส่วนคดีนี้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ถูกกล่าวหาว่า กระทำการอันเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญและอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นเหตุอันอาจถูกยุบพรรค จึงเป็นคนละเรื่องคนละกรณีกัน แม้ข้ออ้างตามคำร้องที่กล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๒ ในคดีนี้เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ก็ตาม ก็ไม่เกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญอันมีผลผูกพันองค์กรอื่นตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในคดีดังกล่าวจึงไม่มีผลผูกพันในคดีนี้ ข้อกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้องของผู้ร้องไม่ตกไป คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๒ ฟังไม่ขึ้น

ประเด็นตามคำร้องของผู้ร้องที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคตามคำร้องหรือไม่ พิจารณาคำร้องของผู้ร้องแล้ว คดีมีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยเป็นลำดับ ดังนี้

ข้อ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรค และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้งและชักจูงให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งหรือไม่

ข้อ ๒ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นที่ใจให้แก่นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ครบเก้าสิบวันนำไปเป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือไม่

ข้อ ๓ ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กี่สู่น นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นข้อความเท็จหรือไม่

ข้อ ๔ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายวรชวริทธิ์ ตันติกรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคไทยรักไทยว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นข้อความเท็จเพื่อให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทยหรือไม่

ข้อ ๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปีتماชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิดิธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่

ข้อ ๖ การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เป็นเหตุอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ตามคำร้องหรือไม่

ประเด็นข้อ ๑ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรค และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

หรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งหรือไม่ ในประเด็นข้อนี้ ข้อเท็จจริงที่ไม่ได้เถียงกันฟังได้ว่า ในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๕ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พรรคไทยรักไทย โดยมีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นหัวหน้าพรรค ได้รับการเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสียงข้างมากและเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล มีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรีบริหารราชการแผ่นดิน และในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๘ พรรคไทยรักไทย โดยพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นหัวหน้าพรรค ก็ได้รับเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสียงข้างมากเด็ดขาดจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียว มีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี และผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร จนกระทั่งได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ กำหนดให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งมีนายอภิสิทธิ์เป็นหัวหน้าพรรค นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นเลขาธิการพรรค และกรรมการบริหารพรรค รวม ๔๕ คน ตามเอกสารหมายเลข ร. ๒ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน อดีตพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ประกาศไม่ส่งสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ พรรคไทยรักไทยซึ่งมีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นหัวหน้าพรรคเพียงพรรคเดียวที่ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบจำนวน ๕๐๐ คน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๘ โดยแบ่งเป็นผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ๑๐๐ คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๔๐๐ คน ตามจำนวนเขตเลือกตั้งทั่วประเทศ พรรคการเมืองอื่นนอกจากนั้นส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อไม่ครบจำนวน ๑๐๐ คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพียงบางเขตเลือกตั้งในการปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง นายอภิสิทธิ์หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรคไทยรักไทยว่า เป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณ ทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และวันเดียวกัน นายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรีว่าเป็นระบอบทักษิณโดยนอกจากจะกล่าวหาในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์แล้วยังกล่าวโจมตีว่าระบอบดังกล่าวเป็นระบอบที่พันตำรวจโท ทักษิณ คุมอำนาจการตัดสินใจแต่ผู้เดียวไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบอบรัฐสภาไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยก

อย่างรุนแรง มีการทุจริตคอร์รัปชัน คือราษฎรบังหลวง และตามที่ได้มีกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ในระหว่างวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๙ กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ รวมทั้งนายถาวร เสนเนียม กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้จัดทำแผ่นปลิวที่มีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยก ในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทย อย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียดังใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...”

ปัญหาชั้นนี้มีว่า การกระทำของนายอภิสิทธิ์ นายสุเทพ กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวเป็นการสร้างคำว่า “ระบอบทักษิณ” อันเป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ ด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรคและสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งหรือไม่ ในประเด็นข้อนี้ ได้ความว่า ก่อนมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ปรากฏว่ารัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ได้ประสบกับวิกฤตการณ์ทางการเมืองมาอย่างต่อเนื่องจนมีการคาดการณ์ถึงทางออกของรัฐบาลเพื่อแก้ปัญหาสถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้นว่าพันตำรวจโท ทักษิณอาจลาออกหรือยุบสภาผู้แทนราษฎร แต่พันตำรวจโท ทักษิณได้ประกาศและปราศรัยในสถานที่ต่าง ๆ ยืนยันว่ารัฐบาลจะไม่ลาออกหรือยุบสภาผู้แทนราษฎร แม้กระทั่งในวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ก่อนที่จะมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรเพียง ๑๕ วัน พันตำรวจโท ทักษิณก็ยังกล่าวว่าจะไม่มีลาออก จะไม่ยุบสภา ตามเอกสารหมายเลข ๓.๕ และ ๓.๖ แต่ในที่สุดพันตำรวจโท ทักษิณก็แก้ปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเมืองที่รัฐบาลถูกรุมเร้าด้วยการประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ โดยกำหนดให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ซึ่งมีเวลาเตรียมการเลือกตั้งให้แก่พรรคการเมืองต่าง ๆ ๑๗ วัน ภายหลังผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน ซึ่งเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านร่วมกันประกาศไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ และพรรคไทยรักไทย ได้ออกสารไทยรักไทยตามเอกสารหมายเลข ๓.๘ แผ่นที่ ๒ มีข้อความกล่าวหาพาดพิงพรรคร่วมฝ่ายค้าน

ทั้งสามดังกล่าว พรรคร่วมฝ่ายค้านก็ได้ออกจดหมายเปิดผนึกชี้แจงและแสดงความเห็นในลักษณะที่กล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยบิดเบือนข้อเท็จจริงและใส่ร้ายพรรคร่วมฝ่ายค้านโดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับการยุบสภาผู้แทนราษฎร เหตุผลที่พรรคร่วมฝ่ายค้านไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง การใช้อำนาจทำลายคุณ การตรวจสอบ ตลอดจนชี้แจงหรือแสดงความเห็นเกี่ยวกับต้นเหตุของปัญหาต่าง ๆ ในการบริหารราชการแผ่นดินของพันตำรวจโท ทักษิณโดยใช้อื้อยคำว่า “ระบอบทักษิณ” ตามเอกสารหมายเลข ๓.๗ ก็ยิ่งทำให้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในระหว่างพรรคการเมืองดังกล่าวทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ ประกอบกับมีกลุ่มนักวิชาการ นักการเมืองอิสระ กลุ่มพลังประชาชน และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งที่สนับสนุนและต่อต้านพันตำรวจโท ทักษิณออกมาเคลื่อนไหวชุมนุมในที่สาธารณะ โดยมีข้อเรียกร้องลักษณะต่าง ๆ อันแสดงให้เห็นชัดเจนถึงความขัดแย้งกันในทางความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกออกเป็นสองฝ่ายอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อนจนไม่อยู่ในวิสัยที่จะสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะพรรคการเมือง นักการเมือง นักวิชาการ กลุ่มพลังประชาชน และกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นฝ่ายตรงข้ามหรือต่อต้านพันตำรวจโท ทักษิณได้จัดเวทีปราศรัยโดยนำเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพันตำรวจโท ทักษิณโดยตรงมาเป็นประเด็นหรือหัวข้อกล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณและพรรคไทยรักไทยไม่ว่าปัญหาการบริหารราชการแผ่นดินของพันตำรวจโท ทักษิณโดยใช้อื้อยคำว่า “ระบอบทักษิณ” ปัญหาการแทรกแซงองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ การครอบงำวุฒิสภา และปัญหาการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงในรัฐบาล เป็นต้น ประเด็นในเรื่อง “ระบอบทักษิณ” นั้น ได้ความตามทางใต้สวนพยานผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ มิได้เป็นผู้บัญญัติคำว่า “ระบอบทักษิณ” แต่เป็นคำนิยามทางการเมืองที่นักวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์ นักรัฐศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ เช่น นายธีรยุทธ บุญมี ดร.เกษียร เตชะพีระ ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ได้กล่าวไว้ในงานศึกษาวิจัยของตนตามเอกสารหมายเลข ๓.๕ โดย ดร.เกษียร ได้กล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ ในการปาฐกถาเรื่อง “๒ ปี ระบอบทักษิณกับสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศ” และผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นด้วยกับนักวิชาการและนักสื่อสารมวลชนทั่วไปที่ให้ความหมายของ คำว่า “ระบอบทักษิณ” หมายถึง วิธีการดำเนินการทางการเมืองโดยการใช้เงินซื้อนักการเมือง พรรคการเมือง และซื้อคะแนนเสียงจากประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยไม่คำนึงถึงความชอบธรรม และการบริหารประเทศที่ยึดตัวตนและยึดแนวคิดของพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นหลัก ขาดความเคารพในเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะหลักการขององค์กรตรวจสอบและถ่วงดุลโดยองค์กรและประชาชน แต่เข้าไปแทรกแซง

องค์กรอิสระ สื่อสารมวลชน องค์กรของรัฐแทบทุกองค์กร ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม สร้างความแตกแยกของคนในชาติอย่างไม่เคยพบมาก่อน และมีการทุจริตอย่างมโหฬาร ดังนั้น คำว่าระบอบทักษิณ จึงเป็นถ้อยคำในลักษณะที่วิพากษ์วิจารณ์พันตำรวจโท ทักษิณ โดยเฉพาะของบรรดานักวิชาการและนักสื่อสารมวลชนทั่วไปที่แสดงความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มิได้มีความหมายที่แสดงถึงระบอบการปกครองทำนองเช่นอย่างคำว่าระบอบประชาธิปไตยหรือระบอบเผด็จการที่สื่อความหมายให้ประชาชนเข้าใจว่าหมายถึงระบอบการปกครองประเทศ และเป็นการนำชื่อของ พันตำรวจโท ทักษิณมาใช้เพื่อง่ายแก่การเรียกขานและทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจได้ทันทีเมื่อมีการกล่าวถึง โดยหาได้มีวิญญูชนคนใดที่เข้าใจว่าระบอบทักษิณเป็นระบอบการปกครองอีกรูปแบบหนึ่งไม่ และข้อเท็จจริงในประเด็นเกี่ยวกับคำว่าระบอบทักษิณตามที่ปรากฏแก่สังคมในช่วงที่พันตำรวจโท ทักษิณดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับการแทรกแซงสื่อ ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนายโสภณ องค์กรณ์ นักหนังสือพิมพ์สังกัดเครือเดอะเนชั่น และจักรายการวิฑูรย์คลื่นความถี่ ๕๐.๕ เอฟเอ็ม เป็นพยานเบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ว่า เมื่อปี ๒๕๔๕ พยานและเพื่อนร่วมงานในเครือเดอะเนชั่น รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวถูกเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสั่งให้ธนาคารพาณิชย์ตรวจสอบบัญชีเงินฝากเพื่อสืบหาตัวเลขการทำธุรกรรมโดยสงสัยว่าพยานและเพื่อนร่วมงานได้รับสินจ้างรางวัลจากกลุ่มบุคคลใดเพื่อเขียนข่าววิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลและบุคคลในรัฐบาล นักการเมือง และเครือข่ายพวกพ้องของพันตำรวจโท ทักษิณหรือไม่ ทั้ง ๆ ที่ขอกล่าวหาดังกล่าวไม่เข้าข่ายมูลฐานความผิดตามกฎหมายฟอกเงิน พยานกับเพื่อนร่วมงานได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง แต่เจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้สั่งให้ธนาคารพาณิชย์ยุติการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินดังกล่าว ก่อนที่ศาลปกครองจะอ่านคำวินิจฉัยว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย อีกประการหนึ่งการจักรายการวิฑูรย์ ๑๐๑ คลื่นความถี่ ๑๐๑ เอฟเอ็ม ที่พยานเป็นผู้จัดรายงานข่าวสารตลอดจนวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ในบ้านเมืองและเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นผ่านทางโทรศัพท์ โดยมีผู้แสดงความคิดเห็น ทั้งที่สนับสนุนและคัดค้านนโยบายของรัฐบาล นับแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นมา แต่เมื่อถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๔๖ พยานได้รับแจ้งจากเจ้าของรายการให้งดออกอากาศโดยมีคำชี้แจงเพียงสั้น ๆ ว่าเป็นคำขอร้องของเจ้าหน้าที่สถานีวิทยุโดยไม่มีเหตุผล

เป็นรายละเอียด แต่เป็นที่รู้และเข้าใจกันทั่วไปว่าเป็นคำสั่งจากผู้มีอำนาจการเมืองในขณะนั้น นอกจากนั้นนายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ซึ่งเป็นนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์และมีความคิดเห็นแตกต่างกับนโยบายของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ให้ถ้อยคำตามบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่ารายการวิทยุและโทรทัศน์ที่พยานเป็นผู้จัดรายการด้วยตนเองแม้จะเป็นรายการที่มีประชาชนรับฟังและรับชมเป็นจำนวนมาก รัฐบาลก็จะเข้ามาคุกคามและเปลี่ยนผังรายการที่พยานเป็นผู้ดำเนินรายการออกจากสถานีวิทยุหรือสถานีโทรทัศน์ แล้วแต่กรณีจนหมดสิ้น เช่น รายการ “ขอกิดด้วยคน” ออกแพร่ภาพทุกวันพุธ เวลา ๒๑ นาฬิกา ถึง ๒๒ นาฬิกา ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๕ อ.ส.ม.ท. รายการ “ลานบ้านลานเมือง” ออกแพร่ภาพทุกวันพฤหัสบดี เวลา ๒๑ นาฬิกา ถึง ๒๒ นาฬิกา ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๕ อ.ส.ม.ท. รายการ “เหรียญสองด้าน” ออกแพร่ภาพ ทุกวันพฤหัสบดี เวลา ๒๒ นาฬิกา ถึง ๒๓ นาฬิกา ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๑ รายการ “ตามหา ... แก่นธรรม” ออกแพร่ภาพ ทุกวันอาทิตย์ เวลา ๒๐.๓๐ นาฬิกา ถึง ๒๑.๓๐ นาฬิกา และรายการวิเคราะห์ข่าวการเมือง ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุ เอฟเอ็ม ๑๐๗ ถูกยกเลิกโดยอ้างว่าไม่มีคนฟัง ทั้งที่ประชาชนให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก และในฐานะที่พยานเป็นสมาชิกวุฒิสภาและดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชนของวุฒิสภา และเป็นโฆษกกรรมการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ของวุฒิสภา มีหน้าที่ตรวจสอบการกระทำของรัฐบาลที่ขัดต่อกฎหมาย ยังพบว่ารัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณได้แทรกแซงสื่อมวลชนอีกหลายรายการ คือ กรณีนางฟองसनัน จามรจันทร์ ข้าราชการกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นผู้จัดรายการข่าวของวิทยุกรมประชาสัมพันธ์ แสดงความคิดเห็นแตกต่างกับนโยบายของรัฐบาลและพันตำรวจโท ทักษิณ จึงถูกย้ายไปเป็นเจ้าหน้าที่กรมประชาสัมพันธ์ จังหวัดหนองบัวลำภู และไม่ได้จัดรายการข่าวทางวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์อีกต่อไป กรณีนายสุทธิชัย หยุ่น จัดรายการ “เก็บตกจากเนชั่น” ทางสถานีวิทยุคลื่นความถี่ เอฟ เอ็ม ๘๕.๕๐ ออกอากาศเวลา ๕ นาฬิกา ถึง ๖ นาฬิกา กรณีนางสาวอัญชลี ไพรีรักย์ จัดรายการ “ไทยแลนด์รีวิว” ทางสถานีวิทยุคลื่นความถี่ เอฟเอ็ม ๘๖.๕๐ Business Radio ออกอากาศช่วงค่ำของวันจันทร์ ถึงวันศุกร์ เป็นต้น และผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังได้อ้างส่งคำแถลงการณ์ของสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยและนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยในการสัมมนา “วันเสรีภาพสื่อไทย” เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ๓.๑๕ ที่เรียกร้องให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงการไ้เสรีภาพของสื่อและเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน โดยเฉพาะในข้อที่บุคคลในรัฐบาลที่ใช้อำนาจแฝงและอำนาจต่อรองทางธุรกิจ

แทรกแซงสื่อ อันแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของผู้มีวิชาชีพสื่อสารมวลชนทั่วไปโดยมิได้จำกัดแต่เฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่งว่า บุคคลในรัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณมีพฤติกรรมแทรกแซงหรือคุกคามสื่อไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมอีกด้วย

ประเด็นเกี่ยวกับการแทรกแซงวุฒิสภา ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนายนิพนธ์ วิสิทธิ์ยุทธศาสตร์ ที่ปรึกษากฎหมายและนักการเมือง เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอ่างทอง ๔ สมัย ตั้งแต่ปี ๒๕๒๘ ถึง ๒๕๓๘ สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้งปี ๒๕๔๓ ถึง ๒๕๔๕ ครั้งสุดท้ายดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา (วิปวุฒิสภา) และรองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง เมื่อกับความรับรองบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่าการเลือกตั้งประธานวุฒิสภาแทนพลตรี มนูญกฤต รูปขจร ที่ลาออกเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ มีผู้ได้รับการเสนอชื่อ ๕ คน คือ พลตรี มนูญกฤต รูปขจร นายพนัส ทักษิณยานนท์ พลเอก วิชา ศิริธรรม พยาน และนายสุชน ชาลีเครือ ซึ่งพันตำรวจโท ทักษิณให้การสนับสนุน และบุคคลที่มีโอกาสจะได้รับเลือกมีเพียง ๓ คน คือ พลตรี มนูญกฤต พยาน และนายสุชน กลุ่มผู้สนับสนุนแต่ละฝ่ายจึงแยกเป็น ๓ กลุ่ม สำหรับบุคคลผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภาจะต้องได้คะแนนเสียงถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาร่วมประชุม มิฉะนั้น จะต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในรอบสองระหว่างผู้ได้รับคะแนนสูงสุดกับลำดับรองลงมา ผู้ที่ได้รับเลือกด้วยคะแนนสูงสุดก็จะได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภาต่อไป และหากมีการเลือกตั้งในรอบสองระหว่างพยานหรือพลตรี มนูญกฤตกับนายสุชน สมาชิกกลุ่มที่สนับสนุนพยานหรือพลตรี มนูญกฤต ก็จะลงคะแนนให้กับพลตรี มนูญกฤตหรือพยาน แล้วแต่กรณี จะทำให้นายสุชนไม่ได้รับการเลือกตั้ง แต่พันตำรวจโท ทักษิณไม่ต้องการให้พลตรี มนูญกฤตกับพยานได้รับเลือก เพราะพลตรี มนูญกฤตเป็นฝ่ายตรงข้ามกับพันตำรวจโท ทักษิณอย่างชัดเจน ส่วนพยานเป็นเพื่อนกับนายชวน หลีกภัย เมื่อพันตำรวจโท ทักษิณเกรงว่านายสุชนจะไม่ได้รับเลือก จึงได้ให้นายศรีเมือง เจริญศิริ สมาชิกวุฒิสภา จังหวัดมหาสารคาม คนสนิทพันตำรวจโท ทักษิณ มาเจรจาขอให้พยานถอนตัวจากการสมัครชิงตำแหน่งดังกล่าว แต่พยานปฏิเสธไป ต่อมานายวิกรม อัยศิริ สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดระนอง ได้นัดพยานไปพบ ๒ ครั้ง ครั้งแรก นายวิกรมบอกพยานว่า พันตำรวจโท ทักษิณได้เรียกนายวิกรมไปพบที่บ้านพิษณุโลก และได้พูดแกมบังคับต่อหน้านายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ว่า ให้นายวิกรมไปเจรจาให้พยานถอนตัวจากการสมัครชิงตำแหน่งประธานวุฒิสภาให้สำเร็จพร้อมกับกล่าวว่า “คนเป็นพ่อค่านักธุรกิจ อยากรู้เป็นพวกรัฐบาลทั้งนั้น ไม่มีใครอยากอยู่ตรงข้ามกับรัฐบาล” และครั้งที่สอง

นายวิกรมขอให้พยานทบทวนอีกครั้ง เพราะนายสุริยะได้โทรศัพท์สอบถามจากนายวิกรมถึงผลการเจรจากับพยาน โดยนายวิกรมแสดงความวิตกกังวลมาก เนื่องจากนายวิกรมเป็นเจ้าของธุรกิจโรงแรมในประเทศพม่าและประกอบธุรกิจสายการบินภูเก็ตแอร์โดยจะต้องมีการติดต่อกับกระทรวงคมนาคม พยานเกรงว่าธุรกิจของนายวิกรมซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของพยานและมีส่วนสนับสนุนพยานจึงตำแหน่งประธานวุฒิสภาจะได้รับผลกระทบหรือเสียหาย พยานจึงยอมถอนตัวเพื่อหลีกเลี่ยงให้นายสุชน และในที่สุดนายสุชนก็ได้รับการเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภาด้วยคะแนน ๕๕ คะแนน จากจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาประชุม ๑๕๘ คน ซึ่งเท่ากับกึ่งหนึ่ง หากพยานไม่ถอนตัว โอกาสของนายสุชนที่จะได้รับการคัดเลือกย่อมเป็นไปได้ยาก

นอกจากนั้น นายนิพนธ์พยานผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังเบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นในประเด็นเกี่ยวกับการพิจารณาเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระของวุฒิสภาอีกว่า ผลของคะแนนบุคคลตามที่ถูกกำหนดไว้แล้วมักจะได้รับการเลือก เช่น ในการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๔ (สมัยสามัญทั่วไป) เป็นพิเศษเมื่อวันอังคารที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ได้มีการเลือกผู้สมควรดำรงตำแหน่งกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คือ นายวิสุทธิ์ โพธิแท่น นายวิเชียร วิริยะประสิทธิ์ นายประดิษฐ์ ทรงฤกษ์ พลตำรวจเอก วุฑฒิชัย ศรีรัตนวุฒิน นายยงยุทธ กปิลกาญจน์ นายชิตชัย พานิชพัฒน์ และนายเชาว์ อรรถมานะ ซึ่งต่อมาพลตำรวจเอก วุฑฒิชัย ได้รับเลือกเป็นประธานกรรมการ แต่ต่อมาคณะกรรมการชุดดังกล่าวได้ลาออกเมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พิพากษาว่ามีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๘๓ ซึ่งจะสังเกตได้ว่าจะมีข้าราชการตำรวจได้รับการเลือกเป็นกรรมการในองค์กรอิสระทุกครั้ง เช่น พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนและสนิทสนมกับพันตำรวจโท ทักษิณ และเป็นบุคคลที่ถูกกำหนดตัวไว้ล่วงหน้า ทั้งที่ในอดีตวุฒิสภาชุดก่อนจะไม่มีข้าราชการตำรวจได้รับการคัดเลือกเข้ามาเป็นกรรมการในองค์กรอิสระต่าง ๆ หรือในคราวการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันอังคารที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ที่ประชุมได้จัดระเบียบวาระในการลงมติเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่กรรมการสรรหาฯ เสนอรายชื่อมา ๑๘ คน เพื่อให้วุฒิสภาคัดเลือกให้เหลือ ๕ คน และปรากฏว่าพลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ ซึ่งเป็นผู้ได้รับการเลือกคนหนึ่งขอถอนตัว ทำให้บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อขาดไป ๑ คน ไม่ครบจำนวน ๑๘ คน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๗ วุฒิสภาก็ยังคงยืนยันให้ลงมติเลือกแม้จะมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์และคัดค้านจากวุฒิสภาหลายคน และที่ประชุมได้มีมติเลือกจากจำนวนดังกล่าว ๕ คน คือ พลตำรวจโท วันชัย ศรีนวลนัด นายไสว จันทะศรี นายสีวะ แสงมณี นายสมศักดิ์ แก้วสุทธิ พลตำรวจเอก ดร.ณ โสคติพันธ์ นายสุรพล เอกโยคยะ พลเอก เกษมชาติ นเรศเสนีย์ นายสมโภชน์ กาญจนภรณ์ และนางแนนน้อย ณ ระนอง โดยนายสุรพลเป็นที่นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทยและเป็นที่ยอมรับกัน ล่วงหน้าว่าได้รับการวางตัวให้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ส่วน นางแนนน้อยนั้น ในการตรวจสอบประวัติปรากฏว่าเป็นที่สาวของผู้ทำบัญชีของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ภริยาพันตำรวจโท ทักษิณ ต่อมาเมื่อประธานวุฒิสภาได้เสนอรายชื่อบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งกล่าว ขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สำนักราชเลขาธิการได้มีหนังสือแจ้งกลับมาขอให้ พิจารณาทบทวนกระบวนการอีกครั้งว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และในที่สุดก็นำไปสู่การเริ่มต้นของ กระบวนการสรรหาใหม่

ประเด็นการทำลายระบบคุณธรรมในการแต่งตั้งหรือโยกย้ายข้าราชการ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อ้าง ส่งสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งปรากฏข่าวสารที่เกี่ยวข้องออกมาวิพากษ์วิจารณ์การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการ ที่ใช้ระบบอุปถัมภ์ มิได้ใช้ระบบคุณธรรม โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และอาวุโส เช่น การแต่งตั้ง พลเอก ชัยสิทธิ์ ชินวัตร ญาติผู้ใหญ่ของพันตำรวจโท ทักษิณ ขึ้นดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก และผู้บัญชาการทหารสูงสุดข้ามอาวุโสนายทหารคนอื่น รวมทั้งสนับสนุนนายทหารซึ่งสำเร็จเตรียมทหาร รุ่นสิบรุ่นเดียวกับพันตำรวจโท ทักษิณและญาติพี่น้องให้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ เป็นเหตุให้พลเอก มนต์รี สุภาพร จเรทหารทั่วไป ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ ว่า “การเมือง แทรกแซงกองทัพ เป็นการทำลายประเพณีธรรมเนียมการแต่งตั้งนายทหาร มุ่งหวังส่งแต่ญาติและเพื่อน มาดำรงตำแหน่งสำคัญ ถือเป็นการบ่อนทำลายกองทัพ พฤติกรรมของนายกรัฐมนตรีนครี เป็นการเนรคุณ กองทัพ...” ตามหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ๓.๔๒ และยังสามารถนำไปกล่าวอ้างในที่ประชุมสภาภิเษกอีกว่าทหารเป็นเบี้ยล่างของนักการเมือง ตามข่าว ในหน้าหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ๓.๔๓ หรือกรณี พลเรือเอก บรรณวิทย์ เก่งเรียน รองปลัดกระทรวงกลาโหม ให้สัมภาษณ์ในเรื่องการแต่งตั้งโยกย้าย นายทหารที่ไม่เป็นธรรม มีการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง ตามหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ๓.๔๕ ว่า “ปัจจุบันมีการแทรกแซงการแต่งตั้งโยกย้ายนายทหาร

และกิจการภายในกองทัพ ทำให้กองทัพอ่อนแอ เพราะผู้ที่จะมาเป็นหัวหน้าหน่วยหรือผู้นำหน่วย ต้องสามารถตอบสนองนักการเมือง ส่วนผู้ที่ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อตอบสนองคุณแผ่นดิน ก็ไม่มีโอกาสเป็นผู้บังคับบัญชาแต่ต้องอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของผู้ที่สนองนักการเมืองทำให้กองทัพอ่อนแอ..." หรือกรณีการแต่งตั้งพลตำรวจเอก เปรียวพันธุ์ ดามาพงศ์ ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ที่คุณหญิงพจมาน ให้ขึ้นดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติข้ามนายตำรวจที่อาวุโสกว่า ตามเอกสารหมายเลข ๓.๔๗ หรือการผลักดันให้นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ น้องเขยพันตำรวจโท ทักษิณ กลับมาดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงยุติธรรมอีกวาระหนึ่ง ทั้งที่นายสมชายเคยดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงยุติธรรมมาแล้ว ๔ ปี และได้ขยายระยะเวลาดำรงตำแหน่งครั้งละ ๑ ปี ๒ ครั้ง รวมเป็น ๖ ปี ซึ่งไม่สามารถดำรงตำแหน่งเดิมอีกต่อไปได้ แต่ก็ได้สลับเปลี่ยนไปดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมแล้วให้ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมซึ่งมีอายุราชการ เหลืออีกเพียง ๘ เดือนมาดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงยุติธรรม และเมื่อปลัดกระทรวงยุติธรรมเกษียณ อายุราชการในเดือนตุลาคม ๒๕๔๕ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้นายสมชายกลับมาดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงยุติธรรมอีกวาระหนึ่งจนเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันไปในแวดวงราชการและสื่อต่าง ๆ ตามหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ๓.๔๘ และ ๓.๔๙ เป็นต้น

ประเด็นเกี่ยวกับการทำลายประชาธิปไตย ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ มาเป็นพยานเบิกความรับรองบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ว่า พันตำรวจโท ทักษิณไม่ได้ให้ความสำคัญแก่รัฐสภาแม้กระทั่งการประชุมในนัดสำคัญเพื่อพิจารณา งบประมาณแผ่นดิน ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือ สมาชิกวุฒิสภาได้ตั้งกระทู้ถามพันตำรวจโท ทักษิณเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินแทบทุกนัด ของการประชุม แต่พันตำรวจโท ทักษิณกลับไม่มาตอบกระทู้ถาม ดังจะเห็นได้จากสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ระหว่างปี ๒๕๔๔ ถึง ๒๕๔๘ ซึ่งอยู่ในช่วงพันตำรวจโท ทักษิณเป็นนายกรัฐมนตรี มีการเสนอกระทู้ถามนายกรัฐมนตรี ๒๒๕ เรื่อง แต่นายกรัฐมนตรีตอบเพียง ๖ เรื่อง และสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปี ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ มีการเสนอกระทู้ถามนายกรัฐมนตรี ๓๔ เรื่อง แต่นายกรัฐมนตรีไม่มีการตอบเลย ตามรายงานกระทู้ถามสดเอกสารหมายเลข ๓.๑๑ สอดคล้องกับ บทความของนายอุทัย พิมพ์ใจชน อดีตประธานรัฐสภา และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ในหนังสือ

รู้ทันทักษิณ ๔ เอกสารหมาย ถ.๑๐ ว่า พันตำรวจโท ทักษิณไม่ไปประชุม หรือไปประชุมแต่ไม่เข้าห้องประชุม บางทีวันประชุมสภาแต่กลับหาเรื่องไปพบปะราษฎรจนนายอุทัยแสดงความรู้สึกว่า “ถ้าอย่างนี้จะมีสภาไปทำไม โดยส่วนตัวผมเสียความรู้สึกมาก เพราะทำให้ระบบสภาของเราไม่มีความหมาย สะท้อนที่เขาพูดว่าประชาธิปไตยเป็นเพียงเครื่องมือของเขา ผมไม่แฮปปี้มาก” นอกจากนั้น บทความในหนังสือดังกล่าวยังแสดงความรู้สึกของนายอุทัยในการประชุมพิจารณาร่างกฎหมายของรัฐบาลอีกว่า ผู้แทนราษฎรได้ทักท้วงนำเสนอข้อเท็จจริงใหม่ ๆ แต่วิปรัฐบาลมักจะดึงดันว่าพรรคส่งมาอย่างนี้ก็จะเอาอย่างนี้ให้ได้ หลายเรื่องทำงานเสีย แทนที่จะปรับเปลี่ยน ไม่ดึงดันตามมติของพรรคหรือที่ประชุมพรรค ทั้ง ๆ ที่ในสภามีข้อเท็จจริงใหม่ น่าจะเปลี่ยน และจะทำให้วุฒิสภาทำงานน้อย ไม่เสียเวลามาก แต่ก็ไม่ทำ ไม่ปรับ ไม่แก้ เมื่อใช้มติพรรคเป็นตัวกำหนดกฎหมาย มติพรรคก็เป็นเพียงมติของคนไม่กี่คนในพรรค ในที่สุดก็เป็นคนไม่กี่คนที่กำหนดกฎหมาย ทำอย่างนี้ ระบบสภา ก็ไม่มีความหมาย เป็นต้น

ประเด็นการทุจริตต่อราษฎรบังหลวง ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนายอภิสิทธิ์และนายสุเทพเบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นถึงพฤติกรรมของรัฐบาลที่มีปัญหาเกี่ยวกับความไม่โปร่งใสในการบริหารราชการแผ่นดินโดยมีพฤติการณ์ส่อไปในทางทุจริตจนเกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมและสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น กรณีโครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิดซีทีเอ็กซ์ และการประมูลงานก่อสร้างหรือติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในสนามบินสุวรรณภูมิ กรณีการปล่อยเงินกู้ให้รัฐบาลประเทศพม่าของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (เอ็กซิมแบงก์) โดยไม่มีหลักประกันจากรัฐบาลพม่า และกระทรวงการคลังต้องชดเชยส่วนต่างของดอกเบี้ยให้ ภายหลังปรากฏว่ารัฐบาลพม่านำเงินดังกล่าวส่วนหนึ่งมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมจากบริษัทธุรกิจของครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ และว่าจ้างบริษัทผู้ใกล้ชิดพันตำรวจโท ทักษิณ ไปรับงานจ้างหลายโครงการในประเทศพม่า ตามข่าวในหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ และหนังสือพิมพ์มติชน เอกสารหมาย ถ.๗๓ และ ถ.๗๔ หรือปัญหาข้อสงสัยถึงการดำเนินธุรกิจของบริษัทในครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ว่าจะการซื้อขายหุ้นระหว่างครอบครัวของพันตำรวจโท ทักษิณกับบริษัท เทมาเส็ก ประเทศสิงคโปร์ ที่มีข้อกล่าวหาในเรื่องการหลีกเลี่ยงภาษี กรณีบริษัท ซินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งได้รับสัมปทานดำเนินธุรกิจดาวเทียม ที่มีข้อกล่าวหาในเรื่องการได้รับยกเว้นภาษี ตามหนังสือรู้ทันทักษิณ ๒ และข้อมูลจากเว็บไซต์ประชาชาติธุรกิจ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เว็บไซต์โพสต์ทูเดย์ และเดลินิวส์

เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เอกสารหมายเลข ๓.๗๖ และ ๓.๗๗ กรณีการเข้าไปถือหุ้นรายใหญ่ ในสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ของบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ที่มีข้อกล่าวหาในเรื่องเกี่ยวกับการลดค่าสัมปทานตามหนังสือรู้ทันทักษิณ เอกสารหมายเลข ๓.๕ เป็นต้น เหล่านี้นับว่าเป็นปัญหาที่ผู้คนในสังคมให้ความสนใจอย่างกว้างขวาง เฉพาะอย่างยิ่ง เป็นปัญหาสำคัญเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประเทศชาติ จนในที่สุดเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้นำมาเป็นเหตุผลหนึ่งในการยึดอำนาจการปกครองประเทศจากรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณตามคำแถลงของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑ เอกสารหมายเลข ๓.๘๐ โดยมีความตอนหนึ่งว่า “... ประชาชนส่วนใหญ่เคลือบแคลงสงสัยการบริหารราชการแผ่นดินอันส่อไปในทางทุจริตและประพฤตินิหอบอย่างกว้างขวาง...”

ประเด็นเหล่านี้ ล้วนเป็นเรื่องที่ผู้เกี่ยวข้องตลอดจนสื่อมวลชนนำมากล่าวอ้างโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทย เนื่องจากมีพฤติกรรมที่สื่อแสดงให้เห็นได้ว่าพันตำรวจโท ทักษิณ และบุคคลร่วมรัฐบาลบางคน มีผลประโยชน์แอบแฝงหรือเอื้อประโยชน์แก่ญาติหรือพวกพ้องไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม จนมีการนำมาวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางในสังคม การที่นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นอดีตนายกรัฐมนตรีในสภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นด้วยกับการยุบสภาผู้แทนราษฎรของพันตำรวจโท ทักษิณจึงได้นำพฤติกรรมดังกล่าวของพันตำรวจโท ทักษิณและรัฐบาล โดยใช้คำว่า “ระบอบทักษิณ” มากล่าวปราศรัยที่ดี หรือนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวปราศรัยต่อประชาชนในเรื่องของคำว่าระบอบทักษิณที่ดี หรือสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวปราศรัยบนเวทีของกลุ่มพันธมิตรทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดในช่วงที่มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ และนายถาวร กรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้จัดทำแผ่นปลิวที่มีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทย อย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตรประเทศชาติสูญเสียวางอย่างใหญ่หลวง... ก็ดี เห็นได้ชัดว่าเป็นลักษณะของการตอบโต้กันทางการเมือง ในขณะที่ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างพรรคการเมืองที่วิพากษ์วิจารณ์และสังคมมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งแบ่งฝักแบ่งฝ่ายอย่างไม่เคยมีมาก่อน โดยการนำเอาจุดบกพร่องตามที่ปรากฏเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์

ในสังคมของพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นบุคคลสาธารณะมากล่าวปราศรัยดอกล้ำแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อเป็นข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แม้แผ่นปลิวของนายถาวรจะให้ถ้อยคำที่ไม่สมควรไปบ้าง แต่ก็ยังอยู่ในวิสัยที่กระทำได้ ทั้งเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ และเป็นความชอบธรรมป้องกันส่วนได้เสียของตนตามคลองธรรมในฐานะของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลและพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ยิ่งกว่านั้น การที่พันตำรวจโท ทักษิณแก้ไขปัญหาวิกฤติการณ์ทางการเมืองด้วยการคืนอำนาจให้ประชาชนโดยการยุบสภาผู้แทนราษฎร แต่กลับกำหนดวันเลือกตั้งเป็นการทั่วไปภายหลังวันยุบสภาผู้แทนราษฎร ในสถานการณ์การเมืองเช่นนี้เพียง ๓๗ วัน จนทำให้พรรคการเมืองด้วยกันเกิดความรู้สึกที่ไม่เป็นธรรมยิ่งขึ้น เพราะไม่ได้คาดล่วงหน้ามาก่อนว่าจะเกิดการยุบสภาด้วยเหตุผลและความจำเป็นตามที่ปรากฏในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยที่ไม่เคยมีมาก่อนในประวัติศาสตร์การเมืองของประเทศ เป็นการไม่เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองอื่นได้มีเวลาเพียงพอตามสมควรในการเตรียมการเลือกตั้ง ส่อแสดงให้เห็นว่าเป็นการเอาเปรียบในทางการเมืองอย่างชัดเจน ทั้งการปราศรัยของสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในสถานที่ต่าง ๆ ก็ได้ชักชวนประชาชนไม่ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากแต่ชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยลงคะแนนในช่อง “ไม่ประสงค์จะลงคะแนน” ซึ่งเป็นสิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งพึงใช้ได้โดยชอบ การกระทำของนายอภิสิทธิ์ นายสุเทพ และกรรมการบริหารพรรคหรือสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวจึงฟังไม่ได้ว่า เป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ ด้วยความเท็จว่า “ระบอบทักษิณ” เพื่อมุ่งหวังให้เป็นโทษแก่พันตำรวจโท ทักษิณ พรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองใด ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดให้มีเวทีปราศรัย ใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรคและสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในประเด็นข้อนี้ฟังขึ้น

ประเด็นข้อ ๒ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้แก่นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ครบเก้าสิบวันนำไปเป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือไม่ นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น เบิกความรับรองบันทึกถ้อยคำ

ที่พยานให้ถ้อยคำไว้ต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ตามเอกสารหมายเลข ร.๖๕ ร.๖๖ และ ร.๕๔ ว่า วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ นางอมรรัตน์ กี่สุน์ ภริยานายทักษนัย กี่สุน์ พาพยานทั้งสาม เดินทางจากจังหวัดตรังไปกรุงเทพมหานคร แล้วพาไปโรงแรมลิเบอร์ตี้ แดวสะพานควาย พยานทั้งสาม เข้าไปในห้องพักและภายในห้องพักดังกล่าวมีบอร์ดแสดงรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และมีเจ้าหน้าที่ จัดเตรียมเอกสาร นายเจ็ง คอกจิก หรือนายประมวล ชุกล่อม ได้พาพยานทั้งสามไปถ่ายรูปและ ตรวจสอบสุขภาพ ทำใบรับรองแพทย์ แล้วกลับมากรอกใบสมัครสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยให้ยื่นหลัง ลงวันที่ ๕, ๑๐ และ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ ตามลำดับ ตามเอกสารหมายเลข ร.๘๘ และพยานทั้งสาม ก็ได้รับหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคตามเอกสารหมายเลข ร.๗๒ แผ่นที่ ๔ และ ๕ และเอกสารหมายเลข ร.๖๒ แผ่นที่ ๖ พร้อมกับซองเอกสารและเงินอีกคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท พยานทั้งสามได้มอบเงินดังกล่าว ทั้งหมดให้ นางอมรรัตน์แล้วเดินทางกลับจังหวัดตรังทันที รุ่งขึ้นวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ นายทักษนัย ก็ได้พาพยานทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง ตามเอกสารหมายเลข ร.๕๘ ร.๖๐ และ ร.๖๒ ตามลำดับ ถ้อยคำของพยานทั้งสามซึ่งนอกจากตรงกับบันทึกถ้อยคำพยานของ นางอมรรัตน์หรือหยก ภริยานายทักษนัย ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๘ แล้ว ยังสอดคล้องกับผลการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง ตามเอกสารหมายเลข ร.๖๐ แผ่นที่ ๗ และ ๘ ซึ่งปรากฏว่าไม่พบข้อมูลการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของนางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ แต่ประการใด เฉพาะอย่างยิ่ง หากนางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ เป็นสมาชิกของ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ดังที่นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ กล่าวอ้างในบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงและความเห็นที่ยื่นต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ บุคคลทั้งสามก็ต้องมีรายชื่ออยู่ในทะเบียนสมาชิกพรรคและมีรายชื่อในแบบหนังสือแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง (ท.พ.๖ และ ท.พ.๗) ในรอบปี ๒๕๔๘ ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่หัวหน้าพรรคมีหน้าที่จะต้องแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในเดือนมกราคม ๒๕๔๘ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๔ การที่ไม่พบ ข้อมูลการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของบุคคลทั้งสามในทะเบียนสมาชิกพรรคและรายชื่อในแบบหนังสือแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงของผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าว ทำให้น่าเชื่อว่าเป็นปี ๒๕๔๘ บุคคลทั้งสามยังมิได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ข้ออ้างของนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ที่ว่า นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามข้อบังคับผู้ถูกร้องที่ ๒

พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๐ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๔๘ และได้รับอนุมัติเป็นสมาชิกพรรคพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ จึงไม่อาจหักล้างถ้อยคำของนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ได้ ข้อเท็จจริงจึงเชื่อได้ว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ ซึ่งนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ เป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวันและต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) การที่นางสาวอิสราหรือพรรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นเวลาติดต่อกันถึงเก้าสิบวันเพื่อให้บุคคลทั้งสามนำไปสมัครรับเลือกตั้งโดยรู้อยู่แล้วว่าบุคคลทั้งสาม ขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกพรรค ไม่ถึงเก้าสิบวันเช่นนี้ จึงเป็นการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และได้ความจากถ้อยคำของ นายมนูญ เดิมกาญจนดี นายปรีชา จันทร์โหนด และนายชูป สุขการ์ณย์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ที่ให้การไว้ต่ออนุกรรมการ สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงตามเอกสารหมายเลข ร.๗๗ ร.๗๘ และ ร.๖๑ ตามลำดับว่า บุคคลทั้งสาม ได้นำหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าวไปใช้เป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง โดยพยานออกใบรับสมัครให้แก่บุคคลทั้งสามในเบื้องต้นแล้ว ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นที่ใจให้แก่นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวันนำไปใช้เป็น หลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจริง

ประเด็นข้อ ๓ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษนัย กี่สู่น นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้ง แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้ง อันเป็นข้อความเท็จหรือไม่ นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ให้ถ้อยคำ ตามเอกสารหมายเลข ร.๗๕ ร.๗๖ และ ร.๕๔ ด้วยว่า ก่อนวันที่พยานทั้งสามกับนางอมรรัตน์ ภริยา นายทักษนัย เดินทางไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ นายทักษนัยเป็นผู้ที่ติดต่อพยานทั้งสามให้จัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับสำเนาวุฒิการศึกษา สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ นายทักษนัย ก็ได้พาพยานทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่โรงเรียนสภาราชนี เขตเลือกตั้งที่ ๑

ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดศรีสะเกษ ตามลำดับ ทั้งนายทักษนัยก็เบิกความว่า ต้นเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ นายไวน์ หรือประธาน พี่ชายนางอมรรัตน์ซึ่งเป็นภริยาพยาน และนายเจ๋ง ได้โทรศัพท์บอกนางอมรรัตน์ว่า นายเจ๋ง ต้องการให้หาบุคคลผู้ที่จะปริญญาดริและอยู่ในจังหวัดศรีสะเกษ ๔ คน นางอมรรัตน์จึงขอให้พยาน ช่วยหาบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่นายเจ๋งต้องการ พยานได้ติดต่อนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ให้จัดเตรียมสำเนาเอกสารวุฒิกการศึกษา ทะเบียนบ้าน และบัตรประจำตัวประชาชน วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานก็ให้นางอมรรัตน์พาบุคคลทั้งสามเดินทางไปกรุงเทพมหานคร วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานได้พาบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดศรีสะเกษ การที่นางอมรรัตน์พาบุคคลทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่กรุงเทพมหานครเสร็จแล้วได้พาบุคคลทั้งสามเดินทางกลับจังหวัดศรีสะเกษในวันเดียวกัน รุ่งขึ้นนายทักษนัยก็ได้พาบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งเช่นนี้ พฤติการณ์จึงเชื่อได้ว่า นายทักษนัยรู้หรือนางสาวนิภา นางรัชну และ นายสุวิทย์ เป็นบุคคลที่ขาดคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากมิได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นเวลาติดต่อกันถึงเก้าสิบวันตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔)

ปัญหาต่อมาที่ว่า นายสาทิพย์ วงศ์หนองเตย อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจกับการกระทำความผิดกล่าวของนายทักษนัยด้วยหรือไม่ ได้ความจากคำให้สัมภาษณ์ของ นายประมวล ชุกล่อม หรือนายเจ๋ง ดอกจิก ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ ในวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ๓.๑๐๐ ยอมรับว่า นายเจ๋งเป็นผู้ประสานงานหาผู้สมัครในจังหวัดศรีสะเกษให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อได้รับแจ้งว่าหาผู้สมัครได้แล้ว ๓ คน นายเจ๋ง ได้แจ้งให้พาบุคคลทั้งสามดังกล่าวมาที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ ตรงกับบันทึกยื่นยื่นข้อเท็จจริงหรือความเห็นของนางอมรรัตน์ซึ่งเป็นผู้พานางสาวนิภา นางรัชну และ นายสุวิทย์ เดินทางไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร และปรากฏว่าเหตุการณ์ทำนองเดียวกันนี้ ได้เกิดขึ้นที่จังหวัดปัตตานี โดยได้ความตามบันทึกยื่นยื่น ข้อเท็จจริงหรือความเห็นของนายปฐม เทียนสิน ผู้สมัครรับเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดปัตตานี ว่า วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานได้รับการติดต่อให้สมัครรับเลือกตั้งในสังกัดพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ จากนายดาโอ๊ะ โต้ะแปเราะ เลขานุการพรรค ทั้ง ๆ ที่พยานเพิ่งสมัครเป็นสมาชิกพรรคโดยเขียนใบสมัครไม่ลงวันที่ และได้นำรูปถ่าย สำเนาเอกสารปริญญาดริ ทะเบียนบ้าน กับบัตรประจำตัวประชาชน ไปให้นายดาโอ๊ะที่บ้านซอยมัสยิดตลาดเก่า อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ แล้วก็ได้รับหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคในวันเดียวกันพร้อมกับเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท เมื่อพยาน

สมัครรับเลือกตั้งเสร็จแล้ว นายดาโอะก็ได้โทรศัพท์บอกว่าได้โอนเงินอีก ๑๐,๐๐๐ บาท เข้าบัญชีของ พยานแล้ว และวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานเดินทางไปประชุมพรรคที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ยังพบ นายเจ็ง คอกจิก พฤติการณ์ดังกล่าวมีลักษณะทำนองเดียวกับเรื่องของนางอมรรัตน์ที่ได้รับการติดต่อจาก นายไวน์หรือประสานและนายประมวลหรือเจ็งที่ให้หาผู้ที่มีคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว การที่ เหตุการณ์ลักษณะเดียวกันเกิดในต่างท้องที่ต่างจังหวัดกัน ทำให้เชื่อได้ว่ามูลเหตุที่นายทักษนัยเข้ามา เกี่ยวข้องกับการหาบุคคลผู้สมัครสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วพาไปสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว เป็นการกระทำเพื่อช่วยนางอมรรัตน์ภริยาของตนซึ่งได้รับการติดต่อนายไวน์ ที่นางอมรรัตน์นับว่า เป็นเรื่องปกปิดธรรมดาระหว่างสามีภริยากัน และที่ร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียนิตย์ กรรมการสืบสวน สอบสวนข้อเท็จจริง ทำบันทึกตามเอกสารหมายเลข ร.๗๒ แผ่นที่ ๒ ระบุว่า ระหว่าง ร้อยตำรวจเอก มนูญ สอบปากคำนางบุญymas กลิ่นเพชร นายสาทิตย์ได้โทรศัพท์มาที่เบอร์โทรศัพท์ส่วนกลางแล้วต่อว่า ร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียนิตย์ ว่า ทำไมไม่ทำหน้าที่สื่อเชิญนายสิโรตม์ วินสน ไปให้ถ้อยคำนั้น ได้ความตามคำเบิกความของร้อยตำรวจเอก มนูญว่า นายสาทิตย์เพียงแต่โทรศัพท์สอบถามโดยมิได้ ต่อว่าอะไร เมื่อพยานชี้แจงว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนไม่สามารถทำหน้าที่สื่อเชิญได้ทัน และพยานยังขอให้ นายสาทิตย์แจ้งนายสิโรตม์มาให้การด้วย หากนายสาทิตย์ใช้คำพูดต่อว่าร้อยตำรวจเอก มนูญ แล้ว นายสาทิตย์ก็คงไม่แจ้งให้นายสิโรตม์ไปให้การตามที่ร้อยตำรวจเอก มนูญ ขอความร่วมมือจากนายสาทิตย์ การที่ร้อยตำรวจเอก มนูญ ใช้ถ้อยคำว่าต่อว่าในบันทึกดังกล่าว จึงเป็นการใช้ถ้อยคำที่เกินเลยไปเท่านั้น พฤติการณ์ดังกล่าวจึงยังไม่เป็นพินิจ พยานหลักฐานอื่นนอกจากนี้ไม่ปรากฏว่านายสาทิตย์เข้าไป เกี่ยวข้องกับการกระทำของนายทักษนัย ส่วนการที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เข้ามาเกี่ยวข้อง ได้ความ ตามบันทึกถ้อยคำของนางรัฐนุ เอกสารหมายเลข ร.๗๖ ว่า วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสิโรตม์พบกับ บิดาพยาน บิดาพยานได้เล่าเรื่องที่พยานไปสมัครสมาชิกเป็นพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วสมัครรับเลือกตั้ง นายสิโรตม์บอกบิดาพยานว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย บิดาพยานจึงให้พยานไปตามนางสาวนิภา กับนายสุวิทย์ แต่นายสุวิทย์ไม่อยู่ พยานได้โทรศัพท์เรียกนายทักษนัย มาพบแล้วปรึกษากันว่าจะทำอย่างไร นายทักษนัยบอกว่าจะพาไปที่พรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่กรุงเทพมหานคร วันรุ่งขึ้น พยานไปหา นายสุวิทย์แล้วบอกเรื่องเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกพรรคไม่ครบเก้าสิบวันเป็นความผิดให้นายสุวิทย์ทราบ จากนั้นนายทักษนัยได้พาพยาน นางสาวนิภา และนายสุวิทย์ โดยสารเครื่องบินเข้ากรุงเทพมหานคร พยาน นางสาวนิภา และนายสุวิทย์ จึงทำหน้าที่ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒

เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๘ ตามเอกสารหมายเลข ร.๔๑ หรือ ร.๗๔ ร.๕๓ และ ร.๕๖ ตามคำแนะนำของนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้วได้จัดแถลงข่าวในวันเดียวกัน โดยนางรัชนีบอกความว่า ในวันที่พยานทำหนังสือลาออกจากสมาชิกพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่พรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ และมีการแถลงข่าวที่กรุงเทพมหานครไม่มีการใส่ร้ายหรือพาดพิงร้ายพรรคไทยรักไทยเลย ทั้งตามฉบับบันทึกภาพและบันทึกเสียงและคำถอดแบบบันทึกเสียงหมายเลข ๓.๕๕ ก็ไม่มีข้อความใดที่ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทยด้วย ส่วนที่นางบุษยมาศ กลิ่นเพชร เจ้าของและบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ท้องถิ่นตรงแนวหน้า ลงพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ประจำวันวันที่ ๑๖ ถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘ ว่า วิชามารโผล่! โยนบาป ทรท. นั้น ได้ความจากนางบุษยมาศว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับนายทักษณีย์ที่เป็นผู้พานางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้งและนางบุษยมาศได้ยืมนางสาวนิภา บอกว่า เงินค่าสมัครไม่พอแล้วนางสาวนิภาเดินทางไปทางประตู และนายทักษณีย์เดินตาม เมื่อนางสาวนิภา กลับเข้ามาปรากฏว่ามีค่าสมัครพอ ข้อความดังกล่าว จึงเป็นเรื่องการนำเสนอหัวข้อข่าวตามความเห็นของนางบุษยมาศในฐานะนักหนังสือพิมพ์และเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย ที่เป็นพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่ง นายทักษณีย์เป็นสมาชิก ยิ่งกว่านั้น นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ ต่างให้ถ้อยคำต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงตรงกันว่า วันที่พยานทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ พยานแต่ละคนได้รับเงินจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มาคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท แล้วได้มอบให้นางอมรรัตน์ และวันที่นายทักษณีย์พาพยานทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้ง ได้ความจากพยานทั้งสามต่างบอกความทำนองเดียวกันว่า นายทักษณีย์ให้เงินพยาน คนละ ๕,๐๐๐ บาท แล้วพาไปเปิดบัญชีที่ธนาคารออมสิน สาขาตรง คนละ ๑๐,๕๐๐ บาท และได้ซื้อแคชเชียร์เช็คค่าสมัครคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท พยานแต่ละคน ต้องจ่ายเงินค่าทำไปสเตอร์อีกคนละ ๓,๐๐๐ บาท เมื่อพยานสมัครเสร็จ นายทักษณีย์ยังให้เงินพยานอีกคนละ ๒,๐๐๐ บาท ก่อนกลับบ้านด้วย เชื่อว่าเงินที่นายทักษณีย์ให้ นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ เป็นเงินที่บุคคลทั้งสามได้รับมาจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตรงกับคำให้สัมภาษณ์ของนางสาวอิสราหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๓ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๘ เอกสารหมายเลข ๓.๑๐๐ ที่รับว่า พรรคได้ออกเงินให้ผู้สมัครเนื่องจากผู้สมัครไม่พร้อม จากพยานหลักฐานดังกล่าว ลำพังเพียงนายทักษณีย์ เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และอดีตผู้ช่วยอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ ยังไม่เพียงพอที่จะรับฟังว่า นายสาทิตย์ หรือผู้ถูกร้องที่ ๑ มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดของนายทักษณีย์ เชื่อว่า

เป็นเรื่องที่นายทักษนัย พานางสาวนิภา นางรัชฌุ และนายสุวิทย์ ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพามาสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว เป็นการกระทำโดยส่วนตัวของ นายทักษนัย ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษนัยนำนางสาวนิภา นางรัชฌุ และนายสุวิทย์ ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพาไปสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นข้อความเท็จ

ประเด็นข้อ ๔ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายวรรชวริทธิ์ ดันติภิมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใสร้อยนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคไทยรักไทยว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นข้อความเท็จเพื่อให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทยหรือไม่ พยานหลักฐานสำคัญตามข้อกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายวรรชวริทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใสร้อยนายสุวัจน์ คือ เทปบันทึกภาพ และเสียงสนทนาระหว่างนายวรรชวริทธิ์ นายไทกร พลสุวรรณ กับพันตำรวจโท รุทพล เนาวรัตน์ รองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรตำบลบ้านค่าย จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ทำดี ขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ ตามคำสั่งตำรวจภูธร จังหวัดชัยภูมิ ที่ ๓๕๘/๒๕๔๕ ซึ่งมอบหมายให้พันตำรวจโท รุทพล ทำการสืบสวนหาข่าวและตรวจสอบ ข้อเท็จจริง ตามเอกสารหมาย ร.๕๕ แผ่นที่ ๑๑ โดยได้ความว่า เป็นการลักลอบบันทึกภาพและเสียงไว้โดยพันตำรวจโท รุทพล จากกล้องขนาดเล็กที่กลัดติดไว้ที่เนกไทของพันตำรวจโท รุทพล ซึ่งนายวรรชวริทธิ์และพันตำรวจโท รุทพล ได้วางแผนให้นายไทกรมาพบที่โรงแรมเดอะแกรนด์ ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๑๔ นาฬิกา และให้ พันตำรวจโท รุทพล แสดงตนเป็นหลานนายวรรชวริทธิ์และเป็นทนายความ การสนทนาดังกล่าว มีการถอดคำสนทนาตามแถบบันทึกภาพและเสียงตามเอกสารหมาย ร.๑๘๕ และ DVD หมายเลข ร.๑๘๖ โดยนายไทกรเบิกความรับว่า เสียงและภาพในเทปบันทึกภาพและเสียงดังกล่าวเป็นของพยาน พยาน ได้รับรองคำถอดแถบบันทึกการสนทนาไว้ในชั้นสืบสวนสอบสวนของอนุกรรมการสืบสวนสอบสวน ข้อเท็จจริง แต่มีการถอดคำสนทนาไม่ครบถ้วน ก่อนอื่นเห็นสมควรวินิจฉัยว่า คำสนทนาระหว่าง นายไทกรกับนายวรรชวริทธิ์ดังกล่าว เป็นเรื่องที่นายไทกรว่าจ้างให้นายวรรชวริทธิ์ ใสร้อยนายสุวัจน์ หรือไม่ ได้ตรวจคำถอดบันทึกการสนทนาเอกสารหมาย ร.๑๘๕ ประกอบเทปบันทึกภาพและเสียง การสนทนาดังกล่าวแล้ว ไม่มีคำสนทนาตอนใดที่บ่งชี้ให้เข้าใจได้เลยว่า นายไทกรว่าจ้างให้นายวรรชวริทธิ์

ใส่ร้ายสมาชิกหรือบุคคลใดในพรรคไทยรักไทยไม่ว่าจะเป็นนายสุวัจน์ดังที่ผู้ร้องกล่าวหา คำพูดของ นายไทรทที่กล่าวถึง นายสุวัจน์ว่า “ไม่ใช่ เราไม่รู้ว่ามันเป็นใคร ถ้าพี่บอกสุวัจน์ มาหาพี่ มันก็ต้อง เป็นล้าน มันก็แล้วแต่ชื่อคน” เป็นเพียงการยกตัวอย่างประมาณค่าตอบแทนให้นายวรรชวรวิทธิเห็นว่า หากเป็นระดับนายสุวัจน์ ค่าตอบแทนก็เป็นล้านบาท และนายวรรชวรวิทธิก็เข้าใจจึงถามว่า “มันมีสิทธิ ไร่ไหมละ” และนายไทรทตอบชัดเจนว่า “มันก็แล้วแต่ชื่อคน ผมก็ประเมินไม่ได้” ทั้งคำพูดของ พันตำรวจโท รุทธพล ที่ว่า “ถ้า สุวัจน์ ลิปตพัลลภ ประมาณหนึ่งล้านได้” แสดงให้เห็นว่า พันตำรวจโท รุทธพล พยายามพุดนำถึง นายสุวัจน์ นายไทรทจึงพุดว่า “มันก็ต้องนั้นสิ เพราะแกน” ทั้งก่อนที่จะมีการพุดเกี่ยวกับเรื่องการเปรียบเทียบค่าตอบแทนดังกล่าว คำสนทนาในเทปบันทึกภาพ และเสียงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นายไทรทเชื่อว่านายวรรชวรวิทธิได้รับเงินในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง จากพรรคไทยรักไทยและต้องการหาหลักฐานจากนายวรรชวรวิทธิผู้กมบุคคลหรือสมาชิกพรรคไทยรักไทย ที่จ่ายเงินให้นายวรรชวรวิทธิโดยผ่านทางนายบุญทวีศักดิ์หัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทย ดังจะเห็นได้จาก คำพูดของนายไทรทที่ว่า “ที่นี่ ... จะให้ผมช่วยอย่างไร ถ้าถึงแค่พี่บุญทวีศักดิ์จะมีประโยชน์อะไร” และคำพูดของนายวรรชวรวิทธิที่ว่า “นายถามนายสุรพงษ์ก็ได้ เราก็อยากรู้จักคนที่จ่ายให้เรา เราอยากจะพบด้วยซิ คุยตรง ๆ ชะไม่ดีกว่าหรือ ทำไมต้องให้พวกนี้มาชี้ นี่ก็สิ่งที่ผมต้องการ ใอันที่ว่า กิจไทยมันคง ไอันี้ธรรมชาติมันทุกคู่ ไอันี้ธรรมชาติปไตย นี่ก็มหา พวกนี้ชื่อ มองในแง่ดีทั้งนั้น ผมง ผมขอเวลาคิดสักนิด” นายไทรทพุดย้ำว่า “ถ้าแค่กล่าวถึงบุญทวีศักดิ์ ประชาธิปัตย์ เขาก็ไม่ยอมลงทุน เพราะว่ามันไม่ถึงไทยรักไทยเพราะว่าบุญทวีศักดิ์ มันติดคุกอยู่แล้ว ไม่อยากไปซ้ำเติมเขากอีก ถ้าไม่ถึง ไทยรักไทย เขาก็ไม่ยอมลงทุน” และเห็นได้ชัดจากคำพูดของนายไทรทที่ว่า “คืออย่างนี้ ในไทยรักไทย ใครก็ได้ ขอให้ เป็น ส.ส. ในไทยรักไทย ถ้าถึงคนใหญ่ ก็ดีกว่าคนเล็ก มันเหมือนมิได้ ไร่ได้ ซิติเห็น แต่คุณต้องทำให้มันถึงให้ได้และลุงต้องเก็บหลักฐานที่เขาโอนเงินให้ลุง ๕,๐๐๐ หรือ ๑๐,๐๐๐ ลุงต้องเตรียมหลักฐาน ตรงนี้มาหมด ไม่อย่างนั้น ลุงจะไม่มีน้ำหนัก ไอัน้บุญทวีศักดิ์ มันส่งเงินให้ลุง เท่าไร แล้วไอัน้บุญทวีศักดิ์ มันบอกว่านายมันที่ชื่ออะไรในไทยรักไทย” ซึ่งแสดงว่านายไทรทต้องการให้ นายวรรชวรวิทธิเปิดเผยถึงคนในพรรคไทยรักไทยที่จ่ายเงินไม่ว่าจะเป็นใครแต่จะต้องมีหลักฐานการโอนเงิน ให้นายวรรชวรวิทธิที่โยงถึงบุคคลดังกล่าวเพื่อให้มีน้ำหนัก รวมทั้งคำพุดที่นายบุญทวีศักดิ์ว่า “นาย” หมายถึงคือใครในพรรคไทยรักไทยที่จ่ายเงินให้นายวรรชวรวิทธิ กรณีจึงมิใช่เป็นเรื่องที่นายไทรทต้องการ ว่าจ้างนายวรรชวรวิทธิให้ใส่ร้ายหรือปรักปรำผู้ใดในพรรคไทยรักไทยไม่ว่าจะเป็นนายสุวัจน์ดังที่ผู้ร้องกล่าวหา

เมื่อวินิจฉัยดังนี้แล้ว ประเด็นที่ว่า นายไพทกรเป็นตัวแทนของนายสุเทพหรือไม่ รวมทั้งประเด็นอื่นตามคำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนี้ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย ข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายบรรชวิท ทัศนภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใสร้ายนายสุวัจน์ ผลิตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคไทยรักไทยว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นข้อความเท็จ

ประเด็นข้อ ๕ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของนางสาวปีتما ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่ ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาหลายเขต เนื่องจากผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครคนเดียวได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ และกำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่ ๘ ถึง ๙ เมษายน ๒๕๔๘ ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา และในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๘ นางสาวปีتما ชายเกตุ นายไชยวัฒน์ มณีรัตน์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ ได้เดินทางไปสมัครรับเลือกตั้งที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา แต่นางสาวปีتماและนายไชยวัฒน์สมัครรับเลือกตั้งในวันดังกล่าวไม่ได้ ส่วนนายนิติธรรมวัฒน์สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดสงขลา คดีได้ความตามสำนวนการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการการเลือกตั้ง และนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามที่ได้แจ้งให้ผู้ร้องดำเนินเป็นคดีนี้ว่า นางสาวปีتما นายไชยวัฒน์ และนายนิติธรรมวัฒน์ เป็นผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้ มิใช่ผู้สมัครพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้อง แต่ตามคำร้องบรรยายอ้างถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องดังกล่าวไว้แล้ว จึงเป็นเพียงการบรรยายรายละเอียดเกี่ยวกับพรรคที่ผู้สมัครสังกัดคลาดเคลื่อนไปสำหรับนายเกษมสันต์ปรากฏว่าเป็นเพียงผู้ประสานงานหาผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้ มิได้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง การที่คำร้องของผู้ร้องยกข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และสาระสำคัญของข้อหาอยู่ที่การกระทำตาม

ขอกล่าวหา แม้ผู้ร้องจะบรรยายคำร้องเกี่ยวกับพรรคและชื่อของผู้สมัครบางคนคลาดเคลื่อนไป ก็ถือว่าเป็นรายละเอียด ชอบที่จะพิจารณาตามข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง

ปัญหาชั้นนี้มีว่า นายถาวร รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอรุ ได้ร่วมกับนายชาลิน พวงส์ ณ อยุรยา คนสนิทนายไทรรงค์ สุวรรณคีรี รองหัวหน้าพรรคและเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กับพวก ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ดังกล่าวหรือไม่ ในประเด็นข้อนี้ ตามทางไต่สวน มีบันทึกถ้อยคำของ พันตำรวจตรี ถาวร ผลกล้า ผู้ควบคุมกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เอกสารหมาย ร.๑๑๕ พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร รองผู้บังคับการตำรวจภูธร สถานีตำรวจภูธรอำเภอสงขลา จังหวัดสงขลา หัวหน้าควบคุมสั่งการการปฏิบัติ เอกสารหมาย ร.๑๑๔ และนายอนุชาต สุภัทรประทีป นายอำเภอเมืองสงขลา นายธวัช หล้าเบ็ญสะ ผู้สื่อข่าวประจำหนังสือพิมพ์เดลินิวส์จังหวัดสงขลา นางสาวปัทมา ชายเกตุ กับนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคคนขอปลดหนี้ เป็นพยานเบิกความรับรองบันทึกถ้อยคำที่พยานได้ให้ไว้ต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ตามเอกสารหมาย ร.๑๐๕ ร.๑๑๒ ร.๑๐๖ และ ร.๑๐๘ ตามลำดับ ได้ความจากพันตำรวจตรี ถาวร พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นายอนุชาต และนายธวัช ว่า วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ ได้มีกลุ่มรักสงขลาทางเดินที่ ๒ หลัง ชุมนุมที่บริเวณหน้าสถานที่รับสมัครเลือกตั้งประมาณ ๔๐ ถึง ๕๐ คน โดยมีนายชาลิน พวงส์ ณ อยุรยา ผู้ดำเนินรายการวิทยุชุมชน สถานีชุมชนคลื่น เอฟเอ็ม ๙๗ เมกะเฮิรตซ์ เป็นแกนนำกล่าวปราศรัยเรียกร้องให้ประชาชนชาวสงขลา มาร่วมชุมนุมและขอร้องมิให้ผู้สมัครจากพรรคการเมืองพรรคเล็กอื่นลงสมัครแข่งขันกับผู้สมัครพรรคไทยรักไทย สลับกับกล่าวโจมตีรัฐบาลและพรรคไทยรักไทย วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ นายชาลิน ยังเป็นแกนนำกล่าวปราศรัยโจมตีรัฐบาลและพรรคไทยรักไทยเช่นเดิมและขอร้องพรรคการเมืองพรรคเล็กให้ล้มเลิกการสมัคร โดยมีการตะโกนโห่ ดบมือ เป็นระยะ ๆ สลับกับการกล่าวโจมตีให้ร้ายกัน และมีผู้ชุมนุมประมาณ ๑๐๐ ถึง ๒๐๐ คน เวลาประมาณ ๙.๓๐ นาฬิกา นางสาวกนกพร สวัสดิ์ฤทธิธรม ผู้สมัครพรรคพลังประชาชนเดินทางมาสมัคร แต่ผู้ชุมนุมไม่ทราบว่านางสาวกนกพรเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง เมื่อกลุ่มผู้ชุมนุมทราบว่ามิใช่ผู้สมัครจากพรรคเล็กมาสมัคร จึงมีปฏิกิริยาโต้ตอบโห่ร้องขับไล่นางสาวกนกพร ทำให้นางสาวกนกพรกลัวไม่กล้าออกไป และตามบันทึกถ้อยคำของนายอนุชาตตามเอกสารหมาย ร.๑๐๕

ยังได้ความอีกว่า ผู้ชุมนุมได้ตะโกนผ่านโทรโข่งด้วยวาจาหยาบคายและด่านางสาวกนกพรว่า “อีหน้าด้าน ขอคูหน้าหน่อย ให้ออกมาแสดงตัว” “มือปิ่นรับจ้างได้เงินมาทำอะไร” และคำด้วยถ้อยคำเสียดสีต่าง ๆ นายอนุทาทได้บอกนางสาวกนกพรว่า รอให้เหตุการณ์สงบก่อนแล้วค่อยกลับ ตรงกับบันทึกถ้อยคำของนายสมพร ไร่บางยาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ซึ่งอยู่ในเหตุการณ์และให้การไว้ต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เอกสารหมายเลข ร.๑๑๐ ว่า ขณะนางสาวกนกพรเดินเข้าไปยังสถานที่ที่รับสมัคร กลุ่มผู้ชุมนุมยังไม่ทราบว่าเป็นผู้สมัคร เมื่อนางสาวกนกพรยื่นใบสมัคร กลุ่มผู้ชุมนุมก็ได้ทราบ ผู้ชุมนุมบางส่วนได้เข้ามาที่ข้างสถานที่ที่รับสมัครและสามารถมองเห็นกันได้ใช้โทรโข่งพูดตะโกนให้คำด้วยถ้อยคำหยาบคายและไล่ให้ออกไปอย่ามาสมัครเลยและให้นางสาวกนกพรแสดงตัวให้คูหน้าหน่อยว่า ผู้นี้หรือจะมารับใช้ชาวสงขลา พร้อมขู่ตะโกนและให้ตลอดเวลา ทำให้นางสาวกนกพรตกใจกลัว ไม่กล้ากลับออกไป ได้ความจากถ้อยคำของพันตำรวจตรี ถาวร พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นายอนุทาท และนายธวัช ต่อไปว่า ในเวลาต่อเนื่องกัน นายวันชัย ปริญญาศิริ ผู้สมัครพรรคไทยรักไทยเดินทางมาถึง กลุ่มผู้ชุมนุมได้โห่กับตะโกนด่าและกล่าวโจมตี ขว้างขวดน้ำพลาสติก นายชาติได้ประกาศให้เฉพาะนายวันชัยกับผู้ติดตามเข้าไปสมัครนอกนั้นห้ามมิให้เข้า กลุ่มผู้ชุมนุมกับกลุ่มผู้สนับสนุนนายวันชัยต่างตะโกนด่ากันและกัน จนมีการชุลมุนขี้แยกัน จนกระทั่งมีการกันทั้งสองฝ่ายออกจากกันเพื่อมิให้เกิดการปะทะกัน เมื่อพันตำรวจตรี ถาวรกับพวกแยกสองกลุ่มออกจากกันแล้ว จึงได้นำนายวันชัยกับพวกเข้าไปในสถานที่ที่รับสมัครระหว่งนั้นเจ้าหน้าที่อีกส่วนหนึ่งได้นำนางสาวกนกพรออกจากสถานที่รับสมัคร หลังจากนั้นนายวันชัยสมัครเสร็จและจะออกจากสถานที่ที่รับสมัคร กลุ่มผู้ชุมนุมก็ยังตะโกนโห่ไล่และด่า “ไอ้เหี้ย ไอ้เหี้ย” ต่อมาเวลาประมาณ ๑๕ นาฬิกา นายวีระวัฒน์ พรหมคง ผู้สมัครพรรคประชากรไทยได้เดินทางมาสมัคร และเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา นายไชยวัฒน์ นายนิติธรรมวัฒน์ และนางสาวปัทมา ผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้ เดินทางโดยรถยนต์คู่มาถึง กลุ่มผู้ชุมนุมได้ตะโกนด่าไล่และขอร้องไม่ให้สมัคร และเกิดการชุลมุนกัน เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครได้เข้าไปแยก จังหวะนั้นมีผู้ชุมนุมเข้าไปประชิดแล้วก้มกราบนายวีระวัฒน์ผู้สมัครตามภาพถ่ายหมายเลข ร.๑๒๕ และขอร้องไม่ให้สมัคร นายธวัชได้ถ่ายภาพไว้ แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครได้พาผู้สมัครทั้งสองพรรคเข้าไปในสถานที่รับสมัคร โดยนายวีระวัฒน์สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสงขลา ได้ความจากถ้อยคำของนายอนุทาทว่า ขณะผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้ลงจากรถ กลุ่มผู้ชุมนุมรู้ว่า ผู้สมัครจากพรรคเล็กมาสมัครเพิ่มเติม ได้มีการขว้างขวดน้ำพลาสติก

สาดน้ำ และให้ไล่ ขณะนางสาวปีทมาลงจากรถคนสุดท้าย กลุ่มผู้ชุมนุมเข้าไปขัดขวางไม่ให้เข้าไปสมัคร และมีการข้อยแย้งจุดกระชากรถนางสาวปีทมา ซึ่งมีอาการตกใจเซเกือบล้ม แต่นายนฤนาทประคองไว้ทัน จากนั้นพยานได้พาผู้สมัครเข้าไปในสถานที่รับสมัคร ส่วนคนขับรถผู้ตกใจกลัวได้ขับรถพาผู้ที่อยู่ในรถออกไป นายชาติพุดผ่านเครื่องขยายเสียงในลักษณะข่มขู่แกมขอร้องไม่ให้ผู้สมัครเข้าไปสมัคร นายสมพร ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ให้ถ้อยคำตามเอกสารหมายเลข ร.๑๑๐ ด้วยว่า เมื่อกลุ่มของพรรคคนขอปลดหนี้ เดินทางโดยรถยนต์มาถึงหน้าประตูทางเข้า ก็มีเสียงให้ไล่ คำคำหยาบและคำ “ไอ้เหี้ย ไอ้เหี้ย” ขณะผู้สมัครลงจากรถก็ได้เกิดชุลมุนประชิดตัวผู้สมัคร และมีการข้อยแย้งผลัดกันกันจนเจ้าหน้าที่ต้องเข้าช่วยผู้สมัคร นายนฤนาท นายอำเภอเมืองสงขลา กับเจ้าหน้าที่ได้เข้าไปแยก แล้วนำผู้สมัครเข้าไปสมัครจนเรียบร้อย นางสาวปีทมา เบิกความรับรองบันทึกถ้อยคำตามเอกสารหมายเลข ร.๑๐๖ และเบิกความว่า เมื่อไปถึงสถานที่ที่รับสมัคร มีผู้ชุมนุมจำนวนมาก พยานตกใจว่าเกิดอะไร ขณะพยานลงจากรถก็ได้มีผู้ชุมนุมเข้ามาข้อยแย้งเอกสารจนเซลดตา นายอำเภอกับเจ้าหน้าที่ได้พาพยานและนายไชยวัฒน์เข้าไปสมัคร แต่พยานสมัครไม่ได้ เพราะมารู้ว่าเอกสารที่ติดตัวมาไม่ครบและหมดเวลารับสมัคร ภายหลังทราบว่าเอกสารดังกล่าวตกหล่นและเจ้าหน้าที่ที่มาในรถเก็บได้ ส่วนนายนิติธรรมวัฒน์ แม้จะสมัครได้แต่ได้ความตามบันทึกถ้อยคำเอกสารหมายเลข ร.๑๐๘ ว่า พยานลงจากรถเป็นคนแรกได้มีผู้ชุมนุมประมาณ ๓ ถึง ๔ คน เข้ามาดึงและพูดทำนองข่มขู่พยานไม่ให้สมัคร แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้พาพยานฝากกลุ่มผู้ชุมนุมเข้าไปสมัคร แม้นางสาวปีทมาและนายนิติธรรมวัฒน์มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดี แต่คำของพยานทั้งสองตรงกับถ้อยคำของพันตำรวจตรี ถาวร พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นายนฤนาท นายสมพร และนายรัชดังกล่าว ถ้อยคำของพยานจึงมีน้ำหนักรับฟังเป็นจริงได้ เมื่อพิจารณาประกอบกับภาพถ่ายหมายเลข ร.๑๒๕ เชื่อว่าการชุมนุมของผู้ชุมนุมดังกล่าวแม้ไม่มีอาวุธ แต่ก็มีได้กระทำไปด้วยความสงบและเรียบร้อย หากแต่มีการกระทำต่อนางสาวปีทมากับนายนิติธรรมวัฒน์ ในลักษณะที่ทำให้ผู้สมัครทั้งสองคนไม่สะดวกที่จะเข้าไปสมัครรับเลือกตั้งได้ตามปกติ ทั้งตามบันทึกถ้อยคำของนายรัช เอกสารหมายเลข ร.๑๑๒ ได้ความว่า ในช่วงที่นายวันชัยเดินเข้าไปสมัครและมีการชุลมุนเป็นจังหวะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจพานางสาวกนกพรกระโดดออกทางด้านข้างของสถานที่ที่รับสมัครไป เลือสมกับข้อเท็จจริงในรายงานการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ครั้งที่ ๒๖/๒๕๔๕ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ ท้ายคำแถลงคัดค้านถ้อยคำของนาวาอากาศเอก ฉันทันท์ ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ แม้เป็นการบันทึกเรื่องที่นายแพทย์เกรียงศักดิ์ หลิวจันทร์พัฒนา

ร้องเรียนเกี่ยวกับคุณสมบัติของนางสาวกนกพร แต่ก็ได้แสดงถึงเหตุการณ์ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ว่านางสาวกนกพรผู้สมัครเดินทางมาสมัครโดยไม่เข้าทางประตูหน้า เมื่อสมัครเสร็จแล้วก็ได้กระโดดข้ามรั้วออกไป ลักษณะเช่นนี้บ่งชี้ว่า กลุ่มผู้ชุมนุมได้กระทำการอันทำให้ผู้สมัครเกิดความกลัว มิฉะนั้นคงไม่มีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น เจือสมกับคำของนางสาวปีทมาและนายนิติธรรมวัฒน์ การที่ผู้ชุมนุมได้กระทำการดังกล่าวแก่นางสาวปีทมาและนายนิติธรรมวัฒน์ ที่จะเข้าไปสมัครรับเลือกตั้ง ย่อมเป็นการกระทำที่ทำให้ผู้สมัครทั้งสองคนเกิดไม่สะดวกหรือติดขัดในการเข้าไปสมัครรับเลือกตั้งได้ตามปกติ อันเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครทั้งสอง ตามความหมายคำว่า “ขัดขวาง” ซึ่งพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ความหมายไว้ว่า ทำให้ไม่สะดวก ทำให้ติดขัด แม้ในที่สุดนางสาวปีทมาและนายนิติธรรมวัฒน์ สามารถเข้าไปสมัครได้ก็ตาม การกระทำของกลุ่มผู้ชุมนุมก็ย่อมถือว่าเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครทั้งสองคนดังกล่าว ตรงกับผลการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ที่มีนาวาอากาศเอก ฉัฐนันท์ เป็นประธานอนุกรรมการ โดยนาวาอากาศเอก ฉัฐนันท์ เบิกความว่า จากผลการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เชื่อว่ามีการขัดขวางในลักษณะคุกคามมิให้ผู้สมัครยื่นใบสมัครรับเลือกตั้ง แม้ปรากฏว่านางสาวปีทมาและนายนิติธรรมวัฒน์ ไม่สามารถสมัครรับเลือกตั้งได้ เพราะนางสาวปีทมาขาดเอกสารสำคัญ คือ ไม่มีรูปถ่าย สำเนาบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน และเอกสารการแต่งตั้งสมุห์บัญชีผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่ได้ความตามบันทึกถ้อยคำของนางสาวสุทธา เหมือนแก้ว สมุห์บัญชีของนางสาวปีทมา ที่นั่งมาในรถพร้อมกับนางสาวปีทมาให้การไว้ต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ตามเอกสารหมาย ร.๑๑๕ ว่า ขณะกลุ่มผู้ชุมนุมกลุ่มมูมที่รด ได้จุดตั้งผู้สมัครที่ลงไป ๓ คน แล้วยื้อแย่งผลักดันกัน พร้อมกับตะโกนคำด้วยคำหยาบคายและขับไล่ให้ขึ้นรถกลับไป มีเอกสารบางส่วนของผู้สมัครตกหล่นอยู่นอกรถ ผู้อำนวยการพรรคเก็บไว้ได้แล้วโยนเข้ามาในรถ ส่วนนายนิติธรรมวัฒน์นั้น ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดสงขลา ประกาศไม่รับรองสิทธิการรับเลือกตั้ง เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่รับรองผลคะแนนเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ที่นายนิติธรรมวัฒน์ลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลาด้วย ก็ไม่มีผลลบถึงการกระทำอันเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งที่เกิดขึ้นกับนายนิติธรรมวัฒน์ผู้สมัครได้ ที่ผู้ร้องที่ ๑ มีนายแพทย์เกรียงศักดิ์ หลิวจันทร์พัฒนา นายณรงค์ สุขจันทร์ ปลัดอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ซึ่งขณะเกิดเหตุดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๔ นายไพฑูรย์ เจ๊ะแ

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งจังหวัดสงขลา และพันตำรวจเอก (พิเศษ) สุธรรม วรรณตุง ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดสงขลา มาเป็นพยานเบิกความนั้น สำหรับนายแพทย์เกรียงศักดิ์เมื่ออยู่ในการกลุ่มผู้ชุมนุมคนรักสงขลาในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๘ แต่ก็เบิกความเพียงว่า เห็นเหตุการณ์ที่มีผู้ชุมนุมก้มกราบผู้สมัครแต่ก็ไม่ทราบว่าผู้นั้นเป็นใคร คำเบิกความของนายแพทย์เกรียงศักดิ์จึงยังไม่พอสั่งฟ้องด้วยคำประจักษ์พยานที่อยู่ในขณะผู้สมัครสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ประสบเหตุในลักษณะที่มีการขัดขวางการเข้าไปสมัครรับเลือกตั้งในวันดังกล่าว ส่วนนายณรงค์ นายไพฑูริย์ และพันตำรวจเอก (พิเศษ) สุธรรม ขณะเกิดเหตุพยานทั้งสามทำหน้าที่รับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งและนั่งอยู่ที่โต๊ะทำงานภายในสถานที่ที่รับสมัคร แม้จะมองเห็นกลุ่มผู้ชุมนุม แต่ในวันเกิดเหตุวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๘ ได้ความจากนายแพทย์เกรียงศักดิ์ว่า มีผู้ชุมนุมประมาณ ๕๐๐ คน แม้นายณรงค์จะบอกระบุว่ามีผู้ชุมนุมเพียง ๔๐ ถึง ๕๐ คน แต่ได้ความว่าก่อนที่กลุ่มสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้เดินทางมาสมัครนั้น มีผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทยพร้อมผู้สนับสนุนหลายคนและพรรคการเมืองพรรคเล็กอื่นเดินทางมาสมัครก่อนและเกิดการชุมนุมกันจนเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครจำนวนมากต้องแยกกลุ่มผู้สมัครกับกลุ่มผู้ชุมนุมออกจากกัน โอกาสที่พยานทั้งสามซึ่งทำหน้าที่อยู่ด้วยนั้นจะสังเกตเห็นเหตุการณ์ที่มีการขัดขวางผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้จึงมีน้อย ทั้งตามหนังสือรายงานข้อเท็จจริงตามเอกสารหมายเลข ๑๕๘ ที่พันตำรวจเอก (พิเศษ) สุธรรมรายงานไปยังประธานกรรมการการเลือกตั้ง แม้จะรายงานว่าข้อเท็จจริงที่อ้างว่าผู้มาชุมนุมได้ทำการขัดขวางปิดล้อมไม่ให้ผู้สมัครเข้าไปที่สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้เป็นเช่นนั้น กล่าวคือ ขณะรับสมัครมีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่อยู่ในเหตุการณ์ อาทิเช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา นายอำเภอเมืองสงขลา นายผดืน นัฏฐาพรพงศ์ ผู้ตรวจราชการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่เมื่อนายสมพร ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา พันตำรวจตรี ถาวร ผู้ควบคุมกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสงขลา พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ รองผู้บังคับการตำรวจภูธรสถานีตำรวจภูธรอำเภอสงขลา และนายอนุชาต นายอำเภอเมืองสงขลา ต่างให้ถ้อยคำในลักษณะเดียวกันว่า มีการกระทำอันเป็นการขัดขวางแก่ผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้ในการเข้าไปสมัครยังสถานที่ที่รับสมัคร แต่การกระทำของกลุ่มผู้ชุมนุมดังกล่าวมิได้ถึงขนาดปิดล้อมไม่ให้ผู้สมัครเข้าไปสมัครรับเลือกตั้งเสียทีเดียวที่พยานผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้างว่าไม่มีการขัดขวางผู้สมัครจึงไม่มีน้ำหนักหักล้างพยานดังกล่าวได้ ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า กลุ่มผู้ชุมนุมบางคนได้ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของนางสาวปีพมาและนายนิดิธรรมวัฒน์ผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้จริง

ปัญหาต่อมาที่ว่า นายถาวร รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอรุ ได้ร่วมกับนายชาติ และกลุ่มผู้ชุมนุมดังกล่าวหรือไม่ ตามทางใต้สวน นายทวิศักดิ์ ทวีรัตน์ ผู้สมัครพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสงขลา เบิกความรับรองบันทึกถ้อยคำที่พยานให้ไว้ต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนเอกสารหมาย ร.๑๑๘ ว่า วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ พยานดำเนินการสมัครเสร็จสิ้นเมื่อเวลา ๑๑ นาฬิกา แล้วไปรับประทานอาหารเที่ยง หลังจากนั้นพยานได้ขับรถผ่านไปที่บริเวณที่ที่รับสมัคร เห็นนายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และอีกคนหนึ่งจำไม่ได้ในระยะ ๓๐ เมตร พูดคุยกับผู้ชุมนุม และเบิกความยืนยันว่า ขณะที่เห็นบุคคลทั้งสี่อยู่ในช่วงเวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ไม่เกิน ๑๔ นาฬิกา ส่วนนายวันชัย ปริญาศิริ ผู้สมัครพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดสงขลา เบิกความรับรองบันทึกถ้อยคำที่พยานให้ไว้ต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวน เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๘ และ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ตามเอกสารหมาย ร.๑๑๓ และ ร.๑๓๑ ว่า พยานพบนายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และนายประพร พูดคุยอยู่กับผู้ชุมนุมในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ เวลาประมาณ ๑๑ นาฬิกา นอกจากถ้อยคำของพยานทั้งสองจะแตกต่างกันในเรื่องเวลาที่พบเห็นบุคคลทั้งสี่แล้ว นายวันชัยเพิ่งให้ถ้อยคำในเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ตามเอกสารหมาย ร.๑๓๑ ภายหลังจากที่ให้การครั้งแรกแล้วประมาณเดือนเศษ มิได้ให้การในครั้งแรกในวันเดียวกับวันที่ นายทวิศักดิ์ไปให้การในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๘ ยิ่งกว่านั้น นายธวัช ผู้สื่อข่าวเดลินิวส์ ที่ไปทำข่าว การชุมนุมในระหว่างวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๘ เบิกความว่า วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ ไม่มีสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปที่บริเวณสถานที่ที่รับสมัครและที่ที่มีการชุมนุม แต่วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๘ มีอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายวิรัตน์ กับพวกไปยื่นเอกสารเกี่ยวกับการร้องเรียน การกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งของผู้สมัครพรรคการเมืองพรรคเล็กในเขตเลือกตั้งที่ ๕ ตามเอกสารหมาย ถ.๒๐๗ และภาพถ่ายหมาย ถ.๒๐๘ ตรงกับทางนำสืบของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ว่า ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๘ เวลาประมาณ ๘ นาฬิกา นายวินัย นายวิรัตน์ นายเจือ และนายประพร ได้นำเอกสารพร้อมหลักฐาน มีแผ่นซีดีและเงินยื่นต่อนายไพฑูรย์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ตามเอกสารหมาย ถ.๒๐๗ และภาพถ่ายหมาย ถ.๒๐๘ โดยนายเจือ เบิกความว่า บริเวณที่พยานกับพวคนำหนังสือร้องเรียน และหลักฐานเกี่ยวกับการทุจริตไปยื่นต่อ นายไพฑูรย์กับบริเวณที่มีกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วง อยู่คนละบริเวณกัน โดยมีรั้วกั้น ส่วนนายถาวรนั้น ไม่มีพยานคนใดยืนยันว่าอยู่ในกลุ่มผู้ชุมนุมในวันที่ ๘ หรือ

๘ มีนาคม ๒๕๔๘ โดยนายถาวรเบิกความว่า วันที่ ๘ และ ๙ มีนาคม ๒๕๔๘ พยานอยู่บ้านห่างจากสถานที่ที่รับสมัครเลือกตั้งประมาณ ๕๐ กิโลเมตร คำของนายเจือและนายถาวรจึงมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ คดีฟังไม่ได้ว่า นายถาวร รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย นายวิรัตน์ นายเจือ และนายประพร ไปอยู่ร่วมในกลุ่มผู้ชุมนุมตามลือคำของนายวันชัยและนายทวีศักดิ์ ดังกล่าว พยานหลักฐานนอกจากนี้ ไม่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงอันใดที่บ่งชี้ว่าสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ชุมนุมหรือนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา แกนนำในการชุมนุม ที่ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของนางสาวปัทมาและนายนิติธรรมวัฒน์ ผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้ ข้อที่อ้างว่านายชาติ เป็นคนสนิทนายไตรรงค์ รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนายไตรรงค์ มาเบิกความยืนยันชัดเจนว่า พยานไม่มีความสัมพันธ์อันใด หรือเกี่ยวข้องกับนายชาติ และนายชาติ ก็ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วย ลำพังแต่เพียงมีภาพถ่ายของนายไตรรงค์ แวนอยู่ในที่ทำงานของนายชาติ จึงยังไม่อาจรับฟังว่า นายชาติเป็นคนสนิทหรือเกี่ยวข้องกับพรรคหรือสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้ตามคำร้อง

ประเด็นข้อ ๖ ที่ว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เป็นเหตุอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ตามคำร้องได้หรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการตามข้อกล่าวหาของผู้ร้องที่นำมาเป็นเหตุขอให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังวินิจฉัยมาแล้ว กรณีจึงไม่มีเหตุอันอาจยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ คงมีประเด็นเกี่ยวกับผู้ร้องที่ ๒ ว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้แก่นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวันเพื่อให้นำไปเป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวเป็นเหตุอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้องหรือไม่ การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้แก่นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวันเพื่อให้นำไปเป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งโดยรู้อยู่แล้วว่าบุคคลทั้งสามไม่มีคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นการฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) จึงเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ทั้งการที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง

แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ๓๗ คน แต่ปรากฏว่าเป็นบุคคลผู้สมัครซึ่งขาดคุณสมบัติรับเลือกตั้ง
ในลักษณะเดียวกันถึง ๓๐ คนเศษ เช่นนี้ นับว่าเป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อการเลือกตั้งอันเป็น
พื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อย่างมากเกินกว่าปกติ
ทั้งส่งผลเสียหายแก่ประเทศชาติโดยรวม นับว่าเป็นการกระทำที่อาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒
จึงต้องด้วยเหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖
(๒) (๓) และสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้อง

สำหรับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามประกาศ
คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗
ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ นั้น การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมิใช่โทษทางอาญา เป็นเพียงมาตรการ
ทางกฎหมายที่เกิดจากผลของกฎหมายที่ให้ยุบพรรคการเมืองซึ่งกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อมิให้ผู้บริหารพรรคการเมืองใด
ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีโอกาสกระทำการใด
ที่จะก่อให้เกิดความเสียหายบ้านเมืองซ้ำอีกในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(ฉบับชั่วคราว) มาตรา ๓๖ บัญญัติรับรองให้บรรดาประกาศและคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่ได้ประกาศหรือสั่งในระหว่างวันที่
๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าจะเป็นในรูปใดและไม่ว่าประกาศ
หรือสั่งให้มีผลบังคับในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร หรือในทางตุลาการ ให้มีผลใช้บังคับต่อไป
และให้ถือว่าประกาศหรือคำสั่งตลอดจนการปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งนั้น ไม่ว่าจะในการปฏิบัติตาม
ประกาศหรือคำสั่งนั้นจะกระทำก่อนหรือหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นประกาศหรือคำสั่ง
หรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ประกาศคณะปฏิรูปการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕
จึงมีผลใช้บังคับโดยชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และนำมาใช้บังคับย้อนหลังเพิกถอน
สิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้องได้ แม้การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒
ดังกล่าวได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ประกาศดังกล่าวใช้บังคับก็ตาม

อนึ่ง แม้นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคและมีผลให้พ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ ส่งผลให้กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้งคณะ จำนวน ๕ คน พ้นจากตำแหน่ง ตามข้อบังคับผู้ถูกร้องที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๒๖ (๔) และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ก่อนวันที่ผู้ร้องยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ก็ไม่มีผลทำให้กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าว พ้นจากการต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งซึ่งตนเป็นกรรมการบริหารพรรคอยู่ในวันที่มีการกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้

อาศัยเหตุดังวินิจฉัยมา จึงให้ยุบพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) ประกอบมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จำนวน ๕ คน ตามเอกสารท้ายคำร้องหมายเลข ๑ ของอัยการสูงสุดผู้ร้อง มีกำหนดคนละห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ยกคำร้องเฉพาะในส่วนที่ขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

นายสมชาย พงษ์ธา

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนบุคคล
ของนายกิตติศักดิ์ กิติคุณไพโรจน์ ตุลาการรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑-๒/๒๕๕๐

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคประชาธิปัตย์	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคประชาธิปัตย์	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

เรื่องพิจารณาทั้งสองสำนวนนี้ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ร่วมการพิจารณาและวินิจฉัยเข้าด้วยกัน โดยให้เรียกอัยการสูงสุดว่า ผู้ร้อง เรียกพรรคประชาธิปัตย์ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และเรียกพรรคประชาธิปัตย์ ก้าวหน้าว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒

ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องขอให้มีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นหัวหน้าพรรคและมีคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๔๕ คน

เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย กับพวกมีหนังสือร้องเรียนต่อพลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งผู้ร้องให้ยื่นคำร้อง

ต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

ต่อมาวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ประธานกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งแต่งตั้ง
คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และสั่งให้นำเรื่องร้องเรียนของนายฉัฐชัย สิงหนาท
และเรือตรี ฉลาด วรฉัตร ขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน เรื่องร้องเรียนของ
นายสุรพงษ์ โทวิจักรณ์ชัยกุล ประธานเครือข่ายพลังประชาชนเพื่อประเทศไทยซึ่งร้องเรียนว่า
นายไทร พลสุวรรณ จ้างพรรคการเมืองพรรคเล็กให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย และคณะกรรมการ
การเลือกตั้งมีมติให้นำเรื่องร้องเรียนกรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรค
จัดทำแผ่นปลิวแจกจ่ายที่จังหวัดสงขลา กับเรื่องร้องเรียนของนายชนาพัทธ์ ณ นคร ร้องเรียนว่า
นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ปราศรัยขอพระราชทานนายกรัฐมนตรีนมาพิจารณารวมกับเรื่องร้องเรียน
ของนายวิชิต ปลั่งศรีสกุล กับพวกดังกล่าว

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงทำการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน
เสนอต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วมีความเห็นให้ส่งพยาน
หลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนเรื่องร้องเรียนดังกล่าวให้ผู้ร้องพิจารณาดำเนินการตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

ผู้ร้องมีคำสั่งให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้ผู้ร้อง
ดำเนินการตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๗ พิจารณา
และผู้ร้องพิจารณาพยานหลักฐานสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่นายทะเบียนพรรคการเมือง
ส่งมายังผู้ร้อง ประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง แล้ว เห็นว่า ข้อกล่าวหา
และข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมืองบางกรณีดังต่อไปนี้ไม่อาจถือว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการ
อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖
กล่าวคือ

(๑) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าร่วมกับกลุ่มพันธมิตรกู้ชาติกล่าวโจมตีรัฐบาลและประกาศขอ
นายกรัฐมนตรีนมาพิจารณารวมกับเรื่องร้องเรียนว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ นั้น
ไม่เป็นการกระทำผิด เพราะบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด และเสรีภาพ

ในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๔ จึงมิใช่เป็นการกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖

(๒) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ รณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกากบาทลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนนั้น มิใช่การห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจะจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น หรือพรรคการเมืองใด หรือให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองใดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ ไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖

(๓) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่มีเหตุอันควรนั้น ไม่เป็นการกระทำผิดกฎหมาย เพราะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒๘ (๒) บัญญัติว่า “การเลิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ โดยมีให้นำเอาเหตุที่พรรคการเมืองไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือเหตุที่ไม่มีสมาชิกของพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งมาเป็นเหตุให้ต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมือง” ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖

(๔) กรณีกล่าวหานายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการผู้ถูกร้องที่ ๑ หนึ่งงเหนียวกักขังนางฐิติมา ภาวะลี สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยและให้ใส่ร้ายว่า กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยว่าจ้างสมาชิกพรรคแผ่นดินไทยลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๐ เพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องได้คะแนนเสียงถึงร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๔ นั้น รับฟังไม่ได้ว่านางฐิติมา ภาวะลี ถูกบังคับขู่เข็ญเพื่อไปให้การใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย ไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖

ส่วนข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีการกระทำของหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังต่อไปนี้เป็นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ กล่าวคือ

(๑) ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลา ที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไปมีผลบังคับใช้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยคณะกรรมการบริหารพรรคและมติที่ประชุมใหญ่ มีนโยบายไม่ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามพระราชกฤษฎีกายุบสภา ผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขต เลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง แต่ตามวันเวลาดังกล่าวนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดเวที ปราศรัยต่อประชาชน กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณ ทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตี การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ว่าเป็นระบอบทักษิณ ระบอบดังกล่าวเป็นระบอบ ที่นายกทักษิณคุมอำนาจการตัดสินใจแต่ผู้เดียวไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจ ตามระบอบรัฐสภา ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและ พวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริตคอร์รัปชัน นอกราชการ บังหลวง นอกจากนี้กรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ขึ้นเวทีตามสถานที่ต่างๆ กันทั้งในกรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอื่น ๆ หลายแห่งในเขต เลือกตั้งกล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ รวมทั้งนายถาวร เสนเนียม กรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำแผ่นใบปลิวซึ่งมีเครื่องหมาย ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทย อย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียอย่างใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...” พฤติกรรมดังกล่าวเป็นการสร้างคำว่า “ระบอบทักษิณ” ขึ้นมา เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่ามีการปกครองประเทศไทยโดยระบอบอื่นนอกจากที่กฎหมาย รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ อันเป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ให้ประชาชนทั่วไปเกลียดชัง

ให้เข้าใจว่าเป็นคนชั่ว คนทุจริต และขายชาติ อันมีลักษณะเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทยผู้สมัครรับเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางสื่อสารมวลชนทุกแขนงชักจูงให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ให้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓)

(๒) เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลากลางวัน ซึ่งเป็นวันเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ นายทักษิณ กี่สู้น สมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง กรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฌู คำงสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ ตามลำดับ ในฐานะสมาชิกผู้สมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยได้รับเงินค่าสมัครและค่าใช้จ่ายจากนายทักษิณ กี่สู้น ซึ่งต่อมาผู้อำนวยการเลือกตั้งจังหวัดตรังประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ ตรวจสอบพบว่านางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฌู คำงสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเนื่องจากเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบเก้าสิบวัน หลังจากนั้นนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการ และนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการผู้ถูกร้องที่ ๑ กับพวกได้จัดแถลงข่าวที่กรุงเทพมหานครกล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทยเป็นผู้ว่าจ้างให้นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฌู คำงสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ลงสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นความเท็จ ซึ่งความจริงแล้วมิพยานหลักฐานน่าเชื่อได้ว่านายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย มีส่วนรู้เห็นให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กี่สู้น กระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ ใ้บุคคลทั้งสามซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นการกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓)

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ นายไทกร พลสุวรรณ ตัวแทนของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้ว่าจ้างให้นายวรชวริทธิ์ ดันติกริมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่า ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ และพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓)

(๔) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาหลายเขต เนื่องจากมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวและได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ และกำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ครั้นต่อมาวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายชูชาติ ประธานธรรม หัวหน้าพรรคคนขอปลดหนี้ได้นำนางสาวปีتما ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ สมาชิกพรรคไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๔, ๖ และ ๗ ตามลำดับ ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา ได้มีนายถาวร เสนเนียม

รองเลขาธิการผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอรรุ ร่วมกับนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา คนสนิทของนายไทรรงค์ สุวรรณคีรี รองหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต ผดุงอรรถ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต ชูโชติช่วง สมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันขัดขวางการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา ชายเกต นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ อันเป็นการกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓)

การกระทำตามข้อ (๑) ถึง (๔) ดังกล่าวเป็นการกระทำในการดำเนินกิจการทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อไม่ให้การเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ดำเนินการไปได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นการกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) จึงขอให้พิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗, ๑๓๖, ๑๔๔, ๑๔๕, ๓๒๗, ๓๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๖๖ (๒) (๓), ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยืนยันคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและแก้ไขคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ มิได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น

ประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) ตามข้อกล่าวหาของผู้ร้อง กล่าวคือ

(๑) ผู้ร้องที่ ๑ ไม่ได้เป็นผู้บัญญัติคำว่า “ระบอบทักษิณ” แต่การกล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” ของผู้ร้องที่ ๑ เป็นเพียงการวิพากษ์วิจารณ์และกล่าวถึงในทางการเมือง เกี่ยวกับการบริหารบ้านเมือง ตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี แนวทางนโยบายและการบริหารจัดการประเทศของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร อันเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญที่ให้การรับรองคุ้มครองไว้ และตามปฏิญญาสากลสิทธิมนุษยชนว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของสหประชาชาติที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก เป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ดิขมิวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในฐานะที่เป็นบุคคลสาธารณะอันเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของผู้ร้องที่ ๑ ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและในฐานะที่เป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้าน เป็นการดำเนินการทางการเมืองตามวิถีทางในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่เป็นความผิดต่อกฎหมาย ไม่มีข้อความใดอันเป็นเท็จกล่าวหาหรือใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หรือพรรคไทยรักไทยโดยปราศจากความเป็นจริงทั้งกรณีเรื่องทำลายประชาธิปไตย การแทรกแซงองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ การครอบงำวุฒิสภา การแทรกแซงสื่อ การคุมอำนาจตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ทำลายระบบคุณธรรม ก่อให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรงในสังคมอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน การไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง การทุจริตคอร์รัปชันและการฉ้อราษฎร์บังหลวง สมควรที่ผู้ร้องที่ ๑ จะได้นำกล่าวชี้แจงแก่ประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศให้ตระหนักและเข้าใจถึงคำว่า “ระบอบทักษิณ” และเป็นการตอบโต้กันในทางการเมือง อันถือเป็นเรื่องระหว่างพรรคการเมืองที่สามารถกระทำได้ตามระบอบประชาธิปไตย มิใช่เป็นการกระทำเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นเหตุให้ผู้ร้องนำมาร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบผู้ร้องที่ ๑ ได้ นอกจากนี้ที่นายถาวร เสนเนียม จัดทำแผ่นปลิวซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียบอย่างใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบ

ทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...” นั้น คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้สรุปผลการสอบสวนรับฟังเป็นยุติแล้วว่าไม่เป็นความผิด โดยได้จัดทำรายงานผลการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ลงนามโดยนายไพฑูริย์ เนติโพธิ์ ข้อความที่ปรากฏตามแผ่นปลิวซึ่งผู้ร้องนำมาเป็นข้อกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเป็นข้อเท็จจริงที่รับฟังเป็นยุติแล้วว่า การกระทำดังกล่าวนั้นไม่เป็นความผิดแต่อย่างใด แต่คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดที่มีนายสุริยา ทรงวิทย์ เป็นประธาน ยังนำเอากรณีดังกล่าวมากล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ อีก แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ อย่างไม่รู้เหตุผล ไม่เป็นธรรมและมีเจตนากลั่นแกล้งผู้ถูกร้องที่ ๑

(๒) ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสาทิพย์ วงศ์หนองเตย ไม่เคยใช้ ใ้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณยกย่อง กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาของผู้ร้อง แต่เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๕ นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น มาขอคำแนะนำจากผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วยเกรงจะถูกดำเนินคดีเพราะได้ใช้เอกสารแสดงคุณสมบัติที่เป็นเท็จไปสมัครรับเลือกตั้ง นายสุเทพ เทือกสุบรรณ จึงแนะนำให้บุคคลทั้งสามทำหนังสือลาออกจากการเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ไปยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และในวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้แถลงข่าวตามที่ได้รับข้อมูลจากบุคคลทั้งสาม โดยไม่มีข้อความใดเป็นเท็จ ไม่มีส่วนใดพาดพิงถึงพรรคไทยรักไทย การที่กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยไปร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้สรุปความเห็นว่าการแถลงข่าวของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นการกล่าวหาและใส่ร้ายพรรคไทยรักไทยนั้น ล้วนเป็นการสรุปความเอาเองและเป็นเท็จทั้งสิ้น ทั้งข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวน นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ต่างให้การว่าได้รับเงินค่าสมัครจากผู้ถูกร้องที่ ๒ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของนางสาวอิสรา ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ให้สัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๓ ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้จ่ายเงินค่าสมัครให้ “ในส่วนของจังหวัดตรังพรรคจ่ายเพราะว่าทางผู้สมัครไม่พร้อม ทางพรรคเลยจ่ายเงินให้”

(๓) นายไพฑูริย์ พลสุวรรณ ไม่ใช่ตัวแทนของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ และไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของนายไพฑูริย์

พลสุวรรณ เป็นการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองที่นอกเหนือไปจากการควบคุมของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในลักษณะอิสระเป็นเอกเทศ ในฐานะเป็นผู้มีบทบาทในการขับไล่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ทั้ นายไทร พลสุวรรณ ยังประกาศตัวเป็นประธานกลุ่มอีสานภูษาคติ โดยไม่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างใด แถบบันทึกการสนทนาระหว่างนายไทร พลสุวรรณ กับนายวรชวริทธิ์ ดันติกริมย์ ตามที่ผู้ร้องนำมาอ้างนั้น แม้นายไทร พลสุวรรณ จะกล่าวอ้างว่าเป็นตัวแทนของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ก็เป็นการกล่าวอ้างเอาเองแต่เพียงฝ่ายเดียว นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ไม่เคยยอมรับหรือรับสมอ้างเอาประโยชน์จากคำพูดและการกระทำของนายไทร พลสุวรรณ ทั้งนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ไม่เคยแสดงออกโดยแจ้งชัดหรือโดยปริยาย หรือในทางใดเพื่อแสดงให้บุคคลโดยทั่วไปเข้าใจว่านายไทร พลสุวรรณ เป็นตัวแทนของตนหรือเป็นตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคชีวิตที่ดีกว่าส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ขาดคุณสมบัติตามกฎหมายลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าคือนายวรชวริทธิ์ ดันติกริมย์ เป็นผู้ลงลายมือชื่อในหนังสือรับรองส่งสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้ง หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าย่อมทราบอยู่แล้วว่าสมาชิกที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ขาดคุณสมบัติซึ่งจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย ดังนั้น การที่นายวรชวริทธิ์ ดันติกริมย์ กล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ นำจะมีมูลเหตุจงใจในการที่จะให้คณะกรรมการการเลือกตั้งช่วยเหลือให้ตนพ้นผิด จึงได้ร่วมสมคบกันในการกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อให้มีการยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนี้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ไม่เคยร้องเรียนว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่าส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องใช้หลักเกณฑ์การได้คะแนนเสียงร้อยละยี่สิบ และไม่มีเหตุจงใจใด ๆ ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือนายสุเทพ เทือกสุบรรณ จะต้องไปดำเนินการสืบหาพยานหลักฐานเพิ่มเติมเกี่ยวกับการที่พรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่า เหตุการณ์ตามวิชีตีที่บันทึกการพูดคุยระหว่างนายไทร พลสุวรรณ กับนายวรชวริทธิ์ ดันติกริมย์ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาหลังจากคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีนายนาม ยิ้มแย้ม เป็นประธาน สรุปผลการสืบสวนสอบสวนรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วว่า พรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทย และพรรคแผ่นดินไทยจริงตามที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ร้องเรียน ดังนั้น จึงไม่มีมูลเหตุจงใจใด ๆ ให้นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ต้องไปหาเอกสารพยานใด ๆ เพิ่มเติมจากหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า เพื่อประกอบเรื่องร้องเรียนเดิม และหลังจากที่ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๐ และ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ แล้ว นายสุเทพ

เทือกสุบรรณ ก็ไม่ได้ทำเรื่องร้องเรียนใหม่แต่อย่างใด นอกจากนี้ตามพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนการสืบสวนสอบสวนเรื่องนี้ก็เห็นได้ว่า นายไทรกร พลสุวรรณ ไม่ได้ว่าจ้างให้นายวรชวริทธิ์ ดันติภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ หรือพรรคไทยรักไทย การกระทำของนายไทรกร พลสุวรรณ จึงไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) ทั้งตามเอกสารของผู้ร้องไม่มีข้อความตอนใดที่ขอให้ นายวรชวริทธิ์ ดันติภิรมย์ ใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ด้วยข้อความที่เป็นเท็จ

(๔) ผู้ถูกร้องที่ ๑ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือกรรมการบริหาร ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้รู้เห็น สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือกระทำการใด ๆ ในการชุมนุมของประชาชน ณ สถานที่สมัครรับเลือกตั้งในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม การชุมนุมดังกล่าวนำโดยนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา กับพวกซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับใคร ๆ กับผู้ถูกร้องที่ ๑ การที่ผู้ร้องอ้างว่า นายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นคนสนิทของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รองหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกล่าวอ้างที่เลื่อนลอยไม่มีเหตุผลและเป็นเท็จ เพียงแต่ในอดีตเมื่อประมาณ ๖ ปีที่แล้ว นายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา เคยมีส่วนร่วมทำงานของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี กรณีจะพิจารณาว่าการกระทำของนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา เกี่ยวข้องกับนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี หรือไม่ ผูกพันเกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดในปัจจุบันเฉพาะกรณีนี้ เท่านั้น ซึ่งในทางการสืบสวนสอบสวนก็ไม่ปรากฏว่านายไตรรงค์ สุวรรณคีรี หรือกรรมการบริหาร หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปเกี่ยวข้องกับใคร ๆ อย่างไรก็ดี จึงไม่มีเหตุผลที่จะรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ได้ร่วมกับนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา ชุมนุมในครั้งนี้ นอกจากนี้การชุมนุมของประชาชนดังกล่าวเป็นการกระทำโดยสงบและปราศจากอาวุธ เป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๔ ซึ่งบัญญัติให้สิทธิแก่ประชาชนในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การชุมนุมของประชาชนดังกล่าวเป็นการใช้สิทธิโดยสันติวิธีเพื่อแสดงออกว่าไม่ต้องการให้มีการจัดการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ไม่เป็นไปตามวิถีทางที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และเป็นการใช้สิทธิตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๕ การชุมนุมดังกล่าวได้ใช้วิธีการร้องขอกราบไหว้

ผู้สมัครจากพรรคการเมืองเล็กไม่ให้ลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเป็นการแข่งขัน โดยสมรู้ร่วมคิดกันกับผู้สมัครพรรคไทยรักไทยในจังหวัดสงขลา เขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๖, ๗ และ ๘ เพราะจากการเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้สมัครพรรคไทยรักไทยสมัครเพียงคนเดียวพรรคเดียว ซึ่งจะต้องได้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๔ ปรากฏว่าผลคะแนนของผู้สมัครพรรคไทยรักไทยในจังหวัดสงขลาทั้ง ๗ เขต ได้คะแนนเสียงไม่ถึงร้อยละสิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จึงเกิดกระบวนการพรรคใหญ่จ้างพรรคเล็กให้ส่งผู้สมัครลงประกบเพื่อหลบเลี่ยงหลักเกณฑ์ร้อยละสิบ อันเป็นการจัดการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ในฐานะประชาชนชาวไทยย่อมมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๕ ที่จะแสดงออกโดยสันติวิธี การกระทำของกลุ่มประชาชนคนรักสงขลาและนายชาติ นพวงศ์ ณ ออยุธยา กับพวกย่อมไม่ผิดกฎหมายใด ๆ และย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๖๕

อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ คือนายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ นายวินัย เสนเนียม นายประพร เอกอรุ ไม่ได้เข้าร่วมหรือสนับสนุน หรือมีส่วนเกี่ยวข้องใด ๆ ในการชุมนุมโดยสงบของกลุ่มประชาชนคนรักสงขลา ในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ แต่ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ บุคคลทั้งสี่ไปยังที่ทำการคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ระหว่างเวลาประมาณ ๐๕.๓๐ ถึง ๐๕.๕๐ น. เพื่อพบนายไพฑูรย์ เจ๊ะแสะ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ยื่นหนังสือขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลา เนื่องจากมีกรณีทุจริตการเลือกตั้งโดยการซื้อเสียงและแจกแผ่นวีซีดี ซึ่งบุคคลทั้งสี่ได้นำหนังสือคำร้องคัดค้านการประกาศผลการเลือกตั้งเงินและแถบบันทึก อันเป็นวัตถุประสงค์ยื่นให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดสงขลาด้วย

(๕) คำร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ มาจากการสืบสวนสอบสวนวินิจฉัยชี้ขาดที่ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ ระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และกฎหมายอื่น กล่าวคือ

คณะกรรมการการเลือกตั้งใช้อำนาจหน้าที่ในการดำเนินการยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเริ่มจากมีผู้ร้องเรียนว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดกฎหมาย ต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาสืบสวนสอบสวน มีนายสุริยา ทรงวิทย์ เป็นประธาน เมื่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้ว คณะกรรมการได้เสนอสำนวนการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) (๗) และมาตรา ๑๕ แต่ไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดให้มีการประชุมเพื่อให้มีการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดเพื่อหาเหตุผลโดยรอบคอบและให้เกิดความเป็นธรรมในการดำเนินการยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างไรก็ตามนอกจากนี้คำร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ และเอกสารประกอบไม่ปรากฏว่ามีมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่ระบุไว้ในข้อ ๖๗ ของระเบียบดังกล่าว กลับปรากฏว่าพลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียงผู้เดียว ได้ใช้อำนาจหน้าที่โดยพลการดำเนินการส่งสำนวนการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการที่มีนายสุริยา ทรงวิทย์ เป็นประธาน ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้ง ๆ ที่ไม่มีการประชุมพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามอำนาจหน้าที่ขั้นตอน และวิธีการที่ระบุไว้ในระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด ข้อ ๖๗ แต่อย่างไร และในขณะเดียวกันผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาสำนวนการสืบสวนสอบสวนที่พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ส่งมาให้ดำเนินการโดยใช้เวลาเพียงชั่วข้ามคืนในการพิจารณาเอกสารสำนวนซึ่งมีสาระรายละเอียดเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า ก็เห็นควรให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวแล้ว ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ที่ได้กำหนดไว้ว่า เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยพลัน มติของที่ประชุมจะเป็นประการใดก็ตามจะต้องใช้คะแนนเสียงเอกฉันท์ กรรมการทุกคนต้องลงลายมือชื่อในมติดังกล่าวด้วย ทั้งนี้โดยวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความรอบคอบและเป็นธรรมแก่ผู้ถูกร้องเรียน ดังนั้น เมื่อคำร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นคำร้องที่ไม่ได้ดำเนินการในเบื้องต้นให้ถูกต้องตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) (๗), ๑๕ จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบ นายทะเบียนพรรคการเมืองและหรือผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ

(๖) คดีนี้ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นเรื่องแจ้งต่อผู้ร้องเพื่อให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ขอให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยมีข้อกล่าวหา รวมทั้งสิ้น ๘ ประเด็น แต่ผู้ร้องมีความเห็นสมควรยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียง ๔ ประเด็น และไม่เห็นพ้องด้วยอีก ๔ ประเด็น จึงเป็นกรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้อง ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องตั้งคณะทำงานคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้แทนจากผู้ร้อง ดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานส่งให้ผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินกรณียื่นคำร้องได้ ก็ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องเองได้ แต่ปรากฏว่าการพิจารณาคดีนี้ผู้ร้องมิได้ส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อให้ดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว ตรงกันข้ามผู้ร้องกลับเร่งรีบยื่นคำร้องมายังศาลรัฐธรรมนูญโดยมิได้ปฏิบัติให้เป็นตามกฎหมายแต่อย่างใด การยื่นคำร้องของผู้ร้องจึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ และเมื่อพิจารณาตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว จะเห็นได้ว่ากฎหมายให้ความสำคัญต่ออำนาจวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมืองเด็ดขาดเป็นที่สุด เหนือกว่าอำนาจวินิจฉัยของผู้ร้อง ดังนั้น การกระทำของผู้ร้องนอกจากเป็นการวินิจฉัยสั่งคดีโดยไม่ชอบต่อกฎหมายแล้ว กรณีย่อมไม่อาจถือเอาเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาสั่งคดีของผู้ร้องได้ เพราะหากยึดถือตามแนวทางดังกล่าวแล้ว อาจเป็นช่องทางให้ผู้ร้องเลือกปฏิบัติ หรือหาช่องทางเพื่อช่วยเหลือพรรคการเมืองบางพรรคที่ถูกร้องในทำนองเดียวกันนี้ได้ โดยเลือกยื่นคำร้องเฉพาะบางประเด็นที่เห็นว่าไม่มีน้ำหนัก แล้วหลีกเลี่ยงไม่ยื่นคำร้องเพียงบางประเด็นที่มีน้ำหนัก ซึ่งน่าจะเป็นคุณหรือโทษต่อพรรคการเมืองที่ถูกร้องได้

(๗) การแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ หรือการกล่าวปราศรัยตามที่ผู้ร้องกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งหมด เป็นกรณีที่ไม่เข้าองค์ประกอบความผิดที่จะยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ และไม่เข้าองค์ประกอบความผิดตามกฎหมาย เพราะไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างไร เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างไร หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างไร และเป็นเหตุจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมหรือใส่ร้ายด้วยข้อความอันเป็นเท็จอย่างไร มูลเหตุแห่งคดีที่ผู้ร้องใช้เป็นฐานในคำร้องเป็นการวินิจฉัยที่ไม่ถูกต้องและไม่เข้าเงื่อนไของค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) แต่อย่างใด เพราะคำร้องของผู้ร้องเป็นการพิจารณาการกระทำโดยไม่คำนึงถึงการใช้สิทธิของบุคคลและพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ และตามปฏิญญาสากลสิทธิมนุษยชนว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของสหประชาชาติซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามที่ผู้ร้องกล่าวหา นั้นเป็นการใช้ “สิทธิเสรีภาพ” ที่ได้รับการรับรองคุ้มครองตามกฎหมายและปฏิญญาสากลระหว่างประเทศ เป็นการกระทำที่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นสิทธิเสรีภาพในการพูด การแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ ดิชม ภายใต้กรอบของกฎหมาย และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ ทั้งไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การวินิจฉัยว่าการกระทำใดเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นความผิดอันเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐยังไม่เคยมีคำพิพากษาไว้เป็นบรรทัดฐานในกรณีนี้ การพิจารณาประเด็นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) นั้น จึงต้องตีความให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๓ ซึ่งตามมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลจะต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ” และการพิจารณาขอบเขตของการเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญอาจพิจารณาได้จากเจตนารมณ์ของมาตรา ๓๑๓ วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “ยุติข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะเสนอมิได้” ดังนั้น สิ่งที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญนั้น จะต้องเป็นสาระสำคัญที่ไม่อาจแก้ไขได้โดยกระบวนการทางรัฐธรรมนูญ กรณีที่แสดงความคิดเห็นแตกต่างจึงมิได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๓ ที่บัญญัติว่า “บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญมิได้” เพราะการใช้สิทธิเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ดังกล่าวเป็นข้อจำกัดของการใช้สิทธิเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘ ประการหนึ่ง จากบทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวจึงเป็นพื้นฐานหรือกรอบในการตีความพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) ดังนั้น การตีความว่า กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ จึงมีนัยเช่นเดียวกันกับการตีความตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๓ แม้ว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) จะมีความหมายกว้างกว่า เพราะใช้ถ้อยคำว่า “อันอาจเป็นปฏิปักษ์” ซึ่งเป็นการเพิ่มคำว่า “อาจ” เข้ามาเท่านั้น แต่สิ่งซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต้องตีความว่าเป็นการกระทำซึ่งมีผลเปลี่ยนแปลงการปกครองและเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเท่านั้น การกระทำใด ๆ นอกจากนี้อ่อมไม่อาจถือได้ว่าเป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีได้เป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑ ที่บัญญัติว่า “ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวกัน จะแบ่งแยกมิได้” การแสดงความคิดเห็น และวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หรือระบอบทักษิณ ตามรัฐธรรมนูญ จึงไม่เป็นความผิดตามที่ผู้ร้องกล่าวหา

(๘) กรณีการใส่ร้ายด้วยความเท็จเป็นการกระทำที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๘ ซึ่งเป็นความผิดต่อส่วนตัวมิใช่เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน หากการใส่ร้ายด้วยความเท็จดังกล่าวได้กระทำในช่วงที่ได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้กระทำก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นพิเศษ มิใช่เป็นบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การกระทำที่จะเป็นความผิดถึงขั้นยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) นั้น จะต้องเป็นการกระทำตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติไว้ในหมวด ๒ ว่าด้วยการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และข้อห้ามมิให้พรรคการเมืองกระทำตั้งแต่มาตรา ๒๐ จนถึงมาตรา ๔๔ และในหมวด ๓ ว่าด้วยการสนับสนุนพรรคการเมือง ส่วนที่ ๑ การบริจาคแก่พรรคการเมือง มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๕ เนื่องจากการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนทั้งสิ้น ส่วนการกระทำความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ถึง ๑๑๘ โดยเฉพาะในมาตรา ๑๑๓ ซึ่งได้บัญญัติว่า ผู้ใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่ว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อลี้ภัยเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ ลี้ภัยอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการแห่งรัฐธรรมนูญ หรือแบ่งแยกราชอาณาจักรหรือยึดอำนาจปกครองส่วนหนึ่งส่วนใดแห่งราชอาณาจักร ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานกบฏ ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญานี้เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งถือว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) เหตุตามคำร้องดังกล่าวย่อมไม่ชอบด้วยเหตุผล ขัดต่อเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) ที่ว่า การกระทำที่ผิดต่อกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนจะต้องเป็นการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ มิใช่ในกรณีความผิดฐานหมิ่นประมาทซึ่งเป็นการผิดต่อส่วนตัวและมิได้มีผลกระทบหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ทั้งการใส่ความให้ร้ายกันในทางการเมืองไม่ถือว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นเหตุให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑

(๕) ความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เพียงเพื่อใช้บังคับในช่วงที่มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น อันถือว่าเป็นกฎหมายเฉพาะที่มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดในตัวเองอยู่แล้ว มิใช่กฎหมายเกี่ยวกับความผิดอันเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันจะเป็นผลให้ผู้ร้องนำมาอ้างเพื่อขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งยังเป็นการกระทำที่ไม่ได้อยู่ในบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หมวด ๒ และหมวด ๓ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นอีกด้วย การกระทำของนายถาวร เสนเนียม ตามที่ผู้ร้องกล่าวหาว่าขัดขวางไม่ให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเข้าไปใช้สิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง ก็ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้เป็นความผิดแต่อย่างใด หากจะผิดก็เป็นความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขัง อันเป็นความผิดฐานทำให้เสียเสรีภาพตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๕ ซึ่งเป็นความผิดต่อส่วนตัวเป็นความผิดอันยอมความได้ มิได้กระทบต่อความมั่นคงของรัฐหากคณะกรรมการเลือกตั้งหรือผู้ร้องเห็นว่าการกระทำของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย และนายถาวร เสนเนียม เป็นความผิดก็สมควรที่จะต้องดำเนินคดีกับบุคคลทั้งสองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือตามประมวลกฎหมายอาญา มิใช่ นำกรณีดังกล่าวมาเป็นเหตุยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ เพราะการกระทำของบุคคลทั้งสองเป็นเรื่องส่วนตัว ผู้ถูกร้องที่ ๑ มิได้มอบหมายให้บุคคลทั้งสองไปดำเนินการเช่นนั้น และการกระทำดังกล่าว ก็ไม่เป็นประโยชน์ใด ๆ แก่ผู้ถูกร้องที่ ๑ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๑๐) ข้อความตามที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และนายสุเทพ เทือกสุบรรณ กล่าวคำปราศรัยกับที่นายถาวร เสนเนียม ได้จัดทำแผ่นปลิว ซึ่งผู้ร้องนำมาเป็นเหตุร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากจะเป็นความจริงและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนตามที่ผู้ร้องกล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังสอดคล้องกับเหตุผลอันเป็นสาเหตุที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ประกาศในวันยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๙ ดังปรากฏในคำแถลงการณ์ของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความตอนหนึ่งว่า “การบริหารราชการแผ่นดินโดยรัฐบาลรักษาการ ปัจจุบันได้ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง แบ่งฝายสลายความรู้รักสามัคคีของคนในชาติอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์ชาติไทย... ประชาชนส่วนใหญ่เคลือบแคลงสงสัยการบริหาร

ราชการแผ่นดินอันส่อไปในทางทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างกว้างขวาง หน่วยงานองค์กรอิสระถูกรอบงำทางการเมือง ไม่สามารถตอบสนองเจตนารมณ์ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทำให้การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเกิดปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ตลอดจนหมิ่นเหม่ต่อพระบรมเดชานุภาพแห่งองค์พระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นที่เคารพเทิดทูนของประชาชนชาวไทย” อันถือได้ว่าเป็นคำสั่งของผู้ปกครองประเทศสูงสุดซึ่งเป็นรัฐาธิปัตย์ในขณะนั้น จึงเป็นกฎหมายและมีผลใช้บังคับทันที

อาศัยเหตุผลทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องขอให้มีการยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มีนางสาวอิสรา ยวงประสิทธิ์ ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นนางสาวพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ เป็นหัวหน้าพรรค

เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลากลางวัน นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ร้องเรียนต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดตรัง บุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำดังกล่าวอาจมีความผิดตามกฎหมาย เพราะบุคคลทั้งสามไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ประการใด จึงปรึกษานายสุเทพ เทือกสุบรรณ เพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย นายสุเทพ เทือกสุบรรณ แนะนำให้บุคคลทั้งสามลาออกจากการเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามแสดงเจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกของพรรคดังกล่าวแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ จึงขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งต่อไป

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงทำการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานแล้ว ข้อเท็จจริงได้ความดังนี้

(๑) นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดตรัง สมัครเป็นสมาชิกของ

ผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ และไปสมัครรับเลือกตั้งในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ จึงเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาเพียงหนึ่งวันเท่านั้น ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) เป็นการสมัครรับเลือกตั้ง โดยรู้ว่าตนไม่มีสิทธิสมัคร อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) และการที่บุคคลทั้งสามยื่นหนังสือ รับรองของหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๒) ว่า เป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกัน นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันอันเป็นความเท็จเป็นเอกสารประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ถือเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน และ แจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จดบันทึกข้อความอันเป็นเท็จลงในใบสมัครรับเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๑) อันเป็นการกระทำความผิดตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗, ๒๖๗ ให้ดำเนินคดีอาญากับบุคคลทั้งสาม

(๒) นายทักษณัย กี่สู่น ผู้แนะนำให้บุคคลทั้งสามเตรียมหลักฐานแล้วให้ผู้อื่นพาไปสมัคร เป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ และนายทักษณัย กี่สู่น พาบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ เป็นการอำนวยความสะดวกให้บุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งทั้งที่รู้ว่าตนไม่มีสิทธิสมัคร รับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) จึงเป็นความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนให้บุคคลทั้งสามกระทำความผิด พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามมาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ ให้ดำเนินคดีอาญา แก่ นายทักษณัย กี่สู่น

(๓) นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำหนังสือรับรอง ของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ข ๒) ว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ส่งบุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต เลือกตั้ง เป็นการดำเนินการแทนผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ ซึ่งเป็นความเท็จ เนื่องจากบุคคลทั้งสามสมัครเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบเก้าสิบวัน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๑ เห็นควรแจ้งต่อผู้ร้องพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ต่อไป

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๑ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ หรือมาตรา ๘๖ มาตรา ๑๓๗, ๒๖๗ ซึ่งเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) จึงส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

ผู้ร้องพิจารณาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณรินทร์ ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรค เป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นเท็จ จึงเป็นตัวการร่วมกันหรือผู้สนับสนุนให้นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดศรีสะเกษ ทั้งที่รู้ว่าเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวัน อันเป็นความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑ ๗๔, ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๖, ๑๓๗, ๒๖๗ ย่อมแสดงว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓)

ขอให้พิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗, ๑๓๖, ๑๔๔, ๑๔๕, ๓๒๗, ๓๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๖๖ (๒) (๓), ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๒ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามประกาศของคณะกรรมการการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและแก้ไขคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น เขียนใบสมัครสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ด้วยลายมือของตนเองโดยปราศจากการข่มขู่ ชี้นำ ข่มขืนใจ หรือบังคับขู่เข็ญให้บุคคลทั้งสามเขียนใบสมัครแต่อย่างใด เมื่อมีใบสมัครของบุคคลทั้งสามส่งถึงผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๔๘ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ตามข้อบังคับพรรคอย่างครบถ้วนทุกประการ และหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้อนุมัติให้เป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ และเป็นการใช้อำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทุกประการ มิได้มีการใช้อำนาจนอกเหนือจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดแต่อย่างใด

คณะกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๒ ผู้รับผิดชอบตัวบุคคลในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดต่าง ๆ ได้คัดเลือกนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ให้เป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดตรัง โดยผู้สมัครทั้งสามคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ และหากไม่สามารถออกค่าใช้จ่ายในการสมัครรับเลือกตั้งครั้งนี้ได้ ผู้ถูกร้องที่ ๒ จะออกค่าใช้จ่ายให้ โดยพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไปไม่เกินคนละ ๓๐,๐๐๐ ถึง ๓๕,๐๐๐ บาท

เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเป็นค่าสมัคร ค่ารูปถ่าย ค่าพาหนะและอื่น ๆ ที่จำเป็น ซึ่งเงินจำนวนดังกล่าวไม่น่าจะเป็นเหตุจูงใจ หรือสามารถหลอกลวงให้บุคคลเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามที่ผู้สมัครทั้งสามกล่าวอ้างได้ เพราะบุคคลทั้งสามล้วนแต่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีวุฒิภาวะ มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถือได้ว่าเป็นวิญญูชนอันรู้ผิดชอบชั่วดีได้เองว่าการที่ตนเองยอมรับเงินจากพรรคและนำไปสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเรียบร้อยแล้ว น่าจะแสดงให้เห็นได้ว่าบุคคลทั้งสามยอมรับแล้วว่าตนเองมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ จึงได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และได้ไปสมัครตามสถานที่ที่คณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรงกำหนดอย่างครบถ้วน

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒, ๓, ๑๐๔ วรรคสาม, ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง และส่งผลถึงการประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการเลือกตั้งทั้งหมดต้องเสียไปด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว การกล่าวหาของผู้ร้องที่กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๖, ๑๓๗, ๒๖๗ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) จนเป็นเหตุผลให้ ถูกยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคตามมาตรา ๖๗ นั้น น่าจะตกไปด้วย เพราะคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนั้นถือเป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ จึงขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ คดีจึงได้โอนมาอยู่ในอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ วรรคสี่

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้สวนรวบรวมพยานหลักฐานแล้ว คดีมีประเด็นข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงที่จะต้องวินิจฉัย ดังนี้

(๑) ผู้ร้องมีอำนาจยื่นคำร้องเพื่อให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องทั้งสองตามคำร้องหรือไม่ กรณีมีปัญหาต้องวินิจฉัย ดังนี้

(๑.๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นสุดลงไปพร้อมกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตามประกาศคำสั่งคณะกรรมการการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ หรือไม่ และผู้ร้องยังคงอาศัยเหตุแห่งการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ ขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องทั้งสองได้หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการของรัฐในการสนับสนุนการเลือกตั้ง การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้ง การอำนวยความสะดวกในการไปเลือกตั้งและการเสียสิทธิเลือกตั้งเพื่ออนุวัตการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๘ วรรคสอง วรรคสาม, ๑๐๐ วรรคสอง ๑๐๔ วรรคสาม, ๑๐๕ วรรคสอง, ๑๑๒, ๑๑๓ วรรคสาม, ๑๒๔, ๑๒๕ และ ๓๒๖ ซึ่งกำหนดหลักการสำคัญเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาไว้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจึงย่อมต้องยึดโยงอยู่กับรัฐธรรมนูญดังกล่าวโดยปริยาย ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขยึดอำนาจการปกครองของรัฐได้โดยเด็ดขาดและเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย ได้ออกประกาศคณะกรรมการการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงย่อมสิ้นสุดลงตามไปด้วย ยิ่งกว่านั้นการที่คณะกรรมการการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขผู้ใช้อำนาจอธิปไตยในขณะนั้นมิได้ออกประกาศให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผลใช้บังคับต่อไป ดังเช่นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับอื่นอีก ๖ ฉบับ จากทั้งหมด ๘ ฉบับ ตามประกาศคณะกรรมการ

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕ ๑๕, และ ๒๗ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ บัญญัติให้คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เฉพาะที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ จึงเป็นการยืนยันชัดเจนว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมาย อีกต่อไปแล้ว แต่อย่างไรก็ดีการที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลบังคับไป ย่อมมีผลเพียงให้การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองตามที่ผู้ร้องระบุในคำร้องไม่เป็นความผิดและไม่มีโทษตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ บัญญัติไว้ต่อไปเท่านั้น ส่วนปัญหาที่ว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) หรือไม่ ยังคงมีอยู่ เพราะเป็นการอ้างเหตุแห่งการกระทำตามบทบัญญัติของกฎหมายคนละฉบับคนละประเด็นกัน และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังมีผลใช้บังคับตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ และ ๒๗ ดังนั้น ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องเพื่อให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องทั้งสองโดยเหตุนี้ได้

(๑.๒) การสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของนายทะเบียนพรรคการเมืองขอด้วยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) (๗) และมาตรา ๑๕ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖ จะกำหนดให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองอีกตำแหน่งหนึ่งก็ตาม แต่อำนาจหน้าที่ของประธานกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองได้กำหนดไว้

ในกฎหมายคนละฉบับแยกต่างหากกัน โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (บ) (๗) และมาตรา ๑๕ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ เป็นกฎหมายและระเบียบที่กำหนดเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ของประธานกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นกฎหมายที่กำหนดระเบียบการจัดตั้งและการดำเนินการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่เกี่ยวกับการควบคุมดูแล จัดตั้งและการดำเนินการของพรรคการเมืองดังกล่าวด้วย การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้องพร้อมด้วยหลักฐานว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนต่อมาตรา ๖๖ (๒) (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้ผู้ร้องพิจารณายื่นคำร้อง เพื่อให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ นั้น มาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยเฉพาะ มิใช่อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง การดำเนินการของนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวจึงไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (บ) (๗) และมาตรา ๑๕ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มิได้บัญญัติกำหนดขั้นตอนการดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานในกรณีนี้ของนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ ดังนั้น แม้การสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของนายทะเบียนพรรคการเมืองมิได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (บ) (๗) และมาตรา ๑๕ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ก็หาเป็นเหตุให้ผู้ร้องไม่มีอำนาจยื่นคำร้องเพื่อให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างใดไม่

(๑.๓) การยื่นคำร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ของผู้ร้องชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่ผู้ร้องมีความเห็นว่าข้อกล่าวหาที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ จำนวน ๔ ข้อ จากทั้งหมด ๘ ข้อ ไม่อาจถือว่ามี การกระทำความผิดอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ นั้น เป็นการใช้อคติพิจารณาความเห็นในข้อกล่าวหาที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้องบางข้อกล่าวหาในเบื้องต้นเท่านั้น แต่ผู้ร้องก็มีความเห็นและได้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ในข้อกล่าวหาตามที่ระบุในคำร้องของผู้ร้องที่เหลืออีก ๔ ข้อ และยังบรรยายถึงข้อกล่าวหาที่ผู้ร้องเห็นว่าไม่อาจถือว่ามี การกระทำความผิดอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ทั้งสี่ข้อดังกล่าวมาในคำร้องด้วย กรณีจึงหาใช่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้ผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่งไม่ การยื่นคำร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ของผู้ร้องจึงชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ แล้ว

(๑.๔) การที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัยเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒, ๓, ๑๐๔ วรรคสาม, ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง นั้น เป็นเหตุให้ข้อกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๖, ๑๓๗, ๒๖๗ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓), ๖๗ ตกไปหรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่วินิจฉัยว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยในวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญนั้น มีผลเป็นเพียงให้กระบวนการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคณะกรรมการการเลือกตั้งในครั้งดังกล่าวเป็นอันถูกยกเลิกเพิกถอนไปเท่านั้น ส่วนการกระทำใด ๆ ที่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งมีผลบังคับอยู่ขณะที่กระทำในระหว่างที่มีการจัดการเลือกตั้งในครั้งนั้น หาได้ถูกยกเลิกเพิกถอนไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่ เพราะไม่ใช่ส่วนใดส่วนหนึ่งของกระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้อกล่าวหาของผู้ร้องที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการอันเป็นความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๖, ๑๓๗, ๒๖๗ เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓), ๖๗ หรือไม่ จึงยังไม่ตกไป

ฉะนั้น ตามเหตุผลดังที่วินิจฉัยมาข้างต้นผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องเพื่อให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องทั้งสองได้

(๒) ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดให้มีเวทีปราศรัยและจัดทำใบปลิวใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และสมาชิกพรรคไทยรักไทยด้วยความเท็จ และชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจง รวมทั้งพยานหลักฐานที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรวบรวมและทางได้สวนที่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายมิได้โต้แย้งกันฟังได้ว่า ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปมีผลบังคับใช้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีมติไม่ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง และนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดเวทีปราศรัยต่อประชาชน กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีว่า เป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตย แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ว่า ระบอบทักษิณเป็นระบอบที่นายกทักษิณคุมอำนาจการตัดสินใจการแต่ผู้เดียวไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบอบรัฐสภา ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยก

อย่างรุนแรง มีการทุจริตคอร์รัปชัน นอกราชฎ์บังหลวง นอกจากนี้กรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ขึ้นเวทีตามสถานที่ต่าง ๆ กันทั้งในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอื่น ๆ หลายแห่งในเขตเลือกตั้ง กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ รวมทั้งนายถาวร เสนเนียม กรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำแผ่นใบปลิวซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียดังกล่าว... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตร ให้ได้...” ชักชวนให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยกาบาทในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามข้อเท็จจริงที่ได้ความดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องมาจากการบริหารราชการในฐานะนายกรัฐมนตรีและการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินภายในครอบครัวของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ที่ก่อให้เกิดข้อเคลือบแคลงสงสัย และวิพากษ์วิจารณ์จากนักวิชาการและประชาชนอย่างกว้างขวางในสังคมโดยทั่วไปในเรื่องทำนองเดียวกันกับผู้ถูกร้องที่ ๑ นำมากล่าวปราศรัยและจัดทำใบปลิวดังกล่าว จนกระทั่งเกิดการชุมนุมของประชาชนทั้งในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอื่นอีกหลายจังหวัดเรียกร้องให้พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร แสดงความรับผิดชอบด้วยการลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยเป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธอันเป็นเสรีภาพของบุคคลในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่พึงกระทำได้ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๔ ซึ่งมีผลใช้บังคับในขณะนั้น บัญญัติรับรองไว้ แต่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร มิได้ลาออกตามข้อเรียกร้องดังกล่าว กลับใช้วิธีการยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ นำไปสู่การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีมติร่วมกับพรรคชาติไทย และพรรคมหาชนไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ และเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้น ก็ถูกศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่า เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ จนนำมาซึ่งการยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลภายใต้การนำของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร โดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ การวิพากษ์วิจารณ์การบริหารราชการและการจัดการทรัพย์สินภายในครอบครัวของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

ในฐานะที่เป็นบุคคลสาธารณะที่เกิดขึ้นดังกล่าว มิได้มีเฉพาะจากการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ เท่านั้น แต่ได้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนทุกระดับในวงกว้างทั่วทั้งประเทศ อันถือได้ว่าเป็นการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น ซึ่งเป็นเสรีภาพของบุคคลที่พึงกระทำได้ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ รับรองไว้ และยังเป็นการตีแผ่ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบผู้ใช้อำนาจปกครองที่มาจากประชาชนให้ประชาชนโดยทั่วไปได้รับรู้ อันมีลักษณะเป็นการเชื่อมโยงองค์ความรู้ในระบบการศึกษาของประชาชนให้เข้ากับระบอบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างแท้จริง ซึ่งสังคมประชาธิปไตยพึงกระทำเพื่อให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้ใช้อำนาจการตัดสินใจในการเลือกตั้งอย่างผู้มีปัญญา คือ เข้าใจเท่าทันข้อมูล ข่าวสารสถานการณ์ รู้จักคิด มีเหตุผล มีวิจารณ์ญาณ แยกแยะได้ว่าอะไรเป็นความจริงถูกต้องดีงาม เป็นประโยชน์ไม่เป็นประโยชน์ และมีเจตนาที่ดี คือ คิดสุจริต ตั้งใจดี มุ่งพูดจาสื่อสารและทำการในทางที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลสร้างสรรค์ ทำหน้าที่ของตนให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ ทั้งการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นสิทธิของบุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๐๕ กำหนดที่จะแสดงความประสงค์เข้าสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ก็ได้ มิใช่เป็นหน้าที่ที่ต้องสมัครดังเช่นผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒๘ (๒) ยังกำหนดไว้ด้วยการออกกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองเพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนั้น มิให้นำเอาเหตุที่พรรคการเมืองไม่ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งมาเป็นเหตุให้ต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมืองอีกด้วย ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวจึงถือไม่ได้ว่าเป็นการกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรืออาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) ตามคำร้องของผู้ร้อง

(๓) ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กี่สุน นำบุคคลสามคนซึ่งมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนไปสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

จังหวัดตรัง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นความเท็จ อันเป็นการกระทำฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) หรือไม่

ข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรวบรวมและตามทางใต้สวน ที่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายมิได้โต้แย้งกันรับฟังยุติในเบื้องต้นว่า เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทักษณีย์ กี่สู่น นายกองกำกับการบริหารส่วนตำบลท่าเงี้ยว อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ซึ่งเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๑ และอดีตผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย กรรมการบริหาร ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ติดต่อ นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ขอให้เตรียมบัตรประจำตัวประชาชน วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและสำเนาทะเบียนบ้าน โดยไม่ได้แจ้งความประสงค์ให้ทราบ จากนั้นวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทักษณีย์ กี่สู่น ได้มอบหมายให้นางอมรรัตน์ กี่สู่น ภรรยาของตนพาบุคคลทั้งสามไปที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ ตั้งอยู่ย่านสะพานควาย กรุงเทพมหานคร ภายในห้องหนึ่งของโรงแรมที่เข้าไปมีการจัดบอร์ดแสดงรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้ว นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ได้กรอกใบสมัครเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยเจ้าหน้าที่ที่รับสมัครแจ้งให้ลงวันที่ในใบสมัครย้อนหลัง เมื่อกรอกใบสมัครเรียบร้อยแล้ว นางสาวอิสราหรือพรรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ พร้อมมอบซองเอกสารสำเนาตาภายในซองมีเงินจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท ให้ผู้สมัครทั้งสามคนได้มอบซองพร้อมเงินให้นางอมรรัตน์ กี่สู่น แล้วเดินทางกลับจังหวัดตรัง ต่อมาวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทักษณีย์ กี่สู่น มอบเงินให้นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น คนละ ๕,๐๐๐ บาท แล้วให้นางอมรรัตน์ กี่สู่น พาไปเปิดบัญชีเงินฝากที่ธนาคารออมสิน สาขาตรัง คนละ ๑๐,๕๐๐ บาท และใช้เช็คเบิกเงินออกมาเพื่อใช้เป็นค่าสมัครคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท จากนั้นนายทักษณีย์ กี่สู่น ได้พาทั้งสามคนไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ โดยมีค่าใช้จ่ายเป็นค่าสมัครรวมคนละ ๑๓,๐๐๐ บาท นายทักษณีย์ กี่สู่น จึงมอบให้เงินคนทั้งสามอีกคนละ ๒,๐๐๐ บาท หลังจากนั้นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ ตรวจสอบหลักฐานการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของผู้สมัครทั้งสามคนดังกล่าว ในฐานข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ แล้วไม่ปรากฏข้อมูลว่าผู้สมัครทั้งสามคนเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงแจ้งไม่รับ

ทั้งสามคนเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดตรัง ต่อมาวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๕ นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น รู้เรื่องการที่ตนขาดคุณสมบัติเนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ครบเก้าสิบวันแล้วไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นความผิดต่อกฎหมายจากนายสิทธิโรจน์ วินสน อธิบดีผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย อีกคนหนึ่ง จึงปรึกษาหารือร่วมกับนายทักษณัณ กี่สู้น แล้วนายทักษณัณ กี่สู้น ได้พาบุคคลทั้งสามไปพบนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่กรุงเทพมหานคร นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้จัดให้นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น แลกข่าวดต่อ สื่อมวลชนพร้อมกับทำหนังสือลาออกจากการเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ และทำหนังสือร้องเรียน ต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕

มีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย กรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้การสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษณัณ กี่สู้น นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ ทางได้สวนได้ความจากนายทักษณัณ กี่สู้น ว่า เหตุที่นายทักษณัณ กี่สู้น จัดการให้นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ไปสมัครเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะได้รับการติดต่อจากนายประสานหรือไวท์ ผดุงการ พี่ชายของนางอมรัตน์ กี่สู้น และนายประมวล ชุกล่อม หรือเจ็ง ดอกจิก ขอให้ช่วยหาผู้ที่จบปริญญาตรีลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง โดยไม่เกี่ยวกับนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย และเพิ่งเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย ทราบเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๕ โดยนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ต่างก็ให้การยืนยันว่า นายประสานหรือไวท์ ผดุงการ และนายประมวล ชุกล่อม หรือเจ็ง ดอกจิก เป็นผู้ที่เข้ามาอำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลทั้งสามที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ ขณะเข้าไปสมัครเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่วนคำให้การของนายทวี สุระบาล สมาชิกพรรคไทยรักไทย และนายบุญมาศ กลิ่นเพชร บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ตรังแนวหน้าก็ได้ความแต่เพียงว่า นายทักษณัณ กี่สู้น เป็นผู้พานางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรังเท่านั้น มิได้รู้เห็นเกี่ยวกับการกระทำของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย แต่อย่างใด นอกจากนี้ยังปรากฏตามรายงานการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๕ ของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแต่งตั้งซึ่งมีนายไพบูลย์

ร่วมสุข ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติเป็นประธานว่า พยานหลักฐานที่รวบรวมมายังไม่ปรากฏหลักฐานให้เชื่อว่ามีพรรคการเมืองอื่นนอกจากผู้ถูกร้องที่ ๒ รู้เห็นเป็นใจหรือให้การสนับสนุนการกระทำของนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น พร้อมกับเสนอความเห็นให้ดำเนินคดีอาญานางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี นายสุวิทย์ อบอุ่น และนายทักษณัย กี่สู่น กับดำเนินการยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ เท่านั้น ซึ่งผลคำวินิจฉัย วาสนา เพิ่มลาภ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้เห็นชอบและให้ดำเนินการตามรายงานดังกล่าวโดยไม่มีการดำเนินการใด ๆ กับนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย ทั้งการที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น แลกข่าวดังกล่าวต่อสื่อมวลชนและหนังสือร้องเรียนของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ขอให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพิกถอนสมาชิกภาพ ของสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ ก็ไม่มีข้อความส่วนใดที่ระบุว่าพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น สมักรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรังแต่อย่างใด พยานหลักฐานเกี่ยวกับนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย เฉพาะที่ว่านายทักษณัย กี่สู่น เป็นอดีตผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย และนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย โทรศัพท์ไปต่อว่าร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียรนิศย์ กรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแต่งตั้งเรื่องที่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงโทรศัพท์เชิญ นายสิโรตม์ วินสน ไปสอบสวนโดยไม่ได้ทำเป็นหนังสือ ตามบันทึกของร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียรนิศย์ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๕ นั้น ยังไม่มีเหตุผลเพียงพอให้ฟังได้ว่า นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษณัย กี่สู่น นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมักรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปสมักรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ฉะนั้น ตามเหตุผลดังกล่าวข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็น เป็นใจให้นายทักษณัย กี่สู่น นำบุคคลสามคนซึ่งมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนไปสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้อง ที่ ๒ และสมักรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง แล้วจัดแถลงข่าว กล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมักรับเลือกตั้งซึ่งเป็นความเท็จ อันเป็นการกระทำ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) ตามคำร้องของผู้ร้อง

(๔) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างให้นายวรชวริทธิ์ ตันติภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดแถลงข่าว ใส่วีดิโอ นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่า สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่วีดิโอด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนน นิยมของนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคไทยรักไทยหรือพรรคไทยรักไทย อันเป็น การกระทำการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) หรือไม่

ข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรวบรวมและตามทางได้ส่วนที่คู่กรณี ทั้งสองฝ่ายมิได้โต้แย้งกันรับฟังยุติในเบื้องต้นว่า เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ นายไทกร พลสุวรรณ ไปหานายวรชวริทธิ์ ตันติภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าที่บ้านเลขที่ ๒๘๘ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลโคกสูง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา แต่ไม่พบจึงมอบหมายเลขโทรศัพท์ให้นายวรชวริทธิ์ ตันติภิรมย์ ติดต่อกลับไปหานายไทกร พลสุวรรณ รุ่งขึ้นวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๕ นายวรชวริทธิ์ ตันติภิรมย์ ได้นำเรื่องไปแจ้งต่อพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ทำดี ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ จึงได้ออกคำสั่งกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ ที่ ๓๕๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๕ มอบหมายให้พันตำรวจโท รุทพล เนาวรัตน์ รองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรตำบลบ้านค่าย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ทำการสืบหาข่าวและตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องนี้ และได้มีการ ติดต่อกันทางโทรศัพท์นัดหมายไปพบกับนายไทกร พลสุวรรณ ที่โรงแรมเดอะแกรนด์ ถนนรัชดาภิเษก ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ นายวรชวริทธิ์ ตันติภิรมย์ และพันตำรวจโท รุทพล เนาวรัตน์ ได้ร่วม สนทนากับนายไทกร พลสุวรรณ ในห้องอาหารของโรงแรม โดยระหว่างสนทนากันพันตำรวจโท รุทพล เนาวรัตน์ ใช้กล้องบันทึกภาพและเสียงซุกซ่อนไว้ที่เนกไททำการบันทึกภาพและเสียงการสนทนาไว้ ต่อมาวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ นายวรชวริทธิ์ ตันติภิรมย์ ได้ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อพลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ กล่าวหาว่านายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกับนายไทกร พลสุวรรณ ว่าจ้างนายวรชวริทธิ์ ตันติภิรมย์ ให้ใส่วีดิโอ นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ พร้อมกับมอบบันทึกถอดข้อความ บทสนทนาและแผ่นดีวีดีบันทึกภาพและเสียงตามเอกสารหมาย ร. ๑๘๕ กับวัตถุพยานหมาย ร. ๑๘๖ เป็นหลักฐาน

มีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า นายไทกร พลสุวรรณ ว่าจ้างให้นายวรชวริทธิ์ ตันติภิรมย์ หัวหน้าพรรค ชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวใส่วีดิโอ นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยว่าจ้าง

สมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ เห็นว่า แม้นายบรรจงวัชรวิทย์
ต้นติกริมย์ จะให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงของนายทะเบียนพรรคการเมืองและให้การ
ในชั้นไต่สวนของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญในทำนองว่า นายไทกร พลสุวรรณ ขอให้นายบรรจงวัชรวิทย์
ต้นติกริมย์ แลลงข่าวด้วยความเท็จใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัคร
รับเลือกตั้งโดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขานุการผู้ถูกร้องที่ ๑ จะจ่ายเงินให้ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาบันทึก
ข้อความบทสนทนาที่ถอดมาจากแผ่นดีวีดีตามเอกสารหมายเลข ร.๑๘๕ ดังกล่าวแล้ว กลับมีความหมาย
ที่เข้าใจได้แต่เพียงว่า นายไทกร พลสุวรรณ มีเจตนาต้องการหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการที่ผู้บริหาร
ของพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้พรรคชีวิตที่ดีกว่าส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ซึ่งเกิดขึ้นอยู่ก่อนแล้วด้วยการเสนอผลประโยชน์ตอบแทนรวมทั้งการช่วยเหลือทางคดีที่นายบรรจงวัชรวิทย์
ต้นติกริมย์ อาจถูกดำเนินคดีอาญาฐานจัดทำเอกสารรับรองคุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้งของ
พรรคชีวิตที่ดีกว่าอันเป็นเท็จแก่นายบรรจงวัชรวิทย์ ต้นติกริมย์ เพื่อแลกเปลี่ยนกับพยานหลักฐานที่ต้องการ
ดังกล่าว โดยมีได้ระบุเฉพาะเจาะจงลงไปว่านายไทกร พลสุวรรณ ต้องการหลักฐานใดหรือหลักฐาน
ที่ว่านั้นมีที่มาอย่างไร ส่วนบทสนทนาที่มีการกล่าวถึงนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ก็มีลักษณะเป็นเพียง
การยกตัวอย่างว่าถ้าหลักฐานการว่าจ้างโยงถึงผู้บริหารในระดับสูงของพรรคไทยรักไทยเช่นนายสุวัจน์
ลิปตพัลลภ ก็จะได้ค่าตอบแทนสูง แต่ถ้าไม่ใช่ผู้บริหารในระดับที่มีความสำคัญอย่างพลเอก ชรรมรักษ์
อิสรานุรักษ์ นายอุษยา ค่าตอบแทนก็ไม่ดี โดยมีการเปรียบเทียบกับราคานาฬิกาว่าถ้าเป็นยี่ห้อมิโค ราโค
หรือซิติเซนก็ราคาหนึ่ง แต่ถ้าเป็นยี่ห้อโรเล็กซ์ก็จะราคาสูงขึ้น หรือยี่ห้อปาเต๊ะฟิลลิปก็จะมีราคาสูงขึ้น
ไปอีก โดยนายไทกร พลสุวรรณ พูดในตอนนั้นว่า “ไม่ใช่ เราไม่รู้ว่ามันเป็นใคร ถ้าพี่บอกว่าสุวัจน์มาหาพี่
มันต้องเป็นล้าน มันแล้วแต่ชื่อคน” ซึ่งเป็นการพูดต่อจากที่นายบรรจงวัชรวิทย์ ต้นติกริมย์ พูดว่า “ไม่ต้องสองวัน
เอาเป็นพรุ่งนี้ ยังมีอีกอย่าง คุณบอกให้ผมค้ำมัน ผมจะได้บอกลูกเมียบ้าง จะได้มีกำลังใจ” จากบทสนทนา
ดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ชัดว่านายไทกร พลสุวรรณ มิได้เจาะจงให้นายบรรจงวัชรวิทย์ ต้นติกริมย์ ใส่ร้าย
นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ตามที่กล่าวอ้างมาในคำร้องแต่อย่างใด ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่า นายไทกร พลสุวรรณ
ได้ว่าจ้างให้นายบรรจงวัชรวิทย์ ต้นติกริมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์
ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามคำร้อง และนอกจากหลักฐานดังกล่าวก็ไม่ปรากฏพยานหลักฐานอื่นใดที่
เกี่ยวข้องกับการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกเหนือจากพฤติการณ์ตามที่วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น ดังนั้น

ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างให้นายวรชวริทธิ์ ดันติกริมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการกระทำตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) ตามคำร้องของผู้ร้อง

(๕) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้บริเวณสถานที่สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา อันเป็นการกระทำฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) หรือไม่

ข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรวบรวมและตามทางใต้สวนที่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายมิได้โต้แย้งกันรับฟังคดีในเบื้องต้นว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นวันเปิดรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๖, ๗ และ ๘ จังหวัดสงขลาที่จะจัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นใหม่ในวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๘ นายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา ผู้จัดการวิทยุชุมชน คลื่นเอฟเอ็ม ๙๗ กับพวกซึ่งอ้างตัวว่าเป็นกลุ่มประชาชนคนรักสงขลาได้รวมกันชุมนุมเรียกร้องคัดค้านไม่ให้สมาชิกพรรคการเมืองขนาดเล็กลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาแข่งขันกับสมาชิกของพรรคไทยรักไทยที่บริเวณถนนสาธารณะภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา ซึ่งใช้เป็นสถานที่ทำการชั่วคราวในการรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา

มีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า นายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา กับพวกที่รวมกันชุมนุมเรียกร้องได้เข้าขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้สมัครพรรคการเมืองขนาดเล็ก และผู้ถูกร้องที่ ๑ มีส่วนร่วมกับการกระทำการดังกล่าวหรือไม่ นาวาอากาศเอก ฉันทันท์ ทองนนะ ประธานคณะกรรมการสืบสวนตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทำบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นและให้การในชั้นใต้สวนต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญสรุปว่า มีกลุ่มประชาชน ๓๐๐ ถึง ๕๐๐ คน นำโดยนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา ร่วมกันชุมนุมอยู่บริเวณหน้าสถานที่รับสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา โดยมีการปราศรัยขอร้องไม่ให้ผู้สมัครพรรคการเมืองขนาดเล็กสมัครรับเลือกตั้งสลับกับการปราศรัยโจมตีการทำงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร โดยมีกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครคอยดูแลและรักษาความสงบเรียบร้อยประจำอยู่บริเวณที่มีการชุมนุม

ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๑๖ นาฬิกา นางสาวปัทมา ชายเกตุ ผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้ กับพวกได้เดินทางมาสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา ได้ถูกกลุ่มผู้ชุมนุมเข้าขัดขวางด้วยการตะโกนโห่ไล่ และยื่นมือฝ่าแนวกันของเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครเพื่อจับนางสาวปัทมา ชายเกตุ เป็นเหตุให้นางสาวปัทมา ชายเกตุ เสียหลักเกือบหกล้ม และไม่กล้ากลับออกจากสถานที่รับสมัครไปเอาเอกสารบางส่วนซึ่งต้องใช้ในการสมัครจนหมดเวลาสมัครรับเลือกตั้งในวันนั้น เป็นเหตุให้นางสาวปัทมา ชายเกตุ สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้ คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงจึงเสนอความเห็นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งขยายระยะเวลารับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาออกไป แต่นายไพฑูรย์ เจ๊ะแส ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา และพันตำรวจเอก (พิเศษ) สุธรรม วรรณดุง ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาซึ่งอยู่ในเหตุการณ์กลับให้การยืนยันในชั้นไต่สวนของคณะกรรมการตุลาการว่า ได้ทำรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าไม่มีเหตุการณ์กระทำผิดกฎหมาย ไม่มีการจลาจล และไม่มีการขัดขวางผู้สมัครพรรคการเมืองขนาดเล็กแต่อย่างใด โดยผู้สมัครทุกคนสามารถเข้าไปสมัครรับเลือกตั้งได้ เห็นว่า เหตุการณ์ที่ผู้ชุมนุมตะโกนโห่ไล่และยื่นมือฝ่าแนวกันของเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครจับนางสาวปัทมา ชายเกตุ ขณะเดินเข้าไปสมัครรับเลือกตั้งนั้น เป็นการกระทำที่ทำให้นางสาวปัทมา ชายเกตุ เดินทางเข้าไปยังสถานที่รับสมัครได้โดยไม่สะดวก แต่ก็ไม่ปรากฏพฤติการณ์ว่าผู้ชุมนุมได้กระทำการถึงขั้นกักตัวนางสาวปัทมา ชายเกตุ ไว้ไม่ให้เข้าไปสมัคร ทั้งยังได้ความว่านางสาวปัทมา ชายเกตุ ก็สามารถเข้าไปยังสถานที่รับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาได้ กรณีจึงถือได้ว่าได้มีการขัดขวางมิให้นางสาวปัทมา ชายเกตุ เข้าไปสมัครรับเลือกตั้งแล้ว แต่การกระทำนั้นไม่เป็นผลให้นางสาวปัทมา ชายเกตุ ไม่สามารถสมัครรับเลือกตั้งได้แต่อย่างใด ส่วนข้อกล่าวหาตามคำร้องที่ว่า กรรมการบริหารและสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้การสนับสนุนและรู้เห็นเป็นใจกับการร่วมชุมนุมของนายชาลี นพวงศ์ ณ อยุรยา กับพวกนั้น ก็มีเพียงนายทวิศักดิ์ ทวีรัตน์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา เขตเลือกตั้งที่ ๓ พรรคไทยรักไทย ผู้เดียวที่ให้การว่า เห็นนายวีรัตน์ กัลยาศิริ นายวินัย เสนเนียม นายเจือ ราชสีห์ และพวกอีกคนหนึ่ง ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาของผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปพบปะพูดคุยกับกลุ่มผู้ชุมนุม แต่นายทวิศักดิ์ ทวีรัตน์ ก็ให้การว่า ตนเองเห็นบุคคลทั้งสี่จากการขับรถยนต์ไปสังเกตการณ์ โดยไม่ได้จ่อครกลงไป พฤติการณ์เช่นนี้จึงไม่อาจยืนยันได้ว่านายทวิศักดิ์ ทวีรัตน์ จะเห็นบุคคลทั้งสี่

จริงหรือไม่ หรือหากเห็นจริงก็ยืนยันไม่ได้ว่าบุคคลทั้งสี่บุคคลจะอยู่กับผู้ชุมนุม ข้ออ้างของนายทวีศักดิ์ ทวีรัตน์ จึงมีน้ำหนักน้อย และกรณีนี้ก็กลับได้รับความจากนาวาอากาศเอก ฉัตรนันท์ ทองนะ ว่า จากการสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนไม่ปรากฏหลักฐานว่ากรรมการบริหาร สมาชิกและอดีตสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ระดมประชาชนในพื้นที่เข้ามาชุมนุมประท้วง ทั้งในวันที่มีการชุมนุมบริเวณสถานที่รับสมัครรับเลือกตั้งก็ไม่ปรากฏว่ามีการข่มขู่ขัดขวางไม่ให้สมาชิกพรรคการเมืองอื่นนอกจากพรรคไทยรักไทยลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเท่ากับเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงอย่างแจ่มชัดว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ มิได้เกี่ยวข้องกับกรกระทำของนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา กับพวกดังกล่าว และมีได้กระทำการขัดขวางการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ ณ บริเวณสถานที่รับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา สำหรับที่ผู้ร้องอ้างว่า นายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นคนสนิทของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รองหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยมีรูปถ่ายของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ติดอยู่ที่สำนักงานของนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา นั้น เห็นว่า แม้จะรับฟังว่านายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นคนสนิทของนายไตรรงค์จริง แต่ก็ไม่ได้ความจากทางใดส่วนว่า นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชุมนุมของนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา กับพวกโดยการใช้ จ้าง วานหรืออยู่เบื้องหลังการชุมนุมอย่างไร ตามหลักฐานที่ปรากฏไม่สามารถเชื่อมโยงให้รับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ มีส่วนร่วมรู้เห็นเกี่ยวข้องกับการชุมนุมดังกล่าว ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้บริเวณสถานที่สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา อันเป็นการกระทำฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) ตามคำร้องของผู้ร้อง

(๖) ผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จ ให้บุคคลสามคนลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง ทั้งที่รู้อยู่ว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ครบเก้าสิบวัน อันเป็นการกระทำฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) หรือไม่

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงได้รับความจากนายมนูญ เดิมกาญจนดี นายปรีชา จันทร์โหนด และนายชูป สุขการ์ณย์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดตรังว่า ได้ดำเนินการรับสมัครนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ทั้งสามคนยื่นเอกสารหลักฐานที่ต้องใช้ในการสมัครครบถ้วน แต่จากการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครทั้งสามในฐานข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ณ วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ แล้วปรากฏว่าไม่พบข้อมูลการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของผู้สมัครทั้งสามคน และได้แจ้งให้ผู้สมัครทั้งสามคนมาให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมแล้วผู้สมัครทั้งสามคนไม่มาพบเจ้าหน้าที่ จึงแจ้งไม่รับสมัครทั้งสามคนดังกล่าวเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดตรัง และได้รับความจากนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ต่างก็ให้การในการไต่สวนของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญยืนยันตรงกันว่า บุคคลทั้งสามได้กรอกใบสมัครเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่เจ้าหน้าที่ผู้รับสมัครของผู้ถูกร้องที่ ๒ บอกให้ระบุนวันที่ใบสมัครยื่นหลังแล้วหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ ก็ออกหนังสือรับรองให้ในขณะนั้น เห็นว่าตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๔ วรรคสอง กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหน้าที่แจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมกราคมของทุกปี ดังนั้น หากนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ อนุมัติให้นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น เป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ จริงตามที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ระบุนในคำชี้แจง หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ ย่อมมีหน้าที่ต้องแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบตามข้อกำหนดของบทกฎหมายดังกล่าวแล้ว แต่ก็ไม่ปรากฏว่าได้มีการดำเนินการไว้แต่อย่างใด ข้ออ้างตามคำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงไม่มีเหตุผล นอกจากนี้ยังได้ความดังที่วินิจฉัยมาแล้วข้างต้นว่า นายทักษณัย กิ์สุน เป็นผู้จัดการให้บุคคลทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ จากการติดต่อของนายประมวล ชุกล่อม หรือเจ้ ดอกจิก อีกด้วย ดังนี้ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ รู้อยู่แล้วว่านางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ยื่นใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่ยังคงออกหนังสือรับรองขอหัวหน้าพรรคให้บุคคลทั้งสามนำไปใช้เป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรังในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่า บุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครครบเก้าสิบวันตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๓ (๔) ซึ่งมีผลบังคับใช้อยู่ในขณะนั้นกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัคร

รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ การกระทำของนางสาวอิสราหรือพรณรินทร์ ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงเป็นการออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จทั้งที่รู้อยู่ว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวัน เพื่อให้บุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดตรัง และการกระทำของนางสาวอิสราหรือพรณรินทร์ ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าว นับว่าเป็นการกระทำไปเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินกิจการทางการเมืองของพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จึงถือได้ว่าเป็นกรณีที่หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการใด ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ทั้งการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายและทำให้กระบวนการจัดการเลือกตั้งตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ให้ประชาชนปกครองตนเองโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมเพื่อเลือกคนดีมีความรู้ความสามารถและมีความซื่อสัตย์สุจริตมาพัฒนาบ้านเมืองเกิดความเสียหายไม่เป็นไปโดยเรียบร้อย สุจริตและเที่ยงธรรมตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญอย่างแท้จริง โดยเฉพาะผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานะพรรคการเมืองย่อมไม่สมควรกระทำอย่างยิ่ง เพราะเท่ากับเป็นการทำลายหลักการสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และยังทำให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่สามารถพัฒนาต่อไปในทิศทางที่ถูกต้องได้ ถือได้ว่าเป็นการกระทำอันเป็นปฏิกิริยาคือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) ตามคำร้องของผู้ร้อง

(๓) กรณีมีเหตุสมควรยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้องของผู้ร้องหรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า แม้พรรคการเมืองจะเกิดขึ้นโดยการรวมตัวของผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน และเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งหมายความว่าในการดำเนินกิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น สมาชิกพรรคการเมืองทุกคนมีสิทธิและเสียงเท่ากัน แต่พรรคการเมืองในประเทศไทยส่วนใหญ่เกิดขึ้นด้วยการรวมตัวกันโดยอาศัยความนิยมในตัวบุคคลผู้เป็นหัวหน้าพรรคคนเดียวหรือแกนนำสำคัญเพียงไม่กี่คนเพียงเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น หากได้มีการดำเนินกิจการทางการเมืองให้เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกและประชาชนอย่างแท้จริงไม่ เมื่อความนิยมในตัวหัวหน้าพรรคการเมืองหรือแกนนำสำคัญเหล่านั้นเสื่อมถอยลงไม่ได้รับความนิยมในหมู่ประชาชน หรือเมื่อหัวหน้าพรรคการเมืองหรือแกนนำสำคัญนั้นลาออกจากพรรค สมาชิกพรรคการเมืองนั้นก็มักจะโยกย้ายไปอยู่ในพรรคการเมืองอื่นที่ได้รับความนิยมจากประชาชนโดยไม่มีกรให้ความสำคัญใด ๆ ต่อสมาชิกอื่น ๆ ของพรรค และพรรคการเมืองนั้นก็จะไม่ได้รับความนิยมจากประชาชนอีกต่อไป จนกระทั่งหมดบทบาททางการเมืองหรือยุบเลิกกันไปในที่สุด ซึ่งปรากฏการณ์เช่นนี้ได้เกิดขึ้นแก่พรรคการเมืองในประเทศไทยมาโดยตลอดตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน พรรคการเมืองในประเทศไทยส่วนใหญ่จึงยังไม่มีความเป็นสถาบันทางการเมืองตามอุดมคติและอุดมการณ์ที่มั่นคงในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างแท้จริง นอกจากนี้การดำเนินกิจการทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามที่ปรากฏข้อเท็จจริงในทางการสืบสวนสอบสวนของนายทะเบียนพรรคการเมืองและทางไต่สวนของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญก็ไม่มีสาระสำคัญหรือแก่นสารใดที่จะให้เห็นได้ว่าการดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์แก่สมาชิกและประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใด ทั้งข้อเท็จจริงยังปรากฏด้วยว่าเมื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ถูกร้องเรียนกล่าวหาเป็นคดีนี้ นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ ก็ปฏิเสธความรับผิดชอบต่อพรรคและสมาชิกพรรคด้วยการลาออกจากการเป็นหัวหน้าพรรคไปทันทีโดยไม่สนใจว่าพรรคจะดำรงสถานะอยู่อย่างไร การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองโดยหลักแล้วต้องกระทำการโดยสุจริตเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน แต่ผู้ถูกร้องที่ ๒ กลับกระทำการดังข้อเท็จจริงที่ได้ความตามที่วินิจฉัยมาข้างต้นดังกล่าว ซึ่งถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พฤติกรรมในการดำเนินกิจการทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าวแสดงว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ มิได้รวมตัวกันเป็นพรรคการเมืองโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน และดำเนินกิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตาม

เจตนารมณ์นั้นโดยสุจริตอย่างแท้จริง อาศัยเหตุผลตามที่ได้อธิบายมาดังกล่าวจึงเห็นสมควรมีคำสั่งให้
ยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้องของผู้ร้อง

(๘) ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
ประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ มีผลใช้บังคับเป็นการเพิกถอนสิทธิ
เลือกตั้งกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นเวลา ๕ ปี หรือไม่ และนับแต่วันใด

พิจารณาแล้ว เห็นว่า สิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอันสำคัญยิ่งของประชาชนและเป็นสิทธิ
ที่กำหนดเพื่อให้ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของประเทศมีส่วนร่วมในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับรับรองจนเป็นประเพณีการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น ย่อมได้รับการรับรองคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓ ด้วย ซึ่งการจำกัดสิทธิ
ขั้นพื้นฐานดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยเฉพาะ
ส่วนหลักในเรื่องเวลาที่กฎหมายใช้บังคับนั้น มีว่าเมื่อได้ประกาศใช้กฎหมายแล้ว กฎหมายนั่นเอง
จะต้องบัญญัติระยะเวลาแห่งผลการบังคับใช้กฎหมายนั้นไว้ ซึ่งโดยทั่วไปการตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับ
จะกำหนดให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศหรือวันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้
โดยมีเจตนาเพื่อให้ประชาชนรับรู้ถึงข้อความตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวโดยทั่วกัน หากผู้บัญญัติ
กฎหมายประสงค์ให้กฎหมายใดมีผลใช้บังคับย้อนหลังได้ก็ต้องกำหนดไว้ในกฎหมายนั้นให้ชัดเจน
ในกรณีที่กฎหมายมิได้กำหนดวันใช้บังคับไว้แตกต่างจากหลักทั่วไปดังกล่าว จะต้องถือตามหลัก
กฎหมายทั่วไปที่ว่า กฎหมายไม่มีผลใช้ย้อนหลัง ซึ่งหมายความว่ากฎหมายฉบับนั้นจะใช้บังคับแก่กรณี
การกระทำที่เกิดขึ้นนับแต่วันที่ประกาศใช้กฎหมายเป็นต้นไป โดยจะไม่ใช้บังคับแก่การกระทำหรือ
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้าวันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายนั้นมีผลย้อนหลัง
เป็นคุณเท่านั้น การที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ออกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ ว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอื่น
ที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุกระทำผิดห้ามตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหาร
พรรคการเมืองนั้น มีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” นั้น แม้โดยหลักจะต้องถือว่า

มีผลเป็นกฎหมายใช้บังคับได้ก็ตาม แต่ก็ถือว่าเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนชาวไทยตามประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังกล่าว และเป็นกฎหมายที่มีผลเป็นโทษต่อผู้ที่ต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เมื่อประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ มิได้กำหนดให้มีผลใช้บังคับเป็นการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตั้งแต่เมื่อใด จึงไม่อาจมีผลบังคับใช้ย้อนหลังไปได้ ดังนั้น เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ เพราะการกระทำที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำขึ้นก่อนประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ มีผลบังคับใช้ จึงไม่อาจเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ ตามคำร้องของผู้ร้องได้

ดังเหตุผลทั้งหมดที่ได้วินิจฉัยมาข้างต้น จึงมีความเห็นว่า ให้ยกคำร้องของอัยการสูงสุดผู้ร้องที่ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ผู้ถูกร้องที่ ๑ และให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ก้ำหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่วนคำขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งกรรมการบริหารของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นเวลา ๕ ปี ให้ยก

นายกิตติศักดิ์ กิติคุณไพโรจน์

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของนายธานีศ เกศวพิทักษ์ ตุลาการรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑-๒/๒๕๕๐

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง		อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า

ระหว่าง		อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคประชาธิปัตย์	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

อัยการสูงสุดยื่นคำร้องรวมสองคำร้อง ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้าและพรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากความปรากฏต่อนายทะเบียน พรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองทั้งสองกระทำการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วย หลักฐานตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๗๘๔๕ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ และหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๒๓๗ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๘ ตามลำดับ อัยการสูงสุดเห็นสมควรให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองทั้งสองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องทั้งสองไว้พิจารณาวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๘ พรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้ายื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๘ คดีอยู่ใน ระหว่างที่พรรคประชาธิปัตย์ทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

สิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ภายหลังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ โดยมาตรา ๓๕ บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และให้โอนบรรดาบรรดคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ต่อมาพรรคประชาธิปัตย์ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๕

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ให้รวมการพิจารณาคำร้องทั้งสองเข้าด้วยกัน เนื่องจากมีข้อเท็จจริงเกี่ยวพันกัน โดยให้เรียกอัยการสูงสุดผู้ร้องทั้งสองคำร้องว่าผู้ร้อง และให้เรียกพรรคประชาธิปัตย์ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้าว่าผู้ถูกร้องที่ ๒

คำร้องที่หนึ่ง ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมาย โดยมีนางสาวอิสรา ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นนางสาวพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ เป็นหัวหน้าพรรค

เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือส่งหลักฐานเพื่อให้ผู้ร้องยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ประกอบมาตรา ๖๗

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากหลักฐานที่ส่งมาได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ร้องเรียนต่อประธานกรรมการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฌู ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดตรัง บุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำดังกล่าวอาจมีความผิดตามกฎหมาย เพราะไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ประการใด จึงปรึกษานายสุเทพเพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย นายสุเทพแนะนำให้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามแสดงเจตนาลาออกจากการเป็น

สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๘ นายสุเทพจึงขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งต่อไป

ต่อมาประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานแล้วแยกประเด็นการพิจารณาได้ ๓ ประเด็น คือ

(๑) นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดศรีสะเกษ สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ และไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ บุคคลทั้งสามจึงเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาหนึ่งวันเท่านั้น ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) การกระทำความผิดของบุคคลทั้งสามที่สมัครรับเลือกตั้งโดยรู้ว่าคุณไม่มีสิทธิสมัคร เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔)

นอกจากนี้ การที่บุคคลทั้งสามยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง คือผู้ถูกร้องที่ ๒ (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๒) ที่รับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๘๐ วัน อันเป็นความเท็จ เป็นเอกสารประกอบการสมัครรับเลือกตั้งต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดังกล่าว นั้น ถือว่าเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย และเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จดบันทึกลงในใบสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๑) อันเป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๓ และมาตรา ๒๖๗

(๒) นายทักษณีย์ กี่สู้น เป็นผู้แนะนำให้บุคคลทั้งสามเตรียมหลักฐานแล้วให้คนพาไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และเมื่อบุคคลทั้งสามเดินทางกลับพร้อมกับเอกสารประกอบการสมัครแล้ว นายทักษณีย์ยังได้พาเดินทางไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ อีกด้วย การกระทำดังกล่าวเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งทั้งที่รู้ว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) การกระทำของนายทักษิณจึงเป็นผู้สนับสนุนให้บุคคลทั้งสามกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖

(๓) นางสาวอิสราหรือพรณรินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ข ๒) ส่งบุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เป็นการดำเนินการแทนผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ และนางสาวอิสราหรือพรณรินทร์เป็นหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราได้รับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำให้การของบุคคลทั้งสามว่าตนได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ การทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ข ๒) ดังกล่าวจึงเป็นเท็จ เนื่องจากบุคคลทั้งสามสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๑

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมีความเห็นว่า ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นางสาวนิภา นางรัชชู และนายสุวิทย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗ ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายทักษิณัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ และเนื่องจากการกระทำของนางสาวอิสรา

หรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองอันเป็นที่ใจให้แก่บุคคลทั้งสาม เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ที่ได้กระทำในฐานะตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๓) เห็นควรแจ้งต่อผู้ร้องพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ต่อไป

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า การกระทำของนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นที่ใจ เป็นการร่วมกันเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุนให้บุคคลดังกล่าวลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้ว่าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน อันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๑ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ หรือ ๘๖ และมาตรา ๑๓๗, ๒๖๗ การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) จึงส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

ผู้ร้องพิจารณาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรค เป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นที่ใจ จึงเป็นตัวการร่วมกันหรือผู้สนับสนุนให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้ว่าเป็นบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน

อันเป็นการกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๖ ๑๓๗, ๒๖๗ ย่อมแสดงว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗, ๑๓๖, ๑๔๔, ๑๔๕, ๓๒๗, ๓๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓), ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ ขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรรณรินทร์ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) มาตรา ๖๗ และขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยืนยันชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาสรุปความได้ว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ รับสมัครบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกเพื่อส่งลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่ครบ ๕๐ วันตามที่กฎหมายกำหนดนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏตามหลักฐานในใบสมัครสมาชิกพรรคว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ ได้เขียนใบสมัครสมาชิกพรรคการเมืองด้วยลายมือของตนเองโดยปราศจากการข่มขู่ ชี้นำ ข่มขู่ใจ หรือบังคับขู่เข็ญแต่อย่างใด โดยขั้นตอน

ในการรับสมัครสมาชิกพรรคก็เป็นไปตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ คือเมื่อไปสมัครสมาชิกมาถึงผู้ถูกร้องที่ ๒ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครให้เป็นไปตามข้อบังคับ แล้วส่งใบสมัครต่อไปยังผู้มีอำนาจในการนำเสนอขอรับการอนุมัติเพื่อนำเสนอให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงนามอนุมัติตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อที่ ๑๐ และข้อที่ ๓๖ (๓) กรณีของบุคคลทั้งสามก็ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ อย่างครบถ้วน และหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้อนุมัติให้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ และเป็นการใช้อำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทุกประการ มิได้มีการใช้อำนาจนอกเหนือจากที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนด แต่อย่างใด

ส่วนที่มีการกล่าวอ้างว่าได้มีการร้องเรียนต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่จังหวัดตรังในวันรุ่งขึ้น ต่อมาบุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำดังกล่าวอาจมีความผิดตามกฎหมาย เพราะบุคคลทั้งสามไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนี้แต่ประการใด จึงได้เดินทางไปปรึกษากับเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงได้แนะนำให้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๘ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งนี้ต่อไป ต่อมาประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีคำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการลาออกจกสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง โดยในการสืบสวนสอบสวนกรณีดังกล่าว นั้น ทางคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมิได้แจ้งต่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่าบุคคลทั้งสามได้เขียนใบลาออกจกสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้ง ๆ ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองก็รู้อยู่แล้วว่าการลาออกจกสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๕ ที่ว่า “การลาออกจกสมาชิกให้ยื่นหนังสือลาออก

ต่อหัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค หรือนายทะเบียนพรรคแล้วแต่กรณี และมีผลต่อเมื่อเจ้าหน้าที่สำนักงานใหญ่พรรคได้ลงทะเบียนหนังสือแล้ว” แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าหนังสือลาออกดังกล่าวได้ถูกส่งไปถึงหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อแสดงเจตนาธรรมว่าบุคคลทั้งสามต้องการจะลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่อย่างใด ซึ่งไม่ตรงตามที่ผู้ร้องอ้างว่าบุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนาธรรมลาออกจากสมาชิกพรรค จึงถือได้ว่าหนังสือลาออกของบุคคลทั้งสามไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการลาออกไม่มีผล ทำให้บุคคลทั้งสามยังคงเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่จนถึงปัจจุบัน

คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้รับผิดชอบต่อบุคคลในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งในการนี้ นางสาวนิภา นางรัชฎา และ นายสุวิทย์ ได้ถูกคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง โดยผู้สมัครทั้งสามคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ และหากผู้ที่ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามของผู้ถูกร้องที่ ๒ ผู้ใดไม่สามารถออกค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้ พรรคจะออกค่าใช้จ่ายให้โดยพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป โดยจะช่วยเหลือได้ไม่เกินคนละ ๓๐,๐๐๐ ถึง ๓๕,๐๐๐ บาท ซึ่งเงินจำนวนดังกล่าวไม่น่าจะเป็นเหตุจูงใจ หรือสามารถหลอกลวงให้บุคคลเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามที่ผู้สมัครทั้งสามกล่าวอ้างได้ เพราะบุคคลทั้งสามล้วนแต่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีวุฒิภาวะ มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถือได้ว่าเป็นวิญญูชนอันรู้ผิดชอบชั่วดีได้เองว่า การที่ตนเองยอมรับเงินจากพรรค และนำไปสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเรียบร้อยแล้ว น่าจะแสดงให้เห็นได้ว่าบุคคลทั้งสามยอมรับแล้วว่าตนเองมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ จึงได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และได้ไปสมัครตามสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรังกำหนด

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ วินิจฉัยคดีอันเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัยว่า เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง

การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง และส่งผลถึงการประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของ คณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดต้องเสียไปด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ และ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๖, ๑๓๗, ๒๖๗ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) จนเป็นเหตุให้ถูกยื่นเรื่อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคตามมาตรา ๖๗ นั้น น่าจะตกไปด้วย เพราะคำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญนั้นถือเป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ จึงขอให้อยกคำร้องของผู้ร้อง

คำร้องที่สอง ผู้ร้องยื่นคำร้องและคำร้องแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง รวม ๒ ฉบับ สรุปความได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมาย ปัจจุบันมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นหัวหน้าพรรค และมีคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๔๕ คน

เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ พลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียน พรรคการเมือง มีหนังสือส่งหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง มาเพื่อให้ผู้ร้อง พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ โดยเห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากหลักฐานที่ส่งมาได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย กับพวก ได้มีหนังสือร้องเรียนต่อนายทะเบียน พรรคการเมืองว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองร้องต่อผู้ร้องพร้อมเอกสารเพื่อยื่นคำร้อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญ หากผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อรวบรวมหลักฐานแล้วส่งไปให้ผู้ร้อง หรือยื่นคำร้องเองต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำสั่งให้ยุบพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖, ๖๗ ต่อไป

ต่อมาวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ประธานกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และให้นำคำร้องเรียนของนายณัฐชัย สิงหนาท กับเรือตรี ฉลาด วรฉัตร พร้อมผู้เสียหาย คำร้องเรียนของนายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล คำร้องเรียนกรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำแผ่นปลิว แจกจ่ายที่จังหวัดสงขลา และคำร้องเรียนของนายชนาพัทธ์ ณ นคร มาพิจารณารวมกับคำร้องเรียนของนายวิจิต กับพวก โดยคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกำหนดประเด็นตามคำร้องเรียนรวม ๘ ข้อ กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการ ดังนี้

(๑) ร่วมกับกลุ่มพันธมิตรเพื่อล้มล้างรัฐบาล

(๒) ขอนายกรัฐมนตรีพระราชทานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๗

(๓) ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง

(๔) นำคนไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง โดยใส่ร้ายพรรคการเมืองอื่นว่า ว่าจ้างผู้สมัครให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง

(๕) ขัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคอื่นที่จังหวัดสงขลา ปลุกกระดม “ระบอบทักษิณ” และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน

(๖) ว่าจ้างหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย

(๗) ว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยไม่ให้ส่งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดภาคใต้

(๘) หน่วงเหนี่ยว กักขัง นางฐิติมา ภาวะดี ให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้วเห็นว่า ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ มีผลใช้บังคับกับผู้ถูกร้องที่ ๑ และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการต่าง ๆ ดังนี้

(๑) เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๘ นายเกียรติ สิทธิอมร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตร โจมตีรัฐบาลและพันธมิตรจวกโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทย ที่สะพานม้ฆวานรังสรรค์ ว่าเศรษฐกิจยุค

ทักษิณ โศกกระทกหนึ่กระจาย บริษัทต่าง ๆ ในตลาดหลักทรัพย์ได้ประโยชน์มากกว่าประชาชน มีการทุจริตซ้ำซ้อน

(๒) เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่า เป็นระบอบทักษิณ ซึ่งไม่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายใด ๆ และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันดังกล่าวนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ว่าเป็นระบอบทักษิณเช่นกัน โดยกล่าวหาระบอบทักษิณว่าเป็นระบอบที่นายกทักษิณคุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการไว้ผู้เดียว “ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบบรัฐสภา เข้าไปควบคุมแทรกแซงสื่อมวลชน องค์กรอิสระ เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยสิ้นเชิง ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรมทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง ปกครองโดยไม่ยึดหลักกฎหมายและเหตุผล ระบอบทักษิณมีการทุจริตคอร์รัปชัน นื้อราษฎร์บังหลวง หาประโยชน์ให้พวกพ้อง

(๓) เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ นายอลงกรณ์ พลบุตร รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรที่สะพานมัฆวานรังสรรค์ กล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทยว่าจ้างนางฐิติมาจัดหาผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคเล็กลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เรียกร้องให้ผู้ฟังการปราศรัยลงคะแนนเลือกตั้งในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน และเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล และนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยบนเวทีพันธมิตรที่จังหวัดตรัง กล่าวหาว่าพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นคนโกหกหลอกลวง ฆ่าตัดตอนผู้ค้ายาเสพติดจำนวนหลายพันคน ครอบงำองค์กรอิสระ คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการการเลือกตั้ง และศาลรัฐธรรมนูญ และมีกรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ ในทำนองเดียวกันอีกหลายแห่ง ประกอบกับนายถาวร เสนเนียม จัดทำแผ่นปลิวที่ระบุชื่อนายถาวร และมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ เชิญชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน นอกจากนี้ในการปราศรัยที่ท้องสนามหลวงของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ได้กล่าวว่า “ถ้าวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีการเลือกตั้ง ก็ขอให้ประชาชนกากบาทลงในช่องไม่เลือกผู้ใด” เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งงดเว้นการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ

พรรคไทยรักไทย หรือพรรคไทยรักไทย หรือพรรคการเมืองอื่นหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองอื่นในกรณีเขตเลือกตั้งใดมีผู้สมัครพรรคอื่นสมัครด้วย ด้วยวิธีการหลอกลวงหรือใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕)

(๔) เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ก่อนมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร นายอภิสิทธิ์และคณะ ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปพบกับ นายสนธิ ลิ้มทองกุล หัวหน้ากลุ่มพันธมิตร และต่อมามีกรรมการบริหารพรรค อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นบนเวทีของนายสนธิอย่างต่อเนื่อง ทั้ง ๆ เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า นายสนธิและพวกมีพฤติกรรมที่ต้องการขับไล่พันตำรวจโท ทักษิณ

(๕) ออกแถลงการณ์ร่วมกับพรรคชาติไทยและพรรคมหาชนว่าไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งโดยอ้างว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่มาร่วมลงชื่อในสัปดาห์นั้นว่าจะปฏิรูปการเมืองก่อนสมัครรับเลือกตั้ง และอ้างว่าการเลือกตั้งต่อไปจะไม่บริสุทธิ์ตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีข้ออ้างที่เป็นไปตามกฎหมาย ทั้ง ๆ ที่สามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้แต่กลับไม่ส่งสมัคร ประกอบกับต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยกรรมการบริหารพรรคและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจัดปราศรัยและจัดทำเอกสารแจกจ่ายจำนวนมาก เพื่อณรงค์ให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครคนใดหรือพรรคใด ทั้ง ๆ ที่ตนเองไม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งแข่งขันด้วยแต่ประการใด และนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา ลูกน้องของนายไตรรงค์ ชัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคเล็กที่จังหวัดสงขลา เพื่อมิให้ลงสมัครแข่งขันกับพรรคไทยรักไทย โดยมุ่งหมายให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคไทยรักไทยที่มีผู้สมัครลงสมัครเพียงคนเดียวได้คะแนนเสียงเลือกตั้งไม่ถึงร้อยละยี่สิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอันจะส่งผลให้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้ง มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบจำนวนที่จะเปิดการประชุมสภาและไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้

(๖) นายทักษิณัยเป็นผู้นำนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ราษฎรจังหวัดตรัง เดินทางโดยรถยนต์ไปกรุงเทพมหานครเพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ย้อนหลังไปเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน ๒๕๔๘ แล้วพากลับไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๙ จากนั้นก็พาบุคคลทั้งสามไปพบกับนายสุเทพ นายदारและพวกที่กรุงเทพมหานคร

จัดแถลงข่าวว่ามีพรรคการเมืองหนึ่งว่าจ้างให้ลงสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นการกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างนั่นเอง จากการตรวจหลักฐานทะเบียนพรรคการเมืองของนายทักษิณ ปรากฏว่าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อมีการสอบสวนเรื่องนี้ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งถูกนายสาทิตย์ โทรศัพท์ต่อว่าว่าการสอบสวนให้ทำหนังสือเชิญพยานด้วย พฤติการณ์น่าเชื่อได้ว่านายสาทิตย์ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็น ผู้ไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐

(๗) นายวรรชวรวิทย์ ดันติกริมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า และพันตำรวจโท รุทธพล เนาวรัตน์ ได้บันทึกภาพและเสียงของนายไทกร พลสุวรรณ ไว้เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ โดยที่นายไทกรไม่รู้ตัวมาก่อนว่าจะถูกบันทึก เนื่องจากนายวรรชวรวิทย์ถูกนายไทกรข่มขู่ว่าส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งขาดคุณสมบัติ มีความผิด นายไทกรได้เสนอความช่วยเหลือจะให้เงินและหาที่อยู่อาศัยให้ใหม่ โดยขอให้ร่วมแถลงข่าวและกล่าวหาว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยอย่างเช่นนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ให้เงินเพื่อให้ นายวรรชวรวิทย์ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง นายไทกรพูดว่าจะปรึกษาหารือกับเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในเรื่องเงินค่าตอบแทนตามที่นายวรรชวรวิทย์เรียกร้อง จากหลักฐานทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองปรากฏว่านายไทกรเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในขณะที่กระทำการดังกล่าว และนายไทกรมีการติดต่อประสานงานกับผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเฉพาะนายสุเทพ ได้แก่การพานายชวการ โตสวัสดิ์ และนายสุขสันต์ ชัยเทศ เข้าพบนายสุเทพเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ไขข้อมูลทะเบียนสมาชิกพรรคพัฒนาชาติไทย นายไทกรร่วมเดินทางไปกับคณะของนายสุเทพเพื่อไปบ้าน นายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ หัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทย จึงมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่านายสุเทพเป็นผู้ใช้ สนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายไทกรว่าจ้างนายวรรชวรวิทย์ให้กล่าวใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย ว่าพรรคไทยรักไทยจ้างให้ผู้สมัครที่ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐

พฤติกรรมการของนายอภิสิทธิ์ กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าว ประกอบกับนายอภิสิทธิ์เรียกร้องให้ขอพระราชทานนายกรัฐมนตรีนครและรัฐบาลพระราชทานตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๗ เป็นการกระทำเพื่อไม่ต้องการให้การเลือกตั้ง เป็นการทั่วไปสามารถดำเนินการไปได้ ไม่ต้องการให้มีรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้น จึงเป็นการกระทำ ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ ประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ถูกร้อง ที่ ๑ และเป็นการกระทำของกรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยที่ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้อง ที่ ๑ ได้กระทำการใด ๆ ที่จะแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้โต้แย้งหรือระงับการกระทำของบุคคล ดังกล่าว จึงถือได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้กระทำความผิด ร่วมทำหรือสนับสนุนการกระทำดังกล่าว

ส่วนข้อกล่าวหาเรื่องว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยและหวังเหนี่ยวรั้งนางฐิติมา เห็นว่า พยานหลักฐานที่ได้จากการสืบสวนสอบสวนยังไม่เพียงพอรับฟังได้ว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ต่อมาคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้รายงานผลการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียน พรรคการเมือง พิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง จึงได้ส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมาให้ผู้ร้องพิจารณาดำเนินการ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

ผู้ร้องมีคำสั่งให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการ สูงสุดดำเนินการตามความในมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตามคำสั่งอัยการสูงสุดที่ ๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พิจารณา คณะกรรมการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงดังกล่าวมีความเห็นว่า ข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมืองบางกรณี ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ดังนี้

(๑) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าร่วมกับกลุ่มพันธมิตรกู้ชาติกล่าวโจมตีรัฐบาลและประกาศของนายกรัฐมนตรีพระราชทานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๗ นั้น ไม่เป็นการกระทำผิด เพราะบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด และเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๔ อีกทั้งมิใช่เป็นการกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

(๒) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ รมรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกากบาทลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนนั้น ไม่ใช่การห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อจะจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่นหรือพรรคการเมืองใดหรือให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

(๓) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่มีเหตุอันควรนั้น ไม่เป็นการกระทำผิดกฎหมาย เพราะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒๘ (๒) บัญญัติว่า “การเลิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ โดยมีให้นำเอาเหตุที่พรรคการเมืองไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือเหตุที่ไม่มีสมาชิกของพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งมาเป็นเหตุให้ต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมือง” ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

(๔) กรณีกล่าวหาว่าเลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หน่วงเหนี่ยวกักขังนางฐิติมา สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยและให้ใส่ร้ายว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยได้ว่าจ้างให้สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องได้คะแนนเสียงถึงร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๔ นั้น รับฟังไม่ได้ว่านางฐิติมาถูกบังคับขู่เข็ญเพื่อไปให้การใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย ยังไม่อาจ

ถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

ส่วนข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีการกระทำของหัวหน้าพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง เห็นว่าเป็นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ มีดังนี้

(๑) นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำ วุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันเดียวกันนั้น นายสุเทพเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวโจมตี การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็นระบอบทักษิณ โดยนอกจากจะกล่าวหาในลักษณะ เช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ แล้วยังกล่าวโจมตีว่าระบอบดังกล่าวเป็นระบอบที่นายทักษิณคุมอำนาจ การตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบบรัฐสภา ไม่ทำ เพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริต คอร์รัปชัน ฉ้อราษฎร์บังหลวง และที่กรรมการบริหาร และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ในระหว่างวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ ในลักษณะ เช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ รวมทั้งกรณีที่นายถาวรกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำแผ่นปลิว ซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชน ชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียวายอย่างใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบ ทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...” นั้น พฤติกรรมตามข้อเท็จจริงดังกล่าวของนายอภิสิทธิ์ กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการสร้างคำว่า “ระบอบทักษิณ” ขึ้นมา เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่ามีการปกครองประเทศไทยโดยระบอบอื่นนอกจากที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ กำหนดไว้ อันเป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ให้ประชาชนทั่วไปเกลียดชัง ให้เข้าใจว่าเป็น คนชั่ว คนทุจริต และขายชาติ อันมีลักษณะเป็นการใส่ร้ายหรือจู่โจมให้ประชาชน

เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพรรคไทยรักไทย โดยมีเจตนาเพื่อให้ประชาชนงดเว้นการลงคะแนนให้แก่พรรคไทยรักไทย อันเป็นการกระทำซึ่งต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕)

(๒) นายทักษิณัย ผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ กรรมการบริหารและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ราษฎรจังหวัดตรัง เดินทางไปกรุงเทพมหานคร เพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยร่วมมือกับนางสาวอิสรา หรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส. ๑๘/ข ๒) รวม ๓ ฉบับ เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ในการส่งนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง โดยเอกสารดังกล่าวระบุว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่น้อยกว่า ๕๐ วัน อันเป็นเท็จ เนื่องจากนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๓ (๔) และต่อมาปรากฏว่า นายทักษิณัยได้พานางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง จากนั้นได้พาบุคคลทั้งสามไปพบนายสุเทพ นายถาวร และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่กรุงเทพมหานคร เพื่อจัดแถลงข่าวว่ามีพรรคการเมืองหนึ่งซึ่งต่อมาหมายถึงพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้ง พฤติการณ์เชื่อได้ว่า นายสาทิตย์ซึ่งเป็นอดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณัยกระทำการดังกล่าว อันเป็นการใช้ให้บุคคลอื่นกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็น การกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ นายโทกรในฐานะตัวแทน

ของนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ว่าจ้างให้นายวรรชวริทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๔) วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ นายถาวร รองเลขานุการและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ นายประพร เอกอูร์ นายชาติ คนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าพรรค นายคณิต ผดุงอรรถ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต ชูโชติช่วง สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ร่วมกันจัดขบวนการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่า ตามข้อกล่าวหาทั้ง ๔ ข้อ พยานหลักฐานตามที่ปรากฏในสำนวน ตามรายงานการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และความเห็นของประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง มีเหตุผลน่าเชื่อว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรค เป็นการกระทำในการดำเนินกิจการทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภา

ผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อให้การเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

กรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิด ๖ ข้อ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แม้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ เห็นว่าการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพียง ๔ ข้อเท่านั้นที่เป็นการกระทำฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แต่ผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้ว ก็ไม่ใช่กรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ อีกทั้งคำร้องที่จะยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญได้บรรยายข้อเท็จจริงโดยละเอียดตั้งแต่มีผู้ร้องเรียน ความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองและความเห็นของผู้ร้อง พร้อมทั้งส่งหลักฐานทั้งหมดเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้นำข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังกล่าวมาประกอบการพิจารณา จึงไม่ต้องส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานต่อไป

ผู้ร้องพิจารณาพยานหลักฐานและสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมา ประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้ผู้ร้องดำเนินการตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๓ แล้วเห็นพ้องด้วยกับคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ดังนี้

(๑) ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาที่ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไปมีผลใช้บังคับกับผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยคณะกรรมการบริหารพรรคและมติที่ประชุมใหญ่ มีนโยบายไม่ส่งสมาชิกพรรคสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป ทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่ง

เขตเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง แต่ตามวันเวลาดังกล่าว นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หลายคนได้ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทยผู้สมัครรับเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปดังกล่าวตามสถานที่ต่าง ๆ กัน ในกรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอื่น ๆ หลายแห่งในเขตเลือกตั้ง ชักชวนประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งทั้งที่ไปฟังการปราศรัย และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางสื่อสารมวลชนทุกแขนง ชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปทุกเขตเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๒) เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลากลางวัน ซึ่งเป็นวันเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ นายทักษิณัย สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตามลำดับ ในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้งของสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัครและค่าใช้จ่ายจากนายทักษิณัย แต่ต่อมาผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตรวจสอบพบว่า นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ครบ ๕๐ วัน หลังจากนั้น นายสุเทพ นายถาวร และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กับพวก ได้จัดแถลงข่าวที่กรุงเทพมหานคร กล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทยเป็นผู้ว่าจ้างให้นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นความเท็จ ซึ่งความจริงแล้วมีพยานหลักฐานน่าเชื่อได้ว่านายสาทิตย์ มีส่วนรู้เห็นให้การสนับสนุน

หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณัยกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ นายไทกรในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แจ้งให้นายบรรชิตวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มี การแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าแจ้งสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทย เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๔) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาหลายเขต เนื่องจากมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวและได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ และกำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ครั้งต่อมาวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายชูชาติ ประธานธรรม ได้นำนางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ (ที่ถูกพรรคคนขอปลดหนี้) ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัด

สงขลาแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา ได้มีนายถาวร รองเลขาธิการและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย นายวิรัตน์ นายเจือ และนายประพร ร่วมกับนายชาติ คนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันขัดขวางการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ อันเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

การกระทำดังกล่าวตามข้อ (๑) ถึง (๔) เป็นการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหาร และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งกระทำในการดำเนินกิจการทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อไม่ให้เกิดการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ดำเนินการไปได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๓, ๑๓๖, ๑๔๔, ๑๔๕, ๓๒๓, ๓๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓), ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ ขอให้หามีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ รองหัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรค ได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) และขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและแก้ไขคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาสรุปความได้ว่า

(๑) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีข้อ ๑ เรื่องการปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยม นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ต่อสู้เพื่อรักษาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างเข้มแข็งตลอดมา ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เป็นผู้บัญญัติคำว่า “ระบอบทักษิณ” แต่เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วไปว่าในช่วงเวลาประมาณ ๕ ปีที่ผ่านมาประเทศไทยภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจในหมู่ประชาชนชาวไทยจำนวนมากในหลายเรื่อง จึงมีผู้บัญญัติพฤติกรรมของการปกครองรูปแบบนี้ว่า “ระบอบทักษิณ” การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” นั้น หาได้เป็นความผิดไม่ และไม่เป็นที่ผู้ร้องจะนำมากล่าวอ้างเพื่อให้พิจารณา สั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพราะการกล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นเพียงการวิพากษ์วิจารณ์และกล่าวถึงในทางการเมือง เกี่ยวกับการบริหารบ้านเมืองตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี แนวทางนโยบายและการบริหารจัดการประเทศของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรี อันเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญที่ให้การรับรองคุ้มครองไว้ และตามปณิธานสากลสิทธิมนุษยชนว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของสหประชาชาติที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก หาได้มีการกระทำใดของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่เป็นการเกินเลยจากขอบเขตแห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใดไม่

เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่าการประกาศยุบสภาของพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ชอบด้วยเหตุผล กล่าวคือ การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะหัวหน้ารัฐบาลได้ก่อให้เกิดวิกฤตศรัทธาต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง

เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ และเหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนปัญหาการทุจริต ประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง และเกี่ยวข้องกับพัวพันถึงตัวพันตำรวจโท ทักษิณ โดยตรง โดยเฉพาะกรณีที่ พันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวได้ขายหุ้นของบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) อันเป็นธุรกิจในกลุ่มเครือชินวัตรให้แก่บริษัท เทมาเส็ก จำกัด โดยไม่เสียภาษี เป็นเหตุให้ สาธารณชน สื่อมวลชน ตลอดจนนักวิชาการวิพากษ์วิจารณ์โจมตีกล่าวหาพันตำรวจโท ทักษิณ และ ครอบครัวอย่างรุนแรงต่อเนื่อง ต่อมาพันตำรวจโท ทักษิณ กลับประกาศยุบสภาเพื่อหลบหนีการซักฟอก โดยอ้างเหตุผลว่าเกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงในหมู่ประชาชน อันเป็นข้ออ้างที่ไร้เหตุผลมิได้เป็นไปตามครรลองในระบอบประชาธิปไตยและประเพณีที่เคยปฏิบัติในทางการเมืองของประเทศไทย การประกาศยุบสภาของพันตำรวจโท ทักษิณ พฤติการณ์ปรากฏชัดว่ามีการร่วมมือกับคณะกรรมการ การเลือกตั้งชุดที่มีพลตำรวจเอก วาสนา เป็นประธาน วางแผนการเพื่อช่วยเหลือพรรคไทยรักไทย ใจเอาเปรียบพรรคการเมืองอื่น ๆ รวมทั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ และการดำเนินการเลือกตั้งของคณะกรรมการ การเลือกตั้งส่อไปในทางขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ประกอบกับ การยุบสภาครั้งนี้ไม่ได้เป็นไปเพื่อแก้ปัญหของประเทศไทย แต่เป็นการกระทำเพื่อฟอกตัวเอง ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๑ รวมทั้งพรรคชาติไทย และพรรคมหาชน จึงมีมติร่วมกันไม่ส่งผู้สมัคร ลงสมัครรับเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นเหตุให้ พันตำรวจโท ทักษิณ และสมาชิกพรรค ไทยรักไทยไม่พอใจ จึงได้ออกแถลงการณ์หาเสียงทั่วประเทศกล่าวหาประณามผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าเป็นผู้ทำลาย ประชาธิปไตยและละเมิดรัฐธรรมนูญ เล่นการเมืองโดยไม่เคารพกติกา ทำลายเศรษฐกิจของบ้านเมือง ให้เสียหาย ด้วยเหตุดังกล่าวผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงจำเป็นต้องจัดการปราศรัยให้ประชาชนรับทราบความจริง และชี้แจงข้อกล่าวหาที่พันตำรวจโท ทักษิณ และบรรดาสมาชิกพรรคไทยรักไทยได้ใส่ความผู้ถูกร้อง ที่ ๑ การกล่าวปราศรัย และแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ในทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ดีชม วิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะที่เป็นบุคคลสาธารณะ อันเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ และในฐานะที่เป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้าน เป็นการดำเนินการทางการเมืองตามวิถีทางในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การจัดการปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ว่าในกรุงเทพมหานครหรือ ในส่วนภูมิภาคตามจังหวัดต่าง ๆ เป็นการกระทำที่ไม่เป็นความผิดต่อกฎหมายแต่อย่างใด ไม่มี ข้อความใดอันเป็นเท็จกล่าวหาหรือใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ หรือพรรคไทยรักไทยโดยปราศจาก

ความเป็นจริง ไม่มีการกระทำใดอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ไม่มีผลเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยวิถีทางที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

ตามที่ผู้ร้องกล่าวหาว่า นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง กล่าวหาการบริหารงานของ พันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวหาว่า “วันนี้ระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงว่า

ก) กรณีเรื่องทำลายประชาธิปไตย การปราศรัยดังกล่าวของนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคสมาชิกหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ตามสิทธิทางการเมือง เป็นการชี้แจงและให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชน โดยชี้ให้เห็นถึงการกระทำของนายกรัฐมนตรีและการบริหารบ้านเมืองที่เป็นปัญหา อันมีลักษณะไม่เคารพและไม่เป็นไปตามวิถีทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งพฤติกรรมของพันตำรวจโท ทักษิณ ตลอดระยะเวลา ๕ ปี ที่บริหารบ้านเมืองก็ล้วนแต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการทำลายหลักการของระบอบประชาธิปไตยในหลายกรณี ใช้เสียงข้างมากในสภาผลักดันให้กฎหมายที่รัฐบาลเสนอผ่านสภาผู้แทนราษฎร ทั้ง ๆ ที่กฎหมายนั้นมีข้อผิดพลาด จนเป็นผลให้พระราชบัญญัติบางฉบับไม่ได้รับการโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธย และพันตำรวจโท ทักษิณ ยังมีพฤติกรรมที่แสดงออกโดยแจ้งชัดว่าไม่ได้ให้ความสำคัญแก่รัฐสภา ไม่เคารพกฏกติกาประชาธิปไตยที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ทำลายความเชื่อมั่นของระบบรัฐสภา ทำลายเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา แม้จะปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาได้ตั้งกระทู้ถามพันตำรวจโท ทักษิณ เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินแทบทุกนัดของการประชุม กลับปรากฏว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้และไม่ยอมมาตอบกระทู้ถามของสมาชิกรัฐสภา อันเป็นการกระทำที่สอดคล้องว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญ แก่ระบบรัฐสภาและไม่ให้เกียรติสถาบันนิติบัญญัติ

ข) กรณีการแทรกแซงองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ตลอดระยะเวลา ๕ ปีที่พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี ปรากฏข้อเท็จจริงว่า องค์กรอิสระทั้งหลายตามรัฐธรรมนูญ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) ได้ถูกแทรกแซง ครอบงำ โดยอำนาจฝ่ายการเมืองมาโดยตลอด ตั้งแต่กระบวนการสรรหา การแต่งตั้ง การพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด จนทำให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระดังกล่าวขาดความเป็นอิสระและเที่ยงธรรม เป็นการทำลายเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ พฤติกรรมการแทรกแซงองค์กรอิสระดังกล่าวเกิดขึ้นโดยการกระทำของพันตำรวจโท ทักษิณ และบุคคลใกล้ชิดเองในหลายกรณี

ค) กรณีการครอบงำวุฒิสภา เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ได้เข้าไปแทรกแซงและครอบงำการทำงานของวุฒิสภาเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเสียงข้างมากมีมติในหลายเรื่องเป็นไปตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลตลอดมา อาทิ การลงมติเลือกบุคคลเข้ารับตำแหน่งเป็นกรรมการในองค์กรอิสระต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญก็มีการลงมติตามที่รัฐบาลต้องการทุกครั้ง และเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าสมาชิกวุฒิสภาลงมติโดยมีการกำหนดตัวบุคคล (บล็อกโหวต) ตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทย

ง) กรณีการแทรกแซงสื่อ ภายใต้การบริหารของ พันตำรวจโท ทักษิณ ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมาปรากฏว่าสื่อมวลชนทุกสาขาได้ถูกแทรกแซง ครอบงำจากพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทย โดยปรากฏพฤติกรรมว่าพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทยได้เข้าควบคุมหรือส่งคนสนิทเข้าควบคุมสั่งการให้สถานีวิทยุเครือข่ายกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์ทุกช่องทำการเสนอข่าวของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลแต่ฝ่ายเดียวทุกวัน กีดกันและห้ามมิให้นำเสนอข่าวของฝ่ายค้าน หรือบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่าง หากหนังสือพิมพ์ฉบับใดเสนอข่าวที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล ผู้บริหารหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นก็จะถูกกลั่นแกล้ง เช่น ถูกถอนการโฆษณา หรือถูกคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) เข้าตรวจสอบฐานะทางการเงินเพื่อให้เกิดความกลัวและเสียชื่อเสียง สำหรับผู้ดำเนินรายการวิทยุและโทรทัศน์รายใดที่รัฐบาลทักษิณ ไม่อาจควบคุมสั่งการได้หรือดำเนินรายการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ก็จะถูกปลดหรือถอดออกจากการดำเนินรายการ ข้อเท็จจริงเรื่องการคุกคามแทรกแซงสื่อได้ปรากฏให้เห็นและเกิดขึ้นอย่างรุนแรงในยุคของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ปราศรัยหยาบคายประเด้นปัญหาดังกล่าวนี้ขึ้นมาวิพากษ์วิจารณ์และเรียกร้องให้รัฐบาลยุติการกระทำดังกล่าวยอมเป็นสิทธิโดยชอบธรรม เพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชน สื่อมวลชน อันเป็นประโยชน์ของประเทศชาติและสาธารณชนโดยแท้หาได้เป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ หรือพรรคไทยรักไทยโดยปราศจากความจริงแต่อย่างใดไม่

กรณีนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวปราศรัยถึงระบอบทักษิณ ว่าเป็นระบอบที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริต คอร์รัปชัน นี้อาสาสมัครบังหลวง ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงว่า

ก) กรณีพันตำรวจโท ทักษิณ ชุมอำนาจตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ทำลายระบบคุณธรรม ก่อให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า การบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชุมอำนาจการ บริหาร สั่งราชการ และการตัดสินใจในการดำเนินนโยบายใด ๆ ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของพันตำรวจโท ทักษิณ แต่เพียงผู้เดียว รัฐมนตรีของรัฐบาลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อยมาก นอกจากนี้สภาผู้แทนราษฎรซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคไทยรักไทยเป็นจำนวนมากโดยเด็ดขาดก็ตกอยู่ภายใต้การครอบงำสั่งการของพันตำรวจโท ทักษิณ และผู้ใกล้ชิด เป็นผู้กำหนดทิศทางและแนวทางในการลงมติในสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนประเด็นเรื่องการทำลายระบบคุณธรรมก็มีผลสืบเนื่องจากพฤติกรรมที่แสดงออกโดยชัดเจนของพันตำรวจโท ทักษิณ เอง ในการพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งสำคัญ ๆ ของกองทัพ ตำรวจ และข้าราชการประจำ โดยพันตำรวจโท ทักษิณ ใช้ระบบอุปถัมภ์ ไม่ได้ใช้ระบบคุณธรรม ไม่คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และอาวุโส เป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปในหมู่ข้าราชการทุกกระทรวง ทบวง กรม ว่าการจะให้ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ได้เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งสำคัญ ๆ นั้นต้องวิ่งเต้นเข้าหาผู้มีอำนาจทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ตัวพันตำรวจโท ทักษิณ หรือภริยา และบรรดาญาติพี่น้องผู้ใกล้ชิดของบุคคลทั้งสอง อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมแห่งการทำลายระบบคุณธรรม คุณงามความดี สร้างความแตกแยกในหมู่ข้าราชการทุกภาคส่วน การวิพากษ์วิจารณ์เรื่องดังกล่าวนี้จึงมิใช่เป็นการใส่ร้ายด้วยข้อความอันเป็นเท็จแต่อย่างใด

ข) กรณีที่การปกครองในระบอบทักษิณ ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง แตกแยกอย่างรุนแรงในสังคมอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน นั้น ความจริงที่ปรากฏให้เห็นจนเกิดเป็นวิกฤตของบ้านเมืองในช่วงที่พันตำรวจโท ทักษิณ บริหารประเทศไม่ว่าในกรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นำมาซึ่งการสูญเสียชีวิตเลือดเนื้อของพี่น้องประชาชนทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิม ล้วนมีสาเหตุมาจากความผิดพลาดของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ นอกจากนี้พันตำรวจโท ทักษิณ ได้ประกาศนโยบายปราบปรามยาเสพติดโดยถือเป็นวาระแห่งชาติ ในการประกาศสงครามขั้นแตกหักเพื่อเอาชนะ

ยาเสพติดแบบตาต่อตา ฟันต่อฟัน พันตำรวจโท ทักษิณ ได้มอบหมายและชี้แจงนโยบายต่อเจ้าหน้าที่ระดับสูงเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๖ ให้ดำเนินการอย่างเด็ดขาด โดยใช้ถ้อยคำชี้ว่า ปลุกเร้าและกดดันให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหวนกลับไปใช้ความรุนแรงนอกระบบกฎหมาย หลีกเลี่ยงกระบวนการยุติธรรมและหลักนิติธรรม ดังนั้นกรณีที่มีการฆ่าตัดตอนประชาชนเสียชีวิตไป ๒,๕๐๐ คน จึงเป็นไปตามความต้องการและคำสั่งของพันตำรวจโท ทักษิณ อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

นอกจากนี้เมื่อมีประชาชนจำนวนมากแสดงความคิดเห็นคัดค้านการบริหารงานที่ไม่ชอบธรรมของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ก็ได้ดำเนินการจัดตั้งและแบ่งแยกประชาชนโดยใช้อำนาจและเจ้าหน้าที่กลไกของรัฐบาลไปสนับสนุนประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งให้มาต่อต้านคัดค้านผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากตน โดยไม่ฟังเสียงคัดค้านวิพากษ์วิจารณ์เสนอแนะของประชาชน สื่อมวลชน นักวิชาการ บุคคลสำคัญผู้มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน ก่อให้เกิดความขัดแย้งแตกแยกในสังคมไทยอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน นอกจากพฤติกรรมดังกล่าวแล้ว พันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทยยังได้พูดและแสดงออกต่อประชาชนและสื่อมวลชนหลายครั้ง จังหวัดใดที่สนับสนุนและเลือกพรรคไทยรักไทย รัฐบาลก็จะจัดสรรงบประมาณไปเพื่อการพัฒนาจังหวัดนั้น ๆ ก่อน คำพูดของพันตำรวจโท ทักษิณ ดังกล่าวนำมาซึ่งความแตกแยกในสังคมอย่างรุนแรง

ค) กรณีการปราศรัยหรือวิพากษ์วิจารณ์ว่า รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง นั้น เช่น กรณีที่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) คือบุคคลในครอบครัวของพันตำรวจโท ทักษิณ และบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดได้ขายหุ้นส่วนใหญ่และกิจการของบริษัทในเครือทั้งหมด ให้แก่บริษัท เทมาเส็ก จำกัด ประเทศสิงคโปร์ เป็นเงิน ๗๓,๓๐๐ ล้านบาท โดยหลีกเลี่ยงไม่เสียภาษีให้แก่รัฐ กรณีบริษัท ซินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ที่ได้รับสัมปทานดำเนินธุรกิจดาวเทียมไอ พี สตาร์ อันเป็นธุรกิจของพันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัว ได้รับการยกเว้นไม่เสียภาษี ซึ่งเทียบเท่ากับสิทธิประโยชน์สูงสุดที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนให้แก่การลงทุนที่ลงทุนในเขต ๓ ซึ่งเป็นเขตท้องที่ห่างไกล ทุรกันดาร ทำให้ได้รับประโยชน์จากการดังกล่าวเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า ๑๖,๔๕๕ ล้านบาท โดยพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรี และเป็นประธานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนโดยตำแหน่งได้ผลักดันให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีมติยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล เฉพาะรายได้ที่ได้รับจากต่างประเทศเป็นเวลา ๘ ปี ให้แก่บริษัท ซินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน)

ทำให้รัฐต้องสูญเสียรายได้ที่จะได้รับเงินภาษี เป็นเงิน ๑๖,๔๕๘ ล้านบาท ส่อเจตนาเป็นการทุจริตเชิงนโยบายของพันตำรวจโท ทักษิณ หรือกรณีสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ภายหลังจากที่บริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้เข้ามาถือหุ้นรายใหญ่แล้ว ก็ปรากฏว่ามีการลดค่าสัมปทาน และเปลี่ยนแปลงการจัดผังและสัดส่วนรายการเสียใหม่ ทำให้กลุ่มบริษัท ชินคอร์ปอเรชั่นผู้ถือหุ้นรายใหม่ได้รับประโยชน์จากการเสนอลดค่าสัมปทาน ทำให้รัฐขาดรายได้เป็นเงินประมาณ ๑๗,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งในทำนองกลับกันทำให้กลุ่มธุรกิจชินคอร์ปอเรชั่นได้รับผลประโยชน์เป็นเงินประมาณ ๑๗,๐๐๐ ล้านบาท และเมื่อมีการปรับเปลี่ยนผังและสัดส่วนรายการแล้วทำให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวี นำเสนอรายการละครและรายการบันเทิงอื่นได้มากขึ้น ส่งผลให้เจ้าของกิจการได้รับประโยชน์จากค่าโฆษณามากขึ้น ทำให้หุ้นของบริษัท ไอทีวี ในตลาดหลักทรัพย์มีมูลค่าสูงขึ้น ย่อมเป็นประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ คือกลุ่มบริษัท ชินคอร์ปอเรชั่นของครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ นั่นเอง

ง) กรณีปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน นื้อราษฎร์บังหลวง ภายใต้อำนาจการบริหารงานของรัฐบาลทักษิณ นั้น ปรากฏข้อเท็จจริงเกิดขึ้นมากมาย เช่น กรณีการทุจริตจากโครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิดซีทีเอ็กซ์ และการทุจริตจากงานประมูลก่อสร้างหรือติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในสนามบินสุวรรณภูมิ หรือกรณีรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ สั่งการให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (เอ็กซิมแบงก์) ปลอมเงินกู้ให้แก่รัฐบาลพม่าเป็นจำนวนเงิน ๔,๐๐๐ ล้านบาท โดยไม่มีหลักประกันจากรัฐบาลพม่า และรัฐบาลไทยโดยกระทรวงการคลังต้องชดเชยส่วนต่างของดอกเบี้ยให้ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏภายหลังว่ารัฐบาลพม่าได้ใช้เงินดังกล่าวส่วนหนึ่งมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมจากบริษัทธุรกิจของครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ และว่าจ้างบริษัทผู้ใกล้ชิดกับพันตำรวจโท ทักษิณ ไปปฏิบัติงานจ้างทำงานหลายโครงการในประเทศพม่า อันเป็นการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้องในอีกรูปแบบหนึ่ง หรือกรณีการทุจริตเชิงนโยบายจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เช่น การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ก็ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีกลุ่มธุรกิจที่เป็นพวกพ้องกับรัฐบาลพรรคไทยรักไทยได้ผลประโยชน์จากการจัดสรรหุ้นไปเป็นจำนวนมาก และเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากผลประโยชน์จากการที่กำกับราคาน้ำมันจากภาครัฐวิสาหกิจด้านพลังงานของรัฐ และยังมีความพยายามที่จะแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และรัฐวิสาหกิจด้านสาธารณูปโภคในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง ทั้งดำเนินการไปในลักษณะที่ขัดต่อกฎหมาย จนศาลปกครองมีคำสั่งให้ยุติการจัดจำหน่ายหุ้นและการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีการแก้กรอบการแปรสัญญากิจการ

โทรคมนาคมใหม่โดยได้นำเรื่องเสนอเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพิทักษ์อัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๔๖ อนุมัติให้จัดเก็บภาษีสรรพสามิตกิจการโทรคมนาคมไม่เกินร้อยละ ๕๐ เพื่อช่วยเหลือ เอื้อประโยชน์ให้แก่บริษัท แอดวานซ์อินโฟร์เซอร์วิส จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่พันดาร์จโท ทักษิณ และครอบครัวก่อตั้งขึ้นเพื่อประกอบธุรกิจโทรศัพท์มือถือ ไม่ต้องจ่ายค่าสัมปทานให้แก่รัฐในอัตราร้อยละ ๒๕ ของรายได้ ทำให้รัฐสูญเสียรายได้จำนวนมหาศาล

กรณีที่นายถาวร กรรมการบริหารพรรค จัดทำแผ่นปลิวซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียวายอย่างใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...” นั้น ผลการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ได้ข้อสรุปปรับฟังเป็นยุติดังกล่าวแล้วว่าไม่เป็นความผิด จึงได้จัดทำรายงานผลการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ลงนามโดยนายไพฑูรย์ เนติโพธิ์ ข้อความที่ปรากฏตามแผ่นปลิวซึ่งมีข้อความตามที่ผู้ร้องได้นำมาเป็นข้อกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเป็นข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติแล้วว่าการกระทำดังกล่าวนั้นไม่เป็นความผิดแต่อย่างใด แต่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงชุดที่มีนายสุริยา ทรงวิทย์ เป็นประธาน ยังนำเอากรณีดังกล่าวมากล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ อีก แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ อย่างไรเหตุผล ไม่เป็นธรรมและมีเจตนากลั่นแกล้งผู้ถูกร้องที่ ๑

ดังนั้น กรณีการกล่าวปราศรัยของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ได้กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับการกระทำและพฤติกรรมของพันดาร์จโท ทักษิณ ตลอดระยะเวลาที่ได้บริหารประเทศ จึงเป็นเรื่องจริงทั้งสิ้น สมควรที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะได้นำกล่าวชี้แจงแก่ประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศให้ตระหนักและเข้าใจถึงคำว่า “ระบอบทักษิณ” จึงถือว่าคำปราศรัยของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในส่วนนี้นอกจากจะเป็นการตอบโต้พันดาร์จโท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทยในทางการเมือง และเป็นกรกระทำเพื่อป้องกันส่วนได้เสียของผู้ถูกร้องที่ ๑ และประชาชนยังถือว่าเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ดิชมด้วยความเป็นธรรมในฐานะที่ พันดาร์จโท ทักษิณ เป็นบุคคลสาธารณะ และผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านมีสิทธิโดยชอบธรรม

ที่จะวิพากษ์วิจารณ์นายกรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ทั้งข้อความที่กล่าวปราศรัยก็เป็น การตอบโต้กันในทางการเมือง อันถือเป็นเรื่องระหว่างพรรคการเมืองที่สามารถกระทำได้ตามระบอบ ประชาธิปไตย มิใช่เป็นการกระทำเพื่อล้มล้างระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรม อันดีของประชาชน อันเป็นเหตุให้ผู้ร้องนำเรื่องนี้มาร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

(๒) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๒ เรื่องนายสาทิตย์ ให้การสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ นายทักษิณฯ กระทำความคิดฐานเป็นผู้ใช้ให้นางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสาทิตย์ไม่เคยใช้ ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณฯ กระทำความคิดตาม ข้อกล่าวหาของผู้ร้อง และผู้บริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนายสาทิตย์ไม่มีผู้ใดรู้จักหรือมีความสัมพันธ์ใด ๆ กับนายทักษิณฯ มาก่อน การกระทำใด ๆ ของนายทักษิณฯ ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ แก่นายสาทิตย์ หรือผู้ถูกร้องที่ ๑ ข้อกล่าวหาของประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง และข้อกล่าวหาของผู้ร้องขัดกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางการสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวน สอบสวนข้อเท็จจริง กล่าวคือ ผู้ร้องกล่าวหาว่านายทักษิณฯ ได้นำบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งโดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัครจากนายทักษิณฯ ทั้งที่ ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวน บุคคลทั้งสามต่างให้การสอดคล้องกันว่าได้รับเงินค่าสมัครจาก ผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของนางสาวอิสรา หรือพรรณรินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ให้สัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๓ ในรายการ เรื่องเล่าเช้านี้ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้จ่ายเงินค่าสมัครให้ “ในส่วนของ จังหวัดตรังพรรคจ่ายเพราะว่าทางผู้สมัครไม่พร้อม ทางพรรคเลยจ่ายเงินให้”

นอกจากนี้ยังปรากฏข้อเท็จจริงทำนองเดียวกันเกิดขึ้นที่จังหวัดปัตตานี โดยนายปฐม เทียนสิน ได้ร้องเรียนต่อนายสุเทพว่าได้รับการติดต่อให้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ เช่นเดียวกับกรณีดังกล่าวข้างต้น นายสุเทพจึงได้แนะนำให้ทำหนังสือลาออกจากสมาชิก พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ กรณีนี้แสดงให้เห็นชัดเจนว่า การลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของบุคคลต่าง ๆ ที่ขาดคุณสมบัติในจังหวัดอื่นของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นเรื่องระหว่างผู้สมัครกับผู้ถูกร้อง ที่ ๒ ทั้งสิ้นโดยที่ไม่มีผู้อื่นเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสาทิตย์มิได้มีส่วนให้การสนับสนุน

หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ การกระทำใด ๆ ของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวตามคำร้องของผู้ร้องล้วนเป็นการกระทำของบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนและมีผลผูกพันผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างใด

(๓) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีนี้ ๓ เรื่องนายไทรกรในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายวรธรรมวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวเพื่อให้สำรายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าได้จ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ นั้น นายไทรกรไม่ใช่ตัวแทนของนายสุเทพ และไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ นายสุเทพไม่เคยยอมรับหรือรับสมอ้างเอาประโยชน์จากคำพูดและการกระทำของนายไทรกร และไม่เคยแสดงออกโดยแจ้งชัดหรือโดยปริยาย หรือในทางใดเพื่อแสดงให้บุคคลโดยทั่วไปเข้าใจว่านายไทรกรเป็นตัวแทนของตนหรือเป็นตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งนี้ แลบบันทึกรสนทนาระหว่างนายไทรกรกับนายวรธรรมวิทย์ตามที่ผู้ร้องนำมาอ้างนั้น นายไทรกรอ้างแต่เพียงฝ่ายเดียวว่าเป็นตัวแทนของนายสุเทพ อีกทั้งตามพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เห็นได้ว่านายไทรกรไม่ได้ว่าจ้างให้นายวรธรรมวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวสำรายนายสุวัจน์ หรือพรรคไทยรักไทย

การที่นายวรธรรมวิทย์กล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ น่าจะมีมูลเหตุจูงใจในการที่จะให้คณะกรรมการเลือกตั้งช่วยเหลือให้ตนพ้นผิดจากการที่ตนในฐานะหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าได้ลงลายมือชื่อในหนังสือรับรองส่งสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งโดยทราบอยู่แล้วว่าสมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ ซึ่งจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย จึงได้ร่วมสมคบกันในการกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนี้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสุเทพไม่เคยร้องเรียนว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่าส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องใช้หลักเกณฑ์การได้คะแนนเสียงร้อยละยี่สิบ และเหตุการณ์ตามแลบบันทึกรสนทนาที่บันทึกการพูดคุยระหว่างนายไทรกรกับนายวรธรรมวิทย์ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาหลังจากที่

นายสุเทพได้ทราบแล้วว่าคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงชุดที่มีนายนาม ยิ้มแย้ม เป็นประธาน ได้สรุปผลการสืบสวนสอบสวนรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วว่า พรรคไทยรักไทย ว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยและพรรคแผ่นดินไทยจริงตามที่นายสุเทพร้องเรียน ดังนั้น จึงไม่มีมูลเหตุจูงใจใดๆ ให้นายสุเทพต้องไปหาเอกสารพยานใด ๆ เพิ่มเติมจากหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าเพื่อประกอบเรื่องร้องเรียนเดิม และหลังจากที่ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๐ และ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ แล้ว นายสุเทพก็ไม่ได้ทำเรื่องร้องเรียนใหม่แต่อย่างใด

(๔) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีข้อ ๔ เรื่อง กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นตัวการ หรือให้ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนหรือกระทำให้ใด ๆ อันเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้รู้เห็น สนับสนุน ช่วยเหลือ กระทำการใด ๆ ในการชุมนุมของประชาชน ณ สถานที่รับสมัครเลือกตั้งในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม การชุมนุมดังกล่าวนำโดยนายชาติกับพวก ซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องใดๆ กับผู้ถูกร้องที่ ๑ การที่ผู้ร้องอ้างว่านายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์ ร่องหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกล่าวอ้างที่เลื่อนลอยไม่มีเหตุผลและเป็นเท็จ เพียงแต่ในอดีตเมื่อประมาณ ๖ ปีที่แล้ว นายชาติเคยมีส่วนร่วมทำงานของนายไตรรงค์ กรณีจะพิจารณาว่าการกระทำของนายชาติเกี่ยวข้องกับนายไตรรงค์หรือไม่ ผูกพันเกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เฉพาะกรณีนี้เท่านั้น ซึ่งในทางการสืบสวนสอบสวนก็ไม่ปรากฏว่านายไตรรงค์ หรือกรรมการบริหารพรรคหรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปเกี่ยวข้องแต่อย่างใด จึงไม่มีเหตุผลที่จะรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือนายไตรรงค์ได้ร่วมกับนายชาติชุมนุมในครั้งนี้ นอกจากนี้การชุมนุมของประชาชนดังกล่าวเป็นการกระทำโดยสงบและปราศจากอาวุธ เป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๖๕

อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ คือ นายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และนายประพร ไม่ได้เข้าร่วมหรือสนับสนุน หรือมีส่วนเกี่ยวข้องใดๆ ในการชุมนุมโดยสงบของกลุ่มประชาชนคนรักสงขลาในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ แต่ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ บุคคล

ทั้งที่ได้ไปยั้งที่ทำการของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ระหว่างเวลาประมาณ ๐๕.๓๐ ถึง ๐๕.๕๐ น. เพื่อพบนายไพฑูรย์ เจ๊ะแสะ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ยื่นหนังสือขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลา เนื่องจากมีกรณีทุจริตการเลือกตั้งโดยการซื้อเสียงและแจกแผ่นวีซีดี ซึ่งบุคคลทั้งสี่ได้นำหนังสือคำร้องคัดค้านการประกาศผลการเลือกตั้ง เงินและแถบบันทึกอันเป็นวัตถุพยานยื่นให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาด้วย

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อ้างประเด็นข้อกฎหมาย ดังนี้

(๑) คำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มาจากการสืบสวนสอบสวนวินิจฉัยชี้ขาดที่ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และกฎหมายอื่น กล่าวคือคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาสืบสวนสอบสวนกรณีมีผู้ร้องเรียนว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดกฎหมาย เมื่อคณะอนุกรรมการฯ ได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้ว เสนอสำนวนการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ตามข้อ ๖๗ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) (๗) และมาตรา ๑๕ แต่ไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดให้มีการประชุมเพื่อให้มีการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดเพื่อหาเหตุผลโดยรอบคอบและให้เกิดความเป็นธรรม ในการดำเนินการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างไรก็ดี พลตำรวจเอก วาสนา ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียงผู้เดียวได้ใช้อำนาจหน้าที่โดยผลการส่งสำนวนการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาสำนวนดังกล่าวที่ พลตำรวจเอก วาสนา ส่งมาให้ดำเนินการโดยใช้เวลาเพียงชั่วข้ามคืนในการพิจารณาเอกสารสำนวนซึ่งมีรายละเอียดเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า ดังนั้น เมื่อคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นคำร้องที่ไม่ได้ดำเนินการในเบื้องต้นให้ถูกต้องตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบ นายทะเบียนพรรคการเมืองและหรือผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) คดีนี้ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นเรื่องมายังผู้ร้องเพื่อให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ขอให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยมีข้อกล่าวหา รวมทั้งสิ้น ๘ ประเด็น ผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมือง เพียง ๔ ประเด็น จึงเป็นเรื่องที่ผู้ร้องมีความเห็นขัดแย้งและแตกต่างกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมือง เป็นกรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้อง ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องตั้งคณะกรรมการหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมือง และผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานส่งให้ผู้ร้อง เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินกรณียื่นคำร้องได้ ก็ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องเองได้ แต่ปรากฏว่าผู้ร้องไม่ได้ส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อให้ดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว การยื่นคำร้องของผู้ร้องในคดีนี้ จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ และไม่อาจถือเอาเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาสังคดีของผู้ร้องได้ เพราะอาจเป็นช่องทางให้ผู้ร้องเลือกปฏิบัติ หรือหาช่องทางเพื่อช่วยเหลือพรรคการเมืองบางพรรคที่ถูกร้องในทำนองเดียวกันนี้ได้ โดยเลือกสั่งให้ยื่นคำร้องเฉพาะบางประเด็นที่เห็นว่าไม่มีน้ำหนัก แล้วหลีกเลี่ยงไม่ยื่นคำร้องบางประเด็นที่มีน้ำหนัก ซึ่งน่าจะเป็นคุณหรือโทษต่อพรรคการเมืองที่ถูกร้องได้ จึงต้องถือเป็นการวินิจฉัยสังคดีโดยขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

(๓) การพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) นั้น ต้องตีความให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๓ และพิจารณาจากเจตนารมณ์ มาตรา ๓๑๓ (๑) วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ตัดข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะเสนอมิได้” ดังนั้น สิ่งที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ จะต้องเป็นสาระสำคัญที่ไม่อาจแก้ไขได้โดยกระบวนการทางรัฐธรรมนูญ การแสดงความคิดเห็นแตกต่างไม่ได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมิได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ สิ่งซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต่อความตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘ และ ๖๓ หมายความว่า จะต้องเป็นการกระทำซึ่งมีผลเปลี่ยนแปลงการปกครองและเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเท่านั้น การแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ หรือระบอบทักษิณตามรัฐธรรมนูญ จึงไม่เป็นความผิดตามที่ผู้ร้องกล่าวหา

(๔) การใส่ร้ายด้วยความเท็จ เป็นการกระทำที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๘ อันเป็นความผิดต่อส่วนตัวมิใช่เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน หากการใส่ร้ายด้วยความเท็จดังกล่าวได้กระทำในช่วงที่ได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้กระทำก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) การใส่ร้ายด้วยความเท็จอันเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการใส่ร้ายด้วยความเท็จอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นความผิดตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นพิเศษ มิใช่เป็นบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ หรือเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การกระทำที่จะเป็นความผิดถึงขั้นยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) นั้น จะต้องเป็นการกระทำตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติไว้ในหมวด ๒ ว่าด้วยการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และข้อห้ามมิให้พรรคการเมืองกระทำตั้งแต่มาตรา ๒๐ จนถึงมาตรา ๔๔ และในหมวด ๓ ว่าด้วยการสนับสนุนพรรคการเมือง ส่วนที่ ๑ การบริจาคมแก่พรรคการเมือง มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๕ เพราะล้วนเป็นการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนทั้งสิ้น ส่วนการกระทำความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักรได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ถึง ๑๑๘ เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งถือว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี

ของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

กรณีที่มีผู้ร้องนำเอาบทบัญญัติในลักษณะ همینประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาและตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) มาเป็นเหตุผลว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ไม่ชอบด้วยเหตุผล ขัดต่อเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งเพียงเพื่อใช้บังคับในช่วงที่มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น อันถือว่าเป็นกฎหมายเฉพาะที่มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดในตัวเองอยู่แล้ว มิใช่กฎหมายเกี่ยวกับความผิดอันเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอันจะเป็นผลให้ผู้ร้องนำมาอ้างเพื่อยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในคดีนี้ อีกทั้งยังเป็นการกระทำที่ไม่ได้อยู่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หมวด ๒ และ หมวด ๓ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การกระทำของนายถาวรตามที่ผู้ร้องกล่าวหาว่าขัดขวางไม่ให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเข้าไปใช้สิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง ก็ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้เป็นความผิดแต่อย่างใด หากจะเป็นความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขัง อันเป็นความผิดฐานเสื่อมเสียอิสรภาพ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๕ ก็เป็นความผิดต่อส่วนตัว เป็นความผิดอันยอมความได้ มิได้กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญชี้ขาดข้อกฎหมายว่า เมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๕ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๕ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ประกาศดังกล่าวมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายที่ดั่งถือปฏิบัติทันที จึงเป็นผลให้พระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลบังคับตามไปด้วย และคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขก็มีได้ประกาศยกเว้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผลใช้บังคับได้ต่อไปดังเช่นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๓ และฉบับที่ ๑๕ การกระทำใด ๆ ที่ผู้ร้องระบุว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ จึงเป็นข้อกล่าวหาที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายต่อไป ผู้ร้องไม่มีอำนาจนำเอาข้อเท็จจริงในส่วนนี้ไปเกี่ยวโยงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) เพื่อเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

พิจารณาแล้ว ตามคำร้องของผู้ร้องทั้งสองคำร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องทั้งสอง มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

๑. การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นอันสิ้นสุดลงตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ มีผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลบังคับตามไปด้วยหรือไม่

๒. ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยอำนาจการสืบสวนสอบสวนที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาให้ผู้ร้องโดยที่อำนาจการสอบสวนนั้นไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ได้หรือไม่

๓. ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ หรือไม่

๔. การที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัย เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ นั้น

เป็นเหตุให้ข้อกล่าวหาของผู้ร้องที่กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ตกไปหรือไม่

๕. ผู้ถูกร้องทั้งสองกระทำตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ และการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่จะตั้งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ได้หรือไม่

๖. ผู้ร้องจะอ้างประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ มาเป็นเหตุเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้หรือไม่

ต่อไปจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามประเด็นดังกล่าวข้างต้นไปตามลำดับ

๑. ประเด็นแรก การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นอันสิ้นสุดลง ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ มีผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลบังคับไปด้วยหรือไม่ ซึ่งประเด็นข้อนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดข้อกฎหมายเบื้องต้นว่า การที่คณะปฏิรูปการปกครองฯ ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๓ และไม่ได้มีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับใดประกาศยกเว้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังมีผลใช้บังคับต่อไป จึงมีผลทำให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวสิ้นสุดบังคับใช้ตามรัฐธรรมนูญไปด้วย ทำให้การกระทำใด ๆ ที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติไว้เป็นความผิด จึงไม่มีความผิดต่อกฎหมายอีกต่อไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคสอง นั้น เห็นว่าพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นโดยรัฐสภานั้นมีทั้งพระราชบัญญัติทั่วไปและพระราชบัญญัติที่มีความสัมพันธ์กับรัฐธรรมนูญ โดยการตราพระราชบัญญัติทั่วไปที่ไม่มีความสัมพันธ์กับรัฐธรรมนูญ

มีหลักอยู่ว่า ต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่วนเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัตินั้น จะเป็นเรื่องใดก็ได้ ดังนั้น พระราชบัญญัติเหล่านั้น ไม่ได้สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ แต่ยังมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการยกเลิกสำหรับพระราชบัญญัติที่มีความสัมพันธ์กับรัฐธรรมนูญแยกได้เป็นพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ในส่วนของพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นตามรัฐธรรมนูญกำหนดเป็นกฎหมายที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญกำหนดให้มีขึ้น โดยให้รัฐสภากำหนดขอบเขตเนื้อหาในรายละเอียด เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งบัญญัติขึ้นตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๓ มาตรา ๘๕ และมาตรา ๒๘๔ ตามลำดับ เป็นต้น พระราชบัญญัติที่ตราขึ้นตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดเหล่านี้ แม้รัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติให้มีขึ้น รัฐสภาก็ยังสามารถตราขึ้นได้อยู่ไม่ได้ผูกติดอยู่กับรัฐธรรมนูญ ดังนั้น แม้รัฐธรรมนูญจะสิ้นสุดลง พระราชบัญญัติเหล่านี้ก็หาได้สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญด้วยไม่ แต่ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการยกเลิกเช่นกัน แต่ในส่วนของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กำหนดให้รัฐสภาตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญรวม ๘ ฉบับ และบัญญัติด้วยว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญในเรื่องใดบ้าง และต้องดำเนินการตราให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑๔, ๓๒๓, ๓๒๖, ๓๒๗, ๓๒๘, ๓๒๙, ๓๓๐, ๓๓๑, ๓๓๒ และ ๓๓๓ ซึ่งต่อมารัฐสภาได้ตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญทั้งแปดฉบับออกมาใช้บังคับ แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะเป็นกฎหมายที่ต้องใช้ประกอบควบคู่ไปกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกับพระราชบัญญัติทั่วไปและพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดจะมีความแตกต่างกันอยู่บางประการ คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะต้องตราให้มีสาระสำคัญครบถ้วนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ส่วนพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดและพระราชบัญญัติทั่วไปนั้น รัฐสภาสามารถตราขอบเขตของเนื้อหาได้กว้างเพราะไม่มีกรอบเนื้อหาสาระสำคัญที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ เพียงแต่ต้องไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญและประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เท่านั้น แต่กระบวนการตรา

และการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด พระราชบัญญัติทั่วไป และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น โดยทั่วไปมีหลักการเช่นเดียวกัน คงแตกต่างเฉพาะในกรณีร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีระบุไว้ในนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑๑ ว่าจำเป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดิน หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเท่านั้น ที่รัฐธรรมนูญกำหนดกระบวนการตราเป็นพิเศษว่าหากสภาผู้แทนราษฎรมิได้ให้ความเห็นชอบและคะแนนเสียงไม่ให้ความเห็นชอบไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ คณะรัฐมนตรีอาจขอให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อมีมติอีกครั้งหนึ่ง ดังที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๗๓ ซึ่งกรณีนี้จะเห็นได้ว่าร่างพระราชบัญญัติทั่วไปที่คณะรัฐมนตรีระบุว่าจำเป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดิน และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นจัดว่าเป็นกฎหมายที่สำคัญ หากสภาผู้แทนราษฎรไม่ให้ความเห็นชอบ คณะรัฐมนตรีผู้เสนอร่างกฎหมายดังกล่าวอาจขอให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อมีมติอีกครั้งหนึ่งได้ จึงเป็นที่เห็นได้ว่ากระบวนการตรากฎหมายที่มีกระบวนการตราเป็นพิเศษเพิ่มเติมแตกต่างไปจากการตราพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดและพระราชบัญญัติปกติทั่วไปดังกล่าว มิได้มีใช้แต่เฉพาะกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่ยังใช้กับร่างพระราชบัญญัติที่จำเป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดินด้วย เมื่อกระบวนการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติที่จำเป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดินเป็นดังนี้ การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติที่จำเป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดินก็ต้องมีกระบวนการเช่นเดียวกันด้วย ซึ่งแตกต่างไปโดยสิ้นเชิงกับกระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญดังที่บัญญัติไว้ในหมวด ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๓ ที่มีกระบวนการที่ยุ่งยากซับซ้อนและกระทำได้ยากกว่าการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมากมาย ดังนั้น หากพิจารณาในแง่ของกระบวนการตราและการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังที่ได้กล่าวมาจึงไม่ทำให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแตกต่างจากร่างพระราชบัญญัติทั่วไปแต่อย่างใด แต่แตกต่างโดยสิ้นเชิงกับกระบวนการตราและการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ สำหรับการควบคุมกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญไม่ให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้น โดยทั่วไปรัฐธรรมนูญก็ได้กำหนดวิธีการควบคุมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไว้แตกต่างจากพระราชบัญญัติทั่วไปแต่อย่างใด คงจะมีความแตกต่างเพียงประการเดียวคือในการเสนอคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วเท่านั้นที่มีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๒ (๒) บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน มีสิทธิเข้าชื่อเพื่อเสนอความเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้ ซึ่งกระทำได้ง่ายกว่าพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดและพระราชบัญญัติทั่วไป เพราะกรณีของร่างพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดและร่างพระราชบัญญัติทั่วไปนั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสองสภามีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอความเห็นต่อประธานได้ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๒ (๑)

ด้วยเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นจึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติทั่วไปกับพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดล้วนมีกระบวนการในการตราและการแก้ไข รวมทั้งการควบคุมกฎหมายไม่ให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญในสาระสำคัญเป็นอย่างเดียวกัน หากจะมีข้อแตกต่างพิเศษเสริมเพิ่มเติมบ้างก็เพียงเล็กน้อย อีกทั้ง หากพิจารณาในเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งแปดฉบับดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ก็จะทำให้เห็นว่ามิใช่มีเนื้อหากล่าวถึงเฉพาะหลักเกณฑ์ส่วนที่เป็นบทขยายความของรัฐธรรมนูญเท่านั้น หากแต่มีเนื้อหาที่เป็นรายละเอียดของการบังคับให้บุคคลต้องกระทำการใด หรือเว้นไม่กระทำการใด และมีโทษทางอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายไว้ด้วย ซึ่งเนื้อหาส่วนนี้เป็นบรรทัดฐานทางสังคม (Social Norm) เหมือนพระราชบัญญัติทั่วไปหรือพระราชบัญญัติที่รัฐธรรมนูญกำหนดนั่นเอง ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจึงมีสถานะเป็นเพียงพระราชบัญญัติฉบับหนึ่งเท่านั้น หากได้มีศักดิ์สูงไปกว่าพระราชบัญญัติทั่วไปหรือพระราชบัญญัติที่รัฐธรรมนูญกำหนดไม่ ดังนั้น เมื่อตราออกมาบังคับใช้แล้วย่อมมิใช่บังคับได้อยู่ตลอดไปจนกว่าจะถูกยกเลิก การที่จะให้กฎหมายใดถูกยกเลิกหรือสิ้นสภาพไปต้องเป็นไปตามหลักกฎหมาย คือ รัฐสภาตรากฎหมายออกมายกเลิกโดยตรง มีการตรากฎหมายใหม่ ออกมาบังคับใช้แทนกฎหมายเก่า หรือถูกยกเลิกโดยปริยาย เช่น มีการตรากฎหมายใหม่ในเรื่องเดียวกันเกี่ยวข้องกันแตกต่างขัดแย้งกันซึ่งย่อมทำให้กฎหมายที่ตราออกมาก่อนถูกยกเลิกไปโดยปริยาย หรือกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า บทบัญญัติของกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ อันทำให้บทบัญญัตินั้นใช้บังคับมิได้ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖ กฎหมายจะไม่ถูกยกเลิกไปโดยอัตโนมัติ ดังนั้น แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ จะเรียกชื่อว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และต้องใช้ควบคู่ไปกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แต่เมื่อมีสถานะเป็นพระราชบัญญัติฉบับหนึ่งที่มีการประกาศใช้แยกมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ การที่ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ บัญญัติให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง จึงทำให้ผลทำให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นสุดตามไปด้วย แม้จะดูเหมือนว่าเมื่อมีการยึดอำนาจปกครองประเทศและมีการประกาศให้รัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ จะถูกยกเลิกโดยอัตโนมัติตามรัฐธรรมนูญไปด้วย เนื่องจากในส่วนของ การเลือกตั้งสมาชิกสภา จะไม่มีที่ใช้เพราะรัฐสภาสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญก็ตาม แต่ในบทบัญญัติส่วนอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนที่เป็นการกระทำความผิดและโทษซึ่งเป็นบรรทัดฐานสังคม (Social Norm) นั้น เจตนารมณ์ของการทำรัฐประหารยังคงประสงค์ให้มีผลใช้บังคับได้อยู่ต่อไป หาได้ยกเลิกไปตามรัฐธรรมนูญไม่ อีกทั้งตามประเพณีการปกครองในอดีต ที่ผ่านมามีการยึดอำนาจการปกครองประเทศ เช่นเมื่อปี ๒๕๓๔ ที่คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติยึดอำนาจจากรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นั้น พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งใช้บังคับมาก่อนมีการยึดอำนาจก็ยังมีผลใช้บังคับอยู่ ดังจะเห็นได้ว่าต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๔ อันมีผลทำให้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ บางประการไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้ต่อมา รัฐสภาจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขึ้นมาใช้บังคับใหม่ เป็นต้น นอกจากนี้ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๔ ยังได้บัญญัติว่า “ศาลทั้งหลายนอกจากศาลรัฐธรรมนูญ คงมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามบทกฎหมาย ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย” ก็เป็นการแสดงเจตนารมณ์ของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขซึ่งเป็นรัฐาธิปัตย์ ในขณะนั้นว่ามุ่งประสงค์ที่จะรับรองให้บรรดากฎหมาย

ทั้งปวงที่มีผลใช้บังคับอยู่ก่อนการปฏิรูปการปกครอง ซึ่งรวมทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปด้วย ดังนั้น แม้การที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่ประกาศให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผลใช้บังคับต่อไป แต่ได้ประกาศให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มีผลใช้บังคับต่อไป ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑๓ ฉบับที่ ๑๔ ฉบับที่ ๑๕ และฉบับที่ ๑๘ ตามลำดับ นั้น การประกาศให้มีผลใช้บังคับต่อไปซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ดังกล่าว ย่อมมีผลเป็นเพียงแต่ยืนยันการมีผลบังคับใช้ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวซึ่งกำลังมีปัญหาที่โต้เถียงกันเกิดขึ้นเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับดังกล่าวอยู่ในสถานการณ์ขณะนั้นเท่านั้น เพราะผลบังคับของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีอยู่ก่อนแล้วตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑ ข้อ ๔ ดังวินิจฉัยมาข้างต้น ส่วนคำชี้แจงสำนักเลขาธิการคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เรื่องหน่วยงานที่มีกฎหมายจัดตั้งหรือรองรับ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๕ ที่ชี้แจงว่ากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญทุกฉบับสิ้นผลใช้บังคับลงเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ถูกยกเลิกแล้ว เว้นแต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งหกฉบับที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้ประกาศเป็นการเฉพาะให้มีผลใช้บังคับต่อไปนั้น เห็นว่า คำชี้แจงดังกล่าวเป็นเพียงความเห็นของสำนักเลขาธิการคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มิใช่ประกาศหรือคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขซึ่งเป็นรัฐาธิปัตย์ผู้มีอำนาจออกกฎหมายจึงมิได้

มีสภาพบังคับเป็นกฎหมาย ดังนั้น เมื่อไม่มีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงยังมีผลใช้บังคับต่อไป การกระทำอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ยังเป็นความผิดต่อไป ผู้ร้องจึงมีอำนาจร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยเหตุแห่งการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้ ข้อต่อสู้ตามคำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในประเด็นข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

๒. ประเด็นที่ ๒ ผู้ร้องมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยอำนาจการสอบสวนที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาให้ผู้ร้อง โดยที่สำนักงานการสอบสวนนั้นไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ หรือไม่ โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ โต้แย้งว่า เมื่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่มีนายสุริยา ทรงวิทย์ เป็นประธานทำคำวินิจฉัยเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้จัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยชี้ขาดตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ แต่พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ใช้อำนาจหน้าที่โดยผลการส่งสำนักงานการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการดังกล่าวให้ผู้ร้องยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังนั้น เมื่อคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นคำร้องที่ไม่ได้ดำเนินการในเบื้องต้นให้ถูกต้องตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าว จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบ ผู้ร้องไม่มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

ประเด็นข้อนี้ เห็นว่า ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) (๗) และมาตรา ๑๕ โดยมาตรา ๑๐ บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑)....

ฯลฯ

(๖) สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๗) สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง หรือสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ...”

มาตรา ๑๕ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการโดยพลัน

ในการสืบสวนสอบสวนตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องให้โอกาสผู้ร้อง ผู้ถูกคัดค้าน หรือผู้ถูกกล่าวหา มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงหลักฐาน รวมทั้งต้องให้โอกาสมาให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของกรรมการการเลือกตั้งที่พิจารณาวินิจฉัยทุกคน

วิธีการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ กำหนดว่า

“เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำวินิจฉัยของคณะอนุกรรมการวินิจฉัยหรือคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยพลัน

การลงมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้คะแนนเสียง
เอกฉันท์

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต้องระบุข้อเท็จจริงและเหตุผลประกอบการพิจารณา
วินิจฉัยชี้ขาด และกรรมการการเลือกตั้งที่ลงมติตามวรรคสองทุกคนต้องลงลายมือชื่อด้วย”

ตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ จะใช้ถ้อยคำว่า “เมื่อปรากฏก่อนนายทะเบียน หรือเมื่อ
นายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตาม
มาตรา ๖๖...” ซึ่งดูประหนึ่งว่ากฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจเฉพาะของนายทะเบียนพรรคการเมือง
โดยลำพังที่จะเป็นผู้พิจารณาดำเนินการแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ
มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่กระทำการตามมาตรา ๖๖ ดังนั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงมีอำนาจ
โดยพลการที่จะใช้อำนาจดำเนินการตามมาตรา ๖๖ โดยไม่จำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ และระเบียบคณะกรรมการ
การเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ก่อนก็ตาม
แต่การใช้และตีความกฎหมายนั้นจะพิจารณาเพียงเฉพาะตามถ้อยคำในดับบทกฎหมายเพียงมาตราเดียว
ไม่ได้ หากแต่จะต้องพิจารณาประกอบบทบัญญัติทั้งหลายในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
คณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งและ
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมทั้งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๔๐ อันเป็นที่มาของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับดังกล่าวข้างต้นด้วย
สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๖ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการ
การเลือกตั้งว่าต้องประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกสี่คน ซึ่งพระมหากษัตริย์
ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ที่มีความเป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริต
เป็นที่ประจักษ์ ส่วนอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๕ (๑) ถึง (๖)
กล่าวโดยเฉพาะใน (๓) กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ “สืบสวน สอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัย
ชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง” และความในมาตรา ๑๔๔
วรรคสอง บัญญัติให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

พรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองด้วย ซึ่งจะเห็นเจตนารมณ์ของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๔๕ (๑) ถึง (๒) และมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง ว่า รัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองด้วยนั้น ต้องประกอบกับกรรมการการเลือกตั้งอื่นอีก ๔ คน เป็น “คณะกรรมการการเลือกตั้ง” ตามมาตรา ๑๓๖ วรรคหนึ่ง จึงจะมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๔๕ (๑) ถึง (๒) และมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง ได้ กล่าวคือประธานกรรมการการเลือกตั้งและกรรมการการเลือกตั้งต้องประกอบกันเป็นหนึ่งเดียว จึงจะได้ชื่อว่าเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งและมีอำนาจหน้าที่ประกอบภารกิจตามที่รัฐธรรมนูญมอบหมายได้ ถ้าพึงประธานกรรมการการเลือกตั้งแม้มีฐานะเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖ นั้น ห้ามมีอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๑) ถึง (๒) และมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง ไม่ ดังนั้นเมื่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) (๗) และมาตรา ๑๕ มีรากฐานที่มาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๔๕ (๓) และมาตรา ๑๔๔ จึงต้องตีความว่าประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองผู้รักษาการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ต้องประกอบกับกรรมการการเลือกตั้งอื่นอีก ๔ คน เป็น “คณะกรรมการการเลือกตั้ง” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๖ วรรคแรก จึงจะมีอำนาจดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองโดยลำพังห้ามมีอำนาจไม่โดยเหตุนี้แม้ถ้อยคำตามมาตรา ๖๗ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จะระบุในทำนองเป็นอำนาจของนายทะเบียนพรรคการเมืองก็ตาม แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองก็ต้องกระทำภายในขอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งเดียวกันนั่นเอง โดยเหตุนี้ การดำเนินการตามมาตรา ๖๗ ของนายทะเบียนพรรคการเมืองจึงต้องอยู่ในบังคับที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ด้วย เมื่อข้อเท็จจริงในประเด็นนี้ คู่กรณีรับกันฟังได้เป็นยุติว่า อัยการสูงสุดผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเพียงแต่อาศัยสำนวนการสอบสวน

ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาให้ผู้ร้อง โดยนายทะเบียนพรรคการเมืองมิได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ก่อนจึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย ข้อต่อสู้ตามคำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่ ๑ ข้อนี้นี้ฟังขึ้น

เมื่อผลแห่งคำวินิจฉัยเป็นดังนี้ กรณีจึงมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อดำเนินการยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนี้ จะมีผลทำให้ผู้ร้องไม่มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ ในข้อนี้ เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ จะกำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองปฏิบัติเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง อันมีลักษณะเป็นกฎหมายที่กำหนดกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย (Due process of law) ในทำนองเกี่ยวกับบทบัญญัติเรื่องการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่การสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็น Due process ที่กฎหมายมิใช่เพียงกำหนดขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันความโปร่งใสและเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาเท่านั้น หากแต่ยังเป็นการจัดระบบการถ่วงดุลอำนาจระหว่างพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ ในการที่จะพิจารณาผลของการสอบสวนด้วยว่าตามพยานหลักฐานที่รวบรวมมาสมควรที่จะยุติคดีด้วยการสั่งไม่ฟ้อง หรือควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลต่อไป ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๐ ถึงมาตรา ๑๔๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งเป็น Due process ที่กำหนดขั้นตอนการดำเนินคดีโดยกำหนดขั้นตอนให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานฝ่ายบริหารในกระบวนการยุติธรรมขั้นต้น อันได้แก่ พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการมีอำนาจพิจารณาให้ความเป็นธรรมเบื้องต้นแก่ผู้ต้องหาด้วยการยุติคดีโดยการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลก็ได้จึงเป็น Due process ที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งที่กฎหมายบังคับให้พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการต้องปฏิบัติ มิฉะนั้น พนักงานอัยการจะไม่มีอำนาจฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ Due process ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงเป็น Due process ที่กฎหมายบังคับให้ต้องกระทำให้ถูกต้องครบถ้วน มิฉะนั้นจะส่งผลกระทบต่ออำนาจฟ้องคดีอาญาของพนักงานอัยการ แต่ Due process

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ นั้น หากได้มีเจตนารมณ์ที่จะให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งและอัยการสูงสุดร่วมกันพิจารณาสำนวนการสอบสวนแล้วมีอำนาจยุติคดี ด้วยการสั่งไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญไม่ ทั้งนี้ เพราะเมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐานให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้ยุบพรรคการเมืองที่กระทำการ ตามมาตรา ๖๖ แล้ว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติขั้นตอนการดำเนินการต่อไปว่า “...ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่น คำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทน จากอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง” ตามบทบัญญัติของกฎหมายเช่นนี้แสดงว่า คณะกรรมการ การเลือกตั้งโดยประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจตามมาตรา ๖๗ โดยเด็ดขาดที่จะพิจารณาและตัดสินใจในท้ายที่สุดว่าจะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบ พรรคการเมืองที่กระทำการตามมาตรา ๖๖ หรือไม่ ทั้งนี้เพราะแม้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อรวบรวม พยานหลักฐานแล้วไม่อาจหาข้อยุติได้ กฎหมายก็ยังให้อำนาจแก่นายทะเบียนพรรคการเมืองที่จะยื่น คำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเองได้ Due process ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ จึงมิใช่ขั้นตอนที่กฎหมายบังคับให้กระทำก่อนอัยการสูงสุดจะมีอำนาจยื่น คำร้องเหมือน Due process เรื่องการสอบสวนที่พนักงานสอบสวนต้องกระทำให้ครบถ้วนสมบูรณ์ก่อน พนักงานอัยการจึงจะมีอำนาจฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ แต่อย่างใด ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมิได้ดำเนินการตาม Due process ที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ และระเบียบคณะกรรมการ การเลือกตั้งฯ พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ กำหนดไว้ แม้จะเป็นการดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ก็ไม่ห้ามผลทำให้คำร้องของอัยการสูงสุดตามมาตรา ๖๗ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เสียไปไม่ หากจะมีผลก็เพียงในแง่ของคุณค่า หรือนำหนักความน่าเชื่อถือ

ของพยานหลักฐานที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรวบรวมมาโดยไม่ปฏิบัติตาม Due process ที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น แต่คดีนี้เมื่อคดีเข้าสู่การพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญแล้ว ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา คณะตุลาการรัฐธรรมนูญก็ได้ดำเนินการตามข้อกำหนดคณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่าด้วยองค์คณะในการพิจารณาพิพากษา วิธีพิจารณา และการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๒๐ ๒๔, ๒๕ และ ๒๕ ด้วย อันเป็นการให้โอกาสคู่กรณีคือ ทั้งผู้ร้อง และผู้ถูกร้องได้โต้แย้งคัดค้าน และนำพยานหลักฐานเข้าสืบสนับสนุนข้ออ้างและข้อเถียงของตนอย่างเต็มที่แล้วด้วย ดังนั้น การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยสำนวนการสอบสวนที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาให้โดยไม่ได้ดำเนินการตาม Due process ที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ กำหนดไว้ จึงหาผลทำให้ผู้ร้องไม่มีอำนาจยื่นคำร้องไม่ ข้อต่อสู้ตามคำชี้แจงข้อนี้ของผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงฟังไม่ขึ้น

๓. ประเด็นที่ ๓ ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ หรือไม่ โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงโต้แย้งว่า คดีนี้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นเรื่องต่ออัยการสูงสุดให้พิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มีข้อกล่าวหาทั้งหมดทั้งสิ้น ๘ ข้อ อัยการสูงสุดพิจารณาแล้วมีความเห็นสมควรยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียง ๔ ข้อ และไม่เห็นพ้องด้วยอีก ๔ ข้อ ซึ่งตามกฎหมายบัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองและอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้อัยการสูงสุด เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องเอง การยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ นั้น เห็นว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออัยการสูงสุด

พร้อมด้วยหลักฐาน ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้อัยการสูงสุด เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง” ตามบทบัญญัติดังกล่าว จะเห็นได้ว่ากฎหมายได้กำหนดเหตุที่นายทะเบียนพรรคการเมืองและอัยการสูงสุดจะพิจารณาดำเนินการยื่นคำร้องเพื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้ ขึ้นอยู่กับว่า พยานหลักฐานที่รวบรวมมาเพียงพอที่จะพิสูจน์ว่าพรรคการเมืองนั้น กระทำการตามมาตรา ๖๖ หรือไม่ เมื่อบทบัญญัติของมาตรา ๖๖ ได้กำหนดการกระทำอันจะเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองไว้หลายเหตุรวม (๔) อนุมาตราด้วยกัน กรณีจึงอาจเป็นเหตุให้พยานหลักฐานที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่ออัยการสูงสุดนั้น อาจมีข้อกล่าวหาหลายข้อ และความเห็นของอัยการสูงสุดและนายทะเบียนพรรคการเมืองในการพิจารณาว่าสมควรยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ในแต่ละข้อหาดังกล่าวอาจจะขัดแย้งแตกต่างกันได้ แต่ถ้าข้อกล่าวหาใดที่มีความเห็นขัดแย้งกัน เมื่อตั้งคณะทำงานขึ้นแล้ว แต่ไม่อาจหาข้อยุติได้ กฎหมายกำหนดแนวทางการดำเนินการต่อไปในมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งตอนท้ายว่า ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องเองได้ หลักการตรงนี้หมายถึงเฉพาะกรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่เห็นพ้องด้วยกับอัยการสูงสุดที่ไม่ยื่นคำร้องตามข้อกล่าวหาใดของตนเท่านั้น เพราะหากอัยการสูงสุดพิจารณาพยานหลักฐานที่รวบรวมมาแล้ว เห็นพ้องด้วยเพียงบางข้อหา จึงยื่นคำร้องตั้งข้อกล่าวหาเพียงเฉพาะตามข้อหาที่เห็นสมควรยื่นคำร้อง และนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นพ้องด้วยกับอัยการสูงสุด กรณีก็ไม่จำเป็นต้องตั้งคณะทำงานขึ้นตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งตอนท้ายแต่อย่างใด ต่อเมื่อไม่เห็นพ้องด้วย กรณีจึงจำเป็นต้องตั้งคณะทำงานขึ้นเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานเฉพาะประเด็นข้อกล่าวหาที่มีความเห็นขัดแย้งกันเท่านั้น และในกรณีเช่นนี้ หากคณะทำงานไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับประเด็นข้อกล่าวหาที่มีปัญหาเช่นนี้ได้ และนายทะเบียนพรรคการเมืองก็ยังคงไม่เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของอัยการสูงสุดที่ไม่ยอมยื่นคำร้องตามข้อกล่าวหาใดของตน มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งตอนท้ายก็บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องในข้อกล่าวหาที่มีปัญหานั้นเองได้ คดีนี้เดิมคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกำหนดประเด็นตามคำร้องเรียนรวม ๘ ข้อ นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐานและกล่าวหาด้วย

ข้อกล่าวหา รวม ๖ ข้อ แต่อัยการสูงสุดเห็นฟ้องด้วยเพียง ๔ ข้อ และไม่เห็นฟ้องด้วย ๒ ข้อ จึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะตามข้อกล่าวหาที่เห็นฟ้องด้วยกับนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียง ๔ ข้อเท่านั้น ในกรณีเช่นนี้หากนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่เห็นฟ้องด้วยกับอัยการสูงสุดในข้อกล่าวหาที่เหลืออีก ๒ ข้อที่อัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้อง ก็ชอบที่นายทะเบียนพรรคการเมืองจะดำเนินการตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งตอนท้ายด้วยการตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมือง และผู้แทนจากอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องตามข้อกล่าวหาอีก ๒ ข้อหา นั้นต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป แต่เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นฟ้องด้วยกับอัยการสูงสุด ที่ไม่ยื่นข้อกล่าวหาอีก ๒ ข้อเสียแล้ว กรณีก็ไม่จำเป็นต้องดำเนินการอะไรเกี่ยวกับข้อกล่าวหาอีก ๒ ข้อหาที่เหลือนั้นอีกแต่อย่างใด ดังนั้น การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพียง ๔ ข้อหา ส่วนอีก ๒ ข้อหาไม่ยื่นคำร้องโดยมิได้มีการตั้งคณะทำงานขึ้นเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งตอนท้าย จึงหาเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวข้างต้นและทำให้ผู้ร้องไม่มีอำนาจยื่นคำร้องคดีนี้ไม่ ข้อต่อสู้ตามคำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในประเด็นข้อนี้ก็ฟังไม่ขึ้น

๔. ประเด็นที่ ๔ การที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ส่งผลให้ข้อกล่าวหาที่ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ผ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ตกไปหรือไม่ โดยผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้แย้งในคำชี้แจงว่า เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยดังกล่าวแล้วว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง ส่งผลให้ข้อกล่าวหาที่กล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ผ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ตกไปด้วยนั้น เห็นว่า คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๘/๒๕๔๕ ได้วินิจฉัยว่า กระบวนการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนั้นของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ชอบ อันเป็นผลให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้เพิกถอนการเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยนั้น มีผลเพียงเป็นการเพิกถอนการเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดดำเนินการไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น แต่คดีนี้นายทะเบียนพรรคการเมืองกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการ

ฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) จึงต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๗ โดยแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐานและอัยการสูงสุดเห็นสมควรจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ของผู้ถูกร้องที่ ๒ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้การกระทำ ในขณะที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังมีผลใช้บังคับอยู่ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงห้ามมีผลเป็นการยกเลิกความผิดตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ไม่ จึงหาส่งผลให้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในคดีนี้ตกไปด้วยไม่ คดีสำหรับผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงต้องวินิจฉัยในเนื้อหาต่อไป

๕. ประเด็นที่ ๕ ผู้ถูกร้องทั้งสองกระทำตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ และการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ได้หรือไม่ เห็นสมควรแยกวินิจฉัยกรณีของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในแต่ละกรณีดังนี้

๕.๑ กรณีของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

การกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามคำร้องของผู้ร้องและคำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่ ๑ มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยดังนี้

๕.๑.๑ ในระหว่างที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยต่อประชาชนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ ใสร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทย กับได้ร่วมกันชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปทุกเขตเลือกตั้งหรือไม่

ประเด็นข้อนี้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยอมรับในคำชี้แจงว่า นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวปราศรัยตามที่ผู้ร้องกล่าวหาจริง แต่เนื้อหาที่ปราศรัยนั้นเป็นความจริงไม่ใช่เป็นการใสร้ายด้วยความเท็จ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ตามที่ผู้ร้องยื่นคำร้องมาว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกา

ยุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปมีผลบังคับใช้ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยคณะกรรมการบริหารพรรคมีนโยบายไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แต่ตามวันเวลาดังกล่าว นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หลายคนได้ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยกล่าวหา พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ตามสถานที่ต่าง ๆ กัน ในกรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอื่น ๆ หลายแห่งในเขตเลือกตั้ง ชักชวนประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งที่ไปฟังการปราศรัย และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางสื่อสารมวลชน ทุกแขนง ชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปทุกเขตเลือกตั้ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตรว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา และแทรกแซงสื่อ” และนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวหาว่า ระบอบทักษิณเป็นระบอบที่พันตำรวจโท ทักษิณ คุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียวไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบอบรัฐสภา ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริตคอร์รัปชัน นอกราชวัรบงหลวง

(๒) ในระหว่างวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ กรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีกลุ่มพันธมิตรกู้ชาติทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

(๓) นายถาวร เสนเนียม กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำใบปลิวซึ่งมีเครื่องหมายของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียวายอย่างใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ

เพื่อปราบปรามการ โกงทั้งโคตรให้ได้” และมีการตีป้ายโจมตีในลักษณะเดียวกัน เช่น ที่จังหวัด สุราษฎร์ธานี และจังหวัดสงขลา เป็นต้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า การปราศรัยของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามรายละเอียดที่กล่าวในข้อ (๑) (๒) และ (๓) ดังกล่าวถือว่าเป็น การกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ เห็นว่า การปราศรัยของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ท้องสนามหลวงเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ จัดโดยพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และต่อมามีการปราศรัยกล่าวหาพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร โดยกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในลักษณะเดียวกันกับนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในสถานที่ต่าง ๆ กันมีข้อความกล่าวหาว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทยสร้างระบอบทักษิณขึ้นด้วยการแทรกแซง องค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา และแทรกแซงสื่อ เพื่อคุมอำนาจตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ให้ คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบอบรัฐสภาไม่ทำเพื่อประโยชน์แก่ประเทศชาติ แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริตคอร์รัปชันและฉ้อราษฎร์บังหลวงและทำลายระบอบประชาธิปไตย อันมีวัตถุประสงค์เดียวกัน เมื่อการกระทำดังกล่าวสืบเนื่องมาจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนโยบายไม่ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ย่อมถือได้ว่าเป็นการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

มีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การกระทำดังกล่าวของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกระทำอันอาจ เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือ ศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่ เห็นว่า ปฐมเหตุของวิกฤติการณ์ทางการเมืองในครั้งนี้ เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในฐานะนายกรัฐมนตรีได้ประกาศยุบสภาเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ และกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ท่ามกลางความสับสนกลางเคลงใจของประชาชน เพราะก่อนหน้าที่จะมี พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ พันตำรวจโท ทักษิณ ได้กล่าวต่อสื่อมวลชนตลอดมาว่าจะไม่มีการยุบสภาอย่างแน่นอนเพราะไม่มีเหตุที่จะยุบสภา และรัฐบาลก็มีได้ขัดแย้งกับสภาอีกทั้งสภา ก็ยังปิดสมัยประชุมอยู่ด้วย ถ้ายุบสภาเท่ากับเป็นการทรยศต่อประชาชน (หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับ

ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ เอกสารหมายเลข ๓.๕ และข้อมูลเว็บไซต์ ผู้จัดการออนไลน์ เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ เอกสารหมายเลข ๓.๖) ดังนั้นการที่จู่ ๆ ในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ พันตำรวจโท ทักษิณ กี่ใช้อำนาจยุบสภา โดยอ้างเหตุผลในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙ เพียงว่าบ้านเมืองเกิดการชุมนุมสาธารณะ ตั้งชื่อเรียกรื่องทางการเมืองขึ้น ส่อเค้าว่าจะขยายตัวลุกลามเกิดความไม่สงบเรียบร้อยอาจเกิดความรุนแรง ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ จึงสมควรคืนอำนาจให้ประชาชนด้วยการยุบสภา เป็นเหตุให้เกิดความคลางแคลงใจแก่สื่อมวลชน นักวิชาการ และประชาชนโดยทั่วไป และก่อให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ในทำนองว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ตัดสินใจยุบสภาเพื่อแก้ปัญหาส่วนตัวเพราะในช่วงนั้นพันตำรวจโท ทักษิณ กำลังถูกสังคมและสื่อมวลชนรุมกล่าวหาเรื่องการขายหุ้นของบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ให้แก่บริษัท เทมาเส็ก ของประเทศสิงคโปร์ ได้เงินเป็นจำนวนมากถึง ๗๓,๐๐๐ ล้านบาท โดยมีพฤติการณ์ที่สื่อว่ามีการหลบเลี่ยงภาษีและกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ซึ่งเมื่อปัญหารุมเร้ามากเข้า ในที่สุด พันตำรวจโท ทักษิณ ได้แถลงต่อสาธารณชนว่าจะยอมชี้แจงเรื่องนี้ในที่ประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกสภาได้ซักถามปัญหาดังกล่าว แต่ยังไม่ทันถึงกำหนดวันเปิดประชุมรัฐสภากลับใช้อำนาจยุบสภาเสีย ทำให้สาธารณชนเกิดข้อกังขาว่าเป็นการยุบสภาเพื่อหลบหนีการซักฟอก และความข้อนี้ นายอุทัย พิมพ์ใจชน ซึ่งในอดีตเคยเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทยและประธานรัฐสภาที่ได้แสดงความคิดเห็นไว้ในหนังสือ “รู้ทันทักษิณ ๔” เอกสารหมายเลข ๑๐ หน้า ๗๕ - ๘๐ มีข้อความตอนหนึ่งว่า “การตัดสินใจยุบสภาของคุณทักษิณ เป็นการทำผิดมหันต์ เพราะจะไปเลือกตั้งใหม่ ทั้ง ๆ ที่สภามันมีอยู่แล้ว ทำงานได้อยู่แล้ว แค่ว่าประธานรัฐสภาเรียกประชุมร่วมสองสภา นายกรัฐมนตรีก็ได้เปรียบแล้ว สภาล่างก็มีพวกทักษิณเยอะ สภานบนี่พวกทักษิณเยอะ มันรู้อะไร ต้องยุบสภา ! และที่แย่กว่านั้นคือ รัฐธรรมนูญ บอกว่า ถ้าจะเลือกตั้งเพราะการยุบสภากะทันหัน ควรจะต้องใช้เวลาพรรคการเมืองอื่น ๆ สัก ๖๐ วัน เว้นแต่ถ้าเป็นการเลือกตั้งเพราะหมดวาระก็ไม่ใช่ไร เพราะใคร ๆ เขารู้ล่วงหน้า อยู่แล้วว่าจะต้องมีการเลือกตั้ง แต่ที่คุณทักษิณกลับเร่งรัดให้มีการเลือกตั้งเร็วกว่าหมดวาระอีกแค่ ๓๐ วัน ทำอย่างนี้ได้อย่างไร หากไม่ใช่คิดเอาเปรียบเขา ก็แก่งแย่งเขา” ประกอบกับได้ความจากแถลงการณ์ร่วมของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และพรรคร่วมฝ่ายค้านอีกสองพรรคคือพรรคชาติไทยและพรรคมหาชนว่า พรรคร่วมฝ่ายค้านทั้งสามมีความเห็นตรงกันว่าการยุบสภาไม่ใช่เป็นคำตอบของการแก้ปัญหาของประเทศ เพราะปัญหามาจากตัวนายกรัฐมนตรีเอง การเลือกตั้งมิใช่ทางออกในการแก้ปัญหา พรรคร่วม

ฝ่ายค้านทั้งสามเห็นว่าทางออกที่เหมาะสมในการแก้ไขวิกฤติของประเทศคือการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยให้มีคนกลางที่มีความน่าเชื่อถือเป็นผู้ดำเนินการยกร่าง ขณะเดียวกันให้ฝ่ายการเมืองซึ่งประกอบด้วย พรรคการเมือง ๔ พรรคที่เคยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงพันวาระไปมาปรึกษาหารือร่วมกัน ในการปฏิรูปการเมืองตามแนวทางนี้ โดยพรรคการเมืองทั้งสี่จะต้องร่วมกันลงสัตยาบันก่อนที่จะเข้าสู่ การเลือกตั้งเพื่อเป็นหลักประกันที่จะให้เจตนารมณ์ดังกล่าวเป็นจริง แต่ข้อเสนอของพรรคร่วมฝ่ายค้าน ทั้งสามกลับไม่ได้รับการสนองตอบจากพันตำรวจโท ทักษิณ โดยปฏิเสธการลงสัตยาบัน อ้างว่าเพียงให้ สัญญาประชาคมก็เพียงพอแล้ว พรรคร่วมฝ่ายค้านทั้งสามจึงเห็นว่า การเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้นจึงไม่มี คำตอบในการแก้ไขปัญหาของประเทศ แต่จะเป็นเพียงเครื่องมือสนองตอบต่อแนวทางที่พันตำรวจโท ทักษิณขีดเส้นไว้เท่านั้น จึงมีมติร่วมกันที่จะไม่เข้าร่วมประชุมตามกำหนดหมายของพันตำรวจโท ทักษิณ และไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่จะถึงนี้ ซึ่งการมีมติว่าบาตรไม่ยอมส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ของพรรคร่วมฝ่ายค้านดังกล่าว แม้อาจมีข้อตำหนิได้ว่าพรรคร่วมฝ่ายค้านไม่เคารพกฎเกณฑ์ของระบอบ ประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ ดังที่พรรคไทยรักไทยของพันตำรวจโท ทักษิณ กล่าวหาว่าเป็นขบวนการ ล้มการเลือกตั้งก็ตาม แต่ตามสถานการณ์ของบ้านเมืองในขณะนั้นที่การเมืองแบ่งขั้วออกเป็นสองฝ่าย คือพรรคไทยรักไทยซึ่งเป็นฝ่ายรัฐบาลฝ่ายหนึ่ง และพรรคร่วมฝ่ายค้านทั้งสามที่ประกอบด้วย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน อีกฝ่ายหนึ่ง แต่ละฝ่ายต่างชิงไหวชิงพริบ เพื่อจะเอาชนะอีกฝ่ายหนึ่ง ดังนั้น การที่พรรคร่วมฝ่ายค้านทั้งสามมีมติว่าบาตรไม่ยอมส่งผู้สมัคร ลงแข่งขันในการเลือกตั้งด้วย นอกจากจะมีเหตุผลดังที่พรรคร่วมฝ่ายค้านได้ชี้แจงในคำแถลงการณ์ร่วม ดังกล่าวแล้ว อาจจะเป็นเกมการเมืองที่พรรคร่วมฝ่ายค้านทั้งสามสร้างขึ้นเพื่อแก้เกมการเมืองที่ พันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรคไทยรักไทยเป็นฝ่ายเปิดเกมขึ้นก่อนด้วยการประกาศยุบสภาและ กำหนดวันเลือกตั้งในระยะเวลากระชั้นชิดเพื่อเอาเปรียบพรรคร่วมฝ่ายค้านทั้งสามก็ได้ ทั้งนี้เพราะ พรรคร่วมฝ่ายค้านทั้งสามต่างมีความมั่นใจว่าในเขตเลือกตั้งของจังหวัดภาคใต้ จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดสระแก้ว ซึ่งคะแนนนิยมเป็นของพรรคร่วมฝ่ายค้านทั้งสามนั้นผู้สมัครคนเดียวของพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่อาจได้คะแนนเสียงถึงร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จึงอาจมีข้อตำหนิได้ว่า พรรคร่วมฝ่ายค้านไม่ควรกระทำดังกล่าวและเป็นเกมการเมืองที่พรรคร่วมฝ่ายค้านมีเจตนาแอบแฝง อยู่ด้วย นอกเหนือไปจากที่ได้ระบุไว้ในคำแถลงการณ์ร่วมของพรรคร่วมฝ่ายค้านทั้งสามดังกล่าว ข้างต้นก็ตาม แต่ก็ต้องถือว่าเป็นการตอบโต้โดยสันติวิธีและอยู่ในกรอบของกฎหมายและรัฐธรรมนูญ

ที่พรรคร่วมฝ่ายค้านจะกระทำได้ ส่วนการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้างว่า คำว่า “ระบอบทักษิณ” เป็นคำที่นักวิชาการกำหนดขึ้นตามเอกสารหมาย ถ.๕ ซึ่งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีความเห็นสอดคล้องกับนักวิชาการดังกล่าว สาเหตุที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวถึงภัยของ “ระบอบทักษิณ” สืบเนื่องมาจากการประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎรของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ กระทำโดยไม่ชอบด้วยเหตุผลทั้งเป็นการผิดสัญญาที่เคยประกาศต่อสาธารณชนว่าจะไม่ยุบสภา และมีการกำหนดวันเลือกตั้งเพียง ๓๐ กว่าวัน ทั้งที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีการเลือกตั้งภายใน ๖๐ วัน ตามเอกสารหมาย ถ.๑๐ เมื่อพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ พรรคไทยรักไทยได้ประมาณพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ผ่านสื่อมวลชนตามเอกสารหมาย ถ.๘ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงต้องปราศรัยชี้แจงต่อประชาชนว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ไม่ให้ความสำคัญแก่รัฐสภา โดยไม่ยอมมาตอบกระทู้ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ระหว่างปี ๒๕๔๔ ถึง ๒๕๔๗ มีกระทู้ทั้งหมด ๓๒๐ เรื่อง ถามเจาะจง นายกรัฐมนตรี ๒๒๕ เรื่อง แต่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ตอบเพียง ๖ เรื่อง ตามเอกสารหมาย ถ.๑๑ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร แทรกแซงองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ เช่น แทรกแซงคดีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้วินิจฉัยว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ยื่นบัญชีทรัพย์สินและปกปิดบัญชีทรัพย์สินอันเป็นเท็จ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามเอกสารหมาย ถ. ๓๓ เป็นต้น พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร แทรกแซงและครอบงำวุฒิสภา เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเสียงข้างมากมีมติในหลายเรื่องเป็นไปตามความต้องการของตน โดยมีนายนิพนธ์ วิสิทธิ์ยุทธศาสตร์ เบิกความสนับสนุน และนายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง บันทึกล้อยคำ ยืนยันข้อเท็จจริงต่อตุลาการรัฐธรรมนูญ ส่วนการแทรกแซงสื่อ ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีเอกสารหมาย ถ. ๓๖ - ถ. ๔๑ กับมีนายโสภณ องค์กรณ์ เบิกความสนับสนุนและนายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง บันทึกล้อยคำยืนยันข้อเท็จจริง ตามพยานหลักฐานที่กล่าวข้างต้นจึงเชื่อว่าเป็นมูลเหตุที่ทำให้พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่าในช่วงที่พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร บริหารราชการแผ่นดินได้มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจและความระแวงสงสัยต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะพรรคฝ่ายค้านในหลายประการจึงได้จัดเวทีปราศรัยและทำใบปลิว กล่าวหาพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ทั้งในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่นๆ หลายแห่ง ดังนั้น แม้การที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ใช้คำว่า “ระบอบทักษิณ” ซึ่งมีความหมายไปในเชิงลบต่อพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร อันอาจทำให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

เป็นคนไม่ดี คนทุจริต และกล่าวหาพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ต่าง ๆ นานา ดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่การกล่าวปราศรัยโจมตีพฤติกรรมของพันตำรวจโท ทักษิณ ดังกล่าวนั้น ล้วนเป็นปัญหาที่ผู้เกี่ยวข้องและสื่อมวลชนนำมากล่าวอ้างโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และพรรคไทยรักไทย ก็เนื่องจากมีพฤติกรรมที่สื่อแสดงให้เห็นได้ว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และบุคคลร่วมรัฐบาลบางคน มีผลประโยชน์แอบแฝงหรือเอื้อประโยชน์แก่ญาติหรือพวกพ้องไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม จนมีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางในสังคม การที่นายอภิสิทธิ์หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นอดีตผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ไม่เห็นด้วยกับการยุบสภาผู้แทนราษฎรของพันตำรวจโท ทักษิณ จึงได้นำพฤติกรรมของ พันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลของ พันตำรวจโท ทักษิณ ตลอดจนใช้คำว่า “ระบอบทักษิณ” มากกล่าวปราศรัยก็ดี หรือนายสุเทพเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวปราศรัยต่อประชาชนในเรื่องของคำว่าระบอบทักษิณก็ดี หรือสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรทั้งในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัดในช่วงที่มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป กล่าวโจมตี พันตำรวจโท ทักษิณ ในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ รวมทั้งนายถาวร กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้จัดทำแผ่นปลิวที่มีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียอย่างใหญ่หลวง...ก็ดี ล้วนเห็นได้ชัดว่าเป็นลักษณะของการตอบโต้กันทางการเมืองในขณะที่ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างพรรคการเมืองที่วิวัฒนาการรุนแรงขึ้นและสังคมมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งแบ่งฝักแบ่งฝ่ายอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน โดยการนำเอาจุดบกพร่องตามที่ปรากฏเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ในสังคมของ พันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นบุคคลสาธารณะ มากกล่าวปราศรัยแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อเป็นข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อันเป็นวิสัยของพรรคการเมืองฝ่ายค้านย่อมกระทำได้ ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ ทั้งเป็นความชอบธรรม ป้องกันส่วนได้เสียของชาติบ้านเมืองตามคลองธรรมในฐานะนักการเมืองซึ่งไม่เห็นด้วยกับการกระทำหรือพฤติกรรมของรัฐบาล และ พันตำรวจโท ทักษิณ ในการบริหารราชการแผ่นดินจะพึงกระทำได้ตามวิสัยของพรรคการเมืองที่ดีที่พึงต้องกระทำ เพื่อปกป้องระบบการปกครองและผลประโยชน์ของชาติมิให้สูญเสียหรือถูกฉ้อฉลไป ซึ่งหากไม่มีพรรคการเมืองที่ดีเข้ามาทำหน้าที่ตรงนี้เพื่อตรวจสอบรัฐบาลบ้านเมืองจะเป็นประชาธิปไตยได้อย่างไร ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๕ ก็ได้ให้

การรับรองเสรีภาพของบุคคลในการพูดและการแสดงความคิดเห็นด้วย ดังนั้น เสรีภาพของนักการเมืองที่จะปราศรัยวิพากษ์วิจารณ์ซึ่งเจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมของรัฐบาลที่ใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือกระทำการทุจริตผิดกฎหมาย จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการคุ้มครองเพื่อที่จะได้ธำรงรักษาไว้ซึ่งหลักการพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไว้ให้มั่นคงสถาพรสืบไป ยิ่งกว่านั้น การที่พันตำรวจโท ทักษิณ แก่ปัญหาวิกฤติการณ์ทางการเมืองของประเทศด้วยการคืนอำนาจให้ประชาชนโดยการยุบสภาผู้แทนราษฎร แต่กลับกำหนดวันเลือกตั้งเป็นการทั่วไปภายหลังจากวันยุบสภาผู้แทนราษฎร ในสถานการณ์ทางการเมืองเช่นนี้เพียง ๓๗ วันจนทำให้พรรคการเมืองด้วยกันเกิดความรู้สึกที่ไม่เป็นธรรม เพราะไม่ได้คาดการณ์มาก่อนว่าจะเกิดการยุบสภาด้วยเหตุผลและความจำเป็นที่สร้างความเคลือบแคลงสงสัยแก่สังคมตามที่ปรากฏในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงเป็นการไม่เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองอื่นได้มีเวลาเพียงพอตามสมควรในการเลือกตั้ง ส่อแสดงให้เห็นเข้าใจได้ว่าเป็นการเอาเปรียบกันในทางการเมืองอีกด้วย นอกจากนี้ การกล่าวปราศรัยของสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าว ก็มีใช่เป็นการชักชวนประชาชนไม่ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากแต่ชักชวนให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยลงคะแนนในช่อง “ไม่ประสงค์จะลงคะแนน” ซึ่งเป็นสิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะกระทำได้โดยชอบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒๖ (๔) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๕๖ การกระทำของนายอภิสิทธิ์ นายสุเทพ และกรรมการบริหารหรือสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวจึงฟังไม่ได้ว่า เป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณด้วยความเท็จด้วยการใช้คำว่า “ระบอบทักษิณ” เพื่อมุ่งหวังให้เป็นโทษแก่พันตำรวจโท ทักษิณ พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองใด ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรค และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในประเด็นนี้ฟังขึ้น

๕.๑.๒ การที่นายทักษิณ กี่สู่น นำ นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชนี ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ในนามพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒

แล้วต่อมา นายสุเทพ เทือกสุบรรณ และนายถาวร เสนเนียม แฉลงข่าวกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างบุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ ในประเด็นนี้ ข้อเท็จจริงที่คู่กรณีไม่ได้แย้งกันรับฟังได้เป็นยุติว่า เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ นางอมรรัตน์ กี่สู่น ภรรยาของ นายทักษณีย์ กี่สู่น ได้พานายสุวิทย์ อบอุ่น นางสาวนิกขา จันโพธิ์ และนางรัชชัญ ต่างสื ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ สะพานควาย กรุงเทพมหานคร พบ นายประมวล ชุกล่อม หรือนายเจ็ง ดอกจิก เป็นผู้อำนวยการความสะดวก มีคนพาไปถ่ายรูป ขอใบรับรอง แพทย์ แล้วกรอกใบสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยลงวันที่ในใบสมัครย้อนหลัง ผู้สมัคร ทั้งสามคนไม่รู้จักพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มาก่อน เพิ่งรู้ว่าหัวหน้าพรรคชื่อ นางสาวอิสรา ขวงประสิทธิ์ เมื่อตอนไปถึงโรงแรมลิเบอร์ตี้ เมื่อคนทั้งสามกรอกใบสมัครเสร็จ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ก็ออก หนังสือรับรองให้ พร้อมมอบซองสีน้ำตาลและซองเอกสาร ในซองมีเงิน จำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท ผู้สมัครทั้งสามคนได้นอบซองพร้อมเงินให้นางอมรรัตน์แล้วเดินทางกลับจังหวัดตรัง ในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทักษณีย์ และนางอมรรัตน์ได้พาผู้สมัครทั้งสามคนไปสมัครรับเลือกตั้งที่เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง โดยนายทักษณีย์ได้ให้เงินแก่บุคคลทั้งสามคนละ ๕,๐๐๐ บาท แล้ว นางอมรรัตน์ พาบุคคลทั้งสามไปเปิดบัญชีที่ธนาคารออมสิน จำนวน ๑๐,๕๐๐ บาท เมื่อเสร็จการรับสมัคร นายทักษณีย์ได้ให้เงินอีกคนละ ๒,๐๐๐ บาท ต่อมาวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๕ ผู้สมัครทั้งสามคน ดังกล่าวได้ทราบจากนายสิโรตม์ วินสน ว่าการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเป็นสมาชิกพรรค ไม่ครบเก้าสิบวันเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย จึงได้ติดต่อนายทักษณีย์ และนายทักษณีย์ได้ติดต่อ นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย และได้รับคำแนะนำให้ติดต่อนายถาวร เสนเนียม ภายหลังติดต่อกับ นายถาวรแล้ว ในวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทักษณีย์ได้พาบุคคลทั้งสามไปพบนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ที่กรุงเทพมหานคร นายสุเทพได้แนะนำให้บุคคลทั้งสามทำหนังสือลาออกจากการเป็น สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไปยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และในวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพได้แฉลงข่าวเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว อนึ่งการสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลทั้งสามนั้น ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ได้ตรวจสอบหลักฐานของผู้สมัคร ทั้งสามคนแล้วไม่รับสมัครผู้สมัคร ทั้งสามคนเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะสำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือแจ้งว่าไม่พบความเป็นสมาชิกพรรคการเมืองผู้ถูกร้องที่ ๒ ของผู้สมัครทั้งสามคนในฐานข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๔

มีปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกว่า นายทักษณัย กี่สู่น เป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าบุคคลทั้งสามเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ ในปัญหานี้ นางสาวนิภา จันโพธิ์ ให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๘ เวลาประมาณ ๑๑ นาฬิกา นายทักษณัย นายกองค้ำการบริหารส่วนตำบลท่าจิว ได้มาพบพยานที่บ้านพักและขอบัตรประจำตัวประชาชน ต่อมาเช้าวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ เวลาประมาณ ๘ นาฬิกา นายทักษณัยได้มาดักพบพยานบอกให้เตรียมวุฒิการศึกษา บัตรประจำตัวประชาชนที่นายทักษณัยคืนให้ และสำเนาทะเบียนบ้าน แล้วบอกว่าวันนี้ต้องเดินทางไปกรุงเทพมหานคร และในชั้นไต่สวนของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ต่างก็เบิกความยืนยันว่า การเดินทางไปที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร พยานทั้งสามได้พบนายไวท์ หรือประสาน ผดุงกาล พี่ชายของนางอมรรัตน์ กี่สู่น ภรรยาของนายทักษณัย โดยนายประสานได้มารับและนำพยานทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นอกจากนี้นางสาวนิภายังเบิกความอีกว่านายทักษณัยเป็นธุระในการพาไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่กรุงเทพมหานครทั้งหมด ทั้งนายทักษณัยเองก็เบิกความต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่าได้ดำเนินการเรื่องนี้ตามคำร้องขอของนางอมรรัตน์ เพราะเกรงใจนายประสานพี่ภรรยาซึ่งได้รับการขอร้องจากนายประมวล ชุกล่อม หรือนายเจ๋ง ดอกจิก ผู้ประสานงานของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในภาคใต้ ยิ่งกว่านั้นตามคำให้การของนางสาวนิภาต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นที่ว่านายทักษณัยคืนวุฒิการศึกษา บัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านให้พยาน ทำให้มีเหตุให้เชื่อได้ว่าเมื่อนายทักษณัยได้รับการติดต่อให้หาบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ นายทักษณัยได้ตรวจสอบหลักฐานเบื้องต้นก่อนว่าบุคคลทั้งสามมีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ เมื่อเห็นว่านอกจากขาดคุณสมบัติเรื่องการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่เพียงพรรคเดียวจนถึงวันรับสมัครเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันแล้ว บุคคลทั้งสามมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามประการอื่นตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ กำหนดไว้ จึงให้ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ การที่บุคคลทั้งสามกรอกใบสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ โดยนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์กรอกใบสมัครย้อนหลังเป็นว่าสมัครเป็นสมาชิกวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๘

และวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ ตามลำดับ โดยนายทักษนัยเป็นเจ้าของกิจการในการนำบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันรุ่งขึ้น คือวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ มีเหตุผลให้เชื่อได้ว่านายทักษนัยกระทำโดยรู้อยู่แล้วว่า บุคคลทั้งสามเป็นผู้ขาดคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่านายสาทิพย์ วงศ์หนองเตย ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้การสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษนัยกระทำการดังกล่าวหรือไม่ ปัญหานี้ผู้ร้องไม่มีพยานปากใดยืนยันการกระทำของนายสาทิพย์ดังกล่าว กรณีจึงต้องพิจารณาจากพยานพยานวัตถุแวดล้อม ดังที่ได้วินิจฉัยมาในตอนต้นว่า มูลเหตุที่ทำให้นายทักษนัยส่งนางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และหลังจากบุคคลทั้งสามเดินทางไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่กรุงเทพมหานครแล้ว นายทักษนัยนำบุคคลทั้งสามกลับมาสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรังนั้น สืบเนื่องมาจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนายประมวล ชุกล่อม ผู้ประสานงานของพรรคดังกล่าวขอร้องให้นายประสานพีภรรยาของนายทักษนัยหาบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตจังหวัดตรัง นายทักษนัยจึงรับดำเนินการให้ ส่วนค่าใช้จ่ายในการสมัครรับเลือกตั้งนั้น นางรัชนี และนายสุวิทย์ให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนว่าได้รับจากทีมงานของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ คงมีแต่นางสาวนิภาที่ให้การว่ารับจากนายทักษนัย แต่ในชั้นไต่สวนบุคคลทั้งสามเบิกความยืนยันต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญว่ารับเงินค่าใช้จ่ายในการสมัครรับเลือกตั้งจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ อีกทั้งนางสาวอิสรา ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ก็เคยให้สัมภาษณ์นายสรยุทธ สุทัศนะจินดา ผู้ดำเนินรายการเรื่องเล่าเช้านี้ ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพอากาศช่อง ๓ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้จ่ายเงินค่าสมัครและค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้สมัครทั้งสามคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท ตามเทปบันทึกภาพและเสียงหมายเลข ๓๑๐๐ จึงมีเหตุผลให้เชื่อได้ว่า นายสาทิพย์ วงศ์หนองเตยไม่ได้จ่ายเงินให้แก่นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ นอกจากนี้ ผู้สมัครทั้งสามยังเบิกความต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญว่า ตั้งแต่วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๘ อันเป็นวันที่นายทักษนัยแจ้งให้ผู้สมัครทั้งสามหาหลักฐานต่าง ๆ ไว้เพื่อเตรียมตัวสมัครจนถึงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ ที่นายทักษนัยพาบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งนั้น นายสาทิพย์ไม่ทราบเรื่องมาก่อน นายสาทิพย์เพิ่งมาทราบเรื่องในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๘ เมื่อนายทักษนัยโทรศัพท์ไปปรึกษาตนตามที่นายเลื่อน อุทอง บิดานางรัชนีร้องขอ นอกจากนี้ร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียนดิษฐ์ กรรมการสืบสวนสอบสวน

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ก็ยืนยันว่า จากการสืบสวนสอบสวนไม่พบว่ากรรมการบริหารพรรคหรือสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้อง ส่วนการที่นายสิโรตม์ วินสน สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปพบนางรัชнуแจ้งว่าการสมัครรับเลือกตั้งของนางรัชнуอาจผิดกฎหมาย เนื่องจากขาดคุณสมบัติที่ดี การที่นายสาทิตย์โทรศัพท์ไปพูดคุยกับร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียนิตย์ ก็ดี การที่เจ้าหน้าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งนายสิโรตม์ทางโทรศัพท์ให้ไปพบที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรังสิต ข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานที่ผู้ร้องนำสืบมาเหล่านี้ล้วนยังไม่เป็นพิรุณเพียงพอที่จะรับฟังว่านายสาทิตย์ รู้เห็นเป็นใจเรื่องการสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลทั้งสาม ทั้งนี้เพราะสาเหตุที่นายสาทิตย์โทรศัพท์ไปสอบถามรายละเอียดจากร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียนิตย์ อาจเป็นเพราะว่านายสิโรตม์เคยเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์และนายสาทิตย์ทำหน้าที่ในฐานะอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้ และการที่นายทักษิณยานางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ไปพบนายสุเทพ เทือกสุบรรณ นายถาวร เสนเนียม และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่กรุงเทพมหานคร จนนายสุเทพแถลงข่าวเรื่องดังกล่าว ก็ยังไม่เป็นพิรุณเพียงพอที่จะฟังว่า นายสาทิตย์ หรือนายสุเทพ นายถาวร และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีส่วนรู้เห็น ส่วนที่นายสุเทพแถลงข่าวว่าพรรคการเมืองพรรคหนึ่งว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้งนั้น เมื่อพยานหลักฐานยังไม่มั่นคงเพียงพอที่จะรับฟังว่านายสาทิตย์หรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจด้วยกับนายทักษิณในการพาศักดิ์ทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพาไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยรู้อยู่แล้วว่าบุคคลทั้งสามขาดคุณสมบัติ การแถลงข่าวของนายสุเทพก็เป็นเพียงการเปิดโปงพฤติกรรมหรือกระบวนการว่าจ้างพรรคเล็กลงสมัครเพื่อหลีกเลี่ยงข้อจำกัดการที่ผู้สมัครคนเดียวต้องได้คะแนนเสียงตั้งแต่ร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ตามมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นเพียงการแก้เกมทางการเมืองที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ พยายามต่อสู้อยู่ในสถานการณ์ทางการเมืองขณะนั้น เท่านั้น การกระทำของนายสุเทพเช่นนี้จึงเป็นการต่อสู้กันตามวิถีทางการเมืองโดยปกติที่เมื่อพบหลักฐานว่าพรรคคู่ต่อสู้ทางการเมืองใช้กลวิธีที่สกปรกผิดกฎหมาย จึงชอบที่นายสุเทพจะนำพยานหลักฐานมาแถลงข่าวเปิดโปงให้สาธารณชนทราบได้ หากใช้เป็นข้อพิรุณถึงขนาดจะเหมาะเอาว่า ผู้เปิดโปงเป็นผู้มีส่วนกระทำเองไม่ ด้วยเหตุผลดังที่วินิจฉัยมา จึงเห็นว่า ข้อเท็จจริงยังรับฟังไม่ได้ว่านายสาทิตย์และผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจด้วยการกระทำของนายทักษิณ

๕.๑.๓ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างให้นายวรรชวรวิทย์ ดันติภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดแถลงข่าวใส่ร้ายว่านายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคไทยรักไทย หรือพรรคไทยรักไทย อันเป็นการกระทำตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่ โดยผู้ร้องอ้างว่านายไทกร พลสุวรรณ ในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์เป็นผู้ว่าจ้างนายวรรชวรวิทย์

ในประเด็นนี้ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า เมื่อค่ำวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ นายไทกรได้ร่วมกับนายชวกร และนายสุขสันต์ไปพบนายสุเทพที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อแจ้งเรื่องพรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทย ลงสมัครรับเลือกตั้ง และในคืนวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ นายไทกรได้ร่วมเดินทางไปที่บ้านนายบุญทวีศักดิ์กับคณะของนายสุเทพ ต่อมาวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ นายไทกรได้พบนายสุเทพอีกครั้งหนึ่ง เมื่อนางจตุติมา ภาวะลี เดินทางไปพบนายสุเทพและบอกเล่าเรื่องที่พรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคแผ่นดินไทยให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง นายไทกรเคยเป็นสมาชิกพรรคประชากรไทย พรรคกิจสังคม และได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ต่อมาได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคเมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๗ แล้วไปดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของตน โดยได้ไปก่อตั้งพรรคประชาชนไทย แต่ต่อมาศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคดังกล่าวจึงกลับมาเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ อีกครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ แล้วลาออกเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕

เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ นายไทกรได้ไปที่บ้านนายวรรชวรวิทย์หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า แต่หาบ้านไม่พบจึงให้เจ้าพนักงานตำรวจสถานีตำรวจภูธร ฯ จอหอช่วยหา เจ้าพนักงานตำรวจได้ไปที่บ้านนายวรรชวรวิทย์ แต่ไม่พบนายวรรชวรวิทย์ จึงฝากหมายเลขโทรศัพท์ที่ให้นบุตรนายวรรชวรวิทย์ เพื่อให้นายวรรชวรวิทย์โทรศัพท์กลับไปหานายไทกร

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๑๒ นาฬิกา นายวรรชวรวิทย์ได้แจ้งความเป็นหลักฐานต่อ พลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ทำดี ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิว่า ขณะที่นายวรรชวรวิทย์ไม่อยู่ที่บ้านพัก ได้มีกลุ่มชายซึ่งอ้างตัวว่าเป็นเจ้าพนักงานตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ และเจ้าพนักงานตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาโดยกลุ่มชายไม่ทราบชื่อและที่อยู่ได้ไปหานายวรรชวรวิทย์

ที่บ้านเลขที่ ๒๘๕ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลโคกสูง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จึงมาแจ้งความ เพื่อให้เจ้าพนักงานตำรวจทำการสืบสวนตรวจสอบว่ากลุ่มชายดังกล่าวเป็นผู้ใด และมาพบนายวรรชวรวิทธิ์ เพื่อวัตถุประสงค์ใด พลตำรวจตรี ประสิทธิ์ จึงได้ออกคำสั่งตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ ที่ ๓๕๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๕ มอบหมายให้ พันตำรวจโท รุทธพล เนาวรัตน์ รองผู้กำกับการหัวหน้า สถานีตำรวจภูธรตำบลบ้านค่าย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ และตำรวจอีกสองนาย ทำการสืบหาข่าว และตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องนี้ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา กรุงเทพมหานคร และจังหวัดอื่นที่เกี่ยวข้อง พันตำรวจโท รุทธพล กับพวกได้ทำการออกสืบสวนหาข่าวจนทราบว่า มีนายไทกร ได้ร่วมเดินทางไปที่บ้านของนายวรรชวรวิทธิ์ด้วย หลังจากนั้นจึงได้มีการติดต่อกันทางโทรศัพท์ และนัดหมายให้ไปพบกันที่โรงแรมเดอะแกรนด์ ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ นายวรรชวรวิทธิ์ได้ปรึกษาพันตำรวจโท รุทธพล เกี่ยวกับการบันทึกเสียงพร้อมภาพในขณะที่พูดคุยกับนายไทกร โดยพันตำรวจโท รุทธพล ว่าจะเป็นผู้ดำเนินการ ด้วยการนำกล้องบันทึกภาพและเสียงที่สามารถซุกซ่อนในเนกไทติดตัวไปด้วย ในการพูดคุยกันที่โต๊ะอาหารมีบุคคลที่เกี่ยวข้องรวม ๔ คน คือนายวรรชวรวิทธิ์ นายไทกร พันตำรวจโท รุทธพล และชายที่มาอยู่กับนายไทกรอีกหนึ่งคน โดยพันตำรวจโท รุทธพล แสดงตัวว่าเป็นทนายความของ นายวรรชวรวิทธิ์ ขณะที่พูดคุยกันพันตำรวจโท รุทธพล ได้ทำการบันทึกภาพและเสียงการสนทนาไว้

ในการเลือกตั้งวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ พรรคชีวิตที่ดีกว่าส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามของพรรค ๒ คน คือนายวรรชวรวิทธิ์ ดันติภรณ์ย์ หัวหน้าพรรค สมัครในเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดนครราชสีมา และนายแก้วฟ้า นพรัตน์เรืองเด่น สมัครในเขตเลือกตั้งที่ ๒๕ กรุงเทพมหานคร ต่อมาเมื่อมีการเลือกตั้งรอบที่ ๒ ในวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๕ พรรคชีวิตที่ดีกว่าส่งนายสุริยน หมีเหม สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดพังงา นายสวาท เดชเจริญ สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดพัทลุง นายจวง จิตรวงศ์ สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดสงขลา และนายประสิทธิ์ มุสิเกษม สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๗ จังหวัดสงขลา สำหรับนายสุริยนและนายสวาท หลังจากลงสมัครได้แล้ว ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ รับสมัครบุคคลทั้งสองไว้ได้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาขอให้เพิกถอนการสมัครรับเลือกตั้งอ้างว่าบุคคลทั้งสองเป็นสมาชิกพรรคไม่ครบเก้าสิบวัน และศาลฎีกาได้มีคำสั่งให้เพิกถอนการรับสมัคร ส่วนนายจวงกับ

นายประสิทธิ์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ไม่รับสมัครตั้งแต่ต้นเพราะขาดคุณสมบัติเช่นเดียวกัน

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นเสียก่อนว่า นายไทรกรได้ว่าจ้างนายวรชวรวิทย์ ดันติกริมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ให้ใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ และพรรคไทยรักไทยว่าเป็นผู้ว่าจ้างให้ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ ปัญหานี้พยานหลักฐานที่สำคัญคือบันทึกภาพและเสียงการสนทนาระหว่างนายไทรกรกับนายวรชวรวิทย์ ตามวีซีดี หมายเลข ร.๑๘๖ และเอกสารหมายเลข ร.๑๘๕ แต่พยานหลักฐานชิ้นนี้เกิดจากการที่พันตำรวจโท รุทพล กับนายวรชวรวิทย์ร่วมกันวางแผนบันทึกไว้โดยนายไทรกรคู่สนทนาไม่รู้ ทั้งพันตำรวจโท รุทพล ยังปลอมตัวเป็นทนายความของนายวรชวรวิทย์ด้วย ดังนั้น ในการสนทนาฝ่ายของนายวรชวรวิทย์กับพันตำรวจโท รุทพล ย่อมจะต้องไม่พูดในสิ่งที่จะเป็นผลร้ายต่อตนเอง ในทางตรงกันข้ามเมื่ออยู่ในฐานะที่เหนือกว่าย่อมต้องพูดหลอกล่อให้อีกฝ่ายหนึ่งพูดในสิ่งที่ตนเองต้องการออกมา การรับฟังพยานหลักฐานชิ้นนี้จึงต้องกระทำด้วยความระมัดระวังยิ่ง เมื่อพิจารณาทันทีภาพและเสียงการสนทนาตามวีซีดี หมายเลข ร.๑๘๖ และเอกสารหมายเลข ร.๑๘๕ รวมทั้งเหตุการณ์เกี่ยวกับการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วงนั้นโดยตลอดแล้ว เห็นว่าสถานการณ์ในขณะนั้นการเมืองในประเทศแบ่งขั้วเป็นสองฝ่าย คือพรรคไทยรักไทยซึ่งเป็นฝ่ายรัฐบาลฝ่ายหนึ่ง กับพรรคร่วมฝ่ายค้านอันประกอบด้วยพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคชาติไทยและพรรคมหาชนอีกฝ่ายหนึ่ง แต่ละฝ่ายต่างชิงไหวชิงพริบกันเพื่อจะเอาชนะอีกฝ่ายหนึ่งหรือทำลายความเชื่อถือศรัทธาของอีกฝ่ายหนึ่งในทุกเมื่อหากมีโอกาส ขณะที่นายไทรกรสนทนากับนายวรชวรวิทย์ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๘ ตามวีซีดีหมายเลข ร.๑๘๖ และเอกสารหมายเลข ร.๑๘๕ นั้น มีการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ และมีการสมัครรับเลือกตั้งรอบ ๒ เพื่อจะลงคะแนนในวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๘ ไปแล้ว ทั้งมีการกล่าวหาโดยพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยโดยพลเอก ชรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา นายพงษ์ศักดิ์ รักตพงศ์ไพศาล และกรรมการบริหารพรรคคนอื่นว่าจ้างพรรคเล็กให้ลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครพรรคไทยรักไทยลงสมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหากรณีผู้สมัครพรรคไทยรักไทยที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวในเขตเลือกตั้งนั้น ต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น จึงจะได้รับการประกาศเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๗๔ โดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนไปแล้ว ในส่วนที่เกี่ยวกับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ซึ่งได้ส่งบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรอบ ๒ ในเขตเลือกตั้งจังหวัดพังงา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสงขลา รวม ๔ คน แต่บุคคลทั้งสี่ขาดคุณสมบัติ เป็นผู้มิมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพราะเป็นสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่านับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งไม่ถึงเก้าสิบวันตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) ในการสนทนาระหว่างนายไทรกร กับนายวรชวริทธิ์ ตามวิธีตีความ ร.๑๕๖ และเอกสารหมาย ร.๑๘๕ นั้น พอจับสาระสำคัญได้ว่า นายไทรกรกล่าวหาว่านายวรชวริทธิ์ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าออกหนังสือรับรองอันเป็นที่ใจให้บุคคลทั้งสี่ดังกล่าวลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นความผิดอาญาจะต้องติดคุก^๑ โดยนายไทรกรต้องการทราบว่า การที่นายวรชวริทธิ์ส่งบุคคลทั้งสี่ลงสมัครรับเลือกตั้งมีใครเป็นผู้ว่าจ้างหรือไม่ หากบอกมานายสุเทพจะช่วยเหลือไม่ให้ติดคุกและจะจ่ายเงินให้ รวมทั้งจะช่วยเหลือทางการเมืองด้วย โดยถ้าบอกว่าถ้าผู้ว่าจ้างเป็นบุคคลสำคัญของพรรคไทยรักไทย ก็จะต่อรองได้ราคาสูง และนายไทรกรยกตัวอย่างว่าถ้าเป็น นายสุวัจน์ (เป็นที่เข้าใจว่าหมายถึง นายสุวัจน์ ลิปิถพัลลภ) เป็นผู้ว่าจ้างก็ต้องเป็นล้าน แต่ถ้าเป็น พลเอก ชรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ก็ไม่เท่าไรหมายถึงจ่ายในราคาที่ไม่สูง เพราะถูกกล่าวหาไปแล้วว่าได้ว่าจ้างทั้งพรรคแผ่นดินไทย และพรรคพัฒนาชาติไทย ในการสนทนานายไทรกรพูดย้ำให้นายวรชวริทธิ์เอาตัวรอดก่อนเพื่อจะได้ไม่ต้องติดคุก หากนายวรชวริทธิ์ตัดสินใจพูดเรื่องนี้ก็จะจัดแถลงข่าว ส่วนนายวรชวริทธิ์พูดปฏิเสธ บ่ายเบี่ยงว่าตนไม่ได้ทำผิด แต่พูดรับปากนายไทรกรว่าจะไปปรึกษาแม่บ้าน (หมายถึงภรรยา) ก่อนจึงจะตัดสินใจได้ แต่ตามคำสนทนาในวิธีตีความ ร.๑๕๖ และเอกสารหมาย ร.๑๘๕ ไม่ปรากฏข้อความตอนใดที่แสดงว่านายไทรกรว่าจ้างนายวรชวริทธิ์ให้ใส่ร้าย นายสุวัจน์หรือกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยคนอื่น การที่นายไทรกรเอ่ยชื่อนายสุวัจน์ก็สืบเนื่องมาจากการสนทนาช่วงหนึ่ง นายวรชวริทธิ์พูดว่า เมื่อได้คุยกับนายไทรกรก็สบายใจ จึงนัดพูดคุยกับนายไทรกรวันรุ่งขึ้น แต่พูดทำนองว่าขอให้ นายไทรกรบอกถึงค่าตอบแทนเพราะนายวรชวริทธิ์จะได้ไปบอกลูกและภรรยา นายไทรกรจึงพูดว่า “ไม่ใช่ เราไม่รู้ว่ามันเป็นใคร ถ้าพี่บอกว่าสุวัจน์มาหาพี่ มันก็ต้องเป็นล้าน มันก็แล้วแต่ชื่อคน” คำพูด

^๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวเนื่อง

ของนายไทรกรดังกล่าวมีนัยที่แสดงให้เห็นว่า นายไทรกรเชื่อว่ามีคนว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่าให้ส่งคนสมัครรับเลือกตั้งในรอบ ๒ และหากนายพรรคชีวิตเปิดเผยตัว ผู้ว่าจ้างโดยยกตัวอย่างว่าถ้าเป็นนายสุวัจน์ก็จะได้รับค่าตอบแทนสูง แม้ข้อความที่นายไทรกรพูดบางตอนเช่น “ลุง การจะได้ไม่ได้ ผมจะบอกว่ามันจะได้หรือไม่ได้ มันก็ต้องถึงเขา ถ้าไม่ถึงเขาจะไม่มีใครจ่ายให้ลุงนะตามความจริง” หรือคำพูดก่อนจบการสนทนาที่ว่า “คืออย่างนี้ในไทยรักไทย ใครก็ได้ในไทยรักไทย ขอให้เป็น ส.ส. ในไทยรักไทย ถ้าถึงคนใหญ่ดีกว่าคนเล็ก มันเหมือนมิได้ ราได้ ชิติเซ็น แต่คุณต้องทำให้มันถึงให้ได้ และลุงต้องเก็บหลักฐานที่เขาโอนเงินลุง ๕,๐๐๐ หรือ ๑๐,๐๐๐ ลุงต้องเตรียมหลักฐานตรงนี้มาหมดเลย ไม่อย่างนั้น ลุงจะไม่มีน้ำหนัก ใ้บุญทวีศักดิ์ มันส่งเงินให้ลุงเท่าไร แล้วใ้บุญทวีศักดิ์มันบอกว่า นายมันที่ซื้ออะไรในไทยรักไทย” คำพูดของนายไทรกรดังกล่าว หากพิจารณาโดยผิวเผินแล้ว อาจเข้าใจว่าเป็นการว่าจ้างนายพรรคชีวิตให้ใส่ร้ายกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย หรือสมาชิกพรรคไทยรักไทย แต่ถ้าหากพิจารณาหารายละเอียดของการสนทนาทั้งหมดประกอบกับเหตุการณ์ทางการเมืองในขณะนั้น ก็จะเห็นเจตนาของนายไทรกรว่านายไทรกรพูดอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า พรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคเล็กลงสมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีการแถลงข่าวโดยนายสุเทพไปแล้ว จึงขอให้นายพรรคชีวิตเปิดเผยความจริงพร้อมพยานหลักฐานว่ามีใครว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่า ถ้าข้อเท็จจริงเรื่องการว่าจ้างให้ลงสมัครรับเลือกตั้งโยงถึงกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย หรือสมาชิกพรรคไทยรักไทย ที่มีชื่อเสียงก็จะได้รับค่าตอบแทนสูงเปรียบเสมือนนาฬิกาหือต่าง ๆ ที่มีราคาไม่เท่ากัน ดังวินิจฉัยมาข้างต้น ข้อเท็จจริงจึงมีเหตุผลเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกันฟังได้ว่า การสนทนาดังกล่าวระหว่างนายไทรกรกับนายพรรคชีวิตตามวิสัยดีหมาย ร.๑๕๖ และเอกสารหมาย ร.๑๘๕ นั้น เป็นเรื่องที่นายไทรกรพยายามที่จะแสวงหาพยานหลักฐานจากนายพรรคชีวิตในกรณีมีการกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคเล็กลงสมัครรับเลือกตั้งโดยเสนอค่าตอบแทนให้ หากใช่เป็นกรณีนายไทรกรว่าจ้างให้ นายพรรคชีวิตใส่ร้ายนายสุวัจน์ ไม่ ทั้งนี้เพราะคำพูดของนายไทรกรที่ว่า “ลุงต้องเก็บหลักฐานที่เขาโอนเงินลุง ๕,๐๐๐ หรือ ๑๐,๐๐๐ ลุงต้องเตรียมหลักฐานตรงนี้มาหมดเลย...” เป็นคำพูดที่แสดงให้เห็นได้อยู่ในตัวว่านายไทรกรพยายามพูดเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐาน หากว่าต้องการให้นายพรรคชีวิตปรักปรำใส่ร้ายพรรคไทยรักไทยโดยไม่มีหลักฐานไม่เมื่อผลแห่งคำวินิจฉัยเป็นดังนี้ กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยต่อไปว่านายไทรกรกระทำการดังกล่าวในฐานะตัวแทนนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ เพราะแม้วินิจฉัยไปอย่างไร ก็ไม่อาจทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไปได้

๕.๑.๔ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยรองเลขาธิการ กรรมการบริหาร และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกับนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา ขัดขวางการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ที่สถานที่รับสมัครเลือกตั้งในจังหวัดสงขลา หรือไม่ ในประเด็นนี้ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ และกำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่ ๘ และวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๙ ปากฎว่าในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๙ นายชูชาติ ประธานธรรม ได้นำนางสาวปีتما ชายเกตุ นายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ นายดำรงค์ เพชรพงษ์ และนายไชยวัฒน์ มณีรัตน์ สมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๔, ๖ และ ๗ ตามลำดับ ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา มีเหตุการณ์ชุมนุมของประชาชนที่สถานที่สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา โดยนายชาติผู้จัดรายการวิทยุชุมชน คลื่นเอฟเอ็ม 97 ได้ประกาศชักชวนให้ราษฎรมาชุมนุมกันที่บริเวณหอประชุมที่เป็นสถานที่รับสมัคร เพื่อขัดขวางไม่ให้ผู้สมัครพรรคเล็กลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อช่วยเหลือผู้สมัครพรรคไทยรักไทย อันเป็นการหลีกเลี่ยงที่จะต้องให้ได้คะแนนเสียงถึงร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหากเขตเลือกตั้งนั้นมีผู้สมัครเพียงคนเดียวตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๔ บัญญัติไว้ โดยผู้ร่วมชุมนุมต้องการให้พรรคไทยรักไทยสมัครเพียงพรรคเดียวเพื่อสู้กับประชาชน เป็นเหตุให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองพรรคอื่นที่ไม่ใช่พรรคไทยรักไทยไม่ได้รับความสะดวกในการเข้าไปสมัคร เช่น ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๙ เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายวิระวัฒน์ พรหมคง ผู้สมัครของพรรคประชากรไทย ได้ถูกกลุ่มผู้ชุมนุมเข้าประชิดตัว แล้วคุกเข่ากราบขอร้องไม่ให้สมัคร แต่เจ้าพนักงานตำรวจก็นำตัวนายวิระวัฒน์เข้าไปยังสถานที่สมัครได้ เวลาประมาณ ๑๖.๐๐ นาฬิกา นางสาวปีتماผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้ ก็ถูกกลุ่มผู้ชุมนุมเข้าขัดขวางซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถพาเข้าไปในบริเวณที่รับสมัครได้ แต่ในที่สุดสมัครไม่ได้ เนื่องจากกลัวกลุ่มผู้ชุมนุมจึงไม่กล้าออกมาเอาเอกสารซึ่งลืมไว้ภายนอกสถานที่รับสมัครจนกระทั่งหมดเวลาสมัคร และในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๙ นั้นเอง เวลาประมาณ ๑๙ นาฬิกา นางสาวปีتما กับนายชูชาติ ประธานธรรม หัวหน้าพรรคคนขอปลดหนี้ ไปแจ้งความไว้เป็นหลักฐานที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสงขลาว่าตนกับพวกไม่สามารถสมัครรับเลือกตั้งได้ เพราะมีกลุ่มบุคคลจำนวนมาก นำโดยนายชาติ

จัดวางไม่ให้เข้าไปบริเวณสถานที่รับสมัคร ต่อมาในวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๙ นายชูชาติได้ทำหนังสือขอความเป็นธรรมต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง โดยขอให้ขยายวันรับสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา เนื่องจากผู้สมัครของพรรคอุกกลุ่มผู้ชุมนุมจัดวางไม่ให้สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา ซึ่งต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำสั่งที่ ๑๔๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๙ แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง โดยคณะอนุกรรมการเห็นว่ามีการจัดวางและคุกคามไม่ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้าไปยื่นใบสมัครจริง คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้มีประกาศให้เปิดรับสมัครเลือกตั้งใหม่ในวันที่ ๑๕ และวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๙

ในการวินิจฉัยประเด็นข้อนี้ มีปัญหาที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นก็คือ มีการจัดวางการสมัครรับเลือกตั้งตามคำร้องหรือไม่ พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา ซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแลความสงบเรียบร้อยเกี่ยวกับการเลือกตั้งในจังหวัดสงขลา กับ พันตำรวจตรี ถาวร ผลกล้า สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสงขลา ที่มีหน้าที่เป็นชุดแจ่งเหตุและระงับเหตุการณ์การเลือกตั้ง ให้การต่อคณะอนุกรรมการการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ทำนองเดียวกันว่า ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๙ พยานทั้งสองได้ไปทำหน้าที่อยู่ที่สถานที่รับสมัคร มีผู้มาชุมนุมประมาณ ๑๐๐ ถึง ๒๐๐ คน อยู่หน้าทางเข้า-ออกสถานที่รับสมัคร โดยมีนายชาติเป็นแกนนำ เมื่อมีผู้สมัครมาสมัคร เช่น เมื่อเวลา ๙.๓๐ นาฬิกาเศษ นางสาวกนกพร สวัสดิ์ฤทธิธม จากพรรคพลังประชาชนมาสมัครในเขต ๒ ผู้ชุมนุมมีการโห่ร้อง โห่ไล่ เวลา ๑๕ นาฬิกาเศษ ผู้สมัครจากพรรคประชากรไทยเดินทางมาโดยรถตู้ และเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา ผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้จำนวน ๔ ถึง ๕ คน ก็เดินทางมาถึง กลุ่มผู้ชุมนุมตะโกนคำไล่อะไรและขอร้องไม่ให้สมัคร หนึ่งในจำนวนผู้ชุมนุมได้นั่งลงกราบขอร้องไม่ให้ผู้สมัครทั้ง ๒ พรรค เข้าไปสมัคร เจ้าพนักงานตำรวจและอาสาสมัครพาผู้สมัครเข้าไปสมัครต่อเจ้าหน้าที่ได้ และนางสาวปัทมาผู้สมัครคนหนึ่งของพรรคคนขอปลดหนี้ให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และเบิกความว่า นายอำเภอเป็นผู้พาพยานเข้าไปสมัคร แต่พยานไม่สามารถสมัครรับเลือกตั้งได้เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับเอกสารไม่ครบ คือขาดแบบฟอร์มการแต่งตั้งสมุห์บัญชีเลือกตั้ง รูปถ่าย และสำเนาบัญชีกระแสรายวัน ซึ่งอยู่ในรถยนต์ที่พยานนั่งมา แต่เนื่องจากขณะนั้นมีกลุ่มผู้ชุมนุมเป็นจำนวนมากอยู่บริเวณโดยรอบที่สมัคร จึงทำให้พยานไม่สามารถออกไปเอาได้ พยานบอกเจ้าหน้าที่รับสมัครว่าจะขอให้เจ้าหน้าที่สมุห์บัญชีของพรรคเอาเอกสารเข้าไปให้พยาน แต่เจ้าหน้าที่ไม่อนุญาตเนื่องจากหมดเวลารับสมัครพอดี ส่วนนายชูชาติ

หัวหน้าพรรคคนขอปลดหนี้เบิกความว่า พยานไม่ได้นำผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้ไปสมัครตั้งแต่เช้า เนื่องจากมีการประท้วงกันอยู่ พยานจึงรอ คิดว่าสักสามโมงจะเลิกกัน แต่เมื่อพยานพาผู้สมัครไป ก็ยังมีผู้คนมากมาย ผู้สมัครเข้าไปสมัครได้ แต่ออกมาไม่ได้ นอกจากนี้นายอนุชาต สุภัทรประทีป นายอำเภอเมืองสงขลา ให้การไว้ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๐๕ ว่า เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๘ นาฬิกาเศษ พยานเดินทางไปตรวจสถานที่รับสมัคร ต่อมาเวลาประมาณ ๘.๓๐ นาฬิกา นางสาวกนกพร ผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนเดินทางมาสมัคร ผู้ชุมนุมไม่รู้จักและไม่ทราบว่าเป็นผู้สมัคร จึงไม่มีปฏิกิริยาคัดค้าน ต่อมาอีก ๑๕ นาที เมื่อผู้ชุมนุมทราบว่านางสาวกนกพร เป็นผู้สมัครจากพรรคเล็ก ก็ได้ตะโกนมายังห้องรับสมัคร กล่าววาจาหยาบคาย โห่ไล่ร้องเสียงดัง “อีหน้าด้าน ขอคูหน้า ให้ออกมา แสดงตัว มือป็นรับจ้างได้เงินมาเท่าไร” คำเสียดสีต่าง ๆ นานา จนเป็นเหตุให้นางสาวกนกพรตกใจกลัว ไม่กล้าออกไป ต่อมาเวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายวิระวัฒน์ พรหมคง ผู้สมัครจากพรรคประชากรไทย เดินทางโดยรถตู้มาถึงทางเข้า กลุ่มผู้ชุมนุมก็ยังมีเสียงโห่ฮาไล่ตลอด กลุ่มผู้ชุมนุมประมาณ ๕ คน ประชิตตัวนายวิระวัฒน์แล้วคุกเข่ากราบร้องขอไม่ให้นายวิระวัฒน์สมัคร พยานกับเจ้าพนักงานตำรวจ นำตัวนายวิระวัฒน์ฝ่าฝูงชนเข้าไปยังสถานที่รับสมัครได้ หลังจากนั้นเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา ผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้จึงเดินทางโดยรถตู้มาถึงหน้าประตูทางเข้า กลุ่มผู้ชุมนุมไปที่ข้างรถตู้ แล้วประชิตตัวขวางทางไม่ให้เข้าไปสมัครอีก มีการขี้อยุคจุดกระชากเป็นเหตุให้นางสาวปัทมา เชื้อเกือบล้ม พยานเข้าไปปรับประครองไว้ทัน พร้อมกับมีการขว้างขวดน้ำดื่มพลาสติก และโห่ไล่เสียงดัง พยานสังเกตเห็นว่านางสาวปัทมาตกใจมาก พยานจึงเข้าไปแสดงตัวเป็นนายอำเภอ ขอให้ลงมาโดยไม่ต้องกลัว ผู้ขับรถตู้ขับรถออกไปทันที นางสาวปัทมาแจ้งพยานว่าเอกสารบางส่วนยังอยู่ในรถไม่สามารถเอาออกมาได้ แล้วนางสาวปัทมาก็เดินเข้าไปทำการสมัคร จนกระทั่งเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา มีการปิดรับสมัคร กลุ่มผู้ชุมนุมทยอยกันกลับโดยไม่มีเหตุการณ์รุนแรงใด ๆ กับมีนายสมพร ไร่บางยาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ให้การไว้ตามเอกสารหมายเลข ร. ๑๑๐ ทำนองเดียวกันว่า เมื่อกลุ่มผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้เดินทางโดยรถตู้มาถึงหน้าประตูทางเข้า ก็มีเสียงโห่ไล่ กล่าวคำหยาบพิงได้ว่า “ไอ้เหี้ย ไอ้เหี้ย ไอ้เหี้ย” เมื่อผู้สมัครลงจากรถ เกิดการชุลมุนเข้าประชิดตัวผู้สมัคร มีการขี้อแย้งผลัดกันกัน จนผู้สมัครต้องให้เจ้าหน้าที่มาช่วยเหลือ ดังนี้ เห็นว่า พยานบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ดังกล่าว เบิกความสอดคล้องต้องกันโดยเฉพาะนายอนุชาต นายอำเภอเมืองสงขลา และนายสมพร ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาเป็นเจ้าหน้าที่ในเขตท้องที่ มีหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยในการรับสมัครเลือกตั้ง เมื่อมี

การประชุมสาธารณะของประชาชน ย่อมต้องเอาใจใส่สังเกตเพื่อแก้ไขสิ่งการ หากมีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้น ทั้งเป็นพยานคนกลางที่มีได้มีส่วนได้ส่วนเสียในคดี คำให้การของพยานทั้งสองจึงมีน้ำหนักรับฟังเชื่อถือได้อย่างสนิทใจ อีกทั้งตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็ได้กำหนดความหมายของคำว่า “ขัดขวาง” หมายความว่า “ทำให้ไม่สะดวก ทำให้ติดขัด” ด้วย จึงเห็นได้ชัดแจ้งว่าตามคำให้การของพยานที่อยู่ในเหตุการณ์ดังที่ได้หยิบยกขึ้นกล่าวมาโดยละเอียดแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าการกระทำที่เป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งตามคำร้องแล้วนั้น ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้างพยานหลายปากมาเบิกความทำนองว่าไม่มีการขัดขวางการเลือกตั้ง เพียงแต่เป็นการกราบไหว้ขอร้องไม่ให้ผู้สมัครพรรคเล็กลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งผู้ชุมนุมก็ไม่ได้ถูกดำเนินคดีในข้อหาใด ๆ เลยนั้น ไม่อาจรับฟังหักล้างพยานหลักฐานดังที่ได้วินิจฉัยมาข้างต้นได้

เมื่อวินิจฉัยดังนี้แล้วคดีจึงมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า นายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการและกรรมการบริหารพรรค นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายวินัย เสนเนียม นายเจือ ราชสีห์ นายประพร เอกอรรถุ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา ได้มีส่วนร่วมในการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของกลุ่มผู้ชุมนุม ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๘ ด้วยหรือไม่ พยานที่ยืนยันว่าอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวร่วมชุมนุมกับกลุ่มคนรักสงขลา มี ๒ ปาก คือนายทวีศักดิ์ ทวีรัตน์ กับนายวันชัย ปริญญาศิริ ผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคไทยรักไทย ในเขตเลือกตั้งที่ ๓ และที่ ๑ จังหวัดสงขลา โดยนายทวีศักดิ์ยืนยันว่า พยานไปสมัครรับเลือกตั้งในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ เวลาประมาณ ๘ นาฬิกา มีคนมาขัดขวางไม่ให้เข้าไปสมัคร แต่เมื่อทราบว่าเป็นผู้สมัครของพรรคไทยรักไทยคนเหล่านั้นก็ปล่อยให้พยานเข้าไป หลังจากสมัครเสร็จแล้วก็ได้กลับออกไป ต่อมาในวันเดียวกันช่วงบ่ายแต่ไม่เกิน ๑๔ นาฬิกา พยานได้ขับรถเข้าไปบริเวณที่รับสมัครอีกครั้งเพื่อดูเหตุการณ์ชุมนุมโดยนั่งอยู่ในรถได้เห็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ๔ คน คือนายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายวินัย เสนเนียม ส่วนอีกคนหนึ่งเห็นหน้าไม่ชัดเข้าไปอยู่ในกลุ่มผู้ชุมนุมด้วย ส่วนนายวันชัยประจักษ์พยานอีกปากหนึ่งยืนยันว่าในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ พยานได้ไปสมัครรับเลือกตั้ง พยานเห็นนายวินัย นายเจือ นายวิรัตน์ และนายประพร เข้าไปอยู่ในกลุ่มผู้ชุมนุมและให้กำลังใจนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา นายคณิต ผดุงอรรถ และนายนิสิต ชูโชติช่วง ผู้ร่วมชุมนุม สำหรับพยานที่ยืนยันว่าไม่เห็นนายถาวรกับพวกอยู่ในที่ชุมนุม ได้แก่ นายชูชาติ ประธานธรรม หัวหน้าพรรคคนขอปลดหนี้ ซึ่งนำนางสาวปัทมา ชายเกตุ นายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ และ

นายไชยวัฒน์ มณีรัตน์ ไปสมัครรับเลือกตั้งในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ เบิกความว่า ในวันดังกล่าว ไม่เห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ อยู่ในบริเวณที่มีการชุมนุม นายนิติธรรมวัฒน์ เบิกความว่า เหตุการณ์ชุมนุมในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ไม่มีอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในบริเวณที่ชุมนุม นายรัช หล้าเบ็ญฐะ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ เบิกความว่า พยานเป็นผู้สื่อข่าวมา ๗-๘ ปีแล้ว รู้จักอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ พยานไปทำข่าวที่สถานที่รับสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งในวันที่ ๘ และวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ โดยในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ ไม่มีอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปบริเวณที่มีมีการชุมนุม ส่วนวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ มีนายวินัย นายเจือ นายประพร และนายวิรัตน์ ไปยื่นหนังสือคัดค้านการประกาศผลการเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลา ต่อนายไพฑูรย์ เจ๊ะแอส ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา พยานจึงถ่ายรูปไว้ตามภาพถ่ายหมายเลข ถ. ๒๐๘ นาวาอากาศเอก ฉันทันท์ ทองนะ ประธานคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีนี้เบิกความว่า จากการสอบสวน ไม่ปรากฏหลักฐานยืนยันว่ากรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และอดีตสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ระดมประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมชุมนุมประท้วงแต่อย่างใด นายแพทย์เกรียงศักดิ์ หลิวจันทร์พัฒนา ผู้เข้าร่วมชุมนุมที่หน้าสถานที่รับสมัครในวันที่ ๘ และวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ เบิกความว่าพยานรู้จักนายถาวร นายเจือ นายวินัย นายวิรัตน์ และนายประพร แต่ไม่เห็นบุคคลทั้งห้า ทั้งสองวัน นายณรงค์ สุขจันทร์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดสงขลา ทำหน้าที่รับสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประจำเขตเลือกตั้งที่ ๔ เบิกความว่าในเขตเลือกตั้งของพยานในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ ไม่มีผู้ใดมาสมัคร ส่วนในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ มีนายกิตติพัฒน์ แก้วมณี ไปสมัครในนามพรรคไทยรักไทย ส่วนนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ สมัครในนามพรรคคนขอปลดหนี้ แต่ขาดคุณสมบัติ พยานจึงไม่รับสมัคร พยานสามารถมองเห็นการชุมนุมของประชาชน ผู้ชุมนุมไม่ได้ขัดขวางการเข้ามาสมัครของผู้สมัครคนใด พยานรู้จักนายถาวร นายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และนายประพร แต่ไม่เห็นบุคคลทั้งห้าเข้าไปร่วมในการชุมนุมของประชาชน นอกจากนี้ พันตำรวจเอก(พิเศษ) สุธรรม วรรณตุง ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา นายไพฑูรย์ เจ๊ะแอส ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา เบิกความทำนองเดียวกันว่า ในวันที่ ๘ และวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ พยานทั้งสองได้ไปปฏิบัติหน้าที่ยังสถานที่สมัครรับเลือกตั้ง พยานไม่เห็น นายถาวร นายวิรัตน์ นายเจือนายวินัย และนายประพร เข้าร่วมชุมนุมกับ

ประชาชน เพียงแต่ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ บุคคลทั้งสี่ได้ไปยังที่สมัครรับเลือกตั้งเพื่อยื่นหนังสือร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาไม่ให้ประกาศผลการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๕ เพราะมีการทุจริต ต่อมาเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ในวันที่ ๑๕ และวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ทำหนังสือแจ้งไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามเอกสารหมายเลข ถ. ๑๕๘ ว่าไม่เห็นด้วยกับประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าว ทั้งนี้ นายไพฑูริย์ยังได้เคยรายงานเหตุการณ์ของวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าไม่มีเหตุขัดขวางในการสมัครรับเลือกตั้งตามเอกสารหมายเลข ถ. ๑๕๕ เห็นว่าตามคำพยานบุคคลในเหตุการณ์ของประเด็นนี้คงมีแต่นายทวีศักดิ์ ทวีรัตน์ อ้างว่าเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ เห็นนายวิรัตน์ นายเจือ และนายวินัย เดินเข้าไปทักทายผู้ชุมนุมในเขตพื้นที่ที่มีเครื่องขยายเสียง กับมี นายวันชัย ปริญญาศิริ อ้างว่าเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ เห็นนายวินัย นายเจือ นายวิรัตน์ และนายประพร เข้าไปในกลุ่มผู้ชุมนุมและให้กำลังใจแก่นายชาติกับพวกเท่านั้น แต่นายถาวรและนายเจือก็บอกความยืนยันว่าในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ พยานทั้งสองอยู่ที่บ้าน ส่วนที่นายวันชัยเห็นนายวิรัตน์กับพวกเข้าไปในกลุ่มผู้ชุมนุมเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ นั้น อาจจะเป็นการเห็นบุคคลดังกล่าวเข้าไปในกลุ่มผู้ชุมนุมขณะเดินทางเข้าไปยื่นหนังสือคัดค้านผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๕ หรือขณะกลับออกมาจากการยื่นหนังสือดังกล่าวก็ได้ บุคคลทั้งสี่เป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา ย่อมเป็นที่รู้จักของคนในพื้นที่ การเพียงแต่เข้าไปทักทายพูดคุยกับผู้ชุมนุมในฐานะที่ตนเองเคยเป็นผู้แทนมาก่อนเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่วิสัยของนักการเมืองย่อมต้องกระทำเพื่อเป็นการรักษาคะแนนเสียงของตนเองไว้ ทั้งการชุมนุมไม่ให้ผู้สมัครพรรคเล็กลงสมัครรับเลือกตั้งโดยปล่อยให้ผู้สมัครในนามพรรคไทยรักไทยลงสมัครรับเลือกตั้งเพียงพรรคเดียวก็สอดคล้องกับนโยบายของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี้อันเป็นเหตุจูงใจและความชอบธรรมที่ทำให้คนทั้งสี่อาจเข้าไปให้กำลังใจนายชาติกับพวกได้ อีกทั้งการที่นายถาวรนำเอกสารแนบท้ายหมายร.๑๓๓ แจกประชาชนมีข้อความชักชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยกาบาทช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนก็ดี หรือการที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งก็ดี การที่นายเกษมสันต์หรือสถาพร ยอดสุรางค์ ผู้จัดหาผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้บอกความว่า เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๕ นาฬิกา ก่อนที่พยานจะพยานายดำรง เพชรพงศ์ ไปสมัครรับเลือกตั้งได้พบนายถาวร

หน้าโรงแรมเจบีที่พยานกับพวกไปพักอยู่ นายถาวรได้ขอร้องว่าอย่าให้นายดำรงลงสมัครรับเลือกตั้งก็ดี ก็ยังไม่มีเหตุผลเพียงพอที่บ่งชี้ให้เชื่อว่านายถาวรกับพวกเข้าร่วมชุมนุมหรือสนับสนุนในการชุมนุมครั้งนี้ เมื่อพยานบุคคลต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาในตอนต้น ต่างเบิกความยืนยันว่าไม่เห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาคือนายถาวร นายเจือ นายวิรัตน์ นายวินัย และนายประพร เข้าไปร่วมชุมนุมกับกลุ่มคนรักสงขลา ทั้งในภาพถ่ายหมายเลข ๓. ๒๐๔ ถึง ๒๐๗ หรือแผ่นวีซีดี หมายเลข ร.๑๕๘ ก็ไม่ปรากฏภาพของบุคคลดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับนายวาอากาศเอก ณัฐนันท์ ทองนะ ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการสืบสวน สอบสวนข้อเท็จจริงก็ยืนยันว่าจากการสอบสวนไม่ปรากฏหลักฐานยืนยันว่ากรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ และอดีตสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ได้ระดมประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมชุมนุมประท้วง แต่อย่างไร ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่า นายถาวรกับพวกร่วมกันชุมนุมขัดขวางการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ ตามที่ผู้ร้องกล่าวหา

มีปัญหาวินิจฉัยต่อไปว่า การที่นายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นผู้ประกาศชักชวนให้ราษฎรมาชุมนุมกันในวันที่ ๘ และวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ นั้น นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีส่วนรู้เห็นหรือสนับสนุนหรือไม่ ในข้อนี้ นายชูชาติ ประธานธรรม หัวหน้าพรรคคนขอปลดหนี้และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ เบิกความว่า หลังวันสมัครรับเลือกตั้ง พยานทั้งสองได้ไปที่สำนักงานนายชาติเนื่องจากนายชาติเชิญนายชูชาติไปออกรายการวิทยุ พยานทั้งสองเห็นรูปขนาดใหญ่ของนายไตรรงค์ติดไว้ที่สำนักงานของนายชาติด้วย ซึ่งนายไตรรงค์ก็รับว่ารู้จักนายชาติตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ ขณะนายไตรรงค์ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี โดยตนขอตัวพันเอก ชัดติยะ สวัสดิผล (ยศในขณะนั้น) มาเป็นหัวหน้ารักษาความปลอดภัย พันเอก ชัดติยะนำนายชาติมาแนะนำให้รู้จัก ต่อมา นายไตรรงค์ ถูกหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ลงข่าวคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับนายไตรรงค์กรณีมีอุปโลกกะดักที่จังหวัดตรัง นายไตรรงค์ให้พันเอก ชัดติยะติดต่อแก้ข่าว แต่พันเอก ชัดติยะใช้ให้นายชาติดำเนินการปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ลงข่าวว่านายไตรรงค์ใช้ให้ลูกน้องไปข่มขู่ นับตั้งแต่นั้นมาตนไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับนายชาติ ดังนี้ เห็นว่า การที่นายชาติมีรูปถ่ายของนายไตรรงค์ติดไว้ที่สำนักงานเป็นพยานหลักฐานที่ยืนยันได้เพียงระดับหนึ่งว่านายชาติและนายไตรรงค์มีหรือเคยมีความสัมพันธ์กันหรือนายชาติมีความเคารพยกย่องในตัวของนายไตรรงค์เท่านั้น แต่เพียงพยานหลักฐานเท่านั้นยังไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่า นายไตรรงค์ รู้เห็นเป็นใจกับนายชาติด้วย ประกอบกับเมื่อพิจารณาถึงข้อเท็จจริง อันเป็นที่รู้อยู่ทั่วไปในวงการเมืองว่า ประชาชนในภาคใต้นิยมและศรัทธาเลื่อมใสพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ อันเป็นผลทำให้

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมานับตั้งแต่การเลือกตั้งทั่วไปเมื่อปี ๒๕๔๘ ย้อนขึ้นไป ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับเลือกมากที่สุด เมื่อมีข่าวการเปิดโปงว่ามีพรรคการเมืองใหญ่จ้างพรรคเล็กลงสมัครเพื่อช่วยให้ผู้สมัครพรรคใหญ่เพียงคนเดียวให้ไม่ต้องได้รับคะแนนเสียงถึงร้อยละยี่สิบ จึงมิใช่เป็นการแปลกที่ประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์เหมือนกันจะชักชวนกันมารวมตัวคัดค้านขอร้องหรือขัดขวางไม่ให้ผู้สมัครพรรคเล็กเช่นพรรคคนขอปลดหนี้ลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อช่วยเหลือให้ผู้สมัครพรรคไทยรักไทยไม่ต้องแข่งขันกับตัวเองคือให้ได้คะแนนเสียงถึงร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ อันเป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๕ ได้บัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้” ด้วยเหตุผลทั้งหลายดังที่ได้วินิจฉัยมา จึงเห็นว่าข้อเท็จจริงยังไม่อาจรับฟังได้ว่านายไครรงค์ฐ์เห็นหรือสนับสนุนในการที่นายชาติเป็นแกนนำในการชุมนุมครั้งนี้

ดังวินิจฉัยมาในข้อ ๕.๑.๑ ถึง ๕.๑.๔ ข้อเท็จจริงจึงไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการดังที่ถูกลกล่าวหาจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ดังที่ผู้ร้องกล่าวหาหรือไม่ จึงไม่มีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

๕.๒ กรณีของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒

ต่อไปจะได้วินิจฉัยกรณีพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งมีประเด็นว่า นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นเท็จให้นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้ว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวัน และการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่

ปัญหานี้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ต่างเบิกความรับว่า พยานทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ โดยนางสาวนิภา ลงวันที่ในใบสมัครย้อนหลังเป็นวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ นางรัชनुลงวันที่ย้อนหลังเป็นวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๔ และนายสุวิทย์ ลงวันที่ย้อนหลังเป็นวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ แล้วบุคคลทั้งสามนั้นได้พากันไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ดังนั้น บุคคลทั้งสามจึงเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวัน อันเป็นการขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔)

มีปัญหาต่อมาว่านางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ขวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกหนังสือรับรองความเป็นสมาชิกพรรคให้บุคคลทั้งสามทั้งที่รู้อยู่แล้วว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวันหรือไม่ ในข้อนี้ นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เบิกความสอดคล้องกันว่าเมื่อกรอกใบสมัครเสร็จ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ก็ออกหนังสือรับรองให้ พฤติการณ์ที่นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์กรอกใบสมัครที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ในยามวิกาล ในสถานที่อันไม่ใช่ที่ทำการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และนางสาวอิสราออกหนังสือรับรองให้บุคคลทั้งสามทันทีที่โรงแรมดังกล่าวย่อมเป็นพิรุช ที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ต่อสู้ว่า หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้อนุมัติให้บุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคโดยถูกต้องตามข้อบังคับของพรรคเพราะใบสมัครของบุคคลทั้งสามส่งถึงพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๔๔ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของพรรคได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ อย่างครบถ้วนและหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้อนุมัติให้บุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ นั้น ก็ขัดแย้งกับคำเบิกความของบุคคลทั้งสาม ไม่มีเหตุผลให้รับฟัง เพราะนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เพิ่งสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ ยิ่งกว่านั้น ตามแถบบันทึกการแถลงข่าวและสำเนาคำถอดเทปคำให้สัมภาษณ์ของนายประมวล ชุกล่อมหรือเจ็ง ดอกจิก และนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๓ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ๑๐๐ ซึ่งมีการระบุว่าพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ มอบหมายให้นายประมวลเป็นผู้ติดต่อหาสมาชิกพรรคทางภาคใต้ก็ยังเป็นการส่อพิรุชมากขึ้น เพราะหากบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่ก่อนแล้วดังที่นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ผู้ถูกร้องที่ ๒ อ้างก็ต้องมีประวัติและข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลทั้งสามอยู่ในทะเบียนพรรคซึ่งพรรค

ผู้ถูกร้องที่ ๒ สามารถที่จะติดต่อบุคคลทั้งสามได้โดยตรง จึงไม่มีเหตุผลและความจำเป็นอะไรที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จะต้องมอบหมายให้นายประมวลไปสืบหาติดต่อสมาชิกทางภาคได้ การที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำเนินการให้บุคคลทั้งสามสมัครเป็นสมาชิกพรรคย้อนหลัง แล้วนางสาวอิสราหัวหน้าพรรคออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้แก่บุคคลทั้งสามเช่นนี้ พฤติการณ์แห่งคดีดังที่ได้วินิจฉัยมาจึงมีเหตุให้เชื่อได้ว่านางสาวอิสราออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคให้แก่บุคคลทั้งสาม โดยรู้อยู่แล้วว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวัน และเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคสองบัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก...” จึงถือว่าการออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จดังกล่าวเป็นการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ด้วย

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่ เห็นว่า เมื่อพิจารณาระบบการเมืองแบบรัฐสภาของประเทศไทย ภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่าพรรคการเมืองเป็นสถาบันที่ได้รับมอบภารกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะพรรคการเมืองมีบทบาทในการดำเนินภารกิจทางการเมือง นับตั้งแต่การเลือกตั้งเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งในการใช้อำนาจปกครองประเทศทั้งอำนาจนิติบัญญัติ และอำนาจบริหาร จะยกเว้นก็แต่เพียงอำนาจตุลาการเท่านั้น พรรคการเมืองจึงเป็นองค์กรที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขประชาชนต่างมีความคาดหวังต่อพรรคการเมืองในความรับผิดชอบของการแก้ปัญหาสำคัญและการพัฒนาประเทศ การคัดกรองบุคคลที่จะเข้าไปใช้อำนาจนิติบัญญัติหรืออำนาจบริหาร จึงเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของพรรคการเมือง ดังจะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ และ ๑๐๘ ได้บัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามดังกล่าวเป็นเพียงคุณสมบัติพื้นฐานที่สามารถตรวจสอบได้แต่เพียง

ภายนอกของบุคคลเท่านั้น ส่วนอุดมการณ์ทางการเมืองอันเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวบุคคลซึ่ง นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่อยู่ในวิสัยที่จะตรวจสอบโดยตรงได้ แต่พรรคการเมืองผู้มีหน้าที่คัดสรรคนที่เหมาะสมและมีคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญมีศักยภาพที่จะทำหน้าที่คัดสรรและตรวจสอบได้ ดังนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) จึงได้บัญญัติให้บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน บทบัญญัติมาตรานี้มีเจตนารมณ์ให้ผู้เข้าสู่อำนาจหรือตำแหน่งทางการเมืองต้องสังกัดพรรคการเมืองแต่เพียงพรรคเดียวเพื่อจะได้ดำเนินกิจการทางการเมืองตามนโยบายที่พรรคการเมืองได้จดทะเบียนไว้ ดังนั้น ภารกิจในการตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคลที่พรรคการเมืองจะส่งสมัครรับเลือกตั้งจึงเป็นภารกิจขั้นพื้นฐานของพรรคการเมืองที่ประชาชนย่อมมีความคาดหวังว่าพรรคการเมืองต้องดำเนินการภายใต้กรอบที่กฎหมายบัญญัติ และมอบหมายภารกิจขั้นพื้นฐานอันสำคัญยิ่งดังกล่าวให้เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้การเมืองการปกครองของประเทศชาติสามารถขับเคลื่อนไปในทิศทางที่ถูกต้อง นำพาชาติบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างสง่างาม ดังนั้น การที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกหนังสือรับรองความเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นที่ใจให้แก่นางสาวนิภา นางรัชช และนายสุวิทย์ จึงเป็นการจงใจบิดผันภารกิจขั้นพื้นฐาน ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ไม่ตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ความสำคัญในความรับผิดชอบต่อสังคม เมื่อพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ละเลยต่อภารกิจพื้นฐานเช่นนี้จึงยากที่จะมีความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาสำคัญของประเทศและพัฒนาประเทศได้ การกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการลดทอนการพัฒนาประชาธิปไตยทั้ง ๆ ที่การปฏิบัติภารกิจของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นั้น พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับการอุดหนุนด้วยเงินจากกองทุนที่ตั้งขึ้นมาด้วยงบประมาณแผ่นดินซึ่งมาจากภาษีของประชาชน ดังเหตุผลที่วินิจฉัยมาข้างต้น จึงเห็นว่า การกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า สมควรสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่ เห็นว่า เมื่อพิเคราะห์ถึงข้อเท็จจริงที่ว่ามีการออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นที่ใจ ทั้งที่หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ รู้อยู่แล้วว่า บุคคลที่ตนออกหนังสือรับรองให้ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรค ประกอบกับมีการจ่ายเงิน

ให้ผู้ที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งสมัครรับเลือกตั้งคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท และนายสุวิทย์ อบอุ่น เบิกความว่า ในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ นอกจากนายสุวิทย์ นางสาวนิภา และนางรัชฎาแล้ว ยังมีบุคคลอื่นไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อีกประมาณ ๑๕ ถึง ๒๐ คน ยิ่งกว่านั้นนางสาวอิสราหรือพรรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ขณะเกิดเหตุได้ยื่นบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญว่า พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๗ คน โดยเป็นผู้สมัครในภาคใต้ ๓๑ คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓ คน และภาคกลาง ๓ คน ซึ่งเป็นที่รู้กันทั่วไปว่า บุคคลที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี้ขาดคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) คือไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน การกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าวไม่ได้เกรงกลัวต่อกฎหมายบ้านเมือง ประกอบกับตามพหุติการณแห่งคดีดังที่ได้วินิจฉัยว่ามีเหตุผลให้เชื่อได้ว่าการส่งคนลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งนี้มีบุคคลของพรรคไทยรักไทยเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการสมัครโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือพรรคไทยรักไทยที่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครของพรรคไทยรักไทยเพียงคนเดียวให้ได้อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๔ โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้งจะเห็นว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งถึง ๓๑ คน ทั้งๆ ที่มีได้เป็นพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินกิจการทางการเมืองของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ การกระทำดังกล่าวทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาต่อพรรคการเมืองและขาดความเชื่อมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และบ่งบอกว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หาได้มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่แท้จริงในอันที่จะเข้าไปแก้ไขปัญหาของประชาชนและพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นดังที่ได้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ไม่ และก่อนหน้านี้นี้พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ รวมทั้งผู้สมัครของพรรคก็ไม่เคยณรงค์หรือกระทำการทางการเมืองในพื้นที่นี้มาก่อนเลย การจัดตั้งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ขึ้นมาจึงมีเหตุให้เชื่อได้ว่าเป็นการจัดตั้งเพื่อผลประโยชน์อื่นที่แอบแฝงอยู่ มิใช่เกิดจากการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตามอุดมการณ์ของพรรค ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๗

ทั้งนี้เพราะได้ความจากการวินิจฉัยมาแล้วว่า เพียงเพื่อผลประโยชน์ของคณะผู้เริ่มก่อการของพรรคเพียงไม่กี่คนก็สามารถที่จะตัดสินใจรับจ้างลงสมัครแข่งขันเพื่อประโยชน์แก่พรรคไทยรักไทยให้สามารถเลียบบทบัญญัติของกฎหมายเลือกตั้งเพื่อให้พรรคการเมืองนั้นได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิถีทางที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ จึงเป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างร้ายแรง พฤติการณ์แห่งการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เช่นนี้ ถือได้ว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่มีคุณลักษณะหรือสภาพความเป็นพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญอยู่เลย จึงมีเหตุให้เชื่อได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่า หากปล่อยให้พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังคงดำเนินกิจการทางการเมืองต่อไปก็ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติได้ อีกทั้ง รังแต่จะสร้างความเสียหายให้แก่ระบบการเมืองการปกครองของประเทศชาติอยู่ร่ำไป ดังนั้น การสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ย่อมเป็นการช่วยขจัดกาฝากทางการเมืองของประเทศและช่วยสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาระบบพรรคการเมืองของชาติบ้านเมืองให้มั่นคงขึ้นในทางอ้อมอีกด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาจึงเห็นสมควรมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เสีย

๖. ประเด็นข้อสุดท้ายผู้ร้องจะอ้างประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ เพื่อให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ สั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มีกำหนดห้าปี นับตั้งแต่วันที่ที่มีคำสั่งให้ยุบพรรคได้หรือไม่ เห็นว่า ประเด็นข้อนี้มีปัญหาทางนิติปรัชญา (Philosophy of law) ว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับดังกล่าวเพิ่งออกมาใช้บังคับเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ อันเป็นเวลากายหลังจากที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำการตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่ผู้ร้องอ้างเป็นเหตุยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรค กรณีจึงมีปัญหาว่า ประกาศคณะปฏิรูปฯ ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ เป็นกฎหมายที่มีผลย้อนหลังไปเป็นผลร้ายแก่บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้บังคับหรือไม่ ในข้อนี้เห็นว่าเหตุผลสำคัญที่รัฐไม่พึงออกกฎหมายให้มีผลย้อนหลังไปเป็นผลร้ายแก่บุคคลนั้น มาจากหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำของฝ่ายนิติบัญญัติอันเป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานประการหนึ่งของหลักนิติรัฐนั่นเอง ทั้งนี้เพราะมีภาษิตกฎหมายบทหนึ่งว่า “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ ถ้าไม่มีกฎหมาย” (nullum crimen nulla poena sine lege) ซึ่งแม้ว่าภาษิตกฎหมายบทนี้จะเป็นหลักการพื้นฐานของกฎหมายอาญาดังบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง ว่า “บุคคลจักต้องรับโทษ

ในทางอาญา ต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้น บัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดนั้น จะต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย” ก็ตาม แต่เนื่องจากหลักการตามภาษิตกฎหมายดังกล่าว เป็นหลักประกันความไว้เนื้อเชื่อใจของบุคคลที่มีต่อการใช้อำนาจนิติบัญญัติของรัฐ ทั้งนี้เพราะหากการปกครองในบ้านเมืองใด รัฐไม่ยึดมั่นในภาษิตกฎหมายดังกล่าว ราษฎรย่อมไม่มีหลักประกันว่าสิ่งที่ตนได้กระทำไปในวันนี้ในอนาคตกลางวันข้างหน้าจะไม่มีกฎหมายย้อนหลังออกมาเอาผิดให้เป็นผลร้ายแก่ตน สิทธิเสรีภาพของประชาชนย่อมคลอนแคลนไม่มั่นคงเพราะขาดหลักประกันความคุ้มครอง ดังนั้น นานาอารยประเทศจึงมิใช่เพียงมีข้อจำกัด ห้ามออกกฎหมายย้อนหลังให้เป็นผลร้ายแก่บุคคลเฉพาะกรณีที่เป็นความผิดต่อกฎหมายอาญาเท่านั้น หากแต่ได้นำหลักการตามภาษิตกฎหมายที่วางไว้ไปใช้บังคับแก่การตรากฎหมายย้อนหลังไปเป็นผลร้ายแก่บุคคลในกรณีอื่น ๆ ด้วย เช่น คณะตุลาการรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศสเคยมีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับโทษทางภาษีว่า หลักการไม่มีผลบังคับย้อนหลังของกฎหมายไม่ได้ใช้บังคับแต่เฉพาะกับกฎหมายที่บัญญัติกำหนดความผิดและโทษทางอาญาเท่านั้น หากแต่ต้องขยายไปใช้บังคับกับกฎหมายที่กำหนดความผิดและโทษทุกประเภทด้วย และศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันก็เห็นว่าโดยหลักแล้ว การตรากฎหมายย้อนหลังไปใช้บังคับกับข้อเท็จจริงที่จบลงแล้วให้เป็นผลร้ายแก่บุคคลจะกระทำไม่ได้ อันเป็นการแสดงให้เห็นนิตีประเพณีของนานาอารยประเทศว่า รัฐต้องยอมรับหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังเป็นผลร้ายแก่บุคคลในฐานะที่เป็นกฎของกฎหมายหรือ Rule of law อย่างหนึ่งด้วย ซึ่งกฎของกฎหมายหรือ Rule of law นั้น ท่านศาสตราจารย์จิตติ ดิงสคัทท์ ได้อธิบายว่า แท้จริง แล้วมิใช่ข้อกำหนดหรือบทบัญญัติทั้งหลายที่มีอยู่ในตัวกฎหมายหรือกฎอันเป็นหลักในบทมาตราต่าง ๆ หรือหลักที่กฎหมายลักษณะต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ หากแต่หมายความว่าถึงกฎที่บังคับด้วยบทกฎหมาย หรือบทบังคับกฎหมายเหล่านั้นให้ต้องอยู่ในกรอบหรือภายใต้บังคับของกฎของกฎหมายหรือ Rule of law นั้นอีกชั้นหนึ่ง

^๑ วรเจตน์ ภาคีรัตน์ “การพิทักษ์สิทธิเลือกตั้งย้อนหลัง หลักนิติรัฐและศักดิ์ศรีนักกฎหมายไทย” หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน, วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๕, หน้า ๗

นั่นเอง¹ ดังนั้น เมื่อในยามปกติ บรรดาบทบัญญัติของกฎหมายที่รัฐสภาตราขึ้นตามวิถีทางของรัฐธรรมนุญ ต้องอยู่ภายใต้กฎของกฎหมายหรือ Rule of law อย่างไร ในระหว่างที่บ้านเมืองอยู่ภายใต้อำนาจของ คณะปฏิรูปการปกครองซึ่งยึดอำนาจการปกครองได้สำเร็จ แม้หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองจะดำรง อยู่ในฐานะเป็นรัฐอธิปัตย์ ผู้มีอำนาจที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไข ยกเลิกและออกกฎหมายมาบังคับใช้แก่ อาณาประชาราษฎร์ได้ตามเจตจำนงแห่งการทำรัฐประหารก็ตาม แต่บรรดาบทบัญญัติของประกาศหรือ คำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองเช่นว่านั้น ก็ต้องอยู่ภายใต้กรอบหรือหลักเกณฑ์แห่งกฎของ กฎหมาย หรือ Rule of law อย่างนั้นด้วย หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองจะออกกฎหมายมาบังคับ แก่ประชาชนตามอำเภอใจโดยไม่คำนึงถึงกฎของกฎหมาย หรือ Rule of law ไม่ได้ ทั้งนี้เพราะ Rule of law เป็นหลักกฎหมายธรรมชาติ (Natural Law) ที่เกิดขึ้นและมีอยู่ในธรรมชาติอันเกิด แต่ความมีเหตุผลของมนุษย์อย่างนิรันดร์ ซึ่งกฎหมายฝ่ายบ้านเมือง (Positive Law) จะออกมาให้มีผล ขัดหรือแย้งไม่ได้ ดังคำกล่าวของ ซีเซโร (Cicero) นักปราชญ์ นักนิติศาสตร์ และรัฐบุรุษของโรมัน ที่ได้อธิบายถึงแนวความคิดของกฎหมายธรรมชาติด้วยข้อความที่เป็นอมตะว่า “กฎหมายที่แท้จริงคือ เหตุผลที่ถูกต้อง สอดคล้องกับธรรมชาติ แผ่ซ่านไปในทุกสิ่งทุกอย่างสม่ำเสมอเป็นนิรันดร์ ก่อให้เกิด หน้าที่ที่จะต้องทำโดยคำสั่ง หรือห้ามมิให้กระทำความชั่ว โดยข้อห้ามเป็นหน้าที่อันศักดิ์สิทธิ์ที่จะต้อง ไม่บัญญัติกฎหมายให้ขัดแย้งกับกฎหมายนี้ เราไม่อาจยกเลิกหรือทำให้กฎหมายเสื่อมทรามลงได้ อันที่ แท้จริงแล้ว ไม่ว่าจะวุฒิสภาหรือประชาชนก็ไม่มีอำนาจจะปลดปล่อยเราให้พ้นจากกฎหมายนี้ และเรา ไม่จำเป็นต้องฟังบุคคลอื่นหรือสิ่งอื่นใดนอกจากตัวเราเองที่จะเป็นผู้แสดงออกว่ากฎหมายนั้นเป็นอย่างใด หรือดีความว่ากฎหมายนั้นมีความหมายว่าอย่างไร กฎหมายนี้จะไม่เป็นอย่างหนึ่งที่กรุงโรมและเป็นอีก อย่างหนึ่งที่กรุงเอเธนส์ เป็นอย่างหนึ่งในสมัยนี้ แต่เป็นอีกอย่างหนึ่งในสมัยต่อมา แต่จะยังคงเป็น กฎหมายอันหนึ่งอันเดียวชั่วนิรันดร์ ไม่เปลี่ยนแปลงและผูกพันบังคับทุกชาติ ทุกภาษา ทุกยุคทุกสมัย”²

¹ ศาสตราจารย์จิติ ดิงส์ทีย์, **หลักวิชาซีพนักกฎหมาย**, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ ๓), ๒๕๕๐, หน้า ๘๑-๘๒

² ศาสตราจารย์ ดร.ปริดี เกษมทรัพย์, **นิติปรัชญา**, บริษัทโรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด (พิมพ์ครั้งที่ ๖) หน้า ๓๒๕-๓๓๐ ซึ่งข้อความเขียนเป็น ภาษาลาติน แปลเป็นภาษาอังกฤษมีข้อความดังนี้ “True law is right reason harmonious with nature diffuses among all, constant, eternal; a law which calls to commands and restrains from evil by its prohibitions... It is a sacred obligation not to attempt to legislate in contradiction to this law. Nor may it be derogated nor abrogated. Indeed by neither the senate nor the people can be released from this law. Nor does it require any but oneself to be its expositor or interpreter, nor is it one law at Rome and another at Athens one now and another at a time, but one eternal and unchangeable, binding all nations through all times...”

ส่วนที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ มาตรา ๓๖ บัญญัติรับรองความชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบรรดาประกาศและคำสั่งของ คณะปฏิรูปการปกครองว่า “บรรดาประกาศและคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ได้ประกาศหรือสั่งในระหว่างวันที่ ๑๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ จนถึงวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าจะเป็นในรูปใดและไม่ว่าจะประกาศหรือสั่งให้มีผลบังคับในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร หรือในทางตุลาการ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปและให้ถือว่า ประกาศหรือคำสั่งตลอดจนการปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งนั้น ไม่ว่าจะการปฏิบัติตามประกาศหรือ คำสั่งนั้นจะกระทำก่อนหรือหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้เป็นประกาศหรือคำสั่งหรือการปฏิบัติ ที่ชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญ” นั้น เห็นว่า บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรานี้คงมี ผลบังคับเป็นการรับรองความชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เฉพาะบรรดาประกาศหรือคำสั่ง ตลอดจนการปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งที่คณะปฏิรูปหรือหัวหน้าคณะปฏิรูปออกมาโดยชอบด้วย กฎของกฎหมายหรือ Rule of law ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วเท่านั้น แต่ห้ามมีผลทำให้บรรดาประกาศ หรือคำสั่งของคณะปฏิรูปหรือหัวหน้าคณะปฏิรูปที่ออกมาโดยขัดหรือแย้งต่อกฎของกฎหมาย หรือ Rule of law เป็นประกาศหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญไม่ เพราะหาก คณะตุลาการรัฐธรรมนูญไม่ใช้และตีความบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๖ ในลักษณะเช่นนี้ ย่อมเท่ากับเป็นการรับรองว่า คณะปฏิรูปหรือหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ซึ่งเป็นรัฐชาติปดัย มีอำนาจเด็ดขาดที่จะออกกฎหมายอย่างไรก็ได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงกฎของกฎหมาย หรือ Rule of law เลย เช่นกำหนดคอยรับรองให้คณะปฏิรูปหรือหัวหน้าคณะปฏิรูปออกกฎหมายย้อนหลังไปเป็นผลร้าย แก่บุคคลได้ เราจะมีหลักประกันความมั่นใจได้อย่างไรว่าในวันข้างหน้าจะไม่มีการยึดอำนาจโดยการทำให้ รัฐประหารซ้ำซ้อนขึ้นมาอีกและคณะผู้ก่อการได้สำเร็จซึ่งเป็นรัฐชาติปดัยคนใหม่จะไม่ออกกฎหมาย ย้อนหลังมาเพื่อแก้แค้นเอาคืนบ้าง เข้าลักษณะที่ใครที่มัน อันจะเป็นจุดเริ่มต้นของวิกฤตดวงจรความ ไม่สงบสุขในบ้านเมืองเนื่องจากการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือข่มเหง รังแกกันไม่มีที่สิ้นสุด หมดหนทาง ที่จะแก้ไขเยียวยาให้ชาติบ้านเมืองพ้นวิกฤตกลับคืนสู่ความสงบสันติสุขและความสมัคสมานสามัคคี ของคนในชาติได้ ดังเช่นที่อดีตท่านเจ้าคุณพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) ซึ่งปัจจุบันคือพระพรหมคุณาภรณ์ ได้กล่าวเตือนสติของผู้บัญญัติกฎหมายว่า กฎหมายนั้น ที่จริงสาระ ที่แท้ต้องอยู่ที่เจตนารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับธรรม หากผู้บัญญัติกฎหมายไม่เข้าถึงธรรม เพราะเหตุปัญญาไม่เข้าถึงธรรม ซึ่งอาจ

เป็นด้วยปัญญาที่รู้ไม่เท่าถึงการณ์ประการหนึ่งหรือเพราะเหตุเจตนาไม่เป็นธรรม อีกประการหนึ่งแล้ว ย่อมอาจเป็นเหตุปัจจัยทำให้กฎหมายกลายเป็นเครื่องมือกดขี่ข่มเหงกันในสังคมได้¹ ดังนั้น แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๕ มาตรา ๓๖ จะบัญญัติรับรองอย่างเด็ดขาดว่าให้บรรดาประกาศและคำสั่งของคณะปฏิรูปหรือหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขทุกฉบับที่มีผลบังคับในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร หรือในทางตุลาการ มีผลใช้บังคับต่อไปและให้ถือว่าเป็นประกาศหรือคำสั่งที่ชอบด้วย กฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญก็ตาม แต่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๕ บัญญัติให้เป็นองค์กรฝ่ายที่ใช้อำนาจตุลาการผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบ ถ่วงดุลการใช้อำนาจนิติบัญญัติของคณะปฏิรูปหรือหัวหน้าคณะปฏิรูปก็ต้องมีอำนาจและมีความจำเป็น ต้องทำหน้าที่ตรวจสอบประกาศหรือคำสั่งเช่นว่านั้นด้วยว่าได้ออกมาใช้บังคับโดยถูกต้องสอดคล้องกับกฎ ของกฎหมาย หรือ Rule of law หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและเพื่อเป็น หลักประกันความเชื่อมั่นแก่ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย รวมทั้งนานาอารยประเทศในเวทีโลกด้วยว่า แม้จะมีการยึดอำนาจการปกครองโดยการทำรัฐประหารเกิดขึ้นในประเทศไทยก็ตาม แต่เมื่อสถานการณ์ คลี่คลายจนมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๕ แล้ว ประเทศไทยก็ยังคงธำรงรักษาไว้ซึ่งหลักนิติรัฐตามประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและ ตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่ต่อนานาอารยประเทศอย่างมั่นคง อีกทั้งยืนยันด้วยว่า เรายึดมั่นในหลักนิติรัฐโดยเนื้อหาลักษณะแท้จริงด้วย มิใช่เป็นนิติรัฐแต่เพียงในนามหรือโดยรูปแบบเท่านั้น โดยเหตุนี้เมื่อปรากฏว่าตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ อันเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการตามมาตรา ๖๖ ไปได้บัญญัติบทลงโทษ (Sanction) หรือผลร้ายแก่กรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งให้ยุบพรรคไว้เพียงว่า “ในกรณีพรรคการเมืองต้องยุบไปเพราะไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒ หรือกระทำการตามมาตรา ๖๖ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมือง ที่ต้องยุบไปจะขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารของพรรคการเมือง หรือ มีส่วนร่วมในการขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ ตามมาตรา ๘ อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปี

¹ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), นิตยสารธรรมนพคุณ, หนังสือธรรมกับบรรยาเขตศึกษาเชิงพินักกฎหมาย, บริษัทนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด (พิมพ์ครั้งที่ ๔), ๒๕๔๓, หน้า ๘๒-๘๓.

นับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป” ดังนั้น การที่ต่อมาภายหลัง คือในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕ หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินได้ออกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ มีข้อความบัญญัติว่า “ข้อ ๓ ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดห้าปี นับแต่วันที่คำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” ด้วย เช่นนี้ จึงเป็นที่เห็นได้ว่า ขณะที่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการตามมาตรา ๖๖ อันเป็นเหตุให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามมาตรา ๖๖ นั้น ผลบังคับคงมีเพียงตามมาตรา ๖๕ เท่านั้น กล่าวคือ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ต้องยุบไปเพียงแต่ถูกจำกัดเสรีภาพในการร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมือง กล่าวคือ มาตรา ๖๕ กำหนดบทลงโทษกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกยุบพรรคไว้เพียงจะขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้เท่านั้น หากได้มีข้อจำกัดสิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิเสรีภาพอื่น ๆ ของกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปนอกจากที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ ดังกล่าวข้างต้นอีกไม่ ดังนั้น การที่คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ ได้บัญญัติจำกัดสิทธิเลือกตั้งโดยให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ต้องยุบไปด้วยในขณะที่คดีของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญซึ่งรับโอนคดีจากศาลรัฐธรรมนูญมาดำเนินการต่อไป จึงหาใช่เป็นเพียงการออกกฎหมายย้อนหลังมาเป็นผลร้ายแก่กรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกร้องขอให้ยุบพรรคอันเป็นการขัดต่อกฎหมาย หรือ Rule of law ประการหนึ่ง ดังที่ได้วินิจฉัยมาแล้วเท่านั้นไม่ หากแต่บทบัญญัติของกฎหมายที่ออกมานี้ยังมีลักษณะเป็นการเจาะจงที่จะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบรรดากรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องที่ ๒ ด้วย จึงมีลักษณะไม่แตกต่างไปจากการตั้งศาลขึ้นใหม่เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่ง โดยเฉพาะเจาะจงซึ่งขัดต่อธรรมเนียมประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอันเป็นกฎหมาย หรือ Rule of law อีกประการหนึ่งด้วย¹

¹ โปรดดูรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๔ วรรคสอง

ด้วยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยมา จึงเห็นว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ ที่บัญญัติ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์การอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรค เฉพาะในส่วนที่ให้มีผลย้อนหลังไป บังคับแก่การกระทำของพรรคการเมืองก่อนวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ เป็นกฎหมายที่ขัดต่อกฎหมายของ กฎหมายหรือ Rule of law จึงไม่มีผลใช้บังคับ ดังนั้น แม้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งยุบพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ เพราะเหตุพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ก็ตาม แต่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญก็ไม่อาจมี คำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามประกาศคณะปฏิรูป การปกครองฯ ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ ได้ ข้อต่อสู้ตามคำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่ ๒ ข้อนี้อ้างขึ้น

อนึ่ง สมควรแสดงความเห็นส่วนตัวให้ปรากฏไว้ในคำวินิจฉัยส่วนตัวด้วยว่า แม้ในบางครั้ง ศาลอาจจำเป็นต้องตีความให้กฎหมายมีผลย้อนหลังไปเป็นผลร้ายแก่บุคคลเพื่อปกป้องคุ้มครองสังคม หรือประโยชน์ของมหาชนได้ เช่นในกรณีที่มีกฎหมายใหม่ออกมากำหนดมาตรฐานวิชาชีพแพทย์ว่า แพทย์ที่จะมีสิทธิให้การรักษาพยาบาลผู้ป่วยได้ ต้องผ่านการสอบและได้รับใบอนุญาตประกอบโรคศิลป์ จากแพทยสภาด้วย ในกรณีเช่นนี้ศาลอาจจำเป็นต้องตีความให้กฎหมายใหม่มีผลย้อนหลังไปใช้บังคับ แก่แพทย์รุ่นเก่าด้วย หากจะให้ใช้บังคับแก่เฉพาะแพทย์ที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาใหม่ภายหลังที่กฎหมายนี้ ออกามีผลใช้บังคับเท่านั้นไม่ ทั้งนี้เพราะมาตรฐานการประกอบวิชาชีพแพทย์ เป็นเรื่องที่รัฐเห็นว่า แพทยสภาต้องควบคุมให้เป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ป่วยในด้านการรักษาพยาบาล โดยแพทย์ที่มีมาตรฐาน ซึ่งเป็นเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงได้ ทำให้ศาลมีเหตุผลและความจำเป็น เพียงพอที่จะตีความให้กฎหมายนี้มีผลย้อนหลังไปใช้บังคับแก่แพทย์รุ่นเก่า ๆ ด้วย เพื่อประโยชน์แก่ ชีวิตและความปลอดภัยของผู้ป่วยรวมทั้งการสาธารณสุขของประเทศ เป็นต้น กรณีนี้แม้พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ และเป็นการ ขัดต่อความเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง โดยพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ยอมรับจ้าง ส่งผู้สมัครของพรรคลงสมัครแข่งขันกับผู้สมัครของพรรคไทยรักไทยในเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครเพียงคนเดียว ด้วยการร่วมกันกระทำการทุจริตผิดกฎหมายเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนพันตำรวจโท ทักษิณ และพรรค ไทยรักไทย ให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ใน

รัฐธรรมนูญ อันเป็นการไม่ยึดมั่นในอุดมการณ์และนโยบายของพรรค จึงมีเหตุให้เชื่อได้ว่า หากปล่อยให้หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งปรากฏหลักฐานชัดเจนในคดีว่าเป็นเจ้าที่เจ้าการในการร่วมกันกระทำการฉ้อฉลบิดเบือนกฎหมาย ยังคงมีสิทธิเลือกตั้งต่อไป บุคคลเหล่านี้ อาจนำสิทธิเลือกตั้งที่มีอยู่ไปช่องสุ่มร่วมมือกัน หรือร่วมมือกับพรรคอื่น ๆ กระทำการที่เป็นภัยต่อความมั่นคงหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยเช่นคดีนี้อีกได้ อันจะเป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูปการเมืองที่ทุกฝ่ายกำลังพยายามร่วมมือกันกระทำเพื่อแก้ไขฟื้นฟูชาติบ้านเมืองให้พ้นวิกฤตการณ์ทางการเมืองอยู่ก็ได้ จึงมีเหตุสมควรเว้นวรรคจำกัดสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด ๕ ปี แก่บรรดาหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคที่มีพฤติการณ์เป็นผู้ร่วมกันกระทำความผิดเช่นว่านี้ ตามเจตนารมณ์ของประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ ก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ตามพยานหลักฐานดังที่ได้วินิจฉัยมา คงมีแต่เฉพาะบรรดาหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่เป็นแกนนำเพียงบางคนเท่านั้น ที่ร่วมกันกระทำความผิด หรือพฤติการณ์แห่งคดีมีเหตุให้เชื่อได้ว่าเป็นผู้บงการ หรือมีส่วนร่วมรู้เห็นเป็นใจด้วยการกระทำความผิด ซึ่งเฉพาะบุคคลเหล่านี้เท่านั้นที่มีพฤติการณ์และเหตุผลเพียงพอว่าจำเป็นต้องตีความให้ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ มีผลย้อนหลังไปตัดสิทธิเลือกตั้ง เพื่อปกป้องคุ้มครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อขจัดอุปสรรคกับช่วยสนับสนุนส่งเสริมการปฏิรูปการปกครองของชาติบ้านเมืองให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างแท้จริง แต่กรรมการบริหารคนอื่น ๆ นอกจากนี้ พยานหลักฐานในคดียังไม่ปรากฏว่ามีส่วนร่วมรู้เห็นด้วย จึงยังไม่มีข้อบ่งชี้ว่ากรรมการบริหารพรรคเหล่านี้ จะมีพฤติการณ์ที่เป็นภัยหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูปการเมืองอันจะทำให้มีเหตุผลและความจำเป็นเพียงพอที่จะตีความกฎหมายให้มีผลย้อนหลัง ไปจำกัดสิทธิเลือกตั้งของเขาเหล่านั้นได้ ดังนั้น การที่ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ บัญญัติให้ตัดสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคที่ต้องยุบไป โดยมีได้มีการจำแนกและให้โอกาสคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ได้พิจารณาแยกแยะตามลักษณะแห่งการกระทำหรือการมีส่วนร่วมกระทำผิดของกรรมการบริหารพรรคแต่ละคน เช่นนี้ เมื่อได้ขังนำหน้าหนักและตริกตรองโดยตระหนักแล้ว จึงเห็นว่า ยังไม่มีเหตุผลและความจำเป็นเพียงพอที่จะตีความให้ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ มีผลย้อนหลังไปจำกัดสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ต้องยุบไปได้

อาศัยข้อเท็จจริงและบทกฎหมายดังที่ได้วินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์
ก้าวหน้า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
มาตรา ๖๓ ประกอบด้วยมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ส่วนคำขออื่นเกี่ยวกับผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้ยก
และให้ยกคำร้องของอัยการสูงสุด ผู้ร้อง ที่ร้องขอให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑

นายธานีศ เกศวพิทักษ์

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของนายสุรภัย มาประณีต ตุลาการรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑ - ๒/๒๕๕๐

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง		อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า

ระหว่าง		อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคประชาธิปัตย์	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

คดีนี้อัยการสูงสุด ผู้ร้อง ยื่นคำร้องเป็นรายสำนวนต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องทั้งสองสำนวนไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๘ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง และประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยมาตรา ๓๕ บัญญัติให้ออนอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ หรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และให้ออนบรรดาพรรคคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบ

ของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ให้รวมการพิจารณาวินิจฉัยคดีทั้งสองสำนวนเข้าด้วยกัน โดยเรียกอัยการสูงสุดทั้งสองสำนวนเป็นผู้ร้อง พรรคประชาธิปัตย์ เป็นผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า เป็นผู้ถูกร้องที่ ๒

ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องว่า

(๑) ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาที่ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไปมีผลบังคับใช้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยคณะกรรมการบริหารพรรคและมติที่ประชุมใหญ่ มีนโยบายไม่ส่งสมาชิกพรรคสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป ทั้งแบบบัญชีรายชื่อ และแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง แต่ตามวันเวลาดังกล่าว นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ หลายคนได้ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิด ในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปดังกล่าวตามสถานที่ต่าง ๆ กัน ในกรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอื่น ๆ หลายแห่งในเขตเลือกตั้ง ชักชวนประชาชน ที่มีสิทธิเลือกตั้งทั้งที่ไปฟังการปราศรัย และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางสื่อสารมวลชนทุกแขนง ชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปทุกเขตเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๒) เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลากลางวัน ซึ่งเป็นวันเวลาที่ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ นายทักษิณ กี่สู่น

สมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง ซึ่งเป็นกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอุ้น ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ ตามลำดับ ในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้งของสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัคร และค่าใช้จ่ายจากนายทักษณีย์ ซึ่งต่อมาผู้อำนวยการเลือกตั้งจังหวัดตรังประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ ตรวจสอบพบว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ครบเก้าสิบวัน หลังจากนั้น นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรค และนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรค ซึ่งเป็นกรรมการบริหาร ผู้ถูกร้องที่ ๑ กับพวก ได้จัดแถลงข่าวที่กรุงเทพมหานครกล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทย เป็นผู้ว่าจ้างให้ นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นความเท็จ ซึ่งความจริงแล้ว มีพยานหลักฐานน่าเชื่อถือได้ว่า นายสาทิตย์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรังและกรรมการบริหาร ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีส่วนรู้เห็นให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษณีย์ กระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสาม ซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นการกระทำ อันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ นายไทกร พลสุวรรณ ในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ว่าจ้างให้นายบรรชิตวิทย์ ดันติกรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่า ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยม

ของนายสุวัจน์ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย หรือพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๔) วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาหลายเขต เนื่องจากมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียว และได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ และกำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ครั้นต่อมาวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายชูชาติ ประธานธรรม ได้นำนางสาวปัทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ สมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาแบบแบ่งเขต ในเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๔, ๖ และ ๗ ตามลำดับ ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตสงขลา ได้มีนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการและกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอูร์ ร่วมกับนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา คนสนิทของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รองหัวหน้าพรรค ซึ่งเป็นกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต ผดุงอรรถ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต ชูโชติช่วง สมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันขัดขวางการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ อันเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

การกระทำดังกล่าวของข้อ (๑) ถึง (๔) เป็นการกระทำของหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหาร และสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นการกระทำในการดำเนินกิจการทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อไม่ให้เกิดการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ดำเนินการไปได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นการกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๕) นางสาวอิสรา ยวงประสิทธิ์ ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นนางสาวพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ เป็นหัวหน้าพรรคเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง อันเป็นที่ จึงเป็นความร่วมมือกันหรือผู้สนับสนุนให้นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชชุนี คำงี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดรั้ว ทั้งที่รู้ว่าเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวัน อันเป็นการกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๖, ๑๓๗ ๒๖๗ ย่อมแสดงว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓)

จึงขอให้พิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗, ๑๓๖, ๑๔๔, ๑๔๕, ๓๒๗, ๓๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๖๖ (๒) (๓) มาตรา ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ ดังนี้

๑. ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ โดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ รองหัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรค นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามลำดับได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญและกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) มาตรา ๖๗

๒. ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหาร ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่ที่มีคำสั่งให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ตามประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและแก้ไขคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า

ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เป็นผู้บัญญัติคำว่า “ระบอบทักษิณ” แต่เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วไปว่าในช่วงเวลาประมาณ ๕ ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจในหมู่ประชาชนชาวไทยจำนวนมากในหลายเรื่อง จึงมีผู้บัญญัติพฤติกรรมของการปกครองรูปแบบนี้ว่า “ระบอบทักษิณ” การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” นั้น หาได้เป็นความผิดไม่ และไม่ใชเหตุที่ผู้ร้องจะนำมากล่าวอ้างเพื่อให้พิจารณาสั่งให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ เพราะการกล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นเพียงการวิพากษ์วิจารณ์และกล่าวถึงในทางการเมืองเกี่ยวกับการบริหารบ้านเมืองตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี แนวทางนโยบายและการบริหารจัดการประเทศของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรี อันเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญที่ให้การรับรองคุ้มครองไว้ และตามปฏิญญาสากลสิทธิมนุษยชนว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของสหประชาชาติที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก หาได้มีการกระทำใดของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่เป็นการเกินเลยจากขอบเขตแห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใดไม่

เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่าการประกาศยุบสภาของพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ไม่ชอบด้วยเหตุผล กล่าวคือ การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะหัวหน้ารัฐบาลได้ก่อให้เกิดวิกฤตศรัทธาต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ และเหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนปัญหาการทุจริตประพตมิชอบที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง และเกี่ยวข้องกับพันตำรวจโท ทักษิณ โดยตรง โดยเฉพาะกรณีที่ พันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวได้ขายหุ้นของบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) อันเป็นธุรกิจในรอบครัวชินวัตรให้แก่บริษัท เมาส์ลีก จำกัด โดยไม่เสียภาษีเป็นเหตุให้สาธารณชน สื่อมวลชน ตลอดจนนักวิชาการวิพากษ์วิจารณ์โจมตีกล่าวหาพันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวอย่างรุนแรงต่อเนื่อง ต่อมาพันตำรวจโท ทักษิณ กลับประกาศยุบสภาเพื่อหลบหนีการซักฟอก โดยอ้างเหตุผลว่าเกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงในหมู่ประชาชน อันเป็นข้ออ้างที่ไร้เหตุผลมิได้เป็นไปตามครรลองในระบอบประชาธิปไตยและประเพณีที่เคยปฏิบัติในทางการเมืองของประเทศไทย การประกาศยุบสภาของพันตำรวจโท ทักษิณ ครั้งนี้ พฤติการณ์ปรากฏชัดว่ามีการร่วมมือกับคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดที่มีพลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ เป็นประธาน วางแผนการเพื่อช่วยเหลือพรรคไทยรักไทย ที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นหัวหน้าพรรค จงใจเอาเปรียบพรรคการเมืองอื่น ๆ รวมทั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ และการดำเนินการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งส่อไปในทางขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ประกอบกับการยุบสภาครั้งนี้ไม่ได้เป็นไปเพื่อแก้ปัญหาของประเทศไทย แต่เป็นการกระทำเพื่อฟอกตัวเอง ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๑ รวมทั้งพรรคชาติไทย พรรคมหาชน จึงมีมติร่วมกันไม่ส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นเหตุให้ พันตำรวจโท ทักษิณ และสมาชิกพรรคไทยรักไทยไม่พอใจ จึงได้ออกกรณรงค์หาเสียงทั่วประเทศกล่าวหาประณามผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าเป็นผู้ทำลายประชาธิปไตยและละเมิดรัฐธรรมนูญ เล่นการเมืองโดยไม่เคารพกติกาทำลายเศรษฐกิจของบ้านเมืองให้เสียหาย ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงจำเป็นต้องจัดการปราศรัยให้ประชาชนรับทราบความจริง และชี้แจงข้อกล่าวหาที่ พันตำรวจโท ทักษิณ และบรรดาสมาชิกพรรคไทยรักไทยได้ใส่ความผู้ถูกร้องที่ ๑ การกล่าวปราศรัยและแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ในทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ดิชม วิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะที่เป็นบุคคลสาธารณะ อันเป็นสิทธิโดยชอบธรรม

ของผู้ร้องที่ ๑ ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและในฐานะที่เป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้าน เป็นการดำเนินการทางการเมืองตามวิถีทางในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การจัดปราศรัยของผู้ร้องที่ ๑ ไม่ว่าจะในกรุงเทพมหานครหรือในส่วนภูมิภาคตามจังหวัดต่าง ๆ เป็นการกระทำที่ไม่เป็นความผิดต่อกฎหมายแต่อย่างใด ไม่มีข้อความใดอันเป็นเท็จกล่าวหาหรือใส่ร้าย พันตำรวจโท ทักษิณ หรือพรรคไทยรักไทยโดยปราศจากความเป็นจริง ไม่มีการกระทำใดอันอาจเป็น ปฏิกิริยาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่เป็นภัยต่อ ความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ไม่มีผลเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขโดยวิถีทางที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๒ ผู้ร้องที่ ๑ ขอชี้แจงว่า ผู้ร้องที่ ๑ และนายสาทิตย์ ไม่เคยใช้ ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กระทำความผิดฐานตามข้อกล่าวหาของผู้ร้อง และ ผู้บริหารผู้ร้องที่ ๑ นอกจากนายสาทิตย์ ไม่มีผู้ใดรู้จักหรือมีความสัมพันธ์ใด ๆ กับนายทักษิณ มาก่อน การกระทำใด ๆ ของนายทักษิณ ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ แก่นายสาทิตย์ หรือผู้ร้อง ที่ ๑ นายทักษิณ จะได้ไปเกี่ยวข้องกับภานางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ ไปสมัครเป็นสมาชิก ผู้ร้องที่ ๒ หรือไม่อย่างไร ผู้ร้องที่ ๑ ไม่อาจทราบได้และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย ในวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๕ มีผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดฉะเชิงเทรา คือนางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ มาขอคำแนะนำจากผู้ร้องที่ ๑ ด้วยเกรงจะถูกดำเนินคดีเพราะได้ใช้เอกสารแสดง คุณสมบัติที่เป็นเท็จไปสมัครรับเลือกตั้ง นายสุเทพ เลขานุการผู้ร้องที่ ๑ ได้แนะนำให้บุคคลทั้งสาม ทำหนังสือลาออกจากการเป็นสมาชิกผู้ร้องที่ ๒ ไปยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และในวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ เลขานุการผู้ร้องที่ ๑ จึงได้แถลงข่าวตามที่ได้รับข้อมูลจากผู้สมัครทั้งสาม ในคำแถลงข่าวก็ไม่มีความใดเป็นเท็จ ไม่มีส่วนใดพาดพิงถึงพรรคไทยรักไทย การที่กรรมการบริหาร พรรคไทยรักไทยไปร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนฯ ได้สรุปความเห็นว่าการแถลงข่าวของนายสุเทพ เป็นการกล่าวหาและใส่ร้ายพรรคไทยรักไทยนั้น ล้วนเป็นการสรุปความเอาเองและเป็นเท็จทั้งสิ้น

ข้อกล่าวหาของประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง และ ข้อกล่าวหาของผู้ร้องขัดกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางการสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวน

สอบสวนข้อเท็จจริงฯ อย่างสิ้นเชิง กล่าวคือผู้ร้องกล่าวหาว่านายทักษนัย เป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดศรีสะเกษ กรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตที่ ๑, ๒ และ ๔ ตามลำดับ โดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัครจากนายทักษนัย ทั้งที่ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวน นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ต่างให้การสอดคล้องต้องกันว่าได้รับเงินค่าสมัครจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร ในคืนวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของนางอิสรา หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ให้สัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๓ ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้จ่ายเงินค่าสมัครให้ “ในส่วนของจังหวัดศรีสะเกษเพราะว่าทางผู้สมัครไม่พร้อม ทางพรรคเลยจ่ายเงินให้”

ข้อเท็จจริงที่ผู้ร้องรับฟังและวินิจฉัยว่า ผู้สมัครทั้งสามคนได้รับเงินค่าสมัครและค่าใช้จ่ายจากนายทักษนัย มาจากคำให้การของนางบุษยมาศ กลิ่นเพชร เจ้าของและบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นศรีสะเกษ ซึ่งให้การว่าเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ได้ไปทำข่าวที่โรงเรียนสภาราชินี จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นสถานที่รับสมัคร และได้ยินนางสาวนิภา ผู้สมัครเขต ๑ พูดว่าเงินค่าสมัครไม่พอ และคนที่ให้เงินมาให้มาหมิ่นเคียว ค่าสมัครและค่าธรรมเนียมรวมทั้งสิ้น ๑๓,๐๐๐ บาท จึงไม่พอสักครู่ นางสาวนิภา ลูกขึ้นเดินออกไปที่ประตูแล้วนายทักษนัย เดินตามไป เมื่อนางสาวนิภา กลับเข้ามาอีกครั้งปรากฏว่ามีเงินพอ แต่ไม่ทราบว่าเป็นนายทักษนัย ให้เงินนางสาวนิภา จริงหรือไม่ ในส่วนนี้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขอชี้แจงว่า นางบุษยมาศ เป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย คำให้การของนางบุษยมาศ จึงต้องรับฟังด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง อีกทั้งในวันดังกล่าวมีบุคคลอยู่ในบริเวณสถานที่รับสมัครเป็นจำนวนมาก ไม่มีผู้ใดรู้เห็นเหตุการณ์หรือได้ยินข้อความที่นางสาวนิภาพูดว่าเงินไม่พอและเดินออกไปพบนายทักษนัยเลย การลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของบุคคลต่าง ๆ ที่ขาดคุณสมบัติในจังหวัดอื่นของผู้ถูกร้องที่ ๒ เช่นกรณีของนายปฐม เทียมสิน ผู้สมัครที่จังหวัดปัตตานี เป็นเรื่องระหว่างผู้สมัครกับผู้ถูกร้องที่ ๒ เองทั้งสิ้น โดยที่ไม่มีผู้อื่นเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย การลงสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครทั้งสามคนของจังหวัดศรีสะเกษก็เป็นเรื่องทำนองเดียวกัน

ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๓ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขอชี้แจงว่านายไพทร ไม่ใช่ตัวแทนของนายสุเทพ นายไพทร ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ การดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

ของนายไทกรเป็นการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองที่นอกเหนือไปจากการควบคุมของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในลักษณะอิสระเป็นเอกเทศ เป็นผู้มีบทบาทในการขับไล่พันตำรวจโท ทักษิณ และนายไทกร ยังประกาศตัวเป็นประธานกลุ่มอีสานกู่ชาติ โดยไม่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างใด แถบบันทึกการสนทนาระหว่างนายไทกร กับนายวรรณวิทย์ ตามที่ผู้ร้องนำมาอ้างนั้น แม้นายไทกร จะกล่าวอ้างว่าเป็นตัวแทนของนายสุเทพ แต่เป็นการกล่าวอ้างเอาเองแต่เพียงฝ่ายเดียว นายสุเทพ ไม่เคยยอมรับหรือรับสมอ้างเอาประโยชน์จากคำพูด และการกระทำของนายไทกร ทั้งนายสุเทพไม่เคยแสดงออกโดยแจ้งชัดหรือโดยปริยาย หรือในทางใดเพื่อแสดงให้บุคคลโดยทั่วไปเข้าใจว่านายไทกร เป็นตัวแทนของตนหรือเป็นตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๑

นายไทกร เคยเป็นสมาชิกพรรคประชาชนไทย พรรคกิจสังคม และได้สมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๑ ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ลาออกจากผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๗ แล้วไปดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของตนเอง โดยได้ไปก่อตั้งพรรคประชาชนไทย ต่อมาถูกศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรค และกลับมาสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๑ อีกครั้งเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๘ โดยมีผู้รับรองการเป็นสมาชิกตามข้อบังคับพรรค แต่ปรากฏว่ามีผู้ร้องเรียนว่านายไทกร น่าจะสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้ เพราะนายไทกร มีคุณสมบัติไม่ถูกต้องตามข้อบังคับพรรค หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการสอบสวนรายงานผลต่อหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่า นายไทกร ยอมรับว่าเคยต้องคำพิพากษาให้จำคุก ๒ เดือน (จำคุกจริง ๒ วัน) แต่วันที่นายไทกร มาสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้แจ้งว่าตนเคยรับโทษจำคุก ในระหว่างที่มีการสอบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าวปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ นายไทกร ได้ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๑ นับตั้งแต่ได้พบนายไทกร นายสุเทพ ไม่เคยใช้สอย จ้างวาน หรือสั่งการมอบหมายให้นายไทกร ไปทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ หรือเป็นตัวแทนของนายสุเทพ แต่อย่างใด

พรรคชีวิตที่ดีกว่าส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ขาดคุณสมบัติตามกฎหมายลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าคือนายวรรณวิทย์ เป็นผู้ลงลายมือชื่อในหนังสือรับรองส่งสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้ง หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่ายอมรับอยู่แล้วว่าสมาชิกที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ ซึ่งจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย ดังนั้น การที่นายวรรณวิทย์ กล่าวหาพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ น่าจะมีมูลเหตุจูงใจในการที่จะให้คณะกรรมการการเลือกตั้งช่วยเหลือให้ตนพ้นผิด จึงได้ร่วมสมคบกันในการกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อให้มีการยุบ ผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจาก

นี้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสุเทพไม่เคยร้องเรียนว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่าส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องใช้หลักเกณฑ์การได้คะแนนเสียงร้อยละสิบ และไม่มีเหตุจูงใจใด ๆ ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือนายสุเทพ จะต้องไปดำเนินการสืบหาพยานหลักฐานเพิ่มเติมเกี่ยวกับการที่พรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่า เหตุการณ์ตามวิธีคดีที่บันทึกการพูดคุยระหว่างนายไทกร กับนายวรรชวริทธิ์ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาหลังจากที่นายสุเทพ ได้ทราบแล้วว่าคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวน ฯ ที่มีนายนาม ยิ้มแย้ม เป็นประธาน ได้สรุปผลการสืบสวนสอบสวนรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วว่า พรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทย และพรรคแผ่นดินไทยจริงตามที่นายสุเทพ ร้องเรียน ดังนั้น จึงไม่มีมูลเหตุจูงใจใด ๆ ให้นายสุเทพต้องไปหาเอกสารพยานใด ๆ เพิ่มเติมจากหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า เพื่อประกอบเรื่องร้องเรียนเดิม และหลังจากที่ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อ ๒๐ และ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ แล้ว นายสุเทพ ก็ไม่ได้ทำเรื่องร้องเรียนใหม่แต่อย่างใด

นายไทกรไม่ได้ว่าจ้างให้นายวรรชวริทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ หรือพรรคไทยรักไทย การกระทำของนายไทกร จึงไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และตามเอกสารของผู้ร้องไม่มีข้อความตอนใดที่ขอให้นายวรรชวริทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใส่ร้ายนายสุวัจน์ ด้วยข้อความที่เป็นเท็จ

ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๔ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขอชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้รู้เห็น สนับสนุน ช่วยเหลือ กระทำการใด ๆ ในการชุมนุมของประชาชน ณ สถานที่รับสมัครรับเลือกตั้งในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม การชุมนุมดังกล่าวนำโดยนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา กับพวก ซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับใด ๆ กับผู้ถูกร้องที่ ๑ การที่ผู้ร้องอ้างว่านายชาติ เป็นคนสนิทของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รองหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกล่าวอ้างที่เลื่อนลอยไม่มีเหตุผลและเป็นเท็จ เพียงแต่ในอดีตเมื่อประมาณ ๖ ปีที่แล้ว นายชาติ เคยมีส่วนร่วมกับคณะทำงานของนายไตรรงค์ กรณีจะพิจารณาว่าการกระทำของนายชาติ เกี่ยวข้องกับนายไตรรงค์ หรือไม่ ผูกพันเกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดในปัจจุบันเฉพาะกรณีนี้เท่านั้น ซึ่งในทางการสืบสวน

สอบสวนก็ไม่ปรากฏว่า นายไตรรงค์หรือกรรมการบริหาร หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปเกี่ยวข้องแต่อย่างใด จึงไม่มีเหตุผลที่จะรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือนายไตรรงค์ได้ร่วมกับ นายชาติ ชุมชุมในครั้งนั้น นอกจากนี้การชุมนุมของประชาชนดังกล่าวเป็นการกระทำโดยสงบและปราศจากอาวุธ เป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๔ ซึ่งบัญญัติให้สิทธิแก่ประชาชนในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การชุมนุมของประชาชนดังกล่าว เป็นการใช้สิทธิโดยสันติวิธีเพื่อแสดงออกว่าไม่ต้องการให้มีการจัดการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ไม่เป็นไปตามวิถีทางที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และเป็นการใช้สิทธิตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๕ การชุมนุมดังกล่าวได้ใช้วิธีการร้องขอกราบไหว้ผู้สมัครจากพรรคเล็กไม่ให้ลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเป็นการแข่งขันโดยสมรู้ร่วมคิดกันกับผู้สมัครพรรคไทยรักไทยในจังหวัดสงขลา เขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๖, ๗ และ ๘ เพราะจากการเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้สมัครพรรคไทยรักไทยสมัครเพียงคนเดียวพรรคเดียว ซึ่งจะต้องได้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๔ ปรากฏว่าผลคะแนนของผู้สมัครพรรคไทยรักไทยในจังหวัดสงขลาทั้ง ๗ เขต ได้คะแนนเสียงไม่ถึงร้อยละ ๒๐ ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จึงเกิดกระบวนการพรรคใหญ่จ้างพรรคเล็กให้ส่งผู้สมัครลงประกบเพื่อหลบเลี่ยงหลักเกณฑ์ร้อยละ ๒๐ อันเป็นการจัดการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ในฐานะประชาชนชาวไทยย่อมมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๕ ที่จะแสดงออกโดยสันติวิธี การกระทำของกลุ่มประชาชนคนรักสงขลา และนายชาติ กับพวก ย่อมไม่ผิดกฎหมายใด ๆ และย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๖๕ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ คือ นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ นายวินัย เสนเนียม นายประพร เอกอูร์ ไม่ได้เข้าร่วมหรือสนับสนุน หรือมีส่วนเกี่ยวข้องใด ๆ ในการชุมนุมโดยสงบของกลุ่มประชาชนคนรักสงขลา ในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ แต่ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ บุคคลทั้งสี่ได้ไปยังที่ทำการคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ระหว่างเวลาประมาณ ๐๕.๓๐ ถึง ๐๕.๕๐ น. เพื่อพบ นายไพฑูรย์ เจ๊ะแส ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ยื่นหนังสือขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลา เนื่องจากมีกรณีทุจริตการเลือกตั้งโดยการซื้อเสียงและแจกแผ่นวีซีดี ซึ่งบุคคล

ทั้งสี่ได้นำหนังสือคำร้องคัดค้านการประกาศผลการเลือกตั้ง เงินและแถบบันทึกอันเป็นวัตถุพยาน
ยื่นให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดสงขลาด้วย

ประเด็นข้อกฎหมาย

(๑) คำร้องยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ มาจากการสืบสวนสอบสวนวินิจฉัยชี้ขาดที่ไม่ชอบด้วย
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ ระเบียบของ
คณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ กล่าวคือ
คณะกรรมการการสืบสวนสอบสวนได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้ว คณะกรรมการได้เสนอ
สำนวนการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ไม่ปรากฏว่า
คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด เพื่อหาเหตุผลโดยรอบคอบและ
ให้เกิดความเป็นธรรมในการดำเนินการยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างไรก็ดี พลตำรวจเอก วาสนา ในฐานะ
นายทะเบียนพรรคการเมืองเพียงผู้เดียว ใช้อำนาจหน้าที่โดยผลการ ส่งสำนวนการสืบสวนสอบสวน
ของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้ง ๆ ที่ไม่มีการประชุม
พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามอำนาจหน้าที่ ขั้นตอน และวิธีการที่ระบุไว้ใน
ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดข้อที่ ๖๗ แต่อย่างไร
ขณะเดียวกันผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาสำนวนการสืบสวนสอบสวน เพียงชั่วข้ามคืนในการพิจารณา
เอกสารสำนวนซึ่งมีสาระรายละเอียดเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า คำร้องยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเป็นคำร้องที่ไม่ได้
ดำเนินการในเบื้องต้นให้ถูกต้องตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน
และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
คณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖), (๗) และมาตรา ๑๕ จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบ
นายทะเบียนพรรคการเมืองและหรือผู้ร้อง จึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) คดีนี้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นเรื่องแจ้งมายังผู้ร้อง โดยมีข้อกล่าวหาทั้งสิ้น ๘ ประเด็น
เป็นความเห็นที่นายทะเบียนพรรคการเมืองสรุปข้อเท็จจริงมาจากคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน
ข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งแต่งตั้ง ผู้ร้องได้รับเรื่องจากนายทะเบียนพรรคการเมือง
ดังกล่าวแล้ว มีความเห็นสมควรยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับ
ความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียง ๔ ประเด็น จึงเป็นกรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องตามที่
นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้อง กรณีเช่นนี้บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องตั้งคณะกรรมการ
คณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวม
พยานหลักฐานส่งให้ผู้ร้อง เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป กลับปรากฏว่าการพิจารณาคดีนี้
ผู้ร้องมิได้ส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อกำหนดดำเนินการตามกฎหมาย จึงเป็นการดำเนินการ
ที่ขัดต่อบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

(๓) ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัย
เหตุแห่งการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ ได้หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและแก้ไขคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า

การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ รับสมัครบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิก
เพื่อส่งลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่ครบเก้าสิบวันตามที่กฎหมาย
กำหนดนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏตามหลักฐานในใบสมัครสมาชิกพรรคว่า นางสาวนิภา เป็นผู้สมัครสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดตรัง นางรัชну เป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดตรัง นายสุวิทย์ เป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ ๔
จังหวัดตรัง ได้เขียนใบสมัครสมาชิกพรรคการเมืองด้วยลายมือของตนเองโดยปราศจากการข่มขู่ ชี้นำ
ข่มขืนใจ หรือบังคับขู่เข็ญให้บุคคลทั้งสามเขียนใบสมัครแต่อย่างใด โดยขั้นตอนในการรับสมัคร
สมาชิกพรรคก็เป็นไปตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ทุกประการ กล่าวคือ
ใบสมัครของบุคคลทั้งสาม ส่งถึงผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๔๘ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ก็ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ อย่างครบถ้วนทุกประการ และหัวหน้าผู้ถูกร้อง
ที่ ๒ ได้อนุมัติให้เป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจ
ตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ และเป็นการใช้อำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทุกประการ มิได้มีการใช้อำนาจนอกเหนือจากบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายกำหนดแต่อย่างใด

กรณีนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ได้แสดงเจตนาลาออกจากเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง
ที่ ๒ แล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๙ ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองแต่งตั้งคณะกรรมการ
สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการลาออกจากสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ของผู้สมัครรับเลือกตั้งสภาผู้แทน

ราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง โดยในการสืบสวนสอบสวนกรณีลาออกจากสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ นั้น ทางคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมิได้แจ้งต่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่าบุคคลทั้งสาม ลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้ว ทั้ง ๆ ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองก็รู้อยู่แล้วว่าการลาออกจากสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ จะต้องปฏิบัติตามข้อ ๑๕ ของข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่ว่า “การลาออกจากสมาชิกให้ยื่นหนังสือลาออกต่อหัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค หรือนายทะเบียนพรรคแล้วแต่กรณี และมีผลต่อเมื่อเจ้าหน้าที่สำนักงานใหญ่พรรคได้ลงทะเบียนรับหนังสือแล้ว” แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าหนังสือลาออกดังกล่าวได้ถูกส่งไปถึงหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อแสดงเจตนาธรรม ว่าบุคคลทั้งสาม ต้องการจะลาออกจากสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ฉะนั้น จึงถือได้ว่า หนังสือลาออกของผู้สมัครทั้งสามไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการลาออกไม่มีผลทำให้ผู้สมัครทั้งสามยังคงเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่จนถึงปัจจุบัน

คณะกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๒ ผู้รับผิดชอบตัวบุคคลในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดต่าง ๆ คัดเลือกให้นางสาวนิภา นางรัชฎ และ นายสุวิทย์ เป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดตรัง ในนามของผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่บุคคลทั้งสามไม่สามารถที่จะออกค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้ ทางพรรคจึงออกค่าใช้จ่ายให้ โดยพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป โดยจะสามารถช่วยเหลือได้ไม่เกินคนละ ๓๐,๐๐๐ ถึง ๓๕,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเป็นค่าสมัคร ค่ารูปถ่าย ค่าพาหนะ และอื่น ๆ ที่จำเป็น ซึ่งเงินจำนวนดังกล่าวไม่น่าจะเป็นเหตุจูงใจ หรือสามารถหลอกลวงให้บุคคลเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามที่บุคคลทั้งสามได้กล่าวอ้างได้ และการที่ทั้งสามยอมรับเงินจากพรรคนำไปสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเรียบร้อยแล้ว น่าจะแสดงให้เห็นได้ว่า บุคคลทั้งสามยอมรับแล้วว่าตนเองมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ จึงได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และได้ไปสมัครตามสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรังกำหนดอย่างครบถ้วน

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ที่ได้วินิจฉัยคดีอันเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัยว่าเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง

การกล่าวหาของผู้ร้องที่ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ ได้กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๖, ๑๓๗, ๒๖๗ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) จนเป็นเหตุผลให้ถูกยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคตามมาตรา ๖๗ นั้น น่าจะตกไปด้วยเพราะคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนั้นถือเป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ จึงขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

พิจารณาแล้ว คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นข้อ ๑ ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยุบพรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยเหตุแห่งการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ ได้หรือไม่

พิเคราะห์แล้วข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติว่า คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๙ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ และไม่ได้ประกาศ ยกเว้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังมีผลใช้บังคับต่อไป ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเห็นว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฉบับดังกล่าวสิ้นผลบังคับใช้ตามรัฐธรรมนูญไปด้วย ดังนั้นการกระทำใด ๆ ที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติไว้ เป็นความผิดย่อมไม่เป็นความผิดตามกฎหมายอีกต่อไป ดังนั้น การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยระบุว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ จึงเป็นข้อกล่าวหา ที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายต่อไป ผู้ร้องไม่มีอำนาจนำข้อเท็จจริงส่วนนี้ไปเกี่ยวโยงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) เพื่อเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีด้วยกัน ๘ ฉบับ ซึ่งตราขึ้นสืบเนื่องจากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เพื่อบัญญัติถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพราะไม่สามารถบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญได้ทั้งหมด การตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญจึงถูกกำหนดให้มีขึ้นเพื่อรองรับหลักการและให้เป็นไปตามเจตนารมณ์เป็นกฎหมายระดับรองจากรัฐธรรมนูญ และเป็นกฎหมายที่ต้องใช้บังคับควบคู่ไปกับรัฐธรรมนูญ เมื่อรัฐธรรมนูญยกเลิกไปแล้ว กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญจึงสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ แต่เมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีประกาศฉบับที่ ๓ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงแล้ว ยังมีประกาศฉบับที่ ๑๒ ๑๓, ๑๔, ๑๕ และ ๑๖ ให้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔

และ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ตามลำดับ

มีผลใช้บังคับต่อไป โดยมีได้กล่าวถึงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ ดังนั้น เมื่อรัฐธรรมนูญฉบับนี้สิ้นสุดลง ย่อมเป็นผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นสุดลงตามไปด้วย แต่ก็ไม่ทำให้การกระทำที่ขัดต่อพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวของผู้ถูกร้องที่ ๑ ถูกลบสิ้นไปด้วย ยังคงเป็นปัญหาให้ต้องวินิจฉัยตามข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ต้องด้วยบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่ ดังนั้น การสิ้นสุดบังคับของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงไม่กระทบต่อการยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรค
ผู้ถูกร้องที่ ๑ ในคดีนี้เพราะพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
มิได้ถูกยกเลิก ดังนั้น เมื่อมีข้อเท็จจริงอันเป็นการกระทำที่ต้องด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ และนายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้องพร้อมด้วย
หลักฐานแล้ว ผู้ร้องย่อมมีอำนาจยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว
ได้ตามมาตรา ๖๗

ประเด็นข้อ ๒ ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัย
สำนวนการสืบสวนสอบสวนที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาโดยที่สำนวนการสืบสวนสอบสวนนั้น
ไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาด
พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ได้ หรือไม่ และผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยขัดต่อ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ หรือไม่

พิเคราะห์แล้วข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติว่า เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับสำนวน
การสืบสวนสอบสวนจากคณะอนุกรรมการ ฯ ที่มีนายสุริยา ทรงวิทย์ เป็นประธานแล้ว คณะกรรมการ
การเลือกตั้งมิได้จัดให้มีการประชุมเพื่อให้มีการวินิจฉัยชี้ขาดตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ และ พลดำรงเอก วาสนา
เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองตามกฎหมายได้ใช้อำนาจ
หน้าที่โดยผลการดำเนินการส่งสำนวนการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการ ฯ ให้ผู้ร้องยื่นคำร้อง
ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่าคำร้องดังกล่าวเป็นการยื่นโดยไม่ชอบ นายทะเบียนพรรคการเมือง
และผู้ร้อง จึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนี้คดีนี้นายทะเบียนพรรคการเมือง
ยื่นเรื่องต่อผู้ร้อง ให้พิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยมีข้อกล่าวหา รวมทั้งสิ้น ๘ ประเด็น สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้ว
มีความเห็นสมควรยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับความเห็น
ของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียง ๔ ประเด็น และไม่เห็นพ้องด้วยอีก ๔ ประเด็น ผู้ถูกร้องที่ ๑
เห็นว่า ตามกฎหมายบัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจาก
นายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้ผู้ร้อง
เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป แต่การยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ในคดีนี้ มิได้

ดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียน ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐาน ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้อง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง” และตามมาตรา ๔ คำว่า “นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง

จากบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว การดำเนินคดีเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองเป็นประเภทคดีที่มีลักษณะเฉพาะ ไม่มีกฎหมายบังคับให้ต้องมีขั้นตอนการสอบสวนแยกออกมาต่างหาก ดังเช่นการดำเนินคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ซึ่งจะต้องมีการสอบสวนในความผิดนั้นเสียก่อน พนักงานอัยการจึงจะมีอำนาจยื่นฟ้องคดีต่อศาลได้ ดังนั้น เมื่อพรรคการเมืองกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ปรากฏในมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เช่น กระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ เป็นต้น และเมื่อความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองเองทางหนึ่ง หรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองอีกทางหนึ่งแล้วแต่กรณี กฎหมายให้อำนาจโดยลำพังแก่นายทะเบียนพรรคการเมืองในอันที่จะแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐาน เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวต่อไป แม้ว่าจะมีระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ วรรคหนึ่ง ที่ระบุว่า “เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยพลัน” ก็ตาม ระเบียบดังกล่าวคงเป็นข้อบังคับภายในหน่วยงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการองค์การให้เป็นไปโดยถูกต้อง เรียบร้อย และมีประสิทธิภาพเท่านั้น หากใช้บทบัญญัติของกฎหมายที่มีผลบังคับแก่นายทะเบียนพรรคการเมืองหรือบุคคลโดยทั่วไป ฉะนั้น เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้องพร้อมด้วยหลักฐานตามกฎหมายแล้ว แม้ว่าจะมิได้ดำเนินการตามระเบียบข้างต้น ก็ไม่มีผลทางกฎหมายที่จะตัด

อำนาจของผู้ร้อง ในอันที่จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นได้
อย่างไรก็ตามหากปรากฏว่าการดำเนินการของนายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นไปโดยมิชอบหรือปฏิบัติ
หน้าที่โดยทุจริตก็หาพ้นจากความรับผิดชอบต่อผู้ได้รับผลกระทบและเกิดความเสียหายที่จะถูกกล่าว
เป็นอีกเรื่องหนึ่งเอาได้ กรณีทำนองเดียวกันนี้ย่อมนำไปใช้กับการดำเนินการของผู้ร้องเช่นกัน ข้ออ้าง
ของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ฟังไม่ขึ้น

ส่วนข้ออ้างของผู้ถูกร้องที่ ๑ เรื่องอำนาจยื่นคำร้องของผู้ร้องอีกกรณีหนึ่ง ซึ่งสรุปได้ว่า
นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นข้อกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่ามีข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุแห่งการกระทำที่
ต้องห้ามตามกฎหมาย รวม ๘ ประเด็น แต่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพียง ๔ ประเด็น
โดยไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมาย จึงเป็นการไม่ชอบนั้น เห็นว่า สาระสำคัญของมาตรา ๖๗
วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มีวัตถุประสงค์
คือให้ยุบพรรคการเมือง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่ออัยการสูงสุด
พร้อมด้วยหลักฐาน ก็ด้วยมุ่งหมายในผลสุดท้ายให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง เพียงแต่
มีขั้นตอนปฏิบัติในกรณีอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ กฎหมายให้นายทะเบียนพรรคการเมือง
มีอำนาจตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุด
เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป คดีนี้นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้องโดยแยกข้อเท็จจริง
อันเป็นเหตุแห่งการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ต้องห้ามตามมาตรา ๖๖ ออกเป็น ๘ ประเด็น แต่ผู้ร้อง
เห็นสมควรนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาเพียง ๔ ประเด็น ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นการใช้ดุลพินิจ
ตามมาตรา ๖๗ แห่งบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวที่ให้อำนาจไว้ในอันที่จะต้องพิจารณาว่าข้อเท็จจริง
และพยานหลักฐานซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองเสนอนั้นมีมูลหรือไม่ เพียงใด แล้วจึงยื่นหรือไม่
ยื่นคำร้องนั้นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีตามคดีนี้ย่อมต้องถือว่าผู้ร้องได้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ
มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองโดยชอบแล้วตามความมุ่งหมายในผลสุดท้ายของนายทะเบียนพรรคการเมือง
มิใช่กรณีผู้ร้องไม่ยอมยื่นคำร้อง อันจะเป็นเหตุให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องตั้งคณะทำงานขึ้น
เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานใหม่อีกครั้ง ข้ออ้างของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในกรณีนี้ฟังไม่ขึ้นอีกเช่นกัน

ประเด็นข้อ ๓ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้าย พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และ
สมาชิกพรรคไทยรักไทย และชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือ

พรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป อันเป็นการกระทำตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่

พิเคราะห์แล้วข้อเท็จจริงซึ่งผู้ร้องและผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้แย้งกันรับฟังได้ว่า ในระหว่างที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีผลใช้บังคับ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน มีแถลงการณ์ร่วมกันว่ามาตรการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ต่อมาวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ นายเกียรติ สิทธิอมร สมาชิกและอดีตรองสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตร ใจมิตรรัฐบาล และพันธมิตรจตุ ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทย ที่สะพานมัจฉาวนรังสรรค์ว่า เศรษฐกิจยุคทักษิณโคจรจะจุกหนึ่กระจาย บริษัทต่าง ๆ ในตลาดหลักทรัพย์ได้ประโยชน์มากกว่าประชาชน มีการทุจริตซับซ้อน วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง กล่าวหาว่าการบริหารงานของพันธมิตรจตุ ทักษิณ ซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่า เป็นระบอบทักษิณและกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันดังกล่าว นายสุเทพ เลขานุการผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันธมิตรจตุ ทักษิณ นายกรัฐมนตรีว่าเป็นระบอบทักษิณอีกเช่นกัน โดยกล่าวหาว่าระบอบทักษิณว่าเป็นระบอบที่นายกทักษิณคุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการไว้ในมือผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบอบรัฐสภา เข้าไปควบคุมแทรกแซงสื่อมวลชน องค์กรอิสระ เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยสิ้นเชิง ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง ปกครองโดยไม่ยึดหลักกฎหมายและเหตุผล ระบอบทักษิณมีการทุจริตหาประโยชน์ให้พวกพ้องคอร์ปชั่นฉ้อราษฎร์บังหลวง วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ นายอลงกรณ์ พลบุตร รองหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรที่สะพานมัจฉาวนรังสรรค์ เรียกร้องให้ผู้ฟังการปราศรัยลงคะแนนเลือกตั้งในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล และนายสาทิตย์ กรรมการบริหารของผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยบนเวทีพันธมิตรที่จังหวัดตรังว่า พันมิตรจตุ ทักษิณ เป็นคนโกหกหลอกลวงมาตัดตอนผู้ค้ายาเสพติดจำนวนหลายพันคน ครอบงำองค์กรอิสระ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการการเลือกตั้ง และศาลรัฐธรรมนูญ และมีกรรมการบริหารและสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ ในทำนองเดียวกันอีกหลายแห่ง และผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ติดตั้งป้ายโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทยจริง

เห็นว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ รวมหลายคน กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทยว่า เป็นระบอบทักษิณ แทรกแซงองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ แทรกแซงสื่อมวลชน กุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง และมีการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง ตามที่ผู้ร้องนำสืบนั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำสืบแสดงให้เห็นถึงที่มาและความหมายของคำว่า “ระบอบทักษิณ” ซึ่งพอจะแปลได้ความโดยรวมว่า เป็นการปกครองโดยรวบอำนาจดังเช่นการปกครองแบบเผด็จการที่ปราศจากธรรมาภิบาล และนำสืบแจกแจงรายละเอียดของคำกล่าวโจมตี พันตำรวจโท ทักษิณ โดยนำพยานหลักฐานที่มีทั้งพยานบุคคล เอกสารและวัตถุมาแสดง เริ่มตั้งแต่กรณีแทรกแซงองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีพยานบุคคลมาเบิกความประกอบเอกสารซึ่งเป็นข่าวในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๔๗ ลงในหนังสือพิมพ์รวม ๕ ฉบับสืบเนื่องมาจากการพิจารณา คดีอาญาคดีหนึ่งที่กล่าวไปถึงพันตำรวจโท ทักษิณ และนางเยาวภา วงศ์สวัสดิ์ ว่าขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคดีชุกหูนเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๔ บุคคลทั้งสองได้ติดต่อวังต้นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหลายคน เพื่อขอความช่วยเหลือให้พ้นผิดคดีชุกหูน กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้ง ถูกแทรกแซงโดยการครอบงำในการปฏิบัติหน้าที่ทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม เพื่อช่วยเหลือเอื้อประโยชน์แก่พรรคไทยรักไทย ในที่สุดศาลอาญามีคำพิพากษาลงโทษ พลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้ง กับพวก ปรากฏตามคำพิพากษาของศาลอาญาเอกสารหมายเลข ๑๑๕ และ ๑๐๓ กรณีแทรกแซงการใช้อำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยช่วยเหลือนายวีระพล ดวงสูงเนิน ที่ถูกข่มขู่ความผิดและมีคำสั่งลงโทษไล่ออกไปแล้ว กลับเข้ามารับราชการใหม่ แต่ในที่สุดศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตั้งรายละเอียดในคำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๔๖ ของศาลรัฐธรรมนูญ ยังมีกรณีแทรกแซงคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และเข้าไปแทรกแซงและครอบงำการทำงานของวุฒิสภา ก็ปรากฏตามข่าวในหนังสือพิมพ์และเว็บไซต์

จนเป็นที่โจษจันกล่าวขานกันอย่างกว้างขวางอันเป็นเรื่องที่รู้กันโดยทั่วไปในหมู่ประชาชน โดยเฉพาะ การลงมติเลือกบุคคลเข้ารับตำแหน่งเป็นกรรมการในองค์กรอิสระต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ จะมีการกำหนด ตัวบุคคล (บล็อกโหวต) ให้เป็นไปตามความต้องการของพันธมิตรวาท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทย กรณีแทรกแซงสื่อมวลชนทุกแขนงมีความพยายามเข้าไปครอบงำสื่อต่าง ๆ และกลั่นแกล้งสื่อมวลชน ที่ไม่ยอมอยู่ใต้อาณัติของตน และที่เป็นข่าวครึกโครมจนเป็นที่รู้กันโดยทั่วไปได้แก่ กรณีบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นธุรกิจของพันธมิตรวาท ทักษิณ และครอบครัวขายหุ้นให้แก่ บริษัท เทมาเส็ก เป็นเงินจำนวน ๗๓,๓๐๐ ล้านบาท โดยฝ่าฝืนกฎหมายและไม่เสียภาษีให้แก่รัฐ และยังมีกรณีทำนองเดียวกันนี้ในหมู่เครือข่ายของพันธมิตรวาท ทักษิณ เกิดขึ้นอีก เช่น กรณีการโอนหุ้น ระหว่าง คุณหญิงพจมาน ชินวัตร กับนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ และยังมีกรณีทุจริตในโครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิดซีทีเอ็กซ์ และการทุจริตจากงานประมูลก่อสร้างหรือติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในสนามบินสุวรรณภูมิ ซึ่งขณะปัจจุบันอยู่ระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำอันก่อให้เกิด ความเสียหายแก่รัฐ กำลังสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อนำตัวผู้กระทำผิดมาดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

คำว่า “ระบอบทักษิณ” ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ นำสืบว่า หมายถึง วิธีการดำเนินการทางการเมือง โดยการใช้นักการเมือง พรรคการเมือง และการบริหารที่ยึดตัวตนและยึดแนวคิดของพันธมิตรวาท ทักษิณ เป็นหลัก ขาดความเคารพในเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะหลักการขององค์กร ตรวจสอบและถ่วงดุลโดยองค์กรอิสระและประชาชน แต่เข้าไปแทรกแซงองค์กรอิสระ สื่อมวลชน องค์กรของรัฐแทบทุกองค์กร ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อผลประโยชน์ ของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม สร้างความแตกแยกของคนในชาติอย่างไม่เคยพบมาก่อน และมีการทุจริตอย่างมโหฬาร

ดังนั้น จึงเห็นได้โดยชัดแจ้งว่า ถ้อยคำที่ นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวปราศรัยในสถานที่ต่าง ๆ ตลอดจนการตีพิมพ์และทำแผ่นปลิวมีข้อความตามที่ ผู้ร้องกล่าวหาว่า ล้วนแต่มีผู้กล่าวถึงกันอยู่โดยทั่วไปก่อนหน้าที่ นายอภิสิทธิ์ จะกล่าวปราศรัย และ ขณะนั้นก็อยู่ในช่วงเวลาหาเสียงเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ การกล่าวโจมตีพรรคการเมืองคู่แข่ง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ย่อมเป็นเรื่องปกติธรรมดาในการหาเสียงตามระบอบประชาธิปไตยจึงถือไม่ได้ว่า เป็นการใส่ร้ายด้วยข้อความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันธมิตรวาท ทักษิณ หัวหน้า พรรคไทยรักไทย ส่วนการชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือ

พรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปทุกเขตเลือกตั้งนั้น ข้อเท็จจริงเบื้องต้นปรากฏจากทางนำสืบของผู้ร้องว่า คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ตามคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑๖๐/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๘ ซึ่งมีนายไพฑูรย์ เนติโพธิ เป็นประธาน รายงานผลการสืบสวนสอบสวนกรณีนี้ได้ความว่า ผู้กระทำเชิญชวนให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยพร้อมเพรียงกัน และได้ความว่าให้ทำเครื่องหมายในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรายใดให้ทำเครื่องหมายในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครใดและพรรคการเมืองใดนั้น ทำได้โดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๕๖ รายละเอียดตามเอกสารหมายเลข ร. ๑๐ เห็นว่า บัตรช่องลงคะแนนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีช่องให้ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งกากบาทในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนให้แก่ผู้ใดหรือพรรคใด ย่อมแสดงว่าการไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดโดยกากบาทในช่องไม่ลงคะแนน จึงเป็นส่วนหนึ่งในการลงคะแนนตามระบอบประชาธิปไตย การชักจูงหรือชี้นำดังกล่าวย่อมชอบด้วยกฎหมาย คำร้องของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

ประเด็นข้อ ๔ ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณัย นำบุคคลสามคน ซึ่งมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นความเท็จ อันเป็นการกระทำตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่

พิเคราะห์แล้วข้อเท็จจริงซึ่งผู้ร้องและผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้แย้งกันรับฟังเป็นยุติว่า เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๘ นายทักษิณัย ซึ่งเคยเป็นผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปติดต่อนางรัชฎา นางสาวนิภา และนายสุวิทย์ ให้เตรียมวุฒิการศึกษาสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านไว้ให้พร้อม วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ นางอมรรัตน์ กี่สู่น ภรรยา นายทักษิณัย พานางรัชฎา นางสาวนิภาและนายสุวิทย์ เดินทางไปยังโรงแรมลิเบอร์ตี้ การ์เดนท์ โฮเต็ล ที่กรุงเทพมหานคร เมื่อไปถึงพบนายประมวล ชุกล่อม หรือเจ้ง ดอกจิก นักแสดงตลกผู้ประสานงานพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ คอยเป็นธุระจัดการให้ นางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยใบสมัครของทั้งสามลงวันที่ย้อนหลังไปเป็นวันที่ ๕, ๑๐ และ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ ตามลำดับอันเป็นความเท็จ เพื่อให้การเข้าเป็นสมาชิกพรรคดังกล่าวครบ ๕๐ วัน

ก่อนวันรับสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากนั้นทั้งสามได้รับหนังสือรับรองเป็นสมาชิกพรรคจากนางสาวอิสรา ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ (แบบ ส.ส. ๑๘/ข ๒) พร้อมเงินจำนวนคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทักษณีย์ พานางรัชชู นางสาวนิภาและนายสุวิทย์ ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่โรงเรียนสภาราชนี หลังจากทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้งเรียบร้อยแล้วมาทราบว่า การลงสมัครรับเลือกตั้งโดยขาดคุณสมบัติการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองยังไม่ครบ ๕๐ วัน เป็นการกระทำผิดกฎหมายและอาจต้องโทษทางอาญา จึงนำปัญหาดังกล่าวไปปรึกษา นายทักษณีย์ วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทักษณีย์พาบุคคลทั้งสามไปยังที่ทำการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่กรุงเทพมหานคร นายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แนะนำและช่วยดำเนินการให้ทั้งสามลาออกจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วนำบุคคลทั้งสามไปจัดแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนในวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ในทำนองว่ามีพรรคการเมืองหนึ่งว่าจ้างให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง

เห็นว่า ที่ผู้ร้องกล่าวหาว่านายสาทิพย์ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษณีย์ กระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้ นางสาวนิภา นางรัชชู และนายสุวิทย์ ไปลงสมัครรับเลือกตั้งโดยรู้อยู่แล้วว่าทั้งสามไม่มีสิทธินั้น ผู้ร้องนำสืบโดยอาศัยความเห็นของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ตามคำสั่งคณะกรรมการเลือกตั้ง ที่ ๒๐๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ที่เห็นว่า นายทักษณีย์ ไม่อาจที่จะดำเนินการโดยลำพังในการจัดให้บุคคลทั้งสามไปลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่จะต้องมีผู้ใดผู้หนึ่งช่วยเหลือสนับสนุนและบุคคลผู้นั้นน่าจะเป็นนายสาทิพย์ เพราะนายทักษณีย์ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องเป็นผู้ช่วยนายสาทิพย์ เมื่อครั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เห็นได้ว่าผู้ร้องคงนำสืบแสดงได้เพียงความสัมพันธ์ระหว่าง นายสาทิพย์ กับนายทักษณีย์ เท่านั้น โดยไม่มีพยานหลักฐานใดยืนยันให้เห็นว่า ในกระบวนการตั้งแต่จัดหาบุคคลไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จนถึงการนำไปลงสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว นายสาทิพย์ได้เข้าไปเกี่ยวข้องตรงส่วนใดบ้าง กลับปรากฏจากคำเบิกความของพยานผู้ร้องและผู้ถูกร้องที่ ๑ เจือสมกันได้ว่า ความว่า หลังจากมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งแล้วนายทักษณีย์ ได้รับการประสานงานผ่านนายประมวล ชุกล่อม หรือเจ็ง คอกจิก และนายประสานหรือไวท์ ผดุงกาล พี่ชายของนางอมรัตน์ ภรรยาของนายทักษณีย์ ให้จัดหาบุคคลที่มีวุฒิปริญญาตรีไปลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และเมื่อนางสาวนิภา นางรัชชู และนายสุวิทย์ บุคคลทั้งสามที่นายทักษณีย์ จัดหาขึ้นไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จะต้องกรอกวันที่ตามคำแนะนำของบุคคลในพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้ย้อนหลัง

ไปเกินกว่า ๕๐ วันก่อนรับสมัครเลือกตั้งอันเป็นความเท็จ จากความดังกล่าวแสดงถึงว่าเป็นเรื่องการกระทำภายในพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มาแต่ต้น และหากพิจารณาถึงคำยืนยันของ ร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียรนิษฐ์ กรรมการในคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ตามคำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมือง ที่ ๑/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๘ ว่า คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนมีความเห็นว่ายังไม่ปรากฏหลักฐานให้เชื่อได้ว่ามีพรรคการเมืองอื่นนอกจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่รู้เห็นเป็นใจหรือให้การสนับสนุนการกระทำของนางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์

ส่วนที่ผู้ร้องอ้างว่า นายสุเทพ เลขาธิการพรรค และนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรค ซึ่งเป็นกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ กับพวก ได้จัดแถลงข่าวที่กรุงเทพมหานครกล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทย เป็นผู้ว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามข้างต้น ลงสมัครรับเลือกตั้งนั้น ผู้ร้องคงนำสืบกล่าวอ้างของพยานบุคคลแต่เพียงลอยๆ ขาดพยานหลักฐานสนับสนุน และเมื่อพิจารณาเอกสารการถอดเทปการแถลงข่าวดังกล่าวตามเอกสารหมายเลข ๓. ๕๕ แล้ว นายสุเทพ ตอบผู้สื่อข่าวตอนหนึ่งว่า “ในขณะนี้สามท่านนี้ผมได้คุยกับเขาแล้ว เขาไม่ทราบว่ามันเกี่ยวข้องกับพรรคไทยรักไทยหรือไม่ อย่างไร.....” คำพูดดังกล่าวก็ไม่ได้ยืนยันว่าพรรคไทยรักไทยเข้ามาเกี่ยวข้องกับขบวนการที่นำบุคคลทั้งสามไปลงสมัครรับเลือกตั้ง นอกจากนี้แล้วก็ไม่ปรากฏว่า นายสุเทพ พูดกล่าวหาหรือพูดใส่ร้ายพรรคไทยรักไทยในตอนใดแต่อย่างใด นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล สมาชิกพรรคไทยรักไทยซึ่งเป็นผู้เริ่มต้นคดีกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และเป็นพยาน ผู้ร้องมาเบิกความต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญประกอบเอกสารหมายเลข ๓. ๕๕ ว่า ช่วงเวลานั้นเป็นช่วงเวลาที่ทุกคนเข้าใจว่าถ้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ พูดถึงเรื่องอย่างนี้ก็ต้องหมายถึงพรรคไทยรักไทย แต่ยอมรับว่าเอกสารหมายเลข ๓. ๕๕ ไม่มีข้อความส่วนไหนที่ระบุถึงพรรคไทยรักไทย กรณีจึงเป็นเรื่องที่พยานฝ่ายผู้ร้องคาดคิดเอาเอง ทั้งนี้เพราะเป็นคู่แข่งกันทางการเมือง คำร้องของผู้ร้องในประเด็นนี้ฟังไม่ขึ้น

ประเด็นข้อ ๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างให้นายวรชวรวิทย์ ตันติภริมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดแถลงข่าวใส่ร้ายว่านายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคไทยรักไทย หรือพรรคไทยรักไทย อันเป็นการกระทำตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่

พิเคราะห์แล้วข้อเท็จจริงเบื้องต้นซึ่งผู้ร้องและผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้แย้งกันรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๙ เวลาประมาณ ๒๑ นาฬิกา นายไทกร พร้อมด้วยนายชวการ โทสวัสดี และนายสุขสันต์ ชัยเทศ ไปพบ นายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แจ้งเรื่องพรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทย ลงสมัครรับเลือกตั้งวันดังกล่าวช่วงเที่ยงคืนบุคคลที่กล่าวนามมาข้างต้นพากันไปพบนายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ หัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทย โดยนายไทกร นายชวการ และนายสุขสันต์ นั่งรถไปคันเดียวกัน ส่วนนายสุเทพ นั่งรถยนต์คู่ตามหลังไป วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๙ นายวรวรรณวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า อายุ ๖๗ ปี เข้าแจ้งความร้องทุกข์ต่อ พลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ทำดี ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ ให้ช่วยสืบสวนตรวจสอบ กรณีวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๙ เวลาประมาณ ๑๑ นาฬิกา มีกลุ่มชายอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจมีพฤติการณ์ ข่มขู่ไปหา นายวรวรรณวิทย์ ที่บ้านเลขที่ ๒๘๙ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลโคกสูง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เพื่อติดต่อให้ไปเป็นพยานเกี่ยวกับการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พลตำรวจตรี ประสิทธิ์ จึงมีคำสั่งที่ ๓๙๘/๒๕๔๙ แต่งตั้งพันตำรวจโท รุทธพล เนาวรัตน์ รองผู้กำกับการ หัวหน้าสถานีตำรวจภูธรตำบลบ้านค่าย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ กับพวกสืบสวนหาข่าวและตรวจสอบข้อเท็จจริงจากการสืบสวนเบื้องต้นทราบว่า พวกที่ไปยังบ้านของนายวรวรรณวิทย์ มีนายไทกร อยู่ด้วย ต่อมาวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๙ พันตำรวจโท รุทธพล นัด นายไทกร ให้ไปพบกับนายวรวรรณวิทย์ ที่โรงแรมเดอะแกรนด์ ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา นายไทกร ไปพบ นายวรวรรณวิทย์ ซึ่งขณะนั้นมี พันตำรวจโท รุทธพล อยู่ด้วยแต่แสดงตัวเป็นหลานและเป็นทนายความของนายวรวรรณวิทย์ และลอบเอาเครื่องบันทึกภาพและเสียงขนาดเล็กติดตัวไว้ เพื่อบันทึกขณะสนทนากัน ทั้งสามพูดคุยกันถึงเรื่องการว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้ง นายไทกร ขอให้นายวรวรรณวิทย์ เปิดเผยข้อมูลตัวผู้ว่าจ้างให้พรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งโดยมีคำตอบแทนในการให้ข้อมูลระหว่างเจรจามีการพูดพาดพิงถึง พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคไทยรักไทย และนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย สำหรับนายไทกร เคยเป็นสมาชิกพรรคประชากรไทย พรรคกิจสังคม และสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ แล้วลาออกไปเมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๓ และไปก่อตั้งพรรคประชาชนไทยแต่ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งให้ยุบพรรค นายไทกร ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ อีกครั้งเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๙ ในระหว่างที่มีขบวนการต่อต้านและเรียกร้องให้พันตำรวจโท ทักษิณ ลาออกจากตำแหน่ง

นายกรัฐมนตรี นายไทกร ได้จัดตั้งกลุ่มอีสานภูษาคติเพื่อร่วมกับขบวนการดังกล่าว ต่อมาวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ นายไทกร ขอลาออกจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

เห็นว่า ผู้ร้องนำสืบโดยมีนายวรชวริทธิ์ มาเบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำเอกสารหมาย ร. ๘๒ ว่า พยานพูดคุยกับนายไทกร ทางโทรศัพท์นายไทกร บอกว่าเป็นตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้มาติดต่อช่วยเหลือพรรคเล็กที่มีสมาชิกลงสมัครไม่ถูกต้อง พยานนัดพบกับนายไทกร ที่โรงแรมเดอะแกรนด์ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๘ โดยมีพันตำรวจโท รุทพลไปด้วย แต่ให้แสดงตัวว่าเป็นทนายความของนายวรชวริทธิ์ และช่วยบันทึกภาพและเสียงขณะสนทนากัน รายละเอียดการสนทนาปรากฏตามเอกสารหมาย ร. ๑๘๕ ซึ่งบันทึกการสนทนาดังกล่าวโดยภาพรวมเป็นเรื่องที่นายไทกร ต้องการให้พยานเปิดเผยว่าผู้ใดเป็นผู้ว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่า โดยมุ่งไปยังสมาชิกพรรคไทยรักไทยระดับที่มีบทบาทสำคัญภายในพรรค หากพยานยินยอมเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะมีค่าตอบแทนให้โดยนายไทกร จะเป็นผู้ประสานไปยังพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้จ่ายค่าตอบแทนดังกล่าว ส่วนจะให้ราคาสูงเพียงใดขึ้นกับข้อมูลที่ให้ โดยยกตัวอย่างว่า ถ้าเป็นนายสุวัจน์ ราคาต้องเป็นล้าน และเมื่อพิจารณาจากบันทึกการสนทนาดังกล่าวแล้ว ตั้งแต่ตอนต้น นายไทกร พูดว่า “.....ประชาธิปไตยกับไทยรักไทยมันทะเลาะกัน เราอยู่ตรงกลาง.....” ตอนต่อมาพูดว่า “ถ้าไม่ถึงไทยรักไทย ประชาธิปไตยเขาก็ไม่ยอมลงทุน.....” เมื่อพูดกันถึงราคาข้อมูล พันตำรวจโท รุทพล ถามว่า “แล้วพูดตรงๆ ใครจะตัดสินใจสมมติถ้าผมบอกชื่อคน ๆ หนึ่งไป นายไทกร ตอบว่า “ก็ผมกับเลขานุการพรรคประชาธิปไตยเป็นคนตัดสินใจว่าใคร ผมเป็นคนพูดกับท่านว่ามีข้อมูลอย่างนี้ แต่ว่าเขา (นายวรชวริทธิ์) อายุมากแล้ว หกลีบเจ็ดแล้วเขา (นายวรชวริทธิ์) ยอมที่จะเป็นพยาน และขอให้ท่านกับเขา (นายวรชวริทธิ์) เป็นพยานแล้วเขา (นายวรชวริทธิ์) ต้องการค่าตอบแทนท่านนี้ ท่านให้เขา (นายวรชวริทธิ์) ไหม เออ....ก็เท่านี้ ต่อเหลือเท่านี้ได้ไหม แกก็จะบอกมา.....” จากคำสนทนาทั้งหมดของนายไทกร ไม่มีตอนใดเลยที่กล่าวยืนยันว่าตนเป็นตัวแทนของนายสุเทพ คงกล่าวในลักษณะกลาง ๆ ตั้งแต่ว่าประชาธิปไตยกับไทยรักไทยมันทะเลาะกัน เรา (นายไทกร และนายวรชวริทธิ์) อยู่ตรงกลาง แม้ตอนต่อมานายไทกร จะพูดว่าตัวนายไทกรกับเลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นคนตัดสินใจ แต่กลับพูดในประโยคต่อมาในทำนองเป็นข้อเสนอที่ นายไทกร จะเป็นผู้ติดต่อเจรจากับเลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เอง และตลอดการสนทนากันก็ไม่ปรากฏว่า นายไทกร กล่าววาจาก้าวร้าวหรือแสดงอาการข่มขู่ดังเช่นที่ นายวรชวริทธิ์ แจ้งความร้องทุกข์ไว้ ซึ่งพันตำรวจโท รุทพล พยานผู้ร้องอีกปากหนึ่งก็ได้

เบิกความยืนยันว่า จากการพูดคุย ไม่ใช่เป็นการข่มขู่ แต่เป็นการตกลงพูดคุยในเรื่องพรรคการเมือง และที่นายไทรกร กล่าวพาดพิงไปถึงนายสุวัจน์ ก็เป็นเพียงยกตัวอย่างของความสำเร็จในตัวข้อมูล มิใช่ การพูดใส่ร้าย และไม่ปรากฏการสนทนาตอนใดที่นายไทรกร กล่าวใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย จึงเห็นได้ว่า บันทึกรสนทนาดังกล่าว นายไทรกร ประสงค์ที่จะแสวงหาพยานหลักฐานกรณีมีการว่าจ้างพรรคเล็ก ให้ลงสมัครรับเลือกตั้งเฝ้าจาก นายบรรชิตวิทธิ ด้วยวิธีการจูงใจว่าจะมีค่าตอบแทน ทั้งนี้เพราะ พรรคชีวิตที่ดีกว่ามีข้อตำหนิในเรื่องส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งในขณะที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนอันอาจ เป็นการกระทำผิดกฎหมาย นอกจากนี้ หากพิจารณาประวัติทางการเมืองของนายไทรกร แล้ว พบว่าเคยสังกัดพรรคการเมืองมาหลายพรรค เคยจัดตั้งพรรคประชาชนไทย เป็นนักเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยเป็นผู้จัดตั้งกลุ่มอีสานกู้ชาติเพื่อเข้าร่วมขบวนการต่อต้านพันตำรวจโท ทักษิณ มาก่อน ที่จะกลับเข้าสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ อีกครั้งในช่วงระยะเวลาที่เกิดวิกฤติทางการเมือง นำเชื่อว่า แม้นายไทรกร เพิ่งเข้าไปเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ก็ตาม แต่เคยอยู่ในแวดวงการเมือง มานานและมีเพื่อนฝูงในวงการนี้ไม่น้อย จึงมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลความเคลื่อนไหวทางการเมือง ตลอดมา ดังนั้น เพื่อต้องการแสดงผลงานให้เกิดคุณค่าแก่ตนเองและเป็นการยกระดับบทบาทของตน ให้เป็นที่ยอมรับภายในพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงจำเป็นต้องแสดงศักยภาพในตัวให้เกิดความสำคัญ ซึ่งก่อนเกิดเหตุในครั้งนี้นายไทรกร ก็เคยพยายามที่จะล้วงเอาข้อมูลจาก นายบุญทวีศักดิ์ หัวหน้า พรรคพัฒนาชาติไทย แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ ต่อเมื่อนายสุขสันต์ และนายชวการ ไปปรึกษาด้วย เพื่อต้องการเปิดเผยข้อมูลการจ้างวานพรรคเล็กรวมทั้งพรรคพัฒนาชาติไทยที่ตนสังกัดให้ลงสมัคร รับเลือกตั้งประกบกับพรรคไทยรักไทย นายไทรกร จึงมีโอกาสพานบุคคลทั้งสองไปขอความช่วยเหลือ จากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และยังได้ร่วมคณะกับนายสุขสันต์ และนายชวการ พานายสุเทพ ไปพบ นายบุญทวีศักดิ์ ในตอนดึกของวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่ระหว่างการพบปะเจรจากับนายบุญทวีศักดิ์ จะเห็นว่านายไทรกร ไม่มีบทบาทสำคัญแต่อย่างใดเลย โดยเฉพาะขณะเจรจากันระหว่างนายสุเทพ กับ นายบุญทวีศักดิ์ บรรณรัตน์ผู้จะมี นายสุขสันต์ และนายชวการ ร่วมรับฟังอยู่ด้วย ส่วนนายไทรกร ต้องไปรอ อยู่นอกรถ และในการเจรจาครั้งนี้ก็ไม่บรรลุผลตามที่มุ่งหวัง ต่อมาเมื่อสบโอกาสพรรคชีวิตที่ดีกว่า ส่งผู้สมัครที่ขาดคุณสมบัติที่จะลงเลือกตั้ง และนายไทรกร อาจได้รับข้อมูลจากทางใดทางหนึ่ง จึงน่าจะ เป็นเหตุให้นายไทรกร พยายามที่จะแสวงหาข้อมูลและพยานหลักฐาน เพื่อแสดงว่าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ถูกว่าจ้างให้ลงสมัครในทำนองเดียวกับพรรคเล็กอื่น ๆ ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มคะแนนนิยมให้แก่ตนเองให้เกิด

ภายในพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ อีกครั้งหนึ่ง จึงเชื่อว่าเป็นการทำโดยผลการของนายไทรกร เอง เพราะจากข้อมูลที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับจากนายสุขสันต์ และนายชวกร ตามบันทึกการให้ข้อเท็จจริงที่ทำขึ้นที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ปรากฏว่าพรรคเล็ก ๆ ที่จะลงสมัครรับเลือกตั้ง และได้รับการสนับสนุนทางการเงินมี ๔ พรรค คือ พรรคพัฒนาชาติไทย พรรคธัมมาธิปไตย พรรคกฤษไทยมั่นคง และพรรคเกษตรกรไทย ไม่ปรากฏมีพรรคชีวิตที่ดีกว่าแต่อย่างใด ข้อมูลเกี่ยวกับพรรคชีวิตที่ดีกว่ายังคงไม่ชัดเจนขาดพยานหลักฐานที่จะเชื่อมโยงเพื่อบ่งชี้ว่าถูกว่าจ้าง จึงไม่น่าเชื่อว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ จะเข้าไปมีส่วนรู้เห็นหรือสนับสนุนให้นายไทรกร ไปดำเนินการเกี่ยวกับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ดังนั้น ที่ผู้ร้องกล่าวหาว่านายไทรกร เป็นตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ว่าจ้างให้นายวรชววิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใ้ร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ตามคำร้องนั้น ไม่มีน้ำหนักเพียงพอให้รับฟัง

ประเด็นข้อ ๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้บริเวณสถานที่สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดสงขลา อันเป็นการกระทำตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่

พิเคราะห์แล้วข้อเท็จจริงเบื้องต้นซึ่งผู้ร้องและผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้แย้งกันรับฟังได้ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาในวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๕ และกำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ มีกลุ่มชุมนุมต่อต้านการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่บริเวณอาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตสงขลา มีนายชาติ ซึ่งเป็นนักจัดรายการวิทยุ เป็นผู้นำกล่าวปราศรัยโจมตีรัฐบาลและพรรคไทยรักไทย วันดังกล่าว มีสมาชิกพรรคไทยรักไทยเข้าไปสมัครรวม ๖ คนโดยเรียบร้อย ไม่มีผู้ขัดขวาง ต่อมาวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ นายชาติ และกลุ่มผู้ชุมนุมยังคงปักหลักต่อต้านอยู่ที่หน่วยรับสมัคร โดยปราศรัยโจมตีรัฐบาลและพรรคไทยรักไทย เมื่อคนขอปลดหนี้ นำสมาชิกพรรคไปสมัครก็ถูกก่อกวนและขอร้องไม่ให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยว่า พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันขัดขวางการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคคนขอปลดหนี้หรือไม่ ผู้ร้อง มีนายชชาติ ประธานธรรม หัวหน้าพรรคคนขอปลดหนี้มาเบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำเอกสาร หมายเลข ร. ๑๐๔ ว่า นายชาติ แกนนำในการชุมนุมขัดขวางการสมัคร

รับเลือกตั้ง เคยเป็นผู้ช่วยนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่ต่อมาไปเป็น เลขธิการพรรคสันตะกุสไทย ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอยู่ที่จังหวัดสงขลา และจัดรายการวิทยุชุมชน พยานเคยไปยังสำนักงานของนายชาติ เพื่อออกรายการวิทยุ พยานเห็นรูปนายไตรรงค์ ดิคอยู่ในสำนักงาน ดังกล่าว นายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ สมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ พยานผู้ร้องอีกปากหนึ่ง ซึ่งไปยัง สำนักงานของนายชาติ พร้อมกับนายชูชาติ เบิกความทำนองเดียวกันว่า เห็นรูปขนาดใหญ่ของ นายไตรรงค์ ผู้ร้องนำพยานทั้งสองปากนี้มาเพื่อต้องการนำสืบให้เห็นว่า นายไตรรงค์กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๑ มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับนายชาติ น่าจะมีส่วนรู้เห็นเป็นใจหรือให้การสนับสนุนกลุ่มผู้ชุมนุมต่อต้านและขัดขวางการเลือกตั้ง แต่จากทางนำสืบของผู้ร้องไม่มีพยานหลักฐานอื่นใดนอกจากการแสดงความเกี่ยวพันในอดีตระหว่างนายไตรรงค์ กับนายชาติ ซึ่งมีน้ำหนักเพียงเบาบางที่จะให้รับฟังว่านายไตรรงค์ เข้าไปเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ชุมนุมดังกล่าว ผู้ร้องยังมีบันทึกถ้อยคำของนายวันชัย ปริญญาศิริ สมาชิกพรรคไทยรักไทย เอกสารหมาย ร. ๑๑๓ และ ร. ๑๑๑ กับนายทวีศักดิ์ ทวีรัตน์ สมาชิกพรรคไทยรักไทย ซึ่งมาเบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำเอกสารหมาย ร. ๑๑๘ ยืนยันว่า ในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ เห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ รวม ๔ คน คือ นายวีรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายวินัย เสนเนียม ส่วนอีกคนพยานเห็นไม่ชัด อยู่ในกลุ่มชุมนุมที่ต่อต้านขัดขวาง การลงสมัครรับเลือกตั้ง เห็นว่า ทั้งนายวันชัย และนายทวีศักดิ์ ต่างอยู่ร่วมในเหตุการณ์เดียวกัน นายทวีศักดิ์ เห็นอดีตสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องได้ชัดเจนเพียง ๓ คน ส่วนนายวันชัย ผู้ร้องอ้างส่งบันทึกถ้อยคำในชั้น สอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งให้ไว้ รวม ๒ ครั้ง ครั้งแรกให้ปากคำไว้เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๘ โดยมีได้กล่าวถึงการพบเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกลุ่มผู้ชุมนุม ครั้งที่สอง ให้ปากคำไว้เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ กลับระบุถึงอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๑ ที่อยู่ในกลุ่มผู้ชุมนุมไว้อย่างละเอียดซึ่งประกอบด้วย นายวินัย นายวีรัตน์ นายเจือ และนายประพร เอกอุระ และยังคงกล่าวต่อไปว่าสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวเข้าไปให้กำลังใจแก่นายชาติ นายคณิต ผดุงอรรด รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต ชูโชติช่วง สมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๑ แต่กลับปรากฏจากคำเบิกความของนายธวัช หล้าเบ็ญเฐาะ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ประจำ จังหวัดสงขลา ซึ่งมายืนยันต่อตุลาการรัฐธรรมนูญว่า ในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ พยานไปทำข่าว อยู่ที่บริเวณรับสมัครภายในบริเวณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตสงขลา ไม่มีอดีต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ อยู่ในบริเวณที่ชุมนุมและรับสมัครดังกล่าว แต่ในวันที่ ๘

เมษายน ๒๕๔๕ พยานอยู่ที่บริเวณรับสมัครโดยตลอด และได้ถ่ายรูปอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามภาพถ่ายเอกสารหมายเลข ๒๐๘ ขณะเข้าไปยื่นหนังสือคัดค้านการประกาศผลการเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๕ ตามเอกสารหมายเลข ๒๐๗ เห็นได้ว่าปากคำนายวันชัย ที่ระบุนการเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการให้ปากคำห่างจากการให้ปากคำครั้งแรกถึง ๔๔ วัน ทั้งยังเห็นละเอียดไปถึงคนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่างไปจากการเห็นของนายทวีศักดิ์ ซึ่งอยู่ร่วมในเหตุการณ์เดียวกัน ปากคำของนายวันชัย จึงมีข้อพิรุธไม่น่าเชื่อถือทั้งนายวันชัยและนายทวีศักดิ์ ต่างเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทยที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี้อย่างปกติเป็นคู่แข่งทางการเมืองกับพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ย่อมมีส่วนได้เสีย ต่างจาก นายธวัช ซึ่งเป็นผู้สื่อข่าวที่รู้เห็นเหตุการณ์ตลอดสองวันที่รับสมัครซึ่งถือได้ว่าเป็นพยานคนกลาง คำบอกความของนายธวัช จึงมีความน่าเชื่อถือยิ่งกว่าพยานผู้ร้องทั้งสองข้างต้น นอกจากนี้พยานผู้ร้องปากनावอากาศเอก ฉัตรนันท์ ทองนะ ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงเบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญว่า จากการสอบสวนไม่ปรากฏหลักฐานยืนยันว่า กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ระดมประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมชุมนุมประท้วงแต่อย่างใด พยานหลักฐานของผู้ร้องที่นำสืบมาจึงไม่อาจที่จะรับฟังตามคำร้องได้

ประเด็นข้อ ๗ การที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัยว่าเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ นั้น เป็นเหตุให้การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ตกไป หรือไม่

เห็นว่า คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ และยังมีประกาศฉบับที่ ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕ และ ๑๕ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๖ ฉบับ รวมทั้งพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผลใช้บังคับต่อไป และประกาศคณะปฏิรูปการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ยังได้ระบุถึงการยกเลิก
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มิให้กระทบกระเทือนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งตามมาตรา ๖๖ เป็นการใช้บังคับแก่การดำเนินกิจกรรมทางการเมือง
ของพรรคการเมือง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นกิจกรรมทางการเมืองส่วนหนึ่งของ
พรรคการเมือง แต่การกระทำของพรรคการเมืองหรือสมาชิกพรรคการเมือง เป็นคนละส่วนกับ
การจัดการเลือกตั้ง แม้การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จะเกิดขึ้นในระหว่างการประกาศเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ก็เป็นการกระทำฝ่าฝืนที่สำเร็จลง และอาจถูกดำเนินการ
ตามกฎหมายที่บัญญัติไว้แล้ว ส่วนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนั้นจะชอบหรือไม่
ต้องไปว่ากล่าวกันตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น แม้ศาลรัฐธรรมนูญ
จะมีคำสั่งให้เพิกถอนการเลือกตั้งวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ก็ไม่อาจลบล้างการกระทำอันฝ่าฝืนต่อ
บทบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองมาตรา ๖๖ ที่เกิดขึ้นได้ การฝ่าฝืนดังกล่าวยังเป็น
เหตุให้ผู้ร้องยื่นคำร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคของผู้ร้องที่ ๒ ได้

ประเด็นข้อ ๘ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองอันเป็นที่ใจให้แก่บุคคลทั้งสามไปลงสมัคร
รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง ทั้งที่รู้อยู่ว่าบุคคลทั้งสาม
เป็นสมาชิกพรรคนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวัน ซึ่งเป็นการกระทำตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)
อันเป็นเหตุให้ยุบพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่

พิเคราะห์แล้วข้อเท็จจริงเบื้องต้นที่ไม่ได้แย้งกันรับฟังเป็นยุติว่า วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕
นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เดินทางไปยังโรงแรมลิเบอร์ตี้ การ์เดนที่ ไฮเต็ล ที่กรุงเทพมหานคร
แล้วนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรค
(ส.ส.๑๘/ข ๒) โดยรับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน
๒๕๔๔ พร้อมกับมอบเงินจำนวนคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท ให้แก่บุคคลทั้งสาม วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕
นายทักษณัย พานางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ไปลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ที่โรงเรียนสภาราชนี โดยลงสมัครในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดศรีสะเกษ ต่อมาทั้งสามได้รับแจ้งจากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ว่า ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ ไม่ปรากฏรายชื่อของบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยมีว่า นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรค เป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นเท็จ หรือไม่ ความข้อนี้ นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ยืนยันบันทึกถ้อยคำที่เคยให้ไว้ต่อคณะกรรมการสอบสวน และมาเบิกความต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ในทำนองเดียวกันว่า วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ นางอมรรัตน์ภรรยา นายทักษณีย์ พาพยานทั้งสามเดินทางไปยังโรงแรมลิเบอร์ตี้ การ์เดนท โฮเต็ล ที่กรุงเทพมหานคร แล้วให้พยานทั้งสามกรอกใบสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยเจ้าหน้าที่ของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แจ้งให้ลงวันที่ย้อนหลังไปเป็นวันที่ ๕, ๑๐ และ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ ตามลำดับอันเป็นเท็จ จากนั้นพยานทั้งสามได้รับหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ พร้อมกับเงินจำนวนคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ พยานทั้งสามไปสมัครลงรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นอกจากพยานบุคคลทั้งสามแล้ว ผู้ร้องยังมีเอกสารหมายเลข ร.๕๗, ๕๘ และ ๖๑ ซึ่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ได้ให้ถ้อยคำพร้อมเอกสารต่อคณะกรรมการสอบสวนยืนยันว่า จากการตรวจสอบ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ ไม่พบรายชื่อของนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เป็นสมาชิกพรรคการเมือง เห็นว่า พยานของผู้ร้องต่างไม่มีสาเหตุที่จะเบิกความปรักปรำใส่ร้ายผู้ถูกร้องที่ ๒ ถ้อยคำและพยานหลักฐานมีความสอดคล้องต้องกัน โดยตลอดจนกระทั่งมายืนยันต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะถ้อยคำของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ซึ่งเป็นพยานคนกลางที่ไม่มีส่วนได้เสีย และเอกสารหมายเลข ร.๕๗, ๕๘ และ ๖๑ อันเป็นเอกสารราชการที่ยืนยันถึงสถานะของพยานผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ข้อเท็จจริงจึงมีเหตุผลให้เชื่อได้ว่านางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเวลาติดต่อกันยังไม่ถึง ๕๐ วัน กล่าวคือ ทั้งสามสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้เพียงวันเดียวแล้วไปลงสมัครรับเลือกตั้งซ่อมขาดคุณสมบัติไม่มีสิทธิเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) และในการลงสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวบุคคลทั้งสามแสดงหลักฐานหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรค (ส.ส.๑๘/ ข ๒) ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดศรีสะเกษว่า ทั้งสามเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ อันเป็นความเท็จนั้น ความข้อนี้ผู้ถูกร้อง

ที่ ๒ ซึ่งแจ้งข้อกล่าวหาเป็นทำนองว่า ได้ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ ข ๒) ให้แก่บุคคลทั้งสามจริง แต่ข้อความในหนังสือรับรองดังกล่าวไม่เป็นเท็จ ทั้งนี้เพราะผู้สมัครทั้งสาม เขียนใบสมัครสมาชิกพรรคการเมืองด้วยลายมือของตนเองโดยปราศจากการข่มขู่ ชี้นำ ข่มขู่ใจ หรือ บังคับขู่เชิญให้เขียนใบสมัครแต่อย่างใด ข้ออ้างของผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าว นอกจากจะฝ่าฝืนต่อข้อเท็จจริง และขาดน้ำหนักแล้ว เหตุผลที่อ้างล้วนไม่เป็นสาระที่จะนำมาหักล้างพยานหลักฐานของผู้ร้องได้ เชื่อว่า นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ ข ๒) ส่งบุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นการดำเนินการแทนผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยรับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ อันเป็นความเท็จ ผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำไปโดยรู้อยู่ว่า บุคคลทั้งสามเป็นผู้ขาดคุณสมบัติไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง เพราะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนับถึงวันเลือกตั้งน้อยกว่า ๕๐ วัน ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) และเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๖, ๒๖๗ อันถือว่าเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) ผู้ร้อง ย่อมมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาคือไปมีว่าสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่ พิจารณาแล้ว ในความเป็นพรรคการเมือง โดยปกติย่อมแสดงออกต่อสาธารณชนว่าสถานะของตนคือตัวแทนของประชาชน ที่จะขึ้นอาสาเข้ามารับใช้ประเทศชาติ ด้วยสัญญาประชาคมว่าจะดูแลทุกข์สุขของประชาชนพร้อมไปกับการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญรุ่งเรือง ทั้งนี้ยังต้องตั้งอยู่บนความซื่อสัตย์ สุจริต และมีธรรมาภิบาล ในการบริหารราชการแผ่นดินและปกครองประเทศ พรรคการเมืองจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวดในการคัดสรรบุคคลที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองให้เข้ามาเป็นสมาชิกพรรค ในประการสำคัญยิ่งเมื่อพรรคการเมือง ดังกล่าวได้รับความไว้วางใจให้เข้าไปเป็นรัฐบาล ซึ่งเท่ากับว่าประชาชนได้มอบอำนาจในการปกครองประเทศให้แก่พรรคการเมืองนั้นไป หากว่าเป็นพรรคการเมืองที่มีเพียงความสามารถและเชี่ยวชาญ แต่เฉพาะการเลือกตั้ง แต่เต็มไปด้วยสมาชิกพรรคที่ไร้ซึ่งคุณภาพ ขาดอุดมการณ์และคุณธรรม อันเนื่องมาจากกระบวนการคัดสรรของพรรคการเมืองที่ขาดประสิทธิภาพ ไม่ตระหนักต่อประโยชน์

ของประเทศชาติ หรืออยู่ในจำพวกมั่งง่าย เอาแต่ได้ในทางการเมือง เช่นนี้ ย่อมเป็นอันตรายต่อประเทศชาติและประชาชน เพราะมีแนวโน้มที่พร้อมจะนำพาไปสู่ความวิบัติได้ตลอดเวลาดังบทเรียนของประเทศซึ่งกำลังพัฒนาเช่นประเทศไทยประสบเสมอมา เห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ รับรองอันเป็นเท็จให้แก่บุคคลที่ขาดคุณสมบัติลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะคดีนี้ ซึ่งข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เพียงวันเดียว แต่ผู้ถูกร้องที่ ๒ กลับรับรองว่าเป็นสมาชิกพรรคกว่า ๕๐ วันเพื่อให้เกิดสิทธิในการลงรับสมัคร การกระทำความผิดของผู้ถูกร้องที่ ๒ นอกจากอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนดังที่ได้วินิจฉัยมาแล้ว ย่อมเป็นที่เชื่อได้ว่าบุคคลทั้งสามที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้การรับรองยังมีได้ผ่านกระบวนการหล่อหลอมกล่อมเกลาคูคมการณ์ทางการเมืองของพรรคแต่อย่างใด อันเป็นการสะท้อนภาพภายในองค์กรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในด้านกลับที่ดูประหนึ่งว่าเป็นพรรคที่ไม่มีอุดมการณ์ทางการเมือง ขาดไว้ซึ่งความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ มิได้ตระหนักและใส่ใจต่อกฎกติกาของบ้านเมือง สมควรที่จะลงโทษโดยกีดกันไม่ให้เข้ามาข้องแวะในทางการเมือง เพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างต่อไปด้วยการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงเสีย

ประเด็นข้อ ๕ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ ได้หรือไม่

พิเคราะห์แล้ว นับตั้งแต่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเข้ายึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ แล้วย่อมอยู่ในฐานะองค์กรรัฐชาติปดัยที่จะทำหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดิน และเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองในอันที่จะเปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือยกเลิก ระเบียบ ข้อบังคับ หรือตรากฎหมายขึ้นมาเพื่อใช้บังคับในการบริหารประเทศได้ ปัญหาที่ว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ มีผลใช้บังคับย้อนหลังหรือไม่ เห็นว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ มีผลใช้บังคับโดยทั่วไปตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันประกาศเป็นต้นไป ส่วนประกาศคณะปฏิรูป

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ข้อ ๑ ได้สิ้นสุดลง ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๘ เนื่องจากการประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๑ ให้ยกเลิกฉบับที่ ๑๕ ข้อ ๑ พร้อมกับ ประกาศใช้ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๑ ถึง ข้อ ๔ แม้จะมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการใช้กฎหมายไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒ ว่าบุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ และ โทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้ และในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ ว่า บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการ อันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำ ความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย และตามวรรคสองถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมาย ที่บัญญัติในภายหลังการกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็น ผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่า ได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง อันเป็นการรับรอง สิทธิเสรีภาพ ของประชาชนซึ่งเป็นไปตามหลักทั่วไปว่า กฎหมายอาญาไม่มีผลบังคับย้อนหลังไปถึงการกระทำความผิด ที่เกิดขึ้นก่อนเวลาบังคับของกฎหมายอาญาที่ประกาศใช้ในภายหลัง เว้นแต่บทบัญญัติของกฎหมายอาญา ที่ประกาศใช้ในภายหลัง แตกต่างไปจากกฎหมายอาญาที่ใช้บังคับในขณะเกิดการกระทำความผิดและ เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิดไม่ว่าในทางใด หรือให้ยกเลิกการกระทำความผิดเดิม หรือบัญญัติกรณีที่เป็น ความผิดเฉพาะเจาะจงไว้เป็นการเพิ่มเติม ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ และฉบับที่ ๒๗ แม้จะมีผลบังคับในทางจำกัดสิทธิเสรีภาพ ของประชาชนบางส่วน ก็มีใช้กฎหมายที่ลงโทษแก่บุคคลผู้กระทำความผิดในลักษณะที่เป็นโทษทางอาญา แต่เป็นกฎหมายที่มุ่งหมายให้การกระทำกิจกรรมทางการเมืองโดยพรรคการเมืองที่กระทำโดยคณะกรรมการ บริหารพรรคการเมือง ดำเนินไปได้อย่างโปร่งใสตามครรลองอันชอบธรรมในระบอบประชาธิปไตย จึงนับได้ว่าประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข ฉบับที่ ๑๕ และฉบับที่ ๒๗ เป็นมาตรการป้องกันประโยชน์ของประชาชน โดยมีให้ กรรมการบริหารพรรคการเมืองนวยโอกาสจากกิจกรรมทางการเมือง ก่อความเสียหายแก่ระบอบ ประชาธิปไตยและประเทศชาติ วิธีการดังกล่าวใช้เป็นเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ คำสั่ง

เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมือง แม้จะเป็นการลงโทษทางการเมืองที่รุนแรง แต่ก็ยังเป็นเพียงกลไกในการปราม และป้องกันมิให้ไปกระทำผิดก่อความเสียหายอีก มิให้ดำเนินกิจการทางการเมือง หากไม่เพิกถอนสิทธิอาจไปจัดตั้งหรือจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นมาใหม่ แล้วกระทำผิดอีกอย่างไม่มีทางป้องกันและไม่มีที่สิ้นสุด มิใช่การลงโทษทางอาญา ด้วยเหตุดังกล่าวประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ จึงมีผลย้อนหลังไปบังคับได้ มีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ จะใช้บังคับแก่ผู้ใด เห็นว่า ข้อ ๓ บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น ตามที่บัญญัติดังกล่าวเป็นบทบังคับให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคทุกคน ไม่สามารถแยกแยะออกเป็นรายบุคคลได้ตามเจตนารมณ์ดังกล่าว เนื่องจากการกระทำใดของนิติบุคคล ผู้บริหารทุกคนที่มีสิทธิกระทำการแทนจะต้องร่วมกันรับผิดชอบทุกคน จะอ้างว่าไม่รู้เรื่อง ไม่ได้ให้ความเห็นชอบมิได้

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ประกอบมาตรา ๖๖ (๒) (๓) จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า ผู้ถูกร้องที่ ๒ และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๕ คน ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีกำหนดห้าปี นับแต่วันที่ที่มีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ ส่วนคำร้องที่ขอให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้ยก

นายณรงค์ มาประดิษฐ์

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของนายเจริญ หัตถกรรม ตุลาการรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๑๕/๒๕๔๕

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดยื่นคำร้องขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า

เรื่องพิจารณาที่ ๒๓/๒๕๔๕

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคประชาธิปัตย์	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดยื่นคำร้องขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

อัยการสูงสุดยื่นคำร้องและคำร้องเพิ่มเติมต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า และพรรคประชาธิปัตย์ โดยกล่าวหาว่ากระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ศาลรัฐธรรมนูญมีมติรับคำร้องทั้งสองไว้พิจารณาแล้วเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ต่อมา มีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง และเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ซึ่งมาตรา ๓๕ วรรคสี่ บัญญัติให้บรรดาพรรคคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ให้โอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

พิจารณาเห็นว่าคำร้องทั้งสองมีข้อเท็จจริงบางประเด็นเกี่ยวพันกัน จึงมีคำสั่งให้รวมการพิจารณาเข้าด้วยกัน โดยให้เรียกอัยการสูงสุดทั้งสองคำร้องว่า ผู้ร้อง และให้เรียกพรรคประชาธิปัตย์ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ เรียกพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้าว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒

คำร้องที่หนึ่ง ผู้ร้องยื่นคำร้องความว่า ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ส่งหลักฐานให้ผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๒๓๗ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ โดยมีสาระสำคัญว่า เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งออกประกาศกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ต่อมา นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล กับพวก ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยหัวหน้าพรรคกรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรค เข้าร่วมกับกลุ่มพันธมิตรเพื่อล้มล้างรัฐบาล ขอนายกรัฐมนตรีพระราชทาน ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดสงขลา ปลุกระดมมวลชนโดยใช้คำว่าระบอบทักษิณและให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน จ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่าและพรรคพัฒนาชาติไทยให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย นำคนไปสมัครสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง แล้วใส่ร้ายพรรคไทยรักไทยว่าเป็นผู้ว่าจ้างลงสมัคร และหวังเหนี่ยวกักขังนางฐิติมา ภาวะดี ให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย อันเป็นการกระทำผิดต่อกฎหมายตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๒๐๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง โดยประธานกรรมการการเลือกตั้งได้สั่งการให้นำคำร้องเรียนของนายณัฐชัย สิงหนาท และเรือตรี ฉลาด วรฉัตร ซึ่งร้องเรียนขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และพรรคการเมืองอื่นอีก ๒ พรรค

คือ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน คำร้องเรียนของนายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล ที่ร้องเรียนว่านายไพฑูรย์ พลสุวรรณ เจ้าพนักงานการเมืองพรรคเล็กให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้นำเรื่องร้องเรียนผู้ถูกร้องที่ ๑ กรณีนายดาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรค จัดทำแผ่นปลิวแจกจ่ายที่จังหวัดสงขลา และเรื่องร้องเรียนของนายชนาพัทธ์ ณ นคร ที่ร้องเรียนว่านายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ปราศรัยขอพระราชทานนายกรัฐมนตรี มารวมพิจารณาด้วย โดยนายทะเบียนพรรคการเมือง ได้พิจารณารายงานผลการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๕ แล้วเห็นว่า นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ร่วมกับกลุ่มพันธมิตร กล่าวโจมตี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและรัฐบาล เพื่อให้ถูกเกลียดชังโดยตั้งฉายาว่า “ระบอบทักษิณ” และณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกากบาทลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน อันเป็นการกระทำเพื่อที่จะให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งงดเว้นการลงคะแนนให้กับพรรคไทยรักไทยหรือผู้สมัครของพรรคไทยรักไทย ที่มีผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนั้นเพียงคนเดียว และหากการเลือกตั้งในเขตนั้นมีผู้สมัครของพรรคการเมืองอื่นอยู่ด้วยก็ย่อมแสดงว่ามีเจตนาที่จะให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งงดเว้นการลงคะแนนให้กับพรรคการเมืองอื่นหรือผู้สมัครของพรรคการเมืองอื่นด้วยเช่นกัน อันเป็นความผิดตามมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ นอกจากนี้ นายอภิสิทธิ์ ยังเรียกร้องให้ขอพระราชทานนายกรัฐมนตรีและรัฐบาล ตามมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จ้างหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าให้ใส่ร้ายกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยว่าเป็นผู้ว่าจ้างพรรคเล็กเพื่อส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้ง และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ พาคนไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง จากนั้นแถลงข่าวว่าเป็นการกระทำของพรรคอื่น อันเป็นความผิดตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และบุคคลใกล้ชิดของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ได้ขัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครพรรคการเมืองอื่นที่มีใช้พรรคไทยรักไทย เพื่อให้ผู้สมัครของพรรคไทยรักไทยลงสมัครแต่เพียงผู้เดียว และได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่ถึงร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ประกอบกับผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร จึงเห็นว่าเป็นความผิดตามกฎหมาย และเป็นการกระทำเพื่อไม่ต้องการให้มีการเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป

ตามรัฐธรรมนูญได้ และไม่ต้องการให้มีรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้น จึงเป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวแทนของพรรคและเป็นการกระทำของกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กระทำการใด ๆ ที่จะแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้โต้แย้งหรือระงับการกระทำของบุคคลดังกล่าว จึงถือว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้กระทำความผิด ร่วมทำหรือสนับสนุนการกระทำดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมีมติให้แจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และได้ส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เพื่อให้ผู้ร้องพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ต่อไป

ผู้ร้องแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อตรวจสอบคำร้องดังกล่าว โดยคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่า ข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมืองบางกรณียังไม่อาจถือว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ มีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ คือ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าร่วมกลุ่มพันธมิตรกู้ชาติ กล่าวโจมตีรัฐบาลและประกาศขอนายกรัฐมนตรีพระราชทานตามมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นั้น ไม่เป็นการกระทำความผิด เพราะบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด และเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อีกทั้งมิใช่เป็นการกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ ยังไม่อาจถือว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กรณีรณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกากบาทลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนนั้น ไม่ใช่การห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจะจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่นหรือพรรคการเมืองใด หรือให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กรณีไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยไม่มีเหตุอันควร นั้น ไม่เป็นการกระทำผิดกฎหมาย เพราะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒๘ (๒) บัญญัติว่า การเลิกพรรคการเมือง ทั้งนี้โดยมิให้นำเอาเหตุที่พรรคการเมืองไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือเหตุที่ไม่มีสมาชิกของพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งมาเป็นเหตุให้ต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมือง ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และกรณีกล่าวหาว่าเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หน่วงเหนี่ยวกักขังนางฐิติมา ภาวะลี สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยและให้ใส่ร้ายว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยได้วางใจให้สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องได้คะแนนเสียงถึงร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ นั้น รับฟังไม่ได้ว่านางฐิติมา ภาวะลี ถูกบังคับขู่เข็ญเพื่อไปให้การใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ได้รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงต่อผู้ร้องว่า ข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรค ที่มีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่า มีเหตุผลน่าเชื่อว่าการกระทำความผิดเป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรค เป็นการกระทำในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อมิให้การเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นการกระทำอันอาจเป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และ

เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ รวมสี่ประเด็น ดังนี้

(๑) นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ กล่าวหาการบริหารงานของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณ ทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันเดียวกันนั้น นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวโจมตีการบริหารงานของ พันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ว่าเป็นระบอบทักษิณ โดยนอกจากจะกล่าวหาในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ แล้ว ยังกล่าวโจมตีว่าระบอบดังกล่าว เป็นระบอบที่พันตำรวจโท ทักษิณ คุมอำนาจการตัดสินใจแต่ผู้เดียวไม่ให้นักละรัฐมนตรีหรือบุคคลใด เข้าร่วมตัดสินใจตามระบอบรัฐสภา ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้องทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริตคอร์ปชั่น นอกราชการบังหลวง และตามที่มีกรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตร ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ในระหว่างวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ กล่าวโจมตี พันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ รวมทั้ง กรณีที่นายถาวร เสนเนียม กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้จัดทำแผ่นใบปลิวซึ่งมีเครื่องหมายของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทย อย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียวายอย่างใหญ่หลวง...ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...” นั้น พฤติกรรมของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น เป็นการสร้างคำว่า “ระบอบทักษิณ” ขึ้นมาเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่ามีการปกครองประเทศไทยโดยระบอบอื่น นอกจากที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ อันมีลักษณะเป็นการใส่ร้าย พันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ให้ประชาชนทั่วไปเกลียดชัง ให้เข้าใจว่าเป็นคนชั่ว คนทุจริต และขายชาติ อันมีลักษณะ เป็นการใส่ร้ายหรือจู่ใจให้ประชาชนเข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพรรคไทยรักไทย โดยมีเจตนาเพื่อให้

ประชาชนงดเว้นการลงคะแนนให้แก่พรรคไทยรักไทย อันเป็นการกระทำซึ่งต้องห้ามตามมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

(๒) นายทักษิณ กี่สู้น ซึ่งเป็นผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย กรรมการบริหารและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอุ่น ราษฎรจังหวัดตรัง เดินทางไปกรุงเทพมหานคร เพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยร่วมมือกับนางอิสรา หรือพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้จัดทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ข ๒) รวม ๓ ฉบับ เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้งของนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ โดยเอกสารดังกล่าวระบุข้อความอันเป็นที่จําว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ซึ่งในความเป็นจริงนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวัน ตามมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ต่อมา นายทักษิณได้พานางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง จากนั้นได้พาคณะทั้งสามไปพบนายสุเทพ เทือกสุบรรณ และนายถาวร เสนเนียม ที่กรุงเทพมหานคร เพื่อจัดแถลงข่าวว่ามีพรรคการเมืองหนึ่ง ซึ่งหมายถึงพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้ง พดุงการณ้เชื่อได้ว่า นายสาทิตย์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ให้การสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กระทำการดังกล่าวข้างต้น อันเป็นการใช้ให้บุคคลอื่นกระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกาขุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ นายไกร พลสุวรรณ ในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคว่าจ้างให้นายวรรชวริทธิ์ ตันติภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จ ให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติในมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๔) นายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ นายประพร เอกอรรุ นายชาติ นพวงศ์ ณ อยุรยาคนสนิทของนายไทรรงค์ สุวรรณคีรี รองหัวหน้าพรรค ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต ผดุงอรรถ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต ชูโชติช่วง สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ร่วมกันจัดขบวนการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปีพมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา พยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนน่าเชื่อว่าบุคคลดังกล่าว ได้ร่วมกันจัดขบวนการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปีพมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ ซึ่งเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ผู้ร้องเห็นว่า กรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิด ๖ ข้อ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แม้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง เห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพียง ๔ ข้อ เท่านั้นที่เป็นการกระทำฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้ว ก็ไม่ใช่กรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ อีกทั้งคำร้องที่จะยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญจะต้องบรรยายข้อเท็จจริงโดยละเอียดตั้งแต่มีผู้ร้องเรียน ความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมือง และความเห็นของผู้ร้อง พร้อมทั้งส่งหลักฐานทั้งหมด เพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้นำข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังกล่าวมาประกอบการพิจารณา จึงไม่ต้องส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งคณะกรรมการทำงานเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานต่อไป และผู้ร้องได้พิจารณาพยานหลักฐานและสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นต่อผู้ร้อง ประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้ผู้ร้องดำเนินการตามความในมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แล้วเห็นพ้องด้วยกับคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง จึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยมีข้อกล่าวหา ดังนี้

ข้อกล่าวหาที่หนึ่ง ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งอยู่ในระหว่างการบังคับใช้พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยคณะกรรมการบริหารพรรคและมติที่ประชุมใหญ่ของพรรค มีนโยบายไม่ส่งสมาชิกพรรคสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง แต่ในระหว่างวันเวลาข้างต้น นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคหลายคน ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันธมิตรไทย ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ตามสถานที่ต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร

จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอื่น ๆ หลายแห่ง ในเขตเลือกตั้ง โดยชักชวนประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งทั้งที่ไปฟังการปราศรัย และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ทางสื่อสารมวลชนทุกแขนงชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือ พรรคการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการกระทำฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อกล่าวหาที่สอง ในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทักษนัย กี่สุน สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดตรัง ได้นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอูน ไปสมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ ในนามผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัคร และค่าใช้จ่ายจากนายทักษนัย ซึ่งต่อมาผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบพบว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ไม่ครบเก้าสิบวัน หลังจากนั้น นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กับพวก ได้จัดแถลงข่าวที่กรุงเทพมหานคร กล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทย เป็นผู้ว่าจ้างให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้ง อันเป็นความเท็จ ซึ่งความจริงแล้วมีพยานหลักฐานน่าเชื่อได้ว่า นายสาทิตย์ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีส่วนรู้เห็นให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจ ให้นายทักษนัยกระทำความผิด ฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้ว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อกล่าวหาที่สาม เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งยังอยู่ในระหว่าง วันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว นายไทร พลสุวรรณ ในฐานะตัวแทนนายสุเทพ เลขาธิการพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ว่าจ้างให้นายวรชวริทธิ์ ดันติภิมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นผู้สมัคร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทยว่า จ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัคร

รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัฒน์ หรือพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นการกระทำฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อกล่าวหาที่สี่ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาหลายเขต เนื่องจากมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวและได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ และกำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่ ๘ และวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ต่อมาวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกาที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา นายชูชาติ ประธานธรรม ได้นำนางสาวปัทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๔ ที่ ๖ และที่ ๗ ตามลำดับ นายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอรุ ร่วมกับนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา คนสนิทของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต ผดุงอรุณ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต ชูโชติช่วง สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ร่วมกันจัดขบวนการสมัครรับเลือกตั้งของนางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์

การกระทำทั้งสี่ข้อหาเป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรค ซึ่งเป็นการกระทำในการดำเนินกิจการทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยประสงค์ไม่ให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อไม่ให้เกิดการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิกิริยาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงอาศัยบทบัญญัติตามมาตรา ๑๐๓ มาตรา ๑๓๖ มาตรา ๑๔๔ มาตรา ๑๔๕ มาตรา ๓๒๗ และมาตรา ๓๒๘

ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) และมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และมาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีกำหนดห้าปี นับแต่วันมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามข้อ ๓ ของประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยืนยันคำชี้แจงและคำชี้แจงเพิ่มเติมแก่อัยการว่า สรุปความได้ดังนี้

ข้อกล่าวหาที่หนึ่ง หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของหัวหน้าพรรคไทยรักไทยและสมาชิกพรรคไทยรักไทยผู้สมัครรับเลือกตั้งตามสถานที่ต่าง ๆ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เป็นผู้บัญญัติคำวาระขอบทักษิณ คำวาระขอบทักษิณเป็นคำนิยามทางการเมืองที่นักวิชาการหลายคนเป็นผู้เขียนและกล่าวไว้ และเกิดขึ้นจากการกระทำของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และบรรดาคณะทำงานการเมืองและที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจการเมืองของพันตำรวจโท ทักษิณ ที่เรียกกรอบแนวคิดทางเศรษฐกิจและการบริหารจัดการประเทศว่า ระบอบทักษิณนิคมิกส์ ในช่วงเวลาประมาณห้าปีที่ผ่านมาภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี มีพฤติกรรมที่ทำลายหลักการของระบอบประชาธิปไตย ไม่ให้ความสำคัญแก่รัฐสภา แทรกแซงองค์กระอิสระตามรัฐธรรมนูญ แทรกแซงและครอบงำสื่อมวลชนทุกสาขา การปกครองประเทศก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งแตกแยกอย่างรุนแรงในสังคมอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน เช่น กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสาเหตุมาจากความผิดพลาดของรัฐบาล หรือการประกาศนโยบายปราบปรามยาเสพติดที่ทำให้ประชาชนเสียชีวิตเป็นจำนวนมากโดยมิได้มีการชันสูตรพลิกศพให้ถูกต้องตามกระบวนการของกฎหมาย รัฐบาลที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรีไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง เช่น การขายหุ้นให้แก่บริษัท เทมาเส็ก จำกัด ประเทศสิงคโปร์ โดยหลีกเลี่ยงไม่เสียภาษีให้แก่รัฐ และมีการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง เช่น โครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิดซีทีเอ็กซ์ การทุจริตงานประมูลก่อสร้างหรือติดตั้งอุปกรณ์ภายในสนามบินสุวรรณภูมิ ให้ธนาคารส่งออกและนำเข้าปล่อยเงินกู้ให้รัฐบาลพม่าโดยไม่มีหลักประกัน และกระทรวงการคลัง

ต้องชดเชยส่วนต่างของดอกเบี้ยให้ ซึ่งปรากฏภายหลังว่ารัฐบาลพม่าใช้เงินดังกล่าวส่วนหนึ่งมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมจากบริษัทธุรกิจของครอบครัว พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นต้น จึงเป็นการสมควรที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะได้นำมากล่าวชี้แจงแก่ประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศให้เข้าใจถึงคำว่าระบอบทักษิณ นอกจากเป็นการตอบโต้พันตำรวจโท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทยทางการเมืองและป้องกันส่วนได้เสียของผู้ถูกร้องที่ ๑ และประชาชนแล้ว ยังถือว่าเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ดิชมด้วยความเป็นธรรม ในฐานะที่พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นบุคคลสาธารณะ และผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะเป็นพรรคการเมือง ฝ่ายค้านมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะวิพากษ์วิจารณ์นายกรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ทั้งข้อความที่กล่าวปราศรัยก็เป็นการตอบโต้กันในทางการเมือง อันถือเป็นเรื่องระหว่างพรรคการเมืองที่สามารถกระทำได้ตามระบอบประชาธิปไตย มิใช่เป็นการกระทำเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันจะเป็นเหตุให้ผู้ร้องนำมาร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

ข้อกล่าวหาที่สอง นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย ไม่มีส่วนรู้เห็นให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กู้สื้น กระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้ว่าเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และผู้ถูกร้องที่ ๑ ก็ไม่เคยใช้ ให้การสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กระทำการตามที่กล่าวหา ผู้บริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนายสาทิตย์ แล้วไม่มีผู้ใดรู้จักหรือมีความสัมพันธ์ใด ๆ กับนายทักษิณ มาก่อน แม้ว่านายทักษิณ เคยเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ หลังการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ จนถึงวันยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ แต่ก่อนหน้านั้นนายทักษิณก็ทำหน้าที่ผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายทวี สุระบาล ซึ่งปัจจุบันเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย มาก่อน ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้ประโยชน์ใด ๆ จากการกระทำที่ผู้ร้องกล่าวหา เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๕ นางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ มาขอคำแนะนำจากผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วยเกรงจะถูกดำเนินคดี เพราะใช้เอกสารแสดงคุณสมบัติเป็นเท็จไปสมัครรับเลือกตั้ง นายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงแนะนำให้ลาออกจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยยื่นลาออกต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และในวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดแถลงข่าวตามข้อมูลที่ได้รับจากผู้สมัครทั้งสาม ในคำแถลงข่าวไม่มีข้อความใดเป็นเท็จ ไม่มีส่วนใดพาดพิงถึงพรรคไทยรักไทย ข้อกล่าวหาของผู้ร้อง ขัดกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางการสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง

เพราะผู้สมัครทั้งสามคนให้การว่าได้รับเงินค่าสมัครจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร ในคืนวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ มิใช่ได้รับจากนายทักษนัย อีกทั้งนายประมวล ชุกล่อม หรือนายเจ้ดอกจิก ผู้ประสานงานของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ก็ให้สัมภาษณ์ว่า ผู้สมัครได้รับเงินค่าสมัครจากผู้ถูกร้องที่ ๒ นอกจากนั้น นางสาวอิสรา ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้สัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๓ ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้จ่ายเงินค่าสมัครให้ในส่วนของจังหวัดตรัง เพราะผู้สมัครไม่พร้อม การให้ข้อเท็จจริงใส่ร้ายนายทักษนัย เพื่อให้เชื่อมโยงมายังผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกระทำของนายทวี สุระบาล นายวีระ มุสิกพงศ์ และนางบุษยมาศ กลิ่นเพชร บุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกของพรรคไทยรักไทย สำหรับคำร้องที่ว่า นายสาทิตย์ได้โทรศัพท์ต่อว่าเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ทำการสอบสวนพยานว่าทำไมไม่ทำหนังสือเชิญพยานนั้น เนื่องจากนายสิโรตม์ วินสน ซึ่งเคยเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ ได้รับการติดต่อทางโทรศัพท์จากผู้ที่อ้างตนว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะขอสอบปากคำนายสิโรตม์ เป็นเหตุให้นายสิโรตม์ สงสัยว่าจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพราะเป็นการนัดทางโทรศัพท์โดยไม่มีหนังสือเชิญไปให้ถ้อยคำจึงโทรศัพท์หารือกับนายสาทิตย์ นายสาทิตย์ จึงโทรศัพท์ไปสอบถามข้อเท็จจริงจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และเมื่อทราบคำชี้แจงแล้วได้แนะนำให้นายสิโรตม์ไปให้การกับอนุกรรมการสืบสวนดังกล่าว

ข้อกล่าวหาที่สาม นายไทกร พลสุวรรณ ไม่ใช่ตัวแทนของนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายไทกร ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในลักษณะอิสระเป็นเอกเทศ เป็นผู้มีบทบาทในการขับไล่พันตำรวจโท ทักษิณ และประกาศตัวเป็นประธานกลุ่มอีสานภูษาคติ นายไทกร เข้ามาเกี่ยวข้องกับนายสุเทพ เมื่อนายชวการ โตสวัสดิ์ นายสุขสันต์ ชัยเทศ และนางฐิติมา ภาวะลี มาแจ้งเรื่องพรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทย และพรรคแผ่นดินไทยลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยนายไทกร ร่วมเดินทางมาที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กับบุคคลดังกล่าว หลังจากนั้นเห็นนายไทกร ไปนั่งบริเวณร้านกาแฟซึ่งเปิดบริการแก่บุคคลทั่วไปที่ตั้งอยู่บริเวณชั้นล่างของอาคารควง อภัยวงศ์ นายไทกร เคยเป็นสมาชิกพรรคประชากรไทย พรรคกิจสังคม และได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ และลาออกเมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๖ แล้วไปดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของตนเอง โดยไปก่อตั้งพรรค

ประชาชนไทย ต่อมาศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรค และกลับมาสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๑ อีกครั้ง เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่มีผู้ร้องเรียนว่าขาดคุณสมบัติเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หัวหน้าพรรค จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ในระหว่างการสอบสวน นายไทกร ขอลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕ คำร้องกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ ในข้อนี้เป็นแผนการของฝ่ายรัฐบาลใส่ร้ายป้ายสีความผิดให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยจัดฉากให้เข้าใจว่ามีการจ้าง นายวรชวริทธิ์ เพื่อใส่ความพรรคไทยรักไทย หลังจากพยายามใช้คำให้การของนายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ หัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทย และนายบุญาบารมีภณ ชินราช หัวหน้าพรรคแผ่นดินไทย ใส่ร้ายผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้ผล เพราะคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงชุดที่นายนาม ยิ้มยิ้ม เป็นประธาน มีมติว่าบุคคลเหล่านี้ร่วมกันกระทำความผิดจริงตามคำร้องเรียนของนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคไทยรักไทยจึงจัดฉากวางแผนสร้างเรื่องโดยร่วมมือกับพรรคชีวิตที่ดีกว่า สร้างเรื่องที่ว่า นายไทกรเป็นตัวแทนของนายสุเทพ ไปว่าจ้างนายวรชวริทธิ์ เพื่อใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย ซึ่งตามข้อเท็จจริงปรากฏชัดว่า นายวรชวริทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ได้รับรองหลักฐานอันเป็นเท็จให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งที่ตนทราบคืออยู่แล้วว่าสมาชิกพรรคที่ลงสมัครรับเลือกตั้งขาดคุณสมบัติ และจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย จึงเป็นเหตุผลทำให้ นายวรชวริทธิ์ต้องร่วมสมคบกับพรรคไทยรักไทย และคณะกรรมการการเลือกตั้ง กล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งถูกนายสุเทพ ยื่นฟ้องต่อศาลอาญาในข้อหาเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ กรณีไม่แจ้งข้อกล่าวหาต่อพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรคไทยรักไทย ตามที่ระบุไว้ในสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง นอกจากนั้น นายสุเทพไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมอบหมายให้นายไทกรไปทำเรื่องดังกล่าว เพราะในวันที่นายวรชวริทธิ์ กล่าวอ้างว่านายไทกร กระทำผิด คือ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ นั้น คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงชุดที่นายนาม เป็นประธาน ได้สรุปผลรายงานการสอบสวนข้อเท็จจริงที่นายสุเทพ ร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วว่า ผู้บริหารระดับสูงพรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคเล็กให้ลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อหนีเกณฑ์คะแนนร้อยละสิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งรายงานดังกล่าวได้ถูกเผยแพร่ต่อสื่อมวลชน ปรากฏตามหนังสือพิมพ์มติชนฉบับลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๕ จึงไม่มีเหตุผลใดที่ นายสุเทพ จะต้องใช้นายไทกรไปกระทำความผิดตามข้อกล่าวหาของผู้ร้อง

ข้อกล่าวหาที่สี่ ที่กล่าวหากรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดสงขลา นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้รู้เห็น สนับสนุน ช่วยเหลือ กระทำการใดๆ ในการชุมนุมของประชาชนที่สถานที่รับสมัครเลือกตั้งที่จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๘ และวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๘ นายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และไม่ได้เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งไม่ได้เป็นคนสนิทของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี แต่เป็นเลขาธิการพรรคคั่นตระกูลไทย เพียงในอดีตเมื่อประมาณหกปีที่แล้ว นายชาติ เคยมีส่วนร่วมทำงานของนายไตรรงค์ เท่านั้น ในทางการสืบสวนสอบสวนก็ไม่ปรากฏว่า นายไตรรงค์ หรือผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือกรรมการบริหารพรรคหรืออดีตสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปเกี่ยวข้อง จะถือเอาเพียงความสัมพันธ์ในอดีตของนายไตรรงค์ กับนายชาติ มาตัดสินว่าเป็นการกระทำร่วมกัน ตามที่ผู้ร้องกล่าวหาจึงไม่มีเหตุผลรับฟัง นอกจากนี้ การชุมนุมของประชาชนดังกล่าวเป็นการกระทำ โดยสงบและปราศจากอาวุธ ภายใต้การนำของนายชาติ โดยใช้วิธีขอร้องกราบไหว้ผู้มาสมัครจากพรรคเล็ก ไม่ให้ลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเป็นการแข่งขันกับพรรคไทยรักไทยโดยสมรู้ร่วมคิดกัน เพราะการเลือกตั้ง ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ มีผู้สมัครพรรคไทยรักไทยเพียงพรรคเดียว ซึ่งเป็นการใช้สิทธิตามมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เพื่อแสดงออกว่าไม่ต้องการให้มีการจัดการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งการชุมนุมดังกล่าว นายวิรัตน์ กัลยาสิริ นายเจือ ราชสีห์ นายวินัย เสนเนียม และนายประพร เอกอรุ ไม่ได้เข้าร่วมหรือสนับสนุนหรือมีส่วนเกี่ยวข้องใดๆ แต่ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๘ ระหว่างเวลา ๘.๓๐ ถึง ๘.๕๐ นาฬิกา บุคคลทั้งสิ้นได้ไปยังที่ทำการ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา เพื่อพบนายไพฑูรย์ เจ๊ะแอส ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ยื่นหนังสือขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลา เนื่องจากมีกรณีทุจริตการเลือกตั้ง ทำให้การของนายทวีศักดิ์ ทวีรัตน์ และทำให้การเพิ่มเติมของนายวันชัย ปริญญาศิริ ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาของพรรคไทยรักไทย ที่ให้การว่า อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์อยู่ในบริเวณที่มีการชุมนุม ส่อพิรุณและถือว่ามีส่วนได้เสีย ไม่น่าเชื่อถือ นายทวีศักดิ์ ไปสมัครรับเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสงขลา ในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นคนละวัน กับวันที่นายวิรัตน์ นายวินัย นายเจือ และนายประพร ไปยื่นหนังสือต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประจำจังหวัดสงขลาในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ส่วนนายวันชัย ไปยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๑๓ นาฬิกา ในขณะที่อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งสี่คน ไปยื่นคัดค้านการรับรองผลการเลือกตั้งในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๐๕.๓๐ นาฬิกา จึงต่างเวลากัน

นอกจากนั้น เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงจาก คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้ดำเนินการตามข้อ ๖๗ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยไม่ได้จัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาและมีมติวินิจฉัยชี้ขาด แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองใช้อำนาจหน้าที่โดยพลการ ดำเนินการส่งสำนวนการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นคำร้องที่ไม่ได้ดำเนินการในเบื้องต้นให้ถูกต้องตามระเบียบดังกล่าว จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบ นายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งคดีนี้ นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นเรื่องต่อผู้ร้องให้ดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยมีข้อกล่าวหาทั้งหมดทั้งสิ้น ๘ ประเด็น ผู้ร้องพิจารณาแล้วยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียง ๔ ประเด็น จึงเป็นเรื่องที่ผู้ร้องมีความเห็นขัดแย้งและแตกต่างกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน ส่งให้ผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง การยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในคดีนี้ไม่ได้ดำเนินการเช่นนั้น จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นอกจากนี้ การแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์หรือกล่าวปราศรัยตามที่ผู้ร้องกล่าวหาทั้งหมดไม่เข้าองค์ประกอบความผิดที่จะยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และไม่เข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และการใส่ร้ายด้วยความเท็จอันเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา เป็นความผิดต่อส่วนตัว

หรือการใส่ร้ายด้วยความเท็จอันเป็นความผิดตามมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นความผิดตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นพิเศษ มิใช่เป็นบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่า โดยที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ และไม่ได้ประกาศยกเว้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป จึงเป็นผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลบังคับใช้ตามรัฐธรรมนูญด้วย ทำให้การกระทำใด ๆ ที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติไว้เป็นความผิด จึงไม่เป็นความผิดตามกฎหมายอีกต่อไป ตามมาตรา ๒ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยระบุว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามมาตรา ๔๕ (๕) และมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเป็นข้อกล่าวหาที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายอีกต่อไป ผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจนำข้อเท็จจริงส่วนนี้ไปเกี่ยวโยงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขอให้ยกคำร้องทุกประเด็นข้อกล่าวหา

คำร้องที่สอง ผู้ร้องยื่นคำร้องและคำร้องเพิ่มเติมความว่า นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๙ ร้องเรียนต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชชญา ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอุ่น ทั้งสามคนถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่จังหวัดตรังในวันรุ่งขึ้น ผู้สมัครทั้งสามเกรงว่าการกระทำ

ดังกล่าวอาจมีความผิดตามกฎหมาย โดยผู้สมัครทั้งสามไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว จึงเดินทางมาปรึกษาเพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย นายสุเทพจึงแนะนำให้ผู้สมัครทั้งสามลาออกจากการเป็นสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งผู้สมัครทั้งสามได้แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพจึงขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งนี้ ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองจึงมีคำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมือง ที่ ๓/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ต่อมาคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เสนอรายงานการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๕ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง สรุปได้ว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ต่างให้การยืนยันว่า ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ การ์เดนที่ ไฮเต็ล กรุงเทพมหานคร และไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ โดยยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ (แบบ ส.ส. ๑๘/ข ๒) ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง แต่ปรากฏว่าหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองดังกล่าวรับรองว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ จึงเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาเพียงหนึ่งวัน ไม่ครบเก้าสิบวันตามมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า การกระทำของนางสาวอิสรา หรือพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนให้ผู้ร้องดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๗๘๔๕ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ผู้ร้องพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสรา หรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้แทนพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง อันเป็นเท็จ จึงเป็นความร่วมมือกันหรือผู้สนับสนุนให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์

ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้ว่าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวัน อันเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และมาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ย่อมแสดงว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มีกำหนดห้าปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งแจ้งแก้ข้อกล่าวหาได้ความว่า ข้อกล่าวหาพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ใช่การกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามมาตรา ๖๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เพราะไม่ใช่การกระทำที่เป็นศัตรูหรือฝ่ายตรงข้ามกับระบอบประชาธิปไตยซึ่งจะต้องเป็นการกระทำที่ทำให้ประเทศอยู่ภายใต้ระบอบเผด็จการอันเป็นการปกครองโดยคนเดียวที่มีอำนาจเหนือบุคคลทั้งหลายโดยเด็ดขาด ซึ่งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่มีอำนาจเช่นนี้และไม่ได้กระทำการตามข้อกล่าวหาของผู้ร้อง นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เกินกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง ตามข้อ ๕ และข้อ ๑๐ ของข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยผู้สมัครทั้งสามต่างก็เขียนใบสมัครสมาชิกพรรคด้วยตนเอง และส่งถึงพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๔๘ และหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อนุมัติให้เป็นสมาชิกพรรคตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๒ ใช้ใบสมัครสมาชิกพรรคเป็นหลักฐานในการจัดทำทะเบียนสมาชิกพรรค (แบบ ท.พ. ๔) โดยเก็บรักษาที่สำนักงานใหญ่ของผู้ถูกร้องที่ ๒ กรณีหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรค ตามแบบหนังสือ ส.ส. ๑๘/ข ๑ จึงเป็นการปฏิบัติถูกต้องตามข้อบังคับของพรรคและตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้จ่ายเงินจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้สมัครทั้งสามเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการสมัคร ค่าถ่ายรูป ค่าพาหนะเดินทาง และอื่น ๆ เท่าที่จำเป็น เงินจำนวนดังกล่าวไม่น่าจะเป็นเหตุจูงใจหรือสามารถหลอกลวงให้ผู้สมัครทั้งสามสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นอกจากนั้น ศาลรัฐธรรมนูญก็มีคำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัยเป็นการเลือกตั้งเป็นโมฆะถือเป็นเด็ดขาด เป็นเหตุให้การกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้องของผู้ร้องตกไปด้วย ขอให้ยกคำร้อง

ตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องของผู้ร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องทั้งสอง ตลอดจนบรรดาสรพเอกสารและพยานหลักฐานต่าง ๆ ในสำนวน และข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่สวน พยานฝ่ายผู้ร้อง ๓๑ ปาก และพยานฝ่ายผู้ถูกร้อง ๒๖ ปาก รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยแล้ว

ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่า ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ เป็นต้นไป โดยมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ เป็นต้นไป และในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยได้รับการเลือกตั้งมากที่สุดและจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียว โดยมีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรค เป็นนายกรัฐมนตรีรับผิดชอบการบริหารราชการแผ่นดิน ต่อมาวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๘ และกำหนดให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ ซึ่งประธานกรรมการการเลือกตั้งได้ออกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๘ เรื่อง การสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กำหนดวันรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ ระหว่างเวลา ๘.๓๐ ถึง ๑๖.๓๐ นาฬิกา ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับจัดแจงจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง สำหรับพรรคไทยรักไทยส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยแยกเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ๑๐๐ คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๔๐๐ คน โดยที่

มาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กำหนดคุณสมบัติของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ว่า เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน และมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติว่า ในเขตเลือกตั้งใด ถ้าในวันเลือกตั้งมีผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งคนเดียวและผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น ได้คะแนนเสียงตั้งแต่ร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง และวรรคสอง บัญญัติว่า ในกรณีที่เหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งคนเดียวตามวรรคหนึ่ง และได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น และภายหลังจากที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ แล้ว ภายหลังจากที่มีการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งต่อมาศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ สรุปว่า ในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ซึ่งพลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือ ส่งพยานหลักฐานให้ผู้ร้องยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ และในวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ผู้ร้องยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นคดีทั้งสองคำร้องนี้

ตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีประเด็นข้อกฎหมายที่ต้องวินิจฉัยเป็นลำดับ ดังนี้

ตามคำร้องที่หนึ่ง ที่ผู้ร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาในประเด็นข้อกฎหมาย อันเป็นประเด็นที่ต้องวินิจฉัยก่อน รวมสามประเด็น คือ

ประเด็นที่หนึ่ง การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นอันสิ้นสุดลงตามประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยเหตุแห่งการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้หรือไม่ และการกระทำอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้น ยังเป็นความผิดต่อไป หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้างว่า การที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ และไม่ได้ประกาศยกเว้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป จึงเป็นผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลบังคับใช้ตามรัฐธรรมนูญไปด้วย ทำให้การกระทำใด ๆ ที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติไว้เป็นความผิด จึงไม่เป็นความผิดตามกฎหมายอีกต่อไปตามมาตรา ๒ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยระบุว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามมาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเป็นข้อกล่าวหาที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายต่อไป ผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจนำข้อเท็จจริงส่วนนี้ไปเกี่ยวโยงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

ศาลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ภายหลังจากที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้กระทำการยึดอำนาจสำเร็จบริบูรณ์เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ แล้ว คณะปฏิรูปฯ ได้ประกาศให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ รวม ๖ ฉบับจาก ๘ ฉบับ มีผลใช้บังคับต่อไป ได้แก่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ประกาศฉบับที่ ๑๒ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๙) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ (ประกาศฉบับที่ ๑๓ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๙) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ (ประกาศฉบับที่ ๑๔ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๙) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ (ประกาศฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๙) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒

(ประกาศฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๕) มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยว่า การที่คณะปฏิรูปฯ ไม่ได้ออกประกาศให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ใช้บังคับต่อไปนั้น กฎหมายดังกล่าวยังมีผลใช้บังคับอยู่หรือไม่ เห็นว่าโดยที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญทั้ง ๘ ฉบับ เป็นกฎหมายตราที่ขึ้นตามเงื่อนไขและวิธีการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยองค์การที่ใช้อำนาจอธิปไตย ซึ่งมีแบบพิธีและสาระที่ไม่แตกต่างจากการตราพระราชบัญญัติทั่วไป กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายโดยสมบูรณ์ มิได้ผูกติดอยู่กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทั้งตามจารีตประเพณีในการตรากฎหมายของประเทศไทยก็ได้กำหนดให้อำนาจในการตรากฎหมายเป็นอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งจะต้องมีประกาศในราชกิจจานุเบกษาก่อน เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบว่ามีรัฐได้ออกกฎหมาย ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการประเทศไว้อย่างไร มีข้อห้ามและข้อปฏิบัติอย่างไร อันเป็นจารีตประเพณีที่สอดคล้องกับที่นานาอารยประเทศยึดถือ เมื่อคณะปฏิรูปฯ ได้กระทำการยึดอำนาจสำเร็จบริบูรณ์ จึงมีฐานะเป็นรัฐชาติปิตัย และเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย อันเป็นอำนาจอปการสูงสุดของประเทศ และการยึดอำนาจของคณะปฏิรูปฯ ซึ่งเป็นการรัฐประหารที่มีผลเป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงตัวผู้ใช้อำนาจบริหารเท่านั้น มิได้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองหรือเปลี่ยนแปลงระบบกฎหมายแต่อย่างใด เห็นได้จากคณะปฏิรูปฯ ได้มีประกาศฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ให้อำนาจแก่ศาลซึ่งเป็นอำนาจตุลาการอันเป็นหนึ่งในสามของอำนาจอธิปไตยยังคงเป็นอำนาจของศาลต่อไป ส่วนอำนาจบริหารและอำนาจนิติบัญญัติซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัตินั้น คณะปฏิรูปฯ ได้มีประกาศฉบับที่ ๔ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และฉบับที่ ๑๖ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๕ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะปฏิรูปฯ โดยความในประกาศฉบับที่ ๑๖ ได้กำหนดว่า ในระหว่างที่ยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ในกรณีที่มิได้มีกฎหมายบัญญัติให้การดำเนินการเรื่องใดต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา ให้เป็นอำนาจของหัวหน้าคณะปฏิรูปฯ ในการให้ความเห็นชอบแทนรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาในเรื่องนั้น ๆ เมื่อได้พิจารณาประกาศคณะปฏิรูปฯ ฉบับที่ ๔ และฉบับที่ ๑๖ แล้ว ตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นว่า คณะปฏิรูปฯ ได้ยอมรับว่าอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งเป็นองค์การที่ใช้อำนาจอธิปไตยในการแก้ไข ยกเลิก และการตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับ ยังคงมีอยู่ โดยหัวหน้าคณะปฏิรูปฯ

เป็นผู้ใช้อำนาจแทนฝ่ายนิติบัญญัติในช่วงเวลาที่ยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา โดยในส่วนของแบบพิธีในการแก้ไขเพิ่มเติมและการเพิ่มเติมกฎหมายนั้น คณะปฏิรูปฯ ได้มีประกาศไว้อย่างชัดเจน เช่น ประกาศคณะปฏิรูปฯ ฉบับที่ ๑๒ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๔๕ ได้แก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ว่า ใ้ห้การบังคับใช้บทบัญญัติในส่วนที่ ๑ หมวด ๑ จนกว่าจะมีประกาศเป็นอย่างอื่น ประกาศฉบับที่ ๗ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๕ กำหนดห้ามมั่วสุ่ม ประชุมพรรคการเมือง โดยกำหนดโทษไว้ด้วย และประกาศฉบับที่ ๑๓ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๕ ได้แก้ไขอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยให้มีอำนาจหน้าที่ออกประกาศให้ยื่นหรือขยายระยะเวลาหรือกำหนดวิธีการเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ เพื่อให้เหมาะสมแก่การเลือกตั้งที่ค้างดำเนินการหรือจำเป็นต้องดำเนินการต่อไปให้แล้วเสร็จ เป็นต้น ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญและมีผลในทางกฎหมาย

สำหรับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้น ในช่วงการยึดอำนาจของคณะปฏิรูปฯ มิได้มีความจำเป็นต้องประกาศให้ประชาชนหรือผู้บังคับกฎหมายดังกล่าวได้ทราบว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร จึงมิได้มีการประกาศให้ประชาชนได้ทราบ หากวินิจฉัยว่ากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญทั้ง ๘ ฉบับ สิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ แล้ว การที่คณะปฏิรูปฯ จะตรากฎหมายใหม่ขึ้นใช้บังคับจะต้องมีการประกาศอย่างชัดเจน เพราะการที่กฎหมายถูกยกเลิกไปแล้ว หากจะมีการตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับใหม่จะต้องมีการประกาศใช้กฎหมายใหม่อย่างชัดเจน การที่คณะปฏิรูปฯ ได้ประกาศให้ใช้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญทั้ง ๖ ฉบับ มีผลใช้บังคับต่อไป ย่อมแสดงให้เห็นว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้ง ๖ ฉบับ มีผลใช้บังคับต่อเนื่องตลอดมาจนถึงวันประกาศใช้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มีผลใช้บังคับต่อไป ซึ่งเมื่อได้พิจารณาถึงจารีตประเพณีในการตรากฎหมายของประเทศไทยแล้ว ตุลาการรัฐธรรมนูญ จึงเห็นว่า ในทางกฎหมายต้องถือว่ากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญยังคงมีผลใช้บังคับตลอดมา ส่วนประกาศคณะปฏิรูปฯ ที่ใช้ข้อความว่าให้กฎหมายดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไป เป็นเพียงการยืนยันถึงความมีอยู่ของกฎหมายเท่านั้น มิได้มีผลในทางกฎหมายที่เป็นการตรากฎหมายขึ้นใหม่แต่ประการใด จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ยังคงมีผลใช้บังคับโดยสมบูรณ์ ผู้ร้องจึงมีสิทธินำการกระทำตามคำร้องดังกล่าวมาเป็นเหตุขอให้มีการสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ คำร้องขอให้ชี้ขาดข้อกฎหมายของผู้ถูกร้องที่ ๒ ฟังไม่ขึ้น

ประเด็นที่สอง ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยอำนาจการสืบสวนสอบสวนที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมา โดยที่อำนาจการสืบสวนสอบสวนนั้นไม่ได้ดำเนินการตามข้อ ๖๗ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้การโต้แย้งว่า เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับอำนาจการสืบสวนสอบสวนจากคณะอนุกรรมการฯ ที่มีนายสุริยา ทรงวิทย์ เป็นประธานแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้จัดให้มีการประชุมเพื่อให้มีการวินิจฉัยชี้ขาดตามข้อ ๖๗ ของระเบียบฯ และผลคำตรวจเอกสารเพิ่มเติมจากนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ใช้อำนาจหน้าที่โดยผลการดำเนินการส่งอำนาจการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการฯ ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังนั้น เมื่อคำร้องยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นคำร้องที่ไม่ได้ดำเนินการในเบื้องต้นให้ถูกต้องตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าว จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบ นายทะเบียนพรรคการเมืองและอัยการสูงสุด จึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑

ตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้น เป็นระเบียบที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ (๖) และ (๗) และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวเป็นเรื่องที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่ในส่วนของการดำเนินการในกรณีมีการกล่าวหาว่า พรรคการเมืองกระทำการตาม มาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่อยู่ภายใต้บังคับ มาตรา ๑๕ วรรคสอง และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ เนื่องจากมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่า บทบัญญัติมาตรา ๑๕ วรรคสอง และวรรคสามนั้น ใช้บังคับกับการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายที่ระบุ

ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ส่วนการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ของนายทะเบียนพรรคการเมืองนั้น กฎหมายมิได้กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งการที่มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐานว่าพรรคการเมืองกระทำการตามมาตรา ๖๖ โดยเมื่อการกระทำดังกล่าวปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือเมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง นายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ที่จะพิจารณาว่า พรรคการเมืองกระทำการตามมาตรา ๖๖ หรือไม่ และสมควรเสนอเรื่องไปยังอัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรค หรือไม่ การดำเนินการของนายทะเบียนพรรคการเมืองในกรณีนี้ไม่มีบทบัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องเสนอเรื่องไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อดำเนินการ ดังเช่นกรณีพรรคการเมืองส่งบการเงินและสำเนาบัญชีที่เกี่ยวข้องต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งมีบทบัญญัติในมาตรา ๔๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเสนอบการเงินและสำเนาบัญชีดังกล่าวต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบและประกาศให้สาธารณชนทราบ กรณีนี้จึงไม่จำเป็นต้องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยก่อน กรณีนี้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพียงแต่มีอำนาจหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐาน และหากเพียงพอก็เสนอเรื่องต่ออัยการสูงสุด ยังมีได้เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดที่มีผลให้พรรคการเมืองนั้นต้องถูกยุบ ยังมีกระบวนการของอัยการสูงสุดที่จะต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่า พรรคการเมืองได้กระทำการดังกล่าวหรือไม่ ซึ่งพรรคการเมืองที่ถูกกล่าวหาย่อมมีโอกาสที่จะเสนอพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่ามีได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาได้อย่างเต็มที่ ต่างจากการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งส่วนใหญ่ ดังเช่น ในปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง หรือการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ รวมทั้งการประกาศผลการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นอำนาจเด็ดขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามมาตรา ๑๔๕ ประกอบกับมาตรา ๑๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งจำเป็นต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง

และแสดงพยานหลักฐาน รวมทั้งต้องให้โอกาสสมาชิกด้วยคำต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนมีคำวินิจฉัย แม้ว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงคดีนี้ จะเป็นการแต่งตั้งโดยคำสั่ง คณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑๕๖/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๕ และคำสั่งที่ ๑๖๗/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๕ และลงนามโดยพลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ในฐานะประธานคณะกรรมการ การเลือกตั้ง แต่เนื่องจากประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองด้วย ตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และกรณีนี้เป็นอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจเฉพาะตัวของนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงต้องถือว่าการ ดำเนินการของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งดังกล่าว เป็นการดำเนินการ ตามคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมือง มิใช่การดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนั้น การรวบรวมพยานหลักฐานกรณีที่มีการร้องเรียนว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บทบัญญัติในมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วย หลักฐาน การแจ้งเรื่องดังกล่าวต่ออัยการสูงสุดมิใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาด เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งจากกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่าพรรคการเมืองใด กระทำการตามมาตรา ๖๖ หากนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่ามิมูล นายทะเบียนพรรคการเมือง ก็มีอำนาจหน้าที่ในการแจ้งต่ออัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการต่อไป จึงเห็นว่า ระเบียบคณะกรรมการ การเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ออกโดยอาศัยอำนาจ ตามความในมาตรา ๑๐ (๖) และ (๗) และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งบทบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งเท่านั้น มิใช่อำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีที่เป็น การร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น มาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติให้เป็นอำนาจของนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็น นายทะเบียนพรรคการเมือง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองซึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๖

แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้ใช้อำนาจในฐานะ นายทะเบียนพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงมิใช่เป็นการสืบสวน เพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ การเลือกตั้งตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และไม่ต้องเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งคณะ เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดตาม ข้อ ๖๗ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในประเด็นนี้จึงไม่อาจรับฟังได้

ประเด็นที่สาม ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยขัดต่อพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้การโต้แย้งว่าคดีนี้ นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นเรื่องต่อผู้ร้องให้พิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยมีข้อกล่าวหาทั้งหมดทั้งสิ้น ๘ ประเด็น ผู้ร้องพิจารณาแล้วยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมือง เพียง ๔ ประเด็น ซึ่งตามกฎหมายบัญญัติให้นายทะเบียนตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากผู้ร้องเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้ผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง แต่การยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในคดีนี้ไม่ได้ดำเนินการเช่นนั้น จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อบทบัญญัติในมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ตุลาการรัฐธรรมนูญพิเคราะห์แล้วเห็นว่า เมื่อผู้ร้องได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อยขอให้ยุบพรรคการเมืองแล้ว ผู้ร้องย่อมมีดุลพินิจที่จะยื่นหรือไม่ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้ และการที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ นายทะเบียนพรรคการเมือง อาจจะเห็นด้วยกับความเห็นของผู้ร้องก็ได้ ดังนั้น บทบัญญัติในมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงมิใช่บทบังคับว่านายทะเบียนต้องตั้ง คณะทำงานทุกเรื่องและผู้ร้องไม่ยื่นคำร้อง การตั้งคณะทำงานมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการรวบรวม พยานหลักฐานเพิ่มเติม หากเป็นกรณีที่ไม่มีคามจำเป็นต้องรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม ก็ไม่ต้อง ตั้งคณะทำงาน ซึ่งการที่คดีเริ่มต้นจาก ๘ ประเด็น และผู้ร้องเห็นว่าควรยื่นคำร้อง ๔ ประเด็น นั้น

มาตรา ๖๗ ไม่ได้บังคับว่าผู้ร้องจะต้องรอให้มีการตั้งคณะทำงานขึ้นมาก่อน จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญไปเพียง ๔ ประเด็นไม่ได้ จึงไม่จำเป็นต้องส่งเรื่องทั้งหมดคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมือง ประเด็นที่ผู้ร้องไม่ได้ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ หากนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่เห็นด้วยก็สามารถตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการภายหลังจากที่ทราบถึงประเด็นที่ผู้ร้องไม่ได้ยื่นได้ ตามมาตรา ๖๗ โดยไม่ทำให้การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญไว้แล้ว ๔ ประเด็น นั้น กลายเป็นไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย และหากตั้งคณะทำงานดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมแล้ว ไม่อาจหาข้อยุติได้ นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องได้เอง ข้อโต้แย้งในประเด็นนี้จึงไม่อาจรับฟังได้

ส่วนคำร้องที่สอง ที่ผู้ร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๒ โต้แย้งในประเด็นข้อกฎหมาย อันเป็นประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า การที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ จนถึงวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ นั้น เป็นเหตุให้การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตกไป หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้การโต้แย้งว่า เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัยว่าเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแล้ว คำวินิจฉัยดังกล่าวย่อมมีผลผูกพันตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ดังนั้น การกล่าวหาของผู้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญที่ให้มีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ก็น่าจะตกไปด้วย

ตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในวันที่รัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น ๆ ยังมีผลใช้บังคับอยู่ ก็ย่อมเป็นความผิดตามที่รัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ และการที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย ว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วย

รัฐธรรมนูญ ก็มีผลเป็นการเพิกถอนการเลือกตั้งครั้งดังกล่าวตามที่ระบุไว้ในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ เท่านั้น มิได้มีผลเป็นการยกเลิกความผิดตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แต่อย่างใด

สำหรับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับกำหนดวันเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ เฉพาะมาตรา ๒ ในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ตลอดจนการดำเนินการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเลือกตั้งดังกล่าว และการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับมติในการจัดหาเลือกตั้งไม่เป็นการลงคะแนนโดยลับ เป็นการเลือกตั้งที่ทำให้เกิดผลของการเลือกตั้งที่ไม่เที่ยงธรรม ไม่เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง จึงเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และ มาตรา ๑๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ส่วนข้อกล่าวหาตามคำร้อง ที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ถูกกล่าวหาว่า กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือ ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นเหตุอันอาจถูกยุบพรรค ศาลการรัฐธรรมนูญเห็นว่า เป็นการกระทำต่างกรณีกัน และไม่เกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญไม่ ดังนั้น คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในคดีดังกล่าวจึงไม่มีผลผูกพันในคดีนี้ ข้อกล่าวหาตามคำร้องในประเด็นนี้จึงไม่ตกไป

มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงซึ่งเป็นประเด็นหลักต่อไปว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการตามที่ถูกกล่าวหา อันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคตามคำร้องหรือไม่ โดยมีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรค และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือ พรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้ง หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้แก่ นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชชู ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ครบเก้าสิบวัน นำไปเป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หรือไม่

ประเด็นที่สาม ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษณีย์ กี่สู่นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฌุ ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอ่น ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้ง อันเป็นข้อความเท็จ หรือไม่

ประเด็นที่สี่ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายบรรชวิทธิ์ ดันติภิมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใสร้าย นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคไทยรักไทยว่า ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นข้อความเท็จ เพื่อให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทย หรือไม่

ประเด็นที่ห้า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชักชวนการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นางสาวปัทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่

ประเด็นที่หก การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เป็นเหตุอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ตามคำร้องหรือไม่

ประเด็นที่หนึ่ง มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามคำร้องว่า ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปมีผลบังคับใช้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยคณะกรรมการบริหารพรรคและมติที่ประชุมใหญ่ของพรรค มีนโยบายไม่ส่งสมาชิกพรรคสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป ทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง แต่ตามวันเวลาดังกล่าว นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ หลายคนได้ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยใสร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของ พันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทย และผู้สมัครรับเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปดังกล่าวตามสถานที่ต่าง ๆ กัน ชักชวนประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งที่ไปฟังการปราศรัย และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางสื่อสารมวลชนทุกแขนง ชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปทุกเขตเลือกตั้ง

เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน ได้แถลงการณ์ร่วมกันคว่ำบาตรการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นการแสดงจุดยืนและบทบาทในทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในขณะที่นั้นว่าจะไม่เข้าสู่สู่ทางการเมืองโดยจะไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแข่งกับพรรคไทยรักไทยหรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับกาเลือกตั้งดังกล่าว อันเป็นการแสดงจุดยืนว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ สามารถทำได้โดยชอบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แต่ภายหลังจากการแถลงการณ์ดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๑ กลับมีพฤติกรรมต่าง ๆ ในลักษณะที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกาเลือกตั้ง อันมีลักษณะเป็นภาพรวมไปในทางที่จะขัดขวางมิให้พรรคไทยรักไทยซึ่งเป็นพรรคใหญ่พรรคเดียวที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งและเป็นพรรคคู่แข่งในทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ กลับเข้ามาเป็นรัฐบาลอีก และเป็นพฤติกรรมที่สื่อให้เห็นเจตนาแท้จริงของผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่า ประสงค์จะให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมืองอันอาจจะทำให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งมีคะแนนนิยมของประชาชนน้อยกว่าพรรคไทยรักไทย พลิกกลับมาเป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลได้ ทั้งนี้ นอกจากจะสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ผู้ร้องจะแถลงต่อไปแล้ว เจตนาที่แท้จริงดังกล่าวของผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังแสดงชัดเจนอยู่ในข้อความในร่างหนังสือของผู้ถูกร้องที่ ๑ เรื่องขุดตขอมเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ตามเอกสารหมายเลข ร.๒๗ ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ เตรียมไว้เพื่อยื่นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรก่อนหน้าที่จะมีแถลงการณ์ของอดีตพรรคร่วมฝ่ายค้านดังกล่าวไม่กี่วัน ซึ่งต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำมาจัดทำเป็นเอกสารแผ่นพับแจกจ่ายแก่ประชาชนทั่วไป ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๖๐ โดยระบุว่า “...พร้อมกันนี้ พวกข้าพเจ้าขอเสนอชื่อนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ... เป็นผู้สมควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป” ดังนั้น พฤติการณ์ดังกล่าวจึงแสดงได้ว่า การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแข่งกับพรรคไทยรักไทยนั้น หาเป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ โดยมีเจตนาที่บริสุทธิ์ไม่ หากแต่เป็นการกระทำที่เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามที่จะทำลายความชอบธรรม

ในทางการเมืองของพรรคไทยรักไทย และล้มการเลือกตั้งที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายตามระบอบประชาธิปไตย อันเป็นเหตุให้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง ก่อให้เกิดความวุ่นวาย และนำไปสู่การปฏิรูปการปกครองในที่สุด ซึ่งผู้ร้องเห็นว่าพรรคการเมืองเป็นองค์กรที่สำคัญในกระบวนการทางการเมืองของประเทศในระบอบประชาธิปไตย การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ต้องอยู่ภายใต้บทบาทที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และจะต้องมีวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งเพื่อให้พรรคของตนได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้แทนของประชาชนและพยายามจัดตั้งรัฐบาลเพื่อนำแนวนโยบายของพรรคที่เคยแถลงไว้ต่อประชาชนไปดำเนินการให้สัมฤทธิ์ผล การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ปฏิเสธที่จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยมิใช่เป็นความประสงค์หรือเกิดจากการเรียกร้องของประชาชน จึงเป็นการที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ปฏิเสธที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวของพรรคการเมือง ดังนั้น การปราศรัยและร่วมปราศรัย รวมทั้งการลงทุนผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อโจมตี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และพรรคไทยรักไทยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในเวลาระหว่างที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปนั้น จึงมิใช่เป็นการกระทำที่มีเจตนาเพื่อวัตถุประสงค์ในการได้รับการเลือกตั้งตามแนวทางตามระบอบประชาธิปไตย เพราะผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้ส่งสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งแต่อย่างใด ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงไม่ควรปราศรัยโจมตีพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นพรรคใหญ่พรรคเดียวที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเป็นการกระทำที่ส่อเจตนาเพื่อทำลายความชอบธรรมในทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพรรคไทยรักไทย และต้องการล้มการเลือกตั้งหรือให้เกิดเหตุการณ์อันไม่สามารถเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ เนื่องจากการมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ครบจำนวน ๕๐๐ คน ตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งผู้ร้องเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ แม้จะได้กระทำตามสถานที่และต่างเวลากันก็ตาม แต่ล้วนเป็นการกระทำของผู้บริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยมีวัตถุประสงค์เดียวกันเพื่อโจมตี พันตำรวจโท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทย ผู้ร้องเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค รวมทั้งกรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้พยายามสร้างคำว่า “ระบอบทักษิณ” ขึ้นมาเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่ามีการปกครองประเทศไทย โดยระบอบอื่นนอกจากที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ อันเป็นการใส่ร้าย พันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ให้ประชาชนทั่วไปเกลียดชัง ให้เข้าใจว่านายกรัฐมนตรีในขณะนั้นเป็นคนชั่ว คนทุจริต และขายชาติ อันมีลักษณะเป็นการใส่ร้ายหรือจู่โจมให้ประชาชนเข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพรรคไทยรักไทย โดยมีเจตนาเพื่อให้ประชาชนงดเว้นการลงคะแนนให้แก่พรรคไทยรักไทย อันเป็นการกระทำซึ่งต้องห้ามตาม

มาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ทั้งนี้ การกระทำในส่วนต่าง ๆ ของกรรมการบริหารและบุคคลในพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเป็นการกระทำที่มีเจตนาร่วมกันเป็นหนึ่งเดียวอย่างชัดเจนเพื่อให้พรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นพรรคใหญ่พรรคเดียวที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในครั้งนั้น ไม่ได้รับเลือกตั้งหรือได้รับการเลือกตั้ง ไม่ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในกฎหมาย อันจะนำไปสู่ภาวะที่ไม่สามารถเปิดสภาผู้แทนราษฎร ภายหลังจากเลือกตั้งได้ และจะนำไปสู่ทางตันหรือวิกฤตการณ์ในทางการเมืองในที่สุด โดยเจตนาดังกล่าวสอดคล้องกับการพฤติกรรมของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ร่วมกับอดีตพรรคร่วมฝ่ายค้านที่เล็กลงว่าขาดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสอดคล้องกับแนวความคิดของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่พยายามจะขอให้มิ้นายกรัฐมนตรีพระราชทานตามมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ รวมถึงการที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ประสงค์จะให้ นายอภิสิทธิ์ เป็นนายกรัฐมนตรีด้วย การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงไม่ใช่การกระทำหรือการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามมาตรา ๔๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ หากแต่เป็นการกระทำอันอาจเป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้โต้แย้งเรื่องการปราศรัยของหัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่เกี่ยวกับ พันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรีและหัวหน้าพรรคไทยรักไทย แต่ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า การกล่าวปราศรัยของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นความจริง ไม่ใช่เป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของ พันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทย โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่าเป็นการสมควรที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะได้ชี้แจงแก่ประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศ และผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะวิพากษ์วิจารณ์นายกรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ทั้งข้อความที่กล่าวปราศรัยก็เป็นการตอบโต้กันในทางการเมือง อันถือเป็นเรื่องระหว่างพรรคการเมืองที่สามารถกระทำได้ตามระบอบประชาธิปไตย มิใช่เป็นการกระทำเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเป็นภัยต่อความมั่นคง

ของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นเหตุให้ผู้ร้องนำเรื่องนี้มาร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แย้งในประเด็นข้อกฎหมายว่าการแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์หรือกล่าวปราศรัยตามที่ผู้ร้องกล่าวหาทั้งหมดไม่เข้าองค์ประกอบความผิดที่จะยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และไม่เข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ การใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดตามมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา อันเป็นความผิดต่อส่วนตัวมิใช่ความผิดอาญาแผ่นดิน หากกระทำในช่วงที่มีพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็มีความผิดตามมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นพิเศษ มิใช่เป็นบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่า การที่นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวปราศรัยต่อประชาชนทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด โดยผู้ร้องกล่าวอ้างว่าเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจงใจให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจผิดในคะแนนนิยมของ พันตำรวจโท ทักษิณ และสมาชิกพรรคไทยรักไทย เป็นการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ นั้น บทบัญญัติในมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ได้กำหนดบทลงโทษว่า ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๗ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๘ มาตรา ๗๑ หรือมาตรา ๘๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี โดยบทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้โทษทางอาญาและการจำกัดสิทธิทางการเมืองไว้ด้วย จึงมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยว่า คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยและสั่งลงโทษตามมาตรา ๑๐๑ หรือไม่

ตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มิได้ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยการกระทำที่มีบทกำหนดโทษในทางอาญาอันเป็นคดีอาญาแต่อย่างใด อำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา ซึ่งเป็นความผิดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ตามนัยมาตรา ๒๗๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่กำหนดให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น ซึ่งในกรณีที่ถูกศาลหรือพรรคการเมืองใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ อันเป็นการกระทำตามมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ประกอบกับมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่มีอำนาจพิจารณา วินิจฉัยชี้ขาด ส่วนการกระทำความผิดดังกล่าวจะเป็นความผิดทางอาญาด้วยหรือไม่ ความในมาตรา ๖๓ วรรคสอง กำหนดว่า ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว จึงเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยการกระทำตามมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การกระทำของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่

ตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ปราบกฏข้อเท็จจริงตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งมีผลให้ยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ว่า ได้เกิดการชุมนุมลักษณะตั้งชื่อเรียกร้องในทางการเมืองขึ้น ซึ่งแม้ระยะแรกจะอยู่ในกรอบของกฎหมาย แต่เมื่อนานวันเข้าการชุมนุมเรียกร้องได้ขยายตัวไปในทางที่กว้างขวางและอาจรุนแรงขึ้น รวมทั้งสื่อเค้าว่าจะมีการเผชิญหน้าจนอาจปะทะกับอีกฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย และอาจมีการสอดแทรก ฉวยโอกาสจากผู้

ประสงค์จะเห็นความไม่สงบเรียบร้อยในบ้านเมืองจวบจนให้เกิดความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน จนลุกลามถึงขั้นก่อการจลาจลวุ่นวาย สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทางออกในระบอบประชาธิปไตยที่เคยปฏิบัติมาในนานาอารยประเทศและแม้แต่ประเทศไทย คือ การคืนอำนาจการตัดสินใจทางการเมืองกลับไปสู่ประชาชนด้วยการยุบสภาผู้แทนราษฎร เพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปใหม่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป และคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งได้กระทำการยึดอำนาจสำเร็จบริบูรณ์ ได้มีประกาศลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๕ ว่า การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล อันมีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ก่อให้เกิดปัญหา ความขัดแย้ง แบ่งฝาย สลายความรู้สึกรักสามัคคีของชนในชาติอย่างไม่เคยปรากฏในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ประชาชนส่วนใหญ่เคลือบแคลงสงสัยว่าการบริหารราชการแผ่นดินส่อไปในทางทุจริต ประพฤติมิชอบอย่างกว้างขวาง หน่วยงานอิสระถูกการเมืองครอบงำ ทำให้การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเกิดปัญหาและอุปสรรคหลายประการ แม้หลายภาคส่วนของสังคมจะได้พยายามประนีประนอมคลี่คลายสถานการณ์มาโดยต่อเนื่องแล้ว ก็ไม่สามารถสร้างความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองได้ คณะทหาร ตำรวจ และพลเรือน ซึ่งมีพลเอก สุนธิ บุญยรัตกลิน เป็นหัวหน้าได้เข้ายึดอำนาจการปกครองไว้ได้ และทำหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงแสดงให้เห็นว่า สถานการณ์ทางการเมืองของประเทศไทย ในช่วงเวลาก่อนการยุบสภาผู้แทนราษฎรจนถึงวันที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้เข้ายึดอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ เกิดปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง มีการแบ่งฝ�ายและการขยายการชุมนุมเรียกร้องไปในทางที่กว้างขวางและอาจรุนแรงขึ้น รวมทั้งส่อเค้าว่าจะมีการเผชิญหน้าจนอาจปะทะกับอีกฝ�ายที่ไม่เห็นด้วย อันเป็นสถานการณ์ที่รุนแรงและอาจเป็นอันตรายต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนโยบายไม่ส่งสมาชิกพรรคสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง ซึ่งตามมาตรา ๑๒๘ (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มิให้ถือเอาเหตุที่พรรคการเมืองไม่ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งมาเป็นเหตุให้ต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมือง จึงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การที่หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ มิได้ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งเป็น

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ได้ร่วมกันจัดให้มีการปราศรัย ถือเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรค สมาชิกพรรค และผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคไทยรักไทย มีลักษณะเป็นการกระทำตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในมาตรา ๖๖ ประกอบกับมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แล้ว เห็นว่า การกระทำของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกระทำในช่วงเวลาที่สถานการณ์ทางการเมืองของประเทศไทยอยู่ในภาวะที่ไม่ปกติ และผู้ถูกร้องที่ ๑ ก็มีได้ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลงแข่งขันกับผู้สมัครของพรรคไทยรักไทย เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๕ ว่าประชาชนส่วนใหญ่เคลือบแคลงสงสัยว่า การบริหารราชการแผ่นดินส่อไปในทางทุจริต ประพฤติมิชอบอย่างกว้างขวาง หน่วยงานอิสระตุลาการเมืองครอบงำ ทำให้การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเกิดปัญหาและอุปสรรคหลายประการ รับฟังได้สอดคล้องกับเหตุผลในการตราพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ว่า ได้เกิดการชุมนุมลักษณะตั้งข้อเรียกร้องได้ขยายตัวไปในทางที่กว้างขวางและอาจรุนแรงขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการที่ประชาชนมีความเห็นไม่ตรงกันว่าการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลอันมีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้กระทำการตามที่ประชาชนเคลือบแคลงสงสัยข้างต้นหรือไม่ ตุลาการรัฐธรรมนูญจึงเห็นว่า การที่นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวปราศรัยและกระทำการตามที่ผู้ร้องกล่าวหา ในช่วงเวลาสถานการณ์ที่มีการชุมนุมเรียกร้องอย่างกว้างขวาง และประชาชนมีความเคลือบแคลงสงสัยในการบริหารราชการแผ่นดินของนายกรัฐมนตรี เป็นการกระทำในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองยังไม่มีลักษณะเป็นการกระทำที่เข้าข่ายตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ คำร้องของผู้ร้องในประเด็นนี้ฟังไม่ขึ้น

ประเด็นที่สอง พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นที่ให้แก่นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชชู ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอูน ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ครบเก้าสิบวัน เพื่อนำไปเป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หรือไม่

ตุลาการรัฐธรรมนูญพิเคราะห์แล้วเห็นว่า นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ต่างเบิกความรับรองบันทึกถ้อยคำของพยานที่ให้ไว้ต่อกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงตามเอกสารหมายเลข ร.๑๕ ร.๑๖ และ ร.๕๔ ตรงกันว่า เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๙ นายทักษณีย์ กี่สู่น มาขอบัตรประจำตัวประชาชนและสอบถามพยานทั้งสามว่าจบปริญญาตรีหรือไม่ และรุ่งขึ้นวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๙ นายทักษณีย์ บอกให้พยานทั้งสามจัดเตรียมสำเนาวุฒิการศึกษา สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน กับสำเนาทะเบียนบ้าน จะพาไปกรุงเทพมหานคร โดยนางอมรรัตน์ กี่สู่น ภริยานายทักษณีย์ เป็นผู้พาพยานทั้งสามเดินทางไปกรุงเทพมหานคร โดยพาไปที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ การ์เด็น โฮเต็ล เมื่อพยานทั้งสามเข้าไปในโรงแรมได้พบกับทีมงานซึ่งมีการจัดเตรียมเอกสาร บอร์ดแสดงรายชื่อของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งว่าสมัครในเขตเลือกตั้งและจังหวัดใด นายเจ็ง ดอกจิก ซึ่งเป็นหนึ่งในทีมงานได้พาพยานทั้งสามไปถ่ายรูป และตรวจสอบสภาพเพื่อทำใบรับรองแพทย์ที่ร้านถ่ายรูปและคลินิกใกล้โรงแรมดังกล่าว แล้วได้นำพยานทั้งสามมากรอกใบสมัครสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ พยานทั้งสามได้กรอกใบสมัครลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๙ แต่ทีมงานดังกล่าวบอกว่า ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๙ ไม่ได้ และฉีกใบสมัครดังกล่าวทิ้งแล้ว ให้พยานทั้งสามกรอกใบสมัครใหม่โดยให้นางสาวนิภา ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ ให้นางรัชну ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ และให้นายสุวิทย์ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ ตามเอกสารหมายเลข ร.๘๘ หลังจากนั้นพยานทั้งสามได้รับหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคของหัวหน้าพรรคการเมือง (แบบ ส.ส. ๑๘/ข ๒) ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๒ แผ่นที่ ๖ และแผ่นที่ ๕ และเอกสารหมายเลข ร.๖๒ แผ่นที่ ๖ พร้อมกับซองเอกสารและซองเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท พยานทั้งสามได้มอบซองเงินจำนวนดังกล่าวให้นางอมรรัตน์ แล้วเดินทางกลับจังหวัดตรังในวันเดียวกัน รุ่งขึ้นวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๙ นายทักษณีย์ และนางอมรรัตน์พาพยานทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของจังหวัดตรัง ตามเอกสารหมายเลข ร.๕๘ ร.๖๐ และ ร.๖๒ ตามลำดับ นางอมรรัตน์ ภริยานายทักษณีย์ ได้ให้ถ้อยคำต่อกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามบันทึกลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ว่า เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๙ นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ขอให้นางอมรรัตน์ เดินทางไปเป็นเพื่อนเพื่อไปสมัครสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เนื่องจากบุคคลทั้งสามไม่เคยไปกรุงเทพมหานครมาก่อน ซึ่งสอดคล้องกับคำเบิกความของนายทักษณีย์ ที่ว่า เมื่อต้นเดือนมีนาคม ๒๕๔๙ นางอมรรัตน์ ได้รับโทรศัพท์จากนายไวท์ หรือประสาน พี่ชายนางอมรรัตน์ ให้หาคนจบปริญญาตรีและอยู่ในจังหวัดตรังไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้ง ประกอบกับผลการตรวจสอบ

คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ค่วนที่สุด ที่ ลต ๐๔๐๑/ว ๓๔๖ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๖๐ แผ่นที่ ๗ และ ๘ ไม่ปรากฏข้อมูลการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของนางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ ทั้งไม่ปรากฏว่ามีหลักฐานการแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ท.พ. ๖) ของบุคคลทั้งสามดังกล่าวต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ที่นางสาวอิสรา หรือพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ อ้างว่านางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ กรอกใบสมัครสมาชิกด้วยความสมัครใจไม่มีการบังคับข่มขู่ ชี้นำหรือขู่เข็ญ นั้น พยานทั้งสามให้ถ้อยคำว่าได้สมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยกรอกใบสมัครด้วยตนเอง ในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่เจ้าหน้าที่ของพรรคบอกว่าลงวันที่ดังกล่าวไม่ได้และฉีกทิ้งแล้วให้พยานทั้งสามกรอกใบสมัครใหม่โดยลงวันที่ในใบสมัครย้อนหลังเป็นวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ และวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ ตามลำดับ และพยานทั้งสามให้การด้วยว่า ต่างมีอาชีพทำสวนยาง ไม่มีความสนใจการเมือง โดยนางสาวนิภา ให้ถ้อยคำตามเอกสารหมายเลข ร.๗๕ ว่าวันที่เดินทางไปกรุงเทพมหานคร พยานเพิ่งกลับจากขายน้ำยาง นายทักษณีย์ มารอบพบพยาน บอกว่าให้เดินทางไปกรุงเทพมหานคร โดยพยานไม่รู้จะไปทำอะไร และเบิกความว่าพยานเข้าใจว่าจะพาไปสมัครงานส่วนนางรัชนี ให้ถ้อยคำตามเอกสารหมายเลข ร.๗๖ ว่า วันที่เดินทางไปกรุงเทพมหานคร พยานกลับจากเก็บน้ำยางมาถึงบ้าน มารดาบอกให้เตรียมเอกสารจะมีคนมารับไปกรุงเทพมหานคร พยานเข้าใจว่านายทักษณีย์ จะพาไปสมัครทำงาน นายสุวิทย์ เบิกความว่า วันที่เดินทางไปกรุงเทพมหานคร นางอมรรัตน์ไม่ได้บอกว่าจะพาไปที่ไหน เห็นว่า พยานทั้งสามให้ถ้อยคำตรงกันทั้งในชั้นคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงและในชั้นได้สวน ซึ่งแสดงถึงความไว้วางใจนายทักษณีย์ และนางอมรรัตน์ที่พยานทั้งสามรู้จักเป็นอย่างดี โดยเฉพาะนายทักษณีย์ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าจิว และมีศักดิ์เป็นญาติกับนางรัชนี โดยเป็นน้องของน้ำแชะ จึงทำให้บุคคลทั้งสามเชื่อถือนายทักษณีย์ จึงเชื่อว่าบุคคลทั้งสามให้การตามความเป็นจริง ทั้งพยานทั้งสามก็ไม่เคยรู้จักกับพรรคและหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มาก่อน ถ้อยคำของบุคคลทั้งสามจึงมีน้ำหนักรับฟังได้ และเชื่อได้ว่า นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ จริง เมื่อนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ เป็นเวลาเพียงหนึ่งวัน จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ การที่นางสาวอิสรา หรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกหนังสือรับรอง

การเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ อันเป็นการรับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน อันเป็นที่ เพื่อให้บุคคลทั้งสามนำไปใช้เป็นหลักฐานสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นบุคคลผู้ที่ขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกพรรคไม่ถึงเก้าสิบวันซึ่งต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกตั้ง การกระทำของนางสาวอิสรา หรือ พรณารินทร์ ในฐานะหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าว จึงเป็นการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงรับฟังได้ว่า หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรค อันเป็นที่ ให้แก่นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวัน เพื่อให้นำไปใช้เป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งจริง

ประเด็นที่สาม ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กี่สุน นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นที่ หรือไม่

ตุลาการรัฐธรรมนูญพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ในประเด็นข้อนี้ สืบเนื่องจากข้อเท็จจริง ในประเด็นที่สอง โดยนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ต่างเบิกความรับรองบันทึกถ้อยคำของพยานทั้งสามตามเอกสารหมายเลข ร.๗๕ ร.๗๖ และ ร.๕๔ ตรงกันว่า นายทักษิณ กี่สุน เป็นผู้ติดต่อให้พยานทั้งสามจัดเตรียมสำเนาวุฒิการศึกษา สำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ นางอมรรัตน์ กี่สุน ภริยานายทักษิณ ได้พาพยานทั้งสามเดินทางจากจังหวัดตรังไปกรุงเทพมหานคร โดยไปที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ฯ เมื่อพยานทั้งสามกรอกใบสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และได้รับหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ พร้อมกับซองเอกสารและเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท พยานทั้งสามได้มอบเงินจำนวนดังกล่าวให้นางอมรรัตน์ จากนั้นนางอมรรัตน์ ก็พาพยานทั้งสามเดินทางกลับจังหวัดตรัง รุ่งขึ้นวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ นายทักษิณ และนางอมรรัตน์ ได้พาพยานทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ และนางสาวนิภา กับนายสุวิทย์ เบิกความว่า เมื่อเดินทางไปตั้งโรงแรมลิเบอร์ตี้ฯ นายไวท์หรือนายประสาน ผดุงการ พี่ชายนางอมรรัตน์ ออกมารับที่หน้าโรงแรม

เมื่อพาเข้าไปในโรงแรมได้พบนายเจ้ คอกจิก หรือประมวล ชุกล่อม ซึ่งเป็นผู้พาพานทั้งสามไปถ่ายรูป และตรวจสุขภาพเพื่อทำใบรับรองแพทย์ สอดคล้องกับนายทักษนัย ที่เบิกความว่า เมื่อต้นเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ นายไวท์หรือประธาน พี่ชายนางอมรรัตน์ ภริยาพาน ได้โทรศัพท์บอกนางอมรรัตน์ว่า นายเจ้ ต้องการให้หาบุคคลผู้ที่จบปริญญาตรีและอยู่ในจังหวัดรัง ๔ คน หลังจากนั้นนายเจ้ ยังได้โทรศัพท์ มาหานางอมรรัตน์ อีกหลายครั้ง นางอมรรัตน์ จึงขอให้พานช่วยหาบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่นายเจ้ ต้องการ พานจึงได้ติดต่อนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ให้จัดเตรียมเอกสารสำเนาวุฒิการศึกษา สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน แล้วให้นางอมรรัตน์ พาบุคคลทั้งสามไป กรุงเทพมหานครในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทักษนัย และนางอมรรัตน์จึงต้องรู้ว่านางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เพิ่งสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๕ การที่นายทักษนัย พาบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดรัง ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทักษนัย ซึ่งมีตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าจิว และเป็นสมาชิกพรรคการเมืองผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งมีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย นายทักษนัย ย่อมต้องรู้ว่านางสาวนิภา นางรัชну และ นายสุวิทย์ ไม่มีคุณสมบัติที่จะสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากมิได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นเวลาติดต่อกัน ถึงเก้าสิบวันตามมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีปัญหา ต้องพิจารณาต่อไปว่า นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจกับการกระทำความผิดกล่าวของนายทักษนัย หรือไม่ จากคำให้สัมภาษณ์ของนายเจ้ คอกจิก หรือนายประมวล ชุกล่อม ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ ในวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ นายเจ้ ยอมรับว่า เป็นผู้ประสานงานหาผู้สมัครในจังหวัดรังให้พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อได้รับแจ้งว่าหาผู้สมัครได้แล้ว ๓ คน นายเจ้ จึงบอกให้พาบุคคลทั้งสามมาที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ฯ ซึ่งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ใช้เป็นศูนย์ ประสานงานหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยนายเจ้รอประสานงานอยู่ที่โรงแรมดังกล่าว สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ที่ได้ตามทางใต้สวนว่า นางอมรรัตน์ได้รับการติดต่อจากนายไวท์ซึ่งเป็นพี่ชายนางอมรรัตน์ และนายเจ้ คอกจิก ขอให้นางอมรรัตน์หาบุคคลผู้ที่จบปริญญาตรีและมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดรัง จำนวน ๔ คน นางอมรรัตน์ได้ขอให้นายทักษนัย ซึ่งเป็นสามีช่วยติดต่อหาผู้ที่มีคุณสมบัติดังกล่าว และวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทักษนัยบอกให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ จัดเตรียมเอกสารสำเนาวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาตรี สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน แล้วจะพาไป กรุงเทพมหานคร วันรุ่งขึ้น นายทักษนัย จึงให้นางอมรรัตน์ พาบุคคลทั้งสามเดินทางไปกรุงเทพมหานคร

แล้วพาไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้ยังเกิดขึ้นกับ นายปฐม เทียนสิน ผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดปัตตานี ตามบันทึกถ้อยคำยืนยัน ข้อเท็จจริงลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ว่า เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ มีผู้มาติดต่อขอให้ นายปฐม ช่วยสมัครรับเลือกตั้ง โดยนายคาโอ๊ะ โตะเปเราะ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ขอให้ นายปฐม เขียนใบสมัครเป็นสมาชิกพรรคโดยไม่ต้องลงวันที่และให้ นายปฐม ไปถ่ายรูปพร้อมกับนำเอกสารปริญญาบัตร ทะเบียนบ้าน และบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ นายปฐมได้ไปหานายคาโอ๊ะ และนายคาโอ๊ะ ได้ให้หนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ พร้อมเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท เพื่อให้ นายปฐม นำไปสมัครรับเลือกตั้งในวันเดียวกัน เมื่อสมัครแล้ว นายคาโอ๊ะ โทรศัพทบอกนายปฐม ว่าได้โอนเงินเข้าบัญชีให้ นายปฐม อีก ๑๐,๐๐๐ บาท หลังจากนั้น นายปฐม ได้เดินทางไปประชุมที่ โรงแรมลิเบอร์ตี้ ในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๕ และพบกับชายคนหนึ่งพูดเสียงดังแนะนำตัวว่า ชื่อ นายเจ๋ง ดอกจิก ซึ่งสอดคล้องกับถ้อยคำของนางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ จึงเห็นว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าวมีลักษณะเดียวกันแต่เกิดในต่างท้องที่ต่างจังหวัดกันเช่นนี้ จึงไม่น่าเชื่อว่า นายทักษณัย และนางอมรรัตน์ จะสร้างเรื่องราวขึ้นเพื่อไม่ให้เกี่ยวข้องกับนายสาทิตย์ การที่ นายทักษณัย เข้ามาเกี่ยวข้องกับ การหาบุคคลผู้สมัครสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วพาไปสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว เชื่อว่าเป็น การช่วยเหลือนางอมรรัตน์ ภริยาของตนที่ได้รับการติดต่อ นายไวท์ พี่ชายนางอมรรัตน์ ที่ให้นางอมรรัตน์ หาผู้สมัครรับเลือกตั้งในจังหวัดตรัง อันถือว่าเป็นเรื่องปกติวิสัยธรรมดาที่เกิดขึ้นได้ในระหว่างสามีภริยา ส่วนที่ ร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียรนิษฐ์ ทำบันทึกกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ตามเอกสาร หมายเลข ร.๗๒ แผ่นที่ ๒ ว่า นายสาทิตย์ ได้โทรศัพท์ต่อว่า ร้อยตำรวจเอก มนูญ ว่าทำไมไม่ทำ หนังสือเชิญนายสิโรตม์ วินสน ไปให้ถ้อยคำ เมื่อ ร้อยตำรวจเอก มนูญ ชี้แจงว่าเป็นเรื่องเร่งด่วน ไม่สามารถทำหนังสือได้ทันและยังขอให้ นายสาทิตย์ ช่วยแจ้งนายสิโรตม์ มาให้การด้วย หากนายสาทิตย์ ใช้คำพูดในลักษณะต่อว่าจริง ร้อยตำรวจเอก มนูญ คงไม่ขอความร่วมมือจากนายสาทิตย์ และนายสาทิตย์ ก็คงไม่แจ้งให้นายสิโรตม์ ไปให้การกับ ร้อยตำรวจเอก มนูญ ทั้ง ร้อยตำรวจเอก มนูญ ก็เบิกความว่า นายสาทิตย์ ไม่ได้ต่อว่าแต่อย่างใด การที่ นายสิโรตม์ ขอคำปรึกษาแนะนำจากนายสาทิตย์ เรื่องที่ได้รับโทรศัพท์ จากอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงเรียกไปให้การโดยไม่มีหนังสือเชิญหรือหมายเรียก และการที่ นายสาทิตย์ โทรศัพทไปสอบถามอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าวนี้ จึงมีเหตุผลรับฟังได้และไม่พอฟังว่า นายสาทิตย์ เข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ไม่ปรากฏ ว่ามีพยานหลักฐานใดที่แสดงว่า นายสาทิตย์ เข้าไปเกี่ยวข้องกับ การกระทำของ นายทักษณัย

ส่วนที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เข้ามาเกี่ยวข้องกับดัวนั้น ตามบันทึกถ้อยคำของนางรัชฌุ เอกสารหมายเลข ๗๖ ที่ให้การว่า เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสิโรดม ซึ่งรู้จักบิดาของนางรัชฌุ ได้ไปทำธุระในหมู่บ้านและพบกับบิดานางรัชฌุ นางรัชฌุ จึงเล่าเรื่องที่นางรัชฌุไปสมัครสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดศรีสะเกษให้นายสิโรดมฟัง นายสิโรดม ฟังแล้วบอกว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย บิดานางรัชฌุ จึงให้นางรัชฌุไปตามนางสาวนิภาและนายสุวิทย์ แต่นายสุวิทย์ ไม่อยู่ นางรัชฌุ ได้โทรศัพท์เรียกนายทักษณัฒ มาพบแล้วปรึกษากันว่าจะทำอย่างไร นายทักษณัฒ บอกว่าจะพาไปที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่กรุงเทพมหานคร วันรุ่งขึ้นนางรัชฌุ ไปหานายสุวิทย์แล้วบอก เรื่องเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกพรรคไม่ครบเก้าสิบวันเป็นความผิดให้นายสุวิทย์ทราบ จากนั้นนายทักษณัฒ ได้พานางสาวนิภา นางรัชฌุ และนายสุวิทย์ โดยสารขึ้นเครื่องบินเข้ากรุงเทพมหานคร และ บุคคลทั้งสามจึงทำหนังสือลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ๔๑ หรือ ร. ๗๔ ร. ๕๓ และ ร. ๕๖ ซึ่งนายทักษณัฒ เบิกความว่า ค่าโดยสาร เครื่องบินวันทูโกที่พยาน นางสาวนิภา นางรัชฌุ และนายสุวิทย์โดยสารไปกรุงเทพมหานคร คนละ ๑,๖๕๐ บาท รวม ๔ คน เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท เป็นเงินในซองที่นางอมรรัตน์ ได้รับมอบจากบุคคลทั้งสาม ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ฯ ตามพฤติการณ์ดังกล่าวแสดงว่านางสาวนิภา นางรัชฌุ และนายสุวิทย์ ทราบว่าตน ไม่มีคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้งจากการพูดคุยกับนายสิโรดม ที่พบกับบิดาของนางรัชฌุ ซึ่งเห็นว่าการกระทำของนางรัชฌุ เป็นความผิดจึงให้หาคนช่วยเหลือ โดยนายทักษณัฒ ได้พาบุคคลทั้งสามไปหา นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เพื่อให้การช่วยเหลือ ซึ่งนายสุเทพ ได้แนะนำให้บุคคลทั้งสามทำหนังสือ ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วจัดแถลงข่าวในวันเดียวกันตามข้อเท็จจริงที่ได้รับ จากบุคคลทั้งสาม ตามแถบบันทึกภาพและบันทึกเสียงและคำถอดแถบบันทึกเสียง โดยไม่ปรากฏว่ามี ข้อความใดที่ให้ร้ายพรรคไทยรักไทย ทั้งนางสาวนิภา นางรัชฌุ และนายสุวิทย์ เบิกความตรงกันว่า ในวันที่พยานทำหนังสือลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และมีการแถลงข่าว ที่กรุงเทพมหานครนั้นไม่มีการใส่ร้ายหรือพูดให้ร้ายพรรคไทยรักไทยเลย

การที่นางบุษยมาศ กลิ่นเพชร อ้างว่าได้ยินนางสาวนิภา บอกว่าเงินค่าสมัครไม่พอ แล้วเดินออกไป ที่ประตูโดยมีนายทักษณัฒ เดินตามออกไป เมื่อนางสาวนิภา กลับมาอีกปรากฏว่ามีค่าสมัครพอ ซึ่งเป็น ข้อเท็จจริงที่นางบุษยมาศ กล่าวหานายทักษณัฒ พาบุคคลทั้งสามมาสมัครและออกค่าสมัครให้แก่ นางสาวนิภา นั้น นางสาวนิภา เบิกความว่าไม่ได้พูดเนื่องจากเงินที่พรรคให้มากพออยู่แล้ว

ซึ่งข้อเท็จจริงที่นางบุษยมาศ อ้างนี้มีใช้ข้อเท็จจริงที่อ้างถึงนายสาทิพย์ โดยตรง ส่วนข้อความที่นางบุษยมาศ ลงพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นตรงแนวหน้า ประจำวันที่ ๑๖ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘ ว่า วิชามาร โคล่! โยนบাপ ทรท. นั้น เป็นการนำเสนอหัวข้อข่าวที่น่าสนใจ และเขียนข่าวไปตามความเห็นของนางบุษยมาศ และได้ความว่านางบุษยมาศ เป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งนางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ ต่างบอกความรับรองตรงกันว่า วันที่ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ฯ พยานแต่ละคนได้รับเงินจากเจ้าหน้าที่ของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ พร้อมซองเงินในซองเอกสารมาคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท แล้วได้มอบให้นางอมรรัตน์ และก่อนไปสมัครนายทักษนัย ได้ให้เงินพยานคนละ ๕,๐๐๐ บาท แล้วได้พาไปเปิดบัญชีที่ธนาคารออมสิน สาขาครึ่ง อีกคนละ ๑๐,๕๐๐ บาท แล้วซื้อแคชเชียร์เช็คกลับมาคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท เป็นค่าสมัคร ซึ่งพยานแต่ละคนต้องจ่ายเงินค่าเอกสารและทำโปสเตอร์ คนละ ๓,๐๐๐ บาท เมื่อสมัครเสร็จแล้วก่อนกลับบ้านนายทักษนัย จึงให้เงินพยานอีกคนละ ๒,๐๐๐ บาท จึงนำเชื่อว่าเงินที่นายทักษนัย ให้นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ ดังกล่าวเป็นเงินที่บุคคลทั้งสามได้รับมาจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และได้มอบให้นางอมรรัตน์ จากข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ดังกล่าวการที่นายทักษนัย เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นอดีตผู้ช่วยอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิพย์เท่านั้น จึงยังไม่พอฟังว่านายสาทิพย์ หรือพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดของนายทักษนัย ที่พานางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพามาสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว แต่่าเชื่อว่าเป็นเรื่องที่นายทักษนัย กระทำไปเป็นส่วนตัว โดยนายสาทิพย์ มิได้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรู้เห็นด้วย ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษนัย กี่สุน นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชนี ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุน ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นข้อความเท็จตามคำร้อง

ประเด็นที่สี่ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายบรรณวิริทธิ์ ดันดิภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใสร้าย นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคไทยรักไทยว่า ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นข้อความเท็จเพื่อให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ หรือพรรคไทยรักไทย หรือไม่

ประเด็นนี้มีปัญหาต้องพิจารณาก่อนว่า นายไทรกร ว่าจ้างให้นายวรรชวรวิทย์ ใสรัย นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ เป็นผู้ว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ เมื่อพิจารณาจากถ้อยคำของ นายวรรชวรวิทย์ ดันดิภิมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า พันตำรวจโท รุทพล เนาวรัตน์ รองผู้กำกับการ หัวหน้าสถานีตำรวจภูธรตำบลบ้านค่าย จังหวัดชัยภูมิ และนายไทรกร พลสุวรรณ ที่ให้ไว้ต่อ อนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ตามเอกสารหมายเลข ร.๕๒ ร.๕๕ และ ร.๑๘๔ ประกอบคำ เบิกความ ได้ความว่า เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ นายไทรกร กับพวกได้ไปพบนายวรรชวรวิทย์ ที่บ้านซึ่งเป็นที่ทำการพรรคชีวิตที่ดีกว่า ตั้งอยู่ตำบลโคกสูง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา แต่ไม่พบ จึงบอกกับภริยาของนายวรรชวรวิทย์ว่า นายวรรชวรวิทย์ มีความผิดที่ร่วมกันทำเอกสารการสมัครสมาชิกพรรค อันเป็นเท็จเพื่อส่งคนลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยที่รู้ว่าสมาชิกพรรคไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง พรรคประชาธิปไตยจะเอาเรื่องคดีอาญาและจะต้องถูกยุบพรรค ขอให้นายวรรชวรวิทย์ รีบติดต่อกลับ มีोनนายวรรชวรวิทย์ทราบ จึงไปปรึกษาพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ทำดี ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ พลตำรวจตรี ประสิทธิ์ แนะนำให้แจ้งความไว้เป็นหลักฐานเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๕ โดยมี พันตำรวจโท รุทพล เนาวรัตน์ เป็นผู้รับแจ้งไว้ และพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ มีคำสั่งตำรวจภูธร จังหวัดชัยภูมิ ที่ ๑๕๕/๒๕๔๕ มอบหมายให้พันตำรวจโท รุทพล ทำการสืบสวนหาข่าวและ ตรวจสอบข้อเท็จจริง นายวรรชวรวิทย์และพันตำรวจโท รุทพล ได้วางแผนนัดนายไทรกร ไปพบกันที่ โรงแรมเดอะแกรนด์ ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๑๔ นาฬิกา โดยพันตำรวจโท รุทพล แสดงตัวเป็นทนายความและเป็นหลานของนายวรรชวรวิทย์ และแอบติด เลื่องบันทึกภาพและเสียงขนาดเล็กไว้ที่เนกไท ของพันตำรวจโท รุทพล เพื่อบันทึกภาพและ เสียงการสนทนาระหว่างนายวรรชวรวิทย์ กับนายไทรกร ตามแถบบันทึกภาพและเสียงและมีการถอดคำ ้นทนาตามแถบบันทึกภาพและเสียงดังกล่าวตามเอกสารหมายเลข ร.๑๘๕ เมื่อพิจารณาจากแถบ ้นบันทึกภาพและเสียงและคำถอดบันทึกการสนทนาดังกล่าวโดยตลอดแล้ว ได้ความว่า นายไทรกร ล่าวหาว่านายวรรชวรวิทย์ กระทำความผิดที่ส่งคนขาดคุณสมบัติลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยได้รับเงิน ับสนับสนุนผ่านนายบุญทวีศักดิ์ ซึ่งนายวรรชวรวิทย์พูดว่า “เราก็อยากรู้จักคนที่จ่ายให้เรา เราอยากจะพบ วยชิ” นายไทรกร พูดว่า “ถ้าแค่กล่าวถึงบุญทวีศักดิ์ ประชาธิปัตย์ เขาก็ไม่ยอมลงทุน เพราะว่ามันไม่ถึง ทยรักไทย เพราะว่าบุญทวีศักดิ์ มันติดคุกอยู่แล้ว ไม่อยากไปซ้ำเติมเขาอีก ถ้าไม่ถึงไทยรักไทย เขาก็ ่อยากลงทุนลูกก็เลยชวย... มันต้องมีบุญทวีศักดิ์ บอกว่าเอาเงินมาจากคนนั้นคนนี้” แสดงว่า

นายวรรชวรวิทย์ ขอมรับว่าได้รับเงิน และนายไทรกร พุดโน้มน้ำวให้นายวรรชวรวิทย์ พุดถึงบุคคลในพรรคไทยรักไทย โดยให้นายวรรชวรวิทย์ บอกว่านายบุญทวีศักดิ์ รับเงินมาจากใครในพรรคไทยรักไทย ซึ่งนายวรรชวรวิทย์ กับพันตำรวจโท รุทธพล ได้พุดจาต่อรองกับนายไทรกรว่า หากนายวรรชวรวิทย์พุดแล้ว นายวรรชวรวิทย์จะได้อะไรเป็นการตอบแทน รวมทั้งต่อรองเรื่องที่หากนายวรรชวรวิทย์ ต้องขึ้นศาล พรรคประชาธิปัตย์จะจัดหาทุนมาให้หรือหากนายวรรชวรวิทย์ ต้องหาที่อยู่ใหม่ พรรคประชาธิปัตย์ จะหาที่อยู่ให้ตลอดทั้งเรื่องค่าใช้จ่ายดำรงชีพของลูกหลานของนายวรรชวรวิทย์ ซึ่งพันตำรวจโท รุทธพล ได้ถามถึงคนที่จะตัดสินใจในพรรคประชาธิปัตย์ว่า “ใครจะตัดสินใจ สมมติถ้าผมบอกชื่อคน ๆ หนึ่งไป” นายไทรกรพุดว่า “ผมกับเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ เป็นคนตัดสินใจว่าใคร ผมเป็นคนพุดกับท่านว่ามีข้อมูลอย่างนี้... เขาขอมที่จะเป็นพยานและขอให้ท่านกันเขาเป็นพยาน แล้วเขาต้องการค่าตอบแทนเท่านี้ ท่านให้เขาไหม... ต่อเหลือเท่านี้ก็ได้ไหม เดียวเขาเป็นคดีก่อน มันก็หมดราคา ถ้าเขาดำเนินคดีที่มันทำอะไรไม่ได้มันต้องก่อนที่เขาจะทำ” คำพุดของนายไทรกรดังกล่าวเป็นการอ้างเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ที่จะเป็นผู้ตัดสินใจร่วมกับนายไทรกร หากนายวรรชวรวิทย์ พุดถึงคนในพรรคไทยรักไทย ที่ให้เงินแก่ นายบุญทวีศักดิ์ โดยนายไทรกรจะเป็นคนไปเจรจาเรื่องค่าตอบแทนกับเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ให้แก่นายวรรชวรวิทย์ นายไทรกรยังพุดว่า “เราไม่รู้ว่ามันเป็นใคร ถ้าพี่บอกสุวัจน์ มาหาพี่ มันก็ต้องเป็นล้าน มันก็แล้วแต่ชื่อคนผมประเมินไม่ได้” การที่นายไทรกรพุดถึงนายสุวัจน์ดังกล่าวเป็นการยกตัวอย่างว่าหากเป็นระดับนายสุวัจน์ ค่าตอบแทนก็เป็นล้านบาท แล้วแต่บุคคลที่นายวรรชวรวิทย์ จะพุดว่าเป็นใคร นอกจากนี้ พันตำรวจโท รุทธพล ได้พุดในเชิงหลอกให้นายไทรกร พุดเกี่ยวกับบุคคลอื่นในพรรคไทยรักไทยและการต่อรองผลประโยชน์ต่าง ๆ เช่น พันตำรวจโท รุทธพล พุดว่า “ถ้า ธรรมรักษ์ละ” นายไทรกร พุดว่า “ถ้า ธรรมรักษ์ ก็สองสามคดีแล้ว ก็ไม่ทำอะไร เพราะมันเจอไปแล้วทั้งแผ่นดินไทย พัฒนาชาติไทย โดยเฉพาะมันเป็นตัวเล่นใหม่ ๆ ขึ้นมา ทิศทางการเมืองมันต้องดูครบวงจร” และ พันตำรวจโท รุทธพล ยังพุดว่า “...สุคาร์ตันไม่โดน ธรรมรักษ์โดนแล้ว” นายไทรกร จึงพุดว่า “ในไทยรักไทย ใครก็ได้ ขอให้เป็น ส.ส. ในไทยรักไทย ถ้าถึงคนใหญ่ ก็ดีกว่าคนเล็ก... ลุงต้องเก็บหลักฐานที่เขาโอนเงินให้ลุง ๕,๐๐๐ หรือ ๑๐,๐๐๐ ลุงต้องเตรียมหลักฐานตรงนี้มาหมด ไม่อย่างนั้น ลุงจะไม่มีน้ำหนัก ไอ้บุญทวีศักดิ์มันส่งเงินให้ลุงเท่าไร แล้วไอ้บุญทวีศักดิ์ มันบอกว่านายมันที่ซื้ออะไรในไทยรักไทย” จากคำสนทนาระหว่างนายไทรกร นายวรรชวรวิทย์ และพันตำรวจโท รุทธพล ดังกล่าวมา ไม่มีข้อความตอนใดที่บ่งชี้ว่า นายไทรกร ว่าจ้างให้นายวรรชวรวิทย์ ใ้ร้ายสมาชิกหรือ

บุคคลใดในพรรคไทยรักไทย ไม่ว่าจะป็นนายสุวัจน์ ตามที่ผู้ร้องอ้าง ซึ่งคำพูดของนายไทร และ
ตอนท้ายซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า นายไทร ต้องการหาหลักฐานจากนายบรรชวิทธิ เพื่อผูกมัดบุคคล
หรือสมาชิกพรรคไทยรักไทยที่จ่ายเงินให้นายบรรชวิทธิ ผ่านนายบุญทวีศักดิ์ หัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทย
เมื่อการสนทนาระหว่างนายไทร กับนายบรรชวิทธิ ดังกล่าว ไม่มีข้อความใดที่นายไทร ว่าจ้าง
นายบรรชวิทธิ ใสร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยดังที่ผู้ร้องอ้าง ข้อเท็จจริง จึงฟังไม่ได้ว่า
พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายบรรชวิทธิ ดันดิกริมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใสร้าย นายสุวัจน์
ลิตพัฒนกร กรรมการบริหารพรรคและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคไทยรักไทยว่า
ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นเท็จเพื่อให้เข้าใจผิด
ในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทยตามคำร้อง

ประเด็นที่ห้า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ
นางสาวปัทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัคร
รับเลือกตั้งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่ ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศผลการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาหลายเขต เนื่องจากผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มี
ผู้สมัครคนเดียว ได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น
คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ และ
กำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่ ๘ ถึงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา และในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ นางสาวปัทมา ชายเกตุ นายไชยวัฒน์
มณีรัตน์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ ได้เดินทางไปสมัคร
รับเลือกตั้งที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยฯ แต่นางสาวปัทมา และ
นายไชยวัฒน์ สมัครรับเลือกตั้งในวันดังกล่าวไม่ได้ ส่วนนายนิติธรรมวัฒน์ สมัครรับเลือกตั้งในเขต
เลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดสงขลา และในจำนวนนี้ได้อธิบายว่า นางสาวปัทมา นายไชยวัฒน์ และนายนิติธรรมวัฒน์
เป็นผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้ มิใช่ผู้สมัครพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้อง

มีปัญหาคือต้องพิจารณาก่อนว่า นายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรค
ผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอรุ
ได้ร่วมกับนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา กับพวก ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครสมาชิกพรรค

คนขอปลดหนี้หรือไม่ จากบันทึกถ้อยคำของพันตำรวจตรี ถาวร ผลกล้า ผู้ควบคุมกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๑๕ บันทึกถ้อยคำของพันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร รองผู้บังคับการตำรวจภูธร สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา หัวหน้าควบคุมสั่งการการปฏิบัติ เอกสารหมายเลข ร.๑๑๔ ประกอบคำเบิกความของนายณัฐนาถ สุภัทรประทีป นายอำเภอเมืองสงขลา นายธวัช หล้าเบญญีส๊ะ ผู้สื่อข่าวประจำหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จังหวัดสงขลา นางสาวปีพมา กับนายนิติธรรมวิวัฒน์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคคนขอปลดหนี้ ที่เบิกความรับรองบันทึกถ้อยคำที่ให้การไว้ต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เอกสารหมายเลข ร.๑๐๕ ร.๑๑๒ ร.๑๐๖ และ ร.๑๐๘ ตามลำดับ ได้ความว่า วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ มีกลุ่มคนรักสงขลา กางเต็นท์ ๒ หลัง ชุมนุมกันที่บริเวณหน้าที่ทำการรับสมัครประมาณ ๔๐ ถึง ๕๐ คน โดยมีนายชาตินพวงศ์ ณ ออยุธยา ผู้ดำเนินรายการวิทยุชุมชนคลื่น FM 97 เมกกะเฮิร์ต เป็นแกนนำกล่าวปราศรัยเรียกร้องให้ประชาชนชาวสงขลามาร่วมชุมนุมและขอร้องมิให้ผู้สมัครจากพรรคการเมืองพรรคเล็กอื่นลงสมัครแข่งขันกับผู้สมัครสังกัดพรรคไทยรักไทย สลับกับกล่าวโจมตีรัฐบาลและพรรคไทยรักไทย วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ นายชาติ ยังเป็นแกนนำกล่าวปราศรัยโจมตีรัฐบาลและพรรคไทยรักไทย และขอร้องพรรคการเมืองพรรคเล็กให้ล้มเลิกการสมัคร ซึ่งมีการตะโกน โห่ร้อง ตบมือ สลับกับการกล่าวโจมตีให้ร้าย โดยมีผู้ชุมนุมประมาณ ๑๐๐ ถึง ๒๐๐ คน เวลาประมาณ ๕.๓๐ นาฬิกา นางสาวกนกพร สวัสดิ์ฤทธิธรม ผู้สมัครพรรคพลังประชาชนเดินทางมาสมัคร แต่ผู้ชุมนุมไม่ทราบว่านางสาวกนกพร เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง เมื่อกลุ่มผู้ชุมนุมทราบว่ามิใช่ผู้สมัครจากพรรคเล็กมาสมัคร จึงมีปฏิกิริยาได้ตอบโห่ร้องขับไล่นางสาวกนกพร ทำให้นางสาวกนกพร กลัวไม่กล้าออกไป โดยนายณัฐนาถให้ถ้อยคำตามเอกสารหมายเลข ร.๑๐๕ ว่า ผู้ชุมนุมได้ตะโกนผ่านโทรโข่งด้วยวาจาหยาบคายและคำด้วยถ้อยคำเสียดสีต่าง ๆ พยานบอกนางสาวกนกพร ว่า รอให้เหตุการณ์สงบก่อนแล้วค่อยกลับตรงกับบันทึกถ้อยคำของนายสมพร ไร่บางยาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ที่อยู่ในเหตุการณ์และให้การว่า ขณะนางสาวกนกพร เดินเข้าไปยังสถานที่ที่รับสมัคร กลุ่มผู้ชุมนุมยังไม่ทราบว่าเป็นผู้สมัครเมื่อนางสาวกนกพร ยื่นใบสมัคร กลุ่มผู้ชุมนุมก็ได้ทราบ ผู้ชุมนุมบางส่วนได้เข้ามาที่ข้างสถานที่ที่รับสมัครและใช้โทรโข่งพูดตะโกนโห่คำด้วยถ้อยคำหยาบคายและไล่ให้ออกไปอย่ามาสมัครเลย และให้นางสาวกนกพรแสดงตัวให้ดูหน้าหน่อยพร้อมชูตะโกนและโห่ตลอดเวลา ทำให้นางสาวกนกพรตกใจกลัวไม่กล้ากลับออกไปและได้ความต่อไปว่า เมื่อนายวันชัย ปริญาศิริ ผู้สมัครสังกัดพรรคไทยรักไทยเดินทางมาถึง

กลุ่มผู้ชุมนุมได้โห่กับตะโกนคำและกล่าวโจมตี ขว้างขวดน้ำพลาสติก นายชาติ ประกาศให้เฉพาะนายวันชัย กับผู้ติดตามเข้าไปสมัคร นอกนั้นห้ามมิให้เข้า กลุ่มผู้ชุมนุมกับกลุ่มผู้สนับสนุนนายวันชัย ต่างตะโกนคำกัน และกัน จนมีการชุลมุนยื้อแย่งกัน และมีการแยกทั้งสองฝ่ายออกจากกันเพื่อไม่ให้เกิดการปะทะกัน เมื่อแยกสองกลุ่มออกจากกันแล้ว จึงได้นำนายวันชัย กับพวกเข้าไปในสถานที่ที่รับสมัคร ระหว่างนั้น เจ้าหน้าที่อีกส่วนหนึ่งได้นำนางสาวกนกพรออกจากสถานที่รับสมัคร หลังจากนายวันชัย สมัครเสร็จ และจะออกจากสถานที่ที่รับสมัคร กลุ่มผู้ชุมนุมยังตะโกนโห่ไล่และคำ ต่อมาเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา นายไชยวัฒน์ นายนิติธรรมวัฒน์ และนางสาวปัทมา ผู้สมัครสังกัดพรรคคนขอปลดหนี้ได้เดินทาง โดยรถยนต์มาถึง กลุ่มผู้ชุมนุมตะโกนโห่ไล่และขอร้องไม่ให้สมัคร และเกิดชุลมุนกัน เจ้าหน้าที่ตำรวจ และอาสาสมัครได้เข้าไปแยก แต่มีผู้ชุมนุมเข้าไปประชิดแล้วก็กราบนายวิระวัฒน์ พรหมคง ผู้สมัคร สังกัดพรรคประชากรไทยที่มาสมัครในเวลาเดียวกัน และขอร้องไม่ให้สมัคร แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครก็ได้พาผู้สมัครเข้าไปในสถานที่รับสมัคร ซึ่งนายอนุทาทให้ด้วยคำว่า ขณะผู้สมัครสังกัดพรรคคนขอปลดหนี้ลงจากรถ กลุ่มผู้ชุมนุมรู้ว่าผู้สมัครจากพรรคเล็กมาสมัครเพิ่มเติมอีก มีการขว้างขวดน้ำพลาสติก สาคน้ำ และโห่ไล่ ขณะนางสาวปัทมา ลงจากรถเป็นคนสุดท้าย กลุ่มผู้ชุมนุมเข้าไปที่รถขจัดขวางไม่ให้เข้าไปสมัครและมีการยื้อแย่งจุดกระชากจนนางสาวปัทมา ซึ่งมีอาการตกใจเกือบล้ม แต่นายอนุทาท ประคองไว้ทัน จากนั้นพยานได้พาผู้สมัครเข้าไปในสถานที่ที่รับสมัคร ส่วนคนขับรถผู้ตกใจกลัวจึงได้ขับรถพาผู้ที่อยู่ในรถออกไป นายชาติ ได้พุดผ่านเครื่องขยายเสียงลักษณะข่มขู่แกมขอร้องไม่ให้ผู้สมัครเข้าไปสมัคร และนายสมพร ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาให้ด้วยคำว่า เมื่อกลุ่มของพรรคคนขอปลดหนี้เดินทางโดยรถยนต์มาถึงหน้าประตูทางเข้าก็มีเสียงโห่ไล่ คำคำหยาบและคำ “ไอ้เหี้ย ไอ้เหี้ย” ขณะผู้สมัครลงจากรถได้เกิดการชุลมุนเข้าไปประชิดตัวผู้สมัครและมีการยื้อแย่ง ผลักดันกันจนเจ้าหน้าที่ต้องเข้าไปช่วยเหลือผู้สมัคร นายอนุทาท ซึ่งเป็นนายอำเภอเมืองสงขลา กับเจ้าหน้าที่ได้เข้าไปแยกแล้วนำผู้สมัครเข้าไปสมัครได้เรียบร้อย และนายนิติธรรมวัฒน์ ให้ด้วยคำว่า พยานลงจากรถเป็นคนแรก มีผู้ชุมนุมประมาณ ๓ ถึง ๔ คน เข้ามาถึงพยานและพุดทำนองข่มขู่ไม่ให้สมัครแต่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้พาพยานฝากกลุ่มผู้ชุมนุมเข้าไปสมัคร ส่วนนางสาวปัทมา เบิกความว่า เมื่อพยานไปถึงสถานที่ที่รับสมัคร มีผู้ชุมนุมจำนวนมาก พยานตกใจ เมื่อพยานลงจากรถก็มีผู้ชุมนุมเข้ามายื้อแย่งเอกสารจนเสลดตา นายอำเภอและเจ้าหน้าที่ได้พาพยานและนายไชยวัฒน์เข้าไปสมัคร แต่พยานสมัครไม่ได้เพราะว่าเอกสารไม่ครบและหมดเวลารับสมัคร ภายหลังทราบว่าเอกสารที่ไม่ครบ

เนื่องจากตกหล่นและเจ้าหน้าที่ในรถเก็บได้ ถ้อยคำของนางสาวปีตมา และนายนิติธรรมวัฒน์ สอดคล้องกับถ้อยคำของพันตำรวจตรี ถาวร พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นายอนุชาต นายสมพร และ นายธวัช จึงมีน้ำหนักรับฟังได้ และเมื่อพิจารณาประกอบกับภาพถ่ายหมายเลข ร.๑๒๕ แล้วเห็นว่าการ ชุมนุมดังกล่าวแม้ไม่มีอาวุธ แต่ก็ได้กระทำไปโดยสงบ หากแต่มีการกระทำต่อนางสาวปีตมาและ นายนิติธรรมวัฒน์ ในลักษณะที่ทำให้ผู้สมัครทั้งสองคนไม่สะดวกที่จะเข้าไปสมัครรับเลือกตั้งได้ ตามปกติ ทั้งในช่วงที่นายวันชัยเดินเข้าไปสมัครและมีการชุลมุนกัน เป็นจังหวะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจพา นางสาวกนกพร กระโดดออกทางด้านข้างของสถานที่ที่รับสมัครไป ลักษณะเช่นนี้แสดงว่า กลุ่มผู้ชุมนุมได้กระทำการที่ทำให้ผู้สมัครเกิดความกลัว ซึ่งสอดคล้องกับคำให้การของนางสาวปีตมา และนายนิติธรรมวัฒน์ การกระทำดังกล่าวจึงทำให้นางสาวปีตมาและนายนิติธรรมวัฒน์ ไม่สะดวก หรือติดขัดในการเข้าไปสมัครรับเลือกตั้งได้ตามปกติ อันเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของ ผู้สมัครทั้งสอง แม้นางสาวปีตมาและนายนิติธรรมวัฒน์ จะสามารถเข้าไปสมัครได้ก็เนื่องจากเจ้าหน้าที่ เป็นผู้มาก่อนออกจากผู้ชุมนุมและพาเข้าไปสถานที่รับสมัคร ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนายแพทย์เกรียงศักดิ์ หลิวจันทร์พัฒนา นายณรงค์ สุขจันทร์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๔ นายไพฑูรย์ เจ๊ะเฮง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งจังหวัดสงขลา และพันตำรวจเอก (พิเศษ) สุธรรม วรรณดุง ประธาน คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดสงขลา มาเป็นพยานเบิกความนั้น นายแพทย์เกรียงศักดิ์ แม้จะอยู่ใน กลุ่มผู้ชุมนุมคนรักสงขลาในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๕ แต่ก็เบิกความเพียงว่า เห็นเหตุการณ์ที่มีผู้ชุมนุม ก้มกราบผู้สมัครแต่ก็ไม่ทราบว่าเป็นใคร จึงไม่พอพียงหักล้างถ้อยคำของประจักษ์พยานข้างต้น ส่วนนายณรงค์ นายไพฑูรย์ และพันตำรวจเอก (พิเศษ) สุธรรม ขณะเกิดเหตุพยานทั้งสามทำหน้าที่ รับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งและนั่งอยู่ที่โต๊ะทำงานภายในสถานที่ที่รับสมัคร แม้จะมองเห็นกลุ่มผู้ชุมนุม แต่มีผู้ชุมนุมจำนวนมาก พยานทั้งสามซึ่งทำหน้าที่อยู่ด้วยนั้น โอกาสที่จะสังเกตเห็นเหตุการณ์จึงมีน้อย ที่เบิกความว่าไม่มีการขัดขวางผู้สมัครเสียเลยนั้น จึงไม่มีน้ำหนักรับฟัง ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า กลุ่มผู้ชุมนุมที่มีนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นแกนนำในการชุมนุม ได้ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของนางสาวปีตมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ ผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้จริง

ปัญหาว่า นายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอรุ ได้ร่วมกับนายชาติ

และกลุ่มผู้ชุมนุมดังกล่าว หรือไม่ นายวันชัย ปริญญาศิริ ผู้สมัครพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดสงขลา เบิกความรับรองบันทึกถ้อยคำที่ให้ไว้ต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๕ และวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๑๓ และ ร.๑๓๑ ว่า พยานพบนายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ นายวินัย เสนเนียม และนายประพร เอกอรุ พุดคุย อยู่กับผู้ชุมนุมในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๑ นาฬิกา แต่นายทวิศักดิ์ ทวีรัตน์ ผู้สมัครพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสงขลา เบิกความรับรองบันทึกถ้อยคำที่ให้การไว้ต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนตามเอกสารหมายเลข ร.๑๑๘ ว่า วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ พยานดำเนินการสมัครเสร็จสิ้นเมื่อเวลา ๑๑ นาฬิกา แล้วไปรับประทานอาหารเที่ยง หลังจากนั้น พยานได้ขับรถผ่านไปที่บริเวณที่รับสมัครเห็นนายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ นายวินัย เสนเนียม และอีกคนหนึ่งจำไม่ได้ ในระยะ ๓๐ เมตร พุดคุยกับผู้ชุมนุม และเบิกความยืนยันว่า ขณะที่เห็นบุคคลทั้งสองอยู่ในช่วงเวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ไม่เกิน ๑๔ นาฬิกา ถ้อยคำของพยานทั้งสองแตกต่างกันในเรื่องเวลาที่พบเห็นบุคคลทั้งสองอย่างชัดเจน ทั้งนายวันชัย ก็เพิ่งมาให้การในเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๓๑ ภายหลังจากที่ให้การครั้งแรกแล้ว ประมาณเดือนเศษ คำของพยานทั้งสองจึงไม่อาจรับฟังได้ ส่วนนายรัช หล้าเบญจิสะ ผู้สื่อข่าวเดลินิวส์ ที่ไปทำข่าวการชุมนุมในวันที่ ๘ และวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ เบิกความว่า วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ ไม่มีสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปที่บริเวณที่รับสมัครและที่มีการชุมนุม แต่ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ มีนายวิรัตน์ กับพวก ไปยื่นเอกสารเกี่ยวกับการร้องเรียนการทำผิดกฎหมายเลือกตั้งของผู้สมัครพรรคการเมืองพรรคเล็ก ในเขตเลือกตั้งที่ ๕ ซึ่งตรงกับทางนำสืบของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่นำสืบว่า ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๘ นาฬิกาเศษ นายวินัย นายวิรัตน์ นายเจือ และนายประพร เอกอรุ ได้นำเอกสารพยานหลักฐานมีแผ่นซีดีและเงินไปยื่นต่อนายไพฑูรย์ เจ๊ะแส ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา โดยนายเจือ พยานผู้ถูกร้องที่ ๑ เบิกความว่า บริเวณที่นำหนังสือร้องเรียนและหลักฐานเกี่ยวกับการทุจริตไปยื่นกับนายไพฑูรย์ กับบริเวณที่มีกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงอยู่คนละบริเวณกัน และมีรั้วกัน ส่วนนายถาวรนั้นไม่มีพยานคนใดที่ยืนยันว่าเห็นนายถาวร อยู่ในกลุ่มผู้ชุมนุมในวันที่ ๘ หรือวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๕ โดยนายถาวร เบิกความยืนยันอีกว่าวันที่ ๘ และ ๙ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานอยู่บ้าน ซึ่งห่างจากสถานที่ที่รับสมัครเลือกตั้งประมาณ ๕๐ กิโลเมตร พยานผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ คิดจึงฟังไม่ได้ว่า นายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรค และกรรมการบริหารพรรค

ผู้ร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอรุ ได้ไปร่วมอยู่ในกลุ่มของผู้ชุมนุมตามถ้อยคำของนายวันชัยและนายทวีศักดิ์ นอกจากนี้ไม่ปรากฏว่ามีพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงอันใดที่แสดงว่าสมาชิกพรรคผู้ร้องที่ ๑ ได้เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ชุมนุม ซึ่งมีนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา เป็นแกนนำ ที่ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ดังกล่าว ข้อที่อ้างว่านายชาติ เป็นคนสนิทนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รองหัวหน้าพรรคผู้ร้องที่ ๑ ก็ได้ นำ นายไตรรงค์ มาเบิกความยืนยันชัดเจนว่า พยานไม่มีความสัมพันธ์อันใดหรือเกี่ยวข้องกับนายชาติเลย ทั้งนายชาติ ก็ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องที่ ๑ ลำพังแต่เพียงมีภาพถ่ายของนายไตรรงค์ แวนอยู่ในที่ทำงานของนายชาติ จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่านายชาติ เป็นคนสนิทหรือมีความเกี่ยวข้องกับสมาชิกพรรคผู้ร้องที่ ๑ หรือพรรคผู้ร้องที่ ๑ ข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่า พรรคผู้ร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้สมัครสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ตามคำร้อง

ประเด็นที่หก การกระทำของพรรคผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ เป็นเหตุอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรค และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ตามคำร้องได้หรือไม่

เมื่อข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่า ผู้ร้องที่ ๑ กระทำการตามข้อกล่าวหาของผู้ร้องที่นำมาเป็นเหตุขอให้ มีคำสั่งยุบพรรคผู้ร้องที่ ๑ ดังวินิจฉัยมาแล้ว กรณีจึงไม่มีเหตุอันอาจยุบพรรคผู้ร้องที่ ๑ มีประเด็นเกี่ยวกับผู้ร้องที่ ๒ ว่า การกระทำของผู้ร้องที่ ๒ ที่ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรค อันเป็นเท็จให้แก่นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวัน เพื่อนำไปใช้เป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ถือเป็นเหตุอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ร้องที่ ๒ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ร้องที่ ๒ ตามคำร้องได้หรือไม่ เห็นว่าการกระทำของผู้ร้องที่ ๒ ที่ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้แก่นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวันเพื่อนำไปใช้เป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยรู้อยู่แล้วว่าบุคคลทั้งสามไม่มีคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นการฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) เป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างชัดแจ้ง และเมื่อพิจารณาพฤติการณ์ของการกระทำตามข้อเท็จจริงในประเด็นที่สอง ซึ่งรับฟังได้ว่านางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เพิ่งไปสมัครเป็นสมาชิกพรรค

ผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ และได้ความจากถ้อยคำของบุคคลทั้งสามตามเอกสารหมาย ร. ๗๕ ร. ๗๖ และ ร. ๕๔ ตามลำดับว่า เมื่อเดินทางไปถึงโรงแรมลิเบอร์ตี้ฯ ภายในห้องประชุม พบว่ามีการเตรียมบุคคลเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยมีผู้มาสมัครประมาณ ๑๕-๒๐ คน แสดงว่า นอกจากบุคคลทั้งสามแล้วยังมีผู้มาสมัครเป็นสมาชิกพรรคอีกจำนวนมากและเป็นกระบวนการที่มีผลกระทบในวงกว้าง การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ เพิ่งจัดหาคนมาสมัครเป็นสมาชิกพรรคเพื่อส่งลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ภายหลังมีการประกาศบังคับใช้พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว ซึ่งกำหนดรับสมัครระหว่างวันที่ ๔ ถึงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ก็มีระยะเวลาเพียงไม่กี่วันก็ถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง จึงแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าสมาชิกพรรคที่จัดหาเพื่อจะส่งลงสมัครรับเลือกตั้งมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ก็ยังออกค่าใช้จ่ายการสมัครรับเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัคร ทั้งหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคของหัวหน้าพรรคการเมือง โดยรับรองว่า ผู้สมัครทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ อันเป็นการรับรองว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ครบถ้วนนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นความเท็จ เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง การกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นจากการเตรียมการและคาดหมายหรือเล็งเห็นผลว่าถ้าทำสำเร็จจะทำให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับประโยชน์จากการกระทำดังกล่าว ซึ่งเป็นการกระทำโดยมีเจตนาทุจริตในการส่งสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเป็นการกระทำทางการเมืองที่มีขอบ โดยมีเจตนาที่จะฝ่าฝืนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่มีเจตนารมณ์ให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสุจริตและเที่ยงธรรม อันเป็นกระบวนการที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ และปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ๓๗ คน แต่เป็นบุคคลผู้ซึ่งขาดคุณสมบัติในลักษณะเดียวกันถึง ๓๐ คนเศษ เช่นนี้ นับได้ว่าเป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาเลือกตั้งอย่างมากเกินกว่าปกติทั่วไป ทั้งส่งผลเสียหายแก่ประเทศชาติ การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ขาดจิตสำนึกที่มีต่อประชาชนและไม่คำนึงถึงความเสียหายหรือผลกระทบที่จะเกิดแก่ประเทศชาติ จึงเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ถือเป็นการกระทำในฐานะตัวแทนของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงเป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ กรณีจึงสมควรที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้อง การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ อ้างว่าการกระทำที่จะถือว่าอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ต้องเป็นการกระทำที่ทำให้ประเทศอยู่ภายใต้ระบอบเผด็จการอันเป็นการปกครองโดยคนเดียวที่มีอำนาจเหนือบุคคลทั้งหลายโดยเด็ดขาดเท่านั้น ไม่ต้องด้วยกับคำวินิจฉัยดังกล่าว

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า จะต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้อง หรือไม่

ตุลาการรัฐธรรมนูญพิเคราะห์แล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้ให้การรับรองสิทธิและเสรีภาพในทางการเมืองของปวงชนชาวไทย ในระบอบประชาธิปไตย และในขณะเดียวกันก็ได้กำหนดขอบเขตแห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย โดยได้บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพในทางการเมืองที่สำคัญไว้ คือ สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ สิทธิในการสมัครรับเลือกตั้ง และเสรีภาพในการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ซึ่งการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในทางการเมืองในกรณีใดกรณีหนึ่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องย่อมมีผลกระทบกระเทือนต่อการใช้สิทธิหรือเสรีภาพด้วยเช่นกัน กล่าวคือ การถูกตัดสิทธิในการใช้สิทธิเลือกตั้งย่อมมีผลกระทบกระเทือนต่อการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งและรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมือง โดยเสรีภาพในการรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้กำหนดองค์ประกอบอันเป็นสาระสำคัญของการใช้เสรีภาพในการรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ว่า บุคคลที่จะรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมืองจะต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง และโดยที่มาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้กำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายเพิ่มเติมหลังจากการยุบพรรคไว้ด้วยว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบไปเพราะกระทำการตามมาตรา ๖๖ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ต้องยุบไปจะขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารของพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ตามมาตรา ๘ อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องถูกยุบไป โดยบทบัญญัติของ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๗ และมาตรา ๖๓ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้การรับรองและคุ้มครองเสรีภาพในการรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมือง และในขณะเดียวกันก็กำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายซึ่งเป็นมาตรการหรือวิธีการในการคุ้มครองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยการกำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายว่า ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้พรรคการเมืองเลิกการกระทำนั้นแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ ส่วนในกรณีที่พรรคการเมืองได้กระทำการซึ่งเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ หรือกระทำการตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเกิดจากการกระทำของหัวหน้าพรรค คณะกรรมการบริหารพรรค และกรรมการบริหารพรรคเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ย่อมเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐธรรมนูญจึงบัญญัติให้มีองค์กรที่ทำหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดและปกป้องบทบัญญัติดังกล่าวของรัฐธรรมนูญให้บังเกิดผลในการปฏิบัติมิใช่เป็นเพียงลายลักษณ์อักษรเท่านั้น โดยรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้บัญญัติให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้ใช้อำนาจวินิจฉัยสั่งการให้บุคคลหรือพรรคการเมืองเลิกการกระทำ และมีอำนาจจำกัดสิทธิทางการเมืองของพรรคการเมืองโดยการยุบพรรคการเมืองนั้น และเนื่องจากผู้บริหารพรรคการเมือง ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคให้เป็นไปตามนโยบายของพรรค ข้อบังคับพรรค และมติที่ประชุมใหญ่ของพรรค ตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อพรรคการเมืองต้องยุบไปเพราะกระทำการตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บทบัญญัติในมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงได้กำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายเพิ่มเติมหลังจากการยุบพรรคการเมืองไปแล้ว ด้วยการจำกัดสิทธิในทางการเมืองของผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ต้องยุบไปด้วย แม้ว่าบุคคลซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจะเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็ตาม ก็ไม่อาจขอจัดตั้งพรรคการเมืองได้ เพราะถูกห้ามจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕

ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และเนื่องจากสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองดังกล่าวมีส่วนสัมพันธ์กันเป็นพื้นฐานและเป็นสาระสำคัญซึ่งกันและกัน กล่าวคือ บุคคลที่อยู่ระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง กฎหมายกำหนดห้ามใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๖ (๔) ของรัฐธรรมนูญ และต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามาตรา ๑๐๕ (๓) และมาตรา ๑๒๖ ของรัฐธรรมนูญ และในขณะเดียวกันมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้บัญญัติว่า ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ต้องยุบไป ต้องถูกจำกัดเสรีภาพในการขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วยเช่นกัน เมื่อการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในกรณีดังกล่าวเป็นมาตรการบังคับตามกฎหมายซึ่งเป็นมาตรการหรือวิธีการที่จะเสริมให้การปกป้องและคุ้มครองการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยการสั่งยุบพรรคให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ดังนั้น จึงเห็นว่าบทบัญญัติในมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ อยู่ในกรอบและขอบเขตของมาตรา ๖๓ มิได้มีข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แต่อย่างใด

สำหรับในส่วนของพรรคการเมือง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะรวบรวมความคิดเห็นในทางการเมือง กำหนดเป็นนโยบายของพรรค เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งผู้แทนโดยวิถีทางประชาธิปไตย นั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้บัญญัติรับรองไว้ในมาตรา ๔๗ ว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และในขณะเดียวกันก็ได้กำหนดเรื่องการจัดองค์กรและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองไว้ในวรรคสองว่า การจัดองค์กรภายใน การดำเนินกิจการ และข้อบังคับของพรรคการเมืองต้องสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยได้กำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองหลักการดังกล่าวไว้ในมาตรา ๖๓ ว่า บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ใน

รัฐธรรมนูญนั้นมิได้ อันเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกชนและประโยชน์สาธารณะ โดยความในวรรคสองและวรรคสามได้กำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการกระทำของบุคคลหรือของพรรคการเมืองด้วยว่า ผู้รู้เห็นการกระทำของบุคคลหรือพรรคการเมืองที่กระทำการดังกล่าว มีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว และในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยจะสั่งการให้พรรคการเมืองใดเลิกกระทำการ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ และในส่วน ของพรรคการเมืองนั้น มาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้บัญญัติว่า เมื่อปรากฏว่าหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองจัดให้พรรคการเมืองกระทำการใด ๆ ผ่าฝืนนโยบายพรรคการเมือง หรือข้อบังคับพรรคการเมือง อันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ แต่ลักษณะการกระทำยังไม่รุนแรงจนเป็นสาเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินการ บังคับให้เป็นไปตามกฎหมายด้วยการเตือนเป็นหนังสือไปยังหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการ บริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นระงับ หรือจัดการแก้ไขการกระทำนั้น ภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด โดยบทบัญญัติในมาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติ ที่มุ่งควบคุมไปที่การกระทำของหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือ กรรมการบริหารพรรคการเมือง ที่มีความเชื่อมโยงไปถึงพรรคการเมือง และเป็นการควบคุมเฉพาะ การกระทำที่มีลักษณะยังไม่รุนแรง จนเป็นสาเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๗ โดยในส่วน ของมาตรา ๖๗ นั้น กฎหมายได้กำหนดวิธีการตรวจสอบภายในพรรคการเมืองด้วยการกำหนดให้ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นผู้แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบถึงการกระทำตาม มาตรา ๖๖ ซึ่งเป็นความผิดที่อยู่ภายในกรอบของบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นการให้อำนาจและหน้าที่แก่ประชาชน และพรรคการเมืองเพื่อมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานในทางการเมืองของพรรค สำหรับ มาตราการบังคับทางกฎหมายสำหรับพรรคการเมือง นั้น มาตรา ๖๗ วรรคท้าย ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้บัญญัติให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง ที่กระทำการเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ

เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้กำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายเสริมเพื่อเป็นการคุ้มครองการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้บรรลุผลตามมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และโดยที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง มาตรการบังคับทางกฎหมาย จึงใช้บังคับกับหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรค และกรรมการบริหารพรรค ด้วยการห้าม หรือระงับ หรือจัดการแก้ไขการกระทำที่ยังไม่มีลักษณะที่รุนแรงจนเป็นสาเหตุให้ต้องยุบพรรค แต่ถ้าการกระทำของหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีลักษณะที่รุนแรงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๖ แล้ว ย่อมถือเป็นสาเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมืองนั้น ตามมาตรา ๖๗ ได้โดยมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันได้กำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายเพิ่มเติมจากการยุบพรรคการเมืองว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบไปเพราะกระทำการตามมาตรา ๖๖ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ต้องยุบไปจะขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารของพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ตามมาตรา ๘ อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องถูกยุบไป จึงเห็นว่าบทบัญญัติในมาตรา ๔๗ และมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นบทบัญญัติที่ให้การรับรองและคุ้มครองเสรีภาพในการรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมือง และในขณะเดียวกันก็กำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำการอันเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยได้กำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายว่า ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้พรรคการเมืองเลิกการกระทำนั้นแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ บทบัญญัติในมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเป็นมาตรการหรือวิธีการเสริมมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

การที่ความในข้อ ๓ ของประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ กำหนดให้ตัดสิทธิเลือกตั้งของผู้ซึ่งเคยเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป มีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง เป็นการกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองซึ่งมีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับบทบัญญัติในมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งปรากฏตามหลักการและเหตุผลในประกาศคณะปฏิรูปฯ ฉบับที่ ๒๗ ว่า เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการมีผลใช้บังคับของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ รวมทั้งการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำการต้องห้ามตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งเห็นว่าความในข้อ ๓ อยู่ภายในกรอบและขอบเขตในมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยมีเหตุผลความจำเป็นเพื่อเป็นมาตรการหรือวิธีการที่จะเสริมให้มาตรการทางกฎหมายในการปกป้องคุ้มครองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บรรลุผล เช่นเดียวกับมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนั้น จึงเห็นว่า ความในข้อ ๓ ของประกาศคณะปฏิรูปฯ ฉบับที่ ๒๗ มีผลทางกฎหมายและใช้บังคับได้และอยู่ภายในกรอบและขอบเขตของมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ในปัญหาว่าการจำกัดสิทธิทางการเมืองเป็นการลงโทษทางอาญา หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่าการลงโทษทางอาญามีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการตอบแทนต่อการกระทำผิด อันเป็นการแก้แค้นทดแทน และเป็นการป้องกันสังคม ได้แก่ การปราบปรามซึ่งเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยโดยทั่วไป เพื่อแสดงให้เห็นว่าสังคมไม่ยอมให้มีการกระทำผิดเช่นนั้นเกิดขึ้น และเป็นการป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำผิดได้อีกตลอดไปหรือเป็นการชั่วคราว และเป็นการดัดนิสัยให้กลับตัวเป็นพลเมืองดีต่อไป โดยได้กำหนดโทษซึ่งเป็นมาตรการบังคับทางกฎหมายไว้ในมาตรา ๑๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญาว่า โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดมีดังนี้ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับและริบทรัพย์สิน ซึ่งเป็นโทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดทางอาญา ส่วนการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในทางการเมืองที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้ มิได้มีเจตนารมณ์ที่เหมือนกับกลงโทษทางอาญา แต่มีเจตนารมณ์เพื่อเป็นการปกป้องและคุ้มครองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ให้บรรลุผล โดยกำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายด้วยการจำกัดสิทธิทางการเมืองที่สำคัญ คือ ตัดสิทธิเลือกตั้ง ตัดสิทธิการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา และห้ามมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งมุ่งถึงผลภายหลังตั้งแต่วันที่มิได้สั่งให้ยุบพรรคการเมือง ดังปรากฏให้เห็นจากบทบัญญัติในมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบไปเพราะไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒ หรือกระทำการตามมาตรา ๖๖ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ต้องยุบไป จะขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือมีส่วนร่วมในการขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ตามมาตรา ๘ อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป ซึ่งมีใช่เป็นการลงโทษทางอาญาแก่บุคคล และมีใช่เป็นการปฏิบัติต่อบุคคลเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดทางอาญา ดังนั้น จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองเป็นการปฏิบัติต่อบุคคลเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดอาญาหลักในเรื่องกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังทางอาญาจึงไม่อาจนำมาใช้บังคับกับกรณีนี้ได้

เมื่อได้พิจารณาเรื่องสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองในระดับชาติและระดับท้องถิ่นแล้ว เห็นว่า การเลือกตั้งในระดับชาติได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๘ และมาตรา ๑๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งได้กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งและสมาชิกวุฒิสภาซึ่งราษฎรเลือกตั้ง และได้กำหนดเรื่องการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นไว้ในมาตรา ๒๘๕ ว่า สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง โดยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นไว้ในวรรคเจ็ดว่า ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๓๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้กำหนดให้ผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้ด้วย คือ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้กำหนดลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นไว้ว่า ต้องไม่เป็นผู้ที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นเพราะเหตุเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง อันเป็นการจำกัดสิทธิในทาง

การเมืองของสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นในการสมัครรับเลือกตั้ง ลักษณะต้องห้ามดังกล่าว เมื่อเทียบเคียงกับการกระทำของหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือ กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือการกระทำของพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๗ และมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แล้ว เห็นว่า การจำกัดสิทธิ ในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น จนถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง เช่น มาตรา ๑๕ มาตรา ๔๘ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๙ มาตรา ๔๗ ทวิ และมาตรา ๕๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และมาตรา ๙ และมาตรา ๓๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นการจำกัดสิทธิทางการเมืองที่เทียบเคียงได้กับการจำกัดสิทธิ มิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพราะเหตุอยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๖ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้เช่นเดียวกัน และเมื่อพิจารณาการกระทำ ที่เป็นสาเหตุในการถูกจำกัดสิทธิทางการเมืองของสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว เห็นได้ว่า มาตรฐานในการจำกัดสิทธิในทางการเมืองในระดับท้องถิ่นด้วยการห้ามสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว เมื่อเปรียบเทียบกับกรกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งถือเป็นนักการเมืองระดับชาติแล้ว เห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการกระทำที่มีความรุนแรง และเป็นอันตรายร้ายแรงต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และมาตรา ๖๖ ประกอบกับมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนั้น มาตรฐานในการจำกัดสิทธิในทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรจะต้องมีมาตรฐาน ในการจำกัดสิทธิที่สูงกว่าการจำกัดสิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ ผู้บริหารท้องถิ่น เมื่อความในข้อ ๓ ของประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ มีผลทางกฎหมาย และการจำกัดสิทธิในทางการเมือง อยู่ในกรอบและขอบเขตของมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ประกอบกับมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และความเสมอภาคในการใช้มาตรการบังคับทางกฎหมายที่จำกัดสิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นที่กล่าวข้างต้นซึ่งกฎหมายได้กำหนดมาตรฐานการจำกัดสิทธิ

ทางการเมืองกำหนดไว้เป็นมาตรฐานไว้แล้ว และการจำกัดสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองมิใช่เป็นการลงโทษทางอาญา เมื่อการจำกัดสิทธิทางการเมืองตามมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และมาตรา ๖๖ ประกอบกับมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มีความรุนแรงมากกว่าการจำกัดสิทธิในทางการเมืองในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ดังนั้น การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรค จึงมีเหตุผลและความจำเป็นในการบังคับใช้ย้อนหลังไปถึงวันที่มีการกระทำตามมาตรา ๖๖ ประกอบกับมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นการกระทำก่อนวันประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นการจำกัดสิทธิในทางการเมืองของผู้กระทำที่อยู่ภายในกรอบและขอบเขตของมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ประกอบกับมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ด้วยเหตุผลที่ได้วินิจฉัยข้างต้น จึงเห็นว่า สมควรยุบพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามมาตรา ๖๗ ประกอบกับมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้องของผู้ร้อง มีกำหนดคนละห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามความในข้อ ๓ ของประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ และยกคำร้องเฉพาะในส่วนที่ขอให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑

นายเจริญ หัตถกรรม

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนบุคคล
ของนายวิชัย ชื่นชมพูนุท ตุลาการรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑-๒/๒๕๕๐

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง

- อัยการสูงสุด
- พรรคประชาธิปัตย์

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

ระหว่าง

- อัยการสูงสุด
- พรรคประชาธิปัตย์

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

อัยการสูงสุดยื่นคำร้องรวมสองคำร้อง ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์และพรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากความปรากฏต่อนายทะเบียน พรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองทั้งสองกระทำการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงแจ้งต่ออัยการสูงสุด พร้อมด้วยหลักฐานตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๗๘๔๕ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๒๓๗ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ตามลำดับ และอัยการสูงสุดเห็นสมควรให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ทั้งสองตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องทั้งสามไว้พิจารณาวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ พรรคประชาธิปัตย์ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๕ คดีอยู่ในระหว่างที่ พรรคประชาธิปัตย์ทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

และศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และภายหลังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ โดยมาตรา ๓๕ บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และให้โอนบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ต่อมาพรรคประชาธิปัตย์ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๕

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ให้รวมการพิจารณาคำร้องทั้งสองเข้าด้วยกัน เนื่องจากมีข้อเท็จจริงเกี่ยวพันกัน โดยให้เรียกอัยการสูงสุด ผู้ร้องทั้งสอง คำร้องว่า ผู้ร้อง และให้เรียกพรรคประชาธิปัตย์ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า ผู้ถูกร้องที่ ๒

คำร้องที่หนึ่ง ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมาย โดยมีนางสาวอิสรา ยวงประสิทธิ์ ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นนางสาวพรณรินทร์ ยวงประสิทธิ์ เป็นหัวหน้าพรรค

เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือส่งพยานหลักฐานเพื่อให้ผู้ร้องยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ประกอบกับมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากพยานหลักฐานที่ส่งมา ได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลากลางวัน นายสุเทพ เลขาธิการผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง ตามความในมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ร้องเรียนต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดตรังบุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำดังกล่าวอาจมีความผิดตามกฎหมาย เพราะบุคคลทั้งสามไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แต่ประการใดจึงปรึกษานายสุเทพเพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย นายสุเทพแนะนำให้บุคคลทั้งสามลาออกจากการเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามแสดงเจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกของพรรคดังกล่าวแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพจึงขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งต่อไป

ต่อมาประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงทำการสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานแล้วแยกประเด็นการพิจารณาได้ ๓ ประเด็น คือ

(๑) นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง สมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ และไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ บุคคลทั้งสามจึงเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาหนึ่งวันเท่านั้น ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) การกระทำความผิดของบุคคลทั้งสามที่สมัครรับเลือกตั้งโดยรู้ย่อว่าตนไม่มีสิทธิสมัคร เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔)

นอกจากนี้ การที่บุคคลทั้งสามยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง คือผู้ถูกร้องที่ ๒ (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๒) ที่รับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๕๐ วัน อันเป็นความเท็จ เป็นเอกสารประกอบการสมัครรับเลือกตั้งต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดังกล่าว นั้น ถือว่าเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย และเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่ฉบับที่กลงในใบรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๑) อันเป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗

(๒) นายทักษณัย กีสัน เป็นผู้แนะนำให้บุคคลทั้งสามเตรียมหลักฐานแล้วให้คนพาไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และเมื่อบุคคลทั้งสามเดินทางกลับพร้อมกับเอกสารประกอบการสมัครแล้ว นายทักษณัยยังได้พาเดินทางไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๙ อีกด้วย การกระทำความผิดเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งทั้งที่รู้ว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) การกระทำของนายทักษณัยจึงเป็นผู้สนับสนุนให้บุคคลทั้งสามกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖

(๓) นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส. ๑๘/ข ๒) ส่งบุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เป็นการดำเนินการแทน ผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ และนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์เป็นหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราได้รับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำให้การของบุคคลทั้งสามว่าตนได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๙ การทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส. ๑๘/ข ๒) ดังกล่าวจึงเป็นเท็จ เนื่องจากบุคคลทั้งสามสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๑

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมีความเห็นว่า ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗ ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายทักษิณัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ และเนื่องจากการกระทำของนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองอันเป็นที่ใจให้แก่บุคคลทั้งสาม เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ที่ได้กระทำในฐานะตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๓) เห็นควรแจ้งต่อผู้ร้องพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ต่อไป

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า การกระทำของนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นที่ใจ เป็นการร่วมกันเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุนให้บุคคลดังกล่าวลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดศรีสะเกษ ทั้งที่รู้ว่าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน อันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๑ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ หรือ ๘๖ และมาตรา ๑๓๗ , ๒๖๗ การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) จึงส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

ผู้ร้องพิจารณาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรค เป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นที่ใจ จึงเป็น

ตัวการร่วมกันหรือผู้สนับสนุนให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้อยู่ว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน อันเป็นการกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ , ๓๐ , ๓๑ , ๗๔ , ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ , ๘๖ ๑๓๗ , ๒๖๗ ย่อมแสดงว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ , ๑๓๖ , ๑๔๔ , ๑๔๕ , ๓๒๗ , ๓๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) , ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ , ๓๐ , ๓๑ , ๗๔ , ๑๐๐ ดังนี้

๑. ขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) มาตรา ๖๗

๒. ขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยืนยันแจ้งแก้ข้อกล่าวหาสรุปความได้ว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ รับสมัครบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกเพื่อส่งลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่ครบ ๕๐ วันตามที่กฎหมายกำหนดนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏตามหลักฐานในใบสมัครสมาชิกพรรคว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ ได้เขียนใบสมัครสมาชิกพรรคการเมืองด้วยลายมือของตนเองโดยปราศจากการข่มขู่ ชี้นำ ข่มขู่ใจ หรือบังคับขู่เข็ญแต่อย่างใด โดยขั้นตอนในการรับสมัครสมาชิกพรรคก็เป็นไปตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ คือเมื่อใบสมัครสมาชิกมาถึงผู้ถูกร้องที่ ๒ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครให้เป็นไปตามข้อบังคับ แล้วส่งใบสมัครต่อไปยังผู้มีอำนาจในการนำเสนอขอรับการอนุมัติเพื่อนำเสนอให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงนามอนุมัติตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อที่ ๑๐ และข้อที่ ๓๖ (๗) กรณีของบุคคลทั้งสามก็ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ อย่างครบถ้วน และหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้อนุมัติให้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ และเป็นการใช้อำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทุกประการ มิได้มีการใช้อำนาจนอกเหนือจากที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนด แต่อย่างใด

ส่วนที่มีการกล่าวอ้างว่าได้มีการร้องเรียนต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่จังหวัดตรังในวันรุ่งขึ้น ต่อมาบุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำได้กล่าวอ้างมีความผิดตามกฎหมาย เพราะบุคคลทั้งสามไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนี้แต่ประการใด จึงได้เดินทางไปปรึกษากับเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงได้แนะนำให้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งนี้ต่อไป ต่อมาประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียน

พรรคการเมืองได้มีคำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดศรีสะเกษ โดยในการสืบสวนสอบสวนกรณีดังกล่าวนี้ ทางคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมิได้แจ้งต่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่าบุคคลทั้งสามได้เขียนใบลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้ง ๆ ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองก็รู้อยู่แล้วว่าการลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๕ ที่ว่า "การลาออกจากสมาชิกให้ยื่นหนังสือลาออกต่อหัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค หรือนายทะเบียนพรรคแล้วแต่กรณี และมีผลต่อเมื่อเจ้าหน้าที่สำนักงานใหญ่พรรคได้ลงเลขรับหนังสือแล้ว" แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าหนังสือลาออกดังกล่าวได้ถูกส่งไปถึงหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อแสดงเจตนาจริงว่าบุคคลทั้งสามต้องการจะลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่อย่างใด ซึ่งไม่ตรงตามที่ผู้ร้องอ้างว่าบุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนาจริงลาออกจากสมาชิกพรรค จึงถือได้ว่าหนังสือลาออกของบุคคลทั้งสามไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการลาออกไม่มีผล ทำให้บุคคลทั้งสามยังคงเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่จนถึงปัจจุบัน

คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้รับผิดชอบตัวบุคคลในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งในการนี้ นางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ได้ถูกคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดศรีสะเกษ โดยผู้สมัครทั้งสามคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ และหากผู้ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามของผู้ถูกร้องที่ ๒ ผู้ใดไม่สามารถออกค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้ พรรคจะออกค่าใช้จ่ายให้โดยพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป โดยจะช่วยเหลือได้ไม่เกินคนละ ๓๐,๐๐๐ ถึง ๓๕,๐๐๐ บาท ซึ่งเงินจำนวนดังกล่าวไม่น่าจะเป็นเหตุจูงใจ หรือสามารถหลอกลวงให้บุคคลเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามที่ผู้สมัครทั้งสามกล่าวอ้างได้ เพราะบุคคลทั้งสามล้วนแต่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีวุฒิภาวะ มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถือได้ว่าเป็นวิญญูชนอันรู้ผิดชอบชั่วดีได้เองว่า การที่ตนเองยอมรับเงินจากพรรค และนำไปสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเรียบร้อยแล้ว น่าจะแสดงให้เห็นได้ว่าบุคคลทั้งสามยอมรับแล้วว่าตนเองมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗

จึงได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และได้ไปสมัครตามสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรังกำหนด

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๘ วินิจฉัยคดีอันเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัยว่า เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง และส่งผลถึงการประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดต้องเสียไปด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ , ๓๐ , ๓๑ ๓๔ , ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ , ๘๖ , ๑๓๗ , ๒๖๗ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) จนเป็นเหตุให้ถูกยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคตามมาตรา ๖๗ นั้น น่าจะตกไปด้วย เพราะคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนั้นถือเป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ จึงขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

คำร้องที่สอง ผู้ร้องยื่นคำร้อง และคำร้องแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง รวม ๒ ฉบับ สรุปความได้ว่า พรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมาย ปัจจุบันมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นหัวหน้าพรรค และมีคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๔๕ คน

เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๘ นายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมาเพื่อให้ผู้ร้องพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยเห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากหลักฐานที่ส่งมา ได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๙ นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย กับพวก ได้มีหนังสือร้องเรียนต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองร้องต่อผู้ร้องพร้อมเอกสารเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หากผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งไปให้ผู้ร้อง หรือยื่นคำร้องเองต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อมีคำสั่งให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ต่อไป

ต่อมาวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ประธานกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และให้นำคำร้องเรียนของนายฉัฐชัย สิงหนาท กับเรือตรี ฉลาด วรฉัตร พร้อมผู้เสียหาย คำร้องเรียนของนายสุรพงษ์ โทวิจักขณ์ชัยกุล เรื่องร้องเรียนกรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำแผ่นปลิวแจกจ่ายที่จังหวัดสงขลา และเรื่องร้องเรียนของนายชนาพัทธ์ ณ นคร มาพิจารณารวมกับคำร้องเรียนของนายวิจิต ปลั่งศรีสกุล กับพวก โดยคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกำหนดประเด็นตามคำร้องเรียน รวม ๘ ข้อ กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการ ดังนี้

(๑) ร่วมกับกลุ่มพันธมิตรเพื่อล้มล้างรัฐบาล

(๒) ขอนายกรัฐมนตรีพระราชทานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๗

(๓) ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง

(๔) นำคนไปสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง โดยใส่ร้ายพรรคการเมืองอื่นว่าทำการว่าจ้างผู้สมัครให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง

(๕) ขัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคอื่นที่จังหวัดสงขลา ปลุกกระดม “ระบอบทักษิณ” และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน

(๖) ว่าจ้างหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย

(๗) ว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยไม่ให้ส่งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดภาคใต้

(๘) หน่วงเหนี่ยว กักขัง นางฐิติมา ภวะะลี ให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้วเห็นว่าในระหว่างที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีผลใช้บังคับผู้ถูกร้องที่ ๑ และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการต่าง ๆ ดังนี้

(๑) เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ นายเกียรติ สิทธิอมร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตร โจมตีรัฐบาลและพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทย ที่สะพานมัจฉาวนรังสรรค์ ว่าเศรษฐกิจยุคทักษิณโตกระจุกหนึ่กระจาย บริษัทต่าง ๆ ในตลาดหลักทรัพย์ได้ประโยชน์มากกว่าประชาชน มีการทุจริตซับซ้อน

(๒) เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่า เป็นระบอบทักษิณ ซึ่งไม่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายใด ๆ และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันดังกล่าวนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ว่าเป็นระบอบทักษิณเช่นกัน โดยกล่าวหาระบอบทักษิณว่าเป็นระบอบที่นายกทักษิณคุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการไว้ผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบบรัฐสภา เข้าไปควบคุมแทรกแซงสื่อมวลชน องค์กรอิสระ เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยสิ้นเชิง ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง ปกครองโดยไม่ยึดหลักกฎหมายและเหตุผล ระบอบทักษิณมีการทุจริตคอร์รัปชัน นอกราชวัรบงหลวง หาประโยชน์ให้พวกพ้อง

(๓) เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ นายอลงกรณ์ พลบุตร รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรที่สะพานมัจฉาวนรังสรรค์ กล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทยว่าจ้างนางฐิติมาจัดหาผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคเล็กลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เรียกร้องให้ผู้ฟังการปราศรัยลงคะแนนเลือกตั้งในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน และเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล และนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยบนเวทีพันธมิตรที่จังหวัดศรีสะเกษ กล่าวหาว่าพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นคนโกหกหลอกลวง ฆ่าตัดตอนผู้ค้ายาเสพติดจำนวนหลายพันคน ครอบงำองค์กรอิสระ คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการการเลือกตั้ง และศาลรัฐธรรมนูญ

และมีกรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ ในทำนองเดียวกัน อีกหลายแห่ง ประกอบกับนายถาวร เสนเนียม จัดทำแผ่นปลิวที่ระบุชื่อนายถาวรและมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ เชิญชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน นอกจากนี้ ในการปราศรัยที่ท้องสนามหลวงของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ได้กล่าวว่า “ถ้าวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ มีการเลือกตั้ง ก็ขอให้ประชาชนกากบาทลงในช่องไม่เลือกผู้ใด” เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งงดเว้น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทย หรือพรรคไทยรักไทย หรือพรรคการเมืองอื่นหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองอื่นในกรณี เขตเลือกตั้งใดมีผู้สมัครพรรคอื่นสมัครด้วย ด้วยวิธีการหลอกลวงหรือใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจูงใจให้ เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕)

(๔) เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ก่อนมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร นายอภิสิทธิ์และคณะ ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปพบกับนายสนธิ ลิ้มทองกุล หัวหน้ากลุ่มพันธมิตร และต่อมามีกรรมการบริหารพรรค อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นบนเวทีของนายสนธิอย่างต่อเนื่อง ทั้ง ๆ เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า นายสนธิและพวกมีพฤติกรรมที่ต้องการขับไล่พันตำรวจโท ทักษิณ

(๕) ออกแถลงการณ์ร่วมกับพรรคชาติไทยและพรรคมหาชนว่าไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยอ้างว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่มาร่วมลงชื่อในสัปดาห์นั้นว่าจะปฏิรูปการเมืองก่อนสมัครรับเลือกตั้ง และอ้างว่าการเลือกตั้งส่อว่าจะไม่บริสุทธิ์ตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีข้ออ้างที่เป็นไปตามกฎหมาย ทั้ง ๆ ที่สามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้แต่กลับไม่ส่งสมัคร ประกอบกับต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยกรรมการบริหารพรรคและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจัดปราศรัยและจัดทำเอกสารแจกจ่าย จำนวนมาก เพื่อจูงใจให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครคนใดหรือพรรคใด ทั้ง ๆ ที่ ตนเองไม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งแข่งขันด้วยแต่ประการใด และนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา ลูกน้องของ นายไตรรงค์ ชัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคเล็กที่จังหวัดสงขลา เพื่อมิให้ลงสมัครแข่งขันกับ พรรคไทยรักไทย โดยมุ่งหมายให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคไทยรักไทยที่มีผู้สมัครลงสมัครเพียงคนเดียว ได้คะแนนเสียงเลือกตั้งไม่ถึงร้อยละสิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอันจะส่งผลให้ภายใน ๓๐ วัน

นับแต่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้ง มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบจำนวนที่จะเปิดการประชุมสภาและไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้

(๖) นายทักษณีย์เป็นผู้นำนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ราษฎรจังหวัดตรัง เดินทางโดยรถยนต์ไปกรุงเทพมหานครเพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ย้อนหลังไปเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน ๒๕๔๘ แล้วพากลับไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรังเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๙ จากนั้นก็พานุคคลทั้งสามไปพบกับนายสุเทพ นายถาวรและพวกที่กรุงเทพมหานคร จัดแถลงข่าวว่ามีพรรคการเมืองหนึ่งว่าจ้างให้ลงสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นการกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างนั่นเอง จากการตรวจหลักฐานทะเบียนพรรคการเมืองของนายทักษณีย์ ปรากฏว่าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อมีการสอบสวนเรื่องนี้ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งถูกนายสาทิตย์ โทรศัพท์ต่อว่าว่าการสอบสวนให้ทำหนังสือเชิญพยานด้วย พฤติการณ์น่าเชื่อได้ว่านายสาทิตย์ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษณีย์กระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐

(๗) นายวรรชวรวิทธิ์ ตันติภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า และพันตำรวจโท รุทพล เนาวรรัตน์ ได้บันทึกภาพและเสียงของนายไทกร พลสุวรรณ ไว้เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ โดยที่นายไทกรไม่รู้ตัวมาก่อนว่าจะถูกบันทึก เนื่องจากนายวรรชวรวิทธิ์ถูกนายไทกรข่มขู่ว่าส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งขาดคุณสมบัติ มีความผิด นายไทกรได้เสนอความช่วยเหลือจะให้เงินและหาที่อยู่อาศัยให้ใหม่ โดยขอให้ร่วมแถลงข่าวและกล่าวหาว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยอย่างเช่นนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ให้เงินเพื่อให้นายวรรชวรวิทธิ์ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง นายไทกรพูดว่า จะปรึกษาหารือกับเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในเรื่องเงินค่าตอบแทนตามที่นายวรรชวรวิทธิ์เรียกร้อง จากหลักฐานทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองปรากฏว่านายไทกรเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในขณะที่กระทำการดังกล่าว และนายไทกรมีการติดต่อประสานงานกับผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเฉพาะนายสุเทพ ได้แก่การพานายชวการ โตสวัสดิ์ และนายสุขสันต์ ชัยเทศ เข้าพบนายสุเทพเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ไขข้อมูลทะเบียนสมาชิกพรรคพัฒนาชาติไทย นายไทกรร่วมเดินทางไปกับคณะของนายสุเทพ

เพื่อไปบ้านนายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ หัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทย จึงมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า นายสุเทพเป็นผู้ใช้ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายไทกรว่าจ้างนายบรรชวรวิทย์ให้กล่าวใส่ร้าย พรรคไทยรักไทยว่าพรรคไทยรักไทยจ้างให้ผู้สมัครที่ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐

จึงเห็นว่า พฤติกรรมของนายอภิสิทธิ์ กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าว ประกอบกับนายอภิสิทธิ์เรียกร้องให้ขอพระราชทานนายกรัฐมนตรีและรัฐบาลพระราชทาน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗ เป็นการกระทำเพื่อไม่ต้องการ ให้การเลือกตั้งเป็นการทั่วไปสามารถดำเนินการไปได้ ไม่ต้องการให้มีรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้น จึงเป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือ ศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็น ตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นการกระทำของกรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยที่ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กระทำการใด ๆ ที่จะแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้โต้แย้งหรือ ระงับการกระทำของบุคคลดังกล่าว จึงถือได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้กระทำความผิด ร่วมทำหรือสนับสนุน การกระทำดังกล่าว

ส่วนข้อกล่าวหาเรื่องว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยและหน่วยงานนี้ยวกักขังนางฐิติมา เห็นว่า พยานหลักฐานที่ได้จากการสืบสวนสอบสวนยังไม่เพียงพอรับฟังได้ว่าการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ต่อมาคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้รายงานผลการสืบสวนสอบสวน ข้อเท็จจริงต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง พิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของคณะอนุกรรมการสืบสวน สอบสวนข้อเท็จจริง จึงได้ส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมาให้ผู้ร้อง พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

ผู้ร้องมีคำสั่งให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุด ดำเนินการตามความในมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตามคำสั่งอัยการสูงสุดที่ ๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พิจารณา คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวมีความเห็นว่า ข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมือง บางกรณี ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ดังนี้

(๑) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าร่วมกับกลุ่มพันธมิตรกู้ชาติกล่าวโจมตีรัฐบาลและประกาศ ขอนายกรัฐมนตรีพระราชทานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๗ นั้น ไม่เป็นการกระทำความผิด เพราะบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด และเสรีภาพ ในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๔ อีกทั้งมิใช่เป็นการกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

(๒) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ รณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกากบาทลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์ จะลงคะแนนนั้น ไม่ใช่การห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อจะจูงใจให้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่นหรือพรรคการเมืองใดหรือให้ กางลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

(๓) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่มีเหตุ อันควรนั้น ไม่เป็นการกระทำความผิดกฎหมาย เพราะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒๘ (๒) บัญญัติว่า “การเลิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ โดยมีให้นำเอาเหตุที่พรรคการเมือง ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือเหตุที่ไม่มีสมาชิกของพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งมาเป็นเหตุให้ ต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมือง” ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

(๔) กรณีกล่าวหาว่าเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หน่วงเหนี่ยวกักขังนางฐิติมา สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยและให้ใส่ร้ายว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยได้ว่าจ้างให้สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องได้คะแนนเสียงถึงร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๔ นั้น รับฟังไม่ได้ว่านางฐิติมาถูกบังคับขู่เข็ญเพื่อไปให้การใส่ร้ายพรรคไทยรักไทยยังไม่อาจถือว่ามีกรกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖

ส่วนข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่าเป็นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ มีดังนี้

(๑) นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวงเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันเดียวกันนั้น นายสุเทพเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็นระบอบทักษิณ โดยนอกจากจะกล่าวหาในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ แล้วยังกล่าวโจมตีว่าระบอบดังกล่าวเป็นระบอบที่นายกทักษิณคุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบอบรัฐสภา ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริต คอร์รัปชัน นอกราชการบังหลวง และที่กรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ในระหว่างวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ ในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ รวมทั้งกรณีที่นายถาวรกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำแผ่นปลิว ซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์

ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีภารกิจทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียว่างใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...” นั้น พฤติกรรมตามข้อเท็จจริงดังกล่าวของ นายอภิสิทธิ์ กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการสร้างคำว่า “ระบอบทักษิณ” ขึ้นมาเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่ามีการปกครองประเทศไทยโดยระบอบอื่นนอกจากที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ กำหนดไว้ อันเป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ให้ประชาชนทั่วไปเกลียดชัง ให้เข้าใจว่าเป็น คนชั่ว คนทุจริต และขายชาติ อันมีลักษณะเป็นการใส่ร้ายหรือจู่ใจให้ประชาชน เข้าใจผิดในค่านิยมของพรรคไทยรักไทย โดยมีเจตนาเพื่อให้ประชาชนงดเว้นการลงคะแนน ให้แก่พรรคไทยรักไทย อันเป็นการกระทำซึ่งต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕)

(๒) นายทักษิณัย ผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ กรรมการบริหารและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ราษฎรจังหวัดตรัง เดินทางไปกรุงเทพมหานคร เพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยร่วมมือกับนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส. ๑๘/ข ๒) รวม ๓ ฉบับ เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ในการส่งนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง โดยเอกสารดังกล่าวระบุว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่น้อยกว่า ๕๐ วัน อันเป็นเท็จ เนื่องจากนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) และต่อมาปรากฏว่า นายทักษิณัยได้พานางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง จากนั้นได้พาบุคคลทั้งสามไปพบนายสุเทพ นายถาวร และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่กรุงเทพมหานคร เพื่อจัดแถลงข่าวว่ามีพรรคการเมืองหนึ่งซึ่งต่อมาหมายถึงพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้ง พฤติการณ์เชื่อได้ว่า นายสาทิตย์ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณัยกระทำการดังกล่าว อันเป็นการใช้ให้บุคคลอื่นกระทำผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครอง

ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ นายไพทกรในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ว่าจ้างให้นายวรรชวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๔) วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ นายถาวร รองเลขาธิการและกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ นายประพร เอกอรุ นายชาติ คนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าพรรค ซึ่งเป็นกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต ผดุงอรุณ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต ชูโชติช่วง สมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ร่วมกันจัดวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปีพมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ

หรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่าตามข้อกล่าวหาทั้ง ๔ ข้อ พยานหลักฐานตามที่ปรากฏในสำนวน ตามรายงานการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวน ข้อเท็จจริงของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และความเห็นของประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง มีเหตุผลน่าเชื่อว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคเป็นการกระทำในการดำเนินกิจการทางการเมือง เพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภา ผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อมิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

กรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิด ๖ ข้อ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แม้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ เห็นว่าการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพียง ๔ ข้อ เท่านั้น ที่เป็นการกระทำฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แต่ผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้ว ก็ไม่ใช่กรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ อีกทั้งคำร้องที่จะยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ได้บรรยายข้อเท็จจริงโดยละเอียดตั้งแต่มีผู้ร้องเรียน ความเห็นของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวน ข้อเท็จจริงความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองและ ความเห็นของผู้ร้อง พร้อมทั้งส่งหลักฐานทั้งหมดเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้นำข้อเท็จจริงและ พยานหลักฐานดังกล่าวมาประกอบการพิจารณา จึงไม่ต้องส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมือง ตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานต่อไป

ผู้ร้องพิจารณาพยานหลักฐานและสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมา ประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้ผู้ร้องดำเนินการตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๓ แล้วเห็นพ้องด้วยกับคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ดังนี้

(๑) ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปมีผลใช้บังคับ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยคณะกรรมการบริหารพรรคและมติที่ประชุมใหญ่ มีนโยบายไม่ส่งสมาชิกพรรคสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป ทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง แต่ตามวันเวลาดังกล่าว นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หลายคนได้ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทยผู้สมัครรับเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปดังกล่าวตามสถานที่ต่าง ๆ กัน ในกรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอื่น ๆ หลายแห่งในเขตเลือกตั้ง ชักชวนประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งทั้งที่ไปฟังการปราศรัย และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางสื่อสารมวลชนทุกแขนง ชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปทุกเขตเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๒) เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลากลางวัน ซึ่งเป็นวันเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ นายทักษิณ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา

นางรัชну และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตามลำดับ ในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้งของสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัครและค่าใช้จ่ายจากนายทักษณัณย์ แต่ต่อมาผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตรวจสอบพบว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ครบ ๕๐ วัน หลังจากนั้น นายสุเทพ นายถาวร และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กับพวก ได้จัดแถลงข่าวที่กรุงเทพมหานคร กล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทยเป็นผู้ว่าจ้างให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ลงสมัครรับเลือกตั้ง อันเป็นความเท็จซึ่งความจริงแล้วมีพยานหลักฐานน่าเชื่อได้ว่านายสาทิพย์ มีส่วนรู้เห็นให้การสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษณัณย์กระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ นายไทกรในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ว่าจ้างให้นายวรชวรวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวิจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวิจน์ หรือพรรคไทยรักไทย เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๔) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาหลายเขต เนื่องจากมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวและได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ และกำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ครั้นต่อมาวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายชูชาติ ประธานธรรม ได้นำนางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ (ที่ถูกพรรคคนขอปลดหนี้) ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา ได้มีนายถาวร รองเลขาธิการและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย นายวิรัตน์ นายเจือ และนายประพร ร่วมกับนายชาติ คนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันขัดขวางการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ อันเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็น การกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

การกระทำความดังกล่าวตามข้อ (๑) ถึง (๔) เป็นการกระทำของหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหาร และสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นการกระทำในการดำเนินกิจการทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อไม่ให้การเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ดำเนินการไปได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็น การกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

จึงขอให้พิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ , ๑๓๖ , ๑๔๔ , ๑๔๕ , ๓๒๗ , ๓๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) , ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ , ๓๐ , ๓๑ ๗๔ , ๑๐๐ ดังนี้

๑. ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๑ โดย นายอภิสิทธิ์ ห้วนหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ รองหัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรค ได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) และขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยืนยันชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและแก้ไขคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาสรุปความได้ว่า

(๑) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีข้อ ๑ เรื่องการปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยม นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ต่อสู้เพื่อรักษา ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างเข้มแข็งตลอดมา ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เป็นผู้บัญญัติคำว่า “ระบอบทักษิณ” แต่เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วไปว่าในช่วงเวลาประมาณ ๕ ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจในหมู่ประชาชนชาวไทยจำนวนมากในหลายเรื่อง จึงมี ผู้บัญญัติพฤติกรรมของการปกครองรูปแบบนี้ว่า “ระบอบทักษิณ” การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” นั้น หาได้เป็นความผิดไม่ และไม่ใชเหตุที่ผู้ร้องจะนำมากล่าวอ้างเพื่อให้พิจารณา สั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพราะการกล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นเพียงการ วิพากษ์วิจารณ์และกล่าวถึงในทางการเมือง เกี่ยวกับการบริหารบ้านเมืองตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี แนวทางนโยบายและการบริหารจัดการประเทศของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรี

อันเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญที่ให้การรับรองคุ้มครองไว้ และตามปณิญาสากล สหิทธิมนุษยชนว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของสหประชาชาติที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก หาได้มีการกระทำใดของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่เป็นการเกินเลยจากขอบเขตแห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใดไม่

เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่าการประกาศยุบสภาของพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ชอบด้วยเหตุผล กล่าวคือ การบริหารงานของ พันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะหัวหน้ารัฐบาลได้ก่อให้เกิดวิกฤตศรัทธาต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ และเหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนปัญหาการทุจริต ประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง และเกี่ยวข้องกับพัวพันถึงตัวพันตำรวจโท ทักษิณ โดยตรง โดยเฉพาะกรณีที่ พันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวได้ขายหุ้นของบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) อันเป็นธุรกิจในรอบครัวชินวัตรให้แก่บริษัท เทมาเส็ก จำกัด โดยไม่เสียภาษี เป็นเหตุให้ สาธารณชน สื่อมวลชน ตลอดจนนักวิชาการวิพากษ์วิจารณ์โจมตีกล่าวหาพันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวอย่างรุนแรงต่อเนื่อง ต่อมาพันตำรวจโท ทักษิณ กลับประกาศยุบสภาเพื่อหลบหนี การซักฟอกโดยอ้างเหตุผลว่าเกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงในหมู่ประชาชน อันเป็นข้ออ้างที่ไร้เหตุผล มิได้เป็นไปตามครรลองในระบอบประชาธิปไตยและประเพณีที่เคยปฏิบัติในทางการเมืองของประเทศไทย การประกาศยุบสภาของพันตำรวจโท ทักษิณ พฤติการณ์ปรากฏชัดว่ามีการร่วมมือกับคณะกรรมการ การเลือกตั้งชุดที่มีพลตำรวจเอก วาสนา เป็นประธาน วางแผนการเพื่อช่วยเหลือพรรคไทยรักไทย จงใจเอาเปรียบพรรคการเมืองอื่น ๆ รวมทั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ และการดำเนินการเลือกตั้งของคณะกรรมการ การเลือกตั้งส่อไปในทางขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ประกอบกับการ ยุบสภาครั้งนี้ไม่ได้เป็นไปเพื่อแก้ปัญหาของประเทศชาติ แต่เป็นการกระทำเพื่อฟอกตัวเอง ด้วยเหตุ ดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๑ รวมทั้งพรรคชาติไทย และพรรคมหาชน จึงมีมติร่วมกันไม่ส่งผู้สมัครลงสมัคร รับเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นเหตุให้ พันตำรวจโท ทักษิณ และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ไม่พอใจ จึงได้ออกแถลงการณ์หาเสียงทั่วประเทศกล่าวหาประณามผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าเป็นผู้ทำลายประชาธิปไตย และละเมิดรัฐธรรมนูญ เล่นการเมืองโดยไม่เคารพกติกา ทำลายเศรษฐกิจของบ้านเมืองให้เสียหาย ด้วยเหตุดังกล่าวผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงจำเป็นต้องจัดการปราศรัยให้ประชาชนรับทราบความจริง และชี้แจง

ข้อกล่าวหาที่พันตำรวจโท ทักษิณ และบรรดาสมาชิกพรรคไทยรักไทยได้ใส่ความผู้ถูกร้องที่ ๑ การกล่าวปราศรัย และแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ในทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ดิชม วิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะที่เป็นบุคคลสาธารณะ อันเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ และในฐานะที่เป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้าน เป็นการดำเนินการทางการเมืองตามวิถีทางในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การจัดปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ว่าจะในกรุงเทพมหานคร หรือในส่วนภูมิภาคตามจังหวัดต่าง ๆ เป็นการกระทำที่ไม่เป็นความผิดต่อกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามไม่มีข้อความใดอันเป็นเท็จกล่าวหาหรือใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ หรือพรรคไทยรักไทยโดยปราศจากความเป็นจริง ไม่มีการกระทำใดอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ไม่มีผลเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยวิถีทางที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

ตามที่ผู้ร้องกล่าวหาว่า นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง กล่าวหาการบริหารงานของ พันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภาแทรกแซงสื่อ” ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขอชี้แจงว่า

ก) กรณีเรื่องทำลายประชาธิปไตย การปราศรัยดังกล่าวของนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคสมาชิกหรือกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ตามสิทธิทางการเมืองเป็นการชี้แจงและให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชน โดยชี้ให้เห็นถึงการกระทำของนายกรัฐมนตรี และการบริหารบ้านเมืองที่เป็นปัญหา อันมีลักษณะไม่เคารพและไม่เป็นไปตามวิถีทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งพฤติกรรมของพันตำรวจโท ทักษิณ ตลอดระยะเวลา ๕ ปี ที่บริหารบ้านเมืองก็ล้วนแต่ปรากฏข้อเท็จจริงที่มีการทำลายหลักการของระบอบประชาธิปไตยในหลายกรณี ใช้เสียงข้างมากในสภาผลักดันให้กฎหมายที่รัฐบาลเสนอผ่านสภาผู้แทนราษฎร ทั้ง ๆ ที่กฎหมายนั้นมีข้อผิดพลาดจนเป็นผลให้พระราชบัญญัติบางฉบับไม่ได้รับการโปรดเกล้าฯ และพันตำรวจโท ทักษิณ ยังมีพฤติกรรมที่แสดงออกโดยแข็งขันว่าไม่ได้ให้ความสำคัญแก่รัฐสภา ไม่เคารพกฎกติกาประชาธิปไตยที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ทำลายความเชื่อมั่นของระบอบรัฐสภา ทำลายเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้

ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา แม้จะปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ได้ตั้งกระทู้ถามพันตำรวจโท ทักษิณ เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินแทบทุกนัดของการประชุม กลับปรากฏว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้และไม่ยอมมาตอบกระทู้ถามของ สมาชิกรัฐสภา อันเป็นการกระทำที่ส่อชัดว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญแก่ระบบรัฐสภา และไม่ให้เกิดธิดาบันนิตินิติบัญญัติ

ข) กรณีการแทรกแซงองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ตลอดระยะเวลา ๕ ปี ที่พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี ปรากฏข้อเท็จจริงว่า องค์กรอิสระทั้งหลายตามรัฐธรรมนูญ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) ได้ถูกแทรกแซง ครอบงำ โดยอำนาจฝ่ายการเมืองมาโดยตลอด ตั้งแต่กระบวนการสรรหา การแต่งตั้ง การพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด จนทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของ องค์กรอิสระดังกล่าวขาดความเป็นอิสระและเที่ยงธรรม เป็นการทำลายเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ พฤติกรรมการแทรกแซงองค์กรอิสระดังกล่าวเกิดขึ้น โดยการกระทำของพันตำรวจโท ทักษิณ และ บุคคลใกล้ชิดตนเองในหลายกรณี

ค) กรณีการครอบงำวุฒิสภา เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ได้เข้าไป แทรกแซงและครอบงำการทำงานของวุฒิสภาเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเสี่ยงข้างมากมีมติในหลายเรื่อง เป็นไปตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลตลอดมา อาทิ การลงมติเลือกบุคคล เข้ารับตำแหน่งเป็นกรรมการในองค์กรอิสระต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญก็มีการลงมติตามที่รัฐบาลต้องการ ทุกครั้ง และเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าสมาชิกวุฒิสภาลงมติโดยมีการกำหนดตัวบุคคล (บล็อกโหวต) ตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทย

ง) กรณีการแทรกแซงสื่อ ภายใต้การบริหารของพันตำรวจโท ทักษิณ ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่าสื่อมวลชนทุกสาขาได้ถูกแทรกแซง ครอบงำจากพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทย โดยปรากฏพฤติกรรมว่าพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทยได้เข้าควบคุมหรือส่งคนสนิท เข้าควบคุมสั่งการให้สถานีวิทยุเครือข่ายกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์ทุกช่องทำการเสนอข่าว ของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลแต่ฝ่ายเดียวทุกวัน กีดกันและห้ามมิให้นำเสนอข่าวของฝ่ายค้าน หรือบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่าง หากหนังสือพิมพ์ฉบับใดเสนอข่าวที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล ผู้บริหารหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นก็จะถูกกลั่นแกล้ง เช่น ถูกถอนการโฆษณา หรือถูกคณะกรรมการป้องกัน

และปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) เข้าตรวจสอบฐานะทางการเงินเพื่อให้เกิดความกลัวและเสียชื่อเสียง สำหรับผู้ดำเนินรายการวิทยุและโทรทัศน์รายใดที่รัฐบาลทักษิณไม่อาจควบคุมสั่งการได้ หรือดำเนินรายการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ก็จะถูกปลดหรือถอดออกจากการดำเนินรายการข้อเท็จจริง เรื่องการคุกคามแทรกแซงสื่อได้ปรากฏให้เห็นและเกิดขึ้นอย่างรุนแรงในยุคของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ปราศรัยหยาบยกประเด็นปัญหาดังกล่าวนี้ขึ้นมาวิพากษ์วิจารณ์และเรียกร้องให้รัฐบาลยุติการกระทำดังกล่าวข่มเป็นสิทธิโดยชอบธรรม เพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชน สื่อมวลชน อันเป็นประโยชน์ของประเทศชาติและสาธารณชนโดยแท้หาได้เป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ หรือพรรคไทยรักไทยโดยปราศจากความจริงแต่อย่างใดไม่

กรณีนายสุเทพ เลขานุการผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวปราศรัยถึงระบอบทักษิณ ว่าเป็นระบอบที่ พันตำรวจโท ทักษิณ คุมอำนาจตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริต คอร์รัปชัน นอกราชฎีบังหลวง

ก) กรณีพันตำรวจโท ทักษิณ คุมอำนาจตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ทำลายระบบคุณธรรม ก่อให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขอชี้แจงว่า เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า การบริหารงานของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ อำนาจการบริหาร สั่งราชการ และการตัดสินใจ ในการดำเนินนโยบายใด ๆ ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของพันตำรวจโท ทักษิณ แต่เพียงผู้เดียว รัฐมนตรี ของรัฐบาลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อยมาก นอกจากนี้สภาผู้แทนราษฎรซึ่งประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคไทยรักไทยเป็นจำนวนเสียงข้างมากโดยเด็ดขาดก็ตกอยู่ภายใต้ การครอบงำสั่งการของพันตำรวจโท ทักษิณ และผู้ใกล้ชิด เป็นผู้กำหนดทิศทางและแนวทางในการ ลงมติในสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนประเด็นเรื่องการทำลายระบบคุณธรรมก็มีผลสืบเนื่องจากพฤติกรรมที่แสดงออกโดยชัดเจน ของพันตำรวจโท ทักษิณ เอง ในการพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งสำคัญ ๆ ของกองทัพ ตำรวจ และข้าราชการประจำ โดยพันตำรวจโท ทักษิณ ใช้ระบบอุปถัมภ์ ไม่ได้ใช้ระบบคุณธรรมไม่คำนึงถึง ความรู้ ความสามารถ และอาวุโส เป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปในหมู่ข้าราชการทุกระดับ ทบวง กรม ว่าการจะให้ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งสำคัญ ๆ นั้นต้องวิ่งเต้นเข้าหา ผู้มีอำนาจทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ตัวพันตำรวจโท ทักษิณ หรือภริยา และบรรดาญาติพี่น้อง

ผู้ใกล้ชิดของบุคคลทั้งสอง อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมแห่งการทำลายระบบคุณธรรม คุณงามความดี สร้างความแตกแยกในหมู่ข้าราชการทุกภาคส่วน การวิพากษ์ วิจารณ์เรื่องดังกล่าวนี้ จึงมิใช่เป็นการใส่ร้ายด้วยข้อความอันเป็นเท็จแต่อย่างใด

ข) กรณีที่การปกครองในระบอบทักษิณ ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง แยกแยกอย่างรุนแรง ในสังคมอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน นั้น ความจริงที่ปรากฏให้เห็นจนเกิดเป็นวิกฤตของบ้านเมือง ในช่วงที่พันตำรวจโท ทักษิณ บริหารประเทศไม่ว่าในกรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นำมาซึ่งการสูญเสียชีวิตเลือดเนื้อของพี่น้องประชาชนทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิม ล้วนมีสาเหตุมาจาก ความผิดพลาดของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ นอกจากนี้พันตำรวจโท ทักษิณ ได้ประกาศนโยบายปราบปรามยาเสพติดโดยถือเป็นวาระแห่งชาติ ในการประกาศสงครามขั้นแตกหักเพื่อเอาชนะยาเสพติด แบบตาต่อตา ฟันต่อฟัน พันตำรวจโท ทักษิณ ได้มอบหมายและชี้แจงนโยบายต่อเจ้าหน้าที่ระดับสูง เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๖ ให้ดำเนินการอย่างเด็ดขาด โดยใช้ถ้อยคำชี้แนะ ปลุกเร้าและกดดันให้ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ปฏิบัติหวนกลับไปใช้ความรุนแรงนอกกรอบกฎหมาย หลีกเลี่ยงกระบวนการยุติธรรม และหลักนิติธรรม ดังนั้นกรณีที่มีการฆ่าตัดตอนประชาชนเสียชีวิตไป ๒,๕๐๐ คน จึงเป็นไปตาม ความต้องการและคำสั่งของพันตำรวจโท ทักษิณ อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

นอกจากนี้เมื่อมีประชาชนจำนวนมากแสดงความคิดเห็นคัดค้านการบริหารงานที่ไม่ชอบธรรม ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ก็ได้ดำเนินการจัดตั้งและแบ่งแยกประชาชนโดยใช้อำนาจและเจ้าหน้าที่ กลไกของรัฐบาลไปสนับสนุนประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งให้มาต่อต้านคัดค้านผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากตน โดยไม่ฟังเสียงคัดค้านวิพากษ์วิจารณ์เสนอแนะของประชาชน สื่อมวลชนนักวิชาการ บุคคลสำคัญ ผู้มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน ก่อให้เกิดความขัดแย้งแตกแยกในสังคมไทยอย่าง ไม่เคยปรากฏมาก่อน นอกจากพฤติกรรมดังกล่าวแล้ว พันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลพรรคไทยรักไทย ยังได้พูดและแสดงออกต่อประชาชนและสื่อมวลชนหลายครั้ง จังหวัดใดที่สนับสนุนและเลือกพรรคไทยรักไทย รัฐบาลก็จะจัดสรรงบประมาณไปเพื่อการพัฒนาจังหวัดนั้น ๆ ก่อน คำพูดของพันตำรวจโท ทักษิณ ดังกล่าวนำมาซึ่งความแตกแยกในสังคมอย่างรุนแรง

ค) กรณีการปราศรัยหรือวิพากษ์วิจารณ์ว่า รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้องนั้น เช่น กรณีที่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ของบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) คือบุคคลในครอบครัวของพันตำรวจโท ทักษิณ และ

บุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดได้ขายหุ้นส่วนใหญ่และกิจการของบริษัทในเครือทั้งหมด ให้แก่บริษัท เทมาเส็ก จำกัด ประเทศสิงคโปร์ เป็นเงิน ๗๓,๓๐๐ ล้านบาท โดยหลีกเลี่ยงไม่เสียภาษีให้แก่รัฐ กรณีบริษัท ซินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ที่ได้รับสัมปทานดำเนินธุรกิจดาวเทียมไอ พี สตาร์ อันเป็นธุรกิจของพันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัว ได้รับการยกเว้นไม่เสียภาษี ซึ่งเทียบเท่ากับ สิทธิประโยชน์สูงสุดที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนให้แก่การลงทุนที่ลงทุนในเขต ๓ ซึ่งเป็น เขตท้องที่ห่างไกล ทูรกันดารทำให้ได้รับประโยชน์จากการดังกล่าวเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า ๑๖,๔๕๕ ล้านบาท โดยพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรี และเป็นประธานคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน โดยตำแหน่งได้ผลักดันให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีมติยกเว้นภาษีเงินได้ นิติบุคคลเฉพาะรายได้ที่ได้รับจากต่างประเทศ เป็นเวลา ๘ ปี ให้แก่บริษัท ซินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ทำให้รัฐต้องสูญเสียรายได้ที่จะได้รับเงินภาษี เป็นเงิน ๑๖,๔๕๕ ล้านบาท ส่อเจตนา เป็นการทุจริตเชิงนโยบายของพันตำรวจโท ทักษิณ หรือกรณีสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ภายหลังจากที่ บริษัท ซินคอร์ปอเรชัน จำกัด (มหาชน) ได้เข้ามาถือหุ้นรายใหญ่แล้ว ก็ปรากฏว่ามีการลดค่าสัมปทาน และเปลี่ยนแปลงการจัดผังและสัดส่วนรายการเสียใหม่ ทำให้กลุ่มบริษัท ซินคอร์ปอเรชันผู้ถือหุ้นรายใหม่ ได้รับประโยชน์จากการเสนอลดค่าสัมปทานทำให้รัฐขาดรายได้เป็นเงินประมาณ ๑๗,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งในทำนองกลับกันทำให้กลุ่มธุรกิจซินคอร์ปอเรชันได้รับผลประโยชน์เป็นเงินประมาณ ๑๗,๐๐๐ ล้านบาท และเมื่อมีการปรับเปลี่ยนผังและสัดส่วนรายการแล้วทำให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวี นำเสนอรายการละคร และรายการบันเทิงอื่นได้มากขึ้นส่งผลให้เจ้าของกิจการได้รับประโยชน์จากค่าโฆษณามากขึ้น ทำให้ หุ้นของบริษัท ไอทีวี ในตลาดหลักทรัพย์มีมูลค่าสูงขึ้น ย่อมเป็นประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ คือกลุ่มบริษัท ซินคอร์ปอเรชันของครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ นั่นเอง

ง) กรณีปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน ที่อรรถฎ์บังหลวง ภายใต้อำนาจบริหารงานของรัฐบาล ทักษิณ นั้น ปรากฏข้อเท็จจริงเกิดขึ้นมากมาย เช่น กรณีการทุจริตจากโครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับ วัตถุระเบิดซีทีเอ็กซ์ และการทุจริตจากงานประมูลก่อสร้างหรือติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในสนามบิน สุวรรณภูมิ หรือกรณีรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ สั่งการให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (เอ็กซิมแบงก์) ปลอมยืมเงินกู้ให้แก่รัฐบาลพม่าเป็นจำนวนเงิน ๔,๐๐๐ ล้านบาท โดยไม่มีหลักประกันจาก รัฐบาลพม่า และรัฐบาลไทยโดยกระทรวงการคลังต้องชดเชยส่วนต่างของดอกเบี้ยให้ แต่ข้อเท็จจริง ปรากฏภายหลังว่ารัฐบาลพม่าได้ใช้เงินดังกล่าวส่วนหนึ่งมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมจาก

บริษัทธุรกิจของครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ และว่าจ้างบริษัทผู้ใกล้ชิดพันตำรวจโท ทักษิณ ไปรับงานจ้างทำงานหลายโครงการในประเทศพม่า อันเป็นการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเอง และพวกพ้องในอีกรูปแบบหนึ่งหรือกรณีการทุจริตเชิงนโยบายจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เช่น การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยก็ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีกลุ่มธุรกิจที่เป็นพวกพ้องกับรัฐบาลพรรคไทยรักไทย ได้ผลประโยชน์จากการจัดสรรหุ้นไปเป็นจำนวนมาก และเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากผลประโยชน์จากการที่ท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิเป็นงานด้านพลังงานของรัฐ และยังมีความพยายามที่จะแปรรูป การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และรัฐวิสาหกิจด้านสาธารณูปโภคในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ ต่อตนเองและพวกพ้องทั้งดำเนินการไปในลักษณะที่ขัดต่อกฎหมาย จนศาลปกครองมีคำสั่งให้ยุติ การจัดจำหน่ายหุ้นและการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

กรณีที่น่ายถาวร กรรมการบริหารพรรค จัดทำแผ่นปลิวซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการ โกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียวายอย่างใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปราม การโกงทั้งโคตรให้ได้...” ผลการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงฯ ได้ข้อสรุปฟังเป็นยุติดังกล่าวแล้วว่าไม่เป็นความผิด จึงได้ทำรายงานผลการสืบสวนสอบสวนต่อ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ลงนามโดยนายไพฑูรย์ เนติโพธิ์ ข้อความที่ ปรากฏตามแผ่นปลิวซึ่งมีข้อความตามที่ผู้ร้องได้นำมาเป็นข้อกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเป็นข้อเท็จจริง รับฟังเป็นที่ยุติแล้วว่าการกระทำดังกล่าวนั้นไม่เป็นความผิดแต่อย่างใด แต่คณะกรรมการฯ ชุดที่มี นายสุริยา ทรงวิทย์ เป็นประธาน ยังนำเอากรณีดังกล่าวมากล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ อีก แสดงให้เห็นถึง ความพยายามที่จะกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ อย่างไรก็ดี ผลไม่เป็นธรรมและมีเจตนาถั่นแถ้งผู้ถูกร้องที่ ๑

ดังนั้น กรณีการกล่าวปราศรัยของหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ได้กล่าว ปราศรัยเกี่ยวกับการกระทำและพฤติกรรมของพันตำรวจโท ทักษิณ ตลอดระยะเวลาที่ได้บริหารประเทศ จึงเป็นเรื่องจริงทั้งสิ้น สมควรที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะได้นำกล่าวชี้แจงแก่ประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศ ให้ตระหนักและเข้าใจถึงคำว่า “ระบอบทักษิณ” จึงถือว่าคำปราศรัยของกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ ในส่วนนี้นอกจากจะเป็นการตอบโต้พันตำรวจโท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทยในทางการเมือง และ เป็นการกระทำเพื่อป้องกันส่วนได้เสียของผู้ถูกร้องที่ ๑ และประชาชน ยังถือว่าเป็นการแสดงความคิดเห็น

โดยสุจริต ดิขม ด้วยความเป็นธรรมในฐานะที่พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นบุคคลสาธารณะ และผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะวิพากษ์วิจารณ์นายกรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ทั้งข้อความที่กล่าวปราศรัยก็เป็นการตอบโต้กันในทางการเมือง อันถือเป็นเรื่องระหว่างพรรคการเมืองที่สามารถกระทำได้ตามระบอบประชาธิปไตย มิใช่เป็นการกระทำเพื่อล้มล้างระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นเหตุให้ผู้ร้องนำเรื่องนี้มาร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

(๒) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๒ เรื่องนายสาทิตย์ ให้การสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้นางสาวนิภา นางรัชช และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสาทิตย์ไม่เคยใช้ ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาของผู้ร้อง และผู้บริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนายสาทิตย์ไม่มีผู้ใดรู้จักหรือมีความสัมพันธ์ใด ๆ กับนายทักษิณมาก่อน การกระทำใด ๆ ของนายทักษิณไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ แก่นายสาทิตย์ หรือผู้ถูกร้องที่ ๑ ข้อกล่าวหาของประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง และข้อกล่าวหาของผู้ร้องขัดกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง กล่าวคือ ผู้ร้องกล่าวหาว่านายทักษิณ ได้นำบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งโดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัครจากนายทักษิณ ทั้งที่ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวน บุคคลทั้งสามต่างให้การสอดคล้องกันว่าได้รับเงินค่าสมัครจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของนางสาวอิสรา หรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ให้สัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๓ ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้จ่ายเงินค่าสมัครให้ “ในส่วนของจังหวัดตรังพรรคจ่ายเพราะว่าทางผู้สมัครไม่พร้อม ทางพรรคเลยจ่ายเงินให้”

นอกจากนี้ยังปรากฏข้อเท็จจริงทำนองเดียวกันเกิดขึ้นที่จังหวัดปัตตานี โดยนายปฐม เทียนสิน ได้ร้องเรียนต่อนายสุเทพว่าได้รับการติดต่อให้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เช่นเดียวกับกรณีดังกล่าวข้างต้น นายสุเทพจึงได้แนะนำให้ทำหน้าที่สื่อออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๒ กรณีนี้แสดงให้เห็นชัดเจนว่า การลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ของบุคคลต่าง ๆ ที่ขาดคุณสมบัติในจังหวัดอื่นของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นเรื่องระหว่างผู้สมัครกับผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้งสิ้น โดยที่ไม่มีผู้อื่นเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสาทิตย์มิได้มีส่วนให้การสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ การกระทำใด ๆ ของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกักรณีดังกล่าวตามคำร้องของผู้ร้องล้วนเป็นการกระทำของบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนและมีผลผูกพันผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างใด

(๓) ประเด็นข้อกล่าวหากรณที่ ๓ เรื่องนายไทรในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขาธิการพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายวรชวริทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวเพื่อให้ใส่ร้าย นายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ของพรรคไทยรักไทย ว่าได้จ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ นั้น นายไทรไม่ใช่ตัวแทน ของนายสุเทพ และไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ นายสุเทพไม่เคยยอมรับ หรือรับสมอ้างเอาประโยชน์จากคำพูดและการกระทำของนายไทร และไม่เคยแสดงออกโดยแจ้งชัด หรือโดยปริยาย หรือในทางใดเพื่อแสดงให้บุคคลโดยทั่วไปเข้าใจว่านายไทรเป็นตัวแทนของตน หรือเป็นตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งนี้ แถบบันทึกการสนทนาระหว่างนายไทรกับนายวรชวริทธิ์ ตามที่ผู้ร้องนำมาอ้างนั้น นายไทรอ้างแต่เพียงฝ่ายเดียวว่าเป็นตัวแทนของนายสุเทพ อีกทั้ง ตามพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เห็นได้ว่านายไทรไม่ได้ว่าจ้างให้นายวรชวริทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้าย นายสุวัจน์ หรือพรรคไทยรักไทย

การที่นายวรชวริทธิ์กล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ น่าจะมีมูลเหตุจูงใจในการที่จะให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งช่วยเหลือให้ตนพ้นผิดจากการที่ตนในฐานะหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าได้ลงลายมือชื่อ ในหนังสือรับรองส่งสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งโดยทราบอยู่แล้วว่าสมาชิกผู้นั้น เป็นผู้ขาดคุณสมบัติ ซึ่งจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย จึงได้ร่วมสมคบกันในการกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนี้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสุเทพไม่เคยร้องเรียนว่า พรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่าส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องใช้หลักเกณฑ์

การได้คะแนนเสียงร้อยละสิบ และเหตุการณ์ตามแถบบันทึกที่บันทึกการพูดคุยระหว่างนายไทรกับ นายบรรณวิทย์ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาหลังจากที่ นายสุเทพได้ทราบแล้วว่าคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงชุดที่มีนายนาม ยิ้มแยม เป็นประธาน ได้สรุปผลการสืบสวนสอบสวนรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วว่า พรรคไทยรักไทย ว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยและพรรคแผ่นดินไทยจริงตามที่นายสุเทพร้องเรียน ดังนั้น จึงไม่มีมูลเหตุ จูงใจใด ๆ ให้นายสุเทพต้องไปหาเอกสารพยานใด ๆ เพิ่มเติมจากหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าเพื่อประกอบ เรื่องร้องเรียนเดิม และหลังจากที่ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๐ และ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ แล้ว นายสุเทพก็ไม่ได้ทำเรื่องร้องเรียนใหม่แต่อย่างใด

(๔) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๔ เรื่อง กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรืออดีต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นตัวการ หรือให้ความช่วยเหลือ หรือ สนับสนุนหรือกระทำใด ๆ อันเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้รู้เห็น สนับสนุน ช่วยเหลือ กระทำการใด ๆ ในการชุมนุม ของประชาชน ณ สถานที่รับสมัครเลือกตั้งในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม การชุมนุมดังกล่าว นำโดยนายชาลีกับพวก ซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับใด ๆ กับผู้ถูกร้องที่ ๑ การที่ผู้ร้องอ้างว่านายชาลีเป็นคนสนิทของนายไทรรงค์ รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการ กล่าวอ้างที่เลื่อนลอยไม่มีเหตุผลและเป็นเท็จ เพียงแต่ในอดีตเมื่อประมาณ ๖ ปีที่แล้ว นายชาลีเคย มีส่วนร่วมกับคณะทำงานของนายไทรรงค์ กรณีจะพิจารณาว่าการกระทำของนายชาลีเกี่ยวข้องกับ นายไทรรงค์หรือไม่ ผูกพันเกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดในปัจจุบัน เฉพาะกรณีนี้เท่านั้น ซึ่งในทางการสืบสวนสอบสวนก็ไม่ปรากฏว่านายไทรรงค์ หรือกรรมการบริหารพรรค หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปเกี่ยวข้องกับอย่างไร จึงไม่มีเหตุผลที่จะ รับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือนายไทรรงค์ได้ร่วมกับนายชาลีชุมนุมในครั้งนี้ นอกจากนี้การชุมนุม ของประชาชนดังกล่าวเป็นการกระทำโดยสงบและปราศจากอาวุธ เป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๖๕

อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ คือ นายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และ นายประพร ไม่ได้เข้าร่วมหรือสนับสนุน หรือมีส่วนเกี่ยวข้องใดๆ ในการชุมนุมโดยสงบของกลุ่มประชาชน คนรักสงขลาในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๘ แต่ในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ บุคคลทั้งสี่ได้ไปยัง ที่ทำการของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ระหว่างเวลาประมาณ ๐๘.๓๐ ถึง ๐๘.๕๐ น. เพื่อพบนายไพฑูรย์ เจ๊ะแส ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ยื่นหนังสือขอให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลา เนื่องจากมีกรณีทุจริตการเลือกตั้งโดยการซื้อเสียงและแจกแผ่นวีซีดี ซึ่งบุคคลทั้งสี่ได้นำหนังสือคำร้องคัดค้านการประกาศผลการเลือกตั้ง เงินและแถบบันทึกอันเป็นวัตถุพยาน ยื่นให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาด้วย

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อ้างประเด็นข้อกฎหมาย ดังนี้

(๑) คำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มาจากการสืบสวนสอบสวนวินิจฉัยชี้ขาดที่ไม่ชอบด้วย พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และระเบียบของ คณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ขัดต่อ เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และกฎหมายอื่น กล่าวคือ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาสืบสวนสอบสวนกรณีมีผู้ร้องเรียนว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดกฎหมาย เมื่อคณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้ว เสนอสำนวนการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ตามข้อ ๖๗ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) (๗) และมาตรา ๑๘ แต่ไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดให้มีการประชุม เพื่อให้มีการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดเพื่อหาเหตุผลโดยรอบคอบและให้เกิดความเป็นธรรมในการ ดำเนินการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างไรก็ดี พลตำรวจเอก วาสนา ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง เพียงผู้เดียว ได้ใช้อำนาจหน้าที่โดยผลการส่งสำนวนการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวน สอบสวนข้อเท็จจริง ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาสำนวน ดังกล่าวที่ พลตำรวจเอก วาสนา ส่งมาให้ดำเนินการโดยใช้เวลาเพียงชั่วข้ามคืนในการพิจารณา เอกสารสำนวนซึ่งมีรายละเอียดเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า ดังนั้น เมื่อคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

เป็นคำร้องที่ไม่ได้ดำเนินการในเบื้องต้นให้ถูกต้องตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบ นายทะเบียนพรรคการเมืองและหรือผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) คดีนี้ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นเรื่องมายังผู้ร้องเพื่อให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ขอให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยมีข้อกล่าวหา รวมทั้งสิ้น ๘ ประเด็น ผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมือง เพียง ๔ ประเด็น จึงเป็นเรื่องที่ผู้ร้องมีความเห็นขัดแย้งและแตกต่างกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมือง เป็นกรณี que se non que ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้อง ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องตั้งคณะกรรมการหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมือง และผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานส่งให้ผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ก็ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องเองได้ แต่ปรากฏว่าผู้ร้องไม่ได้ส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อให้ดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว การยื่นคำร้องของผู้ร้องในคดีนี้ จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ และไม่อาจถือเอาเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาสั่งคดีของผู้ร้องได้ เพราะอาจเป็นช่องทางให้ผู้ร้องเลือกปฏิบัติ หรือหาช่องทางเพื่อช่วยเหลือพรรคการเมืองบางพรรคที่ถูกร้องในทำนองเดียวกันนี้ได้ โดยเลือกสั่งให้ยื่นคำร้องเฉพาะบางประเด็นที่เห็นว่าไม่มีน้ำหนัก แล้วหลีกเลี่ยงไม่ยื่นคำร้องบางประเด็นที่มีน้ำหนัก ซึ่งน่าจะเป็นคุณหรือโทษต่อพรรคการเมืองที่ถูกร้องได้ จึงต้องถือเป็นการวินิจฉัยสั่งคดีโดยขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

(๓) การพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) นั้น ต้องตีความให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๓ และพิจารณาจากเจตนารมณ์ มาตรา ๓๑๑ (๑) วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐธรรมนูญได้” ดังนั้น สิ่งที่เป็นปฏิปักษ์

ต่อรัฐธรรมนูญ จะต้องเป็นสาระสำคัญที่ไม่อาจแก้ไขได้โดยกระบวนการทางรัฐธรรมนูญ การแสดงความคิดเห็นแตกต่างไม่ได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมิได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ สิ่งซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต้องตีความตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘ และ ๖๓ หมายความว่า จะต้องเป็นการกระทำซึ่งมีผลเปลี่ยนแปลงการปกครองและเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเท่านั้น การแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณหรือระบอบทักษิณตามรัฐธรรมนูญ จึงไม่เป็นความผิดตามที่ผู้ร้องกล่าวหา

(๔) การใส่ร้ายด้วยความเท็จ เป็นการกระทำที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๘ อันเป็นความผิดต่อส่วนตัวมิใช่เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน หากการใส่ร้ายด้วยความเท็จดังกล่าวได้กระทำในช่วงที่ได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้กระทำก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ (๕) การใส่ร้ายด้วยความเท็จ อันเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการใส่ร้ายด้วยความเท็จ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นความผิดตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นพิเศษ มิใช่เป็นบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ หรือเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การกระทำที่จะเป็นความผิดถึงขั้นยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) นั้น จะต้องเป็นการกระทำตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติไว้ในหมวด ๒ ว่าด้วยการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และข้อห้ามมิให้พรรคการเมืองกระทำตั้งแต่มาตรา ๒๐ จนถึงมาตรา ๔๔ และในหมวด ๓ ว่าด้วยการสนับสนุนพรรคการเมือง ส่วนที่ ๑ การบริจาคแก่พรรคการเมือง มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๕ เพราะล้วนเป็นการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนทั้งสิ้น ส่วนการกระทำความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ถึง ๑๑๘ เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งถือว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย

หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

กรณีที่ผู้ร้องนำเอาบทบัญญัติในลักษณะ همینประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาและตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) มาเป็นเหตุผลว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ไม่ชอบด้วยเหตุผล ขัดต่อเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งเพียงเพื่อให้บังคับในช่วงที่มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น อันถือว่าเป็นกฎหมายเฉพาะที่มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดในตัวเองอยู่แล้ว มิใช่กฎหมายเกี่ยวกับความผิดอันเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอันจะเป็นผลให้ผู้ร้องนำมาอ้างเพื่อยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในคดีนี้ อีกทั้งยังเป็นการกระทำที่ไม่ได้อยู่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หมวด ๒ และหมวด ๓ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การกระทำของนายถาวรตามที่ผู้ร้องกล่าวหาว่าขัดขวางไม่ให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเข้าไปใช้สิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง ก็ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้เป็นความผิดแต่อย่างใด หากจะเป็นความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขัง อันเป็นความผิดฐานเสื่อมเสียอิสรภาพ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๕ ก็เป็นความผิดต่อส่วนตัว เป็นความผิดอันยอมความได้ มิได้กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญชี้ขาดข้อกฎหมายว่า เมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ประกาศดังกล่าวมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายที่ต้องถือปฏิบัติทันที จึงเป็นผลให้พระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลบังคับตามไปด้วย และคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขก็ได้ประกาศยกเว้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผลใช้บังคับได้ต่อไปดังเช่นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๓ และฉบับที่ ๑๕ การกระทำใด ๆ ที่ผู้ร้องระบุว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำคามผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ จึงเป็นข้อกล่าวหาที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายต่อไป ผู้ร้องไม่มีอำนาจนำเอาข้อเท็จจริงในส่วนนี้ ไปเกี่ยวโยงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำคามผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) เพื่อเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

คำร้องที่หนึ่ง ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ตามกฎหมาย โดยมีนางสาวอิสรา ยวงประสิทธิ์ ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นนางสาวพรรณรินทร์ ยวงประสิทธิ์ เป็นหัวหน้าพรรค

เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือส่งพยานหลักฐานเพื่อให้ผู้ร้องยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ประกอบกับมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากพยานหลักฐานที่ส่งมา ได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลากลางวัน นายสุเทพ เตชะธการผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง ตามความใน มาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ร้องเรียนต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา นางรัชฌู และนายสุวิทย์ ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดตรังบุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำดังกล่าวอาจมีความผิดตามกฎหมาย เพราะบุคคลทั้งสามไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แต่ประการใดจึงปรึกษานายสุเทพเพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย นายสุเทพแนะนำให้บุคคลทั้งสามลาออกจากการเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามแสดงเจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกของพรรคดังกล่าวแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๘ นายสุเทพจึงขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งนี้อย่างต่อไป

ต่อมาประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงทำการสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานแล้วแยกประเด็นการพิจารณาได้ ๓ ประเด็น คือ

(๑) นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง สมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ และไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ บุคคลทั้งสามจึงเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาหนึ่งวันเท่านั้น ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) การกระทำความผิดของบุคคลทั้งสามที่สมัครรับเลือกตั้งโดยรู้ว่าคุณไม่มีสิทธิสมัคร เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔)

นอกจากนี้ การที่บุคคลทั้งสามยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง คือผู้ถูกร้องที่ ๒ (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๒) ที่รับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน อันเป็นความเท็จ เป็นเอกสารประกอบการสมัครรับเลือกตั้งต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดังกล่าว นั้น ถือว่าเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย และเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่ฉบับที่กลงในใบรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๑) อันเป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗

(๒) นายทักษณีย์ กี่สู้น เป็นผู้แนะนำให้บุคคลทั้งสามเตรียมหลักฐานแล้วให้คนพาไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และเมื่อบุคคลทั้งสามเดินทางกลับพร้อมกับเอกสารประกอบการสมัครแล้ว นายทักษณีย์ยังได้พาเดินทางไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ อีกด้วย การกระทำดังกล่าวเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งทั้งที่รู้ว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) การกระทำของนายทักษณีย์จึงเป็นผู้สนับสนุนให้บุคคลทั้งสามกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖

(๓) นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส. ๑๘/ข ๒) ส่งบุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เป็นการดำเนินการแทน ผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ และนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์เป็นหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราได้รับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำให้การของบุคคลทั้งสามว่าตนได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ การทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส. ๑๘/ข ๒) ดังกล่าวจึงเป็นเท็จ เนื่องจากบุคคลทั้งสามสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๑

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมีความเห็นว่า ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นางสาวนิภา นางรัชฎู และนายสุวิทย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวล

กฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗ ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายทักษิณัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ และเนื่องจากการกระทำของนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จให้แก่บุคคลทั้งสามเพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ที่ได้กระทำในฐานะตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๓) เห็นควรแจ้งต่อผู้ร้องพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ต่อไป

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า การกระทำของนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นเท็จ เป็นการร่วมกันเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุนให้บุคคลดังกล่าวลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้ว่าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน อันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๑ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ หรือ ๘๖ และมาตรา ๑๓๗ , ๒๖๗ การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) จึงส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

ผู้ร้องพิจารณาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรค

เป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นที่ตั้ง จึงเป็น
ตัวการร่วมกันหรือผู้สนับสนุนให้นางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้ถือว่า
บุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน
อันเป็นการกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔)
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ , ๓๐ , ๓๑ , ๓๔ , ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ , ๘๖
๑๓๗ , ๒๖๗ ย่อมแสดงว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ
หรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืน
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ , ๑๓๖ , ๑๔๔ , ๑๔๕ , ๓๒๗ , ๓๒๘ พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) , ๖๗ และ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ , ๓๐ , ๓๑ , ๓๔ , ๑๐๐ ดังนี้

๑. ขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๒ โดย นางสาวอิสราหรือ
พรณารินทร์ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์
ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการ
อันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี
ของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖
(๒) และ (๓) มาตรา ๖๗

๒. ขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มีกำหนด ๕ ปี
นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยืนยันแจ้งแก้ข้อกล่าวหาสรุปความได้ว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ รับสมัครบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกเพื่อส่งลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่ครบ ๕๐ วันตามที่กฎหมายกำหนดนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏตามหลักฐานในใบสมัครสมาชิกพรรคว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ ได้เขียนใบสมัครสมาชิกพรรคการเมืองด้วยลายมือของตนเองโดยปราศจากการข่มขู่ ชี้นำ ข่มขู่ใจ หรือบังคับขู่เข็ญแต่อย่างใด โดยขั้นตอนในการรับสมัครสมาชิกพรรคก็เป็นไปตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ คือเมื่อใบสมัครสมาชิกมาถึงผู้ถูกร้องที่ ๒ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครให้เป็นไปตามข้อบังคับ แล้วส่งใบสมัครต่อไปยังผู้มีอำนาจในการนำเสนอขอรับการอนุมัติเพื่อนำเสนอให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงนามอนุมัติตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อที่ ๑๐ และข้อที่ ๑๖ (๓) กรณีของบุคคลทั้งสามก็ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ อย่างครบถ้วน และหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้อนุมัติให้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ และเป็นการใช้อำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทุกประการ มิได้มีการใช้อำนาจนอกเหนือจากที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนด แต่อย่างใด

ส่วนที่มีการกล่าวอ้างว่าได้มีการร้องเรียนต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่จังหวัดตรังในวันรุ่งขึ้น ต่อมาบุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำได้กล่าวอาจมีความผิดตามกฎหมาย เพราะบุคคลทั้งสามไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนี้แต่ประการใด จึงได้เดินทางไปปรึกษากับเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงได้แนะนำให้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๘ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งนี้ต่อไป ต่อมาประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีคำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง

กรณีการลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง โดยในการสืบสวนสอบสวนกรณีดังกล่าว นั้น ทางคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมิได้แจ้งต่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่าบุคคลทั้งสามได้เขียนใบลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้ง ๆ ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองก็รู้อยู่แล้วว่าการลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๕ ที่ว่า “การลาออกจากสมาชิกให้ยื่นหนังสือลาออกต่อหัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค หรือนายทะเบียนพรรคแล้วแต่กรณี และมีผลต่อเมื่อเจ้าหน้าที่สำนักงานใหญ่พรรคได้ลงเลขรับหนังสือแล้ว” แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าหนังสือลาออกดังกล่าวได้ถูกส่งไปถึงหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อแสดงเจตนาจริงว่าบุคคลทั้งสามต้องการจะลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่อย่างไร ซึ่งไม่ตรงตามที่ผู้ร้องอ้างว่าบุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนาจริงลาออกจากสมาชิกพรรค จึงถือได้ว่าหนังสือลาออกของบุคคลทั้งสามไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการลาออกไม่มีผล ทำให้บุคคลทั้งสามยังคงเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่จนถึงปัจจุบัน

คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้รับผิดชอบต่อบุคคลในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งในการนี้ นางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ ได้ถูกคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง โดยผู้สมัครทั้งสามคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ และหากผู้ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามของผู้ถูกร้องที่ ๒ ผู้ใดไม่สามารถออกค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้ พรรคจะออกค่าใช้จ่ายให้โดยพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป โดยจะช่วยเหลือได้ไม่เกินคนละ ๓๐,๐๐๐ ถึง ๓๕,๐๐๐ บาท ซึ่งเงินจำนวนดังกล่าวไม่น่าจะเป็นเหตุจูงใจ หรือสามารถหลอกลวงให้บุคคลเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามที่ผู้สมัครทั้งสามกล่าวอ้างได้ เพราะบุคคลทั้งสามล้วนแต่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีวุฒิภาวะ มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถือได้ว่าเป็นวิญญูชนอันรู้ รับผิดชอบชั่วดีได้เองว่า การที่ตนเองยอมรับเงินจากพรรค และนำไปสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเรียบร้อยแล้ว น่าจะแสดงให้เห็นได้ว่าบุคคลทั้งสามยอมรับแล้วว่าตนเองมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ จึงได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และได้ไปสมัครตามสถานที่ที่คณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรังกำหนด

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๘ วินิจฉัยคดีอันเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัยว่า เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง และส่งผลถึงการประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดต้องเสียไปด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ , ๓๐ , ๓๑ ๓๔ , ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ , ๘๖ , ๑๓๗ , ๒๖๗ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) จนเป็นเหตุให้ถูกยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคตามมาตรา ๖๗ นั้น น่าจะตกไปด้วย เพราะคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนั้นถือเป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ จึงขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

ทางใต้สวน คณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้คู่กรณีนำพยานบุคคลเข้าเบิกความ รวม ๑๒ นัด เป็นพยานผู้ร้อง รวม ๑๒ ปาก เข้าใต้สวน ๗ นัด เป็นพยานผู้ถูกร้องที่ ๑ รวม ๒๗ ปาก โดยมีพยานร่วมกับผู้ร้องรวมอยู่ด้วย ๗ ปาก เข้าใต้สวน ๕ นัด ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้ ทั้งคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องใต้สวนพยานของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงให้งดใต้สวนพยานผู้ถูกร้องที่ ๒

สรุปข้อพิพาทที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจะต้องวินิจฉัยตามคำร้องของผู้ร้องและคำชี้แจงของผู้ถูกร้องทั้งสองดังนี้

ข้อกฎหมาย

ข้อ ๑ ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่
ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แย้งว่าผู้ร้องไม่มีอำนาจขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ และ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง ฯลฯ สิ้นผลบังคับใช้ตามรัฐธรรมนูญ การกระทำที่ผู้ร้องกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง ฯลฯ ย่อมไม่เป็นความผิดต่อไป ผู้ร้องจึงอ้างเอาการกระทำผิดตามกฎหมายที่ สิ้นผลบังคับใช้มาเป็นเหตุร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้

เห็นว่า การกระทำความคิดอาญาเท่านั้นที่เข้าหลักเกณฑ์การนำกฎหมายที่เป็นคุณมาใช้ย้อนหลัง เป็นเหตุให้การกระทำใด ๆ ที่เคยเป็นความผิดอาญา หากกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังว่าการกระทำนั้น ไม่เป็นความผิดอาญาถือว่าการกระทำนั้น ๆ ไม่เป็นความผิดอาญาต่อไปหรือในกรณีกฎหมายได้บัญญัติว่า การกระทำนั้น ๆ เป็นความผิดอาญาต่อมากฎหมายนั้นถูกยกเลิกถือว่าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิด อาญาต่อไป แต่ตามนัยกฎหมายดังกล่าวมีผลเฉพาะว่าการกระทำนั้น ๆ ไม่เป็นความผิดอาญาต่อไป เท่านั้น หากมีผลถึงขนาดว่าไม่เคยมีการกระทำนั้น ๆ ไม่ เมื่อการกระทำนั้น ๆ ยังคงมีอยู่และผลการ กระทำนั้น ๆ เป็นเหตุที่ผู้ร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ผู้ร้องย่อมมีอำนาจดำเนินการ ยื่นคำร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ หากได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนมาตรา ๖๗ ของ พระราชบัญญัติดังกล่าว กรณีจึงไม่มีเหตุจะต้องวินิจฉัยว่าการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังคงเป็น ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง ฯลฯ หรือไม่ต่อไป ประกอบกับ คดีนี้ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ในระหว่างที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ยังมีผลบังคับใช้อยู่และศาลรัฐธรรมนูญในขณะนั้นได้มีคำสั่งรับคำร้องไว้ พิจารณาแล้วคดีอยู่ระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ คดีนี้จึงโอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของตุลาการรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๕ วรรคสี่ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ จึงมีอำนาจพิจารณาชี้ขาดคดีนี้ได้

ส่วนที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แย้งว่ารายงานการสืบสวนสอบสวนที่นายทะเบียนพรรคการเมือง ส่งไปให้ผู้ร้องเป็นการสืบสวนสอบสวนที่ไม่ได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ผู้ร้องจึงร้องเป็นคดีนี้ไม่ได้ นั้น เห็นว่าผู้ร้องร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งไม่มีบทบังคับให้ต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนตามระเบียบ

ที่กล่าวอ้างถึงก่อน ผู้ร้องจึงจะมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคการเมืองได้ การยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคการเมืองตามบทกฎหมายดังกล่าว เพียงแต่ผู้ร้องได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองพร้อมด้วยหลักฐานและผู้ร้องเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้ หลักฐานที่นายทะเบียนส่งมาให้ผู้ร้องไม่จำเป็นต้องเป็นหลักฐานที่มีการสืบสวนสอบสวนตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ แต่ประการใด ฉะนั้นผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องเป็นคดีนี้เพื่อให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้โดยไม่ต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ ตามข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่ประการใด ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในส่วนนี้จึงฟังไม่ขึ้นเช่นเดียวกัน

ข้อ ๒ ผู้ร้องยื่นคำร้องเป็นคดีนี้ขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ เพียง ๔ ประเด็นจากคำร้องเรียนกล่าวหา ๘ ประเด็นเป็นการขัดต่อมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แย้งพอสรุปได้ว่ากรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ครบ ๘ ประเด็น นายทะเบียนพรรคการเมืองจะต้องตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้แทนจากผู้ร้องเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้ผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ฯลฯ แต่การยื่นคำร้องเป็นคดีนี้ขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าว จึงเป็นการขัดต่อบทกฎหมายดังกล่าว

เห็นว่า บทบัญญัติตามมาตรา ๖๗ ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แย้งนั้น ในส่วนที่ผู้ร้องพิจารณาจากหลักฐานที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาให้แล้วเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ โดยไม่มีบทบัญญัติส่วนใดบังคับให้ผู้ร้องต้องดำเนินการตามขั้นตอนตามที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวอ้างก่อนยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคการเมือง มีแต่เฉพาะในกรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้ยุบพรรคการเมืองตามที่นายทะเบียนส่งหลักฐานไปเท่านั้นที่นายทะเบียนต้องดำเนินการตามขั้นตอนหากผู้ร้องยังคงไม่เห็นสมควรยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคการเมืองต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งวินิจฉัยยุบพรรคการเมืองอีก บทกฎหมายดังกล่าวให้อำนาจนายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเองต่อไปได้ แต่ในกรณีที่ผู้ร้องพิจารณาจากหลักฐานที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาให้รวม ๘ ประเด็นแล้ว เห็นสมควรยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ เพียง ๔ ประเด็นนั้น เห็นว่าข้อกล่าวหาแต่ละประเด็นแยกจากกันได้และแต่ละประเด็น

เป็นความคิดได้ในตัวแม้คิดเพียงประเด็นใดประเด็นหนึ่งก็อาจมีผลให้มีคำสั่งยุบพรรคได้อยู่แล้ว หรืออาจแยกขึ้นเป็นประเด็นละคดีก็ได้ ฉะนั้น ๔ ประเด็นที่ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ย่อมเสร็จสิ้นตามชั้นตอนที่ผู้ร้องได้ดำเนินการตามมาตรา ๖๗ โดยชอบแล้ว ส่วน ๔ ประเด็นที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ เท่านั้นที่ นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๖๗ เมื่อนายทะเบียนไม่ดำเนินการ ตามมาตรา ๖๗ ในส่วน ๔ ประเด็นที่ผู้ร้องไม่ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญคดีในส่วน ๔ ประเด็นหลัง ย่อมสิ้นสุด ผู้ร้องดำเนินการต่อไม่ได้ กรณีผู้ร้องยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ เพียง ๔ ประเด็นจาก ๘ ประเด็นที่มีการกล่าวหาจึงไม่ขัดต่อมาตรา ๖๗ ตามที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แย้ง

ข้อเท็จจริง

มีปัญหาข้อเท็จจริงตามคำร้องและคำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ต้องวินิจฉัยดังนี้

ข้อ ๑ การที่หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดเวทีและมีการปราศรัยว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และสมาชิกพรรคไทยรักไทยกระทำการไม่ชอบในทำนองใส่ร้ายและชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปเข้าข่ายตามบทบัญญัติตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงโต้แย้งว่าได้มีการจัดปราศรัยจริง แต่ข้อความที่กล่าวปราศรัยเป็นความจริง จึงมิใช่เป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จและไม่เป็นการจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทยและสมาชิกพรรคไทยรักไทย การปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่เป็นการกระทำที่ต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้ว่าการกล่าวปราศรัยตามคำร้องเป็นการกระทำที่เข้าข่ายเป็นเหตุให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) หรือ (๓) หรือไม่

เห็นว่าการกล่าวให้ช่วยกันล้มล้างระบอบทักษิณ คำว่าระบอบ หมายถึง การกระทำหรือกระบวนการอย่างใดอย่างหนึ่ง ฉะนั้นคำว่าระบอบทักษิณน่าจะมีความหมายเป็นการปกครองแบบฉบับของพันตำรวจโท ทักษิณ ซึ่งมีเนื้อหาสาระไม่ใช่ระบอบการปกครองที่มีการให้คำนิยามไว้แล้ว เช่น ระบอบประชาธิปไตย ระบอบทุนนิยม ระบอบคอมมิวนิสต์ ฯลฯ การกล่าวถึงขั้นตอนวิธีปกครองหรือพฤติกรรมของพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นบุคคลที่ต้องยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์ได้ตามระบอบการปกครองประชาธิปไตย โดยเพียงแต่การวิพากษ์วิจารณ์นั้น ๆ ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานความถูกต้องตรงกับความเป็นจริงและเป็นประโยชน์ต่อการบริการสาธารณะ การกล่าวถึงพฤติกรรมของนายกรัฐมนตรีที่บริหารบ้านเมืองผิดพลาดมีการ โกงกินกันจึงอยู่ในวิสัยของพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามมีความชอบธรรมที่จะยกขึ้นว่ากล่าวกันได้ ประกอบกับคำว่าระบอบทักษิณ (THAKSINOMICS) มีการกล่าวขานกันมาก่อนหลายปีแล้ว ฉะนั้นลำพังคำว่าระบอบทักษิณจึงมิใช่คำเลวร้ายที่ต้องห้ามกล่าวถึงแต่ประการใด ส่วนการชักจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณหรือสมาชิกพรรคไทยรักไทยนั้น ได้ความแต่เพียงว่ามีการกล่าวชักชวนประชาชนไม่ให้เลือกพรรคไทยรักไทยและผู้สมัครพรรคไทยรักไทยอันถือได้ว่าคำปราศรัยน่าจะมีผลต่อความนิยมของประชาชนที่มีต่อพรรคไทยรักไทยลดลงบ้าง และการชักชวนให้ประชาชนลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนนั้น กฎหมายเปิดช่องให้ประชาชนมีสิทธิกระทำได้ แม้จะทำให้ผู้สมัครพรรคไทยรักไทยอาจได้คะแนนน้อยลงบ้างก็ตาม แต่ไม่ถึงขนาดจะเรียกได้ว่าเป็นการชักจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยม การกระทำที่จะอ้างว่าเป็นการชักจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมที่พอกกล่าวได้เป็นรูปธรรมน่าจะเป็นการจัดการสำรวจประชามติแล้วแสดงผลประชามติว่าประชาชนไม่นิยมชมชอบพรรคไทยรักไทยอย่างกว้างขวางซึ่งเป็นการเท็จ การแสดงการสำรวจประชามติดังกล่าวย่อมเป็นการชักจูงใจให้ประชาชนเข้าใจผิดในคะแนนนิยม ฉะนั้นการกล่าวปราศรัยคำเหน็ดเหนื่อยการกระทำของหัวหน้าพรรคไทยรักไทยหรือสมาชิกผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคไทยรักไทยไม่น่าจะเข้าข่ายเป็นการชักจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพรรคไทยรักไทยคงมีผลเป็นการทำให้ประชาชนเสื่อมความนิยมลงบ้างเท่านั้น ส่วนที่ปราศรัยว่า พันตำรวจโท ทักษิณ แทรกแซงสื่อและวุฒิสภา ฯลฯ จากการไต่สวนของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ รับฟังได้ว่าการแทรกแซงสื่อและวุฒิสภาและองค์กรอิสระจริง คำกล่าวปราศรัยจึงไม่เป็นการใส่ร้ายด้วยความอันเป็นเท็จ เมื่อประมวลคำปราศรัยตามคำร้องโดยตลอดแล้ว คำปราศรัยไม่เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตามรัฐธรรมนูญหรือเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน คำปราศรัยตามคำร้องจึงไม่เป็นเหตุที่จะขอให้ยุบผู้ร้องที่ ๑ ได้ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) เมื่อฟังว่าคำปราศรัยไม่เป็นความผิดอันอาจนำไปสู่การมีคำสั่งยุบผู้ร้องที่ ๑ ได้แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าผู้กล่าวปราศรัยเป็นการกระทำในนามของผู้ร้องที่ ๑ หรือไม่ต่อไป

ข้อ ๒ ผู้ร้องที่ ๑ เป็นผู้ใช้ให้นายทักษณีย์ กี่สู่น นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ไปสมัครเป็นสมาชิกผู้ร้องที่ ๒ แต่เป็นสมาชิกผู้ร้องที่ ๒ ไม่ครบเก้าสิบวันแล้วนำไปสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่จังหวัดตรัง ต่อมาจัดการแถลงข่าวว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามไปลงสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่

ผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งแจ้งโต้แย้งพอสรุปได้ว่าผู้ร้องที่ ๑ ไม่เคยใช้หรือให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษณีย์กระทำการตามที่ผู้ร้องกล่าวหา

ข้อเท็จจริงตามการไต่สวนฟังได้ว่านายทักษณีย์ กี่สู่น เป็นผู้จัดหานางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี กับนายสุวิทย์ อบอุ่น ผู้มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดตรังและสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มอบให้ภรรยาของนายทักษณีย์พาไปสมัครเป็นสมาชิกของผู้ร้องที่ ๒ ก่อนวันรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งทั่วไปวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ไม่ถึงเก้าสิบวันและบุคคลทั้งสามได้รับหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกของผู้ร้องที่ ๒ แล้วนำไปสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตแต่ไม่ได้รับการประกาศชื่อเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ส่งลงสมัครรับเลือกตั้งไม่ถึงเก้าสิบวันและนายทักษณีย์เคยเป็นผู้ช่วย ส.ส.ของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย กรรมการบริหารของผู้ร้องที่ ๑ กับเคยเป็นผู้ช่วย ส.ส.ของนายทวี สุระบาล ส.ส.พรรคไทยรักไทยในสมัยเป็น ส.ส.สังกัดพรรคผู้ร้องที่ ๑ ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่านายสาทิตย์มีส่วนใช้หรือสนับสนุนให้นายทักษณีย์กระทำการดังกล่าวหรือไม่ ตามทางไต่สวนของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้ความแต่เพียงว่าในระหว่างที่เจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการเลือกตั้งไปสอบสวนเรื่องที่นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ลาออกจากการเป็นสมาชิกผู้ร้องที่ ๒ เจ้าหน้าที่ผู้ไปสอบสวนโทรศัพท์เชิญบุคคลไปให้ถ้อยคำโดยไม่ได้มีหนังสือเชิญนายสาทิตย์ได้โทรศัพท์ถึงผู้ไปทำการสืบสวนสอบสวนสอบถามถึงสาเหตุที่ไม่ออกหนังสือเชิญตามปกติ พฤติกรรมเพียงเท่านั้นไม่อาจอนุมานได้ว่านายสาทิตย์ได้ใช้นายทักษณีย์ดำเนินการดังกล่าว ส่วนการที่นายทักษณีย์ได้ขอความช่วยเหลือจากผู้ร้องที่ ๑ เพื่อบรรเทาผลร้ายที่นางสาวนิภา นางรัชну

และนายสุวิทย์สมัครรับเลือกตั้งโดยแสดงเอกสารหลักฐานที่รับรองคุณสมบัติการเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ อันเป็นที่จ ในที่สุดเลขาธิการผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้จัดให้มีการแถลงข่าวเกี่ยวกับบุคคลทั้งสามถูกว่าจ้างให้ไปลงสมัครรับเลือกตั้งทั้ง ๆ ที่ไม่มีสิทธิตามรัฐธรรมนูญ มีผลเพียงเป็นการเปิดเผยข้อเท็จจริงต่อสาธารณะ อันอาจเป็นการบรรเทาผลร้ายของผู้กระทำความผิดให้เบาบางลงเท่านั้น การกระทำของนายทักษณัยกับพวกไม่มีผลต่อการก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ แก่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ว่าในทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม จึงไม่มีเหตุผลใด ๆ ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะใช้หรือสนับสนุนในการกระทำของนายทักษณัยจากพยานหลักฐานดังกล่าวจึงฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้มีส่วนในการก่อให้เกิดบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งประกอบกับการที่บุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกไม่เป็นการเพิ่มภาระให้กับพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม แต่ถ้าการสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลทั้งสามผ่านขั้นตอนและได้รับการประกาศรายชื่อเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้งย่อมเป็นประโยชน์กับพรรคไทยรักไทยที่ไม่ต้องพะวงเกรงว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตในนามพรรคไทยรักไทยจะได้รับคะแนนไม่ถึงร้อยละยี่สิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้งการที่บุคคลทั้งสามไปลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ น่าจะเป็นผลดีกับพรรคไทยรักไทยมากกว่าเป็นผลดีแก่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อประมวลพยานหลักฐานโดยตลอดแล้ว ฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ มีส่วนก่อให้เกิดนายทักษณัยกระทำการตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง เมื่อฟังเป็นยุติได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรู้เห็นเป็นใจกับการกระทำของนายทักษณัยกรณีจึงไม่จำต้องวินิจฉัยว่าการกระทำของนายทักษณัยเข้าข่ายต้องด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) อันจะเป็นเหตุร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ต่อไป

ข้อ ๓ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ดำเนินการว่าจ้างหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่ากล่าวหาใส่ร้ายว่านายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยได้ว่าจ้างบุคคลให้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคชีวิตที่ดีกว่าหรือไม่ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งแจงโต้แย้งว่าไม่ได้ดำเนินการเพื่อว่าจ้างหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าตามที่ผู้ร้องกล่าวหา

ตามทางใต้สวนของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญรับฟังได้แต่เพียงว่านายไทรยศ เคยสมัครเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่ไม่ผ่านคุณสมบัติเป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย นายไทรยศเป็นผู้ไปติดต่อ นายวรชวรวิทย์ ดันดิกริมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าพร้อมกล่าวหาว่านายวรชวรวิทย์มีหนังสือรับรองให้บุคคลไปสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นที่จ เนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคไม่ครบเก้าสิบวันตามรัฐธรรมนูญ

อันเป็นความผิดและนายวรชวริทธิ์ ได้ร้องเรียนต่อเจ้าพนักงานตำรวจและลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐานก่อนนายไทรกรไปพบและแอบทำการบันทึกเสียงการสนทนาระหว่างนายไทรกรกับนายวรชวริทธิ์ไว้ด้วย จากเสียงที่แอบบันทึกไว้ดังกล่าวเมื่อพิจารณาโดยตลอดแล้วมีนัยเป็นการขอให้นายวรชวริทธิ์เปิดเผยพยานหลักฐานการเงินและบุคคลที่เกี่ยวกับการให้บุคคลลงสมัครรับเลือกตั้งโดยไม่ชอบ แม้จะมีการพูดถึงเรื่องเงินอยู่บ้างก็ตาม แต่เป็นการให้เงินในทำนองเป็นรางวัลแก่นายวรชวริทธิ์สามารถแสดงหลักฐานว่ามีบุคคลที่เกี่ยวข้องจ่ายเงินเพื่อให้ส่งบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้งโดยไม่ชอบไม่ปรากฏว่ามีสาระตอนใดที่อาจแปลความได้ว่าเป็นการว่าจ้างให้นายวรชวริทธิ์ใส่ร้ายบุคคลใด ๆ ประกอบกับนายวรชวริทธิ์ เคยให้การต่อเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ รับว่าได้ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งหลายคนและจากหลักฐานของคณะกรรมการการเลือกตั้งปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ส่งบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในพื้นที่ภาคใต้จำนวน ๕ คนและทุกเขตที่ส่งบุคคลลงสมัครไม่ผ่านคุณสมบัติทั้งหมดต่อมามีกลุ่มบุคคลมากกล่าวอ้างว่านายวรชวริทธิ์มีหนังสือรับรองผู้สมัครรับเลือกตั้งอันเป็นเท็จจึงได้ปรึกษาขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อบันทึกภาพและเสียงการสนทนาไว้เป็นหลักฐาน เมื่อประมวลพยานหลักฐานเข้าด้วยกันโดยตลอดแล้วมีน้ำหนักฟังได้ว่านายไทรกรไปหานายวรชวริทธิ์ ในทำนองข่มขู่เพื่อให้เปิดเผยผู้จ่ายเงินให้มีการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยไม่ถูกต้องซึ่งมีผลเท่ากับการขอให้เปิดเผยความจริงที่มีการกระทำความผิดไปแล้ว กรณีจึงฟังไม่ได้ว่านายไทรกรได้ไปว่าจ้างให้นายวรชวริทธิ์ใส่ร้ายบุคคลใด ๆ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ อันเป็นเหตุถือได้เป็นการกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) เมื่อฟังว่าการกระทำของนายไทรกรไม่เป็นเหตุที่จะขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ตามคำร้องจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ใช้ให้นายไทรกรไปดำเนินการหรือไม่ต่อไป

ข้อ ๔ ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีส่วนร่วมขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระหว่างวันที่ ๘-๙ เมษายน ๒๕๔๕ หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งแจ้งโต้แย้งว่าไม่ได้รับหรือสนับสนุนหรือกระทำการใด ๆ ก่อให้เกิดการชุมนุมของประชาชน ณ สถานที่รับสมัครเลือกตั้งในบริเวณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา ระหว่างวันที่ ๘-๙ เมษายน ๒๕๔๕

ตามทางใต้สวนของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตในจังหวัดสงขลาซึ่งมีผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคไทยรักไทยเพียงคนเดียวในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ส่วนใหญ่ได้คะแนนไม่ถึงร้อยละสิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จึงต้องเปิดรับสมัครใหม่ในวันที่ ๘-๙ เมษายน ๒๕๔๕ เพื่อให้มีผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละเขตมีมากกว่าหนึ่งคน ในวันเปิดรับสมัครรับเลือกตั้งในวันที่ ๘-๙ เมษายน ๒๕๔๕ มีกลุ่มบุคคลไปชุมนุมขอร้องไม่ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคอื่น นอกจากพรรคไทยรักไทยลงสมัครรับเลือกตั้ง กลุ่มบุคคลดังกล่าวมีนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา นักจัดรายการวิทยุเป็นแกนนำซึ่งผู้ร้องอ้างว่าเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่จากการสืบสวนสอบสวนของ กกต. รับว่าไม่มีอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าร่วมชุมนุมขัดขวางด้วย เพียงแต่มีกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ บางคนและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปยื่นคำร้องคัดค้านการประกาศผลการเลือกตั้งต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ซึ่งมีที่ทำการอยู่ที่เดียวกันกับสถานที่รับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น ประกอบกับข้อกล่าวหาว่ามีมูลเหตุชักจูงใจที่ผู้ร้องอ้างว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ต้องการให้มีการล้มเลือกตั้งจึงได้จัดให้มีการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งนั้น ข้อเท็จจริงรับกันว่าในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ อันเป็นวันเลือกตั้ง ผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อในนามพรรคไทยรักไทย มีผู้มีสิทธิจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อได้เพียง ๕๕ คนเท่านั้นและไม่มีพรรคอื่นที่มีสิทธิได้รับการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ฉะนั้นการเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จะให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบ ๕๐๐ คน เป็นการยากมาก จึงไม่มีเหตุที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ต้องลงทุนไปขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อล้มการเลือกตั้งตามข้อกล่าวหา ส่วนที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่านายชาติ เป็นคนสนิทของนายไตรรงค์นั้นก็ได้รับความแต่เพียงว่าที่สำนักงานของนายชาติมีรูปของนายไตรรงค์ประดับอยู่ ไม่ปรากฏว่ามีความสนิทสนมอย่างอื่นแต่ประการใด ข้อเท็จจริงเพียงเท่านี้ไม่อาจอนุมานได้ว่านายชาติสนิทสนมกับนายไตรรงค์ เป็นกรณีพิเศษถึงขนาดแปลความหมายได้ว่าการชุมนุมของประชาชนที่มีนายชาติเป็นแกนนำเพื่อต่อต้านการสมัครรับเลือกตั้งในวันที่ ๘-๙ เมษายน ๒๕๔๕ เกิดจากการใช้วานของนายไตรรงค์ กรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อประมวลพยานหลักฐานไปตลอดแล้วฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้มีส่วนร่วมก่อให้เกิดการชุมนุมขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งตามที่ผู้ร้องกล่าวหา เมื่อฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้มีส่วนร่วมชุมนุมขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้ง จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าการชุมนุมขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งเป็นเหตุนำไปสู่การยุบพรรคตามมาตรา ๖๖ (๒) (๓) หรือไม่ต่อไป

ตามข้อเท็จจริงดังที่ได้วินิจฉัยไว้แล้วทั้งสี่ประเด็นฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กระทำการต้องห้ามด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) จึงไม่มีเหตุที่คณะกรรมการรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามคำร้องจึงให้ยกคำร้อง ส่วนของผู้ถูกร้องที่ ๑

ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ มีประเด็นที่คณะกรรมการรัฐธรรมนูญจะต้องวินิจฉัยตามคำร้องและคำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังนี้

ข้อ ๑ ตามคำชี้แจงโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ว่าคำร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ ตกไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบนั้น เห็นว่าคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ กล่าวอ้างนั้น ได้วินิจฉัยว่าการกระทำของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบ จึงให้เพิกถอนการเลือกตั้งทั้งหมด คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญย่อมไม่มีผลลบถึงการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่ประการใด ฉะนั้นการกระทำต่าง ๆ ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังคงมีอยู่ ถ้าการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่เข้าข่ายขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ ผู้ร้องย่อมมีอำนาจขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ (ในขณะนั้น) ยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ คำร้องของผู้ร้องที่ขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ เนื่องจากการกระทำผิดของผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้ร้องขอให้ยุบพรรคอันเนื่องจากการกระทำของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ฉะนั้นคำร้องของผู้ร้องในคดีนี้หาได้ตกไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตามคำโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่

ข้อ ๒ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จให้บุคคลไปสมัครรับเลือกตั้งทั้งที่รู้ว่าบุคคลผู้นั้นเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบเก้าสิบวันหรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ชี้แจงโต้แย้งว่าบุคคลที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งสมัครรับเลือกตั้งทุกคนมีหลักฐานการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เกินกว่าเก้าสิบวัน

ตามทางใต้สวนของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญฟังได้ว่านายทักษณีย์ กี่สู่น ชักชวนให้นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ ออบอูน ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและมีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดตรังไปสมัครเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ก่อนวันสมัครเพียง ๒ วัน แต่มีการแนะนำให้ลงวันที่ย้อนหลังไปเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘ และได้รับหนังสือรับรองพร้อมเงินค่าสมัครไปลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตที่จังหวัดตรังในวันรุ่งขึ้น และต่อมา

บุคคลทั้งสามได้ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ จนกระทั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนการลาออกจากสมาชิกพรรคของบุคคลทั้งสาม ประกอบกับข้อมูลการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ปรากฏชื่อบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงไม่ประกาศชื่อบุคคลทั้งสามเป็นผู้มีสิทธิรับสมัครรับเลือกตั้งจึงเป็นการเจือสมกันและมีน้ำหนักฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองให้บุคคลทั้งสามไปลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตที่จังหวัดตรังอันเป็นที่จและผู้ออกหนังสือรับรองดังกล่าวต้องเป็นหัวหน้าพรรคหรือผู้มีอำนาจทำการแทนหัวหน้าพรรค การออกหนังสือรับรองดังกล่าวจึงถือได้ว่าเป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ การออกหนังสือรับรองเท็จให้บุคคลผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและการเป็นผู้แทนราษฎรย่อมมีภาระหนักในการจัดตั้งรัฐบาล การกระทำใด ๆ อันก่อให้เกิดบุคคลผู้ไม่มีคุณสมบัติดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญมีโอกาสได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกผู้แทนราษฎรย่อมเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๖๖ (๒) และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามมาตรา ๖๖ (๓) ซึ่งเป็นเหตุนำไปสู่การยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ตามมาตรา ๖๖ ประกอบมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่าเมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วมีเหตุจะต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่ เห็นว่าประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ บัญญัติว่าไว้แจ้งชัดว่าในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ มาตรา ๓๕ วรรคสี่ และคณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่าการยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าวเพราะเหตุกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่ คำว่า “ห้าม” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายไว้ว่า ก. ให้เว้นการกระทำหรือไม่ให้ทำตามที่กำหนดไว้ ฉะนั้นคำว่าห้ามจึงน่าจะมีความหมายว่าห้ามไม่ให้กระทำตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดไม่ให้กระทำหรืออีกนัยหนึ่งเมื่อกระทำแล้วเป็นเหตุให้ยุบพรรคตนเอง เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) หรือ (๓) จึงเป็นการมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ เพราะเหตุจากการที่กระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเข้าข่ายต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๒ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งยุบพรรค ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปตามข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่ ๒ มีว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยฯ ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ ไม่อาจใช้ย้อนหลังได้นั้น เห็นว่าการจะแปลกฎหมายใดว่ามีผลย้อนหลังหรือไม่ต้องดูที่ตัวบทกฎหมายนั้นบัญญัติไว้อย่างไรเมื่อประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยฯ ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ บัญญัติไว้ชัดแจ้งว่าภายหลังประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยฯ ฉบับที่ ๒๗ มีผลบังคับใช้แล้ว หากคณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดก็ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารของพรรคการเมืองนั้นมีกำหนดห้าปีนับแต่มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง บทบัญญัติดังกล่าวไม่เปิดโอกาสให้แปลความหมายเป็นอย่างอื่นจึงต้องสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายส่วนที่อ้างว่า การใช้กฎหมายย้อนหลังขัดต่อกฎหมายอาญาทั่วไปหรือขัดต่อประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ข้อกล่าวอ้างดังกล่าวต้องเป็นกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนั้นบังคับแก่กรณีใดให้วินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) มาตรา ๓๖ บัญญัติไว้โดยแจ้งชัดว่าประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยฯ ทุกฉบับชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญ กรณีจึงถือได้ว่ามีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ บังคับแก่กรณีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยฯ ฉบับที่ ๒๗ โดยแจ้งชัดจึงไม่มีเหตุจะต้องนำประเพณีการปกครองฯ มาใช้บังคับแทนอีก เมื่อประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยฯ ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ เป็นกฎหมายชอบด้วยรัฐธรรมนูญและบัญญัติให้มีผลย้อนหลังและสภาพการบังคับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ใช่โทษในความผิดอาญา ซึ่งจะนำเอา

กฎหมายทั่วไปในความผิดอาญาบางฉบับไม่ได้ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง กรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามกฎหมาย ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า กรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปีเป็นกรรมการบริหารในช่วงเวลาใด เห็นว่า แม้ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ฯ ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ จะมีได้บัญญัติไว้โดยแจ้งชัดก็ตาม แต่การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งย่อมเป็นการกระทบสิทธิของบุคคล ฉะนั้น กรรมการบริหารที่สมควรจะถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง จึงควรเป็นกรรมการบริหารอยู่ในระหว่างเกิดเหตุที่นำไปสู่การยุบพรรค ซึ่งมูลเหตุแห่งการยุบผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่ในช่วงภายหลังจากมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันเลือกตั้งคือวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ฉะนั้น กรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งได้แก่กรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕

ดังเหตุผลที่ได้วินิจฉัยไว้แล้ว จึงเห็นสมควรมีคำสั่งให้ยกคำร้องที่ขอให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่มีคำสั่งให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ก้าวนำผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีกำหนดห้าปี นับตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

นายวิชัย ชื่นชมพูนุท

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ISBN 978-974-7725-43-8

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

เลขที่ ๓๒๖ ถนนจักรเพชร แขวงวังบูรพาภิรมย์

เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร. ๐ ๒๖๒๓ ๕๖๐๐ ต่อ ๓๑๔๔, ๓๑๔๕

โทรสาร ๐ ๒๖๒๓ ๕๖๔๖

<http://www.concourt.or.th>

พิมพ์ที่สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา

ถนนสามเสน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๓ ๐๖๑๑ โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๐๖๑๖

นางสาวสุดาวดี แสงสุริย์ฉาย ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๕๐

บ 19632

KD สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
62 คำวินิจฉัยคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ
ศ365ค ที่ 1-2/2550 เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มี
2550 คำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า
ค.1-2 และพรรคประชาธิปัตย์พร้อม...

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๓๒๖ ถนนจักรเพชร แขวงวังบูรพาภิรมย์

เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑ ๑๐๒๐๐

โทร. ๐ ๒๖๒๓ ๙๖๐๐ โทรสาร ๐ ๒๖๒๓ ๙๖๔๖

<http://www.concourt.or.th>